

د تروپي ميسافر

Ketabton.com

ژبانون: زبير شفيق

ليکوال: نسيم حجازي

ددې اثر پر دوهم چاپ د ژباړن خوگرښې

الحمد لله د ارواښاد نسيم "حجازي" د تاريخي ناولونو
پښتو ژباړې دومره تودې استقبال شوې، چې ما يې تصور نشو
کولي.

په اردو ژبه کې چې ددې آثارو څومره هرکلی شوی و، په
همغه پيمانه يې افغاني ځوانانو هرکلی کړی دي. چې زه پرې
د ستر پروردگار شکر و نه ادا کوم.

دادي ددې آثارو د بيا خپراوي په لړ کې د ميوند
خپرنډويي ټولني په زيار د "تروږمې مسافر" په نوي بڼه دوهم
ځل د چاپ وياړ مومي چې زه يې د داستاني ادب مينه والو ته
مبارکي وایم او د ميوند خپرنډويي ټولني ته د همدغې رغنده
آثارو دخپراوي بری غواړم.

"شفيقي"

سینتافی

په ۱۴۹۱ م د وروستی میاشتی یو سهار په ختیځ غرونو لمر د خپلو زرینو وړانگو جال خپراوه، د جنوب په غرنیو سیمو کی ویدو تیارو ورو ورو خپله لمن ورنغښتله او د سیرانویدا، الفجاره او الحمه په لوړو څوکو د واورو تاجونه ځلیدل. د سینتافی په پوځی قرارگاه کی گرځیدل راگرځیدل پیل شوی وو، ملکه ازایلا له شاهی خیمی نه لږ لږې پر یوه غونډیې ولاړه وه او د غرناطی شنه منظره یی په مخکی وه، کله کله به ددی سترگی په شاوخوا غځیدلیو خیمو او یا له پراوه بیرته د «ویگا» په لوړو ژورو کی په هغو ویجاړو کلیو او کورونو میخ شوی چی هلته سوځیدلیو او کنډواله کورونو د جگری د تباهی گواهی وبله.

خو څو شیبی وروسته به دغه له سحره ډک ښار چی دی ته په شپږ میلی کی پروت ؤ او په وار وار یی لیدلی ؤ او لوړ لوړ منارونه او گنیزی یی په ذهن کی انځور وو بیرته د دی د سترگو مخی ته راغی.

د جگری په ورڅو کی چی دی لومړی ځل له دی غونډیې نه دغه ښار لیدلی ؤ، هغه مهال لمر په لویدو ؤ او دی ته داسی ښکاریدله چی د «سینتافی» او الحمرا» فاصله یو په یو ختمه شوه، له هغی شیبی وروسته دغه غونډیې د دی د ځانگری میل یو مقام ؤ. د دی د اسانی لپاره یی د ورختلو لاره صافه او پراخه کړه، او په څوکه یی یوه ښکلی خیمه هم ودروله. په عام ډول به چی کله هغه بهر ته وتله نو د خدمتگارانو او وینځو بشپړ لښکر به ورسره ؤ، خو چی کله به څه ذهنی پریشانی ور پیدا شوه نو دی ته به د خاصو همزولو ملگری هم گرانه پریوته، نن هم د دی همدغسی حالت ؤ چی کله له شاهی خیمی نه ووتله یوازی دوی خدمتگاری ورسره وی چی کله غونډیې ته ورسیدله هغوی یی هم رخصت کړی.

«ازایلا» پردی خبره اندینمنه وه چی د قسطلی پادری او د کلیسا د احتساب

د خانگی مشر په خپل لیک کی د اوربند پر ترون سخت احتجاج کړی و او فردیناند ته یی دا مشوره ورکړی وه چی د اوربند ترون زر تر زره فسخته او په غرناطه یرغل وکړی.

د دی لیک خواب ضروری و خو فردیناند د «زیمنس» پر لیک له سرسری نظر اچولو پرته نور هیڅ اړخینت ورنکړ، د شپي د دودی پر وخت د دریم خل لپاره ملکي؟ د هغه لیک یادونه وکړه، خو فردیناند دا وویل او خبره یی شاته وغورځوله چی : پردی به سهار غور کوو... اوس ډیر ستومانه یم. او چی کله سهار شو هغه په چکر وتلی و.

*****

ازایلا تر لږ ځنډه خیمی ته نژدی ولاړه وه. بیا شاته شوه په یوه کرسی کبئیناسته، ناڅاپه یی د اس د پنبو تریهار واوړید، جگه شوه بڼی لوری ته یی وکتل، فردیناند د غونډی سرته ور وخوت له اس نه پلي شو ور وړاندی شو د ملکي لاس یی بشکل کړل بیا یی وویل:

نن ډیره یخنی ده تا باید په خیمه کی استراحت کړی وای.

ملکي خواب ورکړ: کله چی منزل دومره لنډ شی بیا مسافر آرام نشی کولی. نن سهار ما غوښتل تاته دا در په یاد کړم چی د اوربند لس ورځی تیری شوی او د ترون له مخی باید موږ د غرناطی او سینتافی ترمنځ دغه ۶ میله لاره په شپیتو نورو ورځو کی وووو.

فردیناند خواب ورکړ: ملکي! ته ولی داسی نه وایی چی دغه شپږ میله او شپیته ورځی د هغه اولس د مرگ او ژوند ترمنځ وروستی واین دی چی پردی ځمکه یی اته سوه کاله حکومت کړی دی. ماته معلومه ده چی ستا پر ذهن تر اوسه د «زیمنس» د لیک اغیزه شته، خو هغه بودا پادری ته څه معلومه ده چی کوم اولس چی موږ د مرگ وروستی ځنډې ته راوستی دی، په څو کلونو کی یی د جبل الطارق څخه د پیرنی تر غرونو پوری د کلیسا بیرغونه رانسکور کړی وو.

«زیمنس» پردی څوک پوهولی شی چی کله د دی اولس زوال پیل شوی و هم د کلیسا متحد څواک د الکبیر تر دری پوری څو پراوه ایله په څلورو پیړیو کی ووهل، او په دی څلورو پیړیو کی چی کله د دوی د دفاع جذبه را وپښه شوی ده نو د کلونو حساب یی په ورځو کی بیرته پری کړی دی.

دوی دواړه په کرسیو کبئیناستل، ازایلا وویل: زما مقصد ستا له رایي سره

اختلاف نه ؤ، زه پردی خبره وبارم چی په کومو لاسونو چی د اندلس دپوه مړه کپپی هغه زما د میره دی، زه هسی خپل جذبات او احساسات بنکاروم، که تا د «زمینس» لیک تر پایه ټول لوستی وای دا بدگومانی به درسره نه وه چی هغه ستا سترو بریو ته اهمیت نه ورکوی.

: ما د هغه لیک لوستی دی. هغه غواری چی زه زر تر زره اوربند مات او په غرناطه حمله وکړم، هغه یوازی یو پادری دی. او زه د ټولو حالاتو څارونکی یو سپاهی یم.

هغه داسی گڼی چی د غرناطی خلک مړه شوی دی او اوس د دوی د مړیو د شکولو خبره پاتی ده، خو زما په نظر غرناطه په همدی حالت هم یوه اور غورځوونکی غره ته ورته ده، چی په تل کی یی لا لاوا خوتیږی، د دی اور غورځوونکی پرڅوکه د کلیسا د تخت ایښودلو نه وړاندی د دی ډاډ ضروری دی چی هغه «لاوا» سره شی.

دا سهی ده چی زموږ پوځونه اوس له غرناطی نه یوازی شپږ میله لری پراته دی. خو د اوربند له تړون نه وړاندی ما دا ډاډ ترلاسه کړی چی زموږ جگړه به اوس د غرناطی د شاوخوا پرځای د دیوالونو دننه وی، او کوم کار چی زموږ پوځ په کلونو کی ونکړای شو. هغه اوس د هغو خلکو په لاس پوره کپپی چی په غرناطه کی دننه اوسپږی او د خپل اولس فکری حصار ماتولی شی، آیا زما دا بری وړوکی دی کوم هدف چی موږ د زرگونو سپاهیانو د قربانولو په صورت کی ترلاسه کولای شوای هغه د هغه سړی په لاس پوره کپپی چی زموږ دښمنان یی د کلا وروستی ساتونکی گڼی.

ازابیللا وویل : زه هره شیبه دا دعا کوم چی کومی هیلی تا په ابو عبدالله پوری تړلی هغه ترسره شی. خو کله کله ما دا خبره اندیښمنه کړی چی هغه یو ځل له تا سره وعده خلاقی کړی ده. ځکه خو پر هغه دویم ځلی اعتماد کول هوښیاری نه ده.

فردیناند وویل : د قسطلی پادری هم همدا خبره په لیک کی لیکلی ده، خو دا بلکل غلطه ده چی زه پر هغه اعتماد کوم، هغه یو عیاش، سست او (بدلیدونکی) مزاج خاوند دی. خو زما ورته اړتیا ده، ماته ځکه د هغه ضرورت دی چی د خپل قوم د ذلیلولو کومی وسیلی چی ده پیدا کړی دی هغه نور څوک نشی برابرولی، نن د غرناطی حالت هغه زمړی ته ورته دی چی له ټپی کیدو

وروسته د یوه بوټی په بیخ کی خپل زخمونه څټی، اوس زه د وروستی گوزار لپاره له وړاندی کیدو دمخه ابو عبدالله ته دا فرصت ورکول غواړم چی دغه تپس زمری وتړی او زما په پښو کی یی وغورځوی.

ملکی وویل : ستا باور دی چی که په راتلونکو شپیتو ورځو کی دننه د غرناطی اولس د جگړی پریکړه وکړه نو ابو عبدالله به د هغوی د احساساتو په مقابل کی ودریدای شی؟

فردیناند: ابو عبدالله غوندی خلك د هری تالندی سره د الوتو او د هر سیلاب سره د بهیدو لپاره تیار دی، دوی تل یوی تکیی ته ضرورت لری، کله چی موږ هغه ته تکیه ورکړه نو هغه له خپل پلار نه هم بغاوت وکړ، او کله چی موسی بن ابی غسان تر لاس ونیو نو زموږ پر خلاف ودرید.

اوس په غرناطه کی بل موسی نشته او ابو عبدالله د یوه داسی سړی په واک کی دی چی زه یی د خپل بری ضمانت گنم، هغه دی داسی ځای ته رسولی دی چی د بیرته راتلو لاره نه لری، موږ باید د خدای «ج» شکر ادا کړو چی کوم سړی موسی بن ابی غسان ترکانو او بربریانو ته د خپل استازی په حیث واستاوه هغه د مالتا په جیل کی پروت دی. که هغه له بهرنی نړی نه دمرستی په ترلاسه کولو بریالی شوی وای نو زموږ جوړه لویه به ویجاړه شوی وه.

: د خدای «ج» شکر دی چی ستا دا وروستی اندیښنه هم لری شوی.

فردیناند ځواب ورکړ: دا اندیښنه به هغه مهال لری شی چی هغه د یوه بندی په څیر زما مخی ته وړاندی شی، او د هغه پیژندونکی دا گواهی ورکړی چی حامد بن زهره همدی دی.

ملکه اندیښمنه شوه ویی پوښتل : ایا دا امکان هم شته چی د مالتا خلکو بل څوک د حامد بن زهره په نامه نیولی وی، او زموږ سفیر هم د هغه په اړه د زیاتی پوښتنی ضرورت نه وی احساس کړی؟

: نه! په مالتا کی زموږ سفیر ډیر هوښیار سړی دی، زما یوازی دا اندیښنه ده چی کومه کنښتی موږ د بندی د راوستلو لپاره استولی ده د هغی د بیرته راستنیدو څه احوال تر اوسه نه دی راغلی.

ملکی په اندیښنه وویل : تا ویل چی د ترکانو جنگی بیړی په دی وختونو کی د روم په بحیره کی گزمی کوی، خدای «ج» د نه کوی چی زموږ کنښتی ته کومه پیښه نه وی شوی.

فردیناند ځواب ورکړ: که د بوی کبستی په له لاسه ورکولو هغه خطر لری کیدای شی چی د حامد بن زهره د ژوندی را ستنیدو په صورت کی موږ ته را پېښیدای شی نو دا سودا گرانه نه ده،

: ته هغه دومره خطرناک گڼی؟

: کله کله د شپې په چوپتیا کی د یوه پهره دار چیغه ټول کلی را وپښ کړی، دا زما رومبني ذمه واری ده، چی زه په کوم کلی شوا خون وروپم هلته باید د کوم وپښ پهره دار کرپه له کومی روانه وزی، چی موږ د گتلی جنگ له سره جگړی ته اړ نه شو.

ملکه آزرده شوه خپل میره ته بی وکتل، ددی حالت هغه ماشوم ته ورته ؤ چی له لاسه بی یوه ښکلی نانځکه بیرته اخلی.

فردیناند دی ته د تسلی په دود وویل: ازایلا! زما دا مقصد نه ؤ چی تا اندیښمنه کرم، زما باور دی چی د نوی کال له پیلیدو سره به زه تاته په نجغه کی غرناطه درکوم، خو بیا هم ځینی جگړه ایز تدبیرونه داسی وی چی یوازی د لښکر مشر باید پری خبر وی، زما په زړه کی ډیری داسی خبری دی چی تراوسه می تاته نه دی ویلی، ددی لپاره نه چی زه په څه خبره ستا اعتماد ترلاسه کول ضروری گڼم. بلکی زما هیله وه چی زه کوم ورځ ناڅاپه زیری درکرم او ته زیاته پری خوښه شی.

د ازایلا بڼه له خوښی وځلیده، جگه شوه څوگامه وړاندی ولاړه او فردیناند د ختیج په لوری اشاره وکړه ویی ویل ته د دری له مخ څورنه لږ وړاندی وگوره! ملکی څو شیبی په څیر څیر وکتل بیا بی وویل: هلته زیات خلك ښکاری هغوی څه کوی؟

: هغوی سرک جوړوی، ستا پام نه دی شوی دا کار له دری ورځو راسی روان دی. او که ستا سترگی یو میل وړاندی نور هم لیدای شی نو ته به هلته د غرناطی خلك وگوری چی خپله برخه کار بی نژدی پای ته رسولی دی.

ملکی په حیرانی وپوښتل: ستا دا مطلب دی چی ابو القاسم هغوی زموږ د بری د لاری په هوارولو او پراخولو گومارلی دی؟

فردیناند ځواب ورکړ: ابو القاسم د غرناطی خلکو ته ډاډ ورکړی دی چی دوی له سینتھافی څخه د ضروری شیانو د رانیولو اجازه ترلاسه کوی او دوی به بیا کولی شی چی خپل جوړ شوی شیان هم هلته وپلوری، اوس لږ دی بل لوری ته

راشه! ازبیللا له فردیناند سره د غونډی بل اړخ ته ولاړه،
 هغه ورته وویل: د شمال او لویدیځ له لوریو سینتافی لوری ته راغلیو لارو ته
 وگوره، تا به تر اوسه په دی لارو هیڅکله هم دومره گاډی نه وی لیدلی.
 مگر هغه څه شی راوړی؟ ملکی هغی لوری ته له څار وروسته وویل:
 فردیناند په موسکا ځواب ورکړ: غله، میوه، سابه، لرگی، واپنه، چرگان،
 هگی، او بنایی د وزواو پسونو رمی هم وگوری! پرون ما امر کړی ؤ چی سینتافی
 باید ډیره لویه منډی شی، او ابو القاسم ته دا پیغام ور رسیدلی دی چی بله ورځ
 به د «سینتافی» لاره پرانیزو، زما یوازی پردی خبره افسوس دی چی دا کار لږ
 ځنډنی شو.

ملکی په ډیر زحمت د خپلی پریشانی د پتولو هڅه کوله په اندیپنه یی
 وپوښتل:

آیا ربتیا هم د سوداگری دا لاره پرانیزی؟

: هو! زه د دی خبری عملی ثبوت ورکوم چی د قسطلی زړه سواندی ملکه دا
 نه خوښوی چی نوی رعیت یی له لوپو مړه شی، هسی هم «زمینسن» دا کار هم
 بنایی خوښ نه کړی،

ملکی وویل: زما خو دا گومان دی چی که هغه پر دی خبرو خبر شی ځان
 وژلو ته به چمتو شی.

فردیناند وموسکل: آیا هغه ته دا بس نه دی چی ورته ووايو د غرناطی خلکو
 ته د څو ورځو سڼه خوراک په بدل کی د تل لپاره دوی د فقر او بی وسی جهنم ته
 ورغورځول زموږ لپاره گرانه سودا نه ده.

ته به خیرانه شی چی دا واورى چی دغه تجویز هم د ابو القاسم ؤ. د هغه دا
 شکایت ؤ چی که د غرناطی اولس د جنوب له غرنیو مو څخه د خوراک وسایل
 برابروی د قبایلو سره یی اړیکى ځواکمنی کیږی، ما د هغه دا شکایت لری کړ،
 اوس باید موږ دا هڅه وکړو چی د غرناطی خلکو ته د خوراک څښاک څیزونه په
 ډیره غوره او مناسبه بیه ورکړو، وړی انسان له مړیدو وروسته د جگری پر ځای
 خوب زیات غوره گڼی.

ملکی وویل: که ماته د دی پروگرامونو معلومات وای نو دومره به اندیپمنه
 نه وای، مگر یوه خبره می ذهن ته نه رالویږی چی زموږ د پښمن اته سوه کاله دلته
 د واگمنی کولو نه وروسته له خپل راتلونکی نه ولی نا خبره دی، آیا هغوی دومره

فکر هم نه شی کولی چی کله زمونږ لپاره د غرناطی دروازی خلاصی شی، نو د
دوی د حساب کتاب وړخ به پیلپری؟
فردیناند جواب ورکړ:

هغوی پر هر څه پوهیږی، خو کله چی پر کوم اولس زوال راځی نو هغوی د
خپلی سلامتیا د نیغی لاری نه د کپیدو بهانی لتهوی او تل ځان ته دا فریب
ورکوی چی د دوی حیلی د دوی د زور او ځواک بدل کیدای شی. او د اولسونو د
لویدو وروستی پړاو داسی وی چی د مقابلی او مقاومت پرځای ځان وژنه ورته
اسانه بڼکاری، نن زمونږ د دښمن حالت همدغسی دی. دوی د ټولنیز ژوند د
ومه واریو نه د ځان ساتلو په خاطر د ټولنیز مرگ له خطر نه سترگی پټول ډیر
اسانه گڼی، دا زمونږ نیکمرغی ده چی د کومو خلکو هوښیاری او عقل دوی خپله
وروستی تکیه گڼی همغوی خپل برخلیک پر مونږ پوری تړلی دی.

ازابلا وویل: ابو عبدالله ته دا معلومه ده چی څو اونۍ وروسته به بی پاچاهی
پای ته رسیږی، او د دی په بدل کی به په الفجاره کی د یوی وړوکی ځمکی
ترلاسه کولو نه وروسته دی د یوه وړوکی زمیندار په حیث وی. او چی کله مونږ
وغوارو نو لری کولای او شرلای به بی شو، ابو القاسم هم په دی تمه نشی پاتی
کیدای چی کله د ابو عبدالله پاچاهی ړنگه شی نو د ده وزارت هم ورسره ځی، بیا
دوی په کوم امید دا لویه لوبوی؟

فردیناند وموسکل: لویه یوازی زما ده، هغوی دواړه خو یوازی د شطرنج دانی
دی، ابو عبدالله د هغو کسانو له ډلی څخه دی چی که د ځنکندن په حالت کی
وی هم مرگ ته به د دوکی ورکولو هڅه کوی، او ابو القاسم غوندي چالاک سړی
ته دا ډاډ ورکول گران نه وو چی مونږ دا هر څه کوو د ده د بښگڼی لپاره بی کوو.
کله چی د اوربند په اړه خبری کیدی نو د ده تر ټولو لویه هیله دا وه چی د وسلی
له ایښودلو سره سره بیا لږ تر لږه تر یوه کاله هغه له الحمرا څخه ونه ویتل شی.
او تا زما د اعتراض سره سره د ده دا غوښتنه ومنله؟

: تاته د احتجاج ضرورت نه و. ما د ده ددی غوښتنی له منلو نه مخکی د دی
ډاډ حاصل کړی و چی کله زمونږ لښکر غرناطی ته ننوزی نو ابو عبدالله به په
غرناطه کی نه وی

: مگر دا څنگه امکان لری، مونږ په کومه پلمه له خپل لیکلی تړون نه سرغړونه
کولی شو؟ ملکی په حیرانی پوښتنه وکړه.

موږ ته به د کومی پلمی ضرورت نه شی، کله چی وخت راشی نو ابو القاسم به په یوه ورځ کی داسی حالات رامنځته کړی چی هغه په خپله رضا له الحمرا څخه ووژی، خو سمدستی هغه باید په همدی ځان غولولو کی پاتی وی، همدغه لامل دی چی زه د هغه هیڅ غوښتنه نه ردوم. بلکی د ده استازو ته داسی ښکاره کوم چی موږ هغه ته نور هم ډیر څه ورکول غواړو، د ترون په دوهمه ورځ ما پټ دا پیغام ور واستاوه چی د غرناطی د مسلمان رعیت د اعتماد د ترلاسه کولو لپاره ماته د دوی څخه د پاچاهی د یوه نایب ضرورت دی او اوس هغه احمق داسی گومان کوی چی په الفجاره کی هغه ته د ځمکو ورکولو اعلان هسی د ده د وفاداری د ازموینی لپاره وو، که نه نو ما د هغه د نایب کولو پریکړه کړی ده، هغه په ځان تیر ایستلو روږدی دی، او زه پردی پوهیپم چی هغه همدغسی روږدی وساتم.

فردیناند څو شیبی ازایلا ته په داسی نظر کتل چی شاباس پری وواپی بیا یی په ډاډمنه لهجه وویل:

تر کومه چی په ابو القاسم پوری مربوطه ده ماته له هغه سره د څه وعدی ضرورت نشته، هغه د خپل اولس کښتی په گرداب کی ولیده زموږ کښتی ته راوخت، او هغه پوهیدلی دی چی د ژوندی پاتی کیدو لپاره هغه زموږ تکیی ته اړتیا لری. ځکه خو له خپل اولس سره په خیانت کی دومره وړاندی تللی چی اوس د بیرته راگرځیدو لپاره لاره نه لری. زما په گومان به اوس ته ډاډه شوی وی؟

ملکی وموسکل : هوکی! زه هر ډول ډاډ احساسوم چی زما ټولی دعاگانی قبولی شوی دی. نن به زه پادری «زمینس» ته لیکم چی زما میړه په سیاست او جگړه کی ستا مشورو ته اړتیا نه لری، ته یوازی دعا کوه، کاشکی نن موږ ته د حامد بن زهره په اړه هم کوم خبر راشی.

فردیناند وویل : تاته د هغه په اړه د څه اندیښنی ضرورت نشته، ما ډیری ورځی پخوا دا فکر کړی چی که د غرناطی اولس کوم لارښود وموند او هغه ځلک د ابو عبدالله او ابو القاسم پر خلاف را وپارول او له دی سره جوخت، د بربر او تزکانو څو ډلگی لښکر هم د دوی مرستی ته راغی نو زموږ دا ټولی نقشی به له خاورو سره برابری کړی.

ملکی په اندیښنه پاچا ته وکتل: نو تا د دی د علاج لپاره څه فکر کړی دی؟
زه دا زیری درته اورولی شم چی ما د دی بندویست کړی دی تاته معلومه ده

چی د اوریند د ترون سره ما د پوځ لپاره له دی ځایه لږ لری د یو نوی ځای د جوړولو امر کړی ؤ. اوس هلته په سلگونو تنه شپه ورځ کار کوی.

: هوکی! مگر زه اوس هم وایم چی هغه تنگه دره د پوځ د ځای په ځای کولو لپاره مناسبه نه ده. او بیا چی ته د غرناطی فتحه دومره باوری گنی نو د زیات لښکر راوستل خو ضروری نه دی نو بیا هلته د چونی جوړولو ضرورت څه دی؟
: که زه درته ووايم چی کله دغه چونی جوړه شوه نو د غرناطی کنجی به ستا په لاس کی وی نو باور به دی شی؟

ملکی د شکایت په لهجه وویل : ته د یوه بڼه خبر د اوریدو نه وړاندی زما د هوښیاری امتحان ولی ضروری گنی! د خدای «ج» لپاره ووايه هلته څه لویه روانه ده؟

فردیناند څو شیبی هغی ته په فاتحانه نظر گتل بیا یی وویل:
زه د خپل پوځ لپاره نوی چونی نه بلکی د دښمن لپاره کیس جوړوم، چی د غرناطی د آزادی روح به پکی بندی وی. د دی میاشتی تر پای ته رسیدو وړاندی به د غرناطی څلور سوه تنه یرغمل موږ ته سپارل کیږی. دغه څلور سوه تنه به د پوځ نه علاوه د هغو سردارانو او مشرانو له دلی څخه وی چی په اولس کی د دوی له ملاتړ پرته هیڅ خوځښت نشی بریالی کیدای.

ازابیل څو شیبی هکه پکه ولاړه وه او خپل خاوند ته یی کتل، بیا یی وویل:
ستا مطلب دا دی چی ابو عبدالله او د هغه وزیر ابو القاسم به یی د وزو او پسونو په څیر لاس او پسی ترلی تاته سپاری؟ د پوځ او اولس لخوا به یی هیڅ مزاحمت نه کیږی؟

: نه! دا د ابو القاسم ذمه واری ده، چی هلته به څه مزاحمت نه وی، او هغه په دی ذمه واری کی هغه وخت کامیابیدای شی چی د غرناطی خلکو د امن خواته د مایل کولو په خاطر زما تجویزونه بریالی شی د سوداگری لاری خلاصول او د سمدستی دوی ته د ژوند د اسانتیاؤ له برابرولو نه هدف دا دی چی دوی موږ د دښمنی پرځای خپل نیکی کوزونکی وپولی.
: «څلور سوه عزمن خلک!»

: هو! څلور سوه داسی خلک چی د ژوندی بیرته ورستینیدو مسأله یی زرگونو دوستانو ته د غرناطی د آزادی او غلامی له مسألی نه مهمه وی او موږ پر هغوی هره خبره ومنلای شو.

ملکی وویل : زه داسی فکر کوم لکه خوب چی وینم، ایا ستا دا باور دی چی
اېو القاسم به ستا دا غوښتنه ومنی، او له اولس نه به هیڅ خطر احساس نه کړی؟
: هغه دا غوښتنه منلی ده او د هغه په وړاندې له اولس نه د خلاصون یوازینی
لازه دا ده، د ده دا گومان دی چی که کوم سر شوخه د هغوی د راپارولو هڅه
کوی نو د نفوذ خاوندان به یی د خپلو زامنو او وروڼو د سلامتی دښمنان بولی او
د دوی پر خلاف به توری راوباسی.

ازابیل وویل : اوس د زمینس د لیک په باب موږ ته د څه بحث ضرورت نشته،
د هغه استازی د بیرته ستنیدو لپاره سخت ناګرار دی، که تاسو هغه ته څو دقیقې
اجازه ورکړی نو سبا سهار ته به یی رخصت کړو.

: زه به یی سبا ته د لیدو لپاره راوغواړم، زه نن ډیر مصرف یم : اېو
القاسم د استازی انتظار کوم.

د ماضي روښنایي او د راتلونکي تيارې

د غره په لمنه يوه کلی کی دري خواو ته په پراخه باغونو د خزان اغيزی رابشکاره شوی وی، جنوب لوری ته د سیرانوادا په لوړو څوکو تر لری لری ځایه لومړی واورى اوریدلی وی.

سلما د خپلی کلا پر بام لمر ته پرته وه، په پنځوس کلنی هم ددی په څیره کې د ځوانی د تازگی نخښی وی، عاتکه یوه څوارلس پنځلس کلنه نجلی چې د بربریانو، هسپانیی او عربو د بښایست گډی نخښی یی په ښکلی څیره کې وی یو کتاب په لاس کې په زینو کې رابشکاره شوه، وړاندی ولاړه او له سلما سره په قالینه کېښاستله.

هغی کتاب پرانست ویی ویل : کاکا ناوی!

زه د کتاب لپاره د سعیدی دوی کره تللی وم، ماویل زر به راستنه شم خو له زبیدی سره په خبرو وځنډیدم، سعید تر اوسه له غرناطی، نه دی راستون شوی. منصور ډیر خفه ؤ، جعفر او زبیده هم ډیر پریشانه وو، جعفر ویل، چی که هغه تر ماښامه رانه غی نو زه پخپله غرناطی ته ورپسی ځم، او احوال یی اخلم، د هغه دا اندیښنه وه چې د غرناطی د آزادی معامله گرو دی هم عیسویانو ته نه وی سپارلی.

سلما جگه شوه کیناستله، هغی ځوانی نجلی ته یی په تسلی وویل: عاتکی! ماته معلومه ده چې د سعید په اړه د هغه د وراره او نوکرانو څخه ستا اندیښنه زیاته ده، خو ته ډاډه اوسه چې ډیر زر به ابو عبدالله څلور سوه تنه د یرغمل په توگه فردیناند ته وسپاری، له دی وروسته به دا اندیښنه امکان نه لری

چی د غرناطی اوسیدونکی به د سولی د ترون پر خلاف چاته د خولی چوله کولو اجازه ورکړی.

زموږ په کلی کی د هغوی ستا د کاکا په اړه تشویش ؤ، ځکه خو د غرناطی د مشرانو دا تینگار ؤ چی امین او عبید هم باید په هغه څلور سوه کسانو کی شامل شی، بیا هم دا هڅه کیږی چی د عمیر په څیر دوی هم له دی لست څخه وگنجل شی.

عاتکی وویل : کاکاناوی! زه د سعید په باب ځکه پرېشانه یم چی له هغه پرته د منصور څوک نشته.

سلمی وویل : لوری! زه به ستا کاکا ته ووايم چی کوم نوکر غرناطی ته واستوی او د هغه پوښتنه وکړی، خو ته باید دومره ډیره د سعید دوی کره ولاړه نه شی، ته اوس پیغله شوی یی، سعید ډیر ښه هلك دی ستا پر تره هم هغه د زامنو په څیر گران دی، خو د عمیر نه خوښیږی چی ته له هغه سره راشه درشه کوی.

د عاتکی څیره له غوسی نه وځلیده کتاب یی یوی خواته کیښود ویی ویل :
: تاته خو معلومه ده چی زه د عمیر نوم اوزیدل هم نه غواړم.

سلمی وموسکل ویی ویل : ماته معلومه ده او زما هم د ده عادتونه خوښ نه دی، خو ستا کاکا هغه ته تر امین او عبید هم زیات ناز ورکوی، د هغه دا نظر دی چی کله ته لویه شی امکان لری هغه بیا دومره د کرکی وړ ونه گنی.
: کاکاناوی! دا ته څه وایی؟

: لوری زما دا مطلب نه دی چی تا څوک مجبورولی شی، خو ستا کاکا جان ویل چی عمیر ترڅو ورڅو پوری کور ته راځی د هغه په موجودیت کی ته لږ باید پام وکړی، هسی هم اوس ستا له کوره وتل ښه نه ښکاری، زه به د جعفر میرمن ته ووايم چی هغه زموږ کره راځی.

عاتکه لږ چوپه شوه بیا یی وویل: که کاکا جان د عمیر سپارښت کولی شی نو امین او عبید وروڼو څه گناه کړی وه؟

سلمی ځواب ورکړ : هغه هغوی هم راخلاصول غوښتل، خو وزیر ابو القاسم وئلی وو چی که ستا دری واړه زامن ویاسو نو نور به هم داسی غوښتنه وکړی، ځکه خو په دوی کی یوازی د یوه د پاتی کیدو وعده کولی شی.

عاتکی وویل : او کاکا جان د امین او عبید پرځای د عمیر نوم ورکړ؟
: هو زما ناسکه زوی پر هغه ډیر گران دی.

: او د هغه مور هم پر ده ډیره گرانه وه؟

سلمی وویل: هوا هغه زما لپاره یو قیامت ؤ، که ستا کاکا د حامد بن زهره له ملامتی نه ویریدای نو په دی کور کی زما ژوندی اوسیدل گران وو، خو اوس هغه مړه شوی ده او مور باید دعا ورته وکړو.

عاتکی وویل: زبیدی ویل چې هغه د اشبیلی د یوی یهودی کورنی څخه وه او مور او پلار یی په غرناطی کی له پناه اخستلو وروسته مسلمانان شوی وو. پلار جان له هغوی نه سخته کرکه کوله، اود مورجانی هم هیڅ خبری ورسره زړه نه غوښتلو.

: لوری! ستا پلار او مور زما پلویان وو، او یو ځل چی دوی ته معلومه شوه چی ستا کاکا زما له بچیانو سره بڼه سلوک نه کوی نو هغه غرناطی ته بوتلل. ستا کاکا ستا له پلار نه یوازی یو نیم کال کشر ؤ خو د نصیر دوراندی د هغه هیڅ دم نه ؤ. هغه ډیر د هیبت خاوند ؤ، د دی سیمی هیچا هم له هغه سره سترگی په سترگو خبری نشوای کولی.

عاتکی! کله چی ته په غوسه شی نو څیره دی همغسی څلیپی، سترگی دی کت مټ د نصیر په څیر دی.

کاکا ناوی! زما لږ لږ هغه ورځی رایاډیپی، خو تاسو ډیر زر بیرته له غرناطی نه راغلی.

: هوکی! د عمیر د مور له وفات وروسته ستا کاکا په خپل زیاتی پوه شو او زه بیرته ورسره راغلم.

: کاکا ناوی! که بده نه منی زه یوه پوښتنه درڅخه کوم؟

: ووايه!

: ایا دا امکان لری چی کاکا جان د دېمن په غلامی ډاډه شی؟

: نه لوری! هغه سپری چی دری وروڼه یی شهیدان شوی وی، چی پر بدن یی د تورو او نیزو نخبی وی، او یو لاس یی هم غوڅ شوی وی هغه د عیسویانو پر غلامی څرنگه راضی کیدای شی؟

: مگر هغه خپل زامن برغمل استولی دی. ایا له دی نه دا نه څرگندیپی چی هغه له زړه نه د غرناطی ماته منلی ده؟

سلمی ځواب ورکړ: دا خبره د چا په خیال او گومان کی هم نه وه چی ابو عبدالله او د هغه مشاور به د اوریند د تړون د مودی له پای ته رسیدو نه دمخه

څلور سوه تنه د برغمل په ډول عيسويانو ته سپاري، کاشکي ستا تره د غرناطی د مشرانو او د ابو عبدالله د پريکړې د ماتولو اختيار درلودلای.

عاتکي وويل: کاکا ناوی! فرض کړه چی که حامد بن زهره په خپل مقصد کی بریالی شی او موږ ته یوه ورځ ناڅاپه دا خبر راشی چی د مراکش، ترکانو او یا مصریانو د مرستی لښکر د اندلس په خوا راخوځیدلی دی نو کاکا جهان به څه وکړی؟ سعید وویل چی اندلس بیا د یوه یوسف بن تاشفین د راتلو انتظار کوی، د هغه باور و چی حامد بن زهره به ناکام نه راستنېږی.

سلمی څو شیبی په دردنلك نظر عاتکي ته کتل بیا یی ځان راقابو کړ ویی وویل: ته په دی فکر کی مه کیږه چی د اسلام غازیان میدان ته راووزی نو ستا تره به د اندلس د آزادی پرځای د خپلو زامنو غم کوی خو اوس د امیدونو ټولی ډیوی مړی شویدی، اوس به هیڅوک هم له بهر نه زموږ مرستی ته رانشی، له موږ نه پخوا د قرطبی، اشبیلی، او طلیطلی مسلمانانو همدغسی خوبونه لیدل چی د تقدیر کومه معجزه به دوی د عيسويانو له مرئیتوبه وژغوری. خو په دی نړی د هغو خلکو لپاره د پناه هیڅ ځای نه و چی په خپلو لاسو یی ځان ته د مرگ سامان برابر کړی و.

یوسف بن تاشفین د هغو خلکو د قربانیو انعام و چی په توپان کی یی ډیوی بلی کړی وی، هغه غازی میره د هغو زښتنیو علماؤ بلنی ته لښک ووايه چی د اسلام د سرلوری لپاره یی جیلونه او بندپخانی گاللی د هغه وخت سردارانو او مشرانو بی لاری غوره کړی وه، د هغوی خپلمنځی سیالیو او رقابتونو اندلس د بریادی پر گړنگ درولی و. خو د اولس زیاتره، تلک له خپل حال او راتلونکی څخه ناخبره نه و، اولس د خپلی آزادی داخلي او بهرنی غلیمان پیژندل او د هغوی په صفونو کی هغه لارښوونکی و چی د ډلو، قبیلو او نسلونو ترمنځ یی راپورته کیدونکی د کینی او کرکی دیوالونه نړولی شوی. همدغه سبب و چی کله یوسف بن تاشفین د اندلس پر ساحل پل کیښود نو ټول اولس یی هرکلی ته ورغلی و د اولس ټولنیز شعور دومره وپېښ و چی د ډلو واکمن هم د هغه تر بیرغ لاندی تولیدو ته مجبور شول. خو د غرناطی امیران نن د امن لپاره د خپلی آزادی سودا کولو ته چمتو دی، د اولس ټولنیز شعور او احساس لوټ شوی دی، او زموږ علما په داسی ځان تیر ایستلو بانندی روپدی شوی دی چی که فردیناند پر غرناطه قبضه وکړی نو دوی به آرام خوب وکړای شی.

د اسلام غازيانو خپلی وینی نذرانه کړی، خو د غرناطی اولس له دی وینو څخه د خپلی خپلواکی ډیوی بلی نکړای شوی، که په دی اولس کی د ژوند کومه ساه پاتی وه نو د موسی بن ابي غسان حوصلو دوی ته د یوه اوسپنیز دیوال کار ورکولای شوای، خو کله چی هغه ستر غازی د خپلی وروستی وینا نه وروسته د ابو عبدالله له درباره راووت سترگی یی له اوښکو ملدی وی.

عاتکی وویل : کاکا ناوی! موږ باید نا امیده نه شو، تاته معلومه ده چی بدر بن مغیره له خپل لږ شمیر سرښندویانو سره تر اوسه جنگیږی او دښمن په دی حالت کی هم د هغوی حوصلی ورماتی نکړای شوی چی د شاهین دره له څلورو واړو لوریو کلابنده ده،

: ماته معلومه ده، خو دا د گوتو په شمیر غازیان د ټول قوم د گناهونو کفارہ نشی ادا کولی. ستا کاکا ویل چی د شاهین دری او غرناطی ترمنځ لاره غوڅه شوی ده، اوس موږ ته دا هم معلومه نه ده چی هغوی به په څه وړ ستونزمنو حالاتو کی له دښمن سره لاس او گریوان وي؟. د هغوی په رگونو کی څومره وینی پاتی دی او په دی وینو به تر کومه پوری د ازادی د یوه بله وساتی؟

: موږ یوازی پردی خبر یو چی هغوی د غلامی پرځای د شهادت لاره غوره کړه او دوی د هغه انسانی عظمت امانت داران دی چی یو مسلمان د بری او ماتی څخه بی پروا کوی.

د غرناطی په اولس کی دومره همت نشته چی د هغوی پر پله ولاړ شی، موږ یوازی ژوندی پاتی کیدل غواړو او ژوند له موږ نه لمن نغاړی. زموږ حالت د هغه انسان په څیر دی چی د مرگ له ویری خپل ځان غرغره کوی.

د غرناطی د اوسیدونکو د بی حسی تر دی لوی بل ثبوت څه کیدای شی چی د موسی غوندی د سترو ارادو غازی چیغو هم د دوی ضمیرونه راویښ نکړای شول. او کله چی هغه د شهادت له ارزو سره د ابو عبدالله له درباره راووت نو یوازی ؤ. عاتکی وویل : مگر د غرناطی څو علما، او امیران د ټول اولس د برخلیک پریکړه نشی کولی، مسلمان ته یوازی د کوم حوصله ورکوونکی ضرورت دی، خدای «ج» دی وکړی چی حامد بن زهره په خپل هدف کی بریالی شی. بیا به وگوری چی د سیرانوادا په لمن کی د مسلمانانو هرکلی د ازادی غوښتونکو سنگر-ونه، او د غرناطی اولس به هم پاڅیدلی وی، سعید وویل چی د غرناطی خلك اوس هم د یو چا د اشاری انتظار کوی.

: د غرناطی خلك د هغه ورځی انتظار كوی چی فردیناند الحمرا ته ننوزی او له خو اونیسو وروسته د دوی د برخلیك هغه توری شپی پیل شی چی هیڅ سهار نه لری، له الله نه دعا غواړه چی كه د دی هیواد نه بهر زموږ څوك خواخوږی وی نو د اوربند د مودی له پوره كیدو څخه مخکی راورسیږی، تر كومه چی د غرناطی په اولس پوری اړه لری نو هغوی پردی خبره هم باور نه لری چی حامد بن زهره تر اوسه ژوندی دی.

: د خدای «ج» لپاره داسی مه وایه، هغه ژوندی دی هغه به خامخا راځی.

: لوری! زه تا د ناڅرگندو امیدونو د ډیوو له بلولو څخه نه ایساروم. خو زما د

سترگو مخی ته داسی تیاری دی چی د هیڅ ډول رڼا تصور نشم كولی.

: كاكا ناوی! زه به د فردیناند غلامی ونه گورم، په كومه ورځ چی زه پردی وپوهیږم چی نور موږ ته له غلامی پرته بله لاره نشته، نوزه به دلته ونه اوسېږم. زه به خپل ماما ته ورشم او د الفجاره له غازیانو سره به وږی تږی هستوگنه غوره كړم.

پلار جان به ویل چی په دی دنیا د یوه مسلمان لپاره د آزادی تر ژوند لوی انعام د شهادت مرگ دی د عاتکی په سترگو کی اوبنکی وځلیدی، هغه ناڅاپه جگه شوه اوبنکی یی پاکی كړی د بام څنډی ته ولاړه د جنوب ختیز لوری ته یی د سیرانوادا واورینو څوكو ته وكتل.

سلمی جگه شوه ویی ویل: عاتکی راځه! نوره هوا سره شوه، عاتکی بیله دی چی مخ وړ واړوی ځواب ورکړ: كاكا ناوی ته درځه زه درپسی یم. سلمی د زینو په لوری ولاړه.

عاتکه لږ ځنډ وروسته بڼی لور ته وگرځیده او د بام په بله څنډه یی په یو گز لوړ دیوال څنگلې تکیه كړی لویدیځ لوری ته یی وكتل او د ماضی په تیارو کی ورکه شوه.

اوس د دی په مخکی هغه ژور خوږ ؤ چی هغه غرنی کلی یی په دوو برخو ویشه د شمال د وادی په مخ څوړی کی تر یوی ویالی پوری غځیدلی ؤ. خوږ ډیر ژور نه ؤ، د کلی د دواړو غاړو ترمنځ له لږ لږ فاصلی وروسته د تگ راتگ لاری وی، خو سپاره بیا مجبور وو چی بیا د کلی نه لری د دری د مخ څوړی نه په جلا جلا لارو کلی ته راشی او یا نیم میل پاس د غونډی پر سر راوگرځی چی دغه خوږ تری راغلی ؤ.

د هغی سترگی د خور په بله غاړه په یوه بل کور بنځی وی، او دی د هغو ورځو تصور کاوه چی دی به د مورگو ته نیولی وه او گرځیدله به.

دا د محمد بن عبدالرحمن کور ؤ، د هغه مور آمنه د دی د مور ملگری وه او د کلی خلکو به ویل چی د دی پلار حامد بن زهره د غرناطی ډیر لوی عالم دی، د عاتکی پلار هم هغه ته زیات عقیدت درلود. کله چی دا په غرناطه کی له خپل پلار او مور سره اوسیدله نو د حامد بن زهره کور دوی ته ډیر نژدی ؤ. سعید د حامد دریم زوی له دی نه یوازی دری کاله مشر ؤ او د دی د لوبو او ساعت تیری وخت له هغه سره شریک تیر شو، د سعید دوه مشران وروڼه د جگری په لومړیو ورځو کی شهیدان شوی وو، او د عاتکی پلار او مور د هغوی د جهادی کارنامو او د بودا پلار د صبر او حوصلی کیسی کولی.

د حامد بن زهره په کور کی د عاتکی لپاره تر ټولو زیاته دلچسپی او خوښی د هغه لور آمنه وه، چی دی به خاله بلله، آمنی په خپل کور کی د گاونډیو نجونو ته سبقونه ویل، او په پنځه کلنی عاتکه هم د هغی شاگرده شوه.

محمد بن عبدالرحمن د همدی کلی د یوه عزتمن کور ځوان ؤ، هغه له نصیر نه څو کاله کشر ؤ، او که کله به هغه غرناطی ته ولاړ نو له نصیر کره به خامخا ورتلو، بیا د نصیر په سبب د هغه اړیکی له حامد بن زهره سره پیدا شوی او بیا عاتکی یوه ورځ واوریدل چی د دی سایسته استاده چی دی به ورته خاله جانه ویل د محمد بن عبدالرحمن د ژوند ملگری کیدونکی ده.

کله چی دا شپږ کلنه وه نصیر ته د یوی سرحدی کلا قومانده ورکړل شوه، هغه عاتکه او مور یی هماغه کلا ته ورسره بوتلل، دواډه نه څو میاشتی وروسته محمد بن عبدالرحمن هم خپله میرمن په کور کی پرینودله او پخپله د جگری محاذ ته ولاړ، د هغه له رخصتیدو نه دوی میاشتی وروسته منصور وزیرید.

حامد بن زهره خپل وفادار نوکر جعفر او د هغه میرمن د آمنی کره ور واستول. عاتکی په دی کلی کی هم د غرناطی په حیر له آمنی نه سبق وایه، او د هغی په لیدو د کلی نورو خلکو هم خپل ماشومان د آمنی کور ته ور واستول، تر دی چی د دوی د کور لاندینی پور د یوی مدرسې بڼه غوره کړه.

سعید به له غرناطی نه چی کله د حامد بن زهره او کله د کوم نوکر سره د خپلی خور د لیدو لپاره راتلو نو د دی وړوکی دنیا به د خوښیو څخه ډکه شوه، دا به سهار وختی د آمنی کره ورغله که به د کور دروازه بنده وه نو جعفر کاکا ته به

بی ناری کړی، جعفر به په موسکا دروازه خلاصه کړه او عاتکه به په منډه کور ته ورننوته او په سعید پسی به بی ناری وهلی، سعید به چیرته غلی شو، هغه به بیا آمنی ته ورغله او تری پوښتل به بی چی سعید چیرته دی؟

آمنی به ځان ناگاره وچاوه بوی او هلی خواته به بی وکتل او عاتکی به بیا د کور په کونجونو او کوتو کی د هغه لټون کاوه، لږ ځنډ وروسته ټول کور کړسندو خنداگانو لږزاوه، په دی کلی کی د سعید اوسیدل ټولو ته په زړه پوری وو، او چی عاتکی به سبق ووايه نوره ټوله ورځ به بی له هغه سره په سات تیری تیروله، کله کله به بی هغه خپل کور ته ورسره بیوه او له هغه ځایه کله کله د کلی له نورو هلکانو سره پوریا خور او یا غونډېو ته ولاړل.

کله چی بیا لږ رالوی شول بیا به په اسونو سپریدل او سپاره به په چکر وتل، سعید په لس کلنی کی ښه سپور ؤ او په سختو غرنیو لارو بی اس زغلولی شوای. او چی کله به عاتکی هغه ولید خپلی مور ته به بی ویل، چی زه هم په همدغو لارو پر اس چکر وهم، عماری به تر یوه وخته دا را ایساروله خو چی ځیل او ضد بی زیات شو نو اجازه بی ورکړه، خو له دی شرط سره چی د اس جلب به د یوه نوکر په لاس کی وی نوکر به هم ورسره ځی.

یو ځل نصیر څو ورځی په رخصت راغی، هغه چی د خپلی لور مینه ولیده یو ورکی بهیان بی ورته راونیو، او دری ورځی وروسته هغه خپلی میرمن ته ویل چی نور زموږ لور ته د کوم نوکر د ساتنی او څار ضرورت نشته، ځکه خو سبا ته چی نصیر پر اس سپور له کوره ووت عاتکه هم ورسره ملگری وه، تر دی وروسته به چی کله سعید کلی ته راغی د هغه سره به بی یوځای پر اس سپارلی کولی.

بیا دا ورځی هم د یوه خواپه خوب په څیر تیری شوی او دی داسی احساسوله چی د هوښیاریدو په پیل کی دی د ژوندانه په ښه کی دکور کړسندو خنداگانو تصور کاوه اوس بی وروورو لمن ورتولوله، د خوږ نه پوری غاری ته هغه کور اوس هم د دی تر سترگو لاندی ؤ. خو د حامد بن زهره لور او زوم چی دی له فخره خاله جانه او ماما جان ورته ویل هلته نه وو.

*****

د منصور د زیږیدو په دریم کال محمد بن عبدالرحمن د جنوب جبهی ته تللی ؤ او د مالقه په خبیخ کی د سمندر د غاری د څو سیمو د ساتنی ذمه واری ورسپارل شوی وه، یوه ورځ آمنه خبره شوه چی هغه ټپی شویدی او د سمندر له

ځنډی نه څو میله لری یوی کلا ته رسول شویدی. آمنی دغه خبر خپل پلار ته واستاوه او دایی هم ورته ولیکل چی زه منصور جعفر او زبیدی ته پرېږدم او پخپله خپل خاوند ته ورځم، عاتکه او د هغه مور به هم منصور ته پام کوی، بیا هم سعید د څو ورځو لپاره دلته راواستوی، زه چی د منصور د پلار له حالت څخه ډاډه شم بیرته به راستنه شم.

ددی تره هاشم له آمنی سره څلور سپاره له کلی نه واستول او هغوی څو ورځی وروسته بیرته راستانه شول دا خبر یی راوړ چی د محمد بن عبدالرحمن حالت ډیر د اندیښنی وړ نه ؤ خو بیا هم د هغه د تپ حالت داسی دی چی دوی دری اونی وروسته ایله د گرځیدو راگرځیدو شی.

دا او مور به یی هره ورځ د آمنی دوی کره ورتلی او چی کله تر یوی میاشتی پوری څه احوال را معلوم نه شو نو هاشم بیا نوکر واستاوه چی احوال یی راوړی. خو د هغه د خوځیدو په دریمه ورځ د دی کلی یو مجاهد له هغه جبهی نه راستون شو هغه د کلی خلکو ته د محمد بن عبدالرحمن او د هغه د میرمنی د شهادت کیسه کوله ویی ویل:

عیسویانو د ساحلی سیمو د نیولو نه وروسته پر غرنی کلا څو حملی وکړی خو بریالی نه شول، محمد بن عبدالرحمن چی مخ په رغیدو شو د کلا د دفاع قومانده یی په غاړه واخستله ځوابی حملی یی وکړی او دښمن یی بیرته د سمندر د ځنډو په لوری ورتولیدو ته مجبور کړ، خو په دی موده کی دښمن پر مالقه د یرغل لپاره نور پوځونه هم ساحل ته راورسول یو لښکر په ساحل د ختیځ او بل د لویدیځ په لوری پر مخ ولاړ، پر دی سربیره د سپرو ډلی هم د مالقه په لوری پرمختگ پیل کړ، ځکه خو د مالقه سردار د شاوخوا چونیدو د پرېښودلو پرېکړه وکړه، هغه محمد بن عبدالرحمن ته هم امر وکړ چی هغه دی له منظم پوځ سره مالقی ته ځان ورسوی او د کلا د ساتنی ذمه واری درضا کارو قبایلو ته پرېږدی. په کلا کی دننه تر دری سوه تنو پوری سرتیری او نژدی څلوېښت تنه بنسځی وی.

محمد بن عبدالرحمن د لمر لویدونه وروسته هغوی ته د تیاری حکم وکړ، او د ماسختن له لمانځه نه وروسته مور د مالقی په لور وځوځیدو، د سمندر پر غاړه په پراخه لاره د دښمن د یرغل امکان ؤ، ځکه مو غرنی سخته او اوږده لاره غوره کړه. د شپي په وروستی برخه کی مور تر یوه تنگه لاره تیریدو چی ناڅاپه د ښی

لوری له غونډې نه د غشو او ډبرو باران پیل شو. د سترگو په رپ کی زمونږ زیات خلک شهیدان او زیات تپیان شول، یو شمیر سپاره له اسونو سره د لاری ترڅنگ خور ته ور وغورځیدل.

محمد بن عبدالرحمن په زوره زوره چیغی وهلی چی پلی سرتیری دی د غونډی سر ونیسی او سپاره دی له بنحو او ماشومانو سره خپل منزل ته دوام ورکړی. خو د شپې په تیاره کی د بنحو او ماشومانو په هیبتناکو کرپرو کی د هغه چیغو ته د چا پام نه شو.

له نیکه مرغه له شانه راتلونکو سپرو سرتیرو خپله ذمه واری احساس کړه او هغوی پر غونډی ور وختل، د شپې په تیاره کی د دښمن لټول اسانه نه وو خو چی کله حمله راوړونکو تر شا د تکبیر ناری واوریدی نو وتښتیدل، په تیاره کی موږ ته د زخمیانو او شهیدانو سهی شمیر معلوم نه شو، میرونو خپلو ماینو ته، بچیانو خپلو پلرونو او میندو ته او سرتیرو خپلو سالارانو ته چیغی وهلی خود محمد بن عبدالرحمن څه درک نه لگیده، موږ گومان کاوه چی د ماشومانو او تور سربو د ساتنی له دلی سره وړاندی تیر شوی دی، د هغه مرستیال یوه سپاره ته امر وکړ چی د وړاندی تللیو احوال معلوم کړی. که سالارو رسره و مشوره ورکړه چی په دی تیاره کی موږ ته تر وړاندی تگه دا غوره ده چی د دی غونډی پر سر شپه تیره کړو، بیا یی څو نورو خلکو ته امر وکړ چی د شاوخوا کلیو خلک د مرستی لپاره راوغواړی.

لږ ځنډ وروسته وړاندی تللی سپاره له بنحو او ماشومانو سره بیرته راستانه شول د هغوی له خولی معلومه شوه چی دوه میله وړاندی د ویالی پل نریدلی دی، او څو تنه سپاره په بی خبری لاندی پر بوتل، د محمد بن عبدالرحمن او د هغه د میرمنی هیڅ درک معلوم نه شو، د سپیده چاود نه دمخه د شاوخوا کلیو په سلگونو تنه خلک هلته ور ورسیدل، د مشالونو، په رڼا کی یی د شهیدانو مری او- تپیان راټول کړل. څو تنه له مشالونو سره خور ته ښکته شول او څو تنو نورو د ویالی په لوری منډه واخستله، په خور کی نژدی دڅلوښنتو تنو مری شاوخوا پراته وو، د امنی مری هم د هغی د آس تر تنه لاندی وموندل شو هلته پنځه تنه تپیان هم وو خو محمد هلته هم نه و.

کله چی سهار شو یوه سپاهی چیغی کړی: دلته راشی محمد بن عبدالرحمن دلته دی.

مورې چی په منډه ورغلو د محمد بن عبدالرحمن مری د خوکی بلی ددی ته پروت ؤ، د هغه ترڅنگ د دوو مسلمانو او پنځو عیسوی سرتیرو لاشونه هم پراته وو، یو نصرانی له ده نه څو گامه لری د ځنکدن په حال کی ؤ، د محمد پر بدن پنځلس تپونه وو او توره بی تر اوسه په لاس کی وه، مرستیال بی خپله چپنه وویستله او پر هغه بی وغوړوله بیا بی مورې ته وویل:

زه نن د خدای «ج» او د هغه د بندگانو په وړاندی شرمنده یم، ما دا سوچ هم باید نه وی کړی چی محمد له څه خطرته تبتیدلی شی. ما تر اوسه پوری داسی گومان کاوه چی حمله کوونکو زموږ د شانه راتلونکو د تکبیر چینی اوریدلی دی او تبتیدلی دی. د داسی خلکو سره په مرگ او ژوند ملگرتیا یو ویاړ دی، د هغه د میرمنی مری راورسوی.

د دلی مرستیال ته دا معلومه وه چی مورې د یوه کلی یو ځکه بی ماته امر وکړ چی ته سمدستی روان شه او توره بی کورنی ته ور ورشو.

*****

حامد بن زهره او سعید چی د آمنی او محمد بن عبدالرحمن له شهادت څخه خبر شول کلی ته راغلل، حامد څو شپې تیری کړی او بیا بیرته ستون شو هغه منصور هم له ځانه سره بیوه، خو د عاتکی مور د هغه د پالنی ذمه واری پخپله واخستله.

د محمد بن عبدالرحمن د کښتونو باغونو او کور څارنه د جعفر په غاړه وه، د هغه میرمن زبیده به کله کله د منصور د پام غلطولو لپاره د «عمار» دوی کره تله او کله به یی هغه رابلله، عماره غوښتل منصور تل له همدوی سره واوسی، خو هغه ویل چی د خپل آغا کور به ویجاړیدو ته پری نژدی. همدغه حالت د سعید هم و، هغه د عاتکی او د هغی د مور د تینگار سره سره له څو ورځو زیات پاتی نه شو، بیا هم د خپل خوربه د لیدو لپاره په ورځ کی یو، دوه ځله د هغوی کره خامخا ورتلو. او چی کله به بیرته تلو منصور به له هغه سره د تلو ضد کاوه.

عاتکی به ویل: ورورکیه له مورې سره نه پاتی کیږی؟

: نه زه می له ماما سره ځم.

: تاته به کیسی څوک کوی؟

: ماما جان به یی راته کوی.

سعید به هغه په اوږه کیناوه او ورسره به ولاړ، خو چی کله به خپل کور ته

ورسید عاتکه به بی وریاده شوه او هغه به لږ ځنډ وروسته بیرته راووست:
عاتکی! واخله دی درسره سنبال کړه.

هغی به تری پوښتل: ولی منصوره له ماما سره دی جنگ کړی؟

: هوکی! هغه به شونډی بوخی کړی او ځواب به بی ورکړ.

: ماما جان می کیسی نه راته کوی.

زه می د ماما کیسی نه اورم!!

*****

د هغو ورځو د څومره پښو انځورونه د عاتکی په زړه پاتی وو، خو زمانی بو بل لت وخور او د موسکا گانو او کرسندو خنداگانو دغه بشایسته نړۍ په هغو اوبنکو کی ډوبه شوه چی د قوم د ټولنیز احساس هنداره وه. نور د راتلونکی پر افق تیارو غلبه کړی وه، او د کلی د نورو نجونو او هلکانو په څیر سعید او عاتکی هم د هغو وطن پلورو کیسی اوریدی چی بی حسی او غداری بی د غرناطی د لښکر او د غرنیو قبایلو د غازیانو ستړی فتحی په ماتو بدلی کړی وی.

بیا د غمونو او مصیبتونو هغه دوران پیل شو چی پر غرناطی د فردیناند د کلابندی کړی ورځ په ورځ تنگیده.

د عاتکی پلار نصیر بن عبدالملک ته چی په ډیرو محاذونو بی غیرت او زړوتیا ښکاره کړی وه د دی کلی په شمال کی نژدی پنځه میله لری د یوی کلا او د هغه بنی او کین لور ته چوښو قومانده ور سپارلی وه، چی اصل مقصد بی د «سیرا ورمیجا» او الفجاره او غرناطی ترمنځ د اکمالاتو د لارو ساتنه او خلاص پاتی کیدل وو، نصیر ته د دی مهم مسئولیت د سپارلو یو دلیل دا و چی هغه د دی سیمی د یوی بانفوزه کورنی غړی ؤ او د خطر په وخت کی بی د خپل شخصی نفوذ په سبب هم له شاوخوا کلیو څخه په زرگونو تنه رضاکار د پوځ مرستی ته رابللی شوای.

د عاتکی پلار د نوی مسئولیت له قبلولو سره په غرنیو قبایلو کی د جهاد د جذبی د تازه کولو لپاره د حامد بن زهره د خدمتونو ضرورت احساس کړ، ځکه هغه د غرناطی د پوځی سالار حضور ته ورغی او دا غوښتنه یی وکړه چی که حامد بن زهره د غرناطی پرځای زمور کلي خپل مرکز او د اوسیدو ځای غوره کړی نو تر سیرانوادا پوری به ټول قبایل د ده غږ ته لښک وواپی، کله چی زمور کلي د

رضا کارانو مرکز شی نو د غرناطی د لاری پهری به له شانه نوری هم په امن او خوندي شی.

حامد بن زهره هسی هم کلی په کلی د مجاهدینو د حوصلی د اوچتولو په خاطر گرځیده. هغه ته د پوځ د سالار اشاره کافی وه او غرناطه یی پرېښوده کلی ته راغی.

په کلی کی کاکا هاشم د حامد بن زهره غوره ملاتړ کوونکی شو، عاتکی د پلار په څیر   حامد بن زهره له کلونو کلونو راسی پیژاند، د هاشم مشران زامن په پوځ کی تر شاملیدو وړاندی د ده شاگردان وو، په غرناطه کی د اوسیدو په وخت کی هاشم پخپله هم څو ځلی د هغه ارواپالی ویناوی اوریدلی وی، ځکه خو چی کله ده له خپل ورور څخه واوریدل چی هغه به له غرناطی نه دلته کلی ته راځی نو زیات خوشاله شو. هغه د خپلی سیمی ټولو مشرانو ته احوال ورکړ چی له ویالی نه پوری بغاری ته د دغه ستر مجاهد هرکلی ته راتول شی.

بیا عاتکی د تصور په سترگو هغه ارواپاله منظره لیدله چی په زرگونو خلکو د بی دریغه خوښی په څپو کی حامد بن زهره ته هرکلی وایه.

لږ څنډ وروسته بیا دی، مور یی او د کلی نورو توریو د کورونو د دروازو له درشل څخه د حامد بن زهره د راتلو ننداره کوله، هاشم د هغه د اس جلب نیولی ؤ، او گڼ شمیر خلک تر شا ورپسی روان وو، د گڼې گونې مخه د خوږ په بله غاړه د محمد بن عبدالرحمن د کور پرځای د هاشم د کور په لوری وه.

بیا هغه دروازی ته نژدی ودرید، حامد له اس نه پلي شو ښی لوری ته په یوه لوره وخت او دوی د هغه اروا پاله وینا اوریده.

د هغه په خبرو کی یو سحر پروت ؤ، په حاضرینو کی یو داسی نه ؤ چی سترگی یی اوښلنی نه وی، د هغه د خبرو وروستی جملی د عاتکی په زړه لیکلی ونی چی ویل یی:

: زما دوستانو!

د اولسونو په ژوند کی یو داسی مهال هم راځی چی د ټولنی بقا غوښتنه هر سری د دښمن مخی ته په ټټر سپرکولو مېجوروی د ځوانانو په څیر بوداگان، واره او ښځی هم توری اوچتوی او نن د الحمرا ډبري هم دا وایی چی نن د غرناطی د آزادی د مرو شویو ډیوو د بلولو لپاره یوازی د قوم زامنو وینی کافی نه دی. بلکی د قوم لورانی هم باید خپلی وینی تویی کری.

او عاتکې په زړه کې دا ویل چې کاشکی زه د قوم د بوی لور په حیث خپلې
ذمه واری پوره کړای شم.

او کله چې دوی ورځې وروسته یې پلار د څه وخت لپاره کور ته راغی نو ورته
ویي وویل: پلار جانه! حامد بن زهره ویل چې نن د اولس هر فرد ته د جنگی زده
کړی ضرورت دی.

: هو لوری! مېوې له ډیرو حساسو حالاتو سره مقابله کوو. او زه په دې خبره
خوېښ یم چې لور می د اس سپارلی او غشی ویشتل زده کړی دی.

: مگر پلاره زه له دې زیات څه زده کول غواړم.

: ته څه زده کول غواړی؟

: زه د جهاد عملی تجربه ترلاسه کول غواړم، ته ما له ځانه سره کلا ته دی نه
درسه بیایی، هلته ماته بشوونکی هم پیدا کیدای شی.

: ستا کلا همدا کور دی لوری! او که خدای مه کړه کوم بد مهال راغی نو زما
باور دی چې ته به د ځان ساتنه وکړای شی. خو ان شاء الله داسی وخت به نه
راځی او تاته تر سعید بڼه استاد چیرته پیدا کیدای شی؟

ما له رضا کارانو سره هغه د غشی ویشتنو په مشق لیدلی دی، هغه په توره
وهلو کې پوره مهارت لری، د عمر په سبب هغه دوه کاله نور هم په پوځ کې نشی
شاملیدای او زه به ورته ووايم چې تر څو دلته اوسی تاته دی منظم وخت درکړی،
عمیر هم اوس فارغ شوی دی، هغه به سبا ته راورسیږی او تر دری اونيو پوری به
په کور کې وی. ته له هغه نه هم ډیر څه زده کولی شی.

: پلار جانه! هغه خو زه له سعید سره داس له سپارلی نه هم ایسارولم، یوه
ورځ می په انگر کې د غشیو ویشتنو مشق کاوه هغه می لینده ماته کړه.
پلار یې وموسکل ویی ویل: هغه لږ ساده دی.

: ډیر زیات احمق دی پلار جانه! هغه می مور جانی ته ویل چې عاتکه دی بی
لاری کړی ده، یوه ورځ یې سعید پرمخ په څپیره وواهد.

د هغی پلار وویل: سعید تر ده کشر دی، که نه دا امکان نه لری چې د حامد
بن زهره زوی پرمخ څپیره وخورى او چوپ پاتی شی.

: پلار جانه! سعید هم دی ډیکه کړ او په لښتی کې یې وغورځاوه.

: لورجانی دا به د وړوکتوب خبری وی اوس هغه ډیر هوښیار شوی دی.

: نه پلار جانه په غرناطه کې په هستوگنه هغه نور هم بی عقل شوی دی. وایی

چی زه کله لوی شم د پوځونو سالار به شم.
دا خو بده خبره نه ده.

: مگر هغه دا هم ویل چی کله د پوځ سالار شم نو سعید به پر خره سپروم او
په ټول ښار به یی راگرځوم.

: پلار یی په خدا شو ویی ویل : تا به ځوروی لوری!
عمار ه وویل : عاتکی ته د درس جاری ساتل هم ضروری دی. زما په گومان
خو یی د حامد بن زهره کره ورواستوه.

نصیر ځواب ورکړ : که هغه لږ وخت دی ته وقف کړی نو دا به د دی نیکمرغی
وی، خو دلته د هغه د کار څرنگوالی داسی دی چی په عام ډول باید له کوره بهر
وی، بیا به هم زه نن له هغه نه وغواړم چی که یی فرصت وموند نو دا د
ورغواړی، هسی هم دی ته زما د سپارښت اړتیا نشته، د حامد بن زهره ورسره
زیاته مینه ده.

له دی وروسته به چی کله حامد بن زهره په کلی و د دی لپاره یی لږ وخت
ایسته او چی کله به په دوره روانیده نو دلوستلو لپاره به یی دی ته کتابونه
پریښودل. سعید هم پر لپسی غشی ویشتل او توره وهل ور وښودل. خو د دوی د
ملگری دغه نوی پراو ډیر لنډ و.

*****

د فردیناند پوځونو د شمال د حاصلخیزو ځمکو او سیمو نه تباه کولو وروسته
د غرناطی په مخکی پراو واچوه، دوی ته د جنوب لوری د هغو کلاگانو اړخښت
او اهمیت زیات شو چی له غرنیو سیمو سره د تړاو په لارو کی پرتی وی، نصیر
ته څو څو ورځی کورته د راتلو فرصت نه برابریدو، ځکه خو هغه خپله میړمن او
لور هلته ور وغوښتل.

هغه کلا ډیره لویه نه وه، دننه یوازی پنځه سوه تنه پکی اوسیدای شوای. څو
کلا په داسی ځای کی وه چی ډیره خوندی او یرغل کوونکی له څو ډوله ستونزو
سره مخ کیدای شول.

دغه کلا په یوه لوړه غونډی جوړه وه، شمال لوری ته نژدی دوه سوه گزه وړاندی
لاندى یوه ویاله وه، جنوب لوری ته غرناطی ته تللی سرک له کلا نه سل متره لری
تیریده او همدغه سرک شمال ختیځ ته دومره کلا ته نژدی و چی د کلا له برجونو
نه لاندى د ډبرو باران تر غشو زیات خطرناک و او بیا دغه سرک د غره په لمنه

کی وړاندې تللی ؤ او د وپالی تر پله پوری غځیدلی ؤ. له کلا نه د وپالی تر پله پوری د سرک څوړ دومره خطرناک ؤ چی غرناطی ته د اکمالاتو هغه گادی چی غویانو کښولی له کلا نه، دوپالی تر پله پوری باید خلکو په تکیه رسولی وای او له هغی لوری تشی گادی باید په پیچومی خلکو په تیل وهلو راخیژولی وای. د پله د ساتنی لپاره د وپالی پوری غاری ته هم یوه ډله سرتیری پهره وو.

د کلا لویدیځ لوری ته یو نیم میل لری هم یوی ژوری کندي د طبیعی کندي کار ورکاوه، جنوب لوری ته کلا د هغو سیمو او غرونو په سبب خوندي وه چی د جنگیالیو قبایلو کلی د نه فتحه کیدونکو کلاگانو کار ورکاوه، له کوم لوری چی د ناڅاپی برغل لږ امکان ؤ هلته د پوځ پهری ولاړی وی.

د کلا په جنوب لویدیځ کونج کی د یوه دوه پوره کور پاسنی پور د عاتکی د پلار د هستوگنی لپاره غوره کپرای شوی ؤ. په لاندینی پور کی د نورو افسرانو کورونه وو، دوی ته د کلا چاپیریال د خپل کلی له چاپیریال څخه ډیر توپیر نه درلود، په کلی کی له یوی مودی راسی د اس په سپارلی شرمیدله، ځکه خو به سهار وختی د چکر لپاره وتله، خو دلته دی ته پوره آزادی وه، هره ورځ به یی څو څو میله سپارلی کوله، او دی ته شاوخوا څو پونه، کندي او شیلی د خپل لاس د کربنو په څیر معلوم وو.

د کلا په څیر به د بهر پهره دارانو هم چی دا له لری ولیده وبه یی پیژندله، په پیل کی به چی له کلا نه وتله نو یو نوکر به ورسره ؤ، خو څو ورځی وروسته دی ته د ساتونکی اړتیا نه وه. دی به له زغلیدونکی اس نه د غشو ویشتلو تمرین کاوه، او سرتیرو به چی دا لیدله په مراؤ څیرو به یی تازگی راغله.

د خپل سالار د لور حوصلی او ارادی به په دوی دومره ژوره اغیزه وکړه چی ډیر خلک د خپلو اولادونو او کډو راوستلو ته چمتو شول. خو په کلا کی دننه دومره ځای نه ؤ د دی پلار زیاتره غوښتنی رد کړی.

د یوه افسر میرمنی د دی لپاره د «غرناطی لور» نوم غوره کړ او څو ورځی وروسته همدغه نوم په کلا او شاوخوا پهرو کی مشهور شو.

لمر لویدو ته نژدی به هغی زیاتره د کور له بام نه او کله له وپالی نه پوری غاری د یوی غونډی نه د جنوب منځ څوړ لوری ته کتل چی تر غرناطی پوری شنه فصلونه او باغونه غځیدلی وو.

کله کله به یی اس د جنوب په لوری وزغلاوه او خپل کلی ته به ولاړه.

د هغی کاکا به زیاتره له حامد سره په سفر وتلی ؤ. دی به د کاکا ناوی سره ولیدل، بیا به □ د منصور د لیدو په پلمه د هغوی کره ورغله او بیا به یی په پورته راستنیدو کی د حامد له کتابونو څخه کوم یو ورسره راوړ.

سعید په هغو رضاکارانو کی شامل شوی ؤ چی غرناطی ته یی د غذایی او نورو ضروری شیانو کاروانونه رسول. او چی هغه به له غرناطی نه راستون شو، عاتکی به تر لږ څنډه د هغه د لیدو موقع مونده.

د غرناطی له کلابندی نه وروسته فردیناند ددغه کلا د نیولو لپاره څو ځلی هڅه وکړه خو کامیاب نشو. یوه شپه عیسویانو له زیاتو سرتیرو سره له دری لوریو حمله وکړه او د هغوی د سپرو ډلی پله ته نژدی راوړسیدي خو د درنو زیانونو گاللو وروسته بیرته په شا شول.

د کلا ساتونکو پر دی پری خوبنی کوله چی د ختیځ لوری د یوی پهری د غفلت په سبب د دښمن پلبو پوځونو حمله راوړه او تر وپاله پوری وتل، د یوی اوپدی لاری له وهلو وروسته دغه سپاهیان کلا ته نژدی راوړسیدل، هغوی څو ځلی په زینو او کمندونو پر کلا د ورختلو هڅی وکړی خو د غشو په باران کی یی هیڅ ونه کړای شول. یو ساعت وروسته د شاوخوا کلیو رضاکاران وروړسیدل او دښمن د سختو ځانی زیانونو نه وروسته ماته وخوره خو په بیرته تلو کی چی تر وپالی پوری وتل دریمه برخه پوځ یی وژل شوی ؤ.

عاتکی د لومړی ځل لپاره په همدی جگړه کی عملاً برخه واخستله خو تر لمر ختو پوری د دی پلار ته دا نه وه معلومه چی هغه غیثی ویشتونکی چی د ده ترڅنگ ولاړ ؤ او د هر غشی له ویشتو سره به یی لاندی د دښمن د یوه سرتیری کرپزی پورته کړی دده خپله لور وه.

دی د نارینه ؤ جامی اغوستی وی او مخ یی په خول کی پټ ؤ، نصیر دی ته د شاهاسی په اراده وړاندی ورغی چی ناڅاپه یی له خول نه په تاورا تاو بڼکلو وپښتانو سترگی ولگیدی او بیا یی سترگی په هغو نازکو لاسونو میخ شوی چی له گلونو سره لوبیدلو ته جوړ شوی وو.

د دی د پلار تندی گونځی شو او بیله دی چی څه وواپی مخ یی واراوه. دا لږ په دوو کی حیرانه ودرینه او بیا یی زړه نا زړه وویل: پلار جانده! ته لکه چی خفه شوی!؟

پلار یی مخ راوگرځاوه پر شونډو یی موسکا وه او په سترگو کی یی اوبسکی

ډنډ وی.

یو سپاهی را وړاندی شو ویی ویل : جنابه! دا سرتیری د انعام حقدار دی، زه نژدی ورسره ولاړ وم او زما باور دی چی د شپې د تیاری سره سره د دی یو غشی هم خالی نه دی وتلی.

پلار یی په مینه په خول لاس راتیر کړ او ویی ویل : دا حوان زما لور ده، د دی د غرناطی له ازادی نه زیات د بل انعام هیله نشته.

*****

اوس د ماضی هغه شیبی دی ته د ژوند شتتی گرځیدلی وه، بیا هغه ورځ هم راغله چی کله د غرناطی په شاوخوا د کلابندی کړی تنگه شوه او دی به د خپل با همته پلار په څیره کی د ستومانی او اندیبنی نخبی لیدلی.

د کلا پر شاوخوا دفاعی پهرو د دښمن حملی زیاتی او زور وری شوی. له بهر څخه زیات تپیان کلا ته راوړل شول، او د هغوی پر ځای له کلا نه سرتیری هلته واستول شول، د دی پلار د سرتیرو د کمبود پوره کولو لپاره له شاوخوا کلیو څخه رضا کاران راټولول پیل کړل او پر دی سریره یی له غرناطی څخه هم د مرستی غوښتنه وکړه.

دوی ورځی وروسته شل تنه پلی او اته تنه سپاره وروسیدل د هغوی سالار د عتبه په نامه ورسره معرفی شو، د هغه سترگی بوری او د ږیری وښتان یی سره رنگی وو.

عاتکی د پلار نه واوړیدل چی دی د مالقه په جنگ کی اسیر شوی ؤ او نصرانیانو اشبیلی ته ورسره بیولی ؤ، دوی اونی وړاندی له پنځو نورو بندیانو سره را تبتیدلی او غرناطی ته رارسیدلی دی.

د پوځ له قرارگاه نه څرگنده شوه چی دی سبه او هوښیار افسر دی او یو ملگری یی ډیر سبه توپچی دی.

دوی هفتی وروسته عتبه په خپله هوښیاری او چستی د عاتکی د پلار اعتماد ترلاسه کړ او د پنځوس تنو یوه گروپ قوماندی یی په اوږه ور واچوله.

په کلا کی د هغه په باب دا مشهوره وه چی یوازی په حکم اوړیدو او حکم ورکولو پوهیږی او بس، او د هغه پر شونډو موسکا هیڅکله نه راتله.

یوه ورځ هغه د یوه تپي په پتی بوخته وه، ناڅاپه یی احساس کړه چی څوک په دروازه کی ولاړ دی، ورویی وکتل عتبه ؤ، هغه چی ولیدل ددی وړپام شو یوی

خوا ته ولاړ.

بوه ورځ عاتکه په اس سپره شوه او له کلا را ووتله او ختیځ لوری ته ووتله، له کلا نه درې میله لری هغی عتبه ولید چی په بوه گړندی اس سپور دی هغی په تنگه لاره کی خپل اس یوی خواته کړ او هغه ته یی لاره ورکړه خو عتبه چی ور نژدی شو ناڅاپه یی د اس قیضه ورکش کړه هغی ته یی یو ځل وکتل او بیا یی سترگی ټسکته واچولی ویی ویل:

وېخښه ته باید یوازی دی خواته رانه شی. پرون زموږ پهره دارانو لږ وړاندی د دښمن د کسانو تگ راتگ لیدلی و. په عادی حالت کی هم د کلا د ساتونکی لور پهری ته وزی نو باید د امنیت بشپړ تضمین یی وشی. تاسو دا گستاخی مه گنی له خطر ه ستاسو خبرول زما ذمه واری وه، د جنوب لوری تر دی خوندی دی خو هغه لوری ته هم باید له تاسو سره کوم ساتونکی ضرور وی.

هغی ځواب ورکړ: ته زما غم مه کوه زما د ډیر لری تلو اراده نه وه، او کومه مشوره چی ته ماته راکوی پخپله هم باید عمل پری وکړی.

زه ستا په مطلب ونه پوهیدم.

زه ستا په مطلب دا دی چی د پوځ یو اعلی افسر باید د ځان خیال وساتی.

عتبه وویل: ته به ما هیڅکله هم غافل ونه وینی، اوس هم څلور تنه له ماسره شته، دوه تنه غشی ویشتونکی لاندی په خوږ کی دی او دوه پاس پر غونډی، د دی لاری څارنه کوی، نور په شاوخوا سیمه کی د دښمن څارنه کوی، خو که زه ونیول شوم هم د دښمن جیل راته نوی خبره نه ده مگر تاته بنایی معلومه نه وی چی هغوی له ښځو سره څه وړ سلوک کوی، ته د یوه زړور پلار لور یی، او ما ستا په باب ډیر څه اوریدلی دی. مگر ته بده مه مننه زه مشوره درکوم چی په دی حال کی باید په کلا کی هم ونه اوسی، ستا سو کلی تر دی زیات خوندی دی.

زه به ستا له پلار نه وغواړم چی تا همالته واستوی؟

نه، نه! د هغه د اندیښمن کولو هیڅ ضرورت نشته، زه د پام کولو وعده

درکوم.

ماته د دی اجازه شته چی درسره پاتی شم! عتبه په پوره سپین سترگی دی ته کتل خو د عاتکی څیره له غوسی تکه سره وخوټیده، د اس جلب یی راوگرځاوه او ویی ویل:

نه ته دی خپل کار کوه.

او بیا د سترگو په رپ کی د دی اس له هوا سره خبری کولی.
له دی وروسته عاتکی هغه ته له دی سره د خپرو موقع ور نکره د سپرلی لپاره
به دا د لری تلو پر ځای د کلاشاوخوا راوگرځیده او بېرته به راغله، خو بیا به هم
کله چی له کلاوتله دا به یی احساسوله چی د پورو سترگو او سرو وینبتانو خاوند
دغه سړی یی له کومی گوښی څخه څاری.

حمله او خیانت

او بیا دی د هغو شیبو تصور کاوه چی په کلا کی دننه ددی د خوبونو او خیالونو نری تاخا په په تیارو کی دوه او رنگه شوه. یوه شپه دا په درانه خوب ویده وه چی د درنی او وپروونکی چاودنی په غږ راویښه شوه، په کوټه کی تیاره وه، عاتکه تر لږ څنډه د ویری او اندیښنی په څپو کی پر بستره غځیدلی وه، چی بیا یی د خلکو د کرپزو او فریادونو غږونه واوریدل نو جگه شوه کیناسته او بیا یی خپلی مور ته ناری کړی.

دمخامخ کوتی دروازه بیرته شوه او «عمار» په وپریدلی غږ وویل زه دلته یم.

: مور جانی دا څه وشول؟ پلار جان چیرته دی؟

: ماته هیڅ معلوم نه دی. هغه همدا اوس لاندی کوز شو بنایی دبنمن حمله راوړی وی. مگر ما یوه وپروونکی چاودنه واوریده داسی می گنله لکه چی زلزله وی.

عاتکه له بستری نه راپورته شوه په مخامخ دیوال یی خپلی جامی او وسله ولټوله، عماره په تیاره کی ورغله او هغه یی تر لاس ونيوه ویی ویل:

: لوری! ته څه کوی. ستا د پلار امر دی چی ته باید له کوره بهر ته ونه وزی. هغه د زینی دروازه له بهر نه وتړله ویل یی چی زه هم همدا اوس بیرته راستنیږم.

: مور جانی! زه د پلار له امر نه غاږه نه غږوم. خو د هغه تر بیرته راتلو پوری خو باید جامی بدلی کړم.

عمار څه ځواب ورنکړ. د هغی زړه یی دریغه ټکانونه خوړل، لږ څنډه وروسته عاتکی د جامو له بدلولو وروسته وسله تړله، چی یو عمر خوړلی نوکر مشال په لاس کی له څلورو تور سربو او لږو ماشومانو سره کوتی ته ورننوت.

عاتکی تری وپوښتل: پلار جان می چیرته هی؟

: هغه لاندی دی او دا امر یی کړی چی تاسو دروازی بندی کړی.

دی لینده راپورته کړه او د روازی پلو ته یی مخه کړه، خو بودا نوکر ور وپرانندی شو تر مټ یی ونيوه ویی ویل: لوی! ته بهر ته نشی تلای.

دبمن د لویدیځ دیوال له سوری کولو نه وروسته کلا ته د ننوتلو هڅه کوی.
 موږ هغوی شاته تیل وهلی دی، خو حالت ډیر د اندیښنی وړ دی.
 : د دبمن توپخانه دلته څه وړ راورسیده؟
 : لوری دیوال یی په باروتو والوزاوه. او د برج نه لاندی د باروتو لپاره سوری
 له بهر نه نه بلکی کوم خاین دننه څخه کړی دی.
 : دا څنگه امکان لری، څنگه کیدای شی چی ټول پهره داران دی ویده وی؟
 : لوری د برج سره لاندی د سرتیرو کوتی دی او سوری له یوی کوتی څخه
 شوی دی، د دیوال سوری ډیر لوی نه دی خو له هغه سره ډیری کوتی په ځمکی
 لویدلی دی.
 : زه لاندی نه ځم خو له برج نه غشی وشتلای شم.
 عاتکی دا وویل او د خپل مټ د خلاصولو هڅه یی وکړه. خو عماره ورسره
 غاړه غړی شوه وی ویل : لوری! د خدای «ج» په خاطر د ده خبره ومنه!
 بوډا سپاهی وویل : کله چی د دیوال سوری بند کړای شی نو بیا زه تانه
 ایساروم، خو په دی حالت کی باید د خپل پلار له امر نه سرغړوی ونه کړی.
 هغه خفه شوه وی ویل : ډیر ښه زه برج ته نه خیرم مگر د کور بام خو خوندی
 دی لږ تر لږه خو می هنلته پرېږده!
 : لوری! دبمن دی طرف ته نه هغه بل لوری ته دی او گوره ته ما د جهاد
 څخه را ایساروی دا یی وویل او بیا یی مشال په دیوال کی چوخ کړ بهر ته ووت
 او دروازی ته یی زنجیر واچاوه.
 لږ ځنډ وروسته د کلا لویدیځ لوری ته د خلکو گنه گونه لږ شوه، عاتکی خپل
 زړه ته تسلی ورکوله چی دبمن په شاشو خو ناڅاپه د کلا ختیځ لوری ته شور
 ماشور پورته شو او د دی زړه ولوید. هغی د جگړه کوونکو د کړیو سره سره د
 تورو شرنګهار هم اوریده، په کوټه کی ماشومانو او بنحو په ویره ویره یو بل ته
 کتل.
 د عاتکی په زړه کی ناڅاپه یو خیال راوگرځید. په منډه د شا کوتی ته ولاړه،
 په کوټه کی دننه د کور سامان او د لرگیو دوه صندوقونه وو، دا په صندوق
 ودریده او د شا د دیوال کړکی یی خلاصه کړه، بهر ته یی وکتل، خولاندی یی د
 دبمن هیڅ نښه ونه لیده.
 عماره وړ نژدی شوه ورته وی ویل: لوری ته څه کوی؟

: هیڅ نه موری ما بهر ته کتل خو دلته هیڅوک هم نشته. هغی زر کړکی بیرته بنده کړه او له خپلی مور سره بلی کوتی ته ولاړه، بیا یی د زینو له لوری د څو تنو د پښو له غږ سره د خبرو غږونه واوریدل او دی په حیرانی بلی کوتی ته کتل. د زینی او مجلس د کوتی دروازه بیرته شوه او د دی د پلار غږ اوچت شو.

: د خدای «ج» لپاره وخت مه ضایع کوی، اوس به دښمن تر دې ځایه په را رسیدو کی ځنډ ونکړی. له تاسو نه دوه تنه زینه ساتی. او نور بام ته اوچت شی د جنوب برج پهره دارانو ته غږونه کوی، که هغوی له همت نه کار واخست نو دښمن به د شپې پر ځای تر سهار رڼا پوری انتظار وکړی. ته هغوی بهر ته وباسه او تولی دروازی وتره.

ده مشال را پورته کړ بلی کوتی ته ننوت، څو شیبی وروسته نصیر دملاقات له کوتی نه راښکاره شو، د هغه په لیدو عماره چی خپله لور یی تر مټ نیولی وه یوه چیغه وکړه او پر غولی راولویده.

عاتکی په حیرانی د خپل پلار په وینو لمبیدلی وجود ته کتل، نصیر ور وړاندی شو عماره یی په خپلو لاسو راپورته کړه پر بستره یی وغورزوله او بیا بی سیکه پر یوه کرسی کیناست، د هغه سترگی د عماره پر مخ ښخی وی او ویل یی : عماره عماره! زه روغ یم، بالکل رک روغ یم. یوی ښخی چیغی کړی تاسو څه ته گوری د هغه وینی بهیږی او بیا راوړاندی شوه په تیکری یی د هغه وینی پاکی کړی.

عاتکی خپل اعصاب راقابو کړل او بلی کوتی ته ولاړه د ملهم او پتی د سامان کڅوره یی راواخستله او یوی ښخی ته یی دیوه په لاس ورکړه کڅوره یی پرانستله چی د دوی بودا نوکر عبدالله کوتی ته ورننوت دروازه یی بنده کړه ویی ویل : تاسو ماشومان بلی کوتی ته بوزی او چوپ یی وساتی. یوی ښخی وویل : د خدای «ج» لپاره طبیب راولی د ده زخم ډیر ژور دی.

: اوس د طبیب لټول امکان نه لری، عاتکی لوری! دا کار باید ته وکړی.

هغی په لړزیدلیو لاسونو د خپل پلار د سر پر زخم ملهم کیښود او پتی یی پری وترله، بیا یی پلار خپل کمیس وشلاوه په پښتیو کی یی یو بل تپ وروښود ویی ویل : لوری! زر کوه زما ملگری زما د ورتلو انتظار کوی.

لږ ځنډ وروسته هغه د دوهم تپ له ترلو څخه هم وزگار شوه او د پلار یی بیا عماره ته پام شو: عماره، عماره! عماره سترگی وغږولی. او تر لږ ځنډه یی خپل

میره ته حیران حیران کتل. د هغی شونډی خوځیدلی خو له کومی نه یی غږ نه راوت. نصیر خپل لاس د هغی پر سر کینډود او د موسکی کیدو هڅه یی وکړه او له دی سره یی سترگی اوښلنی شوی.

عمار د هغی لاس ونیو او ټکل یی کړ، او په سلگیو کی یی وویل: ستا زخم؟

هغه ځواب ورکړ: زما زخم ډیر معمولی دی ته هسی وویږیدی، عماره جگه شوه کیناستله.

: پلار جانه اوس به څه کیږی؟ عاتکی په ډیر زحمت وویل:

نصیر مخ وروگرځاوه هغی ته یی وکتل او خپل لاس یی وغځول هغی په غولې گونډه ووهله او سر یی د پلار پر سینه ورکینډود او په ډیر زحمت یی خپلی سلگی راتم کړی.

د هغه پلار لکه چی له ځانه سره وایی: زما لوری عاتکی! زما غیرتی لوری! اوس ته باید له زیات همت څخه کار واخلي، مور د بهرنی دښمن غاښ ماتولی شو، خو پخپلو کورونو کی د پتو غدارانو مقابله نشو کولی. مور هغوی زغلولی وو، زما ملگریو د حصار سوری پخپلو مریو پټ کړ، خو غدارانو ته د دروازی پرانستلو فرصت پراهر شو ماتل د هغه په اړه په زړه کی اندیښنه احساسوله پلارجانه! ستا خو به پر هغه سرو وښتتانو خاوند سړی شک نه وی؟

: زما شک نه بلکی پوره باور دی چی هغه د دښمن جاسوس دی. په کوم ځای کی چی دیوال په باروتو الوزول شوی دی په هماغه ځای د ده د ملگرو کوتی وی چی له چاودنی نه لږ مخکی پهره دارانو له هغو کوتونه دوه تنه لیدلی وو چی دروازی ته تللی وو، دا زموږ بد مرغی وه چی عتبه نن پر دروازه پهره کوله. هلته څو وفادار سرتیری هم وو او د هغوی په موجودیت کی د دروازی پرانستل ممکن نه وو خو کله چی په دیوال کی سوری جوړ شو له هغوی نه زیات د غلیم د یرغل د مخنیوی لپاره هلته ورغلی وو.

عاتکی د لومړی ځل لپاره احساسوله چی د دی حیثیت د یو کمزوری او بی وسی نجلی نه زیات نه دی، هغی سر راپورته کړ خپل پلار ته یی وکتل او ویی ویل:

پلار جانه اوس به څه کیږی؟

: لور جانی! زه اوس هیڅ نشم ویلای. کیدای شی دښمن زموږ په وینو د خپلی

تندی ماتولو لپاره تر سهاره انتظار وکړی او له بهر نه موږ ته مرسته راوړسپړی. خو که هغوی جگړی ته دوام ورکړ نو دلته په رارسیدلو کی به ځنډونه کړی، زما له خپلو ملگرو سره اوسیدل ضروری دی. خو پخوا له دی چی بهر ته ووزم له تانه یوه وعده اخلم ایا ته د یوی نیکمرغه لور ثبوت راکولی شی؟

: پلار جانه! ما هیڅکله هم ستا اعتماد ته زیان نه دی رسولی، خو ته په دی حالت کی بهر ته نشی تلای.

: زه بام ته ځم د بهر احوال اخلم، که خدای مه کړه دښمن پر کور حمله وکړه نو بیرته به راکوز شم خو ته باید له خپلی مور سره پاتی شی او ستاسو لپاره د شا کوټه تر دی غوره ده، عبدالله په له تاسو سره وی. ماشومان به په تیاره کی ورپرې ځکه هلته بل مثال بل کړی خو کړکی بنده کړی چی رڼا بهر ته ونه وزی. دی څه ویل خو پلار یی په خوله کی ور ولوید: لوری! اوس د خبرو وخت نه دی، عبدالله ته څه ته گوری! زر کوه د ماشومانو لپاره ډوډی او اوبه هم دننه یوسه. عماره استراحت ته اړتیا لری د هغی بستره هم دننه وغوروه.

: نه زما بستری ته ضرورت نشته. عماره په خپ غږ وویل.

لږ ځنډ وروسته ماشومان او ښځی د شا کوټی ته تللی وی. خو عماره او عاتکه تر اوسه پوری زړه نا زړه د نصیر په مخکی ولاړی وی. نصیر اوبه وغوښتی او له څو غوړیپه څښلو وروسته ناڅاپه ودرید وی ویل: نوروخت مه تیروی وفاداری میرمن خپل مېړه ته وکتل، د خپلی لور لاس یی ونیو او په لږزیدلیو گامونو بلی کوټی ته ولاړه.

د هغی پلار خپل وفادار ملگری عبدالله ته وکتل: اوس ته درځه او دروازه بنده کړه. نوکر دننه ولاړ دروازه یی زنجیر کړه او نصیر وړاندی شو د بهر دروازی ته یی له بهر نه کولپ واچاوه.

عاتکی په وارخطایی چیغه کړه: پلار جانه! تا وعده کړی وه چی بام ته به ځی او بیرته به راښکته کیږی!

: لوری! زه هڅه کوم چی خپله وعده تر سره کړم، اوس زما خبری په غور واوړه، عبدالله به درته وواپی چی ما دروازه ولی بنده کړه. او زه غواړم که وځنډیدم نو تاسو د ده په وینا عمل وکړی. عبدالله! هغه سامان د صندوق شاته پروت دی.

: پلار جانه! پلارجانه! هغی غږونه پسی وکړل خو پلار یی څه ځواب ورنکړ او

خو شیبی وروسته یی د هغه د گامونو غږ اورید.

*****

عبدالله وویل : لوری په زوره چینی مه وهه.

هغی خپلی مور ته وکتل ویی ویل : مور جانی ماته معلومه ده چی د صندوق تر شا څه شی دی، پلار جان غواری چی موږ د کلا نه ووزو او دی له موږ سره نه ځی. د هغه باور ؤ چی موږ به تر مرگه د ده ملگرتیا پرینږدو ځکه هغه دروازه له بهر نه وتړله.

عبدالله د صندوق له شانه د پری زینه راوايستله ویی ویل : لوری ا کله چی موږ دلته راغلو نو دا زینه دلته پرته وه، بنایي د دی کلا پخوانی ساتونکی ته دا خیال ور غلی وی چی دا به یی د بال بهج کومه ورځ په بڼه راشی، خو ستا پلار جان په دغسی خبرو فکر ته هم چمتو نه ؤ، که نن هغه ته یوازی ستا د مرگ او ژوند مسأله وای نو دومره به اندیښمن نه ؤ، خو ته پوهیږی چی له بندی ښځو سره نصرانیان څه وړ سلوک کوی؟

د دی کلا ساتونکی تا د «غرناطی لور» په نامه پیژنی، نن سبا د ژوند ستر ازموښت دی، که تا له همت څخه کار واخست نو امکان لری دا ښځی او ماشومان د دښمن د وحشیانه ظلمونو څخه وژغورل شی. اوس به د جنوبی برج ساتونکو اور بل کړی وی او زما باور دی چی بهر ته به د اور د لمبو رڼا دننه وضعیت بڼه روښانه کړی وی، هغوی به دلته په رارسیدو کی ځنډ نه کوی خو که دښمن د هغوی د راتگ نه وړاندی زموږ دفاعی ځواکونه وځپل بیا خو زموږ ټوله هڅه دا ده چی تاسو او ماشومان باید له کلا نه وباسو.

د شپې مهال به تاسو ته د جنوب سیمه خوندي وی او زموږ تر کلی پوری به د لاری ټول خلک له تاسو سره مرسته خپل فرض گڼی، اوس تاسو باید بهر ته تلو ته چمتو شی. کله چی زه د زینې د څړولو لپاره کړکی خلاصوم نو مشال باید مړ شی چی رڼا یی بهر ته ولاړه نه شی. ستاسو څخه چی هر څوک مخکی کوزیږی هغه به بوی او بلی خواته له منډو او تیښتی ډډه کوی او ځای پر ځای به دیوال ته نژدی د نورو دورکوزیدو په انتظار پاتی کیږی.

*****

لږ ځنډ وروسته عبدالله زینه کړکی ته نژدی پر دیوال په اوسپنیزو میخونو وتړله.

په کلا کی د جنگیدونکو چیغی او کوکاری د دوی هستوگن حای ته ور نژدی کیدی، بنڅو او ماشومانو حیران دربان یو بل ته کتل، عاتکی سترگی په وره خبني کړی وی او له یوه وړوکی درز څخه یی بلی کوتی ته کتل. ناڅاپه دا په شا شوه او له درشل نه یی پاس محراب ته وکتل، بیا یی یو لوی صندوق راکش کړ دروازی ته یی کیښود او یو بل وړوکی صندوق یی را واخست د هغه پر سر یی د کیښودو هڅه وکړه خو صندوق دروند ؤ ونه توانیده، عبدالله ورته وویل : لوری څه کوی؟

: هیڅ هم نه، ته مرسته راسره وکړه، زه د پاس دريځی نه هغه کور څارم. زر کوه پر دی کور هم حمله وشوه لکه چی لاندی دروازی ماتی شوی عبدالله تر اوسه زره نا زره ولاړ ؤ چی دوو نورو بنڅو له هغی سره مرسته وکړه وړوکی صندوق یی پورته کړ د لوی پر سر یی کیښود.

عاتکه په بیره د صندوقونو پر سر ودریده او له جالی نه یی بلی کوتی ته وکتل، د جالی سوری دومره وړوکی وو چی دی ایله د بلی کوتی نیمايي غولی لیدلی شو، دی خنجر را ویوست او دوراسته لرگی یوه برخه یی ماته کړه.

عبدالله همغسی چیغی وهلی : ته څه کوی؟ له هوښیاری نه کار واخله، او اوس د هغه مور او نوری بنڅی هم د بودا نوکر له اعتراض سره ملگری شوی، هغی د نیم بالنبت په اندازه په لرگی کی له سوری جوړولو وروسته خنجر په تیکی کی کیښود شاته یی راوکتل او ویی ویل : تاسو دومره ولی پریشانه یاست؟ تاسو گوری که زه دا ټول محراب مات کړم هم دا دومره وړوکی دی چی یو دری کلن ماشوم نشی تری تیریدای. ما یوازی دا غوښتل چی که می پلار جان راشی زه یی بڼه ولیدای شم.

عمار په دویدونکی غږ وویل : هغه تر اوسه ولی رانغی ولی دومره وځنډیده؟ په کوټه کی تر لږ څنډه چوپتیا خپره شوه بیا د هغو خلکو شور پورته شو چی د زینو په لور یی مندی وهلی او عبدالله چیغی کړی : هغوی د زینی لاندینی دروازه ماتوی، اوس تاسو چمتو کیږی. عاتکی تر ټولو دمخه ستا نوبت دی.

هغه زر لاندی کوزه شوه لینده یی راواخستله او ویی ویل : نه! تر ټولو دمخه د هغو ماشومانو میندی باید کوزی شی، بیا به ماشومان کوز کړو بیا به مور جانه او وروستی به زما نوبت وی.

د څنگ له کوټونه د خلکو د منډو رامنډو غږونه راغلل او بیا د دری ورونو د

خلاصیدو او پوری کیدو غږپونه راغلل، هغه بیرته زر پر صندوق ودریده او تر سوری یی وکتل.

د هغی پلار له شپږ اوو تنو سره کوتی ته راننوت او په بینه راغی د دروازی زنجیر یی خلاص کړ ویی ویل : عبدالله زر کوه نور ستاسو سره زیات فرصت نشته. عاتکه راکوزه شوه عبدالله صندوق له دروازی نه کش کړ دروازه یی بیرته کړه. له نصیر سره دری تنه نور له خپلو میړمنو او بچیانو سره د خدای پامانی لپاره ورننوتل. هغه پوی بنحی ته وویل : خوری! موږ ستا خاوند ونه موند، تاسو اوس بیرته کوی، د بنمن به دلته په رارسیدو کی خنډ ونه کړی، عبدالله مشال په بله کوته کی بل ملگری ته ورکړ بیا یی دروازه بنده کړه او ور پورته شو کړکی یی پرانستله زینه یی لاندی وغورځوله.

د عاتکی پلار وویل : عبدالله یو ماشوم درسره واخله او لاندی کوز شه عبدالله یوه شیبه په اوښلنو سترگوده ته وکتل بیا یی وویل : تاسو عاتکی ته وویایی چی په راکوزیدو کی خنډ ونه کړی.

هغی خپل سر د پلار پر اوږه ورکیښود په هیله منه لهجه یی وویل : پلار جانه! زه ستا امر منم زه یوازی دومره غواړم چی د تولو نه وروسته کوزه شم، ستا لور د ځان ساتنی په لاره کی باید لومړی نه وی.

: لوری! دا تا ولی داسی گومان کړی چی زه به ستا ژوند د نورو پر ژوند غوره بولم. زما باور دی چی تر ځنډه به د بنمن را ایستار کړای شو، او تاسو ټول به په پوره ډاډ د ښکته کوزیدو فرصت ترلاسه کړی. که موږ له بهر نه څه مرسته تر لاسه نه کړه هم د بنمن به ستاسو د لټون پر ځای تر سهاره په کلا کی په مرگ ژوبله بوخت وی، بیا هم تاسو باید له سرک نه لری اوسی دغه بنحی او ماشومان کورته درسره بوزه، هلته به ستا کاکا د دوی لپاره مناسب بندویست وکړی، که تا په خپل کلی کی څه خطر احساس کړ نو له خپلی مور سره د ماما کره ولاړه شه، عاتکی ډیر په زحمت خپلی سلگی را تم کړی ویی ویل : پلار جانه موږ به تر وروستی سلگی ستا د راتلو انتظار کوو.

*****

له ځنډ وروسته چی له دوو وړوکو لږونو د هغوی میندو او عماره نه پرته نوری بیحی او ماشومان ښکته شوی وو حمله راوړونکو د زینی دوهمه دروازه ماتوله. یو ځوان مشال له لاسه په بلی کوتی کی وغورځاوه او نصیر یی تر مټ ونیو

چيغه يی کره : د بنمن موږ ته د مرستی را راسپدو د انتظار فرصت نه راکوی، د خدای «ج» په خاطر ته هم له دوی سره ولاړ شه. غرناطه تاته زیاته اړتیا لری. نصیر له کوتی راووت وی ویل : غرناطه د شهیدانو وینو ته ضرورت لری او زما په رگونو کی لا څو څاڅکی وینه شته. بیا یی د کوتی دروازه له شانه بنده کره غږ یی وکړ : عاتکی له شانه ته هم دروازه زنجیر کره او په بڼکه کیدو کی بیره کره.

دی د پلار وروستی امر عملی کاوه چی د زنی لخوا د دروازی د ماتیدو غږ یی واورید او له دی سره یی د خپل پلار غږ واورید چی موږ به په بله کوټه کی د دوی د اېسارولو هڅه کوو.

دا څو شیبی چوپه او حیرانه ودریده بیا یی زر دروازه زنجیر کره، صندوق یی ور تیل واهه دروازی ته یی پرېښود پر هغی ودریده او بلی کوتی ته یی ور وکتل چی اوس خالی شوی وه، په دی ځنډ کی حمله راوړنکو د دوهمی دروازی د ماتولو هڅه کوله یوه بڼه کرکی ته نژدی ولاړه وه دوی ته یی راکتل. بیا یی غږ وکړ : عاتکی، عماره! زر راشی ټول چکته شول.

دی مور ته وویل : مور جانی ورڅه هغوی به ډیر زر ور رامات کړی.

: ته به څه کوی؟

: زه هم راحم، مور جانی زر کره د خدای «ج» لپاره! په دروازه کی د خلکو چيغی او د تېرونو غېرونه اوچت شول، عماره په ته زره کرکی لوری ته ولاړه، خو یو درزی یی پښو ته زولنی واچولی. له دی سره یی د جنگیالیو چيغی او د تورو شرنګهار واورید. عماره څو شیبی حیرانه ودریده بیا یی زره ولوید او لاس یی پری ونيو او کښیناسته.

عاتکی وویل : مور جانی! خو چی غږ یی وانه ورید ډاډه شوه فکر یی کاوه چی تللی ده، د دی د زره غږ دا ژ چی اوس باید په تلو کی ځنډ ونه کړی، اوس زه د هغوی هیڅ مرسته نشم کولی. خو د پلار مینی د عقل ټولی پریکړی رد کړی. د هغی اوس هم دا هیله وه چی د تقدیر کومه معجزه به یی پلار وژغوری. له بهر نه ناڅاپه د دوی مرستندویان را ورسپړی، او بیا بنایی د دوی د تیښتی اړتیا هم نه وی.

په دی ځنډ کی څلور تنه له بلی کوتی نه دوهمی ته د دبنمن د تورو د گوزارونو په دفاع کی په شا راغلل وروستی سړی د دی پلار و، هغه چی دهلیز ته

نژدی راغی خُوابی حمله بی وکړه، حمله راوړونکو دوه مړی پرځای پرېښودل او په شا شول. یوه ځوان زر دروازه پوری کړه او زنجیر یی ور واچاوه.

*****

حمله راوړونکو اوس دا دروازه هم ماتوله نصیر دیوال ته شا کړی وه او ولاړ و. جامی یی په وینو سری وی او سترگی یی له بی سیکي نه پتیدي او غږیدلی. پاتی دری نور کسان هم زخمی زخمی وو، یو زلمی چی د ورمیږ له زخم نه یی وینی خوتیدي ناڅاپه وغورځید.

عاتکی پلار ته فریاد کول غوښتل خو د خولی چوله کولو جرئت یی ونه کړ. بیا یی غشی په لینده کی سم کړ او د ماتیدونکی دروازی په لوری یی وکتل. چا له بلی کوتی نه په عربی ژبه ویل : نصیره! ځان وژنه مه کوه! تالویه پایلی ده، اوس ستا یو مرستندوی هم دلته نه راځی وسله وغورځوه زه اوس هم ستا د سرد امن ذمه واری اخلم.

نصیر چیغی کړی : شته! ته غدار یی، تا د اولس د آزادی معامله کړی ده، مگر زما توره یوازی مرگ رانه اخستی شی. ته یوازی زما د مړی بیه اخستی شی. زما د عیسویانو د مړی کیدو قیمت نشی ترلاسه کولی.

او بیا دا دروازه هم ماته شوه، یو دیو صورته نصرانی له تبر سره وړاندی راغی او ورسره سم د عاتکی غشی د هغه په ورمیږ کی بنخ شو. هغه وغورځید او ورپسی نور را روان یوی او بلی خواته تیت پرک شول. خو د حمله راوړونکو یوه بله څپه د خپل ملگری په مړی وروختل او کوتی ته ورغلل.

د دی پلار دوه تنه تپی کړل او بیا یی د شا کوتی دروازی ته ډډه ولگوله، د ده یو ملگری پر غولی راوغوځید او ساه یی ورکړه، پاتی دوه نورو د زخمی زمربانو په څیر د ده بڼی او کینې لوری ته حملی کولی. د عاتکی په غشیو دوه تنه نور نصرانیان هم تپیان شول، او نصیر چیغی وهلی: عاتکی! زما خبره واوړه، زر کوه، ته باید زما نافرمانی ونه کړی، بیا ناڅاپه د هغه آواز چوپ شو. عاتکی د سوری نه هغه توری او نیزتی لیدلی چی د خپلو رقیبانو له لاسونونه یی وروستی بدل اخست. د عاتکی زړه له دی وروونکی ننداری نه ولرژیده، په سترگو کی یی

اوبنکی ډنډه شوی نژدی وه چی بی هوښه شی خو د وضعی نزاکت دی ته اړه کړه چی ځان راقابو کړی.

عتبه د حمله کوونکو په گنډه گونه کی لاره وکړه او وړاندی ولاړ، عاتکی پر

هغه د غیښی د ویشتلو هڅه وکړه خو ناڅاپه بچ شو، هغه خپلو ملگرو ته وویل:
 تاسو لیونیان یاست ما درته ویل چی تاسو داسی سړی وواژه چی که مو ژوندی
 نیولی وای ډیر لوی کار مو تری اخستلای شوی!!!
 یو سړی راوړاندی شو دروازه یی تیله کړه ویی ویل : په دی کوټه کی دننه هم
 خلک شته.

عتبه وویل : ته احمق کیږه مه! په دی کوټه کی له تور سړیو او ماشومانو پرته
 نور څوک نشته او د هغوی ژوندی نیول ضروری دی.
 د عتبه له ملگرونه یوازی دوه تنه عاتکی سهی لیدای شوی، د هغوی شاته د
 عتبه څیره هم زیاته د دی له نظره پناه وه.

عتبه له لږ چوپتیا وروسته وویل : ماته معلومه ده چی ته دننه یی، او ستا په
 غشی یو داسی سړی وژل شوی دی چی ژوند یی ډیر اړخپتتاک و، زه افسوس کوم
 چی ستا پلار می ونه ژغورلای شو. تاته په یاد دی چی ما خپل کور ته د تلو
 مشوره درکړی وه، اوس زه له تانه پرته ستا مور او نورو ماشومانو او بښڅو ته هم
 پناه درکولی شم. موږ دا دروازه د سترگو په رپ کی ماتولای شو خو زه تا د یوه
 برعین لښکر له ظلم نه ژغورل غواړم. موږ دا جگړه بایللی ده او زه ستانه پرته د
 اندلس د لکونو لورانو له مرگه ژغورل غواړم، ته یوه با تدبیره نجلی یی، زه د
 اندلس د مسلمانانو د نوزی تباهی د مخنیوی لپاره ستا د مرستی غوښتونکی یم.
 پر ما اعتماد وکړه او دروازه خلاصه کړه، زه دا نه غواړم چی ته د یوی زندانی په
 څیر دی لښکر ته را وړاندی شی. زه په عزت ستا کور ته د استولو ذمه واری
 اخلم، ستا په سبب به ستا کلی هم خوندي او په امن وی، د خدای «ج» لپاره زما
 پر وعده اعتبار وکړه که نه نو زه به دا دروازه ماتوم. د خبرو په وخت کی د عتبه
 مخ ټول دی ته بښکاره شو، خو کله چی دی غوښتل غشی ورخوشی کړی له شا نه
 یی د چا توخی واورید:

عاتکی! عاتکی ته! عبدالله په ویریدلی لهجه وویل او له دی سره سم د دی له
 لړزیدونکو لاسونو غشی خوشی شو. عتبه زخمی شو او یوی خواته یی ځان
 وغورځاوه، دی د سترگو په رپ کی د هغه بښی وروخی ته نژدی غوځ پوستکی او
 سوری غوږونه پرته نور ونه لیدای شو.

عتبه چیغی کړی : یو لوری ته شی او بیا تیت تیت وړاندی وړشی دروازه ماته

کړی!!

عاتکه په بیره راکوزه شوه.

عبدالله چیغی وهلی : عاتکی، عاتکی! ته څه کوی د خدای «ج» لپاره له عقل نه کار واخله، ستا مور چیرته ده؟

: مور می! دا وارخطا شوه زیاته یی کره:

لاندي نه ده کوزه شوی!

: نه د خدای «ج» لپاره ووايه هغه چیرته ده؟

هغه په وارخطایی وړاندي ولاړه خو دريځی ته نژدی یی پښه بنده شوه توك یی وخور او د یوی شیبی لپاره یی ساه بنده شوه، بیا یی چیغه کره:

کاکاجانه! مور می دلته ده ماته معلومه نه ده ما فکر کاوه پچی کوزه شوی ده، دا بی سده وه، ما د تلو نه مخکی غوښتل یو ځل می پلار جان وروښم خو هغه شهید شو.

عبدالله زر عماره په اوږه کره او ویی ویل:

لوری ته زر ځان لاندي ورسوه، زه ستا مور دلته نشم پرېښودلای، وخت مه ضایع کوه هغوی دروازه ماتوی.

عاتکه له کرکی نه ووتله ویی ویل : ته به هغه را کړای شی؟

: ته د هغی فکر مه کوه اوس د خبرو وخت نه دی.

عاتکی په یوه لاس کی لینده نیولی وه او لاندي کوزه، شوه، خو د زینو په منځ کی ناڅاپه ودریده او دريځی ته یی وکتل، عبدالله دريځی نه راوتلی و او دی په تیاره کی دا احساسوله چی هغه یوازی نه دی.

دا زر لاندي کښته شوه دیوال ته نژدی څوک نه وو، څوگامه شاته ولاړه او د کندی په څنډه یی د عبدالله د راتگ انتظار کاوه عبدالله عماره په اوږه ورو ورو ښکته کوزیده او په زینو کی یی په احتیاط پل ایښودو د عاتکی زړه درزیده او په لینده کی یی غشی ایښی و او پاس یی دريځی ته کتل، ناڅاپه له دريځی نه رڼا ښکاره شوه او یو سړی چی مشال یی په لاس کی و سر له دريځی بهر راویوست او شور یی گډ کر له دی سره د دی له لیندي غشی ووتله او مشال ځمکی ته راولوید، په دی څنډه کی عبدالله ځمکی ته را رسیدلی و، هغه وویل عاتکی په کنده کی کوزه شه، اوس به هغوی خامخا په مور پسی راځی. ښی لاس ته وگرځه هلته د زیتون د ونو ترڅنگ یوه لاره لاندي کښته شوی ده.

دی له څه ویلو پرته لاره ونیوه او څو شیبی وروسته دوی ټول په یوه نری لاره

لاندي کوزيدل، عماره تر اوسه بهی سده وه.

عاتکی په وار وار د هغی په نبض لاس نیوه بیا یی له عبدالله نه پوښل چی تر اوسه ولی په هوبش نه ده راغلی. هغه به د تسلی ورکولو هڅه کوله ویل به یی : لوری له حوصلی نه کار واخله ان شاء الله روغه به شی.

نژدی نیم میل چی ولاړل عبدالله عماره په ځمکه پری ایستله ویی ویل : زمونږ ملگری به دلته شاوخوا چیرته وی، ته دلته ودریږه زه به یی شاوخوا ولټوم، یوی بنځی له نژدی بوتونه سر راووښت ویی ویل:

تاسو ډیر ځنډ وکړ موږ ویریدو چی تاسو په کومه بله لاره نه وی تللی. لږ ځنډ وروسته ټولی بنځی او ماشومان راتول شول، یوی بنځی د عماره په نبض لاس کیښود ویی ویل : ددی بدن لږ زېږی موږ باید زر له دی ځایه روان شو. عبدالله په بیر هغه په اوږه کړه.

*****

نژدی دری میله یی چی په کنده کی مزل وکړ دوی بلی غاړی ته په یوه غونډی د ختلو په وخت کی د عبدالله توان پای ته ورسید او له لږ لږ لاری وروسته یی د دمی جوړولو اړتیا لیدله.

کله چی د غونډی سرته وختل سپیدی وچاودی او د سهار سترگه په راختو وه، عبدالله عماره په ځمکه ځملوله ویی ویل: اوس موږ لږ استراحت کولی شو. موږ چی دری ته وربنکته شو یو کلی ته به ورسپو. که خلك تری تهنښیدلی نه وی نو زمونږ ملاتړ به وکړی.

عاتکی وویل : ته ډیر ستومانه شوی که ماته اجازه راکوی د کلی خلك به راولم. امکان لری په کلی کی کوم طبیب هم پیدا شی.

عبدالله په غمجنه لهجه ځواب ورکړ: لوری! ستا تگ ته اړتیا نشته زه به پخپله ولاړ شم مگر ستا د مور نور طبیب ته ضرورت نشته، ما چی راپورته کړه دا می احساس کړه چی د هغی د ژوند سفر پای ته رسیدلی دی، ستا په څیر ما هم ټوله لاره ځان ته دا دوکه ورکوله، ستا پلار دی ته چمتو نه ؤ چی تا ځان ته وروپولی، خو ستا د مور جانی پردی ټینگار ؤ چی دواړه به په مرگ او ژوند یو د بل ملگری وی.

دی په حیرانی یوه شیبه خپلی مور ته کتل بیا یی سر پورته کړ آسمان ته یی وکتل او له سترگو نه یی د اوښکو سیلاب رامات شو. عبدالله جگ شو ویی

ویل:

زه ځم، سهار کیدونکی دی، مورې تر اوسه د خطر څخه نه یو راوتلی ځکه خو تاسو باید د بوټو له منځه راونه وزی، عبدالله ددری لوری ته ولاړ، خو څو گامه وړاندې ناڅاپه د بوټیو په منځ کی کیناست، د عاتکی سترگی د خپلی مور پر مخ میخ وی خو نورو بنڅو او ماشومانو عبدالله ولید چی غلی شو، د هغوی په زړونو کی د یوی ناڅاپی خطری احساس راپورته شو.

چا په لوړ آواز وویل: که ته له کلانه راتبنتیدلی یی نو د غلی کیدو ضرورت نشته، مورې ستا خبری اوریدلی دی.

له دی سره د بنی او کین لوری نه له بوټیو نه څو کسان راوتل، عبدالله چی پرمخی خپلو ملگرو خواته بیرته را بنوییده ودرید پوښتنه یی وکړه: تاسو څوک یاست؟

یو سپری ورمخکی شو ویی ویل: مه ویرېږه، مورې مسلمانان یو، له دی کلی نه راغلی یو.

عبدالله وویل: تاسو ته معلومه ده چی په کلا حمله وشوه؟

: هوکی مورې چی د چاودنی غږ واورید دا خطر مو احساس کړ، او بیا مو چی په برج کی د اور لمبی ولیدی زمورې باور شو چی حمله شوی ده، زمورې سردار د رضاکارو له ډلی سره د جنوب کلا ته ولاړ، تر سهاره به د شاوخوا نورو کلیو رضاکاران هم هلته ور ورسپړی.

عبدالله وویل: اوس دوی د کلا د ساتونکو هیڅ مرسته نشی کولای.

یو سپور راوړاندی شو ویی پوښتل: ستا مطلب دا دی چی دښمن کلا نیولی

ده؟

: دښمن کلا فتحه نه کړه بلکی یوه ځاین دروازه خلاصه کړه، دا زمورې د سالار د میرمنی مری دی. او هغه یی لور ده، سواره له اسونو پلی شول او د هغوی د پوښتنو په ځواب کی عبدالله د تیرو پیښو کیسه لنډه لنډه ورته تیره کړه. بیا یی وویل: اوس کلی ته د مری رسولو لپاره ستاسو مرستی ته اړ یو.

رضا کار خپل یوه ملگری ته امر وکړ: په بیره له کلی نه څوک راوله.

. عاتکه زر جگه شوه ویی ویل: ستاسو باور دی چی په جنوبی کلا کی د سیمی

رضاکاران راتولپړی؟

: هوکی! زمورې مشر هغوی ته همدا امر کړی دی، او په کلا کی د چاودنی دا

اغیزه وه چی په شاوخوا کلیو کی خلکو نغاری وږغولی.

دی وویل : تاسو ماته یو اس راکولی شی؟

: دلته زموږ سره څلور اسونه دی، که د خبر رسولو لپاره یوه آس ته زموږ

ضرورت نه وای نو څلور واړه به مو درته سپارلی وو.

نه! ماته یوازی یو اس ضرورت دی. زه خپل کور ته خبر ورکول غواړم، تاسو د

دی تور سربو او ماشومانو سره زما د مور مری کلی ته ورسوی.

رضاکار وویل : د خبر لپاره ستا تگ ته ضرورت نشته، دا کار زه پخپله کوم.

تاسو زموږ د سردار کورته تشریف یوسی، که بیا هم تاسو تر ایساریدو سفر

کول غوره بلل نو د کلی هر سړی ستاسو ملگرتیا ته چمتو دی. ستا د مور مری

به له تا سره یوځای کورته ورسول شی.

عبدالله د رضاکار له رایې سره موافق ؤ، خو عاتکی وویل : نه زه په بیره کلی

ته ځان رسول غواړم.

زما د پلار او مور مری باید په جلا جلا هذیرو کی خاورته ونه سپارل شی. زما

باور دی چی موږ به بیا کلا ونیسو او د ټولو شهیدانو قبرونه به همالته وی. زه

سمدستی خپل کلی ته ځکه ځان رسول غواړم چی که زموږ د سیمی خلك له خپلی

ډمه واری نه غافل وی نو راویښ به یی کړم، که دینمن څو ورځی په کلا کی

دپښې تینگولو فرصت وموند نو زموږ لپاره به یی بیرته نیول ډیر گران وی، او دا

به بیا یوه بله سینتافی شی او د جنوب لوری ته به دوه مهمی لاری بندی شی.

:که ستا اراده دا وی نو یوه شیبه هم باید له لاسه ورنکړو.

زه به له تا سره ولاړ شم.

هغی یو ځل خپلی مور ته وکتل او بیا یی پر اس پښه واړوله.

ځوان په بیره خپلو ملگرو ته له لارښوونې وروسته ورسره روان شو. لږ وروسته

چی دوی تر یوه تنگی تیر شول په دره کی یی د نغارو غږونه او د آس د پښو

ترپهار اوریده.

: له لمر ختو سره یی د یوی غونډی پر ډډه د پلیو او سپرو مجاهدینو ډله ولیده،

له دی سره یی د کلا له لوری د ویروونکو چاودنو غږونه واوریدل. زه به د آس

مخه هغه لوری ته ور واړوله او ورو یی کتل د شمال پر افق دودینه وگردونه

خپاره وو، دی بیا اس پونده کړ او لږ ځنډ وروسته یی د لښکر په عنج کی د خپل

کاکا په غیږ کی سلگی وهلی.

سعید دی ته نژدی ولار ؤ او په زحمت یی خپلی اوبنکی راتم کړی وی. هاشم په ډاډه زړه ددی داستان اوریدو فرصت ونه موند، خو تنه سپاره چی د حملی نه وروسته د کلا د وضعی د احوال لپاره استول شوی وو اسونه یی چارگام زغلول او راورسیدل، هغوی خبر راوړ چی دبنمن کلا پرېښودله نوږ د دوی خو ټولگی د ویالی پر پله د تیریدو په حال کی ولیدل او راغلو.

هاشم لښکر ته د وړاندی تلو امر وکړ، او لږ ځنډ وروسته هغوی د سرک پښی لوری ته د یوی غونډی له څوکی نه د کلا ننداره کوله.

د گردونو او دوزو سیلی ناسته وه، د هغی پرځای د اور لمبی پورته وی، په دیوالونو او برجونو کی ځای ځای چاکونه راغلی وو، او په کوم ځای چی دروازه وه هلته د ایرو او خاورو یو انبار پروت ؤ، د نورو زیاتو کوټو او ودانیو په څیر هغه ودانی هم پر ځمکه رالویدلی وه چی عاتکی ته د خوښیو زانگو وه.

دا په منډه کلا ته ننوتله، او لږ ځنډ وروسته هلته نور سرتیری هم راټول شول چی د عامی وژنی په وخت کی په یوه او بله خوا تښتیدلی او غلی شوی وو.

د دی په ورښو د لویې له خاورو نه مټی راوویستل د نصیر مری یی بلکل مسخه ای ؤ.

هاشم عوښتل چی د ورور مری یی کلی ته یوسی، خو د عاتکی پردی تینگار ؤ چی د نورو شوو دانو په څیر دی د دی مور او پلار هم همدلته په کلا کی ښخ کړای شی، بالاخره هاشم څو تنه واستول چی د عماره مری راوړی او مازدیگر مهال یی هغه د خپل میره ترڅنگ خاوروته وسپارله.

د خپل تره په کور کی دی ته هر وخت د هغی کلا وپروونکی منظری سترگوته دریدی. او دی به تل د خپل مور او پلار پر وروستی آرام ځای د اوبنکو مرغلری ښندلی.

نن هم د شمال لوری ته دې همغه کاره وایه سرک ته کتل. د دی سترگو ته به د اوبنکو پردی حایل شوی، ورو ورویی سلگی وکړی او په زړه کې یې وویل : مورجانې! تا پر دی بی رحمه نری یوازی ولی پرېښودم؟ او له دی سره سم د دی له سترگو د اوبنکو دوه غټ څاڅکی لاندی وڅڅیدل.

د آزادی روح

ددی کلا له وړانیدو وروسته غرناطی ته ورغلی یوه مهمه لاره بشپړه خطرناکه شوه.

پر سرک یوازی د شپې لخوا د موادو کاروانونه تلای شول چی د هغوی د ساتنی لپاره به شاوخوا د غیشو ویشتونکو گروپونو تل پهره کوله. د ختیغ لوری ته نوری غرنی لاری لږ خوندي او په امن وی خو هغه بیا دومره سختی او تنگی وی چی غله یوازی په کچرو پری وړل کیدای شوای. په شمال کی د «ویگا» حاصلخیزه سیمه د دینمن د پرله پسی یرغلونو په سبب شاړه شوی وه، په دی ورځو کی موسی بن ابی غسان له پناړه راوت او پر دینمن به یی ځوابی یرغل کاوه، د هغه حملی به دومره زوروری او سختی وی چی دینمن به د سینتافی او غرناطی ترمنځ خپلی ټولی مورچلی پرېښودلی او پر شاته تلو به مجبوریده. پر دی به د اندینمن قوم مورال را اوچت شو او هیلې به یی بیرته را ژوندی شوی چی دینمن بنایې په څو اونیو یا میاشتو کی یو ځل بیا پر کلا بندی ماتولو مجبور شی، وضعه به بدله شی، او د غرناطی پر اولس به د غذایی کمبود راغلی ستونزی لری او لاری به خلاصی او د مصیبتونو روان دوران به پای مومی.

عاتکه د هغو خلکو له ډلی څخه وه چی اوس یی هم پر دی خبره باورو و چی د ملت د شهیدانو وینی به یی ځایه نه ځی او د غرناطی اولس به د غمونو او مصیبتونو له دی توپانونو څخه سرلوړی وزی.

حامد بن زهره په لری لری سیمو کی د جهاد لپاره تبلیغ کاوه او څو څو ورځی به له کلی نه لری و.

سعید د هغو رضاکارانو د یوی ډلی مشر و چی ځانونه یی خطر ته غورځولی وو او د غرناطی اولس ته به یی د ضروری شیانو قافلی رسولی، کله به چی هغه

د هاشم کړه ورغی نو عاتکی ته به یی د غرناطی د خلکو د همت او زړورتیا کیسی کولی.

یو لؤل هغه پنځه ورځی وځنډیده له ده سره چی څوک د قافلی د ساتنی لپاره تللی وو بیرته راغلل هغوی وویل چی کله دوی قافله غرناطی ته ورسوله نو موسی بن ابی غسان له ښاره راوتلی ؤ او پر دښمن یی برید کړی ؤ، سعید د بیرته را ستنیدو پرځای له هغه سره په جگړه کی شریک شو.

سعید پنځمه ورځ بیرته راستون شو، هغه هاشم ته خبر ورکړ چی دري واړه زامن یی په غرناطه کی روغ رمت وو، عبید او امین د سر لښکر په توپانی ډلو کی د شهرت خاوندان شوی دی، او عمیر د خوندي پوځ د یوی ډلی مشر غوره شوی دی، او هغه ویل چی که می فرصت ومونده یوه ورځ د څو ورځو لپاره کورته درځم.

یوه شپه عاتکه په خپله کوټه کی ناسته وه کتاب یی لوست چی خدمتگاره ورننوته او ویی ویل : د سعید پلار راغلی دی، او سعید ورور هم ورسره دی.

حامد بن زهره له دوو هفتو راسی په کلی کی نه ؤ، او چی په عامو حالاتو کی به کله له سفر څخه راستون شو نو لومړی به یی تر هر چا وړاندی د عاتکی د خیریت پوښتنه کوله، دی زر کتاب بند کړ او په بیره لاندی کوزه شوه.

لږ ځنډ وروسته دا د یوی کوټی د نیم خلاصی دروازی شاته ولاړه وه، د هاشم او حامد غږونه یی اوریدل، لږ ودریده او شرمیدلی کوټی ته ورننوته، هاشم دی ته وکتل ویی ویل : عاتکی ته ولاړه شه، موږ لږ ضروری خبری کوو. عاتکه بیرته وگرځیده خو حامد وویل:

نه لوری! ته کښینه، کومی خبری چی د سعید د وړاندی کیدای شی هغه ستا په وړاندی هم کیدای شی.

عاتکی هاشم ته وکتل او د هغه د لاس اشاره یی چی ولیده د حامد ترڅنگ کیناسته.

حامد تر لږ ځنډه سر ښکته واچاوه او تر سوچ وروسته یی هاشم ته وویل : د غرناطی اوسنی وضعه ډیره د اندیښنی وړ نه ده، موسی ثابتہ کړی ده چی موږ په دی اوسنی وخت کی هم د خپلو پلرونو روایات ژوندی ساتلی شو، خو اوس ژمی پیلیدونکی دی، چی واورى پیل شی نو د ضرورت وړ موادو د راوړو پاتی لاری به هم بندی شی موسی بن ابی غسان هم دا خطر احساسوی چی که له بهر نه

مرستی راونه رسیپې نو د کلابندی په حالت کی به د غرناطی د اولس مصیبتونه هم زیات شی. هغه چی کوم استازی له سمندر نه پوری غاری اسلامی هیوادونو ته استولی ؤ تر اوسه پوری یی هیڅ پیغام ندی را رسیدلی..

داسی اټکل کیږی چی هغه تر اوسه له سمندر څخه نه وی پوری وتلی، امکان لری چی نصرانیانو هغه نیولی وی، اوس د هغه هیله ده چی زه د شمالی افریقا او ترکیبی واکمنو ته دده پیغام بوسم.

: تا له موسی سره لیدلی دی؟

: نه هغه ماته لیک را استولی ؤ.

: مگر ته خو په سفر وتلی وی لیک چیرته در ورسید؟

: د هغه لیک سعید راوری ؤ، او زه غواړم چی له څه څنډ پرته روان شم.

هاشم سعید ته وکتل ویی ویل : مگر تا خو له غرناطی نه تر راتلو وروسته ماته ونه ویل چی موسی د ده په نامه کوم لیک را استولی دی.

سعید ځواب ورکړ : هغه ماته امر کړی ؤ چی له دوی پرته یی چاته ونه وایم.

حامد وویل : زه له تلو مخکی دا ویل غواړم چی اوس به زما له تگ وروسته زما پاتی کار سرته ورسوی.

د غرناطی د اولس د اخلی گډوډی، د ابو عبدالله د نا اهلی، او د خاینانو د پرلپسی دسیسو په سبب د جنوب آزاد قبایل مایوسه شوی دی. موسی یوازی په دی صورت کی جگړه جاری ساتلای شی چی له هغو سیمو څخه مرسته او د ضرورت وړ شیان ور رسیپي.

تاته به دا گرانه نه وی چی قبایل وپوهوی که د غرناطی اولس له مورډ نه مایوس شو نو د ابو عبدالله په دربار کی به د امن غوښتنونکو پله درنه شی، موسی په خپل لیک کی لیکلی دی چی اوس هم ځینی سرداران ابو عبدالله ته د وسلی ایښودلو مشوره ورکوی او د علماؤ یوه بانفوذه ډله هم له دوی سره هم نظره شویده.

زه په دی تمه څم چی زموږ وروڼه به مورډ نه مایوسه کوی. هغوی د اندلس د حکومت د دعوه دارانو د خپلمنځی جگړی نه بی پروا کیدای شوای خو اوس فردیناند ته ماته ورکول د لکونو مسلمانانو د بقا سوال دی.

زما په غیاب کی به د منصور پاملرنه هم ستا په ذمه وی، او زما باور دی چی سعید هم ته ځوی ویولی، ما چی د موسی بن ابی غسان لیک ولوست د جعفر په

لاس می پیغام د هغه خدمت ته واستاوه چی زه به ډیر زر روان شم.
 هاشم وویل : زما دعاگانی درسره دی. خو ستا باور دی چی بهرنی مسلمانان
 به زموږ ملاتړ ته تیار شی. او د غرناطی اولس به د هغوی په انتظار جگړه جاری
 وساتلای شی؟

حامد حوټاب ورکړ: که موږ ځانونه د الله د نصرت حقدار ثابت کړل، نوموږ ته
 د مایوسی هیڅ دلیل نشته د غرناطی اولس په هر صورت باید د خپلو تیرو
 گناهونو کفار ادا کړی. اوس دوی د ابو عبدالله د تخت او تاج د دفاع لپاره نه
 بلکی د خپلی بقا لپاره جنگیږی او دوی پردی پوهیږی چی که یی حوصله ماته
 شوه نو په اندلس کی به یی هیڅ د پناه ځای پاتی نه وی.

زموږ ترکی ورونو د اروپا د خلکو غرور په خاورو کی را نسکور کړ. د هغوی
 د بریاو سیلاو د پولیند او اطیش تر سرحدونو پوری رسیدلی دی، د دوی په لاسو
 پر قسطنطنیه د اسلام د بری بیړغ رپیدلی د روم په بحیره کی د دوی سمندری
 ځواکونه د اندونیزیا او ایتالیا پر څنډو اوروته بل کړی دی.

زما پوره باور دی چی که هغوی زموږ لوری ته لږ پام راواپراوه او څو بهیږی یی
 د اندلس څنډو ته را ورسیدی نو په ټول قوم کی به د ژوند نوی ساه وچلیږی.
 زه دا دعوا نه کوم چی ترکان به تر څو ورځو او میاشتو پوری زموږ مرستی ته
 راورسیږی خو دا په پوره ډاډ وایم چی که د غرناطی اولس د بری او شهادت له
 لاری پرته کومه بله لاره غوره نکړه نو هغوی به خامخا را ورسپړی. د امیدونو د
 سهار رڼا یوازی د هغو قافلو برخه ده چی د مایوسی په تیاریو کی د عزم او ارادی
 ډیوی بلوی.

د غرناطی د اولس دا فرض دی چی تر څو د بری او نصرت د مالک په دربار
 کی د دوی د دعاگانی نه دی قبولی شوی دوی دی د امیدونو د ډیوو د بلو ساتلو
 لپاره خپلی وینی ورکوی. یوه مسلمان ته د شهادت لاره د بری لاره ده، زه د
 غرناطی له اولس نه خطر نه احساسوم، هغوی ته د غلامی د ذلت پرځای د عزت
 او شهادت لاره ورښودل کیدای شی. زه د اندلس تر څنډو پوری راگرځیدلی یم، د
 هغو کلیو او ښارونو احوال راته معلوم دی چی د هغو په اړه دا تصور کیده چی د
 نصرانیانو پر غلامی قانع شوی دی. زه دا په ځغرده وایم چی د هغوی په سینو
 کی د آزادی ولولی نه دی سړی شوی. کله چی له کوم افق نه د امید یوه وړانگه
 وځلیږی دوی به بیا راپورته شی.

زه یوازی د غرناطی د هغو مشرانو په باب اندېښمن یم چی خپل تدبیر ورته سمه لاره ښکاری.

زه له هغه آرامی خوښوونکو ویرېږم چی داسی گڼی چی کله د غرناطی سرتیری توری وغورځوی نو فردیناند به د امن له پیغام سره راشی. د هغوی کورونه او شتمنی به خوندي پاتی شی او د نصرانیانو په پېره کی به آرام خوب کوی.

که کومه ورځ تا دا احساس کړه چی په غرناطه کی د هغو ځان غولوونکو کسانو زور شونو ته باید هلته ورشی او سمی لاری ته بی راولی، د غرناطی آزادی غوښتونکی اولس او حقپال علما به درسره ملاتړ وی، اوس زه له تانه اجازه غواړم.

ته باید له خپلو ډیرو اعتمادی دوستانو څخه پرته زما په باب چاته څه ونه وایی چی څه پروگرام لرم. عاتکی ته هم باید پام وکړی.
حامد جگ شو ودرید.

هاشم وویل: ته سهار ته روانیږی؟

: نه زه همدا اوس ځم، په کور کی می اس تیار ولاړ دی.

: ستا سره به نور څوک حی؟

زه له دی ځایه یوازی ځم په مخه کی به له بل کلی نه څوک راسره روان کړم.

: زه تا ستا له کوره رخصتوم.

هغه ټوله ننداره اوس د دی په سترگو کی وه چی کله حامد بن زهره د کور په دروازه کی په لمدو سترگو او موسکی خوله خدای پامانی کوله او بیا دی سر په سجده کیښود او د غرناطی د دغه ستر میره د بری د عاگانی بی کولی.

*****

د حامد بن زهره له روانیدو نه وروسته هم تر څو اونیو پوری د غرناطی اولس ته د مرستی د سامان په رسولو کی پوره برخه واخستله. خوچی کله له یوه پلوه د یخنی د موسم او واورو اوریدو له لامله لاری بندی او له ستونزو سره مخ شول له بل لوری د دښمن د چاپه غورځوونکو ډلو یرغلو نه زیات شول نو عاتکی د ده په کړو وړو کی هم یو ژور بدلون احساس کړ، عمیر په هغو شپو ورځو کی دوه ځله کورته راغی، لومړی ځل بی دوی شپې تیری کړی او د غرناطی د اولس د بی وسی او بی چارگی کومی کیسی بی چی وکړی ډیری مایوسوونکی وی. دویم ځل هغه د شپې مهال کورته راورسید، عاتکی ته معلومه شوه چی د غرناطی دوه د

نفوذ خاوندان ورسره راغلی دی.

دا د غرناطی د نویو حالاتو اوریدوته ناکراره وه خوله عمیر سره یی د لیدو فرصت ترلاسه نه کړ، ده خپل میلمانه میلستون ته ورسول خپل پلار ته یی احوال ورکړ چی هغوی د ابو القاسم له لوری یو مهم پیغام راوړی دی. هاشم له ده سره میلستون ته ولاړ.

لږ ځنډ وروسته عمیر په انگرې کی نوکرانو ته ویل: تاسو زر ډوډی تیاره کړی اسونو ته واښه واچوی زینو نه مه لری کوی، موږ چی ډوډی وخورو بیرته ستنبزو، د پلار جان اس هم تیار کړی هغه هم له موږ سره ځی.

عاتکی تر لږ ځنډه په اندیښنه خپلی کاکا ناوی ته کتل، بالاخره یی ورته وویل: د عمیر له څیری نه داسی معلومیږی چی کوم ښه خبر یی نه دی راوړی. او اوس چی د ابو القاسم استازی شپه په شپه کاکا جان له ځانه سره بیایی نو د دی سبب د دی پرته هیڅ نشی کیدای چی په غرناطه کی یوه مهمه پیښه شوی ده.

سلمی ځواب ورکړ: لوری! ته باید دومره پریشانه نه وی ته عمیر پیژنی، که کوم بد خبر وای دننه به راغلی و او شور به یی گډ کړی و. ته ډاډه اوسه که کومه مهمه خبره وه نو ستا کاکا به یی ماته له ویلو پرته غرناطی ته نه ځی، ما د عمیر نه د امین او عبید په باب هم ونه پوښتل.

لږ ځنډ وروسته عاتکه د اندیښنی په حال کی بالاخانی ته خپلی کوتی ته روانه وه، د زینی په منځ کی د پاسنی پور نه دوه گامه لاندی یوه کرکی د هستوگنی کوتو او میلستون ترمنځ د هغو کوتنیو بام ته خلاصیده چی نوکران پکی اوسیدل.

عاتکه دی کرکی ته ودریده، بیا یی زړه نا زړه کرکی پرانسته او د کوتو پر بام ورو وركوزه شوه او په چوپو گامونو وړاندی ولاړه.

نژدی دیرش گامه وړاندی د دی بام یوه څنډه د هیلمسون د شادیوال سره پیوست وه. خو د میلستون د پراخه کوتو بامونه له دی بام نه تر یو نیم گز پوری اوچت وو. تر بام لاندی دوې وړی وړی دریځی وی. یوه دریځه پرانستی وه او له هغی نه د کوتی تته رناراوله، عاتکه په گونډو شوه او دننه یی دورکتلو هڅه وکړه خو دیوال دومره پلن و چی د دی نظر لاندی نشو لویدلی، دی یوازی خبری اوریدی.

یو چا ویل: گوره که دا معامله دومره مهمه نه وای نو صدر اعظم ابو القاسم

به د شپي مهال تاته د سفر زحمت نه درکاوه، هغه په خپل ليك كې ټول تفصيلات نشوای ليكلي. بيا هم ته د وضعي د نزاکت لږ او ډير احساس كولى شي. مورې ته د غرناطې د ژغورنې وروستې فرصت دى او كه مورې دا فرصت هم بايلو د نو زمورې راتلونكي نسلونه به مو معاف نه كړي.

د هاشم غږ اوچت شو: ما د ابو القاسم د امر له تعميل نه غاړه نه ده غږولې، زه غرناطې ته د تلو لپاره چمتو يم خو كه ابو القاسم دا غواړي چې زه د دې سيمې د ټولو قبایلو مسئوليت واخلم نو لومړې بايد د دې قبایلو د مشرانو سره مشوره غواړم.

: كه يې ته قانع نكړای شوای نو امکان لري ته هغه قانع كړي، ته —

يې د همدې لپاره غوښتي يې چې هغه ستا راڼي ته زيات اهميت وركوي.

هاشم وويل : ډير ښه زه تيار يم.

عمير وويل : پلار جانه! زما باور ؤ چې ته به انكار نه كوي ځكه خو چې راغلم ستا د اس د زين كولو امر مې وكړ.

هاشم وويل : ته ورشه مور ته دې تسلي وركړه چې ستا وروڼه په خيريت كې دى.

په كوټه كې د گامونو غږ واوريدل شو، او عاتكه زر جگه شوه او د خپلې كوټې په لوري روانه شوه، د دې د زړه بار سپك شوى ؤ او زړه ته يې تسلي وركوله چې وزير ابو القاسم پر دښمن له پريكندنه بريد نه وړاندې د اولس له مشرانو سره مشوره كول غواړي، خو پردې كار شكمنه وه چې د موسى بن ابى غسان په موجوديت كې دا پيغام د وزير لخوا ولى راغى او د دې د كاكا د دوه زړه توب سبب څه دى؟

****

غرناطې ته د هاشم له تلو نه لس ورځې تيرې شوي او په كلي كې هيچا ته معلومه نه وه چې هلته څه كيدونكي دي، په دې موده كې سعيد هم په كلي كې نه ؤ، منصور به هره ورځ د عاتكي كورته راتلو خو د سعيد په باب هغه هم څه ډاډمن خبر ورنكړاى شو. يوه ورځ عاتكي زبیده راوغوښته او ټينگار يې پري وكړ چې سعيد بيرته راستون شو خامخا يې دلته را واستوه.

دوى ورځې وروسته دا د سهار له لمانځنه نه فارغه شوه چې منصور په منډه كوټې ته ورننوت او ويې ويل:

ماما جان راغی.

چیرته دی؟

: په جومات کی له خلکو سره خبری کوی، اوس به دلته راشی د شپې کورته راورسید.

عاتکه په بیره له منصور سره لاندی بنکته شوه، هغی له برنډی نه د کاکا ناوی کوټی ته وروکتل چی د قرآنکریم تلاوت یی کاوه. عاتکه په بیره له انگر نه تیره شوه او درشل ته نژدی ودریده او د سعید د راتلو انتظار یی کاوه.

لږ ځنډ وروسته سعید رابنکاره شو، عاتکه څو گامه دېن لوری ته چپه ودریده، سعید چی ورنژدی شو ویی ویل :

زه چی د شپې راغلم ستا پیغام راورسید، مگر ډیره ناوخته وه، ته ډیره پریشانه یی څه خبره ده؟

عاتکی وپوښتل : ته غرناطی ته تللی وی؟

: نه! ماته هلته د تلو فرصت په لاس نه دی راغی. زه له څو ورځو راسی په الفجاره کی مصروف وم. ماته یی هلته د رضاکارانو راټولولو کار سپارلی ؤ.

عاتکی وویل : تاته معلومه ده چی په غرناطه کی کومه مهمه پریکړه کیدونکی ده؟

سعید ځواب ورکړ: زه یوازی دومره پوهیږم چی موسی بن ابی غسان به ډیر زر له ښاره راووزی او پر دښمن به بریدوکړی، او له دی سره سم به د سمندر ترڅنډو پوری په تولو نیول شویو سیمو کی خلك پر دښمن ور پورته شی. د غرناطی وضعه دومره نازکه شوی چی نور موږ تر ډیری مودی پوری په یو نیم ټکر اکتفا نشو کولی.

تا یوه ورځ ویلی ووچی ابو عبدالله او د هغه وزیر ابو القاسم د جگړی په باب زیات امیدوار نه دی او که یی وس ورسپړی نو د جگړی دوام به خوښ نه کړی.

: هوکی د غرناطی اولس همداسی احساسوی خو د موسی بن ابی غسان په موجودیت کی د هغوی وس نه رسپړی.

: تاته معلومه ده چی هاشم کاکا له څو ورځو راسی په غرناطه کی دی؟

: هو زه چی کورته راغلم دغه خبره می واوریده.

: مگر تاته دا معلومه نه ده چی هغه د ابو القاسم په بلنه هلته تللی دی، د

هغه له لوری دوه تنو پیغام راوړی ؤ چی صدر اعظم ته د لوی مشوری لپاره

ورغوبنتی بی، عمیر له هغوی سره یوځای راغلی ؤ.

: مگر په دی کی د اندیبننی څه خبره ده، تاته معلومه ده چی ستا تره د لوی

سالار سره همنظره دی او هغه ابو القاسم ته کومه غلظه مشوره نشی ورکولی.

عاتکی وویل: که د حملی په باب خبره وای نو د ابو القاسم پرځای باید د

موسی بن ابی غسان لخوا کاکا جان ته پیغام راغلی وای، زه دا خطر احساسوم

چی ابو القاسم د موسی بن ابی غسان د نفوذ راکمولو په خاطر د قوم د مشرانو

راتولو او له ځان سره د هم نظره کولو پروگرام نه وی پیل کړی.

سعید ځواب ورکړ: په موجوده حالاتو کی باید موږ دغسی فکر ونه کړو، که د

ابو القاسم په ذهن کی داسی خیال راوگرځی هم نو ستا کاکا به خپل همراز نکړی.

که هغه له هاشم کاکا سره د مشوری ضرورت احساس کړی وی نو د هغی یوازینی

سبب دا کیدای شی چی حالاتو دی هم د موسی په څیر فکر کولو ته اړ کړی دی

او هغه له دینمن سره د وروستی جگړی لپاره د اولس د مشرانو ملاتړ غواړی. که

نه نو ستا د کاکا جان په اړه هغه څه بد گومانی نشی کولی چی د سولی په کوم

پروگرام به ورسره خبری غوره وبولی.

عاتکه هیله منه شوه ویی ویل: که ته دلته وای نو زه به دومره اندیبنمنه نه

وای، زما په زړه کی ډول ډول اندیبننی سر را اوچتوی، ما دا فکر کاوه چی بنایی

د پوځ یو ټولگی له اوږدی جگړی نه مایوس او ستومانه شوی او د سولی ملگرتیا

کوی او اوس له مخی نه د موسی دلری کولو لپاره کوم ژور سازش کوی.

سعید وموسکل: د اندیبننی هیڅ چاره نشی کیدای ستا د ډاډ لپاره ایا دا بس

نه دی چی ستا کاکا جان همدا اوس په غرناطه کی دی؟

عاتکی ځواب ورکړ: زه په هاشم کاکا بدگومانی نه کوم، خو له تیرو څو اونیو

راسی بی په کپرو ورو کی زیات بدلون راغلی، د جهاد د تبیلغ په اړه د هغه

احساسات ساړه شوی دی او د جگړی پر ځای اوس د خپلو زامنو په باب فکر

کوی.

: عاتکی! هر پلار د خپل اولاد په باب فکر کوی.

: پخوا خو دا حالت و چی که به چا لپ مایوسی بنودله نو دی به پری په غوسه

شو، له عمیر نه به په همدی خفه ؤ چی هغه د دینمن د ځواک نه ویریدلی ؤ. خو

اوس عمیر د هغه په وړاندی پر موسی هم انتقاد کوی او دی چوپ وی.

سعید ځواب ورکړ: هغه پوهیږی چی عمیر بی عقل دی.

نو آيا ډ حيرانی خبره نه ده چې د ابو القاسم استازی له عمير سره راغلی وو؟

عاتکې ډ حایه اندیښنی کوی، ته دا فکر ولی نه کوی چې د غرناطی نه راتلونکې ډینچې ته به د یوه لارښوونکی ضرورت و او ستا د تره زوی به دومره احمق هم نه و چې هغوی ته یی د خپل کور لاره نه وای وربښودلی.

عاتکی وخنډل، د هغی له زړه نه د تشویش پاتی بار هم لری شو.

سعید وویل: راځه زه کاکا ناوی ته سلام ته ورځم.

*****

بلی ورځی ته هاشم له غرناطی نه بیرته راستون شو.

سعید یی چې په راتلو خبر شو کور ته یی ورغی، هاشم پر بستره غځیدلی و سلمی او عاتکه نزدی ورته ناستی وی عاتکی خپله چوکی سعید ته پرېښوده او شاته ولاړه.

سعید چې کښیناست پوښتنه یی وکړه:

ماته همدا اوس منصور خبر راکړ چې ته له غرناطی نه راگرځیدلی یی او سعیدی ستا خدمت ته راغلم. ته څه وخت راورسیدلی؟

ډیر وخت نه کیږی چې راورسیدم. هاشم له ستومانی نه په ډکه لهجه ځواب ورکړ.

ستا طبیعت څنگه دی؟

ډیر ستړی شوی یم، په غرناطه کی د خوب او آرام فرصت راته نه و.

ډیر وخنډیدی، کاکا ناوی ستا په باب ډیره اندیښمنزوه،

گومان می کاوه چې یو دوی ورځی به پاتی شم او بیرته به راشم خو دغرناطی حالت داسی و چې زه له مجبوری پاتی شوم.

کاکا ناوی ویل چې له هغه حایه دوو تنو پیغام درته راوړی و او ته ناڅاپی روان شوی.

هاشم سلمی ته وکتل او بیا یی سعید ته مخ واراوه ویی ویل:

زه ابو القاسم وربللی وم، په غرناطه کی د خوراکي موادو کمبود خطرناک حالت راوستلی دی که دینمن د یخنی د موسم تر پایه کلابندی ته دوام ورکړی نو په زرگونو تنه به له لوړی مړه شی، او د اولس په څیر به په لښکر کی هم مایوسی خپره شی.

د موسی بن ابی غسان ټینگار دا دی چی مورې بی له ځنډه باید له بشپړ پوځ سره بهر ته ور ووزو او پر دینمن کلکه حمله وکړو، خو د غرناطی د مشرانو یوه بانفوذ ډله د حملی مخالفت کوی.

: ته وزیر اعظم ورغوبنتی وی آیا هغه هم د موسی د پلان مخالف دی؟
: نه! هغه یوازی دا غواری چی له غرناطی نه د وروتلو او د پریکنده جگړی نه وړاندی باید څو نور محاذونه هم پرانستل شی، چی د دوی قوت څو توتی شی.
له مانه هغوی پوښتل چی د غرنیو سیمو قبایل به د غرناطی د اولس د بار سپکولو لپاره څومره مرسته ورسره وکړی.

ما هغوی ته دا ځواب ورکړ چی زه د خپلی قبیلی او د خپلو څو گاونډیو نورو قومونو ذمه واری اخستلای شم خو د نورو سیمو قبیلی چی د جگړی ډگر ته راکاږی باید له سردارانو سره یی مشوره وشی.
اوس د حکومت استازی هغوی ته ورغلی دی.

سعید وویل : قبایلو مورې هیڅکله به یو مایوسه کړی او اوس هم د غرناطی له اولس سره چی لږ او ډیره مرسته کېږی هغه هم د همدوی د اخلاص او قربانی نتیجه ده، له موسی بن ابی غسان سره دی ملاقات وشو؟

: هوکی! هغه ماته وویل چی د غرناطی امن خوښوونکی د وسلی ایښودلو له خطرونو څخه پوه کړم، همدغه سبب ؤ چی زه بیرته زر راستون نه شوم.
سعید تر لږ ځنډه له چورت وهلو وروسته وویل:

که ته بده نه منی نو په ډیر ادب درنه پوښتنه کوم چی سلطان ابو عبدالله او ابو القاسم خو به د موسی بن ابی غسان په ناخبری کی کومه ځانگړی خطرناکه پریکړه نه وی کړی؟

هاشم ځواب ورکړ: د هغوی په اړه زه د داسی خبری فکر نشم کولی خو زما سره دا اندیینه خامخا شته چی که مورې ته له بهرنیو هیوادونو څخه ملاتړ راونه رسیږی نو په غرناطه کی به د سوله خوښوونکو خلکو پله درنه شی، تر اوسه پوری ستا د پلار له لوری هم کوم پیغام نه دی راغلی خدای «ج» پوهیږی هغه چیرته دی!

موسی چی زه ولیدم د هغه په اړه یی پوښتنه راڅخه وکړه او ما له دی زیات څه ځواب ورنکړای شو چی که هغه ژوندی وی نو ان شاء الله ډیر زر به بیرته راشی.
: سعید بچییه! د هغه د بری لپاره دعا کوه، که هغه له ترکانو نه د څو بیړیو

په راوستلو بريالی شو نو د غرناطی د اولس په منځ کی به نوی روح وچلیږي او بیا به وگوري چی د اندلس د هر مسلمان کور به په یوه مزبوط مورچل بدل شی. ما د خپل توان او استعداد په اندازه پوره هڅه وکړه چی اولس د هغوی تر راتلو پوری د دښمن پر خلاف خپلی سینی سپر کړی. خو د اولس په رگونو کی اوس ډیره وینه نه ده پاتی.

سعید وویل : ته باید نا امیده نه شی، زما باور دی چی پلار جان به زر بیرته راستون شی او د غرناطی خلک به د هغه تر راتگه جگړی ته دوام ورکړی.
: خدای «ج» د وکړی چی ستا هیلې پرځای ثابتی شی.
خو زما دا حالت دی چی کله د اولس د راتلونکی په فکر کی شم نو ساه می بنده شی.

هاشم دا وویل او د حسرت په حالت کی یی سترگی پټی کړی.
لږ ځنډ وروسته چی سعید له کوتی نه بهر ووت عاتکی په انگر کی د هغی انتظار کاوه سعید دی ته نژدی پښه ونیوله ویی ویل : عاتکی رښتیا ووايه اوس هم ته د خپل کاکا په باب ډاډمنه نه یی؟
: نه! اوس له ما سره د هغه په اړه څه بدگومانی نشته، زه یوازی د عمیر په سبب اندیښمنه وم.

سعید وویل : ما د هغه له خبرو نه دا احساس کړه چی د غرناطی له وضعی نه ډاډه نه دی، ځکه خو زما اراده ده چی زه یو ځل هلته ولاړ شم او بیرته راشم، تر نن ماښام به پنځوس تنه رضاکار چی له جنوب نه غله راوړی دلته راورسپړی، زه به هم ان شاء الله ورسره شامل شم او ان شاء الله چی هلته ورسپرم تا زه احوال به راوړم.

: مگر اوس خو د غرناطی هیڅ لاره خوندي نه ده.

: ماته معلومه ده خوله څو هفتو راسی د دښمن شواخون راوړونکو گروپونو زیات تاوانونه زغملی دی. اوس دوی غرنیو سیمو ته په ننوتلو دا خطر احساسوی چی د هری ډبري ترشا او د هر بوتی په بیخ کی به زموږ یو تن کمین نیولی وی. او دوی چی کوم مناسب ځای ته ورسپړی نو د غشو او ډبرو تر باران لاندی به راځی. د غرناطی دسرك وروستی څو میله لاره زموږ لپاره ډیره خطرناکه وه خو اوس موږ هغه لاره پرېښی ده، او د خوراکی شیانو قافلی اوس د گادبو پرځای په کچرو باروو او په هغو تنگو او سختو لارو یی راوړو چی دښمن هلته هیڅ څنډ

نشی جوړولی.

زموږ پوځ ته معلومه ده چې د اکمالاتو کاروان په کومه لاره راځي او څه مهال به را رسيږي ځکه خوکه د ښار شاو خوا د دښمن د يرغل امکانات وي هم د قافلي د ساتني لپاره سرتيري ور استول کيږي. عاتکي وويل : زه د غرناطی په اړه زياته انديښمنه يم. تاسو زر د بيرته راتلو هڅه وکړي.

*****

عاتکي گومان کاوه چې د غرناطی خطرناک حالت به هاشم خوب او آرام ته پري نژدی او هغه به له نويو احساساتو او جذبي سره په غرنیو قبایلو کې د جهاد لپاره تبليغ وکړي، خو اوس د هاشم وضعه داسې وه چې تبليغ خو پرځای پرېږده له کوره وتل یې هم نه خوښول. د غرناطی له وضعې نه پریشانه خلک به د پوښتنې په خاطر ورته راتلل، له ده سره د هغوی د ټولو پوښتنو یوازی یو ځواب و چې غرناطه اوس د بوداگانو د الفاظو پرځای د ځوانانو وینې ته ضرورت لري. که تاسو وینې ورکولی شې نو دلته د خبرو پرځای هلته ولاړشې. که نه نو دا دعا کوی چې له بهر نه څوک ستاسو ملاتړ ته راوړسيږي. ما د غرناطی له مشرانو سره کتلي دي اوس دا خبره له دوی نه پته نه ده چې حامد بن زهره د اسلامي هیوادونو د ملاتړ ترلاسه کولو لپاره تللي دي. زما باور دی چې دوی به د هغه تر کامیاب راتلو پورې د وینې تر وروستی ځاڅکي جنگ کوي. خو د غذایی موادو د کمبود په وجه د غرناطی حالات ډیر خراب شوي دي. ځکه خو دا دعا کوی چې حامد بن زهره بیرته راستون شي او د غرناطی مشران داسې کومه غلطی ونه کړي چې زموږ د بربادې سبب شي.

د هاشم میړمن د هغه په باب ډیره انديښمنه وه او هغې عاتکي ته ويل : لوري! خپل کاکا جان ته دی دعا کوه، دی له هغې ډلې نه ؤ چې حوصله وپایلي خو اوس یې کوم غم دننه خوري، د شپې لټ په لټ اوږي. او کله کله په ناکراري راپورته شي او قدم وهي.

عاتکي به هغې ته په تسلي کې ويل : کاکا ناوی! په دی ورځو کې د اولس هر غمخور انديښمن دی، کاکا جان ته می په غرناطه کې د اوسیدو په وخت کې د هغو خلکو له خبرو څخه صدمه رسیدلي ده چې د خپلي آزادي په قیمت امن

غواړي، د هغه د ناكراري سبب دا هم دي چي تر اوسه د سعيد د پلار جان احوال نه دي راغلي. خو زما باور دي چي كله هغه له كوم اميدوارونكي پيغام سره راورسيږي نو ډډه حوصله به هم بيا را ژوندي شي.

*****

غرناطی ته د سعيد له تلو يوه هفته پوره شوی وه، خو هغه هم د هغه خای په باب هيڅ احوال نه و را استولی.

بيا يوه ورځ د غرناطی د لښکر د سالار موسی بن ابی غسان په باب ډول ډول آوازي خپري شوی.

يوه آوازه داسی وه چي هغه له ډيري مایوسی نه د عبدالله له دربار څخه راووت او بيا لږ ځنډ وروسته يوازي له بناره بهر شو پر دښمن يی برید وکړ د دښمن ليکي يی څيري کړي او چيرته ورك شو.

يو خبر دا و چي هغه له دښمن سره لاس په گريوان په جگړه کيوت خو تنه يی ووژل او بيا د سيند غاړی ته ورسيد او بيا چي بنه تپي شو نو له اس سره يی ځان سيند ته واچاوه، چي د وسلی او زغری د وزن له امله په سيند کي ډوب شو او مړی يی هم بهر ته را ونه وت.

ځيني خلکو دا هم ويل چي هغه پر دښمن له برید نه وروسته غرونو ته ولاړ او د جنگياليو قبایلو له لښکر تيارولو وروسته به بيرته راوگرځي.

خو سبا ته دي خبر په کلی کی غوغا گڼه کړه چي سلطان ابو عبدالله د لنډ مهالی سولی په خاطر د دښمن ټول شرطونه ومنل.

د دغه دردوونکی پيښی نه دري ورځی وروسته ماسپښين مهال سعيد پر اس سپور د هاشم د کور مخی ته ورسيد، هغه د برنډی مخی ته لمر ته پروت و او سلمی نږدی ورته ناسته وه.

سعيد له اس نه پلي شو ور وړاندي شو، هاشم راپورته شو، کيناست، دواړو څو شيبی په چوپه خوله يو بل ته کتل بيا د سعيد له سترگو اوښکی راتویي شوی او هاشم د بی وسی په حالت کی سر ښکته واچاوه.

سلمی وويل : کښينه زويه!

هغه د هاشم ترڅنگ کيناست.

خالده د سلمی پنځه کلنه خور څه په برنډه کی ولاړه وه او عاتکی ته يی چيغی وهلی : خوری! هغه راغی، د منصور ماما جان راغی.

عاتکه له خپلی کوتی نه راووتله، ورو ورو یی گامونه اخستل او وړاندی ورغله چی نژدی ورغله ودریده، د هغی د مخ رنگ تک زیر اوبستی و او د ژړا له لاسه یی سترگی پرسیدلی وی.

د سلمی د لاس په اشاره ور وړاندی شوه او سعید ته نژدی کیناسته، تر لږ ځنډه هغوی چوپه خوله یو بل ته کتل، بالاخره سلمی په خپ غږ له سعید نه وپوښتل:

سعیده اوس به څه کیږی؟

: کاکا ناوی! ماته بنکاری چی د اولس د آزادی روح یی تری واخست او اوس به د خپلی راتلونکی په باب د هری پوښتنی ځواب د دښمن د څیری په گونځو کی لټوو.

سلمی وپوښتل : ستا باور دی چی موسی بن ابی غسان شهید شویدی؟

: هوکی! دښمن د هغه اس ښار ته رالیږلی و. هغه یی په بازارونو او کوڅو کی وگرځاوه، د ښار پر خلکو ویره او ترهه خپره ده او حکومتی چارواکی اولس ته دا ډاډینه ورکوی چی سلطان یوازی د اویا ورځو لپاره د اوربند ترون کږی دی، په دی موده کی که له مور سره له بهر نه ملاتړ وشو نو بیرته به جگړه پیل کړو. هاشم وویل : که موسی بن ابی غسان د اویا ورځنی اوربند څخه وروسته د بیا جگړی پیلیدو امید درلودای نو دومره به نه مایوسه کیدو، فردیناند دومره احمق نه دی، هغه پر دی پوهیږی چی اویا ورځنی په امن کی تیری کږی د غرناطی اولس به بیا د توری اوچتولو لپاره تیار نشی.

سعید زړه نا زړه له هاشم نه وپوښتل : تاته معلومه وه چی سلطان ابو عبدالله

او وزیر ابو القاسم د وسلی ایښودلو پریکړه کږی ده؟

: نه! زه یوازی پر دی پوهیدم چی د ابو عبدالله د تصمیم نیولو اراده فلج شوی وه او د ابو القاسم لاس دومره مضبوط نه دی چی جگړی ته دوام ورکړای شی. ځکه خو که د ابو عبدالله په دربار کی د امن غوښتونکو پله درنده شوه او ده د هغوی د خبرو تر اغیزی لاندی کومه غلطه پریکړه وکړه نو هغه به د یوه وزیر په حیث مخالفت ونکړای شی.

کله چی ما له هغه سره ولیدل ډیر مایوس و. هغه ما ته وویل چی د موسی بن ابی غسان د میرانی او اتلولی سره سره مور له دی حقیقت څخه سترگی نه شو پټولی چی د غرناطی د امن خوښوونکو امیرانو او علماؤ په څیر د پوځ ځینی

افسران هم د دی جگړې له پای نه مایوسه شوی دی او زما اندېښنه ده چې یوه ورځ ابو عبدالله ماته دا امر ونه کړی چې موږ باید په هر قیمت سوله وکړو. سعید وویل: مگر په غرناطه کې خو داسې آوازی خپری وی چې د غرناطې د امن غوښتونکو ملاتړ ابو القاسم کاوه او له موسی سره د ده اختلافونه ډیر زیات شوی وو.

هاشم ځواب ورکړ: تر اوسه اولس دننه حالاتو څخه ناخبره دی. خبره اصلاً داسې وه چې موسی بیله ځنډه له ټول پوځ سره بهر پر دښمن برید کول غوښتل او د ده دا گومان و چې په اوسنیو حالاتو کې به د غرناطې یو سړی هم د ده د پلان مخالفت ونه کړی. ځکه خو ده ابو عبدالله ته دا مشوره ورکړې وه چې زر تر زره د غرناطې مشران په الحمرا کې راټول کړه چې د پریکنده جگړې لپاره د دوی تائید او ملاتړ ترلاسه کړو، خو له ابو القاسم سره دا ویره وه چې د امن خوښوونکو امیرانو د علماؤ یوه بانفوذه ډله به د هغه له دی تجویز سره مخالفت کوی. ابو القاسم د موسی د پوهولو هڅه کړې وه چې که ستا دا تجویز په ډک دربار کې رد شی نو پر اولس به ډیره بده اغیزه وکړی. ځکه خو د دغسې معاملې په دربار کې د راپورته کولو پرځای یو ځل باید دا تسلی وکړو چې هلته باید ستا د طرحې د پلویانو پله درنه وی.

او دا په هغه صورت کې امکان لری چې تاسو د ماتی خوږلی ذهنیت خاوندانو ته ډاډ ورکړی چې کله د غرناطې اولس میدان ته را ودانگی نو یوازې به نه وی. د دوی جگړه به په ټول اندلس کې خپره شی او بیا به بهرنی اسلامی هیوادونه هم د دوی ملاتړ کوی، تر څو داسې یو حالت پیدا نشی د غرناطې اولس باید له خپل حصار څخه راونه وزی، خو د غرناطې د مشرانو په اړه د موسی اټکل غلط و چې هغوی به د ځان وژنی پریکړه نه وی کړې، چې زه له غرناطې نه بیرته راستون شوی وم تا به په وار وار رانه پوښتل، ته ولی دومره پریشانه او خفه یی او ما به د ځان تیروولو هڅه کوله، خو نن زه درته ویلی شم چې زه له دی خبرې څخه ویریدم چې که دغه معامله په دربار کې راپورته شی نو د غرناطې زیاتره مشران به د موسی مخالفت کوی.

زه دا نه وایم چې موسی له بیرې نه کار اخست، د غرناطې وضعی هغه مجبور کړی و چې په بیرې گام واخلي خو د هغه ارادی او عزم ته په درناوی برسیره زه پردی ویریدم چې اوس به د غرناطې اولس د دغه ستر انسان د حوصلو ملاتړ ونه

کړی.

د ابو القاسم د ملامتولو هیڅ گټه نشته، هغه د یوه داسی حاکم وزیر دی چی د غرناطی پر اولس د یوه عذاب په بڼه را نازل شویدی. اوس به د هغه وروستی هڅه دا وی چی د اوربند په وخت کی له دینمن نه زیات امتیازات واخلي. تر دی وروسته که غلامی زموږ په تقدیر کی نه وه نو بنایي د الله کوم بنده مو مرستی ته راشی. خو اوس موږ ته تر جوش او احساساتو زیات هوښیاری او تدبیر ته ضرورت دی.

اوس د غرناطی د اولس پریکړه اورول زموږ له توان څخه وتلی، او تر څو داسی امیدواروونکی حالت رانشی موږ باید داسی خبره ونه کړو چی دینمن ته پردی سیمه د یرغل پلمه په لاس ورشی.

ته د حامد بن زهره زوی بی او تاته زیات د پام کولو ضرورت دی اوس ستا ساتنه زما تر ټولو لویه ذمه واری ده، او زه له تانه دا ژمنه غواړم چی د اوربند پر مهال به د احساساتی خلکو نه یوازی اوسی.

په غرناطه کی د هغه سرښندویانو کمبود نشته چی هر د شیبه احساساتی کیدای شی، کله چی داسی خلك درته راغلل نو ته به د دی خبری خیال ساتی چی له هغوی سره د دینمن د جاسوسانو هم امکان شته. زما باور دی چی اوس به د غرناطی د اولس لپاره لاری پرانستل شی او ستا پرته به هم دا کار وشي. که ته هلته ولاړی نو له امین او عبید نه پرته باید له بل چا سره ایسار نشی.

زه اوس هم ستا د پلار د راتلو په انتظار یم، زما امید پای ته نه دی رسیدلی چی هغه به د ځنکدن په حالت کی قوم ته د نوی ژوند له پیغام سره راستون شی. خو تر څو موږ داسی څه تکیه نه وی موندلی نو یوازی په سوله کی اوسیدل د نوی ازموښت د تیاری فرصت راکولی شی.

سعید وویل : کاکا جانه! نه بیغمه اوسه، زما له لوری به هیڅ بی احتیاطی ونه گوری، خو زه داسی احساسوم چی په دی ورځو کی ستا موجودیت په غرناطه کی ضروری دی. هلته به آزادی غوښتونکی ستا مشورو ته ضرورت لری.

هاشم ځواب ورکړ: زه نه پوهیږم چی اوس زما مشوری څه گټه رسولی شی. بیا هم زه غواړم په دوو دری ورځو کی غرناطی ته ولاړ شم او ژر به د بیرته راستنیدو هڅه کوم، خو که په کوم سبب زما ډیری ورځی تیری شوی او په دی موده کی ستا د پلار څه پیغام راغی نو دا خبره به بل چاته نه کوی. که هغه پخپله راغی نو

د څه کولو نه وړاندې باید له ما سره مشوره وکړي، زه چې د ده د راتلو څخه خبر شم سمدستی به راشم. د تازه حالاتو له معلومولو وروسته به پخپله وپوهیږي چې سمدستی د هغو خلکو له نظره پټ باید خپلی ذمه واری ترسره کړي.

*****

څلورمه ورځ هاشم غرناطی ته ولاړ، د هغه له تلو نه دوی هفتی وروسته د کلی دري کسه چې په پوځ کې شامل ؤ کورونو ته په رخصتی راغلل، هغوی دا خبر راوړ چې په غرناطه کې ځینی خلک د اوربند پر خلاف زیات خفگان بشي، او خلک ځای ځای د ابو عبدالله پر خلاف مظاهری کوي.

تیره هفته د «الجمین» له محلی نه د الحمرأ مانی په لوری د خلکو یوه مظاهره ولاړه، د هغوی د تیت پرک کولو لپاره پوځ رامیدان ته شو.

په بنار کې دا آوازه هم توده ده چې فردیناند هم له دی وضعیت نه زیات پریشانه دی. هغه د پخوانی ترون له مخی له سلطان ابو عبدالله نه غوښتی دی چې د پوځ کوم افسران او د غرناطی د امیرانو د کورنیو کوم کسان سینتافی ته د یرغمل په ډول استول کیږي باید زر تر زره یی ور واستوی که نه نو دی به د اوربند د ترون پابند نه وی.

د ځینو خلکو دا گومان دی چې د غرناطی امن غوښتونکی د بیا جگړی وروستی امکانات هم ختمول غواړي، هغوی ابو عبدالله ته مشوره ورکړی ده چې د هغو با نفوذه امیرانو څخه چې د بغاوت خطر احساسیږي د هغوی د راقابو کولو همدا یوه لاره ده چې د یرغمل په پنه یی ژر تر ژره فردیناند ته وسپاری او ابو عبدالله د دوی د مشوری عملی کولو ته چمتو شوي.

سعید چې دا خبر واورید د هاشم کره ورغی او عاتکی ته یی وویل: ماته دا خبره د منلو نه بشکاري، بیا هم زه غواړم غرناطی ته ولاړ شم، د هاشم کاکا احوال اخستل هم ضروری دی. د هغه د تلو هم ډیری ورځی تیری شوی، له کلی نه څلور کسه نور هم له ما سره روانیدو ته تیار دی او موږ به تر لږ څنډه و خوځیږو.

عاتکی او د هغه د کاکا میرمنی له سعید سره د دی ژمنی اخستلو وروسته چې پام به کوی! خدای پامانی وکړه او لږ څنډه وروسته پنځه پر برینا ډوله گړندیو اسونو سپاره د غرناطی په لور وخوځیدل.

د سعید له تلو دوی ورځی وروسته هاشم راغی، او خپلی کوتی ته چې ننوت بی حاله پریوت.

لږ څنډ وروسته هغه سلمی ته وویل:

زما تر اوسه پوری دا امید ؤ چی بنیای ابو القاسم د یرغملو له لست نه د امین او عبید نومونه ویاسی، خو پر دی پریکړه د سلطان مهر لگیدلی دی او د لست یو نقل فردیناند ته استول شویدی، اوس به څه وخت ناڅاپه هغوی سینتافی ته واستوی.

سلمی خپلي اوبنګی پاکي کړی ویی ویل: مگر ابو القاسم خو ستا دوست دی. زما له ابو القاسم نه څه گيله نشته، که د هغه وس وای نو خامخا به یی زما مرسته کړی وای، خو د پوځ د سالار دا تینګار ؤ چی د پوځ د آرام ساتلو لپاره دښمن ته د عبید او امین په څیر د بانفوزه افسرانو سپارل ضروری دی. بیا هم ابو القاسم له ماسره دا وعده کړی چی هغه به څو ورځی وروسته بیرته را وغواړی. سلمی! حوصله وکړه، زما په وړاندی د خپلو زامنو نه زیات د دی سیمی د ساتنی ذمه واری وه، ما نه غوښتل چی فردیناند می یو دښمن او عبدالله می باغی ویولی، خپل پوځونه دلته راواستوی او زه د زرگونو انسانانو د وژنی مجرم شم.

کوم څلور سوه تنه یی چی د فردیناند کمپ ته ور استولی دی د هغوی حیثیت به د بندیانو نه، د میلمنو وی. زما سره یوازی د دی خبری غم دی چی د راتلونکو امیدونو ټولی ډیوی مړی شوی دی.

عاتکی په حیرانی خپل کاکا ته کتل بیا یی په خپ غږ وویل: سعید ستا د احوال لپاره غرناطی ته درغی، هغه دی ونه لید؟

: هوکی ومی لید، غوښتل می بیرته یی راسره راولم، خو د هغه یو څه ضروری کارونه وو ځکه له ما سره رانه غی، زما باور دی چی کومه خطرناکه لاره به نه غوره کوی او زر به بیرته راستون شی.

او اوس د عاتکی سترگی د گنډې پوری غاړی ته په هغه ودانی گنډلې وی چی د وخت په تیاروتوپانونو کی دی اوس هم هلته د امید کومه وړانګه لیدلی شوی. دی ډیر په ناکراری د سعید انتظار کاوه، له زینی نه یی د کاکا ناوی غږ واورید: عاتکی! عاتکی لوری! ته تر اوسه دلته ولاړه یی؟ ډیره یخنی ده لوری! دی په ژړه غونی غږ ځواب ورکړ: درځم کاکاناوی!

د هاشم میلمه

د اوربند پنځه وېشت ورځې تیرې شوي وي، خو د پنځه وېشتو ورځو دغه پېښې عاتکې ته د یوه زیروونکي خوب په څیر ښکارېدې. کله به چې د هغو خوبونو لری وشلیده نو دی به د بی وسی او بی کسی په حالت کې له خپل زړه نه پوښتل:

آیا په راتلونکو پنځه څلویښت ورځو کې داسې کومه معجزه امکان لری چې زموږ مظلوم قوم د غلامی له ذلت نه وژغورل شی! آیا دا امکان لری چې حامد بن زهره ناڅاپي راشی او موږ ته پیغام راکړی چې د ترکیی، مراکش او الجزایر نه د اسلام د غازیانو لښکر زموږ د مرستی لپاره راخوځیدلی دی.

د دی پوښتنو په ځواب کې به کله د دی څیره د ډاډ او باور په رڼا وپرقیده او کله به د بی باوری او مایوسی تیاری پری خپری شوی.

یوه ورځ چې لمر لویده او په لویدیځ افق خپری وړانگی سری سری ځلیدلی ناڅاپه دې د خالدې غږ واورید:

خورجانی! خورجانی د منصور ماما راغی.

عاتکې تکان وخور زینې ته بی وکتل، خالده په منډه ورغله او د هغې لاس بی ونیو ورکش بی کړه، عاتکه لاندې ورسره ښکته شوه خو په انگر کې هیڅوک هم نه وو، خالدی چې دا اندېښمنه ولیده ویی څنډل.

: هغه دلته نشته، راشه زه بی در وښیم، ما چې هغه ولید ومی پیژاند، پر هغې پسې یو بل سپور هم را روان دی، خالدی عاتکه د انگر د درشل په لوری ورسره بوتله چې دروازی ته نژدی شوه ویی ویل:

پاس وخیږه خور جانی هغوی له دی څایه نه ښکاری. عاتکه چې درشل ته ورغله یوی او بلی خوا ته بی وکتل بیا بی په اندېښنی وپوښتل:

: چیرته دی؟

خالدی په خندا حُواب ورکړ: خورجانی! پاس وخیږه هغه به له هغه ځایه وړینی. عاتکه په یوه نړۍ زینه د دالان بام ته وختله، خالده په منډه د بام څنډی ته ولاړه او یو ځل یی له لاندی کتلو وروسته په ورو وویل: خورجانی! هغه دی راغلل.

عاتکه ور وړاندی شوه او بیای یی ناڅاپه سترگی پر سعید ولگیدی، هغه د حویلی لویدیځ کونج ته رارسیدلی ؤ ورپسی یو بل سپور هم و، چی دروازی ته راورسیدل له اسونو پلی شول، عاتکی چی د سعید ملگری ولید نو د یوی شیبی لپاره یی وینه په رگونو کی ودړیده.

د هغه پر سر سپین پتکی ؤ، بورې سترگې یې وې او د یوه غوږ منځ یی تر څنډی پوری شلیدلی و، دسترگی له کونج څخه د غوږ تر منځ پوری د زخم یو ت خاپ اوس هم د هغه پر مخ ښکاریده. پیره یې خریلی او د سروپستان یی په پتکی کی پټا وو که د هغه د بریتونو او وروځو د وپښتو رنگ د تور پر ځای سور وزمه وای نو بیله کوم شکه دی ویلای شوای چی دا د هماغه څیری نخښی دی چی د دی په زړه نقش دی.

نوکران ور ووتل او د دوی د اسونو جلبونه یی ونیول، سعید وویل: د ده اس په طبیله کی وتړی او زما اس کورته واستوی، جعفر ته وواپی چی تر لږ څنډه درځم هاشم کاکا خو په کور دی که نه!

یوه نوکر حُواب ورکړ: هغه گاونډی کلی ته د یوی جنازی لپاره تللی ؤ، تر اوسه نه دی راغلی تاسو دننه کښینی هغه به راشی.

دوی چی له درشل نه تیر شول او انگر ته ننوتل نو عاتکی د بام له بلی څنډی نه ورته کتل.

میلمه له سعید سره میلستون ته ننوت خالدی له عاتکی څخه وپوښتل: خور جانی هغه راوغواړم؟

: نه ته لږ صبر وکړه.

څو دقیقې وروسته سعید له میلستون نه راووت عاتکه په بیره له بامه ښکته نوه د هغه په لاره کی ودړیده ویی ویل:

سعیده! له تا سره څوک راغلی دی؟

: د هغه نوم طلحه دی او زه تر دی زیات هغه نه پیژنم چی له قرطبی نه

غرناطی ته راتبښتیدلی دی او اوس د ابو القاسم په دفتر کی د قسطایی ژبی د ترجمان په حیث کار کوی. اوریدلی می دی چی د اوربند د ترون د خبرو اترو په وخت کی یی هم د سلطان په دربار کی د یوه ترجمان ذمه واری سرته رسولی. خو ورځی وړاندی له هغه سره زما لومړی ملاقات وشو، هغه له عمیر سره راغلی ؤ. عمیر چی را پیژاند ویی ویل چی هاشم کاکا دی پیژنی. په تیرو ورځو کی چی هغه غرناطی ته راغلی ؤ نو له ده سره یی لیده کاته شوی وو هاشم کاکا چی د ده داستان اوریدلی ؤ ډیره اغیزه یی پری کړی وه، تر دی وروسته به چی کله عمیر امین او عبید ته ورتلو نو دی به ورسره ؤ، ماته یو مظلوم سړی بشکاری، نن سهار ماته معلومه شوه چی د کرمو خلکو په باب چی پریکړه شوی وه چی دښمن ته به یی د یرغمل په څیر سپاری هغوی یی د شپی په وروستی برخه کی سینتافی ته استولی دی.

: امین او عبید هم په هغوی کی وو؟

: هوکی! ما چی دا خبر وارید د هغوی له دوستانو سره می ولیدل او بیا عمیر هم دا خبره تصدیق کړه، زما اراده وه چی کور ته راشم هاشم کاکا ته ډاډ ورکړم. خو د آزادی غوښتونکو په یوه غونډه کی شریک شوم او هلته راباندی ناوخته شوه. بیا نژدی دوی بجی بیرته راغلم او د سفر تیاری می کاوه چی عمیر طلحه راوست او ویی ویل چی ته که کلی ته ځی نو طلحه هم درسره بوزه. لوی وزیر د پلار جان د تسلی لپاره هغه ته یو لیک ورکړی دی، عمیر پخپله د ده سره راتلو خو د غرناطی د موجوده وضعی په خاطر هغه د رخصتی اخستل لازم ونه بلل.

عاتکی لږ فکر وکړ بیا بی وویل:

: ستا باور دی چی د ده نوم طلحه دی؟

: هوکی ما د ده همدا نوم اوریدلی دی مگر ته دومره اندیښمنه ولی یی؟

عاتکی ځواب ورکړ:

د تیرو وختونو پیښو ماته پر هر انسان بد گومانی رابښودلی ده ما تا ته د عتبه یادونه کړی وه، هغه په همدی څیره ؤ، هغه زما په غشی تپی هم شو او کت مې په همغه ځای د دغه سړی غوږ هم شلیدلی دی خو د هغه د سر او پیری وښتان سره وو. د ده ډیره نشته او د سر وښتان می یی ونه لیدل، خو که یی وروځی او بریتونه د تور پر ځای سره وزمه وای نو ما به داسی گنله چی هغه خپل نوم اړولی دی.

: عاتکی! تا چی کومه پیسې په خپلو سترگو لیدلی ده هغه د ډیر قوی زړه خاوند لپاره هم له زغم نه وتلی ده، خو ددغه سړی په باب ته بدگومانی مه کوه، ستا د پلار قاتل ستا کور ته د راتلو جرئت چیرته کولی شی، او ته بیا پخپله وایي چی د هغه وروځی او بریتونه سره وو، زما په گومان د هغه د زخم خاپ ته شکمنه کړی، خو داسی پیسې له امکان نه وتلی نه دی، د ډیرو خلکو د زخمونو نخبی یو شان کیدای شی.

عاتکی ډاډمنه ساه واخستله ویی ویل:

سعیده! زه رښتیا هم بدگومانه شوی یم، ما دا فکر کاوه چی بنایي هغه په څه طریقه خپل وښتان تور کړی وی، راځه دننه، کاکاناویي ډیره خفه ده.

سعید له عاتکی سره روان شو او لږ ځنډ وروسته د سلمی په مخکی ناست و. سعید هغی ته د غرناطی د وضعی په باب خبری وکړی او د عبید او امین په باب یی د تسلی نه وروسته لږ ځنډ د هاشم انتظار وکړ او بیا اوچت شو ویی ویل: کیدای شی هغه د شپې مهال تم شی، ځکه خو ماته اجازه راکړی، زه به سهار وختی د هغه خدمت ته حاضر شم. عاتکی! که ستا سره د میلمه په باب تر اوسه پوری څه تشویش وی نوزه به یی راسره بوزم.

: نه، نه! زما د هغه په باب څه اندیښنه ده! پری یی ډډه که کاکا جان راشی بده به پری ولگیږی.

*****

سَلْمی د ماسختن تر لمانځه د هاشم انتظار وکړ او بیا یی یوی خدمتگاری ته وویل:

اوس بنایي هغه رانه شی، میلمه ته ډوډی ور واستوه، لږ ځنډ وروسته هغی له عاتکی سره خبری کولی چی خدمتگاره کوتی ته ورننوته ویی ویل:

آغا راغی او سیده میلستون ته ولاړ، د ډوډی په باب یی وویل چی له میلمه سره تر لیدو وروسته یی خوری.

عاتکه ناڅاپه جگه شوه ویی ویل:

کاکا ناویي! زه ځم خوب راځی.

: دومره زړ؟

: کاکا ناویي! زما طبیعت وران دی، بنایي لمونځ وکړم او ویده شم.

خالده له بلی کوتی نه راغله او ویی ویل:

خور جانی! تا له ما سره د کیسی کولو وعده کړې ده. زه درسه ځم.
 نه، نه! هغه پریشانه شوه ویی ویل: ته دی په خپله بستره کی پر یوزه، زه
 چی لمونځ وکړم درته راځم.

خالدی شونډی بوڅې کړی ویی ویل:
 ته به له لمانځه وروسته ویده شی.

عاتکی د خفگان په حالت کی هغه تر مټ ونیوه پلې کوتی ته بی بوتله او زر
 بی پر بستره ځملوله برستن بی پری وغوړوله او په لږ غوسه ناکه لهجه بی ورته
 وویل:

دیری رغوړیدونکی نجلی آرامه ویده شه که نه نو بیا به هیڅ کیسه نه درته
 اوروم.

خالدی چی د هغی حالت ولید وویریده، عاتکه له کوتی راووته دزینی په لوری
 ولاړه زړه بی په درزا ؤ.

لږ ځنډ وروسته دگپه خپله کوته کی د لمانځه ادا کولو پځای د هغی دریځی
 سره غوږ نیولی ؤ چی د مزدورانو د کوتو څو بالبنته اوچته وه او د میلمه او کاکا
 خبری بی اوریدی.

هاشم ویل:

دا ځنگه کیدای شی چی هغه بیرته راستون شوی وی او زه پری خبر نه وم. ابو
 القاسم باید په داسی آوازو باور ونه کړی.

میلمه وویل: جنابه! د حامد بن زهره په باب لومړنی خبر داسی ؤ چی هغه د
 مالتا په جیل کی پروت دی.

: ابو القاسم ته دا معلومه وه چی هغه بندی دی.

: نه! فردیناند دا خبر پټ ساتلی ؤ، او د هغه د راوستلو لپاره بی یوه جنگی
 بیړی ور استولی وه، په دی گومان چی په مالتا کی د ده سفیر په کوم بل سړی د
 حامد بن زهره گمان نه وی کړی. د هغه په بیړی کی هغه دوه تنه جاسوسان هم د
 حامد بن زهره د پیژندلو په خاطر استولی وو.

هغه بیړی له ډیرو ورځو راسی بی درکه وه او اوس دمالتا نه دا خبره معلومه
 شوه چی کوم بندی په هغه کی راوړل کیدو هغه حامد بن زهره ؤ.

په هغو ورځو کی د روم د سمندرگی په لویدیځو برخو کی د ترکانو او د هغو د
 بربری حلیفانو بیړیو گزمې کولې او دا خبره له اټکل نه لری نه وه چی دغه بیړی

ته به څه پېښه ور شوی وی، د فردیناند دا گومان و چی که د بربریانو او با ترکانو په مرسته حامد بن زهره ژغورل شوی وی نو دهغه لومړنی هڅه به همدا وی چی د جنگ بندی د تړون له مودی پوره کیدو نه دمخه غرناطی ته راوړسپړی.

اوس وروستی خبر دا دی چی د کوم بهرنی برغلگر دری بیړی په تیاره کی ساحل ته نژدی راغلی او د قسطلی د دوو کښتیو له ډوبولو وروسته په کوم لور تښتیدلی دی.

د ډوبو شویو کښتیو مانوگان چی بچ شوی دی وایی چی یوه لویه کښتی چی ډزی یی ډیری وژونکی او خطرناکی وی ساحل ته ډیره نژدی راغله، هاشم پوښتنه وکړه: ستا دا مطلب دی چی نا معلومی بیړی حامد بن زهره پر ساحل کښته کړی دی؟

: د فردیناند همدا اندیښنه ده چی یرغل کوونکو د کوم مهم ضرورت نه پرته دومره لوی خطر نه شوای زغملی په کوټه کی تر لږ څنډه چوپتیا حاکمه شوه بالاخره هاشم وویل: زما اوس هم باور نه راځی، خو که حامد بن زهره رښتیا هم پر څنډه پلي شوی وی نو د هغه په رارسیدو کی به څنډونه شی.

میلمه وویل: امکان لری چی هغه په اوسنیو حالاتو کی غرناطی او یا خپل کلی ته تر تگ دا غوره وپولی چی کوم بل چیرته غلی شی او د یوه مناسب وخت انتظار وکړی. په هر صورت دا مسئله ډیره مهمه ده، هغه باید داسی فرصت ونه مومی چی فردیناند ته د اوربند ماتولو پلمه په لاس ورشی.

هاشم وویل که هغه له بهر نه کوم امیدوارونکی پیغام راوړی وی نو همدلته به راشی او بیا به نیغ غرناطی ته ځی. که هغه د خلکو له نظره غلی کیدل غواړی نو ابو القاسم باید د هغه په باب اندیښنه ونه کړی.

: ابو القاسم ځکه پریشانه دی چی پر هغه د هغو څلور سوه تنو د ژغورنی بار پروت دی چی د یرغملو په څیر دښمن ته سپارل شوی دی او ستا دوه بچیان پکی شامل دی.

ابو القاسم دا هیله لری چی که تاسو د نورو په اړه نه وی نو لږ تر لږه د خپلو بچیانو په خاطر خپلی ذمه واری احساس کړی.

: آیا ابو القاسم اوس هم دا گومان کوی چی زه به حامد بن زهره ته د خپل کور د سوځولو لپاره اور تیاروم؟

: نه! له هغه سره یوازی د دی خبری اندیښنه ده چی که تا هغه سمی لاری ته

رانه وست او هغه کومه هنگامه جوړه کړه نو نصرانیان به تر ټولو دمخه په همدې سیمه کې وحشت ښکاروی او د غرناطی خلک به له تا سره هیڅ همدردی هم نه کوی. بیا به د فردیناند په جیل کې ستا د زامنو څه حال کیږي ته پردې بڼه فکر کولی شي. په کوټه کې یو ځل بیا چوپتیا خپره شوه.

لږ ځنډ وروسته هاشم وویل:

مگر زه څه کولی شم، زه څه وړ هغه سمی لاری ته راوستلی شم؟ که هغه د قبایلو په راپارولو بریالی شو نو ددی سیمی یو سپری به هم پرالا د هغه پر خلاف د غږ اوچتولو جرئت ونه کړی.

: لوی وزیر همدا ویل چی هغه باید د خلکو د پارولو فرصت ترلاسه نه کړی. تاسو هغه ولټوی او ویی پوهوی او بیا که تاسو له هغه نه د څه خطر احساس کاوه نو په داسی تجویزونو فکر کیدای شی چی څو اونۍ او یا څو میاشتی د هغه خوله بنده شی.

: ستا په خیال هغه باید ونیول شی؟

: هوکی! که د هغه سمی لاری ته راوستلو ته نوری لاری نه وی نو ته باید له دی اقدام نه هم ډډه ونه کړی.

هغه په داسی یوه ځای کې ساتل کیدای شی چی له هغه ځایه یی غږ خلکو ته ونه رسیدای شی، که هغه غرناطی ته ورسید نو موږ به مناسب گام اوچت کړو، او بیا به تا ته د زحمت درکولو ضرورت نه وی. خو که هغه بهر اوسیدو او د څه بغاوت خورولو هڅه یی وکړه نو دغه بی خونده ذمه واری به ته تر سره کوی، موږ ته معلومه ده چی سعید د هغه زوی دی، موږ ته دا هم معلومه ده چی یو کشر لمسی یی هم دلته اوسی او ته پوهیږی چی هغه په حامد بن زهره څومره گران دی.

: زه یوازی دومره پوهیږم که حامد بن زهره د بغاوت د جنډی اوچتولو پریکړه کړی وی نو د لسو بچیانو او شلو لمسیانو ژوند که په خطر کی ووینی هم په چلند کی به یی کوم بدلون را نشی.

همدغه لامل ؤ چی سعید مو په غرناطه کی ونه نیو، لوی وزیر کوم داسی گام پورته کول نه غواری چی خلک پری وپاریږی.

: نو بیا هغه څه غواری؟

: هغوی دا غواری چی تاسو له هغو بانفوذه خلکو سره اړیکی ونیسی او په هر قیمت چی وی له حامد بن زهره نه یی د لری ساتلو هڅه وکړی. ځینی سرداران د

فردیناند له انتقام نه ویرول کیدای شی، ځینې نور د انعامونو په طمع راقابو کیدای شی. ابو القاسم د دی خبرې ذمه واری اخلی چی تاسو له هغوی سره هر ډول وعدی وکړی هغه به ترسره کیږی. د زیاتی ډاډینی لپاره به هغوی دوی ته داسی لیکونه ور واستوی چی د ابو عبدالله او فردیناند مهرونه پری لگیدلی وی. په کوټه کی دننه لږ ځنډ چوپتیا خپره وه، عاتکی غوښتل چی تره ته یی په چیغو چیغو وواپی چی د ابوالقاسم استازی زما د پلار قاتل دی او اصلی نوم یی عتبه دی، خو د هغه له کومی نه غږ ونه وت، دی له هغه ځایه تښتیدل غوښتل خو د گام اوچتولو سیک پکی نه و.

هاشم وویل : که حامد له بهر نه د کوم امیدواروونکی خبر سره راغلی وی او خلکو ته دا معلومه شی چی زه د هغه مخالفت کوم نو په دی سیمه کی به زما لپاره د ساه کښل گران شی.

که تاته کوم خطر پیښ شو د ابو القاسم پر دوستی اعتماد کولی شی. هغه تاسو ته دا مشوره نه ده درکړی چی تاسو بی تدبیر او بی اټکله د هغه پر خلاف رامیدان ته شی، ترڅو ټول حالت معلوم نه شی ته باید له پوره احتیاط نه کار واخلي.

د ابو القاسم پردی باور دی چی حامد به د کوم گام اوچتولو نه وړاندی خامخا له تا سره مشوره کوی که تاسو هغه ته دا مشوره ورکړای شوه چی د بیرون د قبایلو له راپارولو نه د مخه د غرناطی آزادی غوښتونکی له ځان سره ملگری کول ضروری دی نو ستا ټول تشویشونه به لری شی.

حامد بن زهره یوازی له غرناطی نه بهر زموږ لپاره سر درد جوړیدلی شی. چی سهار شو تاسو د هغه لټون پیل کړی. دا خبره ډیر وخت له هغه نه پټه نشی پاتی کیدای چی څلور سوه تنه با نفوذه خلك فردیناند ته د یرغمل په توگه سپارل شویدی، او کله چی تاسو د هغه په وړاندی دا اندیښنه ښکاره کړی چی که فردیناند د اوربند د مودی له پوره کیدو وړاندی پر غرناطه د قبضی اراده وکړی نو د غرناطی اولس به یی مقابله ونکړی، نو زما باور دی چی هغه به ستا سره له مشوری پرته هلت ولاړ شی او هغه هلته کوم لوی خطر نه شی راپیدا کولی.

هاشم وویل : ماته د څه پریکړی نه وړاندی د فکر کولو ضرورت دی. کیدای شی تر سهاره تاته یو ډاډمن ځواب درکړای شم، خو یوه خبره همدا اوس هم کولی شم چی زه په هیڅ حالت کی هم دا نشم زغملی چی په غرناطه کی له هغه سره د

دبښمن په څير چلن وشي.

که هغه ته هلته د سر کوم خطر پېښ شو نو زه به د سلطان ابو عبدالله او وزير ابو القاسم د ملگري په حيث تر ژوندي پاتي کيدو د حامد بن زهره په ملگري مرگ غوره گنم او عبید او امين ته هم زه تر دی بله غوره لاره نه وينم.

میلمه وويل : تاسو داسی فکر ولی کوی چی که هغه ته په غرناطه کی کوم خطر پېښ شی نو ابو القاسم به یوه شیبه هم وزیر پاتی کیدل غوره ونه گنی او زما په گومان په غرناطه کی د هغه ډیر سخت مخالف هم پر هغه ظلم نشی زغملی، زموږ اصلی رېره دا ده چی هغه په امن او چوپ وساتلی شی، او زما باور دی چی په دی مسئله کی ته له ابو القاسم سره همنظره یی.

اوس ته ویده شه، زه به د شپي په وروستی برخه کی له دی ځایه روان شم، هغه وخت بنیای له تا سره ونه لیدای شم.

: نه ته چی راوېښ شی نو ما به همدلته ووينی، او امکان لری چی د شپي کومه داسی خبره زما ذهن ته راشی چی زه هم درسره روان شم، په هر صورت له تا سره د خدای پامانی لپاره خامخا راځم.

*****

لږ ځنډ وروسته عاتکی په خپله کوټه کی د ډیر خفگان په حالت کی قدم واوه.

: زما خدایه! څه وکرم، زه کمزوری او بی وسه یم، په دی کور کی زما حیثیت د یوی یتیمی او بی وسه نجلی نه زیات نه دی. په دی کلی کی یو څوک هم د کاکا پر خلاف زما په خبره باور نه کوی، ای د جزا او سزا مالکه! ماته همت راکړه چی کاکا می له دی گناه نه وژغورم.

بیا چی هغه په لمانځه ودریده نو سترگی یی نمجنی وی. له لمانځه نه چی وزگاره شوه جگه شوه او بی سیکه پر خپله بستره وغځیده، بهر لری د وریځو دتناه غږونه راتلل، دا تر ډیره په ناکراری لت په لت اوښته، بیا یی ناڅاپه داسی احساس کړه چی لاندی څوک دروازه ټکوی. هغه څو شیبی چوپه او بی حرکت پرته وه، بیا ناڅاپه راجگه شوه زر یی یوه دريځه خلاصه کړه او انگر ته یی ور وکتل.

هاشم گړندی له انگر نه تیریده او د هغه په څخه کی یو پهره دار مشال نیولی روان ؤ. د سترگو په رپ کی هغه د دی له سترگو الوښه شو.

: هغه چيرته ولاړ، آيا هاشم كاكا ناڅاپه ميلمه ته څه ويل ضروري ويل؟ آيا دا امكان لري چې د كاكا ضمير ناڅاپه راوښي شوي دي. او هغه د يوه غدار د مري خپه كولو ته چمتو شويدي او يا هغه د سهار پر ځاي همدا اوس د حامد بن زهره د لټولو پريكړه كړي ده. د عاتكي په زړه كې ډيري پوښتنې راپورته شوي خو هيڅ ډاډمن ځواب يې ونه موند.

ناڅاپه د برېښنا له پرق سره د كور ديوالونه ولړزیدل او بيا ورسره د شمال تونده څپه راغله، او شرکند باران پيل شو، عاتكي زر كړكي بنده كړه بيا د خپلي بستري ترڅنگ ودریده او په چورتونو كې ډوبه شوه.

په دې تالنده او برېښنا كې به هغه سفر ونه كړي، او كه تر سهاره باران اوږده نو امكان لري ميلمه هم پاتي شي، چې كاكا وي بنايي د سعيد دوي كره تگ راته آسانه نه وي خو د سعيد خبرول ضروري دي، اوس كه هغه له ميلمه سره تر ډيره خبري كوي نو سهار به د خوب كولو ضرورت لري او زه به د دروازي له خلاصيدو سره بهر ته ولاړه شم.

سعيد ويلي وو چې زه به سهار ته كاكا ته راشم امكان لري تر سهاره باران ودرېږي. او هغه په جومات كې تر لمانځه وروسته سيده زمور كور ته راشي. په هر صورت چې هر څنگه وي زه به خامخا هغه ته ورځم. ماته له هغه غدار سره د كاكا د خبرو اوږيدل ضروري وو، امكان لري ما له هغوي نه نوي څه اوږيدلي وای. خو اوس د باران او توند شمال په شور كې د هغوي غږونه زما تر غوږ نشي رارسيدای.

عاتكه بيرته پر بستره وغځيده او تر يوه ساعته لټ پر لټ اوښتو، وروسته خوب ورغی.

د عاتکې تشویش

عاتکه د درانه خوب نه وېښه شوه، په کوټه کې تر اوسه تياره وه، بيا يې سترگې پټې کړې او په اړخ واوښته خو ناڅاپه يوه وروونکې خيال د هغه بدن ټول ولټراوه، له بستري نه راجکه شوه زرزري خادر پر سر کې او د زينو په لور گړندی شوه، څو شيبې وروسته دا په انگر کې ولاړه وه.

باران تم شوی ؤ، په فضا کې دومره گردونه وو چې څو گامه لري څه ليدل گران وو، دا له انگر نه تيره شوه او د حويلې د دروازي درشل ته ورسیده، دروازه ترلې وه، دی چې درنه پله وڅوڅوله وپوهیده چې دننه خوانه زنجير ده، بيا يې ناڅاپه دروازي ته نژدې په خټه کې تازه د اسونو د پښو خاپونه وليدل، دا يې چې وليدل په بېره د ميلستون په لوري ولاړه، د منځ کوټه خلاصه وه، هلته يوه شيبه ودریده او بيا د اسونو د طبيلي په لوري په منډه ولاړه، هلته يوازي درې اسونه وو د ميلمه له اس نه پرته د دی د تره اس هم نه ؤ. اوس دی ته په دی کې د شک ځای نه و پاتې چې هغوی تللی وو، دا په بېره بيرته دروازي ته راغله او په زوره زوره يې له ټکولو وروسته نوکرانو ته غږ وکړ.

يوه نوکر دروازه خلاصه کړه او په حيراني يې عاتکې ته کتل. په بيروني انگر کې يو بل نوکر په بېرستن کې ځان نغارلی ؤ، عاتکې تری وپوښتل: کاکا جان چيرته لاړو؟

: هغه دا ونه ويل چې چيرته درومي، هغه نيمه شپه د سعيد دوی له کوره بيرته راستون شو او د شپې په ورستی برخه کې له ميلمه سره يوځای بهر ته ووت.

: تاته معلومه ده چې هغه له سعيد دوی کره تللی ؤ؟

: هو صيب! هغه له ميلمه سره تر ليدو وروسته لږ ځنډ آرام وکړ چې جعفر

راغی، ما ډیر ورته وویل چې هغه ویده دی خو هغه تینگار کاوه چې زه همدا اوس ورسره گورم.

: تا ته معلومه ده چې جعفر ولی راغلی ؤ؟

: نه هغه یوازی دا ویل چې مایو ضروری پیغام ورته راوړی، په کور کې نور څوک باید خبر نه شی چې زه یی لیدو ته راغلی وم.

زه ویریدم چې که هغه له کوتی راووزی پر ما به منت وکړی او بیا به د جعفر وار راځی، په ویره ویره می د هغه د کوتی ور وروټکاوه، هغه په غوسه بهر راووت خو چې ما د جعفر نوم واخست نو د هغه ټوله غوسه سره شوه.

په خدای «ج» سوگند! دا هغه ته یوه له مصیبتو ډکه شپه وه، دی چې له کوره ووت باران پیل شو، تر نیمی شپې پوری یی موږ د راتلو انتظار وکړ، بیا چې بیرته راستون شو نو موږ ډاډه شوو خو د شپې په وروستی برخه کې یی بیا پاڅولو او د اسونو د زین کولو حکم یی راته وکړ.

هغه میمله هم د سعید دوی کره ورسره تللی ؤ؟

: نه هغه په مزه خپل خوبونه غورول.

: بڼه ده بهر دروازه خلاصه کړی.

: دومره زر، تر اوسه خو سهار شوی هم نه دی.

: ساده کیږی مه، سهار شوی دی ځنډ مه کوی!

: ته چیرته ځی؟

: هوکی! تاسو بیرته کوی وخت مه ضایع کوی.

نوکر زړه نا زړه بهرنی دروازه خلاصه کړه، عاتکه په مڼه بهر ته ووته او د

سترگو په رپ کې د نوکر له سترگو پناه شوه.

لږ ځنډ وروسته دا په یوه کنده کې ټیټه شوه، په مخ څوږی نری لاره خټی ډیری

وی او دا د بنوئیدو له سببه ورو ورو بڼکته تله، د کنده په منځ کې تر اوسه لږ لږ

اوبه بهیدلی، دی په راوتلیو ډبرو پښی ایښودلی او وړاندی تله، خو په یوه ډبره

یی پښه ولرزیده، او په اوبو کې پرېوته، تر ملا پوری یی جامی لنډې شوی، خو دا

زر راپورته شوه او د اوبو او خټو نه بی پروا یی بیا منډه واخستله.

څو شیبی وروسته دا د کنده په بله غاړه د سعید دوی د کور په منځ کې

دریدلی وه، بهرنی د پاتک دروازه تړلی وه، دی په زوره زوره دروازه وټکوله او

سعید ته یی چیغی وکړی خو دننه څخه هیڅ ځواب رانه غی.

د کور په څیر د حجرې دیوال هم ډیر لوړ نه ؤ، عاتکی څو شیبی بوی او بلی خوا ته په اندیښنه له کتلو وروسته د حجرې پر دیوال ور توپ کړل او له لږ جنجال وروسته بل لوری ته تری کوزه شوه، د پراخ انگر نیمایی لاره بی چی ووهله د گردونو له منځ بی په دوه پوره کور سترگی ونښتی، بیا بی په تته رنیا کی د بوی کوټی تر دریځنی د ډیوی رنیا ولیده، دا وړاندی ولاره دروازه بی تیله کړه چی بیرته شوه عاتکه د شمال د څپی په څیر تونده ورننوته او سعیده، سعیده! چیغی بی وهلی. یو سری مخ پر قبله ناست ؤ او دعا بی کوله، عاتکی بی مخ ونه لید، هغه په بیره دعا پای ته ورسوله او عاتکی ته بی مخ ور واراوه خو هغه سعید نه ؤ.

عاتکه وارخطا شوه ویی ویل : ته څوک بی، سعید چیرته دی؟ پردی سری سر تر پښودی ته وکتل او له ځایه جگ شو هغه له سعید نه په ونه جگ ؤ اود وړیو له درانه څادرنه بی عاتکی دا احساس کړه چی هغه : و عادی سری نه دی، هغه په ډاډ ځواب ورکړ:

سعید دلته نشته..

: هغه چیرته دی؟ عاتکی په اندیښنه وپوښتل:

: هغه په یوه داسی مهم کار پسې تللی دی چی له یادولو نه دمخه بی زه باید

تا وپیژنم چی څوک بی؟

عاتکه وارخطا غوندی شوه ویی ویل : هغه زما له کاکا سره تللی دی؟

: ما ته نه دی معلوم چی ستا کاکا څوک دی، زه په دی کلی کی نابله یم.

: زما تره بی د شپی دلته راغونښتی ؤ، د خدای «ج» لپاره مامه پریشانه کوه

جعفر چیرته دی؟

پردی سری بیا وپوښتل : ته عاتکه نومیرې؟

عاتکه تر بوی شیبی پوری حیزانه ودریده بیا بی ځان راقابو کړ ویی ویل :

هوکی مگر تاته څه معلومه شوه؟

: ماته ستا په باب ډیر معلومات دی، زه تر بوی مودی د حامد بن زهره د سفر

ملگری وم، هغه د خپل زوی او لمسی سره ستا نوم هم زیات یاداوه، ما د هغه کلا

په باب هم زیات اوریدلی دی چی ستا مور او پلار پکی ښخ دی. زه دی کور ته د

یوه دوست په حیث راغلی یم او که تا ته څه پریشانی وی نو د سعید او جعفر په

شان پر ما هم اعتماد کولی شی.

: جعفر هم له هغوی سره تللی دی؟: هوکی! هغه شراب ورکړ.

: تاسو ویل چی د حامد بن زهره سره د سفر انډیوال وی؟

: هوکی!

: د هغوی له لوری مو کوم پیغام راوړی و؟

هغه دوه زېری شو دروازی لوری ته یی وکتل، په دروازه کی د چا د پښو غږ اوچت شو او عاتکی هم مخ ور واړاوه، زبیده کوتی ته ور ننوته او په حیرانی یی وویل:

: لوری ته په دی وخت کی؟

: عاتکی په وارخطایی وویل : تروری! دا د خبرو وخت نه دی زه پردی خان

پوهول غواړم چی د سعید پلار جان اوس چیرته دی؟

: لوری! هغه د شپې مهال ناخاپه روان شو او زما په گومان به اوس غرناطی ته

رسیدلی وی، خو ته باید دا خبره چاته ونه کړی.

: د عاتکی رنگ تک زېر شو او په مایوسونکی لهجه یی وویل :

هاشم کاکا له هغه سره ولیدل؟

: هوکی! هغه چی دلته راغی را ویی غوږیت او د ملاقات نه لږ ځنډ وروسته

ناخاپه له دی ځایه روان شوی و.

عاتکی نا بلده سړی ته مخ ور واړاوه ویی پوښتل: ته له هغه سره راغلی وی؟

: هوکی! زه د هغه د رارسولو په خاطر ورسره راغلی وم.

: هغه : چی په مالتا کی بندی و او دښمن خپله جنگی بیړی د هغه د

راوستلو لپاره ور استولی وه؟

بیگانه سړی حیران شو ځواب یی ورکړ: هوکی! خو دا خبری تاته څه وړ

معلومی شوی!

عاتکی د هغه د پوښتنی پروا ونه کړه پوښتنه یی وکړه:

زه له تانه دا پوښتم چی هغه د قسطلی له بیړی نه څه ډول وتښتید او هغه دری

بیړی چی د اندلس پرځنډو یی د دښمن دوی بیړی ډوبی کړی او حامد بن زهره یی

پر ځنډه پلې کړ، له کومه ځایه راغلی وی؟

: نابله « پردی » ځواب ورکړ: زه ستا هری پوښتنی ته ځواب ویلی شم خو تاته

دا خبره دومره زر څه وړ راورسیده چی د دښمن دوی کښتی ډوبی شوی دی؟

عاتکی ځواب ورکړ: تیر ماښام د وزیر ابو القاسم استازی زما کاکا ته راغلی

و. د هغوی خبرې چې ما واوریدی نو دا خطر می احساس کړ چې که حامد بن زهره غرناطی ته ولاړ شی نو وبه نیول شی، ماته دا معلومات نه و چې دلته رارسیدلی که نه نو د شپې به زه د ده د خبرولو لپاره راغلی وم.

نابلده دی ته تسلی ورکړه وی ویل : ته دومره اندېښنه مه کوه، حامد بن زهره په دغو خطرونو پوه دی چې په غرناطه کې ورپېښیدای شی، بیا هم هغه په دی ډاډه و چې که دی د غدارانو د خبریدونه دمخه غرناطی ته ننوت نو اولس به له ده سره وی همدا سبب و چې په دی مسئله کې هغه ستا له کاکا سره هم راز شریک نه کړ.

: مگر تاته دا معلومه نه ده چې زما کاکا هم د شپې په وروستی برخه کې چیرته تللی دی او د ابو القاسم استازی هم ورسره تللی دی. زما باور دی چې هغوی له غرناطی پرته بل ځای ته نه دی تللی، او د هغه همدا هدف دی چې په غرناطه کې د حامد بن زهره پر خلاف له غدارانو سره په دسیسې کې شریک شی.

دی بیا شاته وکتل زبیدی ته یی وویل : تروری! زه غرناطی ته ځم، تاسو زر تر زره یو نوکر راوبښ کړی چې له درې نه وړاندې پر سرک زما انتظار کوی، زه به تر لږ ځنډه اس راولم او ځان به راورسوم.

نابلده وویل : ودریږه! دی شاته وروکتل.

: ستا باور دی چې کاکا دی...!

عاتکی خبره ورغوځه کړه وی ویل : زه پوهیږم چې که می د خپل کاکا پر خلاف څه ووايم نو خلك به می لیونی وبولی. خو که تا د حامد بن زهره نه زما د پلار د شهادت او د کلا د الوزولو کیسه اوریدلی وی نو بنیای هغه د هغه غدار په اړه هم څه درته ویلی وی چې په باروتو یی د کلا له الوزولو وروسته دینمن ته لاره خلاصه کړی وه، اوس تا ته همدومره کافی ده چې همغه غدار د ابو القاسم د ایلچې په بڼه تیره شپه زما د کاکا میلمه و، هغه خپل نوم بدل کړی دی، د وېښتانو رنګ یی بدل کړی دی خو د هغه غوږ پر بدلیدو نه دی توانیدلی چې زما په غشی زخمی شوی و، ما چې هغه ولید ومی پیژاند مگر که هغه بل څوک وای هم له خپل تره سره می یی چې خبرې واوریدی په دی کې راسره شک پاتی نه دی چې هغه یو خاین دی، او د غرناطی معامله گرو زما د کاکا د ضمیر د قیمت ورکولو لپاره را استولی و،

نا پیژندوی وویل : په دی حالاتو کې ستا تگ غرناطی ته مناسب نه دی، زه

ستا د پیغام رسولو ذمه واری اخلم، که حامد بن زهره ته په غرناطه کی د کوم سربیندوی ملگری ضرورت و نو ته پر ما اعتماد کولی شی، ما قعداً ستا د پوښتنو خواب نه درکاو، اوس سنا د تسلی لپاره دا ویل ضروری بولم چی د هسپانیی په کومه بیړی کی حامد بن زهره سپور و پر هغو د ترکانو یوی کښتی حمله وکړه او په همغه کښتی کی هغه د اندلس څڼو ته راوړل شو.

عاتکی وویل : او ته په همغه کښتی کی د ده سره د سفر ملگری وی؟

: هوکی! هغه سترگی ښکته واچولی زیاته یی کړه:

زه د هغه کښتی کپتان یم، او دوی نوری کښتی زموږ د مرستی لپاره راغلی

وی.

عاتکی د لومړی ځل لپاره د زور، شرافت، او سادگی یوی مجسمی ته په څیر څیر وکتل، او دی داسی احساس کړه چی د ویری، مایوسی او خفگان په تیارو کی ناڅاپه د رڼا یو څلی راپورته شوی دی.

دی بیا وویل : مگر ته خو ترکی نه یی!

زیبیدی وویل : لوری! د منصور بابا ویل چی دی د اندلس د یوی عزتمندی کورنی څخه دی او دوه ځله یی زما ژوند ژغورلی دی، خو دی غرناطی ته نشی تلای، آقا زما د وړاندی وویل چی غرناطی ته د ده تگ ډیر خطرناک دی، هغه به زر بیرته راستون شی او دی به رخصت کړی، که هغه په څه سبب وځنډیده نو سعید به راواستوی او سعید هم پر ما تینگار کړی و چی دی په کلی کی له چا سره باید ونه گوری.

نا آشنا وویل : د هغه دا خبره نه خوبنیده چی زه بی سببه غرناطی ته د تلو خطر قبول کړم، خو اوس باید خامخا ولاړ شم، تاسو نوکر ته وویای چی زما اس زین کړی.

عاتکه ناکراره غوندی شوه ویی ویل : تروری د خدای «ج» په خاطر زر کوه!

زیبیده بهر ته ووتله.

عاتکی نا آشنا ته وویل : تاسو په غرناطی کی څوک پیژنی؟

: نه! زه په وړوکتوب کی یو ځل له خپل پلار سره هلته تللی وم، هغه څلور ورځی له یوه دوست کړه پاتی شو خو اوس زما دا هم په یاد نه دی چی هغه څوک و؟

: بیا ته یو خدمتگار ډرسره بوزه.

: نه! که حکومت دومره را وینښ شوی وی نو د دی کلی یو سپری هم باید له ماسره ولاړ نه شی.

: زما په گومان بنایی د هغوی لټول تاته گران نه وی، تاسو د «البسین» لوی چوک ته ورشی، هلته له جومات سره جوخته د هغه مدرسه ده، د هغه د کور یوه دروازه جومات او بله یی شاته یوی تنگې کوڅې ته وتلې ده، کور یی له یوی مودی راسی تړلی دی، امکان لری چی هغه د اوسیدو لپاره له کوم دوست کرد پاتی شوی وی، په هر حال د هغه درک له مدرسې نه ترلاسه کولی شی، اوس زر کوه تیارېږه، زه بهر ستا انتظار کوم.

عاتکی دا وویل او له کوتی نه بهر ووتله.

څو دقیقې وروسته نا آشنا هم له کوتی نه راووت د هغه پر سر سپینه پگړی او نور بدن یی په یوه پراخه چپنه کی پټ شوی ؤ د چپنی د پاسه یی پر ملا یو د څرمنی کمربند ؤ چی توره له تیکې سره پرې جړیده.

په انگبر کی د زبیدی او عاتکی نه پرته دوه نوکران هم وو چی د یوه په لاس کی د هغه د اس قیضه وه، هغه اوږده اوږده گامونه واخستل وړاندی ورغی او د نوکر نه یی د اس جلب واخست پښه یی پری واړوله او د سترگو په رپ کی د انگبر له چمبر نه ووت.

ناڅاپه منصور له یوی کوتی نه راووت وړاندی راغی او په غریو نیولی غږ یی وویل : هغه ولاړ؟

زبیدی هغه ته تسلی ورکړه ویی ویل : زویه! هغه د یوه ضروری کار لپاره ولاړ.

: ماما جان خو می ویل چی زما تر راتگه به دی دلته وی، تا زه ولی راوینښ نه کړم، هغه به بیا رانشی.

: هغه به خامخا بیا راشی بچیده! که دی زما پر خبره باور نه کیږی نو کوتی ته ورشه د هغه سامان وگوره. هغه خپل زیات شیان همدلته پرسی دی.

منصور لږ امیدوار شو د «سلمان» د کوتی په لوری یی منډه واخستله عاتکی له زبیدی نه وپوښتل:

تاسو ته د ده نوم معلوم دی؟

: نوم یی سلمان دی.

: هاشم کاکا ته معلومه شوه چی دی د ترکانو له سمندری پوځ څخه دی؟

: نه! آغا ستا کاکا ته یوازی دا وونل چی دغه سپری د الفجاره د بوی عربی قبیلی د مشر زوی دی او ده ته بی په لاره کی زما د ساتنی ذمه واری ورسپارلی وه.

تا بی ټولی خبری اوریدلی وی؟

: هوکی! کله چی دوی خبری کولی زه بی د څنگ په کوته کی وم. ستا د کاکا د خبرو له اوریدو وروسته ما دا تصور هم نشو کولی چی هغه له غدارانو سره ملگری کیدای شی. د سعید پلار پر دی ډیر خفه ؤ چی ده خپل دوه زامن په یرغملو کی استولی وو. هغه ده ته د بی غیرتی او بی زړه توب پیغور ورکاوه، خو ستا کاکا په وار وار دا ویل چی دا یوه مجبوری وه، موږ د تیاری لپاره فرصت ته ضرورت درلود. اوس که تا له بهر نه د څه ملاتړ کوم امید راوړی وی نو زه درسره ملگری یم، د دینمن پر خلاف په توره اوچتولو کی به له ما سره پردی هیڅ افسوس نه وی چی دوی به زما له دوو زامنو سره څه ور سلوک کوی، تاسو وایی چی په غرناطه کی یوه خطرناکه دسیسه په کار لویدلی ده، خو که ستا کاکا د هغه دینمن وای نو هغه به په وار وار دا نه ورته ویل چی په اوسنیو حالاتو کی غرناطه ستا لپاره بالکل خطرناکه ده.

: هاشم کاکا دا وویل؟

: هوکی!

: هغه څه ځواب ورکړ؟

: هغه ورته وویل چی زه به په دی خبره فکر وکړم، اوس ماته د خوب ضرورت دی.

عاتکی وویل: ترورې! د دی مطلب له دی پرته بل څه نشی کیدای چی هاشم کاکا غوښتل خبری تری راوباسی، ځکه چی د سعید پلار له هغه سره مشوره نه ده کړی او اعتماد بی نه دی پری کړی. د هغه د ناڅاپی تگ سبب همدا دی چی هغه هاشم کاکا ته د دی موقع ورکول نه غوښتل چی هغه ابو القاسم او نور غداران خبر کړی چی کله هغه غرناطی ته ور ورسپړی ویی نیسی. اوس هم زما پوخ باور دی چی هغه به نیغ غرناطی ته تللی وی.

زبیدی له لږ فکر وروسته پوښتنه وکړه: تاته معلومه ده چی هغه څه وخت وڅوځیدل؟

: نوکرانو راته وویل چی د شپې په وروستی برخو کی روان شول.

د سعید پلار نژدی نیمه شپه چی ستا کاکا رخصت کړ ولاړ، د دی مطلب دا دی چی هغه به ستا له کاکا نه ډیر وړاندی غرناطی ته رسیدلی وی.

منصور موسکی بیرته راغی او ویی ویل : هغه خپله لینده، د غیشو کڅوړه او یوه جوړه جاسی پریښی دی، خو توره او تومانچه یی ورسره وړی دی.

عاتکی وپوښتل : تا له هغه سره تومانچه لیدلی وه؟

: هو! هغه زما دوړاندی پر خپل وړانه ایښی وه.

ما له هغه سره یوه د باروتو ډکه کڅوړه هم ولیده.

عاتکی تروری! هغه خو به دا پاتی شیان هسی بی کاره نه وی گنلی چی پریښی یی دی ستا باور دی چی هغه به بیرته راستون شی؟

: که د خدای «ج» خوبنه وه خامخا به راشی، مگر زه پردی نه پوهیږم چی ته دومره ولی پریشانه یی؟

: زه پریشانه نه یم، پردی غوسه یم چی هغه له ما سره له لیدو پرته ولی ولاړ، او زییدی ترور ولی ورته راویښ نه کړم، کله چی بابا روانیده نو راته ویی ویل چی نور ته د ده کوربه یی.

: ته هغه وخت وینس وی؟ عاتکی وپوښتل؟

: هوکی! او د بابا جان له رخصتیدو وروسته هم هغه له ما سره ډیری خبری وکړی.

: هغه خو به ستا د بی معنی خبرو نه په تنگ شوی نه وی؟

: له چانه؟

: ستا له خبرونه!

: منصور په غوسه شو ویی ویل : ولی؟

: ته پردی هم نه پوهیږی چی خلك په نیمه شپه کی تر خبرو ویده کیدل زیات خوینوی. عاتکی هڅه کوله چی خپله موسکا پته کړی.

منصور نور هم غوسه شو ویی ویل : زییدی تروری! ته خو لږ ددی جامو ته وگوره! داسی ښکاری لکه ټوله شپه یی چی کبان نیولی وی.

عاتکه په خندا شوه.

زییدی وویل : لوری! یخ دی ونه وهی، دننه راڅه زه اور درته بل کړم.

: نه زه اوس کورته ځم! منصوره! ووايه ته راسره څی که نه؟

منصور د ځواب پرځای د هغی لاس ونیو.

*****

د غرناطی اته تنه مهم مشران د وزیر ابو القاسم په شانداره مانۍ کی په یوه پراخه کوټه کی ناست وو، هاشم د یوه خدمتگار سره د کوټی په دروازه کی ودریده او له لږ دریدو وروسته یی السلام علیکم! وویل او د درناوی لپاره ټول پاڅیدل خو هاشم چاته له لاس ورکولو پرته دروازی ته نژدی په یوه کرسی کیناست، د هغه تندی تروش ؤ.

په کوټه کی تر لږ ځنډه چوپتیا خپره شوه، بیا د غرناطی یوه سوداگر وپوښتل: څه خبره ده ته ډیر اندیښمن ښکاری!

هاشم په ډک غږ ځواب ورکړ: اوس د اندیښنی کلمه زموږ د احساناتو د ترجمانی لپاره بس نه ده، ابو القاسم څه وخت راځی؟

: که په الحمرا کی څه مهمه پېښه نه وی نو اوس به راورسپړی، موږ یی هم له ډیر وخته انتظار کوو، یو ساعت وروسته څلور کسان نور هم پر هغوی ور زیات شول، هاشم په ډیره حیرانی د ابو عبدالله د تدبیر او د ابو القاسم د هوښیاری او د فردیناند د سخاوت او لورینی په اړه د دوی خبری اوریدی.

یوعمر خوړلی سپری چی له جامو نه د کومی مدرسې ښوونکی ښکاریدو ویل: زموږ اندیښنه وه چی ځینی بی تدبیره به د سولی د شرطونو پر خلاف د اولس د راپارولو هڅی وکړی. خو د خدای «ج» شکر دی چی د غرناطی خلکو د شر اچوونکو نه مخ اړولی دی، کومو خلکو چی تر پرونه لوی وزیر ته د بی غیرتی او بی حسی پیغورونه ورکول اوس یی د قوم احسان کوونکی گڼی، اوس د غرناطی میندی لوی سلطان ته هم دعاگانی کوی چی اولس یی له زیاتی بریادی نه ورغوره.

د حکومت یوه چارواکی وویل: موږ باید د لوی وزیر شکر گزار وو، چی د ښار د ډیرو با نفوذه کورنیو غړی یی فردیناند ته وسپارل، د راتلونکی لپاره یی د جگړی د پېښیدو امکانات ختم کړل، اوس که څوک شر جوړونکی د اولس د راپارولو هڅه وکړه نو په خوله به گوزار وخورى.

یوه بل وویل: څو ورځی پخوا چا دا ویلی شواى چی د دښمن پوځی قرارگاه به موږ ته د یوی منډی حیثیت غوره کوی او د غرناطی په بازارونو کی به د غلی، سونگ موادو او میوو انبارونه جوړ شی. آبله ورځ به له لمر ختو تر ماښامه له سینتافی نه غرناطی ته شپيته گاډی راغلل، پرون د هغو شمیر تر سلو زیات ؤ،

پر کچسرو او خرو هم زیات شیان راځی، د غرناطی په بازارونو کی د ژوند د ضروروی شیانو نرخونه په توندی سره ټیټیږی.

پردی سربیره فردیناند چی د جنوب لاره وترله مور ته پی نوری اسانتیاوی جوړی کړی، د ابو القاسم دغه کارنامه له یوی سیاسی معجزی نه کمه نه ده چی هغه اولس د مرگ له منگولو نه وژغوره او د امن او خوشحالی په لاره کی پی ودر او د.

ناخاپه د هاشم زغم او صبر پای ته ورسید او ویی ویل : د خدای «ج» لپاره ځانونه مه غولوی!

د ټولو سترگی پر هاشم میخ پاتی شوی، او په کوټه کی د لږ ځنډ لپاره چوپتیا شوه.

بیا یوه سړی وپوښتل : ستا مطلب؟

هاشم ځواب ورکړ : زما مطلب دا دی چی زموږ څلور سوه تنه به څو اونۍ د دښمن د میلستیاو مزه وڅکی او بیا به د هغی په بدل کی د ټول اولس په غاړو کی د غلامی کړی و اچول شی. تاسو به څو ورځی د فردیناند د سخاوت او د خپلو مشرانو د تدبیر او عقل ترانی وواپی او وروسته به بیا ستاسو نور نسلونه تر پیړیو پیړیو پوری پر تاسو لعنتونه وایی، تاسو پردی خبره خوښ یاست چی د سینتافی لاره خلاصه شوه او ستاسو لپاره د امن او خوښی یو نوی دوران پیل شو، خو دا درته معلومه نه ده چی پردی لاره پر تاسو څومره بلاگانی نازلیدونکی دی او ستاسو راتلونکی نسلونه به ستاسو د څو ورځو خوښی څومره دروند قیمت ادا کوی! ټول څو شیبی حیران وو او هاشم ته پی کتل، بیا د غرناطی یوه لوی سوداگر وویل : هاشمه! پر تا څه وشول؟ ایا ته په اوریند خوښ نه پی؟

هغه ځواب ورکړ: یو ماته خوړلی او مایوس انسان له خپلو مصیبتونو څخه د خلاصون لپاره د مرگ آرزو کولی شی خو د ټول قوم پر غلامی او مرگ خوښیدای نه شی.

یوه پوځی افسر وویل : مگر پخوا خو ستا نظر داسی نه ؤ. او تر کومه چی زما یادپړی تا دی فردیناند ته د دوو زامنو په یرغمل استولو هم اعتراض نه کاوه، اوس باید داسی خبره ونه کړی چی د غرناطی د امن پر خلاف وی.

هاشم ځواب ورکړ: ایا زه پر خپله اشتباه د پښیمانی حق هم نه لرم؟ یوه په عمر پوځ سړی ځواب ورکړ: ته د زړه له تله پښیمانه کیدای شی خو د

دی لپاره د لوی وزیر هستوگن خای مناسب نه دی.

هاشم شونډې وچېچلی ویی ویل : تر کومه چی ماته معلومه ده شپږ اونۍ وروسته به فردیناند پر غرناطی قبضه وکړی او بیا به دا خای زموږ د مدبر او هوبنیار وزیر کورنه وی.

یو بل سړی وویل : تاسو له هاشم سره خبره مه کوی، دی د خپلو بچیانو لپاره اندیښمن دی، خو زما باور دی چی د هغه اندیښنه به ډیر زر لری شی.
موږ به له ابو القاسم نه وغواړو چی ستا سره دی د زامنو د ملاقات بندویست وکړی.

هاشم چیغی کړی : د خدای «ج» لپاره په وار وار زما زامن مه یاودی. او بیا له «سره چا د خبرو جرئت ونه کړ.

لږ ځنډ وروسته ابو القاسم کوتی ته ورننوت او ټول کسان یی په درناوی ودریدل، ابو القاسم په ولاړه له یوه ځوان نه وپوښتل:
اوس د ښار وضعه څنگه ده؟

: ښاغلیه داسی څه خبر نه دی راغلی چی څه اندیښنه پری ښکاره شی، ابو القاسم وړاندی ولاړ د مجلس د حاضرینو په مخکی په یوه کرسی کیناست او ویی ویل : تاسو ښاغلیو ته د خپلو عزیزانو د احوال لپاره په وار وار ماته د راتلو د زحمت اړتیا نغشته هغوی د فردیناند په قرارگاه کی تر تاسو زیات ارام دی، که موږ فردیناند ته دا ډاډ ورکړای شو چی موږ د زړه له کومی د اوربند د شرایطو پوره پابندی کوو نو د هغوی د ډیر یرغمل ساتلو ضرورت به ونه وینی، له سینتپافی سره د سوداگری د لاری پرانستل یو ډیر لوی بری دی او زما هیله ده چی تر څو ورځو پوری به تاسو له بندیانو سره د ملاقات اجازت هم ترلاسه کړای شی. اوس باید تاسو د بیخایه وخت تیروولو پرځای اولس ته ورشی او هغوی ته دا ډاډ ورکړی چی حکومت څه وایی ستاسو په خیر دی.

هاشم تر ډیره پوری سرخوړند اچولی ؤ او د هغوی خبری یی اوریدلی ناڅاپه ابو القاسم هغه ته وکتل تکان یی وخوړ ویی ویل : هاشم! وبخښه زما پام نه ؤ چی ته هم شته یی، ته څه وخت راغلی؟

: زه همدا اوس راغلم. هغه په سره لهجه ځواب ورکړ.

یو بل سړی وویل : ښاغلیه! دی ستا پر بریاو ډاډه نه دی، د هغه دا نظر دی چی د غرناطی په لاری خلاصولو سره مو ډیر لوی خطر ته اوږه ورکړد.

: تاسو ته خو باید معلومه وی چی زه د ده نظر ته احترام لرم، اوس که تاسو بناغلی اجازه راکړی زه له ده سره خو خبری کوم.

ابو القاسم ودرید او هغوی ټول په وار وار ورغلل، خدای پامانی بی ورسره وکړه او له کوتی ووتل.

ابو القاسم بیرته په کرسی کیناست او له هاشم نه بی وپوښتل: تاته زما پیغام در ورسید؟

: هوکی!

: نو بیا غرناطی ته د راتلو پرځای باید پر خپل کور کی پاتی وی، امکان لری د حامد بن زهره د راتلو په باب زما اندیښنی بی بنیاده وی خو د اندلس پر ساحل د فردیناند د دوو کښتیو تباهی کومه معمولی واقعه نه ده، له دی نه وړاندی د فردیناند له خوا دا خبر مور ته راکړل شویدی چی کومه کښتی مالتا ته د حامد بن زهره د راوستلو لپاره استول شوی وه په سمندر کی بی درکه شوی ده، ځکه خو دا له قیاس نه لری نه ده چی په لاره کی ترکی یا بربری کښتیو پری حمله کړی وی او د حامد بن زهره د ژغورلو نه وروسته بی د اندلس پر غاړه د هغه د پلي کولو هڅه کړی وی. زما گومان ؤ چی حامد بن زهره به غرناطی ته له راتلو دمخه له تا سره خامخا اړیکی نیسی او ستا د مشوری نه پرته به کوم مهم گام اوچت نه کړی.

که حامد بن زهره بیرته راستون شو نو د قبایلو په پارولو کی به ځنډ ونه کړی، ځکه خو تاسو زر بیرته ولاړ شی او د قبایلو د آرام ساتلو هڅه وکړی، فردیناند به ستا دا خدمت نه هیروی، ماته پر دی پوهیدل گران نه دی چی ته دی زامنو ته ډیر په اندیښنه کی بی، خو ته پر ما باید اعتماد وکړی، چی د حامد بن زهره خطر لری شی زه به د هغوی د راخلاصولو هڅه وکړم.

هاشم هیله من شو وی ویل: بناغلیه په ما احسان وکړه همدا نن بی راته راوغواړه.

: مگر زه ستا د ناڅاپی اندیښنی په سبب ونه پوهیدم.

: بناغلیه ما له اندلس نه د هجرت پریکړه کړی ده.

: په څه سبب؟

: زه ویرپم چی غرناطی ته د دښمن ننوتل به ماته له زغم نه وتلی وی، تاسو زما په باب دا ډاډ غوښت چی آرام واوسم، او چی زه له خپل کلی نه هجرت وکړم

نو زما په باب به ستا ټولی اندیښنی لری شی.

ابو القاسم ځواب ورکړ: زما شخصاً هیڅ اندیښنه نشته، خو ته پوهیږی چی هغه څلور سوه تنه د فردیناند د ډاډ لپاره هغه ته تسلیم شوی دی، که زه د چا د بیرته راوستلو لپاره منډی رامنډی وکړم نو فردیناند به څه گومان کوی —

او د غرناطی د نورو خلکو د خپلوانو او عزیزانو عکس العمل به څه وړ وی؟ هاشم پخپلو وچو شونډو ژبه رانیږه کړه وی ویل: د خدای «ج» لپاره زما مرسته وکړه! د خپلو بچیانو پرځای زه پخپله د فردیناند قرارگاه ته ورتلو ته چمتو یم.

ابو القاسم په بی پروایی ځواب ورکړ: له دی نه وړاندی ته هیڅ پریشانه نه وی، ستا د دی اندیښنی لپاره باید کوم معقول لامل وی.

: تر دی وړاندی ما دا سوچ کاوه چی هجرت نه کوم، خو اوس په اندلس کی د یوی ورځی تیروول هم راته گران ښکاری، زه تر مرگ وړاندی د خپلو زامنو په اړه دا ډاډ غواړم چی دوی په یوه خپلواک هیواد کی هستوگن دی.

ابوالقاسم په ځیر هغه ته وکتل او ناڅاپه یی لهڅه بدله کړه وی ویل: ته له مانه کومه خبره پتوی، ستا سترگی د کوم سملاسی خطر د احساس غمازی کوی، ته د کوم داسی مجلس نه زما مخی ته راغلی یی چی هلته د امن پر خلاف خبری شوی دی.

: زه نیغ له خپل کلی نه ستا حضور ته راغلی یم.

: ماته معلومه ده خو ته سهی خبره ولی نه کوی؟

: سهی خبره!؟

: هو! ته ولی دا نه وایی چی زموږ خبرونه رښتیا وو، حامد بن زهره بیرته راغلی دی، تا له هغه سره لیدلی دی او له هغه سره له لیدو وروسته اوس ته له خپلو ذامه واریو نه د تنبیتیدو د لاری لټولو په فکر کی یی، هاشمه ته ما تیر ایستلی نه شی، ما چی ستا څیره ولیدله وپوهیدم چی حامد بن زهره راغلی دی، او ته د هغه راتگ د یوه نوی توپان د راتلو خبر گڼی. اوس لږ له همت نه کار واخله، که هغه غرناطی ته ننوتلی وی نو دا د تا ذمه واری ده چی هغه د نوی فتنی له راوینولو نه ایسار کړی موږ په یوه کښتی کی سپاره یو او د دی کښتی

د ډویدولو مخنیوی زموږ ټولو لومړنی فرض دی، ووايه هغه چیرته دی؟

: ښاغلیه! هغه غرناطی ته نه دی رارسیدلی که رارسیدلی وای هم ما به دا نه

ؤ درته ویلی چی هغه چیرته دی.

: ته تیره شپه په خپل کور کی وی، که حامد بن زهره دلته نه وی راغلی نو پخپل کور کی به وی.

زه ستا څخه مننه کوم.

هاشم چیغه کړه : ته هغه په کلی کی نشی نیولی.

: هلته د هغه د نیولو هیڅ ضرورت نشته، زه یوازی هغه د ښار له دروازو نه لری غواړم، او که ته د خپلو زامنو دښمن نه وی نو زما سره باید مرسته وکړی. ابو القاسم دا وویل او بیا یی لاسونه وپرقول، پهره دار کوتی ته ورننوت ابو القاسم امر ورته وکړ:

سمدستی کوتوال ته ورشه ورته ووايه چی د ښار پرتولو لارو پهری ودروه، که حامد بن زهره ښار ته د ننوتلو هڅه وکړه نو ویی نیسی او سمدستی یی ماته راولی.

چی پهره دار ولاړ هغه بیرته هاشم ته وکتل: که هغه غرناطی ته تر راتلو د مخه د قبایلی خلکو د پارولو هڅه وکړه نو ماته به گام په گام ستا د مرستی ضرورت وی، که ته د خپلو زامنو خیر غوښتونکی وی نو د حکومت سره به پوره مرسته کوی، زه درسره وعده کوم چی یو وینسته به یی نه زیانپړی. زما هدف له بریادی څخه د غرناطی ژغورل دی. که ته ماته دا وویلی شی چی د بریریانو او ترکانو بیړی د اندلس پر څنډو د لنگر اچولو په حال کی دی نو زه به د هغوی د هر کلي لپاره تر هر چا وړاندی وم، خو که هغه یوازی راغلی دی نو د غرناطی خلکو ته به له هغه سره د موهومو امیدونو او خوشحالوونکو خبرو پرته هیڅ نه وی.

هاشم ځواب ورکړ: ښاغلیه! زه دا هڅه کوم چی هغه غرناطی ته د راتلو اراده پرېږدی. مگر د هغه په نیولو کی درسره مرسته نشم کولی.

ابو القاسم لږ نرم شو ویی ویل : زه له تاسره وعده کولی شم چی زما له لاسه به حامد بن زهره ته کوم تاوان نه رسیږی، او که تاسو غواړی نو هغه له نیولو نه ژغورلی هم شی، خو دا ضروری ده چی هغه ته د خلکو د پارولو زمینه برابرده نه شی.

یو نوکر کوتی ته ورننوت او ویی ویل :

ښاغلیه! د غرناطی کوتوال درسره لیدل غواړی، هغه کوه بهم خبر را، د دی

: هغه دلته راوولی.

نوکر له کوتی نه بهر ووت او لږڅنډ وروسته یو د قوی متبو خاوند چی د پنځوس کلونو نه په عمر زیات معلومیده کوتی ته ورننوت او بیله څه مقدمی بی وویل:

: بڼاغلیه! زه دی لوری ته راروان وم چی ستا استازی په مخه راغی، ما ستا د حکم سره سم پهره دارانو ته هدایت ورکړ، ابو القاسم په غوسه شو ویی ویل:

: نه بڼاغلیه! زه دومره په خبره پوهیږم چی ستا په امر کی به خامخا کوم مصلحت وی، خو ما یو مهم خبر اوریدلی دی.

: څه دول خبر؟

: کوتوال د ځواب پر ځای په شك هاشم ته وکتل، ابو القاسم وویل:

ته ولی چوپ شوی، له هاشم نه د غرناطی یوه خبره هم پته نه ده.

کوتوال وویل: بڼاغلیه! زه تاته ددی خبری لپاره راتلم چی حامد بن زهره ښار ته ننوتلی دی. هغه په البسین کی له چا کره اوسی. خپل کور یی تش دی، پخپله مدرسه کی هم نشته، کیدای شی چی دا هسی آوازه وی خو د ښار خلك د البسین په څلور لاری کی راتولپیری او زموږ خلكو له پیرونه دا اوریدلی دی چی حامد بن زهره بیرته راستون شوی دی او نن د البسین په جومات کی د ښار خلكو ته وینا کوی. په ښار کی داسی خبری هم کیږی چی هغه د اسلامی هیوادونو له مشرانو څخه کوم امیدواروونکی پیغام راوړی دی.

ابو القاسم هاشم ته وکتل خو هغه وویل:

دا امکان نه لری، زه دا تصور هم نشم کولی چی هغه دی دلته را رسیدلی وی.

ابو القاسم وویل: تا هغه غرناطی ته له راتگه ایسار کړی و؟

: هوکی!

: تا دا هم ورته وویل چی ستا د بچیانو په شمول د غرناطی څلور سوه کسان

د یرغمل په څیر تللی دی؟

: دا خبره هغه ته زما سره له لیدو وړاندی معلومه وه.

ابو القاسم له لږ فکر وروسته وویل: په دی حالاتو کی دا له اټکل نه لری نه ده چی هغه ستا په اړه بد اعتمادی احساس کړی وی او غرناطی ته د راتگ د ارادی په باب یی تاته څه ویل مناسب نه وی بللی، په هر حال که هغه دلته را

رسیدلی وی نو د سهی احوال په معلومولو ځنډ نه وزی. ابو القاسم دا وویل او کوټوال ته یې پام واپراوه: ستا پردی پوهول ضروری نه دی چی په اوسنیو حالاتو کی دی ذمه واری څه دی؟ ته په البسین کی د داسی خلکو څخه کار اخستی شی چی د هری شیبی احوال درکړی خو ستا له لوری باید داسی څه گام اوچت نه شی چی خلك پری وپارېږی.

اوس به زه بیا سلطان ته ورځم، او زما به دا هڅه وی چی د غرناطی ټول با نفوذه خلك په ځانگړی توگه هغه خلك چی ورونه او زامن یی د یرغمل په توگه استول شوی دی په الحمرا کی راټول شی، سمدستی باید د سهار دروازی وتړل شی. کوټوال په ویره ویره وویل: بناغلیه! زما اندیښنه ده چی که حامد بن زهره غرناطی ته رارسیدلی وی نو آرام به نه کښینی، که ستا اجازه وی په البسین کی هم داسی کسان پیدا کیږی چی چاره یی وکړی.

هاشم جگ شو ودرید او له غوسی نه په ریږدیدونکی غږ یی وویل: په غرناطه کی پر حامد بن زهره لاس اوچتول د ماشومانو لوبه نه ده، که د هغه د وژلو هڅه وشوه نو د سهار هیڅ گوت به درته په امن نه وی. بیا هغه په هیله منه څیره ابو القاسم ته وکتل: بناغلیه! ماته اجازه راکړی. ته چیرته روانیږی؟

: زه د حامد بن زهره د پیدا کولو هڅه کوم، امکان لری زه هغه د بریادی له لاری راوگرځوم.

: نه ته نور بهر ته نشی تللی.

هاشم څو شیبی هغه ته په حیرانی کتل، بیا یی په خپ غږ وویل: ستا مطلب دا دی چی زه ستا بندی یم؟

: نه زما مطلب دا دی چی اوس ستا ساتنه زما ذمه واری ده. که د حامد بن زهره کوم ملگری ته زما له کوره د تلو په حال کی ولیدی نو ژوندی به بیرته راستون نه شی، ځکه خو تر څو ستا په اړه بله پریکړه نه وی شوی ته به همدلته اوسی.

هاشم څه ویل غوښتل خو ابو القاسم او کوټوال د کوتی نه ووتل او دی یی حاله پر کرسی ورولوید، لږ ځنډ وروسته جگ شو دروازی پلو ولاړ خو هلته دوه تنه وسله وال پهره داران ولاړ وو. هغه ځان ملامتاره بیرته راوگرځید او په کرسی کیناست.

د سلمان سفر

له غرناطی نه نژدی دوه میله لری سلمان یوه کلی ته ننوت چی په دیوالونو او ورونو یی د تیری جگړی نخښی برالای، د پراخه سرك دواړو غاړو ته کورونه زیاتره ویجاړ شوی وو او بامونه یی پر حُکمه رانسکور شوی وو، یوازی خُو داسی کورونه تر سترگو کیدل، چی د ژوند نخښی پکی لیدی شوی.

چپ لوری ته د جومات بام لویدلی ؤ او نژدی هلته دوه تنه په یوه گاډی کی د وینو پر راوړو بوخت وو.

گاډی په دوو کچرو پوری تړلی وه، او کوچوان چی یو د خوارلس کلو په شاوخوا کی هلك ؤ پاس پری ناست ؤ. ښی لوری ته د یوی پراخی حویلی دیوال ؤ چی حای حای درزونه پکی راغلی وو. سلمان چی د حویلی دروازی ته نژدی شو ناڅاپه یو بوډا سپری چی لکنه یی لگوله راووت د اس مخی ته راغی د اس تگ ډیر گړندی نه ؤ سلمان په وخت د اس جلب راکش کړ او ښی اړخ ته بی تری کوږ کړ خو بوډا سپری چی هغه یی د اس سره د تکر هڅه کوله د مخامخ وړاندی تلو پرځای شاته شو او له اس سره د تکر په سبب یوی خواته وغورځید.

سلمان له اس نه راکوز شو هغه ته یی تکیه ورکړه ویی ویل:

ویخښی تاسو خو به ډیر ژویل شوی نه یاست؟

زه پر خپله بی احتیاطی پښیمانه یم.

یو حوان په منډه بهر ته راووت او په غوسه یی ویل: تاسو په یوه پراخه

میدان کی باید د اس د سپارلی مشق وکړی، او سترگی هم باید وغړوی.

کوچوان راکوز شو او په منډه ورغی ویی ویل: مسعوده!

په ادب خیال کوه ما ورته کتل د هغه غلطی نه وه.

بوډا هم راپورته شو ویی ویل: مسعوده ته ډیر احمق یی زه بالکل روغ یم، د

هغه هیڅ گناه نشته اشتباه زما وه، له خوږلی نه یوه نجلی رابنکاره شوه او وړاندې راغله له بودا نه یی وپوښتل : څه خبره دېو بابا؟
: هیڅ نه لوری!

د نجلی عمر د لسو کلونو په شاوخوا کی ؤ، د هغی کمزوری او د نگر بدن د تیرو جگړو د مصیبتونو هنداره وه، هغی سلمان ته وکتل او په شرمیدلی لهجه یی تری وپوښتل :

ته له غرناطی نه راغلی؟

: نه زه هلته روان یم.

سلمان دا وویل او بیای یی مسعود ته وکتل : دی ناخاپه د آس مخی ته راغی او زه افسوس کوم چی |
بخه می وکړه خو ونه شوه هغه می له غورځیدو ونه ژغورلای شو.

مسعود ځواب ورکړ: ښاغلیه زه پخپله خبره پښیماننه یم، او بخښته درڅخه غواړم.

د سلمان آس په خولو لوند خيشت ؤ او له ستومانی سيلیده کوچوان یی جلب ونيو ویی ویل:

ښاغلیه ! ستا اس دیر تپي ښکاری که دی اجازه وی زه اوبه پری وڅښم.

: دیره ښه ده خو زر بیرته راستون شه چی پر ما ځنډ وزی.

: ښاغلیه ! دا دی زر بیرته راځم.

هلك آس جومات ته نژدی د کوهی په لوزی بوت.

نجلی وویل : ښایی ته له لری راغلی وی؟

: هوکی!

: ښایی تر اوسه دی سبا ناری هم نه وی کړی، زموږ په کور کی دودی تیاره ده راځه!

: نه مننه زما بیره ده.

بودا وویل : راځه بچی د دی کلی د سردار لور بلنه درکوی، له جگړی وروسته په دی وېجاړ کور کی ته لومړنی میلمه یی.
د اسماً حوصله مه ماتوه.

: سلمان د نجلی پرسر د مینی لاس کیښود ویی ویل : که زما بیره نه وای ستا بلنه می نه ردوله، پلار جان ته دی زما سلام ووايه او ورته ووايه چی که په بیرته

راستنیدو کی فرصت په لاس راغی نو دلته به ډوډی وخورم او بیا به ځم.
مسعود وویل : ښاغلیه ! د هغه پلار شهید شوی دی.

سلمان اسماً ته وکتل ، د هغی په سترگو کی اوښکی ځلیدې.

بودا وویل : د جگری په ورځو کی دغه کلی ږنگ شوی ؤ، زموږ آغا خپل زامن او میرمن « اندراش » ته استولی وو، اوس یوه هفته وړاندی موږ بیرته راغلی یو، څو تنه زموږ نه وړاندی دلته را رسیدلی وو او که جگره بیا پیل نه شوه نو امید دی چی پاتی کورونه هم زر بیرته ودان شی.

اسماً په ستومانی خپلی اوښکی پاکی کړی ویی ویل : بابا جگره به خامخا پیلیږی. مور جانی می ویل چی دا ځل به موږ « اندراش » ته د تلو پرځای په غرناطه کی پاتی کیږو.

کوچوان چی د اس له اوبولونه وروسته بیرته راستون شو ویی ویل:

: ښاغلیه ! ستا آس ډیر تږی ؤ، ته باید د دومره ښکلی حیوان ډیر خیال وساتی.

سلمان د هغه له لاسه جلب ونیو اسماً ته یی وکتل : اسماً زه ژمنه درسره کوم چی بیرته راوگرځیدم دلته به راگرځم تا به وینم او بیا به ځم.
: ته له کومه ځایه راغلی یی؟

: زه له ډیر لری ځایه راغلی یم، او سلمان پر اس سپور شو.

اسماً وویل : لږ ودریږه زه اوس بیرته راځم، او هغه بیا په منډه بیرته په کور ننوته، سلمان اندیښمن ودرید یوی او بلی خواته یی کتل.

بودا وویل : د دی لجلی په خاطر ته خامخا باید راشی، اوس خو را سنبال شوی ده خو په اندراش کی یی دا حالت ؤ چی له لری به یی هر سپور ولید د خپل پلار ملگری به یی گانه.

کوچوان وویل : په غرناطه کی به ته د کوم دوست کره اوسی که په سرای کی؟

: ماته نه ده معلومه، دا د هغه ځای په وضعی پوری اړه لری. امکان لری ماته د ایساریدو فرصت په لاس رانه شی.

: ښاغلیه! زه د دی لپاره دا پوښتنه کوم چی په غرناطه کی د اسونو لپاره پروږه ډیر په زحمت موندل کیږی، او ستا آس داسی نه دی چی وږی دی وساتل شی، که ته زموږ په سرای کی اوسیدل خوښوی نو هلته به د وښو زحمت درته نه وی، موږ د دی خبری ځانگری خیال ساتو، او همدغه سبب دی چی اوس خلك

زموږ په سرای کی شپه تیروول خوښوی، زه پروون دلته د وښو د پیرلو لپاره راغلی وم، او اوس می ابله څو گیدی پیدا کړل.

: مننه، که زه هلته پاتی کیدم، نو د اس په وږی ساتلو به خوښ نه شم، ستاسو سرای چیرته دی؟

: تاسو له جنوبي دروازی نه سیده پر سرک ولاړ شی، کیږ لوری ته به د سرای دروازه وویښی، د مالک نوم عبدالمنان دی، خو له چانه د پوښتنی حاجت نشته، دروازه دومره لویه ده چی گاډی هم تری تیریدای شی، د سرک بلی غاړی ته سرای ته مخامخ حمام دی او څو گامه وړاندی به یو لوی چوک وویښی، زما نوم عثمان دی.

اسما په منډه رابنکاره شوه او وړاندی ورغله دوی دانی منی یی سلمان ته ورکړی: موږ په خپل وښجار بن کی منی ولتولی، که ته مخکی راغلی وای نو څولی به می ډکه درته راوړی وای، مور جانی می تولی وویشلی یوازی همدغه دوی دانی اوس پاتی وی.

سلمان زړه نا زړه نجلی ته کتل او بیا یی د هغی له لاسه یوه منه واخستله او اس یی پونده کړ، او بیا لږ ځنډ وروسته یوه معصومه، خفه، او هوښیاره څیره چی د اندلس د ماضی د وړانگو او د زاتلونکو تیارو هنداره وه د ده په سترگو کی تاویدله.

*****

سلمان چی د ښار دروازی ته نژدی شو نو یوه گاډی درشل ته ننوتله، له هغی څوگامه شاته د وښو، خسو او غلې نه ډکې گاډی کتار ولاړې وې، کله چی په گاډی پسې د وښو یوه بله گاډی هم د درشل په لور ور نژدی شوه نو پهره دار راوړاندی شو او نیزه یی ور اوږده کړه هغه یی بیرته په شا کړه. یو سړی چی پر سر یی د چرگانو کپس و په ویره ویره راوړاندی شو، خو پهره دار هغه په زوره په شا تپله کړ چی له توکری سره شاپه تخته وغورځید.

یو لرگی ماتوونکی خپل خر پرېښود منډه یی کړه او هغه یی راپورته کړ، په غوسه یی بیا پر پهره دارانو پتکی وکړی:

تاسو له یوه بی وسی سړی سره په زور ازمویلو باید وشرمیږی. د هغه په لیدو نورو خلکو هم شور گډ کړ، د چرگانو خاوند په بیړه توکری راپورته کړه څوگامه شاته شو او پهره دارانو ته یی سختی بدی ردی پیل کړی.

سلمان خو گامه لری اس و دراوه او له یوه کوچوان نه یی د دی هنگامی سبب وپوښت، هغه وویل:

: بناغلیه ! دا پهره داران ډیر ظالمان دی، کله یی چی زړه وغواړی دروازه تری موبز له یوه ساعت راسی دلته ولاړ یو، همدا اوس د کوم امیر سرې بگی راغله د یوې شیبی لپاره یی دروازه ورته پرانسته، اوس بیرته دروازه تری.

سلمان په څیر درشل لوری ته وکتل، دوو تنو د دروازی پلى پوری کولی، هغه په بیره اس پونده کړ د دروازی په مخه کی د درشل دننه چی کوم پهره داران په مخه کی ولاړ وو هغوی په چیغو او شور یوی او بلی خواته ځانونه شاته کړل، او دوو وسله والو ساتونکو خپلی نیزی سمی کړی، بیا هغوی په ده پسی منډی وهلی، خو سلمان یو ځل شاته ورپسی راوکتل او بیا یی هغوی ته د پام اړلو اړتیا نه لیده او اس یی له هوا سره خبری کولی. لږ ځنډ وروسته یی کین لوری ته یوه لویه دروازه ولیده هغه اس و دراوه او د یوی شیبی لپاره یی شاته وکتل او بیا یی اس راوگرځاوه او د دوه پوره ودانی پر لویه دروازه ورننوت. هلته د منځنی عمر یو د بنکلی څیری خاوند پر کرسی ناست ؤ، سلمان له اس نه پلى شو له مخامخ برنډی نه یو نوکر په منډه راغی او د ده له لاسه یی د اس جلب واخست.

سلمان وپوښتل : دا د عبدالمنان سرای دی؟

: نوکر ځواب ورکړ: هو صیب!

: هغه چیرته دی؟

پر کرسی ناست سرې راپورته شو ویی ویل : صیب امر کوی زه عبدالمنان یم.
: ماته عثمان ستا درک راکړ، سلمان دروازی پلو وکتل او زیاته یی کړه : د لاری پر سر یوه کلی کی می ورسره ولیدل، زما په ښار کی یو ضروری کار دی، خو زما اس ستومانه دی، ځکه خو غواړم دلته یی پرېږدم.

عبدالمنان نوکر ته وویل : اس طبیلی ته بوزه!

خدمتگار آس ورسره بوت، سلمان په بیره د درشل په لوری ولاړ.

عبدالمنان غږ پرې وکړ : ودریوه!

سلمان ودرید او په اندیښنه یی هڅ ورته راوگرځاوه:

گوره زما ډیره بیره ده.

عبد المنان ورغی او له سلمان سره روان شو ویی ویل : زه ددی بی ادبی بخښنه غواړم ، خو که تاته څه خطر درپیش وی یا څوک درپسی وی نو یوی او

بلی خواته دی د تلو اړتیا نشته، زه مرسته درسره کولی شم.
 سلمان خواب ورکړ: زما دا انديبننه ده چی د دروازی پهره داران به می
 تعقیبوی کله چی زه هلته راورسیدم هغوی غوښتل دروازه وتړی، زما بیره وه د
 دوی نه راتیر شوم او دلته راغلم، هغوی می ډیر شاته پرېښودل، که د هغوی د
 مرستی لپاره سپاره ورونه رسیدل نو ماته سمدستی څه خطر نشته، په ښار کی د
 یوه ضروری کار د ترسره کولو نه وروسته بیا زه د دی پروانه لرم چی هغوی له ما
 سره بیا څه وړ سلوک کوی.

که یوازی دومره خبره وی نو هیڅ پریشانی ته دی ضرورت نشته، پهره داران تر
 دی ځایه د تعقیبولو جرئت نشی کولای، اوس د ښار دا حالت دی چی ته په بازار
 کی چیرته د حکومت پر ضد یو شعار ورکړی شاوخوا خلک به ټول ستا د ملاتړ
 لپاره راټول شی، تاسو چیرته تلل غواړی؟

: غواړم تر البسین پوری ولاړ شم.

: په راتلونکی چوک کی به گاډی درته پیدا شی.

سړک ته چی ورسید سلمان وویل: زه ستا څخه مننه کوم.
 اوس ماته اجازه راکړه.

عبدالمنان هغه ته لاس ورکړ ورته ویی ویل: عثمان دا درته ونه ویل چی څه
 وخت به راشی؟

: هغه د خوځیدو لپاره تیار ولاړ ؤ، خو که پهره دارانو دروازه ورته بیرته نه
 کړه نو له ښاره بهر به ولاړ وی.

: زه هلته ور روانیږم او چی تاسو بیرته راځی ان شاء الله عثمان به دی هر
 کلی ته ولاړ وی.

سلمان چی چوک ته نژدی شو یوه وړوکی ډله یی ولیده چی په مخ کی یی یوه
 سړی نغاړه ډنگوله، سلمان چی وړاندی ورغی نو نغاړه والا دا اعلان کاوه:
 د غرناطی آزادی خوښوونکو!

حامد بن زهره تاسو ته د یوه نوی ژوند پیغام راوړی، هغه غرناطی ته
 رارسیدلی دی او نن د ماښام له لمانځه وروسته د البسین په جامع جومات کی
 اولس ته وینا کوی، که تاسو د اولس د خاینانو دسیسی ناکامول غواړی نو د هغه
 تر بیرغ لاندی راټول شی.

د دی اعلان له اوریدو وروسته د حامد بن زهره په اړه د سلمان انديبننه تر څه

جده كمه شوه او لږ ځنډ وروسته هغه په يوه بگي كې سپور و او البسين ته روان شو.

*****

گادې د مدرسې د دروازي په مخه كې ودرېده او سلمان ترې بښكته شو كوچوان ته يې يو دينار په لاس كې ورکېښود او د بندي دروازي په لوري ولاړ، څو ځلي يې د درني دروازي له ټكولو وروسته ټپل وهله ويې ليدل چې دننه له خوا زنجير شوي ده.

له لږ ځنډ دروازي ټكولو وروسته يې غږ وكړ:
 څوك شته دروازه خلاصه كړې! څوك شته!! هلته څو هلكان او دري تنه وسله وال ځوانان ولاړو په هغوي كې يوه دنگ او د بڼكلو جامو خاوند وويل:
 بڼاغليه! دننه هيڅوك نشته، مدرسه رخصت شوي ده، سلمان مخ راوگرځاوه كوچوان ته يې وويل: د هغه د هستوگنځاي يوه دروازه د شا كوڅي ته وتلي ده هلته به كوم نوكر خامخا وي.

كوچوان وويل: راځه زه تا د هغې كوڅي خولي ته رسوم. سلمان په بېره په بگي كې كيناست، كوچوان د گادې مخه راوگرځوله او د جومات نه پاس د كوڅي خواته راوگرځيد او د تنگي كوڅي په مخه كې ودرېد ويې ويل:
 بڼاغليه! وړاندي كوڅه تنگه ده، بگي نشي پكې تلای ته پخپله ورشه پوښتنه يې وكړه، امکان لري د مدرسې په څير يې كور هم تش وي او ستا بېرته تگ ته ضرورت شي، تا ماته له دوه طرفه كرابي نه همزياتي پېسي راکړي دي په خوبه ستا تر راتلو پوري انتظار كوم.

: نه ته درځه! زما دلته لږ ځنډ وزي، سلمان دا وويل او روان شو.
 كوچوان گادې راگرځوله چې هغه دري ځوانان چې د جومات په مخه كې يې ليدلي وو په مخه كې ورته ودرېدل او لاره يې ونيسوه په هغوي كې هغه د لوړ قد خاوند وويل: دا څوك و؟

كوچوان ځواب وركړ: نه يې پېژنم خو داسې ښكاري چې له بهر نه راغلي دي، د البسين لاره ورته نه وه معلومه د كومي شريفې كورني سړي ښكاري ماته يې يو دينار راكړ.

: دې څوك لتوي؟

: ماته نه ده معلومه، لومړي يې راته وويل چې د البسين جامع جومات ته مي

ورسوه، بیا یی وویل چی د جومات ترڅنگ یوه مدرسه ده ما هلته بنکته کړه، زه هلته د خپل یوه دوست پوښتنه کوم.

: ساده سرپه تاته معلومه نه ده چی په دی کوڅه کی د حامد بن زهره کور دی او نن د غرناطی هر غدار د هغه په لته کی دی، څه له دی ځایه زغله!
کوچوان اندیبنمن شو اس ته یی متروکه ورکړه او هغه دری ځوانان په کوڅه ورننوتل.

سلمان لږ وړاندی له یوه عمر خوږلی سرپی نه پوښتنه کوله: ته په همدی کوڅه کی اوسیرپی؟

: هوکی! وړاندی اوم کور زما دی.

: دا د حامد بن زهره کور دی؟

: هوکی!

: تاته معلومه ده چی د دی دروازه له کومه وخته راسی تږلی ده؟

: زه چی سهار له لمانځه راوگرځیدم نو دروازه یی بیرته وه، وروسته می د حامد بن زهره د راتگ خبر واورید او په منده راغلم چی دلته پر دروازه کولپ، پروت و او ډیر خلك بهر ولاړ وو. زه د مدرسی د دروازی په لوری ولاړم هلته می یی پوښتنه وکړه خو معلومه شوه چی مدرسه رخصت شوی ده، زما په گومان به ساتونکی د مدرسی د دروازی له تږلو نه وروسته د شا له خوا په دی کوڅه راوتلی وی.

سلمان وویل: زه له حامد بن زهره سره لیدل غواړم. ته د داسی چا درک راکولی شی چی د ده د اوسیدو ځای ورته معلوم وی؟

: بیاغلیه ما له څو کسانو د هغه د هستوگنی د ځای پوښتنه کړی ده خو هیچا ته هم معلومه نه وه.

د اوږده قد خاوند چی له دوی نه لری ولاړ ؤ، او خبری یی اوریدی ور وړاندی شو ویی ویل:

که څه ضروری خبره وی زه درسره مرسته کولی شم زما باور دی چی دلته یو سری ته به د هغه د هستوگنی ځای معلوم وی راځه!

: هغه چیرته دی؟

: د هغه کور ډیر لری نه دی تاسو په ما پسې راځی!

سلمان له هغه سره روان شو او پاتی ځوانان له شانه ورپسی ورغلل، نژدی دوه

سوه گامه وړاندې بنی خواته وگرځید او یوی پراخی کوڅی ته ورننوتل د سلمان لارښود ناڅاپه وپوښتل:

: ته له کومه ځایه راغلی یی؟

: له اندراش څخه!

: ته نن راغلی؟

: هوکی!

: د حامد بن زهره د راتگ نه هغه خبر شوی؟

: سلمان لږ پریشان شو ځواب یی ورکړ:

زه ټولی خبری نشم درته ویلی، ستا د ډاډ لپاره دومره عرض کول کافی بولم

چی حامد بن زهره زه ډیر ښه پیژنم او زه هغه ته یو ضروری پیغام رسول غواړم.

: وپخښی! زه پر تا شک نه کوم خو په دی ورځو کی موږ له داسی وضعی سره

مخ یو چی یو ورور بل ته د لاس په ورکولو وبریږی.

: ماته معلومه ده اوس په خبرو وخت مه تیروه.

بل ځوان وویل : ولیده! دی سهی وایی موږ باید وخت ضایع نه کړو.

په کوڅی کی چی دوی بنی لوری ته وگرځیدل څو تنه یی ولیدل چی د مدرسې

زده کوونکی معلومیدل یوه تن د حامد بن زهره د راتلو اعلان کاوه او خلك له

شاوخوا کورونو راوتل او پر هغوی ورتولیدل. یوه تن د سلمان ملگری ولید چیغی

بی کړی:

وگوری ولید را روان دی هغه ته به یی خامخا هستوگنڅی معلوم وی، هغوی د

سترگو په رپ کی پر ولید راټول شول، یوه تن تری وپوښتل:

تاته معلومه ده چی حامد بن زهره چیرته دی؟

: نه!

: ایا هغه رښتیا غرناطی ته راغلی دی؟

: تاسو په شعار ورکونکیو باید اعتماد وکړی، زما باور دی چی هغه د وینا

لپاره جومات ته راشی تاسو به یی پخپلو سترگو وونی، خو اوس که چاته د هغه

د اوسیدو ځای معلوم وی هم نه یی درته ښیی، تاسو باید همدومره پوه شی چی

اوس تر تاسو زیات د حکومت جاسوسان او غداران د هغه په باب په فکر کی

دی. چی د هغه د راتلو په سبب د جگری د بیبا پیلیدو په ویره کی دی، موږ څو

تنه غداران ولیدل چی د جومات شاوخوا گرځیدل، کیدای شی له هغوی نه کوم یو

دلته هم وی، ځکه خو باید تاسو تر ماښامه صبر وکړی، نور زما وخت مه ضایع کوی زما ضروری کار دی، ولید وړاندی ولاړ او خلک پوی او پلې خواته تپت شول، سلمان چی لږ پخوا د خپل لارښود له پوښتنو نه پریشانی احساسوله بیرته لری شوه.

*****

لږ ځنډ وروسته هغوی یو زاړه کورته ننوتل چی د کور پرځای پوی مسافرځانی ته ورته ؤ، د درشل دننه د پراخه غولی دری لوریو ته وړی وړی کوتې وی. سلمان هلته له یوه بودا نوکر نه پرته چی د درشل نه بهر لمر ته پروت ؤ او څریده هیڅوک ونه لیدل.

: تاسو زه چیرته راوستم؟ سلمان له خپل لارښودنه وپوښتل، ولید ځواب ورکړ: دا د شاگردانو هستوگنځای دی خو اوس هغوی ټول تللی دی د حامد بن زهره د وینا لپاره خلک خبروی.

: مگر تاسو زه ولی دلته راوستم؟

: تاسو لږ ځنډ د جمیل په کوټه کی استراحت وکړی. زه به اوس د هغه درک راپیدا کړم او تاته به راشم.

: جمیل څوک دی؟

: ښاغلیه! جمیل زما نوم دی راځه! یوه ځوان ځواب ورکړ.

سلمان ولید ته وکتل ویی ویل: گوره که ته د حامد بن زهره د ژوند په اړځنیت پوهیږی نو وخت مه ضایع کوه، او ما زر تر زره هغه ته ور وله.

: ستا مطلب دا دی چی د هغه پر خلاف څه دسیسه په کار لویدلی ده؟

سلمان خفه شو ویی ویل: ما یو ځل درته وویل چی د هغه ژوند په خطر کی دی.

ولید وویل: که ته هغه ته دا ویل غواړی چی په غرناطه کی د غدارانو ډله د هغه د وینو تپزی ده نو دا هغه ته، نوی خبره نه ده، بیا هم زه هڅه کوم چی تا بهی له ځنډه هغه ته ورسوم، ما چی د هغه د کوم دوست خبره کوله د هغه کور ډیر لری نه دی، که هغه د حامد بن زهره د هستوگنځی د درک راکولو ته چمتو شو نو زه به سمدستی هلته ورشم او که هغه ته د اعتماد وړ ویللی نو ور رسوم دی. امکان لری هغه پخپله دلته راشی، تاسو یوازی خپل نوم ماته وواپی.

: زما نوم سلمان دی، مگر که ستا په زړه کی څه شک وی هم ماته باید د دی

خبري فرصت راكړي چې زه خپل برانت وړاندي كړم، او زه په غرناطه كې د حامد بن زهره نه پرته بل گواه نشم وړاندي كولى.

: گوره دغه بحث هيڅ گټه نه لري، كه تاسو نور وخت ضايع كول نه غواړي نو لږ ځنډ صبر وكړي، وليد دا وويل او په بېره بېرته وگرځيد او د سترگو په رپ كې تر درشل ووت، سلمان د انديښنې او بې وسۍ په حالت كې د هغه ملگرو ته كتل.

جميل خپل ملگري ته وويل : اويس! ته د درشل دروازه بنده كړه او له بهر نه څوك دننه مه را پرېږده.

بيا يې سلمان ته مخ واراوه: بناغليه! د انديښنې هيڅ خبره نه ده، كه حامد بن زهره تاسو پيژني نو ډير زر به مو ان شاء الله ورسره ملاقات وشي، راځي! سلمان د مجبوري په حالت كې له هغه سره ولاړ جميل د انگر نه تير شو او د يوي كوتي دروازه يې خلاصه كړه ورننوتل.

د كوتي دننه سامان ډير لږ و، پر مخكه يوه معمولي سطرنجي غوړيدلي وه، بڼي لاس ته د ديوال ترڅنگ پر يوه كټ بستره غوړيدلي وه، پاس د ديوال په يوه تاخچه كې د ډيوې دودونو ديوال تور كړي ؤ، د چپركت ترڅنگ يوه وړوكي صندلي او منقل ايښي وو.

د كوتي په يوه گونج كې يو د لرگي صندوق او د اوږو صراحي ترسترگو كيدل چې پاس پرې يوه ختېنه پياله نسكوره وه، بڼي لاس ته دروازي ته نژدې په يوه لويه الماري كې كتابونه اېښودل شوي وو، مخامخ په ديوال كې يوه وړوكي دريځه وه.

تشرېف راوړي! جميل صندلي ته اشاره وكړه.

سلمان د توري د راڅرولو پرځاى كمر بند سست كړ او پر صندلي كيناست، جميل د هغه په مخكې پر چارپايي كيناست ويې ويل: كله چې زه لومړي ځل دى كوتي ته راننوتم داسې راته ښكارېده لكه كوم زندان ته چې راغلى وم، او زما باور دى چې ته به هم همدغسې احساسوي.

: هو كې! سلمان په بې پروايي ځواب وركړ، ماته دا ودانى عجيبه غوندې ښكاري.

جميل وويل : د دى عمر تر سلو كالو زيات دى، رومبى دا يو وړوكي جيل ؤ، نژدې څلوېښت كاله پخوا چې مركزي جيل پراخه كړاى شو حكومت دغه بيا په يوه

پهنودی سوداگر باندې وپلوره، هغه بیا سرای تری جوړ کړ، بیا هغه یهودی سوداگر مړ شو کونډې یې دغه سرای پر یوه مسلمان سوداگر باندې وپلوره، د جگړې په لومړیو شپو کې د هغه سوداگر زوی شهید شو او هغه خپل زیات جايداد نیمایې برخه د مدرسې د مستحقو زده کوونکو لپاره وقف کړه او پخپله «طنجی» ته ولاړ.

سلمان ظاهراً په ډیر غور د جمیل خبرې اوریدې خو هغه د ودانۍ له تاریخ سره هیڅ مینه نه درلوده.

جمیل ناڅاپه اوچت شو وی ویل: وبخښی ما له تانه د ډوډۍ په اړه پوښتنه ونه کړه، زما په گومان دی تر اوسه پوری سبا ناری نه دی کړې زه یې همدا اوس درته راغواړم.

سلمان وویل: نه، نه ته زما د ډوډۍ غم مه کوه، زه د خپلې ذمه واری له سرته رسولو دمخه د لوړې هیڅ احساس نه کوم.

: د یوه سرتیري لومړې ذمه واری دا وی چې خپل ځواک او صحت پرځای وساتي، جمیل دا وویل او بهرته ووت. څو دقیقې وروسته چې بیرته راغی نو په لاس کې یې کوزه وه.

هغه کوزه په دهلیز کې کیښوده وی ویل: راشه لاس دی ومینځه.

سلمان راپورته شو وړاندې ولاړ او یوه نوکر په پتنوس کې ډوډۍ راوړه، جمیل د هغه لاس پری ومینځل وی ویل:

ماته له بیرون نه د ډوډۍ راوړو اړتیا نه وه، شاگردانو چې د حامد بن زهره د راتلو خبر اوریدلی دی بهر ته وتلی دی او د هغوی ډوډۍ ځای په ځای پاتې ده. نوکر پتنوس پر سطرنجی کیښود او بهر ته ووت او سلمان او د هغه کوربه بیا هم یوډل ته مخامخ کیناستل.

جمیل له پتنوس نه ټوکر لری کړ وی ویل: بسم الله. کړی!

سلمان تری وپوښتل: تاسو یې نه خوری؟

: ما د یوه دوست په کور کې ډوډۍ خوړلی ده.

: بیا دی هغه ملگری راوغواړه!

: هغه هم خوړلی ده.

سلمان! په خوراک بوخت شو، لای یې دوی گولی تر کومی تیری کړی وی چې په انگرې کې یې د چا د پښو غږ واورید څو دقیقې وروسته اوس په دروازه کې

ودرید ویی ویل:

جمیله! بهر راووزه! د محلی څو ساده خلك د حویلی مخی ته راغونډ شوی دی، چا دا آواز گډه کړی ده چی حامد بن زهره دلته غلی شوی دی، هغوی دننه راتلو تینگار کوی، ما هغوی وپوهول چی دننه څوك نشته خو هغوی زما خبری اوریدو ته نه دی چمتو، بنایی ته هغوی وپوهوی.

جمیل چی بهر ته وتلو ویی ویل ته راځه! او چی دواړه ووتل ناڅاپه اویس دروازه پوری کړه او له شانه یی زنجیر کړه.

سلمان وارخطا راپورته شو او دروازی ته یی منډه واخستله هغه د دروازی د خلاصولو له ناکامی هڅی نه وروسته چیغی کړی: اویسه! جمیله! دا تاسو څه کوی دروازه خلاصه کړی!

خو هغو هیڅ ځواب وانه ورید، څو ځلی یی دروازی ته ډیکي ورکړی خو ټولی هڅی یی بی نتیجی وی، بهر دیوال ډیر پلن ؤ، د دروازی چوکات او پلی دومره مزبوتی وی چی سلمان په زور ازمویلو کی هیڅ گټه نه لیده.

له بهر نه د اویس غږ واوریدل شو: پناغلیه! ته باید په زور د بهر راوتلو خیال پرېږدی، کله چی په بهار کی د حامد بن زهره کار پای ته ورسپړی نو تا به د یوی شیبی ځنډه پرته خوشی کړو.

سلمان چیغی کړی: احمقه! که د حکومت جاسوس او د حامد بن زهره دښمن نه وی نو زما خبره واوړه!

: چی څومره دی زړه غواړی هومره کنځلی راته کوه خو هیڅ گټه نه لری، موږ ته دا امر شوی چی په البسین کی به هر نا آشنا خپل دښمن گڼی، او تاسو موږ ته سر تر پایه نا آشنایاست.

امکان لری زموږ په زړه کی ستا له خبرو راپیدا شوی شکونه غلط وی او وروسته به پری پښیمانه شو، خو اوس زموږ په مخکی له دی پرته بله مسأله نشته چی حامد بن زهره جومات ته ورسپړی. او اولس ته خپله وروستی وینا واوړوی.

سلمان چیغی کړی: د خدای جل جلاله لپاره ولید. راوغواړی زه له هغه سره څه خبره کوم.

د ولید غږ اوچت شو: مگوره تاسو به له ما سره په خبرو کی هم څه گټه ونه کړی. تاسو به په هر حال تر ماښام همدلته پراته یاست. موږ د حامد بن زهره د

راتگ اعلان ځکه کاوه چی له دی پرته د خلکو راتلولو بله کومه لاره نه وه، که نه نو موږ په هغو زیانونو بڼه پوهیږو چی هغه ته د اولس د غدارانو لخوا وربښیدای شی. غداران به خامخا پوره هڅه وکړی چی د ده غږ له کومی روانه وزی، په ښار کی داسی خلک لږ نه دی چی په لږ تمه د هغه د وژلو لپاره تیار شی خو که ته د حامد بن زهره خیرغوښتونکی یی او د ده د سلامتی په اړه درسه اندیښنه ده نو ستا لپاره دا ډاډ کافی دی چی د هغه سرښندویان له خپلو ذمه واریو څخه غافل نه دی. موږ هسی موهوم خطر هم له پامه نه دی غورځولی. داخبری می د دی لپاره درته وکړی چی زه شخصاً ستا په باب دوه زری یم، اوس درته په ادب عرض کوم چی په ډاډه زړه تر ماښام انتظار وکړه، زموږ او د ځان لپاره زیاته بد مزگی مه پیدا کوه، چی کله وخت راشی تا به هغه ته وړاندی کړو. وروستی خبره می چی درته کوم بی دا ده چی تر ماښام د مخه ستا د دی کوتی نه هر ډول هڅی بی گتی دی. که ته د دروازی له چاکونو بهرته کتلی شی نو اته تنه وسله وال به وگوری ته به خامخا دانه خوښوی چی د دوی په لاس دی بی گناه وینی تو یی شی، خدای پامان.

سلمان په دردناکه لهجه وویل: ولیده! د خدای جل جلاله لپاره زما یوه خبره واوړه، زه د حامد بن زهره دوست یم د هغه زوی سعید او نوکو یی جعفر ما پیژنی، که له ماښام نه وړاندی له هغوی نه د کوم یوه سره ستا د خبرو فرصت برابر شو نو هغوی ته خامخا دومره ووايه چی پر هاشم اعتماد ونه کړی، هاشم د هغوی د کلی یو مشر دی.

زه د دی خبر ورکولو لپاره راغلی وم چی هغه له غدارانو سره ملگری شوی دی. هغه په هیڅ صورت هم باید حامد بن زهره ته نژدی ورنشی.

ولید وویل: د دی مطلب دا دی چی ته د «اندراش» پر ځای د دوی له کلی راغلی یی او ستا لومړی خبره غلطه وه، په هر صورت زه د دی خبری ذمه واری اخلم که ماته فرصت برابر شو ستا دا پیغام به ورسوم. تر کومه چی په هاشم پوری اړه لری تاسو باید هیڅ اندیښنه ونکړی، په غرناطه کی تر هغه خطرناک دښمنان شته، او ته د هغوی په اړه ما له خپلو ذمه واریو نه را ایساروی خدای پامان! سلمان تر لږ ځنډه له دروازی نه د لری کیدونکو گامونو غږ اورید او بیا بی سیکه کیناست.

لږ ځنډ وروسته د هغه دا حالت ؤ چی کله به جگ شود دروازی د یوی پلی له

چاکونو به سر ته د کتلو هڅه کوله او کله به یی د ناکراری په حال کی قدم واهه، له دی به څخه د وتلو لپاره د ده په ذهن کی ډیر تدبیرونه راغلل او که هغه پردی خبره به درلودای چی دی به د ولید او د هغه د ملگرو له مرستی پرته حامد وموندلی شی نو له دی کوتی څخه د وتلو لپاره یی له لوی څخه لوی خطر قبلولی شوای.

د توری، خنجر او تومانیچی نه سر ته د باروتو بود کڅوړه له ده سره وه، او په دی هم پوهیده چی د دیوال په بود - حه کی پر باروتو سوری جوړول گران نه دی. په دی کی خو خامخا خطر و مکړ سمان فطرتاً بو نه ویریدونکی انسان و، هغه د ولید له دی گواښ څخه نه به - ده چی بهر ته له راوتلو سره سم به د غشو په باران د ده هرکلی وشي.

د هغه ذهنی کیفیت : سی و چی کله به یی د یوی خطرناکی ارادی سره وینی په رگونو کی تودی سوی. او بیا به ناڅاپه د ده د پریکړی قوت حواب ورکړ. ده به له خپل زړه څخه پوښتل ایا د حامد بن زهره په اړه د ولید او د هغه د ملگرو احساسات زما له احساساتو څخه توپیر لری؟ او : هغوی د احتیاط سبب دا ندی چی په هر صورت یو ناپیژندوی یم. او دغه حس له داسی حالاتو سره لاس او گریوان دی چی له خپل سیوری څخه هم ویریږی که زه د دوی پرځای وای نو ایا زما چلن به د دوی سره توپیر درلود؟

او بیا به سلمان داسی احساسوله چی ولید یی په مخکی ولاړ دی او ورته وایی:

وروره! زموږ له تا سره هیڅ دښمنی نشه، موږ یوازی خپل مسئولیت ترسره کوو، او تا دا ولی گڼلی چی له تا پرته بل چاته : حامد بن زهره ژوند گران نه دی؟

ستا په څیر د غرناضی به زرگونو تنه د هغه له لته کی دی، په هغوی کی آزادی غوښتونکی هم دی او غداران هم، له موږ سره د دی ټولو د پیژندلو فرصت نشته، موږ یوازی دومره پوهیږو چی حامد بن زهره د قوم د ضمیر وروستی غږ دی، او د قوم مجرمان د هغه د وینو تیری دی. زموږ د اخلاص او د مسئولیت د احساس تر دی لوی بل ثبوت څه کیدای شی چی هغوی لا تر اوسه د ده ځای ونه موندلی شو.

د سلمان ذهنی خفگان ورو ورو لری کیده او نژدی بو نهال وروسته هغه په

بستره غمیدلی و او د داد احساس یی کاوه چی ده د خپل عقل او توان په اندازه
خپل مسئولیت ترسره کړی دی. له دی زیات د ده له وسه وتلی خبره وه، او بیا
لر. خنډ وروسته خوب ورغی.

پیغام

د البسین په جومات کی د حامد بن زهره غږ وکړنگیده:
 د اولس بچیانو! که د غفلت له خوبه ستاسو د راوینولو او له دی هدیری
 څخه ستاسو د راپورته کولو لپاره زما چیغو ته اړتیاوی نو زه د دی وروستی ذمه
 واری د ترسره کولو پوره هڅه کوم. ستاسو د آزادی د مړ ژواندو ډیوو لپاره نن
 وینی ته اړتیا ده، خو یو بوډا او کمزوری سړی تاسو ته له اوښکو پرته څه نشی
 درکولی، او یوازی د یوه تن اوښکی د یوه اولس د گناهونو کفاره نشی کیدای.
 په دی نړۍ کی د کومی سیاسی اشتباه جبران ممکن دی، بایلی جگړی له سره
 گټل کیدای شی. ویجاړی کلاگانی بیرته جوړیدای شی. په تیارو شپو کی
 سرگردانه قافلی د سهار په رڼا کی خپلی لاری موندلای شی؛ خو یوه ټولنیزه گناه
 داسی هم ده چی هیڅ کفاره نه لری، او د لار ورکو قافلو لپاره یوه داسی شپه هم
 شته چی هیڅ سهار نه لری.

د غرناطی اولسه! زه تاسو د هغی وروستی گناه څخه را ایسارول غواړم چی
 له هغی وروسته د اولسونو پر مخ د رحم او کرم دروازی ترل کیږی.
 زه تاسو د هغی توری شپي له هیبتونو خبرول غواړم چی هیڅ پای نه لری.
 د یوه اولس وروستی گناه دا وی چی هغوی د ظلم پر خلاف د جگړی او مقابلی
 له حق څخه لاس واخلي، او له بده مرغه ستاسو مشران اوس په دی گناه ککړ
 شوی دی.

هغوی د خدای جل جلاله د رحمت دروازی د تل لپاره یر تاسو ترلی دی. هغوی
 راتلونکی ټولی هیلی زیندی کړی دی. هغوی هغه ذهنی او اخلاقی حصار مات
 کړی دی چی بی وسه او مظلومو خلکو ته د پناه وروستی مقام وی.
 که د دی گناه سزا ستاسو تر موجوده نسل پوری محده ده، وای نو زه به دومره

اندیښمن نه وای خو ستاسو واکمنو هغه ټولې ډیوې مړې کړې دی چې ستاسو راتلونکو نسلونو ته د سلامتی لاره وربښودلای شی.

په یاد ولری! کله چې دوی د غرناطی راتلونکی، ستاسو آزادی او بقا دښمنانو ته وسپاری نو ستاسو د دردونو او مصیبونو نه ختمیدونکی شپه به پیل شی. زما اروا د هغی شپې د تیاروله تصور نه په لرزه شی.

دوستانو! ماته پر هغه تړون د څه ویلو ضرورت نشته چې تاسو یې د راتلونکی د امن او خوښی ضمانت گڼی، دا د هغی هلا د څیری ښکلی پرده ده چې وینی زبیبونکی لاس یې ستاسو تر شاه رگونو پوری رسیدلی دی.

که تاسو دا گڼی چې د پسونو په څیر به د لیوانو په څنگ کی هوسلی ژوند وکړی نو زما له تاسو سره د خبرو هیڅ اړتیا نشته، خو که د انسانیت له تیرو پیښو څخه څه درس اخستلی شی نوزه به په وار وار وایم چې تاسو د هغه دوزخ دروازی ته کوی چې د بی لاری او ذلت وروستی پړاو دی. له ما سره یوازی د دی خبری اندیښنه نه ده چې تاسو به د هغه دوزخ په اور کی خوړین شی بلکی زه وینم چې ستاسو راتلونکی نسلونه به هم کلونه بلکی تر پیړیو پوری د دی دوزخ خاشاک وی.

تاسو یوازی د ژوندی پاتی کیدو لپاره د دښمن پر غلامی منلو راضی شوی یاست، خو ستاسو زامن او لمسیان به په لاسو کی د غلامی پرکړیو پرویاړ برسیره له خپلو بادارانو څخه د ژوندی پاتی کیدو حق نه شی ترلاسه کولی.

زما سره یوازی دا اندیښنه نه ده چې تاسو به په ډیره بده غلامی مجبور کړی بلکی دا وینم چې تاسو به دخپلو ارواو او بدن له ټولو آزادیو څخه په محرومی برسیره هم د ژوندی پاتی کیدو حق دار نه شی گڼل کیدای.

تاسو د قسطلی او ارغون د سرتیرو ظلم لیدلی دی خو تر اوسه پوری مو د کلیسا د پادریانو بی رحمی نه ده لیدلی. تاسو د احتساب د اداری هغه شکنجه ځایونه نه دی لیدلی چې په اوسپښو شکنجو کی راگیر انسانان په نه کړیو کتونو اعتراف به مجبور وی. - - - اور په سکروټو د ډاډه شویو خلکو کړیوی - - - زه اوریدلی خو - - - هر څه - - -

په غونډه کی څو - حساسی - او چیغه یی وکړه : ابو عبدالله غدار دی! - القاسم د دښمن جاسوس دی. - بیا د جومات له هر گوټ نه د هغوی پر خلاف نوری چیغی راپورته شوی، له څو شیبو سکوت وروسته د حامد بن زهره غږ بیا

اوچت شو:

زما عزیزانو! ستاسی چیغی هغوی سمی لاری ته نشی را اړولای، هغوی د امن په لټون پسې د هدیری دروازی تهکوی، د هغوی جگړې د خپل اقتدار لپاره دی، ابو عبدالله خپل زړه ته په دی دوکه ورکولی شی چی ده ته به د خپل خیانت انعام ورکړل شی. د هغه وزیر او نور چارواکی هم په دی حان تیر ایستنه مبتلا کیدای شی چی د بادارانو بدلون د دوی پر راتلونکی اغیزه نه کوی. او دوی به له ابو عبدالله څخه وروسته د فردیناند خدمتگاران وی او د خپل سر او مال ساتنه به وکړی. او بنایې حینی د دین هغه مفتیان چی د خپلو بد عمله او نا اهله چارواکو د هیلو په چوکاټ کی د دین د احکامو په اچولو عادت شوی دی، همدا فکر وکړی چی د زمانی نوی حالات د الهی احکامو د نی تعبیر، غوښتنه کوی، اوس به دوی د ابو عبدالله پر ځای د فریدیناند د چینی بنکلول د وضعی سره سم گڼی، خو ستاسو جگړه د خپلی بقا او آزادی جگړه ده، دا هغه انسانی مسئولیت دی چی د تیښتی هره لاره یی پر بشپړه بربادی پای ته رسیږی.

که تاسو د انسانیت د لوړو هدفونو څخه مخ وړاوه، که تاسو له اسلام نه کاره شوی نو یوازی د حیواناتو په څیر د ژوندی پاتی کیدو لپاره هم باید له هغو ځناورو سره جگړه وکړی چی ستاسو د وینو له څښلو، د غوښو له شکولو او د هډوکو له شپیللو څخه وړاندی دا ډاډ ترلاسه کول غواړی چی تاسو بشپړ د دوی په منگولو کی ایسار شوی یاست، او ستاسو په زړونو کی هغه حیوانی شعور هم نه دی پاتی شوی چی کمزوری وزی هم ښکرغورځولو ته اړی کړی.

غرناطه د اندلس د مسلمانانو وروستی مورچل دی، دا هغو مجبورو او تر جبر لاندی انسانانو ته هم وروستی د امید، ځای دی چی په قرطبه، بلنسیه، اشبیلیه، طلیطله او د شمال په نورو سیمو کی یوازی په دی اسره ژوند کوی چی له دی ځایه به کوم مجاهد میره رابنکاره شی او د هغه د ارادی او عزم په رڼا کی به د غلامی تیاری لری شی.

خو چی کله دښمن ستاسو پردی وروستی مورچل او پناه ځای هم برلاسی شی. نو د اندلس په ساره او اوږدو کی به د هغو لکونو انسانانو لپاره هیڅ د پناه ځای نه وی.

تاسو پر دی خبره باید خوښ نه شی چی د تړون شرطونه نرم دی. او د آزادی له معاملی وروسته به تاسو د خپلی شانداری بنگلی، مال او دولت، ځمکی او

کښتو نه وژغوری.

په باد ولری!

کله چې دښمن پردی ډاډه شو چې ستاسو د ځواک او زور ټول ټوټی وچ شول، ستاسو د هیلو ټولی ډیوی مری شوی او ستاسو ارواوی نوری د کوم ظلم پر خلاف بغاوت نشی کولی نو بیا به دی بلا ته د مکر او فریب تر پردو لاندی دخپلی خیری د پټولو اړتیا نه وي.

بیا به تاسو د وحشت او ځناورتوب هغه سیلاو وگوری چې د ځمکی پر مخ به تر اوسه پوری کوم شوم نه وی لیدلی. د دغه ترون د بنکلیو الفاظو معنی به بدله شی، هغه وخت به تاسو دا احساس کړی چې د ظلم او وحشت د اور په سکروټو مو د امن د گلانو گومان کړی ؤ او ځولی مو تری ډکی کړی وی.

زما یوازی پردی اندیښنه نه ده چې ستاسو مدرسی به وتړل شی، ستاسو کتابتونونه به وسوځول شی، او جوماتونه به مو په کلیساگانو بدل شی، بلکی زه خو دا وینم چې د مرگ او تباهی د لاری هر نوی پړاو به مو له پخوانی څخه ډیر زیات تیاره وی.

بیا به د راتلونکی تاریخ لیکونکی ستاسو د ویجاړو شویو ښارونو د کنډوالو په لیدو وایی چې دا کنډوالی د هغه بد مرغه اولس یادگار دی چې د اسمان تر څنډو د عروج څخه وروسته یی د ذلت او پستی لاره غوره کړی وه.

دا د هغه قافلې وروستی پړاو دی چې لارښوونکو یی پر خپلو سترگو پټی تړلی وی. دا د هغه قوم هدیره ده چې په خپلو لاسو یی خپلی مری خپه کړی وی.

زما دوستانو! له مانه دا پوښتنه په وار وار شویده چې ما د سمندر نه پوری غاړی وروڼو څخه څه پیغام راوړی دی. زما ځواب دا دی چې که د غرناطی اولس د عزت لاره غوره کول غواړی او د الله تعالی له رحمت څخه مایوسه نه وی نو زه دا تسلی ورکولی شم چې د اسلامی نړی ټولی خواخوږی به له دوی سره وی. که تاسو د دین په حصار کی پناه واخستله او نړی ته مو دا ثابته کړه چې په اندلس کی د کفر او اسلام وروستی جگړه پیل شوی ده او تاسو به د فتحی او یا شهادت نه پرته بله لاره نه غوره کوی نو تاسو به بی ملاتړه او مرستندویه پاتی نه شی.

مسلمانان به ستاسو ملاتړ خپله فریضه وپولی یوازی افریقایان نه بلکی د ترکانو هغه ستره پاچاهی به هم ستاسو تر شا درپړی چې د بیرغ سیوری یی د دجلی او فرات له سیندونو څخه د دانیوب تر سینده پوری غځیدلی دی. که تاسو

د خپلو قربانیو او خپلونه ماتیدونکو ارادو په سبب د غرناطی د آزادی جگړه د کفر او اسلام معرکه ثابته کړای شوه نو د روم له سمندرګی څخه به د اندلس ساحل ته د ترکانو د سمندری بیړیو په رارسیدو کی هیڅ ځنډ ونه شی.

خو که تاسو مایوس او نا امیده شوی او یا مو داسی وگنله چی د نورو مرسته ستاسو د خپل قوت بدله کیدای شی نو هیڅوک به هم ستاسو مرستی ته رانشی. تاسو که د بیرون مسلمانانو ته دننه لاره وربتیښی نو لومړی د خپلو وینو ډیوی بلې کړی، خو که تاسو د مرګ په خوب ویده شوی نو هغوی به پر تاسو په دی هدیره کی غږونه کړی.

په دی وخت کی یو سړی جګ شو ویی ویل : بښاغلیه! زه ستا هره خبره منم، خو که بی تاسو گستاخی نه بولی نو دا پوښتنه کوم چی تاسو د هغو بندیانو په اړه څه فکر کړی دی؟

د جومات له هر گوټ څخه د پاریدلیو خلکو غږونه را اوچت شول : کینه! چوپ شه! دی ویاستی، دا د حکومت جاسوس دی، حامد بن زهره دواړه لاسونه اوچت کړل او په لوړ غږ بی چټغه کړه:

بښاغلیو! تاسو مه راپاږیږی، زه د ده پوښتنی ته ځواب ورکولای شم، تر اوسه ما خپلی خبری پای ته نه دی رسولی. خلکو یو د بل د چوپولو هڅه کوله. حامد بن زهره لږ ځنډ چوپ و او بیای بی پوښتونکی ته مخ واړاوه:

زما وروره! دا پوښتنه واقعاً ډیره مهمه ده، او زه بی د ځواب نه ډډه نه کوم. خو زما سره تر دی ډیر مهم یو بل سوال دی، او هغه دا چی هغو کستانو چی د دښمن د خوښی ترلاسه کولو په خاطر بندیان سینتافی ته واستول هغوی د قوم په اړه څه فکر کړی و؟

زه هغه زلمی نه تورن کوم چی ستاسو تش په نامه واکمنو او لاریښوونکو د یوی شرموونکی پیښی د بشپړیدو په خاطر دښمن ته ورسپارلی دی. هغوی ته بی دا دوکه ورکړی ده چی که تاسو څه موده د دښمن په لاس کی یرغمل پاتی کیدل ومنی نو هغوی به ډاډه شی او ستاسو اولس به د تیاری فرصت ترلاسه کړی.

اوس ستاسو په ذهن کی دا خبره اچوی چی که تاسو ډله ایزی ځان وژنی ته چمتو نه شی او بیرته مو جگړه پیل کړه نو ستاسو هغه وروڼه به بیتره رانشی خو موږ به دغه دسیسه بریالی کیدو ته پری نژدی.

دوستانو! هغه څلور سوه تنه ځوانان د غرناطی د پوځ د ژوند ارواوه. خو د

هغوی بیرته راوستل د هغوی له وسه وتلی ده، اوس یوازی ستاسو همت او اراده او ستاسو عزیمت هغوی بیرته راوستلای شی. اوس تاسو باید عملی ثبوت وپراندي کړی چی د اندلس پر خاوره د آزادی د ژوند حق لری. او که مو د پسونو لاره غوره کړه نو وینی څښونکی لیوان به مو ووژنی.

زما هیوادوالو! د اوربند د تړون کوم شرطونه چی ماته معلوم شوی دی، د هغو له مخی د وسلی ایښودلو او یا د جگړی د بیا پیلولو د پریکړی لپاره او یا ورځی مهلت ایښودل شوی دی، خو دا یوه دوکه وه، کومو غدارانو چی خپله راتلونکی له فردینند سره تړلی ده هغوی دا ډاډ ورکړی و چی د اویا ورځو له پوره کیدو څخه د مخه به داسی وضعه جوړه کړی چی د اولس په زړونو کی به د جگړی حوصله پاتی نه شی.

ماته معلومه شوی ده چی د اولس غداران اوس په الحمرا کی راتپول شوی دی، له هغوی نه دا لری نه ده چی نا څاپه دښمن ته د ښار دروازی خلاصی کړی، او تاسو ته باید دا معلومه وی چی تاسو غلامان شوی یاست. ځکه خو تاسو باید د دوی له دسیسو څخه یوه شیبه هم غافل پاتی نشی.

زه همدا نن غرناطی ته رارسیدلی یم، ماته د هغو خلکو د مشورو ضرورت دی چی په جنگی امورو تر مابنه پوهیږی. د حال او راتلونکی له خطر څخه ستاسو خبرول زما لومړنی ذمه واری وه او تاسو شاهدان یاست چی ما د خپل توان او استعداد سره سم خپله ذمه واری تر سره کړه.

د خبرو په پای کی حامد بن زهره لاس په دعا اوچت کړل بیا د البسین خطیب جگ شو ویی ویل:

بناغلیو! اوس د ښار مشران په یوه ځای کی را غونډ شوی دی او ستاسو د عالیقدر لارښود انتظار کوی ځکه خو حامد بن زهره رخصت درڅخه غواړی، زه له تاسو څخه غواړم چی ده ته لاره ورکړی او له شانه مه ورپسی زغلی، یوازی څو تنه ملگری به یی ورسره ولاړ شی، د جومات نه بهر هم د ده د ساتنی لپاره کسان شته، اوس د ماسختن لمانځه وخت دی تاسو ډاډه پر خپلو خپلو ځایونو کښینی. لږ ځنډ وروسته حامد بن زهره له جومات څخه ووت او په یوه بگی کی سپور شو.

*****

سلمان چی له خوبه را وپښ شو په کوټه کی تیاره خپره وه، هغه په بیره جگ

شو د کوهی دوره په لوری ولاړ، او له درزونو څخه یی بهر ته وکتل، خو په انگرې
کی هم تیاره وه، له یوه لوری د خلکو غږونه راتلل خو سلمان یی خبری نه شوای
اوریدای. لږ ځنډ وروسته هغوی په څه خبره په کپس کپس خنډل، د سلمان لږ او
ډیره پاته اندیښنه هم لری شوه، په ډاډه زړه یی دیوال ته تکیه وکړه او کیناست، د
ورځی په حالاتو یی فکر کاوه او ذهن ته یی ډول ډول خیالونه راغلل:

آیا دا امکان لری چی عاتکی کوم سړی لیدلی ؤ هغه د دی د پلار د وژونکی
سره په څیره کی ورته وی او عاتکی د کومی فرضی اندیښنی په سبب زه په
پریشانی کی غورځولی وم؟

که زه حامد بن زهره ته ور رسیدلی وای هم دا څه وړ ممکنه وه چی ما د یوی
نجلی پیغام ور رسولی وای او د بوی داسی فرضی څخه می ابسار کړی وای چی
د هغی لپاره هغه هر ډول خطر قبلولو ته تیار ؤ؟

ولید رښتیا وویل: په غرناطه کی د حامد بن زهره سر بنډونکو او ملاتړ
کوونکو څخه د قوم د غدارانو هیڅ خبره پته نه وه، د هغوی ترتیبات دومره بشپړ
وو چی که ما د عاتکی پیغام ورسولی وای هم د نورو ترتیباتو نیولو ضرورت نه
ؤ، ما تر دی زیات نور څه کولی شوای؟ ښایی په دی کی څه غوره والی وی چی
هغوی زه یو شکمن سړی وگنلم او دلته یی بندی کړم.

بیا هغه په تصور کی له عاتکی سره خبری کولی:

ناپوهی نجلی! تا هسی زه پریشانه کړم، تا دا ولی گنهی وه چی هغه حق پال
چی په غرناطه کی د قوم غدارانو ته چیلنج ورکوی او د فردیناند پر خلاف د جهاد
د اعلان حوصله لری ستا د کاکا لگسیسی څخه به وویریږی او خپله لاره به بدله
کړی؟

دده پوره باور ؤ چی ولید به د ده پیغام حامد بن زهره ته رسولی وی. او هغه
چی له جومات څخه وزگار شی یا به پخپله دلته راشی او یا به ما ور وغواړی.
تر یو ساعت پوری نور انتظار څخه وروسته هغه بله ناکراری احساس کړه:

آیا دا امکان لری چی ولید زما د پیغام رسول ضروری نه وی بللی او هغه چی
له وینا څخه وزگار شوی وی له غرناطی څخه وتلی وی. او بیا هغو غدارانو چی
په غرناطه کی یی له څه ټکر څخه ویره احساسوله په لاره کی د هغه د درولو هڅه
کړی وی؟

نه نه! داسی نشی کیدای! داسی باید ونشی، دغه بدمرغه اولس حامد بن زهره

ته اړتیا لری. هغه باید ژوندی واوسی.

بیا یی په انگر کی د بوټونو غږ واورید، او لږ ځنډ وروسته چا دروازه خلاصه کړه، سلمان جی بهر ته ورووت، د غوسی پرځای یی په گیله منه لهجه وویل: تاسو ظالمان هم باسټ او ساده گان هم.

په ځواب کی د جعفر غږ اوچت شو: بناغلیه زه جعفر یم، او زما باور نه کیده چی ته به غرناطی نه را رسیدلی وی. د جعفر په لیدو د سلمان ټوله غوسه سره شوه، هغه زر ور وړاندی شو تر مت یی ونیو او له نورو پنځو کسانو څخه یی پوی گوینی ته کړ په تبت غږ یی تری وپوښتل:

هغه به په خیریت وی؟

هوکی د الله احسان دی، زه افسوس کوم چی تا یی وینا وانه وریدله، که ماته دمخه احوال راغلی وای نو دلته به راتلم او راسره بیولی می، ولید هغه وخت سعید ته ستا خبره وکړه چی موږ له جومات څخه راوتلو. سعید پر دی ډیر خفه ؤ چی ته غرناطی ته راغلی یی، که له خپل پلار سره د هغه موجودیت ضروری نه وای نو سمدهستی به دلته راتلو. اوس هغه پر ما تینگار کړی دی چی ولید دوی ته دی ورسوم او سهار وختی له تا سره کلی ته روان شم. ولید دا غوښتنه هم کړی ده چی زه د ده له خوا له تانه بخښنه وغواړم.

: هغه چیرته دی؟

: هغه هم له هغوی سره په بگی کی سپور شو.

: هغوی چیرته ولاړل؟

: د کوم دوست کره ولاړل خو اوس ستا لیدل ورسره ممکن نه دی. هلته د غرناطی د مشرانو غونډه ده او هغه به تر ډیره مشغول وی. سعید ویل چی د پلار جان اندیښمن کول ضروری نه دی. هغه چی وزگار شی پخپله به درته راشی، راحه چی زه تا د ولید دوی کره ورسوم،

زه بل لور ته روانیږم.

ستا آس چیرته دی؟

: ما خپل آس د جنوبی دروازی څخه لږ لری په یوه سرای کی پرینی دی. د سرای د خاوند نوم عبدالمنان دی، هغه به زما انتظار کوی.

جعفر وویل: زه عبدالمنان پیژنم، هغه یو مخلص سړی دی، تا که د هغه سرای ته په رسیدو ویلی وای چی د حامد بن زهره دوست یم نو دومره له پریشانیو سره

به نه وی مخ شوی. هغه تا ته دا ډاډ درکولی شوای چی هغه ته په غرناطه کی هیڅ خطر نشته، اوس راځه چی تا د ولید کور ته ورسوم، بیا به دی په اس پسی څوک واستوم.

سلمان وویل : که تاسو عبدالمنان اعتمادی بولی نو ایا دا غوره نه ده چی زه هم سرای ته ولاړ شم او هلته د حامد د هدایت انتظار وکړم. که ماته د بیرته ستیدو اجازه شوه نو چی سهار شو له همغه ځایه به ولاړ شم، اوگوره ستا خو پوره باور دی چی په غرناطه کی حامد بن زهره ته څه خطر نشته؟

جعفر ځواب ورکړ: که تا د هغه له وینا وروسته د خلکو احساسات او جوش لیدلی وای نو د دی پوښتنی ضرورت به دی نه ؤ احساس کړی. اوس د بنار داسی وضعه ده چی که یوازی څوک پر سرک روان وی هم غداران به د حملی جرئت پری ونکړی. خو زما دا گومان دی چی هغه به په غرناطه کی ډیر پاتی نه شی. خو تا دا ونه ویل چی ته د هغه د هدایت پر خلاف دلته ولی راغلی او د هاشم په اړه تا ته څه وړ معلومه شوه چی هغه کوم خطرناکه لویه لوبوی؟ سلمان لنډه کیسه ورته تیره کړه، جعفر له لږ چورت وروسته وویل:

: موږ چی دلته راغلو هاشم مو نه دی لیدلی، که هغه غرناطی ته راغلی وای نو د حامد بن زهره تلاش به بی خامخا کاوه، بیا دا خبره هم زما ذهن ته رانه غله چی کله حامد بن زهره غرناطی ته د تلو اراده ظاهره کړه هغه په وار وار ورته ویل چی اوس دی د تلواراده وځنډوه، که هغه له غدارانو سره ملگری شوی وای نو د هغه د ژوند او سلامتیا په اړه دومره اندیښمن ولی ؤ؟ زما په گومان دا ټولی خبری د عاتکی هسی تشویش او وهم دی. که د هغی اندیښنی رښتیا وی هم موږ ته د ډیر تشویش ضرورت نشته، نن د اولس هر غدار د حامد بن زهره د وینو تپری دی که هاشم هم له هغوی سره ملگری شوی وی نو څه فرق نه کوی؟

حامد بن زهره په غرناطه کی خپل مسئولیت سرته رسولی کله چی هغه د جنوب په لور وخوځیږی نو قبایل به ورسره وی.

سلمان وویل : ماته معلومه ده چی هغه به د ځان د خطر په اړه اندیښنه ونه کړی خو ما له عاتکی سره وعده کړی ده چی زه به بی پیغام ور ورسوم. اوس که تاله هغه سره ونه لیدای شوای لږ تر لږه سعید ته دا خبره ور ورسوه.

جعفر ځواب ورکړ: ته ډاډه اوسه زما له لوری به هیڅ تنبلی ونه شی. سعید په وار وار پر دی ټینگار کاوه چی دلته باید څوک ونه پوهیږی چی ته څوک بی په

غرناطه کی له حامد بن زهره څخه ستا لری ساتل هم په همدی خاطر دی. ستا په زړه کی داسی تیره نه شی چی هغه اوس له کومو خلکو سره گوری نو تر تا زیات ارځنبت ورکوی، ولید هم په خپلو کړو وړو ډیر خفه او پښیمانه ؤ او له تاسو څخه یی بخښنه غوښته.

: ولید خپله ذمه واری پوره کړی او زما له هغه څخه هیڅ گيله نشته، خو زه له تانه یوه ژمنه غواړم.
: وفرمایی!

که حامد بن زهره ناڅاپه له غرناطی څخه د وتلو اراده وکړه نو ماته خامخا خبر راکړه، زه غواړم چی هغه خپل کور او یا کوم بل خوندي ځای ته نه وی رسیدلی ورسره وم.

: زه دا وعده کوم.

: زه به دی انتظار کوم

*****

لږ ځنډ وروسته سلمان له دوو ځلمیانو سره د سرای په لور روان ؤ. له تنگی کوڅی څخه ووتل او په پراخ سړک ځای ځای دوی د هغو خلکو ډلی لیدلی چی د ابو عبدالله او ابو القاسم پر خلاف یی چیغی وهلی. له خپلو ملگرو څخه یی چی پوښتنه وکړه ورته معلومه شوه چی د غرناطی اولس د غدارانو پر خلاف د مظاهری لپاره د الحمرا په مخکی راتولیرپی. سرای ته نژدی یی په یوه پراخ چوک کی ډیره لویه غونډه ولیده، ده خپلو ملگرو ته وویل : نور تا سو زحمت مه باسی، ماته لاره معلومه ده.

څو دقیقې وروسته چی دی د سرای پر درشل ورننوت عثمان دننه ولاړ و، هغه ده ته هر کلی ووايه او ویی ویل : بناغلیه زه ستا په انتظار وم، د سرای مالک هم ستا په باب زیات په اندیښنه کی ؤ. هغه ماته دا حکم کړی چی ستاسو تر راتلو په دروازه کی ودریرم.

: هغه چیرته دی؟

: هغه د حامد بن زهره خبرو اوریدو ته البسین ته تللی ؤ او اوس بنایی په کوم جلوس کی شامل شوی وی الحمرا ته به تللی وی، هغه بنایی هلته ډیر ځنډونه کړی که ماته معلوم وای چی ته دومره ناوخته راځی زه به هم خامخا البسین ته تللی وم. ته د وینا له اوریدو وروسته راغلی؟

: نه! افسوس چی ما د هغه وینا وانه وربدای شوه!

: راځه، ته به شپه همدلته تیروی که نه؟

سلمان له هغه سره روان شو ویی ویل: کیدای شی زه شپه همدلته تیره کړم خو تر اوسه پوری می دا پریکړه نه ده کړی، زه د یوه ملگری په انتظار یم، کله چی هغه راشی زه به یی په مشورو عمل کوم.

هغه بهر د درشل نه تیر شو او انگر ته ورننوت عثمان یوه نوکر ته غږ وکړ: ته د میلمه لاسونه ومینځه پاس یی بوزه زه ډوډی ورته راوړم.

سلمان وویل: د ډوډی ارتیا نشته، یوازی د اوداسه لپاره اوبه راوړه.

عثمان وویل: بناغلیه: د سرای مالک ستا لپاره په کور کی د ډوډی تیارولو امر کړی ؤ، تاسولر خامخا و خوری که نه نو هغه به هم خفه شی او د کور نور غږی به یی هم، تاسو اودس او لمونځ وکړی وروسته به زه ډوډی درته راوړم، راشه زه غلسخانه دروینیم.

****

د پاسنی پور هغه کوته چی سلمان پکی ؤ د درشل د لویی دروازی پر سر وه چی یوه دريځه بی بهر سرک لوری ته خلاصیده. عثمان ده ته یوه بنکلی قالینه وغورولله او بهر ته ولاړ.

سلمان چی لمانځه ته اوچت شو نو د کړکی نه یی لږ لږ ځنډ وروسته د اسونو د پښو تربهار اوریده، وروسته بیا چی دی له لمانځه نه وزگار شو نو د سرک له لوری یی د څو تنو غږونه واوریدل، ورجگ شو کړکی یی خلاصه کړه او لاندی یی وکتل، څو کسان د سرک په یوه او بله خوا ولاړ وو او خبری یی کولی. یوه تن وویل:

وروره هغه غدار ؤ، او زما باور دی چی هغه ښار پریښود او بهر ته تښتی، وگوره هغه نیغ دروازی لوری ته روان دی.

دوهم تن وویل: وروره! غداران له څو ورځو راسی له کورونو د وتلو جرئت نشی کولی. امکان لری هغه د حامد بن زهره سکری وی او د څه کار لپاره یی استولی وی.

دریم وویل: د حامد بن زهره سکری دومره بی غیرته نه دی چی د غرناطی پر سرکونو هم پر حیدر څیرو پردی ر چپری کړی او بیا دا کله کیدای شی چی د شپي په مهال د درو زی ساترکی دروازه ورته خلاصه کړی.

څلورم وويل : نن د حامد بن زهره د يوه وړوکی خدمتگار لپاره هم څوک دروازه نشي تړلی، پهره دارانو ته دا معلومه ده چې نور وضعه بدله شوی ده، که هغوی غداران وای نو هغوی له دی دروازی څخه د وتلو پر ځای باید سينتفانی ته تللی وای، ځکه چې هغوی ته يوازی فردبناند پناه ورکولی شی.

بيا يو بل غږ واورېدل شو: وروره! تاسو هسی وخت تيروي راځي الحمرا لوري ته ور شو. راځي!!

*****

سلمان دريڅه بنده كړه او پر كرسۍ كيناست، عثمان دروازه وټكوله او بيا كوټې ته ور ننوت او بيا يې د ډوډې پتنوس د هغه په مخ كې په يوه وړوکی ميز كېنود.

سلمان وپوښتل : عثمانه! تا په سر ك څو تنه سپاره وليدل؟
: هوکی! ما له سرای نه د وتلو په وخت كې درې ډلې وليدی چې ټول شمير يې د شلو تنو په شاوخوا كې ؤ هغوی ټولو پر مخونو نقابونه غوړولي وو. كه شپه نه وای نو ما به په هغوی كې كوم يوله اس څخه خامخا پيژندلی وای، ما ستا له راتگ څخه لږ وړاندې هم اته تنه سپاره وليدل چې د ښار د دروازی په لور روان وو.

: آيا دا امكان لری چې هغوی په څه كار پسې وتلی وی او پهره دارانو دروازه ورته خلاصه كړی وی؟

عثمان ځواب وركړ : ماته هم دا خبره عبجيه ښكاري... د شپې له خوا يوازی هغو څلكو ته دروازه خلاصیږی چې له كوم افسر سره يې شخصي اړيكي وی، خو نن هغوی د ورځې هم دروازه بنده كړی ده.

كه په لاره كې زموږ لیده كاته نه وای شوی او تاسو د سرای مالك ته زما په باب يادونه نه وای كړی نو ښايی چې تر اوسه به همالته پاتی وم.

: نو د دی مطلب دا دی چې ماته نا ځاپی له ښاره د وتلو ضرورت شی عبدالمنان راسره مرسته كولی شی.

: هوکی د پهره دارانو مشر له هغه سره پيژنی، نن د هغه په واسطه زما په شمول نورو څلكو ته هم ښار ته د ننوتلو اجازه وشوه.

سلمان وويل : ايا ته دا معلومولی شی چې كوم سپاره همدا اوس له دی ځايه تير شول هغوی ته د ښار دروازه خلاصه كړای شوه كه نه، كه هغوی د حكومت

ځلك وى نو پنايى پهره دار درته څه حال ونه وايي، خو دا امكان لري چي هلته شاوخوا چا دوى له دروازي نه بهر ته د وتلو په حال كى ليدلى وي.

: كه دا ضرورى وي نو زه به سمدستي ووزم او دا معلومات به راوړم.

: ته زما آس درسره بيولى شي!

: نه پناغليه! د اس ضرورت نشته زه همدا اوس بيرته راستنيم.

عثمان په منډه له كوټي نه ووت او سلمان د ډوډي څخه څو نمړي په خوله كړي، بيا جگ شو، په كوټه كى يى قدم وهل پيل كړل، لږ ځنډ وروسته هغه لري د نالندى او بربينا گرزهار اوریده.

عبدالمنان كوټي ته ورننوت او ويى ويل: د خداى شكر دى چي ته راغلى، ماتر ما پنامه ستا انتظار كاوه، بيا مي دا گومان وكړ چي پنايى ته به د حامد وينا وري او بيا به راځي.

ما د هغه د وينا اوريدو فرصت ونه موند، سلمان ځواب وركړ.

عبدالمنان د هغه په مخكى كيناست ويى ويل: دا وينا تا بايد خامخا اوريدلى وای. ما داسى احساسوله چي د ده له ژبى د موسى بن ابى غسان فرياد اورم هغه د بوى ډويدونكى كېستى د مانو وروستى فرض ادا كړل.

: آيا ستا هيله شته چي د ده له دى وينا وروسته به د غرناطى ځلك را په خود

شي؟

عبدالمنان تر لږ ځنډه سر په گريوان شو او بيا يى ځواب وركړ: سمدستي دى پوښتنى ته ځواب ډير گران دى. تر كومه ځايه چي د ځلكو د خوځولو او راتلونكو خطرونو څخه په خبرولو پورى اړه لري نو هغه خپل فرض ادا كړى دى. بيا هم د ده دوينا په وخت كى ماته دا خيال په وار وار ذهن ته راتلو چي كه به د سړى د قوم د گناهونو كفاره ادا كولى شواى نو د غرناطى پر ځلكو به د موسى بن ابى غسان وينا بى اغيزى نه ثابتيدله آه په څومره دردناك غږ هغه ويل:

«موږ تر خپلى آزادى او د خپل راتلونكى نسل تر بقا څو چنده له خپل دولت، ځمكو، مانيو او باغونو سره مينه لرو، د آزادى مړه كيدونكى ډېر د هغو وينو غوښتنه كړى چي زموږ د نيكونو په رگونو كى يى پريمانى دى ځمكى ته د پيړيو پيړيو سړى ور وبخښل خو نن زموږ زينى په اوښكو بدلى شوى دى او زموږ په سينو كى د ژوند ابرونه مړه شوى دى.»

كه حامد بن زهره څو اونى دمخه دلته را رسيدلى وای او موږ ته يى د اسلامى

هيوادونو له خوا د مرستی په باب كوم امیدواروونکی بیغام راوړی وای د دی اولس په سینو کی د ژوند د ولولو راوینبول به بیا هم یوه معجزه وه، اوس بنایي پر نامعلومو امیدونو د تکیی کولو مهال هم تیر شوی وی. موږ د بنمن ته د دی اجازه ورکړی ده چی زموږ پر ورمیږونو خنجر کیږدی اوس موږ ځانونو ته دا دوکه ورکوو چی بنایي زموږ ښارگونه خوندي پاتی شی او یا مو که ښارگونه غوڅ شی هم موږ به ژوندي پاتی وو.

زموږ اخلاقی برجونه را نږدلی دی. زموږ د ژوند او ځواک ټولی سرچینی زهرجنی شوی دی.

تاسو دا مه گڼی چی زه د غرناطی د امن خوښوونکو ملگری شوی یم، زما د کورنی اته تنه شهیدان شوی دی، او زه پردی خبره ویاړم چی زما یو ورور د اوربندله تړون نه وروسته دومره مایوسه شو چی له هغو غازیانو سره ملگری شو چی له څلورو خواو را کلابند کیدو سره سره یی د خپلی خپلواکی بیرغ نسکوریدو ته پرینښود. هغه د ذلت د ژوند پر ځای د عزت مرگ غوره کړی دی، خوزه له هغه سره توپیر لرم زه یوازی ژوندي پاتی کیدل غواړم.

وضعی زه دی فکر ته اړ ایستی یم چی د کوم اولس واگی د ابو عبدالله او ابو القاسم غوندي خلکو په لاس کی وی چی مشرانو یی له دی ویری څلور سوه بچیان د یرغمل په توگه د بنمن ت سپارلی چی خلك هغوی بیا په جگړه پیلولو مجبور نه کړی، نو د هغوی په زړونو کی د ژوندي پاتی کیدو هیله هم غنیمت ده. د اندلس د مسلمانانو په تاریخ کی راتلونکی څو ورځی ډیری مهمی دی. زه ویریرم چی د حامد بن زهره وینا د تقدیر لخوا موږ ته وروستی جتکه نه وی.

له دی وینا وروسته به په غرناطه کی په هیڅ گوبنه کی هم هغه په امن نه وی، د اولس غداران به د هغه دله منځه وړو لپاره له هیڅ گام اوچتولو څخه ډډه ونه کړی او که هغه ته څه پینښه وشوه نو پر اولس به هغه عذاب پیلړی چی نخښی یی را برسیره شوی دی.

د غوندي له یای ته رسیدو وروسته چی ما له کومو دوستانوسره خبری کړی وی هغوی ټول دی خبری ته اندیښمن وو چی د غرناطی اولس به په یوه وخت کی څه ډول د بهرنیو او داخلی د بنمنانوسره وجنگیږی. د کوم قوم لپاره تر دی لوی عذاب بل کیږ دی چی د هغوی د آزادی ساتونکی د بنمن د پوځ لومړنی صف جوړ کړی؟

عبدالمنان تر لږ ځنډه نور هم د قوم د غدارانو د دسیسو په اړه خبرې کولی
بالاخره جگ شو ویی ویل :

: وبخښی ا ما دا هیر کړل چی ته یو میلمه یی او زما حیثیت د یوه سرای د
مبالک نه زیات نه دی، زه د لږ ځنډ لپاره الحمرا ته ځم. که تاسو د غرناطی د
اولس احساسات لیدل غواړی تاسو هم راسره ولاړ شی.

سلمان ځواب ورکړ: تاسو لږ صبر وکړی ما عثمان په څه کار پسی لیرلی دی،
زه دلته د یوه بل چا په انتظار هم یم.
عبدالمنان بیرته پر کرسی کیناست.

لږ ځنډ وروسته عثمان ساه نیولی کوتی ته ورننوت او ویی ویل:
: بناغلیه هغوی له بناره بهر وتلی دی.

عبدالمنان وپوښتل : څوک له بناره بهر وتلی دی؟ عثمان د ځواب پرځای سلمان
ته وکتل او هغه د مول وهلیو سپرو لنډه یادونه ورته وکړه.

عبدالمنان وویل : که دغه سپاره آزادی غوښتونکی وی او حامد بن زهره په څه
کار پسی لیرلی وی نو زه یی زر معلومولی شم. خو که هغوی د حکومت
جاسوسان وی نو په دی وخت کی د هغوی له بناره وتل دوه سببه کیدای شی چی
زما ذهن ته راځی لومړی دا چی غرنیو قبایلو ته یی استولی دی چی د حامد بن
زهره له ملاتړ څخه یی ایسار کړی، او دوهم دا چی حکومت د حامد بن زهره لاره
بندول غواړی.

مگر د پنځلس شل تنو لپاره د جنوب د ټولو لارو بندول آسانه نه دی.

سلمان وویل : خو دا هم امکان لری چی حکومت د دی لپاره تر اوسه دکوزو
دروازو له لاری نور کسان هم استولی وی، نن به ټوله ورځ د سولی غوښتونکی
آرام نه وی ناست، ځکه خو حامد بن زهره ته دا ویل ضروری دی چی د خپل
حفاظت له بندویست پرته د سفر خطر قبول نه کړی.

عبدالمنان جگ شو ویی ویل : ماته اجازه راکړه.

: ته چیرته روان شوی؟

: زه په دی تشویش کی یم چی سنهار هغه روان نه شی ځکه د هغه خبرول
ضروری دی.

: تاته معلومه ده چی هغه چیرته دی؟

: نه ما قصداً د هغه د څارلو هڅه ونه کړه، زما کارویار داسی دی، دا خطر نه

شم قبلولی چی د حکومت جاسوسان په ځان پسی کړم. خو زما دا پیغام به خامخا هغه ته ورسپړی، زه به کوم داسی دوست وگورم چی د هغه د هستوگنی ځای ورته معلوم وی.

: ماته نه ده معلومه چی هغه به ستا پیغام ته څومره اړخښت وړکړی خو که تاسو ما هغه ته ورولی نو دغه رپړه به ډیره اسانه حل شی.

: ډیره ښه ده، زه هڅه کوم راځه!

سلمان جگ شو عثمان ته یی وویل : ته زما آس تیار کړه، امکان لری زه ناڅاپی روان شم، که څوک زما پوښتنی ته راغلل نو همدلته یی ایسار کړه.

عثمان په منډه بهر ته ووت څو شیبی وروسته سلمان او عبدالمنان په زینو کی ښکته کیدل چی دوی د یوی گاډی غږ واورید. او چی دوی انگر ته ښکته شول بگی «گاډی» هلته ولاړه وه او یو سپری تری راكوزیده، سلمان چی ولید غږ یی پری وکړ: جعفره!

جعفر په منډه ورغی او عبدالمنان ته یی له سلام وروسته سلمان ته وویل : هغه ماته دا حکم وکړ چی زه سبا ته کلی ته درسره ولاړ شم. زه چی له لمانځه نه وزگار شوم را به شم ته ځان تیاروه.

سلمان وویل : موږ د هغه په لټه پسی را روان وو اوس مو بیله ځنډه هلته وروله.

: مگر هغه خو...!

سلمان په اندیښنه وپوښتل : اوس د خبرو وخت نه دی بیړه کوه، که هغه چیرته لری وی موږ به په دی گاډی کی ورشو، زه د دی خبری ذمه واری اخلم چی هغه به له تانه نه خفه کیږی.

جعفر یوی او بلی خواته وکتل او ورو یی وویل : ښاغلیه! په غرناطه کی ستا له هغه سره ملاقات امکان نه لری هغه له دی ځایه روان شوی دی.

: چیزته؟

: دایی ونه ویل چی چیرته خو ناڅاپی روانیدل یی ماته هم سوال وو. کله چی ما له تا سره ولیدل او بیرته ولاړم نو کور به یی په کور کی نه و یوه ملازم زه ډیر ښه پیژندلم هغه ماته وویل چی هغوی د الحمرا په لور ولاړل.

: د الحمرا په لوری؟

: هوکی! هغه ته دا خبر ور رسیدلی ؤ چی مظاهره کوونکی له قابو وتلی دی،

او دا خطر پیدا شویدی چی هغوی د امارت مانی ته اور واچوی. د مظاهره کونکو د پوهولو لپاره ورغلی دی، او کوم خلک چی د ده د ملاقات لپاره ورغلی وو هغه هم ورسره تللی وو، په هغوی کی کوم یوه زما اس هم ورسره بیولی و. زه پلي پسی ورغلم هغه د الحمرا د دروازی په مخه کی وینا کوله، د خلکو د احساساتو له سرولو او له هغوی نه د آرام اوسیدلو له ژمنی اخستلو وروسته له وسله والو رضاکارانو سره له هغه ځایه ولاړ. په زرگونو مظاهره چیان د جلوس په څیر له هغه سره روان شول، زه دیر په زحمت لنډ ورغلم خو په دی څنډ کی وسله والو رضاکارو خلک نژدی نه ور پرېښودل او په شایي تیل وهل. بیا چی ما هغوی ته وویل چی زه د هغه خدمتگار یم نو لاره یی راکړه. لږ وړاندی پر سرک دوی گادۍ ولاری وی او آغا په هغوی کی سپړیده. ما منډه کړه او په وروستی بگی کی سپور شوم. آغا له دری نورو کسانو سره دننه کیناست. ما ستا یادونه وکړه بیا راته معلومه شوه چی سعید هر څه ورته ویلی دی.

سعید له هغه سره و؟

: نه هغه د مخی په گادۍ کی و، له آغا سره د ولید نه پرته دوه نور کسان مانه پیژندل.

: د زیاتو خبرو ضرورت نشته د خدای جل جلاله په خاطر دا راته ووايه چی هغه چیرته ولاړ؟

: ښاغلیه! گادۍ چی ختیځی دروازی ته ورسیده نو پهره دارانو بيله دی چی څه پوښتنه تری وکړی دروازه یی خلاصه کړه، اوه اسونه له دروازی بهر ولاړ وو په هغو کی زما اس هم و، پر هغو ولید سپور شو، هغه راته وویل چی ته د دی په بدل کی زما له کوره زما اس راوستلی شی.

سلمان مخ راواړاوه عثمان ته یی چی څو گامه لری له یوه نوکر سره ولاړ و وویل:

ته دلته د څه لپاره ولاړ یی ولاړ شه زما اس راوله، عثمان د طبیلی په لوری منډه واخستله ویی ویل: جنابه! اوس به یی راوالم.

جعفر وپوښتل: ته چیرته ځی؟

سلمان په ترڅه لهجه ځواب ورکړ: دا به وروسته درته ووايم لومړی ته دا راته ووايه چی ته تر الحمرا پوری په هغه پسی ورتلی ولی دی لومړی زه نه خبرولم؟
: آیا دا کیدای شوای چی ما هغه له کوم خطر څخه خبر کړی وای او زما خبری

ته یی اهمیت نه وای ورکړی! اوس صفا ووايه هغه چيرته ولاړ؟
 : صيب! ما له هغه نه وپوښتل خو هغه ماته دا وويل او ځان يی تير کړ چی ته
 له ميلمه سره ځان کلی ته ورسوه، ماته څه معلومه وه چی هغه به مظاهره چيانو ته
 له وينا وروسته له ښاره وزی، او د هغوی اسونه هم بهر ته رسول شوی دی. ما د
 هغه ایسارولو زیاته هڅه وکړه خو د هغه اراده تل نه ماتیدونکی وی.

عبدالمنان وويل : اوس له جعفر سره بحث یی ځایه دی، زما باور دی چی هغه د
 غدارانو په اړه څه خوشباوری نه لری او د ختیځی دروازی څخه یی د وتلو سبب
 هم همدغه کیدای شی چی د ده ملگری د دسیسی څخه پوره خبر دی.

ماته معلومه نه ده چی هغه به کومه لاره غوره کړی وی، خو که هغه تاته کلی
 ته درسیدو هدایت کړی وی نو د دی زیات امکان دی چی هغه د قبایلو د سیمو
 له دوری څخه دمخه کلی ته د تلو هڅه وکړی، اوس خو دا دی باران هم راغی
 امکان لری په غره کی چیرته ایسار شی.

سلمان وويل : زه یوازی په یوه لاره خبر یم او هغه همدغه لاره ده چی زما په
 نظر، د هغه لپاره زیاته خطرناکه کیدای شی، زه اوس له تانه دا پوښتنه کوم چی
 اوس له ښاره زما د وتلو امکان شته؟

عبدالمنان ځواب ورکړ: زما په گومان به څه ستونزه درته مخی ته نشی. تاسو
 پر اس سپور شی راځی، زه په دی گاډی کی ځم او په لویدیځه دروازه کی دی
 انتظار کوم، که پهره دار ولیدی دروازه یی خلاصه کړه ته بيله دی چی له چا سره
 څه خبری وکړی ووزه، که نه نو بیرته راوگرځه.

: بیرته؟

: زما مطلب دا دی چی بیا به د ښار په نورو دروازو خپل نصیب وازمویو.
 سلمان د خپلی چینی دننه لاس ننه ووست او یوه کڅوره یی را ایستله عبدالمنان
 ته یی ونیوه ویی ویل :

دا واخله سل اشرفی پکی دی. امکان لری ورته ضرورت دی شی.

: نه! دا درسره وساته او یوازی دعا کوی چی کوم افسران زه پیژنم له هغوی نه
 کوم یو په دروازه کی وی.

سلمان وويل : زما یوی ښی لیندی او څو غشیو ته اړتیا ده، د سرای مالک یو
 بل خدمتگار خپل کورته په لینده او غیشو پسی واستاوه، او بیا په بیره گاډی ته
 ورغی جعفر په منله ورغی تر مټ یی ونیو ویی ویل :

که دلته د کوم بل اس بندوېست کيدای شی نو زه به له ده سره ولاړ شم که نه نو تاسو پهره دارانو ته ووايي چې په ده پسې يو بل سړی هم را روان دی. زه به تر لږ څنډه د وليد اس راولم او ځان به راوړسوم. که په لاره کې خطر زی نو د ده يوازی سفر بڼه نه دی. زه څو نور کسان هم له ځان سره بيولی شم، د الحمرا په مخکې په زرگونو تنه مظاهره چيان دی او زه چې هلته ورشم يوازی د يوه غږ. ضرورت دی.

عبدالمنان وويل: ته زما اس درسره بيولی شی. خو هغه داسې سست دی چې پری سپور شی له ده سره يوځای سفر نشی کولی. او د کوم بل بندوېست په وجه ناوخته کېږي. ته د هغه د ايسارولو هڅه مه کوه.

سلمان د غوسې په حالت کې وړاندې وړغی او ویی ويل:
جعفره! د خدای لپاره ما پرېږده، د کومو خلکو لخوا چې هغه ته څه خطر پېښيدای شی ستا او د الحمرا د مظاهره چيانو د ورتگ انتظار نه کوی، زه ستا لپاره يوه شيبه انتظار هم نشم کولی.

جعفر ملامت غوندي شو سلمان ته یی وکتل او عبدالمنان په منډه په گاډۍ کې سپور شو.

سلمان د جعفر په اوږه لاس ورکېښود ویی ويل: ته باید خفه نه شی، زه يوازی د خپلی اندېښنی د لری کولو لپاره ځم. که هغوی په لاره کې په مخه راغلل نو ستا د خبرولو لپاره به څوک درته راولیږم.

جعفر وويل: صیب! زه د هغه په باب هیڅ اندېښنه نه لرم. کوم کسان چې له هغه سره تللی دی هغوی به یی په ساتنه کې غفلت ونه کړی! په گاډۍ کې ما له هغه سره دوه ناپېژندوی وليدل. هغوی داسې معمولی خلک نه وو. يو خو یی د پوځ يو لوی افسر ښکاریدو. کله چې هغوی له گاډۍ نه پلي او پر اسونو سپاره شول پهره دارانو سلامی ورته ووهله. زه پردی ډیر حيران شوم چې له جامونه هغه د يوه عالم په څیر ښکاریده. او له سترگو پرته یی نور مخ په پرده کې پټ و. سره له دی هم پهره دارانو ته معلومه وه چې هغه څوک دی. زه د داسې خلکو په ملگری د خپل بادار سفر ته اندېښنه نه لرم زما اندېښنه پردی ده چې ته يوازی روان یی.

: ته زما په باب چورت مه وهه، ان شاء الله زه به ستاسو د کلی لاره نه غلطوم.

څو دقیقې وروسته چی سلمان پر اس سپور له سرای نه راووت نو باران پیل شوی ؤ، پر سرک چوپه چوپتیا وه او هغه اس چارگام زغلاوه. دروازی ته چی نژدی ور، ورسید هغه گاډی ولیده بیا یی د درشل دننه د ډبوی په رڼا کی عبدالمنان له څلورو وسله والو کسانو سره دریدلی ولید، چی له هغوی نه یو د نورو منصبدار معلومیده. دوه تنو نورو د دروازی درنی پلې بیرته کولی. سلمان څو شیبی د درشل په مخکی ودریند بیا چی دروازه خلاصه شوه او وسله وال کسان یوی خواته لری شول نو هغه افسر په لاس اشاره ورته وکړه او ده اس پونده کړ.

سلمان یوه شیبه اس ودراره او بیا یی واگی سستی پرینودی د دروازی نه چی تیر شو شاته یی وکتل منصبدار لاس د خدای پامانی په دود ورته اوچت کړل، سلمان په لوړ آواز ورته وویل : خدای پامان! او بیا یی اس چارگام کړ.

د حامد بن زهره شهادت

باران هره شیبه تونډیده، خو دقیقې پرلپسې د گړندی اس زغلولو نه وروسته سلمان هغه دوه لاری ته ورسید چې له بنی او کین لوری دوی لاری سره یوځای شوی وی. هغه اس ودراره او خو شیبی یی شاوخوا ته وکتل او بیا په همغه گړندی توب پرمخ ولاړ.

نژدی یو میل نور چې وړاندی ولاړ د اسونو شنهار او د پښو ترپهار یی واورید، هغه په بیره د خپل اس جلب را کش کړ له سرک نه کوز د یوی ونی شاته ودرید. د سترگو په رپ کی دوه اسونه تری تیر شول او وړاندی ولاړل او ده داسی احساس کړه چې څوک پری سپاره نه وو. بیا دتورو برښنا دا اټکل سهی کړ. تر اوسه ده خپل زړه ته تسلی ورکوله چې بنایی حامد بن زهره له بلی دروازی څخه د بهرکیدو نه وروسته خپل کلی ته د تلو اراده بدله کړی وی یا یی کلی ته د تلو لپاره د سرک پرځای بله لاره غوره کړی وی. خو چې تش اسونه یی د بنی په لور په منډو ولیدل زړه یی ولوید.

بیا یی په خیال کی ورغلل چې د حامد او یا د هغه د زوی اسونه خو باید د بنار پرځای د کلی په لوری تښتیدلی وای. امکان لری د دی اسونو خاوندان یا د دښمن سرتیری او یا دحامد بن زهره هغه ملگری وی چې له غرناطی څخه ورسره ملگری شوی وو، هغوی به له دښمن سره مقابله کړی وی او د حامد د ژوندی وتلو لپاره به یی فرصت برابر کړی وی هغه پر نا معلومو امیدونو تکیه کوله او وړاندی روان ؤ د هغه د اس زغاسته ورو ورو کراریدله.

بیا هغه ناڅاپه د څو نورو اسونو د پښو ترپهار واورید، مخامخ د سرک ژوره برخه تر اوبو لاندی وه، چې توری ویرښیدلی بنی لوری ته یی څو ونی او د یوی

ویجاړې ودانۍ کڼدوالې ولیدې، هغه د اس واگی راکش کړې او آس یی د کڼدوالو شاته ورساوه، په یوه ونه پوری یی وتاړه او په منډه راغی سرک ته تر ټولو نژدی ونی شاته ودرید.

څو شیبی وروسته هغه د تورو په برېښنا کی شپږ تنه سپاره ولیدل، د سرک په بهیندونکو اوبو کی هغو ناڅاپه اسونه ودرول او غږونه یی واوریدل شول خو د باران په سبب د هغوی خبری سلمان نشوای اوریدی. بیا هغوی ورو ورو وخوځیدل، د سرک په منځ کی اوبه ډیری وی او اسونه ورو ورو په یوه لیکه پکی تیریدل، له اوبو څخه چی تیر شول هغوی بیا ودریدل، اوس هغوی سلمان ته دومره نژدی وو چی د باران د شور سره یی غږونه صفا اوریدل کیدل.

یوه سپاره په لوړ غږ ویل: موږ هسی په دی باران کی ځانونه په زحمت کړی دی. هغو به اوس غرناطی ته رسیدلی وی، او هلته پری د لاس اوچتولو سوال نه پیدا کیږی.

دوهم سړی وویل: تاته معلومه ده چی که هغه ښار ته ننوزی نو زموږ پای به څه وږ وی؟

دریم وویل: د خدای لپاره اوس دا دعا کوی چی پهره دار هغوی ته دروازه خلاصه نه کړی.

: کله چی په دروازه کی هغه چیغه وکړی چی د حامد بن زهره وژونکی راپسی دی نو پهره داران به د هغو د درولو جرئت ونه کړی. هلکی زه داسی احساسوم چی هغوی به موږ ونیسی او پاریدلیوخلکو ته به مو په لاس ورکړی.

وروره! داسی هم امکان لری چی پهره داران هغوی زموږ ملگری وبولی او دروازه ورته خلاصه کړی، او چی موږ کله هلته ور ورسیرو د ښار خلک مو په دروازه کی مخی ته په انتظار ولاړ وی. اوس زموږ پای په هیڅ صورت هم ښه نشی کیدای.

که ماته دا معلومه وای چی هغه د حامد بن زهره د لاری نیولو لپاره روان دی نو ما به هیڅکله هم ملگری نه وه ورسره کړی. اوس به دا څوک ومنی چی موږ له کومو خلکو سره راغلی وو هغوی موږ نه پیژندل او موږ ته یی یوازی دومره وویل چی دوی د یو دښمن د نیولو لپاره زموږ ملاتړ ته اړتیا لری، تاسو ټول پردی شاهدان یاست چی ما تاسو د غشو له ویشتلو نه منع کړی.

: ښاغلیه! تا هغه وخت ایسار کړو چی زموږ غشی له لیندو څخه تللی وو، او

پنځه تنه رالويدلی وو، اوس موږ ټول په يوه کښتۍ کې سپاره يو، موږ ته په تياره کې دا څه معلومېده چې زمونږ د غشيو نخښه حامد بن زهره دی، اوس يو د بل ملامتول هيڅ گټه نه لری، زمونږ هڅه بايد دا وی چې په څه ډول خپلو خپلوکورونو ته ځانونه ورسوو.

که ستا سره دا اندېښنه ده چې هغه به ښار ته ننوتلی وی نو موږ بايد لږ لری ودرېږو او وضعه وگورو او وروسته بيا څه پرېکړه وکړو. بيا که زمونږ نور ملگری راغلل نو امکان لری د هغوی په مرسته ښار ته د ننوتلو موقع ومومو، دا هم امکان لری چې کوتوال پر پهره دارانو اعتبار ونه کړی او پخپله زمونږ د راتگ په انتظار وی. اوس د دی خبرو وخت نه دی درځی!

سلمان ته پردی پوهیدل گران نه وو چې حامد بن زهره او یا لږ تر لږه د هغه دوه ملگری له اسونو څخه د پرېوتلو په وخت کې د دوی لاس ته نه دی ورغلی او دوی د هغه دوو اسونو د فرضی سپرو د نیولو په نیت ورپسی دی چې ده لږ څنډه دمخه په تېښته لیدلی وو.

سمدستی ده ته دا خیال هم ورغی چې له اسونو څخه محروم شوی تېیان چیرته غلی شوی وی نو تعقیب وونکو ته به د غرناطی تر دروازی پوری دا څرگنده شی چې هغوی په تشو اسونو پسی وو، بيا به د غدارانو يو پوځ د دوی د نیولو لپاره ورپسی راولی. د ده په گومان د حامد بن زهره او یا د هغه د ملگرو د تېښتې یوازینی لاره دا وه چې دغه کسان له غرناطی نه بهر مصروف وساتل شی، ځکه خو چې مخکینی سپاره اس پونده کړ سلمان غیشی خوشی کړ. دزخمی چیغی دا گواهی وبله چې غشی یی په نخښه برابر لگیدلی دی او پخوا له دی چې د هغه نور ملگری وضعیت احساس کړی سلمان دوه نور غشی هم ویشتلې وو.

څو دقیقې په خټو او اوبو کې د اسونو د پښو شرپ شرپ او د سرتیرو چیغی اوریدل کیدی، بيا چې توری وېرېښیدی سلمان نژدی په اوبو کې یو ټپی د منډی په حالت کې ولید.

يو بل سرې له لری خپلو ملگرو ته چیغی وهلی سلمان په ډاډ خپل اس راخلاص کړ پری سپور شو لږ څنډه یی يوه او بله خوا وکتل، بيا یی اس پونده کړ او د سترگو په رپ کې تر گوندو پوری په اوبو کې د تېښدونکی پر سر ودرید، او په لوړ غږ یی وویل:

ودرېږه! ته نور نشی خلاصیدای!

زخمی دواړه لاسونه اوچت کړل ویی ویل: پرما ورحمیپه زه تپیی یم.
 سلمان ورته وویل: چوپ زما په مخه کی روان شه، زخمی بیله دی چی څه
 وواپی د هغه په مخ کی روان شو چی له اوبو نه تیر شول سلمان وویل: وسله دی
 وغورځوه! نور دی ملگری مرستی ته نه راځی.

زخمی وسله وغورځوله او له ویری په ریږدیدونکی غږ پی وویل: د خدای لپاره
 په ما رحم وکړه، ما څه گناه نه ده کړی.

سلمان ځواب ورکړ: د حامد بن زهره قاتل د رحم وړ نه دی.

زخمی چیغی کړی: ما له مجبوری د هغوی ملگریا وکړه. هغوی ټول به پردی
 گواهی ورکړی چی ما په حمله کی هم برخه وانه خستله. ستا د ژغورل کیدو سبب
 هم دا و چی ما خپلو ملگرو ته وویل چی غشی ونه اورو.

سلمان پردی د پوهیدو لپاره زیات فکر ته اړتیا نه درلوده چی زخمی دی د
 حامد بن زهره له ملگرو څخه بولی چی د غدارانو له حملی څخه ساتل شوی وو او
 د ده هم دا گومان په یقین بدل و چی په لاره کی یی کوم اسونه لیدلی وو د هغوی
 سپاره په زخمی حالت کی کومه خوا چیرته غلی شوی دی، بیا یی ډیر زر په ذهن
 کی یو تدبیر راغی او ویی ویل: کوم دوه کسان چی تاسو ورپسی وی، هغوی
 غرناطی ته نژدی موږ ته په مخه راغلل او تر اوسه پوری به د سټار نیمایی خلک
 پر هغوی راټول شوی وی.

زما یوازی پردی افسوس دی چی د حامد بن زهره د وژلو په دسیسه ناوخته
 خبر شوم. ستا په شان خلکو رحم کول گناه ده خو که ته د حامد بن زهره په باب
 ریشتیا ریشتیا راته وواپی نوزه به دی ژوند وبخښم.

زخمی په امیدواروونکی لهجه وویل:

تاسو وعده کوی!

: زه وعده کوم او زما وعده د یوه غدار او د دین د دښمن وعده نه ده.

ستا ملگری چیرته دی؟ زخمی زړه نا زړه وپوښتل. سلمان په ذرانده غږ وویل:

ته یوازی زما د پوښتنو ځواب راته وایه، او په یاد لره چی که دی کوم ځواب
 دروغ و نو وبه دی وژنم، زه درنه پوښتم چی حمله په کوم ځای کی وشوه؟

زخمی په ویریدلی لهجه ځواب ورکړ: کلا ته نژدی د ویالی د پله دی لوری ته.

: حامد بن زهره وژل شویدی؟

: هوکی!

: د هغه زوی سعید څنگه دی؟ سلمان په ژبه غونډی آواز وپوښتل.
: د هغه په اړه هیڅ نشم ویلی، که هغه له دوی سره و نو امکان لری چی
ژغورل شوی وی.

: تاسو څو کسه ووژل؟

: موږ چی کوم مری ولیدل شمیر یی اوه کسه وو، په هغوی کی دوه زموږ
ملگری وو، خو خدای شاهد دی چی ما په حمله کی هیڅ برخه نه ده اخیستی.
سلمان په درانه غږ وویل : ته دروغ وایی.

: په خدای سوگند زه دروغ نه وایم، د حامد بن زهره وژونکی ما نه پیژاند،
موږ ته له غرناطی نه د روانیدو په وخت کی دا هم نه وه معلومه چی موږ حامد بن
زهره ته د لاری نیولو په خاطر روان بو.

کوتهوال موږ ته یوازی دومره وویل چی د بنار څو رضاکاران د یوه خطرناک
پروگرام لپاره روانیږی هغوی ستاسو مرستی ته اړ دی، تاسو د پوځی جامو پر
ځای په ساده جامو کی ولاړ شی. او د جنوی دروازی نه بهر د هغه انتظار وکړی.
له دی نه علاوه یی دا امر هم راته وکړ کله چی له چوکی څخه ووتلو باید مولونه
ووهو، کله چی له دروازی نه بهر ورسید ولږ ځنډ وروسته هلته شل تنه وسله وال
مول وهلی نور راغلل بیا د هغوی قوماندان موږ په دوو برخو وویشلو یوه ډله د
جنوب ختیځ لوری ته روانه شوه او زما دری تنه ملگری په هغی کی شامل شول،
موږ دیارلس تنه په دی لاره راغلو.

سلمان خفه شو پوښتنه یی وکړه: احمقه! زما سره ستا د دومره اوږده داستان د
اوریدو وخت نشته لنډه لنډه یی وایه!

: بیاغلیه! ته به د پوره کیسی له اوریدو پرته باور ونه کړی چی زه رښتیا
وایم. موږ چی پله ته نژدی شوو باران په زور اوریده، د ډلی مشر پنځو تنو ته امر
وکړ چی ټول اسونه د پله بلی غاړی ته ورسوی او نور د سرک دواړو خواوو ته د
بوتیو او د دېرو شاته کیناستل او په انتظار شول، بیا موږ د هغوی د اسونو د
پښتو ترپهار واورید، کله چی پله ته را نژدی شول ناڅاپه چاپه زوره وویل :
ودرېږی وړاندی مه ځی!

له دی سره سم زموږ لارښونکی د غشو د ویشتلو امر راکړ. زما په گومان
پنځه تنه د غشیو په لومړی حمله کی راپریوتل، بیا ناڅاپه یو سپور چی له ټولو
وروسته و له سرک څخه راکوز شو د غشی ویشتونکو شاته یی ځان ورساوه، د

سترگو په رپ کی یی بو سری وواژه، بیا د تورو په برېښنا کی ما دوه تنه نور ولیدل چی له سرک څخه د لویدیځ په لور یی منهی وهلی.

یو سپور پر زین ځان غورځولی ؤ او هل د هغه د اس جلب نیولی و، زما په گومان هغه تپی ؤ دریم سپور چی ناڅاپه یی له بنی لوری څخه حمله وکړه او زموږ یو ملگری یی وواژه له سرکه تیر شو او کین لوری ته یی ځان ورساوه، که ما خپل ملگری له غشی ویشتلو څخه نه وای ایسار کړی د هغه روغ وتل له امکان څخه وتلی وو، موږ ته هغه ځناور گواښ وکړ که له دی دری وارو څخه کوم سری روغ خلاص شو نو کوټوال به ستاسو ورمیږونه غوڅ کړی.

سلمان وویل : تاته د خپل ځان د وکالت ضرورت نشته، ماته معلومه ده چی ته څومره نیک سری یی، زه له تانه د حامد بن زهره په اړه پوښتنه کوم.

: ښاغلیه! هغه وژل شویدی، هغوی د تورو په برېښنا کی د هغه مری پیژندلی ؤ، زما په گومان چی کله هغه له اس څخه ولوید چا پر سر او سینه د تورو گوزارونه پری وکړل، دوو نورو زخمیانو زگیروی کول هغوی یی هم ووژل.
: د هغوی مری څه شول؟

: هغوی یی ویالی ته وغورځول، تر اوسه امکان لری سیند ته رسیدلی وی.
سلمان وویل : تایو دروغ وویل:

: صیب! زه سوگند یادوم چی هغوی یی په ویاله کی وغورځول.
: احمقه! زه د مریو خبره نه کوم، تا وویل چی ستاسو له ملگریو څخه هم دوه تنه ووژل شول، په دی حساب خو د مریو شمیر شپږ نه بلکی اوه کیږی.

: صیب! اووم تن بیا وروسته ووژل شو، زموږ لارښوونکی ماته د اسونو له راغوبښتلو وروسته دا حکم وکړ چی له خپلو ملگرو سره پر سرک نیغ د غرناطی لاره ونیسم پخپله له خپلو ملگرو سره په کینه لار ولاړ.

موږ به ایله سل گامه لری تللی وو چی د تومانیچی له غږ سره مو جوخت د رضا کارانو چیغی واوریدی، موږ اسونه ودرول او د احوال لپاره مو یو تن ور واستاوه هغه چی بیرته راستون شو دا احوال یی راکړ چی د تښتیدونکو سپرو څخه یو تن دویالی سره نژدی په بوتو کی ولاړ ؤ او هغه له رضاکارو څخه یو تن وواژه.

: بیا پر سرک یوازی دوه تنه سپاره تاسو ولیدل؟

: هوکی! موږ د لاری له یوه کلی څخه وړاندی د سرک په پیچومی د اسونو د پښو غږ واوریده او زموږ دا اتمکل ؤ چی هغوی دوه وو، زموږ په گومان دریم سری

د تومانچی په ډز د رضاکارانو پام ځان ته وړ واراوه او دی نورو دوو تنونه یی د تیبنتی زمینه برابره کړه.

اوزه پردی خوښ شوم چی هغوی ځانونه وایستلی شول.

: ته به په دی خبره ډیر خوښ وی چی هغوی ژوندی ووینی او انعام پری واخلي!

: د خدای په خاطر پر ما اعتماد وکړه، که موږ هڅه کولی نو د هغوی رالاندی کول راته گران نه وو. موږ هسی دا سبودله چی په هغوی پسې یو او د دی یو سبب دا و چی موږ یو پر بل اعتماد نه درلود چی کله به مو فاصله ورسره لږ شوه نو موږ به کرار شوو او چی هغوی به رانه لری شول موږ به بیا ورپسې گړندی شوو. تاته د حامد بن زهره د شهادت نه وروسته هم دا معلومه نه شوه چی ستاسو لارښود څوک و؟

: نه، ما عرض وکړ چی هغه خپل مخ په نقاب کی پوښلی و.

سلمان وویل: ته هغه جونگری ته ننوزه، کیدای شی د بام کومه برخه یی روغه وی او له باران څخه پناه پکی واخلي، زه چی غرناطی ته ولاړ شم تاته به کوم مرستندوی راواستم.

زخمی چیغی کړی: د خدای په خاطر دا ظلم مه کوه، که په غرناطه کی چاته دا معلومه شوه چی زه د حامد بن زهره د وژونکی ملگری یم نو کوتوال ته به می هم د سر خیر گران شی. خلك به می د بوتیو شکولو ته چمتو شی.

: ته چیرته تلل غواړی؟

: ماته معلومه نه ده خو اوس غرناطی ته نشم تلای.

زما دا باور هم نه دی چی تر سهاره به ژوندی پاتی شم.

: تا غوندي خلکو ته زر مرگ نه راځی اوزه دا احساسوم چی پر تا تر زخم د ویری اغیزه زیاته ده، ته د څه رحم حقدار نه یی خو ما د بخښنی وعده درسره کړی ده. ستا له خبرونه ما دا اټکل کړی دی چی د پولیسو نور کسان ستا تر لاس لاندی وو.

: صیب! زه له دی څخه انکار نه کوم چی هغوی زما تر قوماندانه لاندی له غرناطی څخه راووتل، خو د ښار نه تر راوتلو وروسته زما ډمه واری یوازی دومره وه چی پر هغوی د خپل لارښوونکی هدايات عملی کړم، دا زما بد مرغی وه چی کله د رضاکارانو لارښود د غشو اورولو قوماندانه ورکړه ما خپل ملگری پر وخت

ایسار نه کړل، خو که ما هغوی ایسار کړی هم وای څه توپیر به نه ژ راغلی.
 سلمان وویل: زما په گومان به ستا ملگری دا جرئت ونه کړی چی تا په دی
 حالت کی پری پدی او غرناطی ته ولاړ شی. ځکه خو ته زما په مخ کی درومه،
 امکان لری لږ وړاندی هغوی چیرته غلی شوی وی. راځه!

*****

زخمی د بی وسی په حالت کی د سلمان په مخ کی روان شو، پر سرک کوم دوه
 سوه گامه له تلو وروسته ناڅاپه له کوم لوری یو غږ راغی، یحیی، یحیی! مروانه
 سلمان اس ودراره او ملگری ته بی وویل: ودریږه! ستا نوم څه شی دی؟
 زما نوم یحیی دی.

سلمان وویل: ته په ځمکه پرېوزه او خپل ملگری را وغواړه، زر کوه که نه نو
 ورمیږ به دی غوڅ کړم. زخمی زر پرېوت او چیغی یی کړی: زه دلته یم.
 سلمان وویل: احمقه په پوره زور چیغی کړه.

که تا د هغوی د پوهولو هڅه وکړه نو زما لومړنی گوزار به پرتا وی، هغوی ته
 ووايه چی زه ټپی یم او حمله راوړونکی پر ما د مړه گومان وکړ او پری یی بنوډم.
 زخمی کومی وشلاوه او په زوره زوره یی خپلو ملگروته چیغی وکړی، سلمان د
 سرک کین لوری ته د څیړی په بوتیو کی غلی کیناست. څو شیبی وروسته د سرک
 له بنی لوری د فصلونو له منځه د اسونو د پښو ترپهار اوچت شو بیا اسونه
 ناڅاپه ودریدل او د یوه سړی غږ واوریدل شو: یحیی ته چیرته یی؟
 هغه ځواب ورکړ: زه دلته یم.

: مروان چیرته دی؟

: ماته نه دی معلوم.

: حمله کوونکی چیرته دی؟

: ماته نه دی معلوم بنایی هغه غرناطی ته رسیدلی وی. تاسو زر راشی موږ
 باید زر تر زره له دی ځایه ووزو.

یو بل غږ واوریدل شو: هغوی څو تنه وو؟

: ماته نه دی معلوم چی څو تنه وو، خو که تر څو شیبو پوری نور دی ټوکو ته

دوام ورکړی نو له غرناطی څخه به په زرگونو کسان راورسیږی.

د اسونو د پښو غږ بیا پورته شو. او د سترگو په رپ کی څلور سپاره سرک ته
 راووتل، یو تن له اس څخه پلي شو او د ټپی د راپورته کولو هڅه یی وکړه ویی

ویل : ما په وار وار درته ویل چی له سرکه باید لری شو، ستا اس په مورې پسی راغی مورې هغه لږ وړاندی ترلی دی.

دوه نور سپاره هم له اسونو پلى شول، له هغوی څخه یوه وویل : اوس د خبرو وخت نه دی، ته دی پر خپل اس درسره سپوره کړه، مورې به مروان ولتهوو. هغه د ختیځ په لوری ولاړ امکان لری د غرناطی پرځای اوس خپل کلی ته رسیدلی وی. د بوتیو له منځه آواز راغی : اوس تاسو هیچری نشی تلای. او له دی سره یو ډز اوچت شو، پر اس سپور کس په یوه غرب پر ځمکه راپریوت او بیا د سترگو په رپ کی سلمان پر سرک دریدلی ؤ د هغه د توری په لومړی گوزار یو بل تن هم وغورځیده، دریم پر اس سپور شو او د تیبنتی هڅه یی کوله چی سلمان ورپسی راوگرځید او خپل اس یی ورپسی خوشی کړ.

ناڅاپه هغه اس کین لوری ته وگرځاوه او د سلمان لومړی غشی هسی ولاړ خو د سترگو په رپ کی هغه بیا د ده تر گوزار لاندی راغی، هغه دا ځل هم ځان یوی خواته کوږ کړ او غوښتل یی ځان وساتی خو د یوی کرپری سره ځورند شو، د هغه یوه پنبه په رکاب کی بنده وه او بدن یی په اس پسی په ځمکه کش کیده. ترهیدلی اس له څوگامه وروسته ودرید. ناڅاپه سلمان له شانته څه غږ واورید او هغه په بیره د خپل اس جلب راوگرځاوه او پونده یی کړ، بیا یی د تورو په پرېشنا کی دوه تنه ولیدل چی یو له بل سره غیږ په غیږ وو.

هغه چی ورنژدی شو چیغه پکړه یعیی! په ځواب کی یی یوه کمزوری چیغه واوریده، له دی سره یو تن جگ شو او د تیبنتی هڅه یی وکړه، خو دوهم یی تر پښو لاسونه راوڅرخول او هغه پرمخی پریوت.

یحیی په ډویدونکی غږ وویل : دی درنه خلاص نه شی، ده پر تا د غشی د گوزار هڅه وکړه.

دوهم سړی د بیا جگیندو هڅه وکړه خو سلمان له اس څخه پلى شو او بیا یی د سترگو په رپ کی توره د هغه په وینو ولېوله.

سلمان یحیی ته پام واراوه ویی ویل : ما گومان کاوه چی دی وتبنتید او ته هم بښایی ورسره تللی وی، ما فکر وکړ چی تاته د یوه مرستندوی ضرورت شته، ځکه خو که تبنتیدلی نو زه به نه درپسی تلم، اوس تاته یوازی د یوه اس ضرورت دی اوزه ستا دا اړتیا پوره کوم.

یحیی ځواب ورکړ: زما اوس هیڅ شی ته اړتیا نشته، زما وروستی منزل

رارسيډلی دی. تا ماته دا احساس راکړ چی د یوه گناهگار لپاره تر وروستی سلگي د تویی دروازه بیرته وی او زه ستا مننه کوم، اوس ته باید له دی ځایه ځان ویاسی.

ته زما ملگری یی، او زه تا په دی حال کی نشم پریښودلای. دلته نژدی یو کلی دی، زما باور دی چی که هلته ورسپړو زه به ستا د علاج څه بندوبست وکړای شم. سلمان هغه ته د تکیی ورکولو هڅه وکړه خو یحیی د هغه لاس ونیو او خپل بغل ته یی نژدی کړ، د سلمان گوتی په تودو وینو کی دوی شوی، بیا یی د خفگان په حالت کی دهغه خنجر په موتی لاس وواکه چی د ده په تتر کی بنخ و. یحیی له درده په زگیروبو شو ویی ویل: ستا غشی زما په بنی اړخ کی بنخ و او ما همغه وخت هغه وکیښ او ومی غورځاوه خو دغه خنجر...

هغه د خپلی خبری د پوره کولو پرځای په توخی، پیل وکړ، او بیا یی سمدستی کانگې وکړی. سلمان نژدی ورسره کیناست، لږ ځنډ وروسته یحیی لږ راسنبال شو ویی ویل:

ماته معلومه نه وه چی هغه تاته کمین نیولی دی. ما داسی گنله چی هغه له ویری تبتیدلی نشی. خو چی کله هغه غشی په لینده کی کینښود مایی لاس ونیو. هغه راته ویل چی ته له دښمن سره ملگری شوی یی، تا موږ ته دوکه راکړه، هغه پر ما زور ورنه و خو زه تپي وم، ته چی په کوم سړی پسی ورغلی هغه خو به تبتیدلی نه وی؟

: نه!

اوس له موږ څخه یوازی یو تن چیرته تبتیدلی دی خو هغه تپي دی او زما باور دی چی د غرناطی په ځای به یی هغه خپل کلی ته ولاړ شی. زه له تا سره نشم تلای خو له دی حلکو سره یوځای بنخیدل می زړه نه غواړی. زه تا دلته نه پرېږدم. که ته لږ همت وکړی نو ډیر زر ډیر خوندي ځای ته ځانونه رسولی شو. زه اوس اس درته راولم، سلمان جگ شو پر خپل اس سپور شو.

لږ ځنډ وروسته هغه بیرته راغی او یحیی ته یی غږ وکړ: یحیی! راځه تاته می اس راوستی دی.

ته راپورته کیدای شی که زه درسره مرسته وکړم!
خو یحیی هغه ته هیڅ ځواب ورنکړ.

: یحیی! یحیی! هغه په اندیښنه له خپل اس څخه راګوز شو، د یحیی نبضونه یی وکتل خو د هغه په بدن کی د ژوند نخه یی نه وی.

د لږ فکر وروسته یی د هغه مړی پر اس واچاوه او بیا یی دواړه اسونه تر جلب و نیول او روان شو. لږ ځنډ وروسته هغه د سرک پر غاړه د ویجاړ شوی کور مخی ته ودرید او مړی یی دننه یووړ، بیا زر راووت او پر خپل اس یی پښه واړوله، په بل لاس یی د دوهم اس جلب و نیو او له هغه ځایه روان شو، د هغه مخه جنوب لوری ته وه، د هغه لومړنی منزل همغه کلی ؤ چی سهار یوی ماشومی نجلی بلنه ورکړی وه.

اوس باران دریدلی ؤ او سپوږمۍ د ورېځو نه سر را ایستلی ؤ.

بدريه

سلمان کلی ته نژدی ودرید او شاوخوا یی تر نظر تیرکړل، بیا څو گامه وړاندی د سرک بڼی لوزی ته یوی چوپی کسوڅی ته ننوت او د کین لوري وروستی کور دروازی په مخه کی بی اس ودراره تری پلی شو.

د کومڅی د نورو کورونو په څیر دغه کور هم داسی ښکاریده چی څوک پکی نه وی، بهر دیوال ځای ځای لویدلی ؤ او د انگر د دروازی یوه پله ورکه وه.

څو شیبی یی یوه او بل لوری ته له کتلو وروسته دننه قدم کښیښود وروکی انگر ته یوه دروازه راوتلی وه او د شمال څپو د هغی ماتی پلی رچولی چی کړچ کړچ غږ یی اوچتیده.

سلمان له څو شیبو چوپتیا وروسته د احتیاط لپاره غږ وکړ:

څوک شته! څوک شته؟ او چی څه ځواب یی وانه ورید دواړه اسونه یی د برندی په ستنی پوری وتړل او په بیره بهر ته راووت.

څو شیبی وروسته د جومات په مخکی د پراخی حویلی په مخه کی ودرید، څو شیبی بهر شاوخوا ته له څار وروسته ورو وړاندی ولاړ، او له یوه لویدلی دیوال څخه دننه واوښت، هغه د یوه غله په څیر حویلی ته ننوتل نه غوښتل خو د ننه کور له بهرنی دروازی څخه دومره لرې و چی که یی هر څومره په زوره چیغی کړی وای هم چا به دننه نه وای اوریدلی او د دی خبری ډیر امکان ؤ چی د کور د خلکو پر ځای کلیوال پری ور تړل شوی وای.

په باغ کی نژدی دوه سوه گامه وړاندی هغه د یوی ښکلی مانی لویه دروازه ور وټکوله، خو هیڅ ځواب یی وانه ورید، هغه بیا دروازه وټکوله او بیا یی څو شیبی وروسته چیغید وکړه: مسعوده! مسعوده!

لږ ځنډ وروسته یی یو ښځینه غږ واوړید: ته څوک یی؟

: تاسو مسعود راوغواړی هغه می پیژنی!

: ته ودریږه!

سلمان نژدی پنځه دقیقې نور انتظار وکړ، بیا یې ناڅاپه له شانه څه غږ واورید، او ورسره جوخت چا له رعبه په ډکه لهجه تری وپوښتل: ته څوک یی؟ سلمان مخ واپراوه شاته یی وکتل یو سړی د ونو له منځه را ووت چی په لاس کی یی توره وه.

هغه وویل: مسعوده! سهار زموږ لیده کاته شوی وو، زه افسوس کوم چی بی وخته زحمت درکوم. بهر دروازه تړل شوی وه، که بند نه وای هم زما دا تمه نه وه چی غږ به می دومره وړاندی ولاړ شی، له ما سره د دی خبری په باب هم خطر و چی که ما شور گډ کړ نو د کلی خلک به په سړک راټول شی، که ماته دا معلومه وای چی ته له کوره بهر پهره کوی نو ما به د کور خلک نه ناکراره کول، ته د کور خاوندی ته خبر ورکړه زه د حامد بن زهره ملگری یم.

له دننه څخه آواز راغی: ستاسو نوم څه شی دی؟

سلمان ته دغه غږ اشنا په غوږو ورولگید او بی له ځنډه یی وویل: زما نوم سلمان دی.

ناڅاپه دروازه خلاصه شوه او یو د لوړ قد خاوند تری راووت هغه ولید و. سلمان پر خپلو سترگو باور نه کاوه، پوښتنه یی ترې وکړه: سعید له تاسره و؟

: هوکی!

: هغه تپی دی؟

: هوکی مگر تاته څه وږ معلومه شوه چی هغه تپی شوی دی؟

: ماته ډیر څه معلوم دی. خو دا راته معلومه نه ده چی تا هغه دلته راوستی دی.

د ولید په پوښتنه سلمان خپل لنډ داستان تیرکړ په پای کی څو شیبی هغه سلمان ته په چوپتیا کتل بیا یی مسعود ته وویل: ته دی میلمستون ته بوزه، بیا د سړک په سر بهر اوسه چی عمر راغی ماته احوال راکړه.

: تشریف راوړی! مسعود سلمان ته وویل:

سلمان په تذبذب ولید ته وکتل ویی ویل:

د سعید وضعه څنگه ده؟

هغه ځواب ورکړ: بی سده دی، اوس یی پر تپونو مرهم ایښودل کیږی، خو د

اندېښنی خبره نه شته، هغه به انشا الله روغ شی، زه اوس راحتم بیا دننه ولاړ او سلمان له مسعود سره روان شو.

دوی له برج سره روان وو او بیا ښی لوری ته وگرځیدل او له دوهم لوري څخه د کور د نارینه و برخی ته ننوتل، هلته په یوه پراخه کوټه کې د یوه بلینده او بودا نوکر چې سلمان سهار لیدلی ؤ دروازی ته نژدی په برنډه کې ولاړ ؤ. مسعود سلمان له دروازی سره پرېښود او بیرته روان شو، سلمان لمده چپنه او پگری لری کړل، بودا ته یی ورکړل او په یوه کرسی کېناست.

نوکر د لمدو جامو له مینځلو او پر دیوال له راڅپولو وروسته په نغری کې اور بل کړ او له کوټې نه راووت، سلمان د لومړي ځل لپاره احساس کړه چې له ښځنی څخه یی بدن په لږزه دی. کرسی یی راکش کړه او اور ته یی لاسونه ونيول.

*****

نژدی تر نیم ساعت پوری هغه د ولید انتظار وکړ، بیا یی ناڅاپه په دهلیز کې د چا د درنو پوتونو غږ واورید او ده د دروازی لوری ته سترگی ور واړولی. ولید کوټی ته ورننوت او یی سیکه یی ده ته نژدی په یوه بله کرسی ځان ور وغورځاوه.

سلمان په اندېښنه له هغه د سعید پوښتنه وکړه، هغه ځواب ورکړ: اوس خو یی وضعه لږ ښه ښکاریده خو تر اوسه پوری را پخود شوی نه دی.

دوی دواړو بیا تر لږ ځنډه یو بل ته په چوپړ خولو کتل بیا ناڅاپه د ولید په سترگو کې اوبنګی راغلی او سر یی څوړند کړ.

سلمان وویل: وروره! اوس باید له صبر او زغم څخه کار واخلي.

ولید ډیر په زحمت خپلی سلګی راتم کړی وې وېل: زما اوس هم باور نه راځی چې حامد بن زهره موږ پرېښی یو، ما هغه د غشو په لومړی حمله کې ولید چې له اس څخه راولوید پردی سربیره می خپل زړه ته دا دوکه ورکوله چې ښایی هغه ژوندی وی او ظالمانو د وژلو پرحای نیولی وی، ځلک به اوس دا وایی چې ما هغه د مرګ په کومی کې پرېښود او تری وتبتیدم، خو خدای شاهد دی چې زما په مخکی د سعید د ژغورلو مسأله نه وای نو د ژوند تر وروستی سلګی به ورسره ملګری وم، زما به تر مرګ ورځی دا ارمان وی چې زه یو ناپوه دوست وم، که ما تا ته ور، خلاص پرېښی وای ښایی ژوندی ژغورل شوی وای.

سلمان ده ته تسلی ورکړه ویی ویل : هغه خپل منزل لیدلی ؤ او لاره بدلول یی
 زموږ له وسه وتلی وه، اوس زموږ لومړنی ذمه واری همدغه ده چی د سعید د
 ژغورلو هڅه وکړو. د هغه زخم خو به ډیر خطرناک نه وی؟
 ولید ځواب ورکړ: سمدستی د هغه په باب هیڅ خبره نشی کیدای.
 سلمان وویل : که ته د کوم بڼه ډاکتر درک راکولی شی زه غرناطی ته تلو ته
 چمتو یم.

ولید ځواب ورکړ: که زه پر دی ډاډه وای چی د حکومت جاسوسان به هغه تر
 دی کوره تعقیب نه کړی نو د غرناطی هر بڼه ډاکتر دلته راغوبتل کیدای شی خو
 تاسو باید اندیښنه ونکړی اوس د هغه زخمونه تړل کیږی لږ وروسته به یی پخپله
 ووینی.

سلمان وویل : دوهمه مهمه مسئله دا ده چی د هغه دریم تن د ژوندی ژغورل
 کیدو څومره امکان دی چی دوه تنه حمله کوونکی یی ووژل او د نورو پام یی ځان
 ته ور واړاوه او تاسو ته یی د تیښتی زمینه برابره کړه، د دغسی توریالی ژغورل
 زموږ لومړنی ذمه واری ده، که تاته معلومه وی چی هغه کوم لوری ته تللی زه د
 هغه مرستی ته چمتو یم.

ولید ځواب ورکړ: اوس به هغه ډیر لری تللی وی. که موږ هڅه وکړو هم مرسته
 ورسره نشو کولی، خو تاسو د هغه په باب اندیښنه مه کوی. د هغه اس دومره
 گړندی دی چی د بڼمن یی په گرد پسی نشی رسیدای.

که د حمله راوړونکو د دوکی لپاره موږ خپل اسونه نه وای پریښی نو دلته د
 سعید له رارسولو وروسته به زه ورپسی ورغلی وم. په دی کور کی یوازی دوه
 اسونه وو خو هغه د داسی کار وړنه وو، ما د سعید په اړه له ډاډ وروسته د کلی
 خلک راټول کړل خو له هغوی سره یوازی یوه تن بڼه اس درلود، ځکه خو ما دا
 مناسبه ویلله چی څلور تنه پله ته ور واستوم چی دا معلومه شی چی غدارانو له
 پټیانو سره څه سلوک کړی دی. امید دی چی تر لږ ځنډه هغوی بیرته راستانه شی.
 سلمان له لږ فکر وروسته وویل : دا دریم تن څوک و؟

: ویخښی د هغه په باب زه تاته څه نشم ویلی، موږ ته د هغه د نوم بشودلو
 اجازه هم نشته، اوس تاته همدومره پوهیدل بس دی چی هغه یو بڼه سرتیری دی.

: هغو تاسو له پله نه اخوا له تلو څخه ایسار کړی وی؟

: هوکی!

: ته پردی ډاډه یی چی سعید ته دغه کور خوندي دی؟
ولید ځواب ورکړ: سمدستی له دی کوره غوره ځای د هغه لپاره نشته، که یی
وضعیت لږ تردی غوره وای نو ما به غرناطی ته استولی و. اوس به تر څو ورځو
پورې هغه همدلته وی، دا زما د ماما د لور کور دی او یوه ټپی ته تردی ښه
سرپرست اوس نشی موندل کیدای، د هغی په گومان که سعید په خود شی هم
ترڅو ورځو پوری به د سفر توان نه لری.

: که هغه بی سده وی نو تر ټولو دمخه باید د یو ښه طبیب بندوست وړ
وکړو.

ولید ځواب ورکړ: د طبیب په باب اندیښنه مه کوه، زما پلار د غرناطی د څو
نومیالیو ډاکترانو څخه یو دی، که ضرورت و هغه به دلته راشی، مگر اوس د
حکومت جاسوسان ډیر هڅک شوي دی، موږ دا خطر نشوزغملی چی هغه له کوره
راووزی او قاتلان ورپسی شی.

بدریه زما د ماما لور د هغه شاگرده ده او تر عامو طبیبانو زیاته تجربه لری، د
سعید د بیهوشی سبب دا دی چی د ده له بدن څخه د دوو غیشو د ویستلو لپاره
یی د بی هوشی دوا ورکړی وه.

سلمان وویل: اوس تاسو د هغه بدمرغه د مری ښخولو بندوست هم وکړی چی
ما په لاره کی پرېښی دی، د سرک پر غاړه د یوه ویجاړ کور موندل به زیات
گران نه وی. هغه ته نژدی ډیری اوبه بهیږی، دا ضروری ده چی هغه له هغه ځایه
ښه لری ښخ کرای شی.

ولید وویل: تاسو د دی غم مه کوی زه ستا په مطلب وپوهیدم.
: اوس تاسو د سعید احوال واخلی که د هغه حالت ښه و زه هم درسره ملگری
کیرم.

*****

مسعود کوتی ته ورننوت اوولید ته یی وویل: هغوی بیرته راغلل او وایی چی
موږ د پله په شاوخوا کی هیڅ مری ونه لید. عمر وایی چی که ستاسو اس ته
ضرورت وی زما اس درسره بوزی.
: نه اوس هغه ته د زحمت ورکولو ضرورت نشته، خو ته هغه ایسار کړه او عمر
ته ووايه چی دلته راشی.

مسعود بیرته ولاړ ولید سلمان ته وویل : ماله تانه ډیر څه پوښتل خو اوس زما سمدستی غرناطی ته تگ ضرور دی.

: اوس به دوهم اس زما په کار راشی.

: خو ته سمدستی غرناطی ته نشی تلای.

سلمان وویل : نو دا څه وړ کیدای شی چی زه د غرناطی د سهی احوال نه پرته

بیرته ستون شم؟

: نه، نه! ته هلته نشی تلای. ماته په لاره سعید ستا کیسه کړی وه، هغه په

دی خبره ډیر خفه ؤ چی ته غرناطی ته راغلی بی. ځکه خو زما دا مشوره ده چی

ته همدلته پاتی شی، ان شاء الله زه به ډیر زر بیرته راشم، که زه چیرته غلی شوم

هم نو زما پیغام به خامخا درته راورسیری. د سعید د ساتنی لپاره هم ستا دلته

پاتی کیدل ضروری دی. امکان لری د کوم ناڅاپی خطر څخه د هغه د ایستلو

لپاره ستا مرستی ته ضرورت پیښ شی، ته تر څه وخته دلته پاتی کیدای شی؟

سلمان ځواب ورکړ: له نن نه څلور ورځی وروسته به یوه کښتی په ساحل کی

چیرته زما انتظار کوی، که په ټاکلی وخت ور ونه رسیدم نو هغه به ولاړه شی او

بیا به څو ورځی وروسته په بل ځای کی د هغی انتظار کوم. په دی ډول به تر

راتلونکو دوو میاشتو پوری زما ملگری پر ټاکلیو نیټو د مختلفو ځایونو چکری

وهی که زه بیا د ډیر وخت لپاره پاتی شوم نو بیا په ساحلی سیموکی هغه کسان

پیژنم چی څه مرسته راسره کولی شی.

ولید وویل : په عامو حالاتو کی د حامد بن زهره د شهادت څخه وروسته زموږ

دپنمن بنیابی د سعید په باب زیات اندیښمن نه وای خو زه ویرپرم چی د حامد بن

زهره د نورو ملگرو د لټولو لپاره دوی د سعید نیول ضروری ونه بولی. که د دوی

دا اشتباه وی چی له بهر نه هم کوم مرستندوی ورته رارسیدلی دی نو د سعید

نیول به ورته د مرگ او ژوند سوال شی، ځکه ته باید زیات پام وکړی.

*****

مسعود له عمر سره کوی ته ورننوت، د هغه عمر د څلویښتو کالو په شاوخوا

کی معلومیده، ولید هغه ته سلمان د حامد بن زهره د یوه دوست په نامه معرفی

کړ بیا بی د هغه مړی د پنخولو هدایت ورکړ او مسعود ته یی د اس د راوستلو

ووویل، او چی هغوی بیرته ووتل سلمان وویل :زه داسی احساسوم چی په غرناطه

کی می خپل کار نیمگړی پرینبی ؤ او زه باید هلته ولاړ شم، که ستا له خوا کوم

پیغام راونه رسید امکان لری یوه ورځ ناڅاپه هلته ولاړ شم، زه د دی دعوه نه کوم چی زیات هوښیار یم خو بیا هم زه ستا ملگرو ته دا مشوره ورکوم چی په اوسنی وضعیت کی دی د حامد بن زهره د وژل کیدو خبره پته وساتی. که اولس راپورته شی نو د قوم له غدرانو څخه دا لری نه ده چی د ځانونو د ژغورنی په خاطر دینمن ته د ښار دروازی خلاصی کړی. تاسو له نننیو غدارانو او بهرنیو دینمنانو سره د ټکر نه وړاندی دومره فرصت خامخا باید ترلاسه کړی چی غرنی قبایل له ځان سره ملگری کړی. له هغی وروسته د حامد بن زهره له قاتلانو څخه هر وخت کسات اخستل کیدای شی.

ولید وویل: تاسو ډاډه اوسی موږ ته معلومه ده چی دینمن به زموږ له هری غلطی نه د گتیی پورته کولو هڅه وکړی. اوس وخت په ذهنی کشمکش کی د حکومت د ښکیلولو لپاره غوره لاره دا ده چی موږ له خپل لوری هیڅ ونه وایو، له ما پرته یوازی دوه کسان دی چی د دغی دردوونکی پیښی په باب خبر دی یو سعید چی ټپی ډی او غرناطی ته نشی تلای او دوهم سپری زما د مخه په هیڅ صورت هم غرناطی ته نشی تلای او که ولاړشی هم هغه ډیر باتدبیره او هوښیار دی، زه به یوازی څو اعتمادی ملگرو ته د دی پیښی په باب ووايم، یوی بودی خدمتگاری له دروازی وروکتل ویی ویل: صیب! بدریه وایی چی اوس له میلعه سره دننه راشی.

دوی دواړه له کوتی نه ووتل.

*****

لږ ځنډ وروسته دوی د کور دننه یوی پراخی کوتی ته ننوتل، سعید سترگی ټپی په بستره پروت ؤ او په څیره یی آرامی او سکون غوړیدلی ؤ، داسی معلومیده چی هغه په درانه خوب ویده دی. سلمان ور وړاندی شو او پر تندی یی لاس کیښود ناڅاپه د بلی کوتی څخه یو ښځینه غږ اوچت شو:

تاسو به تر لږ ځنډه له زخمی سره خبری نشی کولی، تر اوسه د دوااغیزه ده پری، سلمان مخ ور وړاوه او سترگی یی په یوه ښایسته، با وقاره او جدی څیره ولگیدی.

ولید هغی ته وویل: بدری! دی سلمان دی، او ده چی څه کیسه وکړه داسی ښکاری چی جامد بن زهره شهید شوی وی. او قاتلاتو پر ده سر بیره زموږ د څلورو نورو ملگریو مری هم په ویا له کی غورځولی دی. زه اوس سمدستی

غرناطی ته تلل غواړم، دی به د سعید د ساتنی لپاره ستاسو سره پاتی وی، که تاسو ته د سعید د ساتنی په باب څه اندیښنه پیدا شوه نو له دی ځایه پیلار جان پسی څوک واستوی.

بدری ځواب ورکړ: که د وژونکی غشی په زهرو ککړ نه وی نو هغه ته د زحمت ورکولو ضرورت نشته، خو چی ته کله کور ته ورسیدی څو ضروری دواگانې راواستوه، ته یوه دقیقه تم شه زه به د ماما جان په نامه یو لیک درته ولیکم امکان لری هغه کومه غوره مشوره راکړی.

ولید وویل: زما کورته تگ د غرناطی په حالاتو پوری اړه لری، امکان لری زه تر څه وخته پوری غلی شم، په هر صورت زه دا هڅه کوم چی ستا رقعہ پلار جان ته ورسیري.

: زه اوس راځم.

بدری زه بللی کوتی ته ولاړه، سلمان ولید ته وویل: که د دواگانو د را استولو لپاره بل بندویست ونشو نو جعفر پیدا کړه او دلته بی راواستوه، تاسو نیغ سرای ته ورشی، امید دی چی هلته بی پیدا کړی، او هغه دریم تن چی د سعید لپاره بی د لیوانو دډلې پام ځان ته ورو اړاوه چی په خیریت در ورسیري زما سلام ورته ووايه، او زما له لوری دا پیغام ورورسوه چی که ماته بیا غرناطی ته د راتلو زمینه برابره شوه نو تر ټولو لویه آرزو به می دا وی چی هغه یو نظر ووینم.

ولید ځواب ورکړ: زما باور دی چی کله زه هغه ته ستا په اړه یادونه وکړم نو هغه به هم ستا لیدو ته ډیر ناکارار شی.

د جگړی د بیا پیلیدو په صورت کی به زموږ تر ټولو رومی ضرورت دا وی چی د ترکانو او افریقایانو سره د اړیکو لپاره باید یو تجربه کار منصبدار ور واستوو اوزه دا احساسوم چی دغه سړی چی ته بی دریم کس بولی د دی کار لپاره ډیر مناسب دی، ځکه خو دا له امکان نه لری نه ده چی هغه کله ناځاپه درته راشی او درته ووايي چی زه له تاسره ځم.

: زه به د داسی سړی په ملگری سفر د ځان لپاره ویاړ وبولم.

بدری د څنگ له کوتی نه راغله او یو کاغذ بی ولید ته په لاس کی ورکړ.

ولید سمدستی سلمان ته لاس ورکړ او خدای پامانی بی واخستله له کوتی

ووت

*****

بدری کرسی راکش کړه نغری ته نژدی یی مخامخ کړه او ویی ویل: وبخښی!
زما دی ته پام نه ؤ چی ته په باران کی لوند شوی یی، دلته کښینی زه د نورو
جامو بندوست درته کوم.

سلمان د اور خواته ور وپنوبیده ویی ویل: نه! تاسو کینی اوس زما ساره نه
کیږی او جامی به می هم ډیری زر وچی شی.
بدری د سعید نبض وکوت او بیا له سلمان نه دوه گامه لری په یوه کرسی
کیناسته ویی ویل:

ولید ویل چی ته د ترکانو له سمندری ځواک سره یی، زه در څخه د حامد بن
زهره د بندی کیدو او ژغورل کیدو کیسه اوریدل غواړم، آیا هغه وخت یی هغه
نیولی ؤ. چی له اندلس څخه روان شوی ؤ؟

: نه! هغه د مراکش تر څنډو پوری رسیدلی ؤ. له هغه ځایه یوه بهری مانو تر
قسطنطنیې د رسولو ذمه ورته وهلی وه، خو په لاره کی د مالتا دوو جنگی بیړیو
حمله پری کړی وه او کومو مسافرو چی له اور اخستی کښتی څخه په اوبو کی
ځانونه غورځولی وو هغوی یی نیولی وو او مالتا ته یی رسولی وو. څو اونۍ د
حامد بن زهره په اړه دوی ته هیڅ معلومات نه ؤ، خو وروستیو پیښو وپنودله چی
په اندلس کی د هغه دبیمنان غافل نه وو، یوه ورځ یی هغوی بندیان د فردیناند
سفیر ته ور وستلی وو او څو ساعته وروسته حامد بن زهره د هسپانیې یوی جنگی
بیړی ته وروستل شوی ؤ.

په همغو ورځو کی د تونس او صقلیه ترمنځ د ترکانو دوو کښتیو گزمی کولی،
هغوی یو ماښام د هسپانیې د بیړیو یو څرک ولید او راتلونکی سهار وختی هغه د
دوو لوریو څخه تر دزو لاندی ؤ. په لومړی گولی بادبان را ولوید، دبمن ته له
تسلیمی او ډویدو پرته بله لاره نه وه، ځکه خو یی په څو دقیقو کی سپینه جنډه
اوچته کړه، تاته د دی تفصیل ضرورت نشته، حامد بن زهره په داسی حالت کی
بلی کښتی ته ولیږدیده چی سخته تبه یی وه، هغه تر دوو ورځو پوری بی سده ؤ.
دریځه ورځ چی په هوبن راغی لومړنی پوښتنه یی د غرناطی په باب وه، او چی
چا ځواب ورکړ چی هلته اوریند شوی دی نو په زوره زوره یی چیغی کړی: نه! نه!
ته دروغ وایی، داسی هیڅکله نشی کیدای. ته موسی بن ابی غسان نه پیژنی، له
دی وروسته هغه بیا بی سده شو. بله ورځ چی را په خود شو لومړنی غوښتنه یی
دا وه چی د هسپانوی بیړی د کپتان توره بیرته ور وسپاری او دا ډاډ ورکړی چی

له هغه سره به د يوه شريف دښمن په حيث چلند وشي. د دې سبب دا و چې كله پر دوي حمله وشوه نو د بيړي د نورو افسرانو پردي پريكړه اتفاق ؤ چې حامد بن زهره سمدستي ووژني، خو كپتان ډير په سختي دا تجويز رد كړي ؤ.

بديري وپوښتل: ته په دې وخت كې د حامد بن زهره سره وي؟
: نه! زموږ ملگري له جگړې وروسته بيل شول زه د هغې بيړي كپتان وم چې پر هسپانوي كښتي يې ډزي وكړې، حامد بن زهره يې وروسته زما بيړي ته راوست.

زموږ د سمندري ځواك يوه برخه له يونان څخه د افريقا څنډو ته ليوډول كيده، او امير البحر كمال رئيس ترابلس ته نژدې لنگر اچولي ؤ.

د غرناطې د وضعې په باب چې موږ د حامد بن زهره انديښنه وليده نو موږ د دې اړتيا احساس كړه چې سمدستي يې امير البحر ته ورولو.

د سمندري قواو امير د هغه ډير تود هركلې وكړ، او دا مشوره يې وركړه چې بې له ځنډه بيرته ولاړ شه او د دښمن له ولكې د غرناطې د ژغورلو هڅې وكړه، كه د غرناطې اهل وسلې كينېدې نو سلطان ته به ستا ورتلل بې گټې وي موږ به په هغه صورت كې د غرناطې مرسته وكړاي شو چې ستاسو دننه مورچل مزبوت وي.

د حامد بن زهره د ډاډ لپاره امير البحر دا ژمنه وكړه چې دې به پخپله سلطان ته د غرناطې خبره كوي. بيا يې اندلس ته د هغه د رارسولو ذمه واري ماته وسپارله. د افريقا د سمندري ځواكونو څو تنه مانوگان چې د ترکانو حليفان وو زموږ د سمندري قواو له امير سره د ليدو لپاره راغلي وو هغوی زما د بيړي د دفاع ذمه واري واخستله او خپلې كښتي يې راسره روانې كړې.

د اندلس د څنډونه څو ميله لري د دښمن دوو بيړيو گزومي كولي، هغوی په موږ پسې راغلي، ما بنام لمر لويډوته دوه ساعته پاتې وو موږ د ټكر نه د ژغورنې په خاطر د ساحل پرځاي د لويديځ لاره ونيوه او ترمانښامه د هغوی ترمخې زغليدو له هغې وروسته مو له تياري نه گټه واخسته او له خپلو ملگرو سره مې تر مشورې وروسته خپله بيړي څنډې ته نژدې د دوو كمرونو ترمنځ يوه تنگ خليج ته يوړه.

زموږ يوه كښتي له ساحل نه لږ لري ودرېده او دوهمې كښتي دوه ميله وړاندې د دښمن په يوه چوڼي حمله وكړه د دې نتيجه دا شوه چې د دښمن بيړي چې په عامو حالاتو كې بايد ډير په احتياط وړاندې راغلي وای ډيرې گړندې وړاندې

راغلی او لږ ځنډ وروسته خلیج ته مخامخ زما د توپونو تر برید لاندی راغلی چی د سترگو په رپ کی یی تختی په هوا کی څرخیدی او په هغه پسی بلی بیبری خلاص سمندر لوری ته د تینتی هڅه وکړه خو هغه چی لاره بدلوله زمور د بلی کینتی تر برید لاندی راغله

بیا مور هم له خلیج څخه ور ووتلو او پر هغی مو برید وکړ چی تر څو دقیقو زیات یی د دواړو بیبریو د برید تاب رانه وړ چی له دی پینسی وروسته شاوخوا یو ځای هم د حامد بن زهره د پلی کولو لپاره مناسب نه و. مور له ساحل څخه لری د درمی کینتی د راتلو انتظار وکړ او له هغی وروسته بیا دا پریکړه وشوه چی هغه باید ختیخ لوری ته هغه ځای باید پلی شی چی پخوا مو غوره کړی و.

ماته امیر البحر دا امر کړی و چی د حامد بن زهره د امنیت له پوره او ډاډمن بندوست پرته بیرته راستون نه شم، او که ضرورت و تر وروستی منزله باید ورسره ولاړ شم.

حامد بن زهره چی د کومی غرنی قبیلې د مرستی په تمه و هغه له ساحل څخه پنځه میله لری وه، که د دینمن له کینتیو سره مو تکرنه وای راغلی نو ما به هغه په شپه شپه کی هغه ځای ته رسولی و او بیرته به ترې راستون شوی وم او زما ملگرو دومره زما انتظار کولی شوای خو اوس داسی امکان نه و، سهار کیدونکی و او زمور کینتی د ورځی له مخی ساحل ته نژدی د جگړی خطر نشوای قبلولی. ځکه خو ما خپل ملگری رخصت کړل او خپل مرستیال ته می امر وکړ چی هغه هم خپله کینتی بوزی، حامد بن زهره تر اوسه د پلی تلو توان نه درلود او په غرنی سخته لاره په وار وار ماته دا مجبوری وه چی هغه تر لاسه ونیسم. له لمر ختو سره مو د څو کډوالو جونگری ولیدی ما له هغوی نه د حامد بن زهره د سپارلی په خاطر یو اس واخست او بیا مور د بهر شپنو او کروند گرو کلی ته ورسیدو.

د دی کلی مشر په غرناطه کی د حامد بن زهره شاگرد پاتی شوی و، هغوی زمور دیر تود هرکلی وکړ، او پردی یی تینگار کاوه چی ورسره پاتی شو، خو حامد یوه شیبه وخت تیروولو ته تیار نه و، هغه وویل چی مور ډوډی وخورو بیا به روانیږو او زما ملگری ته د یوه اس بندوبست وکړی، زمور کور به ماته یو ډیر غوره اس راکړ ویی ویل چی دا زما له لوری سوغات ومنی له هغه وروسته پاتی سفر په آرامی تیر شو.

دوی ورځی وروسته چی حامد بن زهره کور ته ورسید زما مسئولیت ختم شو، خو هغه ناڅاپی غرناطی ته د تلو پریکړه وکړه او ماته یی امر وکړ چی د ده تر راتگ پوری یی انتظار وکړم، خو بیا داسی حالات رامخی ته شول چی زه هم په هغه پسی غرناطی ته ورغلم.

بدری له لږ فکر وروسته وویل : که غدارانو ته دا معلومه شی چی د حامد بن زهره یو ملگری د ترکانو د سمندری قواو څخه دی نو زر تر زره به د بنمن ته دا حال وویای او بیا به د سمندر څنډی ته ستا د تلو لاری بندی کړی. که تاسو د سعید په خاطر پاتی شوی یاست نو زه داډرکوم چی د ده لپاره څو یوه شیبه هم مه ایسارېږی.

سلمان ځواب ورکړ: ماته معلومه ده چی په موجوده حالت کی هیڅوک هم له سعید سره مرسته نشی کولی، خو اوس د بیرته ستنیدو څخه وړاندی باید د غرناطی وضعه معلومه کړم، که تر سبا پوری د ولید څه درک رامعلوم نه شو نو زه به پخپله هلته د تلو خطر قبولوم. حامد بن زهره د دی لپاره زه ایسار کړی وم چی بنایي په غرناطه کی له خپلو دوستانو سره تر مشوری وروسته امیر البحر ته د څه پیغام استولو ضرورت شی.

*****

بدری په ډیر غور د سلمان خبری اوریدلی، او سلمان داسی احساسوله چی ورو ورو بی د زره بوج لري کیږي، لږ ځنډ د مخه چی هغه لومړی ځل دی کوتی ته راغی نو یوازی د یوی شیبی لپاره یی بدری ته وکتل خو وروسته یی بیا دا حالت و چی په بی پروایی کی به یی هم هغی ته وکتل نو له حیا څخه به یی سترگی ښکته واچولی. بیا یی ناڅاپه دا په ذهن کی ور وگرځیدل چی لکه چی تر ضرورت زیاتی خبری کوی او هغه بیا چوپ شو.

بدری له څو شیبو چوپتیا وروسته وویل : ماته داسی ښکاری چی ته زموږ د وطن سری یی بهرنی سری ته زموږ د سمندر غاری دومره نه دی معلومی.

سلمان ځواب ورکړ: زه د المری په یوه عربی کورنی کی زیږیدلی یم، مور می بریږی وه خو دا یوه اوږده کیسه ده.

: که ته ستومانه نه وی نو زه همدا اوږده کیسه اوریدل غواړم.

د بدری پر تینگار سلمان خپله کیسه پیل کړه:

بیرې چلول او سوداگری زموږ کورنی کسب و، زما د پلار څلور شخصی بیرې

وی، هغه المریی او مالقی نه علاوه په مراکش او الجزایر کی هم د سوداگری مرکزونه جوړ کړی وو او زیاتره به د کوره بهر ؤ، چی زما عمر د شپږو کالو شو مور می وفات شوه، زه می بابا خپل کورته بوتلم، پلار جان می دوی میاشتی وروسته راغی او زه بی له ځانه سره مالقی ته بوتلم هلته ما لومړنی زده کړی ترسره کړی، د پلار جان می تر ټولو لویه هبله دا وه چی زه یو بریالی ماڼو شم، د دی لپاره چی ما وروزی هغه به کله کله له ځانه سره بیولم. دوه کاله وروسته هغه په یوه اوږده سفر ووت او زه د ده په غیاب کی سخت ناروغ شوم، چی بیرته راستون شو هغه له ځانه سره دا پریکړه وکړه چی ما تل له ځانه سره وگرځوی! له دی وروسته زما کور د هغه کښتی وه، زما د ښوونی لپاره بی یو داسی استاد راته ونیو چی په کښتی کی به راسره په سفر روان و.

د یو نیم کال په موده کی د المریی او مالقی په منځ کی موږ څو ځله چکر وواهه. کله چی ترکانو پر ایتالیا بریدونه پیل کړل نو د نورو ترکی ماڼوگانو په شان زما پلار جان هم د ترکانو د رضاکارانو په ډله کی شامل شو، دا ځل زه هغه په کور کی پرېښودم، څو میاشتی وروسته چی هغه بیرته راستون شو نو سلطان ابو الحسن هغه د مالقی د سمندری زده کړو د ښوونځی ناظم وټاکه، زه یو کال نور هم له هغه سره وم، بیا بی زه د کښتی چلولو د اعلیٰ تعلیم لپاره قسطنطنیې ته واستولم، د جگړی په موده کی ما واوریدل چی دی د سمندری قواو د امیر مرستیال ټاکل شوی دی.

ښه نو ته د نائب امیر البحر ابراهیم زوی بی؟
بلریی وپوښتل.

: هوکی! د جگړی په موده کی ما له ماما څخه واوریدلی چی بابا می وفات شوی دی او کورنی بی السجیریا ته هجرت کړی دی. شپږ میاشتی وروسته بی دوهم پیغام دا ؤ چی پلار جان می هم په یوه تونده سمندری جگړه کی شهید شوی دی، له هغه وروسته زما اړیکی له اندلس سره غوڅی شوی.

کمال رئیس چی اوس د روم په سمندرگی کی د ترکی سمندری قواو امیر دی زما د پلار له هغه وخت دوستانو څخه دی چی دواړو د «ترانتو» (د ایتالیې مهمه سمندری قرارگاه وه چی ترکانو ونیوله) په جگړه کی برخه درلوده.

هغه به چی کله قسطنطنیې ته راغی نو زما پوښتنه به بی خامخا کوله، د پلار جان د وفات نه وروسته هغه زما پالنه په غاړه واخستله. کله چی زه له تعلیم نه

فارغ شوم په خپله شخصي عمله کی یی شامل کړم او دوه کاله وروسته ماته د یوی جنگی بیړی کپتانی وسپارل شوه.

سلمان چی تردی حایه خبره راورسوله چوپ شو، د بدری په ذهن کی زیاتی پوښتنی را پیدا شوی، ناخاپه سعید د هغوی پام ور واراوه، هغه د بیهوشی په حالت کی له ورو ورو گیسرو یو سره عاتکی ته ناری وهلی، هغوی دواړه په بیړه جگ شول او د سعید د بستری خواته ورغلل، بدری د هغه په نبضونو لاس کښنود او سلمان ته یی وکتل، سعید د ناکراری په حالت کی خو ځلی اړخ په اړخ واوښت او بیا چوپ شو، بدری د هغه له تندی څخه خولی پاکی کړی سلمان ته یی وویل:

: دی به تر دیره وخته په هوښ رانشی، که تاسو لږ ځنډ دلته کښینی نو زه له تا څخه نوری دیری پوښتنی لرم.

سلمان پر کرسی کیناست ویی ویل: که ستا اعتراض نه وی نو زه به د سعید تر بیداری پوری له دی حایه لری کیدل خوښ نه کړم.

بدری او سلمان دواړه په خپلو خپلو حایونو کیناستل او بدری وویل: ولید ویل چی تاسو د غدارانو له دسیسو څخه د حامد بن زهره د خبرولو لپاره غرناطی ته تللی وی: خو تاته دا څنگه معلومه شوه چی د هغه پر خلاف دسیسی روانی وی؟

سلمان ځواب ورکړ: د سعید د کلی یوه نجلی ده، هغه سهار وختی د دوی کره راغله هغی ماته وویل چی د قوم غداران د حامد بن زهره په لته کی دی، دا یوه غمیزه وه چی د ولید او د هغه د ملگرو په رامخی ته کیدو زه حامد بن زهره ته ورونه رسیدای شوای، هغوی زه په یوه کوټه کی بندی کړی وم.

بدری وپوښتل: د کلی یوی نجلی ته څه ډول معلومه شوه چی غداران د هغه په لته کی دی! تاته معلومه ده هغه څوک وه.

:: د هغی نوم عاتکه دی، هغی دا اندیښنه ښکاره کړه چی تره یی له خاینانو سره لاس یو کړی دی.

د بدری په نور تینگار سلمان خپله پاتی کیسه واوروله.

په پای کی هغی ورته وویل: سعید د بی خودی په حالت کی هم دوه ځله عاتکی ته غږ وکړ، که تر سهاره دده حالت همدغسی ؤ نو ښایی همغه ورته راولو. خو که د هغی کاکا له خاینانو سره ملگری شوی وی نو دی ته به له کوره

وتل آسان نه وی.

سلمان وویل: که د سعید د اوسنی حالت په نظر کی نیولو سره یی دلته د راوستلو اړتیا احساسوی نو موږ باید وخت تیر نه کړو، تر یو دوو ورځو پوری به په شاوخوا ټوله سیمه کی د حکومت څری خپاره شی.

: د حکومت جاسوسان دی کور ته د ننوتلو جرئت نشی کولی، او هغوی ته دا معلومیدای هم نشی چی سعید ټپی دی. غرناطی ته سمدستی د ولید د تلو مقصد هم همدغه دی چی د غدارانو پام د دی سیمی پرځای غرناطی ته ور واوړی.

سلمان وویل: که تاسو اجازه راکړی نو زه همدا اوس هلته تلو ته تیار یم.
: نه ته اوس نشی تلای، امکان لری تر سهاره د ټپي حالت بڼه شی او موږ هغه نجلۍ ته د پریشانی پرځای کوم بڼه پیغام ورکړو.
دواړه لږ ځنډ چوپ شول بیا بدری وویل:

پرون زما لور ډیره خوبښه وه، هغی چی ته ولیدی ماته یی پیغام راکړ چی یو مجاهد غرناطی ته تللی او چی بیرته راستون شی زموږ میلمه به شی. هغه ستا تر راتلو د مخه ویده شوی وه، که نه نو تر سهاره به یی خبری درسه کولی.
اسما پر دی اصرار کاوه چی زه یی میلمه شم. او ما هسی د دی د زړه ساتلو په خاطر کومه وعده کړی وه اوس یی په داسی حالاتو کی پوره کوم چی ماته یو وروونکی خوب ښکاری.

بدری وویل: تاته معلومه ده چی زه د سعید په څیر ستا په باب هم زیاته انډیښمنه یم. که غدارانو ته دا معلومه شوه چی له حامد بن زهره سره کوم ترکی یا بریر ملگری هم و نو ستا په نیولو او دښمن ته په سپارلو به هم دریغه ونه کړی. که له تلو نه وړاندی دی د غرناطی له ځینو مشرانو سره لیدل ضروری نه وای نو ما به دا مشوره درکوله چی همدا اوس روان شه.

اوس په دی کور کی هم باید چاته دا څرگنده نه شی چی ستا له ترکانو سره څه اړیکی شته، که څوک پوښتنه وکړی نو ته ورته ووايه چی له «اندراش» نه راغلی یی او زما د میره د عمه زوی یی، زما د خاوند نوم عبدالجبار و.

سلمان وویل: کله چی زه د قسطنطنیسی د سمندری قواو د ښوونځی زده کوونکی وم زیاتره به می دا خوب لیده چی زه د یوی جنگی بیړی قوماندان یم او د اندلس پر ځنډه د دښمن پر کومه کلا ډزی کوم، خو اوس داسی احساسوم چی

تقدیر ناڅاپه پر داسی لاره برابر کړی يم چی بالکل راته نویی ده، زه د داسی کار لپاره مناسب نه وم، د دی لپاره زیات هوښیار سړی ته اړتیا وه په هر صورت زه به دا هڅه وکړم چی دلته زما له پاتی کیدو سره د غرناطی خپلواکی غوښتونکو ته څه گټه ونه رسیږی نو کوم تاوان هم ور ونه رسیږی.

بدربی وویل : ستا له راتلو څخه لږ وړاندی ولید ویل چی د حامد بن زهره وینی بهوونکو پر موږ د الله د رحمت دروازی بندی کړی دی په غرناطه کی د هغه وینا د دی اولس د ضمیر وروستی کریغه ده چی له کلونو راسی د مرگونو او وړانیو توپان ته ناری وهی. اوس به موږ ته د سلامتی لاره څوک راوښی، بیا چی کله هغه وویل چی ته د ترکانو له سمندری پوځ سره اړیکی لری نو ما ناڅاپه احساس کړه چی موږ یوازی نه یو، زه د غرناطی د اولس په اړه مایوسه کیدای شم خو له ترکانو څخه باید مایوسه نشو.

زه د محمد فاتح د میراث خواره لمن نیولی او ورته ویلی شم چی اوس زما د عزت او آزادی ساتونکی ته یی، اوس که ته د ترکانو د سمندری قواوو امیر را استولی وی نو دا د دی ثبوت دی چی هغوی له موږ څخه غافل نه دی. سلمان وویل : کاشکی ما د ترکانو لخوا د څه اعلان اختیار درلودای.

له امیر البحر کمال رئیس سره دا اندیښنه وه چی اوربند د وسلی ایښودلو مقدمه نه شی. هغه پر دی خبری امیدوار ؤ چی که حامد بن زهره د هغوی حوصلی را اوچتی کړی نو ترکان به د دوی د جگړو چوپ نندارچیان نه وی، اوس موږ باید دا دعا وکړو چی د غرناطی اولس له وخت څخه وړاندی د ځان وژنی پرېکړه ونکړی. تاسو دعا وکړی چی حامد بن زهره د خلکو په زړونو کی کومی ولولی راپارولی هغه سړی نشی.

ناڅاپه د بدربی پر څیره د مایوسی سیوری خپور شو ویی ویل:

کله چی د اولس مشران د نفاق او بی لاری لاره غوره کړی او کله چی فاسق او بد چاری خلک د اولس د تقدیر د پرېکړو واکمن شی نو اولس به څه وکړای شی؟ له ما سره د هغوی په اړه هم څه ښه گومان نشته، هغوی پر حامد بن زهره د دی لپاره نه وو راټول شوی چی زړونه یی د ژوند له ولولو او د آزادی له جذبو ډک وو، بلکی د پسونو درمی غوندی د مرگ له ویری د لږ وخت لپاره پر هغه راټول وو.

اوس چی هغوی دا واورى چی د آزادی په لاره د وینو ډیوی بلوونکی به بیا

درته رانشی، نو په دوی کی به زیاتره پردی ډاډه شی چی له نورو قربانیو ورکولو څخه وژغورل شول. زه تا مایوسه کول به غواړم خو کاشکی ما د غرناطی د اولس په اړه غوره نظر درکولی شواي. ما په شپاړس کلنۍ کې د غرناطی د آزادی په جگړه کی برخه اخستل پیل کړل، په ډیرو جگړو کی می د تپیانو پر تپونو پتی ایبنی دی، ما هغه غازیان لیدلی دي چی ارادی یی د فتحی او بری ضمانت بلل کیدی، چی غږ به یی وزو واورید له زمریانو سره د مقابلی حوصله ورسره پیدا کیده، زما د ژوند ملگری د هغوی له ډلی څخه یو ؤ. هغه د دی کلی مشر ؤ او له موسی بن ابی غسان سره یی په ډیرو جگړو کی برخه اخستی وه. د هغه پر بدن « ۱۱ » تپونه وو، هغه له هغو زرگونو غازیانو څخه یو ؤ چی دبنمن به یی د نامه په اوریدو په لړزه شو، که هغه مهال چا دا ویلی وای چی د دی غیرتی غازیانو د قربانی او اخلاص سره سره به یوه ورځ زموږ دغه لویی سوبی په ماتو بدلی شی نوزه او زما په څیر د اندلس هره لور به د هغه د مخ د شکولو لپاره تیاره وه، خو موږ ته خپل غداران بهی اهلسته واکمن او دسیسه کوونکی امیران تر بهرنی دبنمن زیات خطرناک ثابت شول او نن دا حالت دی چی د اولس با نفوذه طبقه د غلامی درس ورکوونکو پر ځای د جهاد لارښوونکی خپل دبنمنان بولی، زه ویریریم چی که د حامد بن زهره د شهادت خبر مشهور شی د اولس حوصلی به ماتی شی او غداران به پر دی خوبنی کوی چی د جگړی له مصیبت څخه د تل لپاره خلاص شول، هغوی له دبنمن سره د آزادی په معامله کی خپل کښتونه، کورونه، او شتمنی ژغورلی دی.

هغوی به د حامد بن زهره په اړه خلك داسی پوهوی چی هغه یو شر خوبوونکی او باغی ؤ او د خپل غرور په خاطر یی غوښتل اولس د بریادی په لاره رهی کړی. سلمان وویل : ماته ستا له نوکرانو څخه معلومه شوه چی ته دی خپل ویجاړ کور ته څو شپی وړاندی راستنه شوی یی، ایا په دغسی گډو وډو حالاتو کی دا غوره نه وه چی ته له دی ځایه لری پاتی وای؟

بدری جواب ورکړ: زه هغه وخت له دی ځایه تللی وم چی دلته د ماشومانو او ښځو پاتی کیدل ممکن نه وو، که یوازی د ځان ژغورنی مسئله وای نو زه به په هر صورت له خپل میړه سره پاتی وای خو په دی کور کی تر څلوېښت تنو زیات زخمیان پراته وو، په غرناطه کاختی وه او ټول روغتونونه له ناروغانو ډک وو، کله چی زما خاوند ماته له زخمیانو سره د تلو امر وکړ نو انکار می ونکړای شو، هغه

وعده وکړه چی کله د دی کلی دفاع نا ممکنه شی نو له پاتی خلکو سره به زه هم ځان در رسوم، خو زما زړه هغه وخت هم دا گواهی راکوله چی دا زمونږ وروستی دیدن دی، مونږ «اندراش» ته نژدی پناه یووړه، هلته زما د میړه د ماما کورنی اوسپږی.

کله چی پر کلی دبنمن قبضه وکړه څو تنه کډوال هلته راغلل هغوی راته وویل چی زما میړه شهید شوی دی، هغه یی د کور شاته بښخ کړی دی. د اوربند نه وروسته زمونږ په مخکی دوی لاری وی، یوه دا چی اندلس د تل لپاره پرېږدو او مراکش، الجیریا، او یا تونس ته ولاړ شو، دوهمه دا چی مونږ له هغو لکونو انسانانو سره پاتی شو چی د دی خاوری نه بهر ځان ته د راتلونکی تصور نشی کولی، زه له هغو یتیمانو او کونډو سره اوسیدل غواړم چی ورور، خاوند او یا پلار یی زما له میړه سره یوځای شهیدان شوی دی. هغوی تر لږ ځنډه نور هم خبری سره کولی بالاخره بدیری وویل: ویخنې ستا سره په خبرو کی زما د وخت تیریدو ته پام نه شو ستا خوب ته ضرورت دی.

سلمان ځواب ورکړ: ته زما غم مه کوه، زه له خوب نه د سعید په خدمت کی زیات آرام احساسوم.

: د سعید د خدمت لپاره له مانه پرته دوی خدمتگاری نوری هم دلته شته، ته لږ خوب باید وکړی امکان لری تاسو ناڅاپی سفر کولو ته اړ شی.

بدیری دا وویل او خدمتگاری ته یی غږ وکړ، خدمتگاره له برنډی څخه کوتی ته ورننوته او له دی سره په بله کوته کی د اسماء غږ اوچت شو.

بدیری وویل: لوری زه دلته یم. تر اوسه تر سهاره لا ډیر وخت دی ته آرامه پر خپله بستره پر یوزه زه دا دی درځم.

خو اسماء سترگی منبلی کوتی ته ورننوته څو شیبی یی په حیرانی سلمان ته کتل بیا ناڅاپه ور وړاندی شوه او نژدی ورغله ورته ویی ویل: ته خوبه زخمی نه یی؟

: زه بالکل روغ یم سلمان د هغی پر سر لاس ورکینډود

: مامی مور جانی ته وویل چی دی به خامخا راشی دوی راپوری خنډل، ماتوله روح ستا د راتلو انتظار کاوه، کله چی باران پیل شو نو ومی ویل چی نه به راځی، بیا چی ولید ماما راغی نو ما داسی گڼله چی ته راغلی.

: لوری! د خبرو وخت نه دی، ده ته د خوب ضرورت دی ته هم ولاړه شه ویده شه.

بدری دا وویل او بیا یی یوی خدمتگاری ته وویل: ته دی میلستون ته بوزه. سلمان جگ شو ویی ویل: نه! دی ته د زحمت ورکولو ضرورت نشته. لږ ځنډ وروسته چی دی خپلی کوتی ته ورننوت په نغری کی اور بلیده او مسعود مخامخ ورته ناست و او د ده چپنه یی ورته اړوله، سلمان یی چی ولید جگ شو چپنه یی پر میخ راوځړوله ویی ویل:

اوس به دا زر وچه شی، ولید ټینگار کاوه چی تاسو باید له میلستون څخه بهر ونه وزی. تاسو څه شی ته ضرورت لری؟

: نه ته ورځه ویده شه.

مسعود څو لرگی نور هم نغری ته وروغوړځول او له کوتی ووت.

پلار او زوی

دلوی وزیر ابو القاسم په کور کی د هاشم بی وسی او نا چاری هره شیبه په زیاتیدو وه، هغه څو ځلی له محل څخه د وتلو هڅه وکړه خو د پهره دارانو او خدمتگارانو چلن دا ورته معلومه کړه چی دی د یو بندی حیثیت لری. ده هغوی ته بد رد وویل او اخطارونه یی ورکړل تر دی چی په غوسه یی یو خدمتگار پرڅپیره پر مخ وواځه، سلطان ابو عبدالله او لوی وزیر ابو القاسم یی وطن پلوری او غداران وبلل خو د محل پهره داران د ده د دی کنځلو او گواښونو څخه بی پروا وو، هغوی ظاهراً له ده سره په ډیر درناوی چلن کاوه خو د کوتی د دروازی څخه د ایستلیو تورو پهره دارانو لری کولو ته چمتو نه وو.

له پهره دارانو سره د ده د ټولو پوښتنو . یوازی یو ځواب ؤ:

وزیر اعظم دا امر کړی دی چی ته دلته پاتی شی، هغه وفرماییل چی ستا بهر ته وتل ډیر خطرناک دی، ځکه خو به د ده تر راتگه ته همدلته وی، اوس که ته بهر ته ولاړی او په لاره کی څه پښه درته وشی نو هغه به زموږ څرمنی ویاسی، موږ ته دا امر شوی چی تاته څه تکلیف نه وی خو دا لارښونه راته شوی ده چی تاسو که بهر ته د وتلو هڅه وکړی نو له نیولو څخه به دی ډډه نه کوو.

هاشم د ابو القاسم د کور د ډوډی له خوړلو څخه انکار وکړ، ماسپښین یی د یخنی په پلمه وغوښتل چی بهر لمر ته کښی، وسله والو کسانو انگر ته بوتلو، نژدی یو ساعت هغه سترگی پتی کړی او لمر ته بی سده ناست ؤ، بیا ناڅاپه جگ شو او د حویلی د غولی په لوری وړاندی ولاړ، خو لا له دروازی څخه پنځوس گامه لری ؤ چی پهره دارانو ور منډه کړه راویی نیو او په زور یی د یوه کونج په کوټه کی بند کړ، اوس هغه د یوه وړی ځناور په څیر په کوټه کی قده واځه.

هاشم پردی پوهیدلو ته ناچار ؤ چی په غرناطه کی څه پښیری. هغه به چی د

چا د تگ او یا راتگ په وخت کی د پښو ترپهار واورید وړ غږ به یی کړ خو هغوی له ده څخه بی پروا شوی وو. بالاخره له ډیر غم او غوسی څخه بی سیکه پر بستره وروغورځید.

****

د شپې یوه برخه تیره وه چی د کوتی دروازه خلاصه شوه، یو افسر او دوه خدمتگاران ورننوتل، یوه نوکر د مشال له لمبی څخه د کوتی ډیوه بله کړه، هاشم په هیله منه لهجه ورته وویل : د خدای «ج» لپاره ماته ووايه چی تر څه وخته به ستاسو بندی وم. په ښار کی څه تیرېږی او ابو القاسم چیرته دی؟ افسر ځواب ورکړ: په ښار کی بد امنی ده بلکی د بغاوت خطر دی، او لوی وزیر خپل دوستان له دی هنگامی څخه لری ساتل غواړی، ته اندیښنه مه کوه، زموږ باور دی چی د ښار وضعه به ډیر زر ښه شی، اوس که ستا اجازه وی نو ډوډی به درته راوړی!

هاشم په غوسه ورته وویل : آیا دا نشی کیدای چی ماته زهر تیار کړی! : ویخښی! موږ د دی سوال ځواب نشو درکولی، افسر د بیرته گرځیدو په حال کی ځواب ورکړ.

هاشم چیغی کړی: د خدای «ج» لپاره ودرېږه! هغه ودرید هاشم ته یی راوکتل.

هاشم له لږ ځنډ وروسته وویل : د حامد بن زهره په باب پوښتنه کوډم، آیا ابو القاسم د هغه د نیولو او یا وژلو امر کړی دی؟

افسر ځواب ورکړ: لوی وزیر ته د هغه په باب د څه امر کولو اړتیا نشته، د هغه معامله د غرناطی د هغو لکونو انسانانو سره ده چی امن غواړی او له هغه نه ځان ژغورل د دغو خلکو لومړنی فرض دی چی وروڼه، پلرونه او زامن یی له دښمن سره دی. زما زوی هم د هغوی په ډله کی دی او اوریدلی می دی چی ستا هم دوه زامن په یرغملو کی تللی دی! ماته دا هم معلومه ده چی تا د هغه له شر څخه د غرناطی د ژغورلو ذمه واری منلی وه.

هاشم د درد په حالت کی چیغی کړی: زه ځان له دی شرمناکی دسیسی څخه لری ساتل غواړم، زه له کومی بدی څخه د ځنگ کولو او له کومی گناه د توبی او یا د کومی غلطی لاری پرځای د سهی لاری غوره کولو حق لرم او ابو القاسم ما له دی حق څخه نشی محرومولی.

: که ستا په گومان سهی لاره دا وی چی غرناطه یو ځل بیا د جگړې په اور کی بشکيل کړی نو زموږ لومړنی او لویه ذمه واری به دا وی چی د غرناطی اولس د داسی سړی له شره وژغورو چی په خبرو بی ستا په ځیر هوبنیار خلك هم تر اغیزی لاندی راغلی، زه درسه وعده کوم چی د حامد بن زهره جادو به ډیر زر مات شی.

دا بی وویل او افسر له کوتی نه ووت، هاشم تر ډیره بی حرکت ولاړ ؤ، د هغه په ذهن کی ډیر خیالونه راگرځیدل.

*****

هاشم د غرناطی د پاچاهی له راتلونکی نه تر مایوسی وروسته له ابو القاسم سره مرسته کړی وه، او د خپل ضمیر د ډاډ لپاره تر ټولو لوی دلیل دا ؤ چی حامد بن زهره یا د کومی پینې قربانی شوی دی یا د غرناطی له وضعی او بهرنی ملاتړ څخه دومره مایوس شویدی چی بیرته راتگ نه خوښوی، خو تیره شپه له هغه سره د ناڅاپی لیدو وروسته بی په زړه کی د امیدونو مړواندی ډیوی بیا بلی شوی. حامد بن زهره ویلی وو چی که د غرناطی اولس څو میاشتی نور هم دښمن له بناره بهر ایسار کړی نو ترکان به دوی مایوسه نه کړی، خو که دوی پخپله پر غلامی راضی شول نو له بهر نه به هیڅ ځواک هم د دوی د سیاسی گناهونو د کفاری ادا کولو لپاره را نشی.

کله چی هاشم له غرناطی څخه د حامد بن زهره د ایسارولو لپاره د هغه ځای د خلکو د بی حسی او مایوسی تصویر کارولو نو د ده پر ذهن دا ویره سپره وه چی که هغه د خلکو په پارولو بریالی شی او جگړه بیا ونښلی نو هغه به د فتحی او ماتی څخه بی پروا ورسره ملگری شی، د دی به لومړنی نتیجه دا وی چی کوم کسان فردیناند ته د یرغمل په توگه سپارل شوی دی هغوی به د دښمن د کسات نخبه شی.

د اولاد مینی دی، دی ته مجبور کړ چی ابو القاسم ته راشی خو بیا هم هغه ابو القاسم ته د زاریو په وخت کی هم خپل ضمیر ته پردی ډاډ ورکاوه چی که حامد بن زهره د غرناطی د اولس په غیرت راپارولو کی بریالی شو او زما زامن د دښمن له منگولو راخلاص شول نوزه به دوی د آزادی د بیرغ اوچتونکو په لومړی کتار کی وینم، د ابو القاسم چلند د هغه په خوبوری ضمیر د متروکی د گوزار کار وکړ. هغه په وار وار په زړه کی ویل: حامد بن زهره داسی وخت راغی چی اولس

د زهر و پيال له پر سر اړولی ده، کاشکی هغه څو هفتی دمخه راغلی وای، او موږ د قوم له قاتلاتوسره د خپل راتلونکی د تړلو له ذلت څخه ژغورل شوی وای.

آیا ماته له حامد بن زهره سره مرگ د ابو عبدالله او ابو القاسم غوندي وطن پلورو سره تر ژوند غوره نه و؟

عمیر به خامخا پردی خبره خوښ وی چی د ابو القاسم او ابو عبدالله د خوښی په ترلاسه کولو سره مو کورنی د راتلونکو خطرونو څخه وژغورله، د ددی په سبب به فردیناند موږ د غوره سلوک وړ وبولی، سلمی به هم د خپلو دوو زامنو په ورخوشی کیدو خوښه شی. خو که د حامد بن زهره اندیننی رښتیا شوی او نصرانیانو د غرناطی له اولس سره هماغسی وخشیانه سلوک وکړ چی تر دی دمخه یی د نورو فتحه شویو ریاستونو له مسلمانانو سره کړی دی نو راتلونکی نسلونه به زما په اړه څه وایی؟

زه ابو القاسم ته ولی راغلم؟ زه باید له حامد بن زهره سره پاتی شوی وای، ما دخپلو زامنو لپاره د غلامی د ژوند پرځای د آزادی د مرگ آرزو ولی ونه کړه؟ کاشکی ما هغوی د فردیناند د قید څخه را ایسارولی شوی. اوس به څه کیږی او زه څه کولی شم؟

*****

هاشم به لږ ځنډ پر کرسی کیناست او بیا به د خفگان په حالت کی جگ شو او قدم به یی واهه، نژدی نیمه شپه ناڅاپه دروازه خلاصه شوه یو پهره دار مشال په لاس کی ورننوت او ویی ویل : لوی وزیر صاحب ورغوښتی یی: هغه دا هم وفرمایل چی که تاسو خوب کوی نو غرض مه پری لری.

هاشم د وینو غوږپ تر ستونی تیر کړ او له څه ویلو پرته چوپه خوله له پهره دار سره روان شو. څو شیبی وروسته د مجلس په کوټه کی د ابو القاسم په مخ کی ولاړ و. هغه یو ځل هاشم ته وکتل او په لاس یی تشو کرسیو ته اشاره وکړه ویی ویل : مهربانی وکړی!

هاشم زړه نا زړه د هغه په مخکی په یوه کرسی کیناست. څو شیبی دواړو چوپ یو بل ته کتل، بالاخره ابو القاسم وویل : زه افسوس کوم چی زما په غیر حاضری کی په زحمت شوی. ما خپلو خلکو ته دا لارښوونه کړی وه چی تا بهر ته پرینژدی. زما اندیښنه ده چی که تاسو یو ځل د جگړی د پلویانو په گیر کی ورغلی نو د بیرته راتلو هیڅ لاره به ونه مومی. هیڅ هوښیار سړی دا نه خوښوی

چی له خپلو دوستانو څخه محروم شی. که ما ستاسو د ایسارولو هڅه نه وای کړی نو بنیایي نن د الحمرا د دروازی په مخه کی زما پر خلاف په شعار ورکوونکو کی ترټولو اوچت آواز ستا وای.

هاشم ځواب ورکړ: که ما د غرناطی په اولس کی د ژوند څه نخښی لیدای، نو د دی پرځای چی حامد بن زهره د غرناطی له راتگه ایسارم کړم د هغه ملگری بهی کړی وه، بیا به ما د دی پروا هم نه درلوده چی فردیناند زما له زامنو سره څه وېر سلوک کوی! ته باید له نارو څخه پریشانه نشی، دا د هغو بی وسه انسانانو وروستی احتجاج دی چی د تباهی پر وروستی گړنگ دریدلی دی، زما باور دی چی د غرناطی په کوڅو او واټونو کی به ډیر ژر د هدیرو چوپتیا حاکمه شی.

ابو القاسم وویل: ماته بی وویل چی تاسو بهر ته تلو ته ډیر بی تابه بی؟
: ما غوښتل پردی وپوهیږم چی له حامد بن زهره سره مو څه چلند وکړ، خو دلته څوک له ما سره خبری کولو ته تیار نه وو.

: موږ له هغوی سره کوم بد سلوک نه دی کړی، هغه د خلکو له پارولو څخه وروسته له ښاره ووت او موږ یی د لاری تړلو هڅه هم ونه کړه، زموږ معلومات داسی دی چی هغه به د غرنیو سیمو دوره وکړی او د قبایلو له منظم کولو وروسته به غرناطی ته د رضاکارانو را اسرښ پیل کړی.

هاشم وویل: کوم قبایل چی مایوسه شوی وی بیا جگری ته دهغوی دتیارولو لپاره یوازی احساساتی وینا گانی کافی نه دی، او کوم چی تر اوسه په جگره بوخت دی هغوی به دغرناطی پر اولس د اعتماد پرځای دا غوره وپولی چی همالته غرونوته د دښمن د راتلو انتظاروکړی هلته چی یو غیښی وشتونکی د سلو تنو لاره بندولی شی، د اوریند له تړون وروسته هغوی له موږ نه ډیرلری شوی دی، حامد بن زهره په هغه صورت کی بریالی کیدای شی چی ترکان او بربریان زموږ مرستی ته راورسیږی، هغه د ترکانو د سمندری ځواک دراتلو امید واردی خوماته بی دا ډاډ رانکړای شو چی داوریند دمودی له پای ته رسیدو وړاندی به هغوی زموږ مرستی ته راورسیږی.

ابوالقاسم وویل: حامد بن زهره دغرناطی اولس ته هم کوم ډاډ من پیغام ورنکړای شو، بیا هم هغه دښاریوزیات شمیر خلک جگری ته چمتو کړی دی، امکان لری ځینی قبایل هم دهغه دخبرو تراغیزی لاندی راشی او هغه دجگری اوریل کړی دښمن ته یوځل بیا دلوت اووژنی پلمه برابره کړی، دهغه هدف دادی چی موږ به

هر حال له د بنمن سره په جگړه کې کیوزو. له هغه سره داو لس د هغو څلور سوه تنو غم نشته چې د اولس د تباهی د مخنیوی لپاره مود بنمن ته یرغمل ومنل، هغه ته دا خبره هم هیڅ اړخښت نه لری چې کله قبایل غرناطی ته مخه کړی نو د بنمن به بیا پر بنار د کلابندی صرفه نه کوی.

هاشم وویل: تاسو له دی ټولو اندیښنو سره د هغه د ایسارولو هڅه ونکړه؟
ابو القاسم ځواب ورکړ: د هغه ایسارول یوازی زما مسئولیت نه دی، په غرناطه کې په زرگونو داسی کسان شته چې د جگړی د بیا پیلیدو د پای په اړه فکر کوی.

هاشم څو شیبی د ابو القاسم پر سترگو سترگی وربخنی کړی بیا یی وویل:
که هغه په خپله خوبه چیرته تللی وی نو د دی مطلب دا دی چې هغه پخپله ستاسو پریشانی لری کړه.

زه ستا په مطلب ونه پوهیدم!

زما مطلب دا دی چې تاسو په غرناطه کې پر هغه لاس نشوای اوچتولی، خو له غرناطی څخه بهر به د هغه د امنیت په اړه په تاسو هیڅ ذمه واری نه وی.
ابو القاسم! ته له مانه څه خبره پتوی، زه پردی پوهیدل غواړم چې تاسو له هغه سره څه وړ سلوک کړی دی؟

ابو القاسم ځواب ورکړ: زه داسی احساسوم چې تاسو به زما پر کومه خبره باور ونکړی. ځکه خو به دا غوره وی چې تاسو نیغ له هغو کسانو سره خبره وکړی چې تر ما زیات معلومات لری.

هغوی څوک دی؟

ابو القاسم لاسونه وپړقول او ویی ویل: اوس به درته معلوم شی.
هاشم تر څو شیبو پورې یوه او بله خوا کتل، بیا یی په مخامخ بله کوټه کې د پښو غږ واوړید، دروازه خلاصه شوه او ده بیا په حیرانی عمیر او عتبه ته کتل.
ابو القاسم وویل: عمیره! ستا پلار د حامد بن زهره په اړه زیات اندیښمن و ته څه تسلی ورکولی شی؟

عمیر پلار ته وکتل خو د څه ویلو جرئت یی ونکړ، عتبه ور وړاندی شو ویی ویل: صیب! اوس د عمیر د وروڼو په اړه ستا اندیښنه باید لری شوی وی!
حامد بن زهره چې په غرناطه کې کوم اور بل کړی ؤ هغه د تل لپاره گل شو، اوس خلك د هغو لیونیانو خبری نه اوری چې دغه لوی بنار یی په هدیره بدلول

غوبنتل او نور تاسو ته هم د دی ضرورت نشته چی قبایلو ته ولاړ شی.

هاشم په خپ غږ وویل : تاسو هغه وواژه!

عتبه د خواب پرځای ابو القاسم ته وکتل، هاشم د درد په حالت کی خپل زوی ته وکتل او په زوره یی چیغه کړه:

عمیره! زه له تا پوښتم، د خدای «ج» په خاطر راته ووايه چی زه په دی دسیسه کی شریک نه وم، ستا لاسونه د حامد بن زهره په وینو نه دی داغدار شوی، زه له مرگه وړاندی دا اوریدل غواړم چی د غلامی، ذلت او رسوایی له منلو سره سره زماکورنی د اولس په وروستی گناه کی برخه نه درلوده، ته ولی چپ یی؟ ابو القاسم وویل : هاشمه! زه ستا احساساتوقدر کوم، که ته دحامد بن زهره دوست وی مورپی هم دښمنان نه یو، خوزما به پردی خبره بالکل باوررانشی چی ته دیوه له سره تیرسری دولولو د تسکین په خاطر دغرناطی نوره تباهی خوبنوی. تا پردی حقیقت اعتراف کړی دی چی مورچگره بایلی ده، ته پردی هم خبری چی دغرناطی دخلکو احساسات او جوش به له شعارونو اونارو وړاندی ولاړنشی، او بهر په قبایلوکی بیا زیات کسان داسی دی چی بی زړه اومايوس شویدی او هغه څو سرتیری چی تراوسه جنگیپی دانه خوبنوی چی دغرناطی دخلکولپاره له خپلو مورچلو څخه راووزی په یوه لو محدودده سیمه کی په محلی ډول جگری دفردیناند لپاره دڅه اندیبننی سبب نشی کیدای، داندلس دحاصل ورکونکوسیمو مهموښارونواویندرونوله نیولووروسته به دوی دوروستی گوزارلپاره په پوره ډاډ دمناسب فرصت راتلو انتظارکولای شی. کله چی دهغو سرتیرو وروستی څاڅکی وینی هم وبهیری نوددوی پوڅونه به دڅه مزاحمت څخه پرته په هغو درو او گوټونو کی خپاره شی چی دغه خلك یی نه فتحه کیدونکی بولی.

حامد بن زهره ناڅاپه دا خطر را پیدا کړی ؤ چی امن خوبنویکی قبایل هم د جگری په اور کی ور ښکیل شی او فردیناند هسی انتقامی چلن ته مجبور شی چی له ویری یی مور د اوربند ترون ته مجبور شوی وو.

هاشمه! ته خپل زامن په خطر کی غورځولی شی، خو د نورو د زامنو او ورونو ژوند په خطر کی اچولو حق نه لری، ته د لکونو انسانانو څخه پردی ماتی، بی وسی او مایوسی برسیره د ژوندی پاتی کیدو حق نشی اخیستلی.

عمیر یوازی د ژوندی پاتی کیدودهیلی له ښکاره کولوپرته هیڅ گناه نه ده کړی. هاشم په لړزیدونکی غږ وویل : د دی لکونو انسانانو ماته، بی وسی او

مايوسى د هغو غدارانو د دسيسو نتيجه ده چى زمور د ماضى ټول عظمتونه يې تر خپلو پښو لاندې كړي او د راتلونكى د اميدونو ټولې ديوي يې گل كړې دي. حامد بن زهره اولس ته د هغو عياشو، بى حسو او بى غيرتو چارواكو د گناهونو د كفارى ادا كولو له بلنى سره راغلى ؤ چى د اقتدار لپاره يې د هيواد راتلونكى له گواښونو سره مخ كړى وه.

ابو القاسمه ! ته دا ويلي شى چى هغه يو له سره تير او بى پروا سړى ؤ، او په دغو حالاتو كى له هغه نه د معجزى هيله هسى ليونتوب ؤ خو ته دا حق نه لرى چى ووايى اوس قوم د ذلت پر ژوند رضا شوى دى ځكه خو حامد بن زهره قوم ته د عزت د لارى په گوته كولو هيڅ حق نه درلود. اوس چى په لكونو انسانان د ظلم او وحشت پر خلاف د جگړې له حق څخه د تل لپاره لاس پر سر شوى دى، ځكه هغه ستر انسان د وژلو لايق ؤ چى له دى حق څخه لاس اخستلو ته تيار نه ؤ اوس چى د ذلت او رسوايى ژوند زمور په برخه شوى دى ځكه خو د آزادى د ژوند او يا غيرت د مرگ د لارى په گوته كوونكى گناهكاران دى.

حامد بن زهره د هغه نيك ذاته خلكو د ضمير غږ ؤ چى ډير بدمصيبتونه يې هم د الله له رحمت څخه نه مايوسوى. كه مور هغه ته له لاس وركولو څخه انكار كولى او دا مو ورته ويلي چى مور د دښمن پر غلامى رضا شوى يو او يوازي د ژوندى پاتى كيدو د ذلت او رسوايى د زغملو لپاره تيار يو نو نړى به د بى همته او نامردانو پيغور راكړى ؤ، بيا به هم مور په همدى تمه ژوندى پاتى وو چى د اوسنى وخت تيارى به تل نه وي، مور به د بيا راپاخيدلو او سنباليدو د مناسب فرصت په انتظار وو، مور به د مايوسى په تيارو كى د هغو لارښوونكو انتظار كاوه چى لاروركو قافلو ته د رڼا څلى كيږي او په يوه غږ يې په مړو رگونو كى د وينى حركت توندېږي.

كه حامد بن زهره په خپلو مقصدونو كى نه واى بريالى شوى هم دا اميد به پاتى ؤ چى تردى ښه ليدونكى او پوهيدونكى او تردى د لوړو ارادو خاوندان به راپورته شى او زمور راتلونكى نسلونه به د هغوى د ضمير په رڼا كى د خپلى بقا او سلامتې لاره ووينى.

خو د حامد بن زهره وژل كيدل به د دى ثبوت وي چى مور د دايمي تيارو سره نه يوازي خپل بلكى د خپلو راتلونكو نسلونو برخليک هم ترلى دى. اوس به په دى تيارو هيڅكله هم رڼا رانشى، مور به د هغو تيارو شپو مسافر وو چى لمن به

بی د ستورو او سپوږمۍ له وړانگو نه تشه وی، اوس به هیڅ سرتیری هم د حامد بن زهره په پله د تلو هڅه ونکړی، هغه د دغه بدمرغه اولس په رگونو کی د ژوند د وینې وروستی څاڅکی ؤ، او په کومه ځمکه چی دا وینی تویی شوی هغه بنیایي تر قیامته زمونږ پر بی حسی ماتم وکړی.

د ابو القاسم حوصلی ځواب ورکړی ؤ شونډی بی وچپچلی او ویی ویل :
هاشمه!

د غرناطی د زیاتی بریادی مخنیوی که گناه وی نو د دی پره یوازی پرما نه ده، تا پخپله پردی حقیقت اعتراف کړی ؤ چی موږ د بیا جگړی پیلولو توان نه لرو، ځکه خو که حامد بن زهره بیرته راغی هم د خلکو، راپارولو ته بی پرېښودل لویه اشتباه ده، تا د دی خبری ذمه واری منلی وه چی قبایل به د هغه له ملاتړ څخه ایساروی، اوس ته یوازی له دی ویری خپل دریځ بدلوی چی د خلکو په مخ کی له رسوایی ویرېږی. خو زما پر خلاف د خولی خلاصولو نه وړاندی پردی ښه غور وکړه چی ستا خپل زوی په دی گناه کی نیغ ککړ دی.

ته به یوه یادوی ورځی خلک زما پر خلاف وپارولی شی، خو هغه با نفوذه خلک چی زامن او ورونه بی له دښمن سره یرغمل پراته دی ستا تائید او ملاتړ نه کوی. هغوی تاته بنیایي د خولی چوله کولو موقع هم درنکړی. زه دا هم تاته ویلی شم چی د غرناطی هغه خطیبان او مفتیان چی پر خلکو بی اغیزه شته په هر صورت زما ملگرتیا کوی.

هاشم په ماته خوږلی لهجه وویل : که ما خلکو ته خپل مخ وربکارولی شوی نو له هر څه وړاندی به می په خپله بی غیرتی او بی همتی اعتراف کاوه، که زه چوپ پاتی شوم نو ستا له ویری به نه وم، بلکی د خپل شرم او پښیمانی په سبب به چوپ وم.

مگر ته گواه اوسه چی زه د حامد بن زهره پم وژلو کی شریک نه یم.
ابو القاسم څو شیبی په غوسه او اندیننه هغه ته کتل بیا بی پر شونډو یو له حقارت څخه ډک تبسم خپور شو ویی ویل:

: تر اوسه یوازی څو تنو ته دا راز معلوم دی چی موږ غرناطه د هغه له شره وژغورله، او که ته خپله خوله چوپه وساتلای شی. نو په هغوی کی به یو هم دا ونه وایی چی ستا زوی هم په دی وژنه کی شریک و. چاته به د دی شاهدی ویلو ضرورت هم نه وی چی تا د قبایلو د نه پاریدلو ذمه واری منلی وه، ته له دی

حقيقت څخه انکار نشي کولی چې موږ د يوی کبنتی سپاره يو، توپير يوازی دا دی چې ته پر موږ پره اچوی او د خپل ضمير بار سپکول غواړی.

اوس تاته د خوب ضرورت دی، تر سبا پوری به دی طبعه بڼه شی او ته به دا احساس کړی چې موږ د خپل ضمير له فريادونو سره ژوندی پاتی کيدل غواړو. زه پردی خبره ډير خفه يم چې حامد بن زهره وژل شوی، خو زه د دی پاچاهی وزير يم چې اولس يی په خپلو وينو د آزادی د دیوی بلولو پرځای يوازی د بی وسی په اوبنکو سودا او معامله کول غواړی، زه يی د هغه هديری ساتونکی ټاکلی يم چې اوسيدونکی يی د کوم ژوندی انسان چيغی نشي زغملی، ته پخپله دا منی چې ما غرناطی ته د هغه د نه راتلو هڅه وکړه، آيا د دی مطلب دا نه دی چې ته د غرناطی له اولس څخه مایوس شوی يی او د نوی جگړی د دردونو او مصيبتونو څخه ډرغورل غوښتل؟ تاته اوس زما د پوښتنو د ځواب ارتيا نشته، زما باور دی چې دوی ورځی وروسته ته د البسين په څلور لاری کی د خلکو خبری واورى نو د حامد بن زهره ياد به دی نه پریشانه کوی. ابوالقاسم لاسونه وپړقول، يو وسله وال سړی کوتی ته ورننوت. ابو القاسم ورته وويل: دی ميلمستون ته ورسوه.

هاشم څو شیبی په غوسه او پښیمانی ابوالقاسم ته کتل بالاخره يی وويل: که زه ستا بندی نه وم نو اجازه راکړه!

ابو القاسم ځواب ورکړ: خلک په نیمه شپه کی له خپلو بندیانو سره بحث نه کوی، که زه ستا دښمن وای هم په دی وخت کی به می رخصت نه و درکړی. تر سهاره آرام خوب وکړه، اوس د غرناطی وضعه بڼه نه ده، تر اوسه د حامد بن زهره ملگری ډير ځک دی، امکان لری چې د بهر ته وتلو په وخت کی ورسره مخامخ شی، د حکومت د طرفدارانو معامله له تا سره توپير لری. دوی به دلته د هغو تلو راتلو ته چندان اهمیت ورنکړی، خو ته د حامد بن زهره پخوانی آشنا او ملگری يی، که اوس ته هغوی زما له کوره د وتلو په حال کی وليدی نو په زړونو کی به ډول ډول شکونه ورته پیدا شی، ته پاتی شپه همدلته ویده شه.

هاشم له نوکر سره روان شو خو چې دروازی ته نژدی شو ناڅاپه ودرید مخ يی راوگرځاوه او ویی ويل: عميره! ته هم راسره راځه!

عمير په يوازيتوب کی له پلار سره خبروته تيار نه ؤ، هغه په هیله من نظر ابو القاسم ته وکتل ابو القاسم يی پلار ته وويل: عمير لږ ځنډ له ماسره پرېده، زه

څو ضروری خبری ورسره لرم.

هاشم په دردناک نظر څو شیبی عمیر ته کتل او بیا ناڅاپه له کوتی ووت.

*****

ابو القاسم عمیر او عتبه ته وویل : که د حامد بن زهره زوی غرناطی ته رارسیدلی وی نو موږ ته به زر احوال راشی، خو که هغه تاسو ته دوکه درکړی وی او په بل لوری تللی وی نو د هغه موندل ستاسو تر ټولو لویه ذمه واری ده، هغه ته په هیڅ صورت هم د قبایلو د راپارولو زمینه باید برابر نه شی. که هغه خپل کلی ته تللی وی نو عمیر ته به یی درک معلومول گران نه وی.

عمیر وویل : صیب! تاسو د هغه غم مه کوی، موږ به سهار ته وخوځیږو.

ابو القاسم وویل : د ډیرو کسانو د بیولو ضرورت نشته، په اوسنیو حالاتو کی برالا له هغه سره د ټکر خطر نشو قبلولی، هغه ته باید معلوم نه شی چی د پلار قاتل یی څوک ؤ، او تاته باید د یوه دښمن پرځای د یوه دوست په حیث د هغه راقابو کول آسانه وی. ته اوس تلای شی، پلار به دی انتظار کوی، خو هغه ته د دی ویلو ضرورت نشته چی ته چیرته روان یی. زما باور دی چی تریو دوه ورځو پوری به د هغه غم او غوسه لری شی.

عمیر وویل : صیب! زه له هغه سره له مخامخ کیدو ویرېږم.

ډیر بڼه! ورځه اوس له هغه سره خبری مناسب نه دی. زه به سهار ته هغه ته د

تسلی هڅه وکړم.

سمدستی د سعید راپیدا کول ضروری دی، د هغه اهمیت یوازی پردی نه دی چی هغه د حامد بن زهره زوی دی او د جگړی پلویان به یی د لاس اله کړی د حکومت پر خلاف به یو توپان را اوچت کړی بلکی د هغه په راقابو کولو سره به حکومت ته د حامد بن زهره د بهرنیو ملاتړ کوونکو نیول آسانه شی، د فردیناند پردی باور دی چی کومو بیړیو هغه د سمندر پر څنډه پلی کړی دی هغوی بهرنی جاسوسان هم راوړی دی. که د سعید په واسطه د هغوی درک ته معلوم کړای شی نو فردیناند به دی دا خدمت هیڅکله هم هیر نه کړی. سمدستی باید د حامد بن زهره د وژلو خبر پټ وساتل شی. که د هغه ملگرو دا خبر مشهور کړ هم تاسو ځانونه تری بی خبره بڼی.

عتبه وویل : موږ ته دا معلومه وه چی که موږ دا خبر مشهور کړ نو خلک به پر موږ شکمن شی، ځکه خو ما خپلو ملگرو ته پخوا دا ویلی وو چی باید پته خوله

وی. که د هغوی کوم ملگری دلته رارسیدلی وی نو تر سبا پوری به دلته کړېږي پورته شی، د پهره دارانو په اړه موږ له پخوا نه ډاډه نه وو او اوس خو دا خبره هم ثابته شوی چې د هغوی مشر پټ له باغیانو سره ملگری شوی، د پولیسو کوم کسان چې له موږ سره استول شوی وو هغوی هم د خپلی ذمه واری بڼه احساس نه دی کړی، که د هغوی مشر خپل ملگری له دوهم ځلی غیشو ویشتلو څخه نه وای ایسار کړی نو هغو پاتی دري تنو به هم د ژغورنی زمينه نه وه موندلی.

زه پدی خبره خفه یم چې موږ له څو میله اوږده چکر وروسته راورسیدو خو د پولیسو شپږ کسان چې نیغ پر سرک را استول شوی وو تر اوسه پوری وړک دی. ابو القاسم وویل:

تاسو له پهره دارانو څخه پوښتنه کړې ده؟

: نه! موږ له لویدیځی دروازی څخه ښار ته راغلو او نیغ کوتوال ته ورغلو، خو هغه ته هم تر هغه مهاله څه خبر نه و ورغلی. ما پر هغه ټینگار وکړ چې زر تر زره د هغوی درک معلوم کړی او بیا دلته تاسو ته خبر درکړی، که له دی پیښو څخه ستاسو خبرول ضروری نه وای نو موږ به هم ورسره تللی وو، اوس به موږ بیا هغه ته ورشو.

عبیر وویل: موږ په یوه سپور پسی ورغلو او دوه نور ناڅاپه چیرته وړک شول، امکان لری هغه موږ ته دوکه راکړی وی او بیرته سرک ته وتلی وی او د پولیسو د ډلی کسانو ته یی درک معلوم شوی وی، دا هم کیدای شی چې هغوی تر اوسه هغه نیولی وی او په ډاډه زړه بیرته راغلی وی.

ابو القاسم وویل: دا هم کیدای شی چې هغوی تر اوسه د هماغه سپاره په تعقیب کی وی، په هر حال تاسو کوتوال ته ورشی او درک یی معلوم کړی. که کومه داندیننی خبره وه هغه ته وواپی چې سمدستی ما خبر کړی وروسته بیا ستاسو ذمه واری دا ده چې سعید پیدا کړی.

****

د ابو القاسم د ساتونکو ډلی مشر کوتی ته ورننوت او ویی ویل: صیب! کوتوال د حاضریدو...!

ابو القاسم یی خبره بشپړولو ته پری نښوده چیغه یی کړه: هغه راوله! هغه په بیره له کوتی نه ووت او یوه دقیقه وروسته کوتوال سیلیدلی کوتی ته ورننوت، د هغه جامی په خټو کی لیت پیت وی او پرمخ یی هم د خټو څاڅکی

بنکاریدل.

هغه وویل : صیبا! پرسرک د څلورو تنو مېرې وموندل شول او د پاتی دوو نورو لتون دوام لری.

ابو القاسم په حیرانی وپوښتل : څلور واړه د پولیسو کسان دی؟
: هوکی!

: د هغوی وژونکی روغ خلاص شویدی؟

: صیبا! تر اوسه له هغو څلورو پرته د بل چا مېرې موږ نه دی موندلی، زمونږ یو سړی د تومانچی پر گولی وژل شویدی او پاتی نور درې...

ابو القاسم په غوسه شو ویی ویل : احمق! زما له دی سره هیڅ مینه نشته چی دوزخ ته ستا د خلکو د لیرېلو قاتلاتو څه وړ وسله کارولی ده، ته باید اوس دا هڅه وکړی چی تر سهاره د خپلو دوو نورو ملگرو مړی هم پیدا کړی، چی هغوی زخمی د دېښمن لاس ته نه وی وراغلی که داسی وی د ځان د ژغورنی په خاطر په تاسو قربانی ته وتړی، د هغوی موندل او خولی یی گنډل زما نه ستاسو مسئولیت دی.

کوټوال په دی اړه د نور څه ویلو جرئت ونه کړ او حیران حیران یی ابو القاسم ته کتل.

ابو القاسم لږ نرم شو ویی ویل : تاسو مېرې څه کړل؟

: صیبا! مېرې مودلته راوړی!

: ابو القاسم چیغی کړی: دلته زما کورته!

: نه صیبا، مېرې به د هغوی کورونو ته ورسول شی.

: د څه لپاره؟

: صیبا! که یی دلته راوړل مناسب نه گڼی نو په لاره کی به یی ایسار کړو.

: زما پردی څه کار نشته چی تاسو مېرې چیرته غلی کوی، خو زه دا درته وایم

: چی که خلکو ته دا معلومه شوه چی حامد بن زهره وژل شوی دی نو دا مېرې به پر تاسو شاهدی وایی چی د هغه په وژلو کی مو لاس درلود، د خدای «ج» په خاطر ماته داسی مه گوره!

عتبه کوټوال ته وویل : تاسو زر تر زره د مېرې بندوست وکړی او

د هغو نورو دوو تنو د موندلو هڅه وکړی، له هغی وروسته په غرناطه کی د حامد

بن زهره د ملگرو لتون پیل کړی. تاسو له پهره دارانو څخه پوښتنه وکړه؟

: هوکی! هغوی وویل چی تر اوسه هغوی ښار ته نه دی راغلی خو زه پر هغوی
اعتماد نشم کولی.

ابو القاسم وویل: کاشکی تا دی ډې خپلو کسانو په اړه هم داسی پام درلودای.
د خدای په خاطر نور زما وخت مه ضایع کوه ورځه!
کوټوال له کوتی نه ووت.

ابو القاسم عتبه او عمیر ته وکتل: تاسو سهار د سعید د کلی په لور ولاړ
شی، کیدای شی چی هغه د پولیسو د کسانو له وژلو وروسته غرناطی ته تر
راتگ دا مناسبه بللی وی چی همالته پناه واخلي، خو څوک باید پردی پوه نه شی
چی تاسو د هغه دښمنان یی، په کلی کی پر هغه د حملی ضرورت نشته، موږ چی
د هغه د پتیدو ځای پیدا کړو مناسب گام به اوچت کړو.

*****

هاشم په زړه یو له زغم نه وتلی بوج احساساوه او د میلنو حجری ته ننوت، تر
لږ ځنډه یی په ناکراری قدم واهه، هغه ته دا خبره له باور نه لری ښکاریده چی
حامد بن زهره شهید شوی دی، او په زړه کی یی په وار وار ځانته دا ډاډ ورکاوه
چی ابو القاسم یو خیالی داستان ورته اورولی او د ده د ازمویلو هڅه یی کړی ده،
ښایی هغه نیول شوی وی او ابو القاسم د هغه د وژلو د امر څخه وړاندی غوښتل
دا معلومه کړی چی د هغه د دوستانو عکس العمل به څه وی، خو بیا به ناڅاپه د
عمیر څیره مخی ته ورغله او زړه به یی ولوید، لږ ځنډ وروسته هغه له زغم نه
وتلی فشار احساس کړ، له کوتی راووت په برنده کی یی یو وسله وال پهره دار
مخی ته ورغی او ورته ویی ویل:

: صیب تاسو چیرته ځی!

: زه له صدر اعظم سره یوه مهمه خبره کوم.

: صیب! تاسو تر سهار د مخه له هغه سره نشی لیدای؛ هغه دننه تللی دی؟

: ماته معلومه ده، تاسو هغه ته وواپی چی زه می یوازی له زوی سره لیدل
غواړم.

ستا زوی!

: هو هغه د ابو القاسم په کوټه کی دی.

: صیب! زه اوس د هغه کوتی ته چیرته تلای شم!

: تاته د دی ضرورت نشته چی د هغه کوتی ته ورشی، زه دا غواړم چی عمیر

له لومړي وزير سره د مجلس نه وروسته ماته راشي. ځكه خو ته كوم نوکر ته ووايه چې هغه له کوتي نه راووزي زما پيغام دی ورکړي که نه نو زه به يې پخپله په لاره کې ودرېم.

: نه صيب! تاسو پخپله کوټه کې استراحت وکړي. زه د هغه درك درته را معلوموم.

په ډاردا وويل او له هغه ځايه ولاړ، هاشم کوتي ته د ننوتلو پر ځای په برنده کې قدم وهل پيل کړل. د فکر د خرابي په سبب په سخته يخني نه پوهيده څو دقيقې وروسته په ډار بيرته راوگرځيد له هغه سره د ساتونکو د ډلي مشر هم و چې د ورځي يې هم له ده سره ملاقات شوي و په ډار څو گامه وړاندې ودرید افسر هاشم ته نژدې ورغی ویی ويل:

: صيب! عمير خو ډير ځنډ وشو چې تللی دی او صدر اعظم اوس د ښار له څو مشرانو سره مجلس کوي.

د هاشم زړه ولويد په لويدلي غږ يې وپوښتل: عمير چېرته تللی دی؟
: صيب! ماته هيڅ معلومات نشته، که کومه ضروري خبره وي نو زه به سهار څوک د هغه په لټون پسې وړ وليږم اوس تاسو بايد استراحت وکړي.

هاشم د وړاندې تلو هڅه وکړه ویی ويل: نه زه يې همدا اوس د لټولو هڅه کوم. خو افسر يې سمدستي مخي ته ورغی ویی ويل: زه د دی گستاخي بخښنه غواړم خو تاسو د لومړي وزير له اجازي پرته له محل څخه نشي وتلی. اوس په ډار تاسو ته د مانجه د دروازي خلاصولو جرئت نشي کولی.

هاشم له غوسې شونډې وچيچلې ویی ويل: زه له صدر اعظم سره خبري کول غواړم.

: صيب! تاسو اوس له هغه سره نشي ليدای، او بيا افسر بيرته مخ واپراوه.
هاشم په پوره زور هڅه وکړه چې چيغې کړي خو غږ يې په کومې کې بند شو، هغه غوښتل چې منډه واخلي خو په پښو کې يې د ځان بوج پورته کولو توان نه و.

هغه په دواړو لاسونو د برنډې پاڼه ونيوه او په رډو رډو يې په ډار ته کتل، ساه يې ورو ورو تونده شوه او د درد په څرېکو کې يې د زړه درزا ورو ورو کراريدله، بيا يې ناڅاپه لاسونه بې سيکه شول او دواړه گونډې يې پر ځمکه ولگيدې.

په دې په بېره راوړاندې شو او غوښتل یې هغه تر مټو ونیسي، خو ده یې لاسونه وڅنډل او بیا یوې خواته ړنگ شو، بیا یې څو شیبې پښې ووېلې او د وروستی ځل لپاره یې اوږده ساه واخستله او د سترگو مخې ته یې د مرگ دایمې تیاری خپری شوی.

په دې په وارخطایي په بې روحه بدن لاسونه وهل او بیا یې د خپل افسر د خبرولو لپاره منډه واخستله، لږ ځنډ وروسته درې تنو د هغه مړې کوتې ته یوږ او په بستره یې ځملاوه، د ساتونکي ډلې مشر یو په دې په دروازي تړلو او د کلکې پهرې هدایت ورکړ او بیا یې یو بل تن ته وویل چې سمدستی ولاړ شه په دروازه کې دا امر وکړه چې څلور تنه همدا اوس په کوتوال پسې ورشي، هغه ته دا ووايي چې له دروازي بهر یوه گاډي تیاره ودروي او هم ورته ووايي چې د لومړي وزير د سره ضروري کار دی.

: صیب! که تاسو غواړئ چې عمیر را پیدا کړئ نو د کوتوال راوستلو ته هیڅ ضرورت نشته، کله چې دوی د صدر اعظم له کوتې راوتل نو ما واوریدل چې هغه عتبه ته وبل چې اوس سهار کیدونکې دی ځکه خو خپل هستوګنځي ته د تلو پرځای له ماسره ولاړ شه.

افسر وویل: نه اوس عمیر ته د دی خبر ورکول ضرور نه دی. سمدستی خو په دی ماڼۍ کې دننه او بهر هیچا ته هم باید د هاشم د مرگ په باب معلومات ونه شي او په یاد ولری چې دا د لومړي وزير امر دی.

*****

لا سپیدی نه وی چاودلی چې یوه نوکر عتبه په زوره زوره وخوځاوه او ورته وی ویل: صیب! زه د دی گستاخی بڅښنه غواړم خو کوتوال همدا اوس له تا سره په لیدو ټینګار کوي، هغه وایی چې لومړي وزير را استولی يم. عتبه ډیر په زحمت خپله غوسه راقابو کړه وی پوښتل: هغه چیرته دی؟

: صیب! هغه بهر په گاډي کې ناست دی، ما هغه ته د ملاقات په کوټه کې د کیناستلو وویل خو هغه وایی چې زما بېره ده او د عمیر په موجودیت کې زما دننه راتګ بڼه نه دی. دوه تنه سپاره نور هم ورسره دی، ما ورته وویل چې هغه اوس ویده دی خو دوی ویل چې ضروري پیغام یې راوړی دی.

عتبه له بستري راپورته شو پایزار یې پښو کړ او نوکر چېپه د هغه پر اوږو وړ واچوله. څو شیبې ورسته عتبه د کور دروازي ته ورسید کوتوال چې ولید

له گاډۍ نه پلۍ شو او ویی ویل : وبخښی بی وخته می له خوبه راپورته کړی، خو ستاسو خبرول ضروری وو، او د لومړی وزیر هم دا مشوره وه چی د هاشم په رابړه له تاسو سره مشوره وکړم.

عتبه وویل : مگر موږ خوله پریکړې وروسته له هغه ځایه راووتو، چی ترڅو موږ د خپل پروگرام له بری وروسته بیرته نه یو راستانه شوی نو هغه همدلته وساتی، عمیر هم پردی پریکړه څه اعتراض نه درلود چی که د هغه پلار د څه اندیښنی سبب کیدای شو نو تر سهاره یی تردی مناسب ځای ته استولی شی.

: زه د دی لپاره راغلی یم چی درته ووايم چی هاشم مړ شو، زه چی کورته ورسیدم. بیرته هلته د ورتلو امر راته وشو، د هاشم زړه ناڅاپی ودرید، اوس یی مړی له هغه ځایه د یوه حکومتی طبیب ځای ته رسول شوی، او هغه ته یی دا لارښونه کړی چی سمدستی له دی راز څخه څوک باید خبر نه شی.

صدر اعظم غواری پردی وپوهیږی چی که عمیر پردی خبره خبر شی عکس العمل به یی څه وی؟

عتبه د هاشم د مرگ په اړه له څو پوښتنو وروسته وویل : عمیر به په مناسب وخت کی خبر کړای شی، اوس هغه پر شرابو مدهوشه پروت دی، له هغه سره یوازینی اندیښنه دا وه چی که سهار ته موږ د سعید د لټون په غرض کلی ته ولاړ شو نو لومړی وزیر د ده پلار راخوشی نه کړی. هغه چی څومره د حامد بن زهره له زوی څخه ویريږی تر هغی زیات له خپل پلار سره د مخ کیدو څخه ویره لری. اوس به هغه په خپل کلی کی په پوره ډاډ خپلو مشغولتیا و ته دوام ورکړی، او چی کله زموږ سفر پای ته ورسیري نو دی به موږ ته د څه پریشانی سبب نه وی، په دی بناړ کی چاته دا باید معلومه نه وی چی هاشم تیره شپه د ابو القاسم په ماڼۍ کی د هغه میلمه ؤ. که نه نو د هغه په ناڅاپی مرگ همدا نتیجه اخستل کیږی چی موږ د حامد بن زهره یو بل ملگری هم له خپلی مخی لری کړ.

کومو خلکو چی هغه هلته لیدلی ؤ تاسو هغه هم ښه وپوهوی.

: خود هغه مړی؟

: عتبه ځواب ورکړ: د هغه د لاش خوندی کول تر ټولو مهم کار دی او زما په گومان په دی کار کی ته زما مرستی ته ضرورت نه لری، موږ د ضرورت په وخت کی داهم مشهورولای شو چی هغه د حامد بن زهره د لټولو لپاره چیرته تللی دی. یا هغه د خپلو بندی زامنو لپاره اندیښمن ؤ او لومړی وزیر هغه ته یو سپارښت لیک ورکړ او سینتافی ته یی واستاوه.

عاتکه د بدړی کره

غرناطی ته د تللیو کسانو په اړه عاتکه د څه خبر په انتظار وه، سهار یې چې لمونځ ادا کړ د سعید دوی کره ورغله په زبیدی او منصور یې ټینگار وکړ چې که د غرناطی څخه څوک راغلل ماته سمدستی احوال راکړه، پر دې سر بیره د هغې نا کراری شیبه پر شیبه زیاتیدله، له بڼه زیات انتظار وروسته لمر ته د کیناستلو په پلمه بام ته وخته هلته به یې کله له کندی پوری غاړې د سعید دوی کورته کتل او کله به یې شمال لوری ته د غرناطی لاری څارلی.

چې کله به یې له دری نه پوری غاړې ته پر کوم سپاره سترگی ونستی نو د زړه درزا به یې ورسره زیاته شوه خو چې کله به هغه له خوږ نه له پوری وتلو وروسته د سعید دوی د کور پر ځای بل لوری ته مخه کړه نو د دې پر تندې به د مایوسی سیوری خپور شو.

هغې اراده وکړه چې کوزه شی چې ناڅاپه یې یو سپور ولید د هغه اس ورو ورو کندی ته بنکته کیده، خوږ ته نژدی یې لږ ځنډ هغه له سترگو پناه شو او چې بیرته یې سترگی پری ولگیدی نو مخه یې د کندی پورې غاړې ته د کلی بلې غاړې کورونو ته وه، او لږ ځنډ وروسته دی سلمان لیده چې د سعید دوی کورته ننوت.

دی منډه واخستله او د زینو په لوری ولاړه، نیمایي زینی ته چې کوزه شوه پام یې شو چې سلمی ورته گوری لږ خجالت شوه یوه شیبه ودریده خو بیا ورو ورو راکوزه شوه په انگر کی یې د بهرنی دروازی په لوری مخه وکړه چې سلمی پری غږ کړ:

لوری چیرته حې؟

: د منصور دوی کره کاکا ناوی! هغې بی له دی چې مخ راواړوی دا وویل او گړندی له کوره ووته.

لږ ځنډ وروسته چی دا له خوږ تڼه تیریدله منصور بی ولید دی ته بی وویل : زه
ستا په لور در تلم، بیا په منډه ورغی د دی په څنگ کی ودرید.
: هغه میلمه بیرته راغی او همدا اوس له تا سره لیدل غواړی.
عاتکی وپوښتل : هغه ستا د بابا په باب څه ونه ویل؟
: نه!

: هغه دا هم ونه ویل چی سعید او جعفر به څه وخت راشی؟
: نه هغه تاته کوم ضروری پیغام راوړی دی. ښه وشول چی ته می دلته مخی
ته راغلی، هغه په وار وار راته ټینگار کاوه چی زه د بل چا د وړاندی هم درته ونه
وايم.

: هغه خو به تپی نه وی؟

: بالکل روغ رمت دی.

عاتکه لږ ډاډه شوه او له هغه سره روانه شوه، کله چی د منصور دوی کورته
ورسیده سلمان بی ولید چی په غولی ولاړ و له زبیدی سره بی خبری کولی. هغه
یوه شیبه تم شوه، بیا ور وړاندی شوه او په سوالیه نظر بی سلمان ته وکتل.
سلمان زبیدی ته وویل : تاسو منصور دننه درسره بوزی، زه له دی سره یوه
ضروری خبره کوم.

زبیده ور وړاندی شوه او منصور بی تر لاس ونیو او هغه زړه نا زړه ورسره روان
شو.

عاتکه وارخطا شوه ویی ویل : د منصور دننه استول ضرور نه وو کوم خبر چی
ماته د زغم وړ وی هغه د حامد بن زهره د لمسی لپاره هم له زغم نه وتلی نه شی
کیدای. موږ ټول ډېرو خبرو له اوریدو سره روږدی شوی یو.

سلمان وویل : کاشکی ما تاته ښه خبر راوړای شوای، سعید په یوه پیټه کی
تپی شوی دی.

عاتکی وپوښتل : ستا پردی باور دی چی تر دی بد خبر خو به دی نه وی
راوړی؟

: د سعید په اړه زه دا درته ویلی شم چی حالت بی د خطر نه بهر دی.
: زه د هغه د پلار په اړه درنه پوښتم، چی ماته د هغه په خاطر استولی وی. او
د خدای «ج» په خاطر ته زما حوصله مه ازمویه!
سلمان ځواب ورکړ: هغه د خپل بدمرغه اولس د گناهونو کفاره اداء کړی ده،

د هغه د لاری تړلو په خاطر زما ټولې هڅې ناکامې شوي. او چی کله پری - برید وشو زه ورسره نه وم. هغه د شپې سېبال ناڅاپي له غرناطی څخه د وتلو پریکړه کړی وه.

«هغه شهید شو»، انا لله و انا اليه راجعون». عاتکه خو شیبی هکه پکه ولاړه وه، بیا یی په ژرغونی آواز وپوښتل: سعید چیرته دی؟ سلمان وویل: له تپي کیدو وروسته یی غرناطی ته نژدی یوه کلی ته رسولی دی، هغه اوس د ډیرو اعتمادی خلکو تر ساتنی لاندی دی. او زه د دی لپاره راغلی یم چی هغه د بی هوښی په حالت کی په وار وار ستا نوم اخلی. ته به ما هغه ته فرورولی؟

: هوکی خو له دی ځایه په وتلو کی ته باید ډیر زیات پام وکړی. د حامد بن زهره قاتل د هغه د زوی په لټه کی دی، که په تا پسی له شانه څوک د سعید د غلی کیدو ځای ته ورسیدل بیا به د هغه ساتنه ډیره گرانه شی. هغه بنایي ډیری ورځی نور هم د تگ راتگ وړ نه وی. ته زما پر اس سپره شه موږ باید بیله ځنډه هلته د رسیدو هڅه وکړو.

: او ته به څه کوی؟

: زه پلی تلای شم.

عاتکی وویل: نه تاته د پلی تگ ضرورت نشته، زموږ په طبیله کی اوس هم دری اسونه ولاړ دی، تاسو پر خپل اس ولاړ شی او د خوږ نه پوری غاړی ته زما انتظار کوی زه به ډیره ژر هلته ځان درورسوم.

سلمان وویل: سعید د غرناطی د لاری پر سر په یوه کلی کی دی، خو تاسو په کور کی چاته مه وایی چی ته چیرته روانه یی.

عاتکی وویل: په داسی حال کی بیا له دی ځایه زموږ یوځای وتل سهی نه دی، که په لاره کی چا ولیدم نو پردی پوهیدل به ورته گران نه وی چی زه چیرته ځم.

: تا په لاره کی یوه ویجاړه کلا لیدلی ده؟

: هوکی! هوکی!

: نو ته هغی کلا ته ځان رسوه او زما انتظار کوه. زه به عامه لاره پریدم په بله لاره هلته ځان رسوم. دوهمه لاره ډیره اوږده او سخته ده، ځکه خو که لږ وځنډیدم اندیښنه مه کوه.

سلمان وویل: که زه په کوم سبب کلا ته ونه رسیدای شوای نو ته هلته د ایساریدو هڅه مه کوه، د کلا نه وړاندی د غرناطی سرک د یوه کلی په مینځ کی تیر شویدی، هلته به د سرک کین لوری ته یو جومات درته بڼکاره شی چی له هغو نه څو گامه وړاندی د کلی د رئیس کور دی، چی سعید پکی دی، تاسو بی غمه ور ننوزی د کور اوسیدونکی به ستا د ورتگ په انتظار وی، او تاته به ددی ضرورت نه وی چی ځان ور وپیژنی.

: ما له بهر څخه هغه کور لیدلی دی، تاته یی د دومره بیان ضرورت نشته، تا زبیدی ته ویلی چی سعید هلته دی؟

: نه! ما هغوی ته یوازی دومره ویلی دی چی ما عاتکی ته یو ضروری پیغام راوړی دی.

عاتکی وویل: اوس زه دا احساسوم چی د سعید لټوونکی خامخا دلته راځی، ځکه خو ته زبیده بڼه وپوهوه چی که څوک د سعید په باب پوښتنه وکړی دا دی دا ورته وواپی چی یو نا آشنا سړی عاتکی ته کوم پیغام راوړی ؤ او اوس هغوی دواړه جنوب لوری ته ولاړل.

عاتکی چی دا وویل پر اس یی پښه واړوله او ولاړه خو چی سلمان وړاندی گام واخست زبیده او منصور یی مخی ته ورغلل.

زبیدی په شاکی لهجه وویل: تاسو له موږ نه څه خبره پتوی!

سلمان ځواب ورکړ: زما د احتیاط سبب دا نه دی چی پر تا اعتماد نه لرم، کله چی جعفر بیرته راستون شی نو ټوله کیسه به درته وکړی.

: زه د سعید او د هغه د پلار په باب پوښتنه کوم هغوی خو په خیریت دی که نه!

: زما له هغوی سره ملاقات ونشو.

: مگر تا خو ویل چی د سعید له لوری دی عاتکی ته څه پیغام راوړی دی؟

: د هغه پیغام د یوه بل سړی په لاس ماته رارسیدلی دی. جعفر به نن یا سبا، راورسیري، زه یوازی دومره درته ویلی شم چی سعید په غرناطه کی نه دی، هغه چیرته غلی شوی دی، هغه ته په کلی کی د هاشم له لوری خطر ؤ. ځکه هغه دلته را نه غی اوس که هاشم یا د هغه ملگری دلته راشی او له تلبسو څخه د سعید په باب پوښتنه وکړی نو تاسو یوازی دومره ورته وواپی چی یوه نا آشنا د هغه له خوا یو پیغام عاتکی ته راوړ او بیرته ولاړ او هغه موږ ته یوازی دومره وویل چی

سعید جنوب لوری ته تللی دی.

زییدی وویل : که هاشم د هغه دبنمن وی نو زه بیا دا کله ورته ویلی شم چی سعید کوم لوری ته تللی دی؟

سلمان له لږ فکر وروسته ورته وویل : کیدای شی هغه کوم بل لوری ته تللی وی، او موږ د هغه پلټونکی د الفجاره په لاره برابړ کړو او له دوی سره څه مرسته وکړو، زه تاته ټولی خبری نشم کولی. سمدستی همدومره ویل کافی دی چی که تاسو د هغوی د دبنمنانو پام الفجاره لوری ته ور واړوی نو لوی خدمت به ترسره کړی.

: ستا باور دی چی هاشم د سعید دبنمن شویدی؟

: موږ ته به ډیر زر معلومه شی.

سلمان دا وویل او پر اس یی پښه واړوله، زییدی د نور څه ویلو حوصله نه درلوده.

سلمان د اس د جلب له نیولو وروسته وویل : منصوره! ته باید پریشانه نشی، امکان لری ستا ماما تا ځان ته ور وغواړی.

: ته بیا راځی؟

: إن شاء الله زه خامخا راځم. خدای پامان!

سلمان دا وویل او اس یی پونده کړ.

*****

عاتکی له اوږدی او یوی غرنی سختی لاری مزله وروسته له هماغه ژور خوږ څخه تیره شوه چی دوهمه څنډه یی د هغه ویجاری کلا له جنوی دیوال سره نښتی وه، دی له ځانه سره توره، لینده او غشی را اخستی وو.

کله چی دا له سرک څخه څو گامه لری وه سلمان یی ولید چی زر زر یی شاته کتل او راواوښت، هغه زر د لاس په اشاره ورته وویل : زر راشه!

عاتکی خپل ستومانه اس پونده کړ او د سترگو په رپ کی د هغه څنگ ته ورغله، سلمان د اس جلب ونیو او گړندی د کلا د ماتی دروازی له لاری دننه ننوتل.

عاتکی په ویره تری وپوښتل : څه وشول، ستا اس چیرته دی؟

سلمان د کلا په بله گوښه کی ودرید ویی ویل: څو تنه سپاره دی لوری ته را روان دی. ما په وړاندی غونډی ولیدل چی ښکته راکوز شول، تاسو زر هغه برج ته

خان ورسوی.

عاتکه له اس څخه پلي شوه او په منډه د برج زینو ته ورسیده سلمان د هغی اس په نژدی یوه کوټه کی له خپل اس سره وتاړه له خپلی کڅوړی څخه یی تومانیچه را وایستله او په منډه د برج د زینی په لوری ولاړ، عاتکی له یوی دریڅی څخه سر ایستلی ؤ او لاندی یی کتل. د سلمان د پښو د ترپهار له اوریدو سره یی پام ور واوښت ویی ویل : د هغوی شمیر اته تنه دی، پله ته نژدی شویدی، امکان لری د کلا د لتون هڅه وکړی.

سلمان وویل : تاسو اندیښنه مه کوی، که د دوی تر شا کوم لښکر نه وی نو دا شپږ، اته تنه موږ ته څه خطر نشی جوړولی، عاتکی له ترکش څخه غیښی راویوست په لینده کی یی کیښود، ویی ویل : زما یوازی دا اندیښنه ده چی که په دوی کی کوم یو بهر پاتی شو نو د تیښتی زمینه به ورته برابره شی.

: ته فکر مه کوه! موږ به له دی برج څخه لاره پری بند کړو. خو زه ویرپیم چی ته بی سببه غشی ونه چلوی!

عاتکی له دریڅی څخه لاندی وکتل ویی ویل : ته بی غمه اوسه، لږ څنډ وروسته سپاره چی له پله پوری وتل د دوی له سترگو پناه شول، عاتکی د برج د بل دیوال دریڅی ته منډه واخستله، هلته یی د کمره کنډو ته کتل.

سپاره نژدی دوه سوه گزه وړاندی بیا راښکاره شول، سلمان په اندیښنه کی عاتکی ته وویل : ته شاته شه چی ودی نه وینی.

عاتکه یو گام شاته شوه هغه ته یی وکتل او ویی ویل:

بنایی دا هماغه وی!

: هماغه څوک؟

عمیر او د هغه ملگری!

: که عمیر له هغوی سره وی نو زما باور دی چی دوی د سعید په لتون ستاسو

کلی ته روان دی.

تر لږ ځنډه دواړو په چوپه خوله یو بل ته کتل او چی بیا د اسونو د پښو ترپهار ورنژدی شو نو عاتکه دریڅی ته ورنژدی شوه یو ځل یی پر سرک نظر وغورځاوه، ناڅاپه یی له کڅوړی غیښی راویوست او په لینده کی یی کیښود، خو په هماغه مهال چی دی سر له دریڅی بهر یوست او پر غشی یی نخبښه نیوله سلمان دا تر مټ و نیوله او شاته یی کش کړه، عاتکی د بی وسی او غوسی په حالت کی هغه

ته وکتل سمدستی یې له بهر څخه واوریدل چې دوړاندې تلونه دا غوره نه ده چې لومړی دغه کلا ولټوو؟

دوهم ځواب ورکړ: هغه دومره احمق نه دی، که هغوی دی لوری ته راغلی وی نو له خپل کلی پرته به بل ځای ایسار نه شی، بلکې زما خو دا گومان دی چې هغوی به له خپل کلی څخه په میلونو، میلونو لری تللی وی.

عاتکی د سلمان لاس وځنډه او بلی کړکی ته یې ځان ورنژدی کاوه خو هغه زر ترمټ ونيوه او د زینې لوری ته یې بوتله، عاتکه د هغه په اوسپنیزو پنډو کی یې وسه پاتی شوه.

سپاره تیر شول، سلمان له لږ ځنډ وروسته وویل: وبخښی ما داسې احساس کړه چې ته به رښتیا غشی وولی، تا خپل سر له دريځی نه ورايستلی ؤ، او دا هسی یو تصادف ؤ چې په هغه مهال هغوی کوم یوه دی خواته نه راکتل.

عاتکی ځواب ورکړ: زه یوازی پردی خبره افسوس کوم چې عمیر د دوی په مخکی روان ؤ او چې هغه زما د غشی دم ته برابر شو تا می لاس ونيو. د عاتکی سترگی له اوبښکو ډکی شوی.

: عتبه ورسره ؤ؟

عاتکی د هو په دود سر ورته وخوځاوه او له دی سره یې اوبښکی له سترگو وبهیدی.

سلمان وویل: د سعید د ژغورلو مسئله له عتبه څخه د انتقام نه مهمه ده، که نه نو ستا دا هیله اوس هم زه پوره کولای شم، اوس به دوی کلا ته نه راځی، زه ورپسی ورځم، ته د احتیاط لپاره څو دقیقې ودریږه، بیا وخوځیږه!

عاتکی وویل: نه! پر هغوی پسی ستا ورتلو ته اړتیا نشته. هغوی تر لږ ځنډه په چوپتیا د کلا انگر ته کتل او بیا رابښکته شول.

سلمان وویل: ته دلته ودریږه زه اوس بیرته راځم!

عاتکه ودریده او هغه په بیړه له کلا راووت، لږ ځنډ وروسته چې هغه بیرته ورغی نو عاتکه یې ولیده چې د یوی چوتري ترڅنگ له دوو قبرونو سره ولاړه وه او لاسونه یې په دعا لپه نیولی وو، د چوتري شاوخوا زیات قبرونه وو، سلمان چې نژدی ورغی هغه هم لاس په دعا اوچت کړل. د فاتحی له لوستلو وروسته سلمان وویل: راځه اوس به هغوی ښه وړاندې تللی وی.

: تاته معلومه ده چې دلته زما مور او پلار ښخ دی؟ عاتکی له هغه سره په

تلو کی وویل.

: هوکی! الله تعالی دی د هغوی قبرونه د خپل رحمت په گلانو کی پټ کړی،
حامد بن زهره ماته د دی کلا د تباهی او ستا د پلار د شهادت کیسه کړی وه.

لږ ځنډ وروسته هغوی پر اسونو سپاره له کلانه راووتل.

د ویالی له پله نه چی تیر شول سلمان ناڅاپه د اس جلب راکش کړ او عاتکی
ته بی وویل: زه اوس د منصور په باب په تشویش کی یم، که ما هغه له ځانه
سره راوستلی وای نو ډیر به ښه وو.

عاتکی ځواب ورکړ: ماته هم د عمیر په لیدو هغه را په یاد شو، خو ته غم مه
کوه عمیر زموږ په کلی کی د حامد بن زهره پر لمسی د لاس اوچتولو جرئت نشی
کولی.

: مگر زه داسی احساسوم چی هغه باید هلته نه وای پاتی شوی، له سعید سره
تر مشوری وروسته که دا پریکړه وشوه چی هغه باید له کوره راویاسو نو زه به
بیرته زر ورپسی راشم.

: نه، نه! هلته چی ورسیدو کوم بل بندویست به وکړو، ستا دوهم ځلی دلته
راتلل سهی نه دی.

سلمان له څه فکر وروسته وویل: زه به د احتیاط له مخی د تانه دوه درې سوه
گامه وړاندی ځم، که کوم ځای زه ناڅاپه له سرکه لری شوم نو معنی بی دا ده چی
په مخکی خطر دی او ته باید شاوخوا د کوم کمره او یا ونو تر شا پته شی او د
وضعی انتظار وکړی. کلی ته چی نژدی شوو نیغ د سرک پرځای په ښی لاس ته
په کښتونو کی د کور د شا دروازی له لاری کور ته د ننوتلو هڅه وکړو.

*****

نوره لاره دوی ته څه ستونزه پېښه نه شوه، کله چی دوی د کور د شا دروازی
ته نژدی شول اسما او مسعود بهر ته راووتل او د دوی د ور رسیدو په انتظار
شول، اسما ور وړاندی شوه سلمان ته بی وویل: ما چی لری ته ولیدی ومی
پیژندلی، زه له سهار راسی پریم ناسته وم.

بیا بی زړه نا زړه عاتکی ته وکتل ویی ویل: راځه مورجانه می ستا هم ډیر
انتظار کوی، که لږ دمخه زارسیدلی وای نو د تپی شوی کاکا جان سره به مو
خبری هم کړی وی، مورجانه وایی چی اوس هغه ته بیا خوب ورغی، خو هغه به
ډیر زر روغ شی.

عاتکی د هغی لاس و نیو کورته ننوته، او لږ ځنډ وروسته د سعید چپرکت ته ولاړه وه او اوښکی یی پاکولی.

بدری هغی ته په وار وار تسلی ورکوله:

له همت څخه کار واخله، ان شاء الله روغ به شی، تاسو کښینی! هیله ده زر را په خود شی، اوس یی یو ساعت وړاندی خبری کولی او پردی خبره پریشانه و چی ما په تا پسی احوال لیږلی دی. خو بیا یی هم سترگی پر دروازه نښتی وی، زما اندیښنه ده لکه چی تا دلته پر راتگ ډیر لوی خطر قبول کړی دی، خو ما دا احساس کړه چی راتگ دی تر زر ځله علاج غوره او ضروری دی. موږ به هڅه وکړو چی د ده په باب ډاډ ترلاسه کړو او تا بیرته واستوو.

نه، نه! عاتکی په دردناکه لهجه وویل: د خدای «ج» په خاطر داسی مه وایی چی زه دی د حامد بن زهره قاتلین بیا ووینم، او بیا هغی په زوره زوره وژړل.

تېنټول

عمیر او د هغه ملگری د سعید دوی له کوره لږ لری ودریدل عمیر له اس څخه پلي شو او عتبه ته یی وویل : تاسو همدلته ودریږی! زه به یی اوس دلته درک معلوم کړم تاسو ته به خبر درکړم. زه به هم درسره ولاړ شم، عتبه له اس نه پلي شو ویی ویل.

دوه تنو نورو د دوی د اسونو جلبونه ونیول اول لږ ځنډ وروسته هغوی د کور انگر ته ننوتل.

عمیر چیغی کړی : سعیده! سعیده!

د کور له بڼی اړخه دوه تنه نورکسان راپنکاره شول له هغوی نه یو په منډه ورغی او ویی ویل : هغه دلته نشته. په دی ځنډ کی منصور او زبیده هم د مینځ له کوتی راووتل او په برنډه کی ودریدل، په اندیښنه یی عمیر او د هغه انډیوال ته کتل، عمیر ور وړاندی شو ویی ویل : ماته معلومه ده چی سعید دننه دی ما یو مهم پیغام ور رسول غوښتل.

زبیدی ځواب ورکړ: هغه دننه نشته تاسو یی لیدای شی. عمیر بی له دی چی څه وواپی دننه ننوت او یو پر بل پس یی د تیت پور د کوتو له لټولو وروسته پرزینو پاس وخت او د کور گوت گوت یی بڼه ولټول، په دی موده کی عتبه په چوپه خوله د زبیدی ټول حرکات او د څیری حالت څاره، عمیر چی د کور له لټولو څخه وزگار شو زبیدی ته یی وویل: کوم لوری ته تللی دی؟

هغی وویل : زه دروغ نه وایم سعید یی له پلار سره چی غرناطی ته تللی تر اوسه یو هم بیرته نه دی راستون شوی خو د عمیر له څیری داسی ښکاریدله چی تر اوسه یی تسلی نه ده شوی، بالاخره عتبه وویل : عمیره! دلته د وخت ضایع کولو هیڅ گټه نشته، راځه!

عمیر زړه نا زړه زبیدی ته وکتل بیا یی له منصور څخه وپوښتل : منصوره! تا دی هم ماما دلته نه دی لیدلی؟ هغه ځواب ورکړ: نه!
خو عمیر زړ د عتبه خواته ورغی او بیا دواړه له کوره ووتل، لږ وړاندی دواړه ودریدل او یو بل ته یی وکتل.

عتبه وویل : چی نوکران می ولیدل وپوهیدم چی سعید دلته نشته، تاته د کور لتولو ضرورت نه ؤ. بیا هم هغی ښځی چی مور و لیدو ووبریدله.
عمیر وویل : که ته ماته د څه سختی کولو اجازه راکړی نو زه به هر څه درته پری ووايم.

عتبه ځواب ورکړ: اوس نه چی کله د سختی وخت راغی بیا به د ایسارنه کړم، که سعید دلته راغلی وای نو د حامد بن زهره په باره کی د خبر په اړه به د دی کور وضع او فضا خامخا بدله وای.

عمیر وپوښتل : ستا په خیال مور اوس باید څه وکړو؟
زما په گومان مور باید همدلته پاتی شو، که سعید غرناطی ته نه دی رسیدلی نو کیدای شی کوم وخت دلته راشی، دا هم امکان لری چی هغه تپی وی او د خپل کور پرځای یی په کوم بل کلی کی پناه اخستی وی، په هر حال زما باور دی چی په هغه صورت کی هم د خپل ځان په باب خبر کورته ورکوی ترڅو چی د هغه وراړه دلته شته هغه له دی سیمی څخه لری نشی تلای. ځکه خو دا ضروری ده چی مور دی کور ته د تلو راتلو څارنه وکړو.

عمیر وویل : راځی تاسو زموږ په کور کی استراحت وکړی، زه له هماغه ځایه خپل نوکران د دی ځای د پهری لپاره را استوم. هو رښتیا ستا خو پردی باور دی چی لومړی وزیر خو به زما پلار جان دی خواته زر نه را پرېږدی؟
زه تر اوسه دا خطر احساسوم چی که هغه ناڅاپه دلته راورسید نو زه به له سخت جنجال سره مخ شم.

عتبه وویل : ما څو ځله دا ویلی دی چی په اوسنیو حالاتو کی هغه د لومړی وزیر له کوره نشی راوتلی، که زما دا باور نه وای نو دی کلی ته به می د راتلو جرئت هیڅکله نه ؤ کړی. ستا پلار تا بڅښلی شی خو پر ما به هیڅکله هم رحم ونه کړی، کله چی مور د سعید او د هغه د ملگرو له خوا ډاډه شو بیا به لومړی وزیر ته ستا د پلار پوهول گران نه وی چی مور څه وکړل، د اولس او هیواد د خیر لپاره مو وکړ، اوس له دی ځایه ولاړ شه، ترڅو ستا کسان دلته نه وی رارسیدلی زموږ یو تن به دلته غلی کور څاری.

لږ ځنډ وروسته دوی پر اسونو پښی واړولی او د عمیر د کور په لور ولاړل.

*****

عمیر چی کورته ورسید له یوه غیر معمولی حالت سره مخ شو، د صحن دروازه خلاصه وه، شا او خواته یو نوکر هم نه ؤ، یوازی د کلی څو تنه د دوی د دروازی تر څنگ ناست وو، هغوی په بیره راپاڅیدل او وړاندی راغلل خو عمیر تری وپوښتل: زموږ کسان چیرته تللی دی؟

یوه بوډا د اس جلب ونیو ویی ویل: معلومه نه ده چیرته تللی دی سهار ما ستاسو دوه نوکران ولیدل چی پر اسونو سپاره ووتل له هغی وروسته بنایبی نور نوکران هم چیرته تللی وی، اوس ستاسو خادمی هم هغوی لټول. عمیر پریشان شو عتبه ته یی وکتل او بیا په منډه دننه ننوت. پنځه دقیقی وروسته بیرته راووت او طبیلی ته د اسونو له بیولو وروسته یی عتبه د میلنو حجری ته بوت.

عتبه وپوښتل: عمیر! څه خبره ده ته ډیر اندیښمن معلومیږی؟ هغه په غمجنه لهجه ځواب ورکړ: عاتکه په کور کی نشته، هغه سهار وختی له کور ووتلی ده، اوس زما یقین راغی چی سعید تپی دی، او شاوخوا چیرته غلی شوی دی.

: عاتکه د نصیر لور!

: هوکی! زما پخواهم دا اندیښنه وه چی که سعید دی خواته راغلی وی عاتکی ته به خامخا احوال ورکوی.

عمیر څو ځلی له عتبه سره سرسری د خپلی تره دلور یادونه کړی وه خو دا یی نه وو ورته ویلی چی د هغی له سعید سره دلچسپی ده، هغه د خپل ذهنی خفگان د پټولو هڅه وکړه ویی ویل: امکان لری چی په کلی کی د کومی ملگری کړه تللی وی؟

: هغه سهار د سپارلی په پلمه له کور ووتلی ده او تر اوسه بیرته نه ده راستنه شوی.

له بهر نه کوم استازی ورته راغلی ؤ؟

: نه! مگر سهار چی لږ څنډ له کوره ووتلی وه دایی ویلی وو چی زه د سعید دوی کړه ځم. له هغی وروسته بیرته راغله او پر آس سپره شوی او کوم بل ځای ته ولاړه د کلی خلکو ته یوازی دومره معلومه شوی چی هغی د جنوب لاره نیولی وه، تاسو دلته ودریږی زه ځم!

: ته چیرته ځی؟

: زه د سعید دوی کړه ځم، زما باور دی چی هلته به د دی ملاقات له سعید

سره شوی وی او هغه به دا ورته ویلی وی چی په پلانی ځای کی به دی انتظار کوم.

: ته به اوس هلته څه وکړی؟

: زه به د هغوی له خدمتگاری او وراره څخه دا زر معلومه کړم چی هغوی چیرته ولاړل که ماتری څرمن وویسته هم صرفه نه پری کوم.

: ته ډاډه کښینه!

: عمیر په حیرانی هغه ته وکتل ویی ویل : زه ډاډه کښینم؟

: هوکی! ته اوس بهر ته نشی تلای!

: مگر زه نه پوهیږم چی ته څه کول غواړی؟

عتبه په ډاډمنه لهجه ځواب ورکړ: د عقل په هیڅ خبره به اوس ستا سر خلاص نشی، اوس ته دا فکر نشی کولی چی د حامد بن زهره د لمسی کورته روان بی او د هغه په یوه وړوکی کرپزه به د کلی خلك ټول ورباندی راتول شی، ته پردی هم نه پوهیږی چی که ته هلته د سعید هستوگن ځای معلوم کړی هم د دی کلی د خلکو له مرستی پرته نشی ورتلای، او بیا عاتکه هم له هغه سره ده، نو په دی سیمه کی به داسی څوک نه وی چی هغه ته د پورته کتلو جرئت وکړی.

: خو زه په هر قیمت چی وی غواړم عاتکه بیرته راولم.

: اوس ته هغه بیرته نشی راوستلای، خو زه بی بیرته راوستلای شم.

کښینه او په ډاډه زره زما خبری واوره!

عمیر بی سیکه پریود کرسی کیناست او عتبه بی په مخ کی کیناست ویی ویل: زموږ وروستی هڅه باید دا وی چی د سعید وراره ونیسو او ویی تښتوو.

له هغه وروسته دا پیغام را استولی شو چی که مو عاتکه موږ ته راونه سپارله نوستا وراره به سینتپافی ته واستوو، بیا به وگوری چی هغوی دواړه څه وږ زموږ په گیر راځی، خو د هغه هلك د نیولو لپاره دغه وخت مناسب نه دی، موږ به د شپې لخوا د هغوی پر کور ورځو او تر څو شپه راځی ستا مسئولیت دا دی چی دوه تنه اعتمادی کسان دی هلته پهره وکړی، که نه نو زما نوکر به درسره مرسته وکړی، خو ته باید له کوره لری اوسی او شا و خوا د کلی څوک باید دا شك ونه کړی چی ته د څه پروگرام لپاره راغلی بی، اوس ته تلای شی زه لږ خوب کوم، خو دا په بد لږد چی که دی زما د هدایت څخه یوه ذره هومره سرغږونه وکړه نو سر له نن څخه به د دواړو لاری بیلی وی.

عمیر وویل : من نجویز سهی دی خو زما په زړه کی دا اندښنه تر اوسه یاسی ده چی که یلار جان - ځایی رورسیږی مو موږ به د ډیر خطرناک حالت سره مخ شو

د هغه په موجودیت کی به د منصور په کور برید ته بیا د یوه لښکر ضرورت وی او د کلی یو سړی به هم زموږ ملگرتیاونه کړی.

زما سره یوازی د خان په باب اندېښنه نشته بلکی ستا ژغورل به هم ماته محال شی، ځکه خو تاسو زما خبره ومني د منصور نیول او له دی ځایه تښتیدل به څو لحظې ونیسی.

عتبه په غوسه شو ویی ویل : زه به ترڅو ځلی تاته تسلی درکوم چی ستا پلار دلته نه راځی، ما نه غوښتل چی ته اندېښمن شی خو اوس ښایی دا ضروری وی چی درته ووايم چی هغه بالکل د تگ راتگ نه دی او تر ډیرو ورځو پوری ستا د مخامخ کیدو سوال نه پیدا کیږی. که ته نوره تسلی غواړی نو دا ده چی هغه یی د یوه طبیب کورته رسولی دی او طبیب ته یی دا هدایت کړی دی چی ته به دا حال چاته نه وایی. له دی کار څخه چی وزگار شوی ته د زړه له تله د هغه خدمت کولی شی او امکان لری چی څو ورځی وروسته د هغه د غوسی په سرولو بریالی شی. خو تر کومه چی ماته احوال راغلی دا دی چی په راتلونکی کی به ستاسو نرمخ د ناندربو او غوسی وار را نه شی، تقدیر د هغه د خبرو ځواک تری اختی دی.

عمیر تر لږ ځنډه په حیرانی هغه ته کتل بیا یی وویل : مگر زه څو له تا سره یوځای وم دغه خبر تاته کله راغی!

سهار وختی له ماڼۍ نه یو استازی راغلی ؤ، ته هغه مهال ویده وی او ما د دی پروگرام د اړخښت په خاطر ستا راپڅوون مناسب ونه بلل، ته خوبه پردی خفه نه وی؟

عمیر ځواب ورکړ: تاته دا گومان څه وخت پیدا شو چی زه به د یوه ناروغ سړی د کنځلو د اوریدو په خاطر ستا ملگرتیا پرېښودو ته تیار یم! ستا دا گومان غلط دی چی زه له هغه څخه ویرېږم، زما سره یوازی دا اندېښنه وه چی هغه زموږ پریشانی زیاتی نه کړی، دا اوس زه دننه کور ته تللی وم، داسی می احساسوله چی زه ښایی د پلار په ژوند کی بیا دلته رانشم. او ښایی په مرگ هم هغه په میراث کی ما له ناسکه وروڼو سره شریک نه کړی، خو زما پردی خبره هیڅ خفگان نشته، ما ژمنه کړی وه چی خپله برخه مسئولیتونه به خامخا ترسره کوم.

عتبه وویل : ته به د خپلو مسئولیتونو له ترسره کولو وروسته تاوان ونه کړی. ستا ناسکه وروڼه به ستا له رضا پرته له سینتافی څخه راستانه نشی، زه د دی خبری ذمه واری اخلم، کله چی د جگړی خطر لری شی نو فردیندنه به تا د ډیر لوی انعام حقدار وگڼی او زما به دا څخه وی چی زما دوست په دی سیمه کی تر

ټولو لوی سردار وی، خو زما دا اندیښنه ده چی ستا یوه هیله به هیڅکله هم ترسره نه شی، ماته هغه نجلی دیره سرتمبه بنکاری که هغه د سعید لپاره د خپل ظالم تره څخه بغاوت کولی شی او خپل کور او کهول پرینودلای شی نو اوس به په آسانی ستا گیر ته رانشی.

عمیر وویل: زما سره د هغی د کرکی سبب سعید دی، کله چی مور د هغه کیسه ختمه کړو د عاتکی لاری ته راوستل بیا گران نه دی.

عتبه وویل: مگر مخکی تا هیڅکله هم نه وو ویلی چی هغه نجلی تاته دومره مهمه ده؟

: ما تل دا فکر کاوه چی یوه ورځ به تاته د خپل ژوند تر ټولو لویه هیله بیانوم، او ته به ما مایوسه نه کړی.

عتبه وویل: زما باور دی چی د سعید او د هغه د وراره د ژغورنی په خاطر به هغه تر لویی نه لویی قربانی ته تیاره شی. خو که ته دا غواړی چی کومه ورځ د هغی کرکه لری شی نو کیدای شی تر څه وخته پوری ته له صبر او حوصلی څخه کار واخلي. که هغه ډیره بد دماغه وی نو امکان لری چی د لاری راوستلو لپاره یی مور د کلیسا د احتساب له اداری څخه مرسته وغواړو، او بیا یوه ورځ تا د هغی د ژغورونکی په حیث ورمخنی ته کړو، که ته په دی مسئله کی زما مرسته غواړی نو زه له تا څخه دا ژمنه اخستل غواړم چی ته به په هره خبره کی زما په مشوره او هدایت عمل کوی.

عمیر ځواب ورکړ: زما لخوا به یوه ذره غفلت هم نه وی، دعاتکی تر لاسه کول زما د مرگ او ژوند سوال دی.

عتبه هغه ته په څیر څیر وکتل او بیا یی ناڅاپه مخ وپاروه.

*****

نژدی نیمه شپه زیږدی داسی احساس کړه لکه څوک چی د کوتی دروازه ورتپکوی، هغه وپسیده راجگه شوه او کیناسته، د کوتی په یوه کونج کی دیوه بلیده، منصور دی ته نژدی په درانه خوب ویده ؤ، راجگه شوه، په گوته یی د دیوی ابری لری کړی، تیل یی پکی واچول او د دروازی ټک ټک یی خپل خیال وباله او بیرته پر بستره وغځیده. څو شیبی وروسته بیا چا دروازه وټکوله، زیږدی په ویریدلی لهجه وپوښتل: څوک یی؟

په ځواب کی د نوکر غږ اوچت شو: زه یم دروازه خلاصه کړی زر کوی. یوه سړی د سعید پیغام راوړی دی. زیږدی وره ته منډه ور واخسته خو چی زنجیر ته یی لاس ور وړل څه یی په خیال کی ور وگرځیدل او لاس یی ودرید.

وی پوښتل : هغه څه وایی؟

نوکر ځواب ورکړ: هغه دا وایی چی د سعید حالت خراب دی او هغه منصور ورغوښتی دی.

: سعید چیرته دی؟ او له دی سره سم یی دروازه خلاصه کړه. یوه سپری ناڅاپه د دی ورمیږ کلك کړ او شاته یی تیل وهله ویی ویل : تاته به اوس معلومه شی چی سعید چیرته دی؟

د سترگو په رپ کی د نوکر نه علاوه دری نور کسان کوټی ته ورننوتل او زبیدی په حیرانی عمیر او د هغه ملگرو ته کتل.

عمیر د توری څوکه د هغی تر سترگو لاندی تیره کړه ویی ویل : که تا ډیر لږ دشور او زوږ هڅه وکړه پر سرغوځولو به دی لږ ډیل ونه کړم. اوس ووايه عاتکه او سعید چیرته دی؟

دوهم سپری هغه خوشی کړه خو دی د عمیر د ځواب پرځای نوکر ته په سپک او له خفگان څخه ډک نظر کتل، د هغه پر مخ د نیو سوکونو څاپونه وو او له پزی څخه یی وینی روانی وی.

هغه زبیدی ته وکتل او سر یی کښته واچاوه ویی ویل :

: زه بی گناه یم، دوی راته وویل چی که دروازه راته خلاصه نکړی کور ته به اور واچوو.

عمیر وغورید ویی ویل : دی خپل ملگری ته بوزی او دواړه کلك وټپي که کوم یوه شور ماشور جلاوه ویی وژنی!

خپلو ملگرو ته ووايي چی اسونه دننه راوولی او تر څو چی موږ له دوی نه وزگار شوی نه وو یو سپری له انگر نه بهر ودریږی، دوو تنونوکر ونیو او بهر ته یی کش کړ.

زبیدی وویل : عمیره! د خدای څخه وویریږه، دا د حامد بن زهره د لور کور دی، د خپلی کورنی عزت او وقار وساته.

عمیر چیغی کړی : زما د کورنی د رسوایی سبب ته یی، ووايه عاتکه چیرته ده؟

: عاتکه!؟

عمیر هغه پر مخ پر څیږه ووهله او ویی ویل : ته ماته دوکه نشی راکولی، ماته معلومه ده چی سعید دلته راغلی و او عاتکه ورسره تللی ده.

: نه په خدای «ج» سوگند که به سعید دلته راغلی وی!

عتبه وویل : عمیره! وخت مه ضایع کوه، ته دغه هلك درسره واخله له دی

خلکو سره زد پوهیږم چی څه وکړم!

عمیر په بیره بستری خواته ورغی او منصور یی و خوځاوه، منصور له ویری چیغی وکړی خو عمیر یی په لاس خوله ورپته کړه او ورته ویی ویل: که دی شور گډ کړ مری به دی غوڅه کړم، ووايه ماما دی چیرته دی؟ زبیدی عمیر له گریوانه ونيو او چیغی یی کړی: د خدای «ج» په خاطر ده ته څه مه وایه، ده ته د سعید په باب هیڅ معلومات نشته.

عمیر په پوره زور یوه څپیره ورکړه او هغه یوی خواته لری وغورځیده، منصور په غوسه راپورته شو او پر عمیر یی ور توب کړل، خو عتبه هغه تر ورمیر و نیوه او تیله یی ورکړه چی له دیوال سره وجنگید او راوغورځید، هغه د بیا جگیدو هڅه وکړه خو عمیر ور وړاندی شو پر تهر یی په لغته وواهه او هغه ولوید او بی سده شو. عتبه وویل: دی په اوږه کړه بهر ته یی بوزد.

عمیر منصور ورسره واخست او له کوتی څخه وت چی زبیده یی مخی ته ودریده عتبه د توری څوکه د هغی پرینه ورکیښوده او ویی ویل:

بودی! که ددی هلك ژوند درته گران وی نو چوپه اوسه اوس د ده د ژوند ژغورلو یوازی یوه لاره ده، ته سعید ته دا پیغام واستوه چی عاتکه یی کور ته ورسوی او ځان حکومت ته وسپاره!

زبیدی سلگی وکړی ویی ویل: ماته نه ده معلومه چی سعید ستاسو څه گناه کړی، خو هغه کور ته نه دی راغلی او زه د عاتکی په اړه هم هیڅ خبره نه یه. عتبه وویل: امکان لری تر اوسه ته له هغوی نه خبره نه وی، خو زموږ باور دی چی سعید دلته نژدی شا او خوا چیرته غلی شوی دی، که ژوندی پاتی شو نو خپل وراره ته خامخا راځی، ته زموږ له لوری دا پیغام ورکولی شی چی که هغه زموږ پر خلاف د خلکو د پارولو هڅه وکړه نو د خپل وراره مړی به هم ونه گوری، مېر د هغه دښمنان نه یو خو زموږ په نظر د غرناطی د نوری بربادی د مخه نیولو وروستی لاره همدغه ده چی شر خوښوونکو ته له سره د جگړی د اور بلولو فرصت برابره نه شی، تاته له دی د زیات څه ویلو ضرورت نشته، ستاسو نوکران تر سهاره باید په کوتو کی بند وی، او له هغه وروسته یی چی ته خلاصوی دا تسلی باید ورکړی چی هغوی باید زموږ په باب چوپه خوله وی، که موږ بیا دلته راغلو هیڅوک به ژوندی پرینزدو.

زبیده یی اختیاره د عتبه پر پښو ور پرېوته.

د خدای «ج» لپاره هغه پرېږدی! زه وعده کوم چی ستاسو حکم عملی نه، زه سوگند کوم، خو عتبه له کوتی څخه بهر ووت.

* * * * *

لږ ځنډ وروسته هغوی له کور نه لږ لری وو عتبه عمیر ته ویل : ته اوس آرام خپل کور ته ولاړ شه، زه به دا هلك له ځانه سره بوزم، که عاتکه دلته شا او خوا وی نو ډیر زر به بیرته راشی. که هغه بیا رانغله هم بیله ځنډه به راته معلومه شی چی هغه چیرته ده.

بیا یی یو بل ملگری ته مخ ور وړاوه او ویی ویل :

ضحاکه! زه تاته ډیر مهم مسئولیت سپارم، دغه خلك به د منصور د ژغورنی په خاطر خامخا د عاتکی د بیرته راوستلو هڅه وکړی، ځکه ته باید ټوله شپه کور ته نژدی وینن وی، او پهره وکړی، که څوک له دی کوره ووتل نو ته ورپسی شه، هغه چی د کلی کوم کور ته ولاړ شی هلته پر عاتکه برسیره بنایی څو نور باغیان هم وی.

ته باید له کور نه لږ لری انتظار وکړی، که کومه نجلۍ له هغه کوره راووته باید پوه نه شی چی څوک یی تعقیبوی، هغه به یا په منډه دی کورته ځان رارسوی او له دی ځایه به نیغه خپل کور ته ځی او یا به له هماغه ځایه سیده خپل کور ته ځی، د نورو خلکو د نیولو لپاره موږ ته د بهری ضرورت نشته، موږ به د حالاتو سره سم گام اوچتوو.

عمیر وویل : ایا دا به غوره نه وی چی له کلی څخه څو نور نوکران هم له ده سره وی، او چی کله د عاتکی د پناه اخستلو د کور درك معلوم شی نو هغوی پاتی شپه هلته پهره وکړی.

عتبه ځواب ورکړ: ته یوازی یو سړی د ضحاک د لارښوونی لپاره را استولی شی او د هغه کار به یوازی دا وی چی هغه غلی په ضحاک پسې شی او د ضرورت پر وخت تاته خبر درکړی.

نور خلك دیوازی له کلی نه وتلی لاری وڅاری، زه خپل دری کسان درته پرېږدم او ځم، دوی به د کلی نه بهر ته تللیو لارو په تړلو کی ستاسو د نوکرانو ملاتړ کوی، خو تاسو ته په هیڅ صورت کی هم پر کوم کور د یرغل اجازه نشته، که نه نو تاسو به د کلی د ټولو خلکو مقابله کوی، په دی صورت کی بنایی له عاتکی هم لاس پری مینځی، که د عاتکی له راتلو وروسته کوم بل چا له کلی د وتلو او تیښتی هڅه ونکړه نو د هغی سبب دا کیدای شی چی هغه تپی دی او موږ چی کله وغواړو نیولی یی شو. هغه وخت ډیر لری نه دی چی ته د دی کلی پر ټولو خلکو لاس واچوی.

زه سمدستی دغه هلك د غرناطی پرځای «ویگا» ته خپل کلی ته رسول مناسب

بولم، او سمدستی زه په دی کلی کی د عاتکی اوسیدل هم مناسب نه بولم، که هغه راغله ته بی زمونږ کلی ته راوله، موږ به بیا له ډیرو اندیښنو څخه په امان شو، اوس که ته تر لږ ځنډه چوپ شی زه ضحاک ته څو نوری لارښوونی هم ضروری بولم دایی وویل او بیا بی بیرته ضحاک ته مخ ور واراوه:

ته زما بخبری په غور واوړه، دا حتمی نه ده چی عاتکه او نور ملگری به بی په همدی کلی کی غلی شوی وی، یو کس به د احتیاط لپاره ستا له اس سره له کنډی پوری غاری ته وی، که د دی کلی له کوم کور څخه څوک پر اس سپاره راووتل نو مطلب بی دا دی چی هغوی لری روان دی، ځکه به یوازی په هغه پسی ورځی چی شکمن نه شی، که هغه د سیمی په کوم بل کلی کی چیرته وگرځید نو ته کور په نخښه کړه او ماته ځان رارسوه. دا هم امکان لری چی ته د دی کلی د پیغام ورونکی سپاره په تعقیب آن غرناطی ته ولاړ شی او هغوی په غرناطه کی چیرته غلی شوی وی، په هغه صورت کی بیا ته کور په نخښه کړه او نیغ کوټوال ته ورشه.

واخله! هغه له خپلی گوتمی یوه گوته راو ایستله هغه ته بی ونیوله ویی ویل : کوټوال ډیر احتیاط کاره دی، له کومی ورځی چی د هغه څو تنه د غرناطی پر لاره وژل شویدی پر هر سری د آزادی پالو گومان کوی، که د هغه پردی خبره باور نه کیده چی ته زما په هدایت ورغلی بی نو دا گوته ور وبښه بیا به ستا سره هر ډول مرسته وکړی.

لږ ځنډ وروسته عتبه او دری سپاره چی له ځانه سره بی غوره کړی وو له هغه ځایه وخوځیدل، یوه سپور خپلی مخی ته منصور پر اس اچولی ؤ.

هغه په نیمه بی هوښی کی د دوی خبری اوریدلی وی او چی لږ مزل وروسته دوی سرک پرېښود ښی لوری ته بی په یوه تنگه مخ ځوری سفر پیل کړ هغه پوره وا په خود شوی ؤ. خو له ویری بی د نیغ کیناستلو او یا له چا سره د خبرو جرئت ونکړ.

د جعفر راتگ او د دریم کس پیغام

سعید په نیم بی هوښی حالت کی د عاتکی غږ واورید، هغه خو شیبی دا یو
 خوب گانه او بی حرکت پروت و.

عاتکی په وار وار له بدریی څخه پوښتل: دی ولی تر اوسه په هوش رانغی؟ او
 بدریی به دی ته داسی تسلی ورکوله: ته غم مه کوه دغه دارو به اوس ډیر زر ان
 شاء الله اغیزه پری وکړی، خو له ده سره په خبرو کی باید ډیر پام وکړو.

عاتکی وویل: زه له دی خبری ویرپیم چی که هغه ما دلته وونی خفه نه شی!
 کله چی دی د کور د احوال پوښتنه وکړی نو زه به دا څنگه تری پته کړم چی موږ
 د حامد بن زهره قاتلان په لاره کی ولیدل، آیا داسی نشی کیدای چی تاسو یو
 حوک له کلی نه د منصور دوی کره واستوی او د هغوی احوال راوړی، زما باور دی
 چی دی په هونش راشی نو زما ټه یی لومړنی پوښتنه د منصور په باب وی.

سلمان وویل: که ولید جعفر ته دا ویلی وی چی سعید دلته دی نو هغه به له
 غرناطی څخه نیغ دلته راشی، موږ به یی د منصور دوی د احوال لپاره واستوو،
 که نه نو زه پخپله پسی ورځم.

عاتکی وویل: که عمیر په کومېده اراده تللی وی، نو له هغه سره د مقابلی
 همدا یوه لاره ده چی له کلیوالو څخه مرسته وغواړو، او دا کار تر هر چا زیات
 ماته آسانه دی. عمیر یو لیونی سړی دی او د هغه له ظلم نه د منصور د ژغورلو
 لپاره زه د خپل کاکا په پښو کی پریوتو ته تیاره یم، زما په خاطر د هغه یو
 وښتنه هم باید بیخایه نشی، زه د بیرته ستنیدو څخه دمخه یوازی دا تسلی کول
 غواړم چی سعید به روغ شی؟

عاتکی ډیر په زحمت خپلی سلگی راتم کړی او بدریی هغی ته تسلی ورکوله:
 زما خوری! له همت څخه کار واخله، که ته دلته نه وای راغلی هم څه فرق یی

نه کاوه، د حامد بن زهره د قاتلانو لپاره د سعید موندل اوس د مرگ او ژوند سوال جوړ شوی، ان شاء الله موږ ته به ډیر زر دا معلومه شی چی هغوی هلته تللی دی څه یی وکړل، او موږ باید د دوی په مقابل کی څه وکړو، اوس ته یوازی دعا کولی شی.

سعید پوره په هوبش راغلی ؤ، خو څو دقیقې یی خپلو خدمتگارانو ته د کتو توان نه درلود، بیا یی یو ځل سترگی له رپولو وروسته وغږولی او دوی ټول چوپ شول. د سعید سترگی د عاتکی پر څیره میخ شوی او په کتو کی یی بی شمیر پوښتنی اوښتی.

بدریه په بیره ورغله پر تندې یی لاس ورکیښود ویی ویل : وروره، د عاتکی په اړه اندیښنه مه کوه! ستا وضعه ښه نه وه ما پیغام ور واستاوه او راومی غوښته، ستا دی ته اړتیا وه، سعید هڅه وکړه چی پورته شی خو سر یی ورباندی وخرخید او بیرته یی بی سیکه پر بالښت سر ورکیښود، بیا په خوب کی وپوښیده: داسی می گنله لکه خوب چی وینم، کاشکی عاتکه مو نه وای راغوښتی، په دی حالت کی موږ له یو بل سره هیڅ مرسته نشو کولی، بیا یی څو شیبی ترخوله بی معنی غږونه ووتل او بالاخره بی سده شو.

بدری او سلمان په ډیر زحمت دوا پری وخوره، چی بیا لږ را په خود شو یوه شیبه یی خپلو خدمت کوونکو ته وکتل او بیا یی سترگی پتی کړی، لږ ځنډ ورسته په درانه خوب ویده شو.

*****

دوه ساعته وروسته سلمان د میلنو حجری ته تللی ؤ او بدری په بله کوټه کی د مازدیگر لمونځ ادا کړ، چی جگیده اسما چی له عاتکی او سعید سره وه په منډه ورغله ورته ویی ویل : مور جانسی! هغه بیا را په خود شو او له عاتکی خاله سره خبری کوی، هغه له دی نه خفه ښکاری، ما ورته ویل چی خاله پخوا هم ډیر ژړلی دی، اوس یی لږ دون ناست دی. میلمه به لمونځ ادا کړی ونی هغه راولم؟

بدری د هغی لاس ونیو ویی ویل : نه ته دوی پرېږده چی خبری وکړی، د میلمه د پریشانه کولو ضرورت نشته، ورشه هغه ته یوازی دومره ووايه چی اوس د بی وضعه ښه ده.

یو ساعت وروسته بدریه په خپله کوټه کی ناسته وه چی یوه دردناکه چیغه یی واړیده، په منډه له اسما سره د سعید کوټی ته ورغله، خو هغه بی سده شوی ؤ،

او عاتکه ورته ناسته وه په زوره زوره یی ژړل.

بدری په ویره تری وپوښتل : څه وشول؟

عاتکی ډیر په زحمت خپلی سلگی راتم کړی وی ویل : دی بالکل روغ ترسترگو کیده، خو ناڅاپه د عمیر او عتبه یادونه راغله هغه لکه چی ماسپین په نیم بیهوشی حالت کی زموږ خبری اوریدلی وی، اوس یی پرلپسی په همغه باره کی رانه پوښتنی کولی، د هغه ایسارول راته له وسه بهر وو او ټولی خبری می ورته وکړی، او چی د هاشم کاکا د غداری خبره می ورته وکړه نو په یوه خیز راپورته شو او بیا ناڅاپه بیرته بی سده پریوت.

بدری وویل : ما گومان کاوه چی له تا سره به په تسلی خبری اتری د ده وضعه ښه کړی، خو سمدستی تا باید د عمیر او عتبه په باب څه نه وای ویلی، اوس که دی را په خود شی نو ډیر به ناکارار وی ځکه خو باید بیا د خوب دوا ورکړم، اسما لوری، ته ورشه په بیره میلمه راوله!

*****

سعید پاتی شپه را په خود نه شو، د هغه پانونکی د ماسختن لمانځه په وخت په یوه کونج کی کیناستل او ورو ورو یی خبری کولی چی مسعود کوټی ته ورننوت وی ویل : له غرناطی څخه یو سړی راغلی او وایی چی زه د سعید نوکر یم او ولید رالیږلی یم.

عاتکی په بیره تری وپوښتل : د نوم پوښتنه دی تری ونه کړه؟

: نوم یی جعفر دی!

: هغه یوازی دی؟

: هوکی!

سلمان جگ شو نوکر ته یی وویل : زه یی یو ځل گوره!

عاتکه خفه شوه وی ویل : ته ودریږه تش لاس بهر ته مه وزه، امکان لری هغه بل څوک وی.

: تاسو زما په باب اندیښنه مه کوی، که هغه جعفر نه وی نو دا به ورته معلومه نه شی چی زه څوک یم. سلمان بیا د دروازی په لور روان نوکر ته اشاره وکړه او ورپسی روان شو.

عاتکه او بدره لږ ځنډ چوپی وی چی جعفر له سلمان سره کوټی ته ورننوت د سعید د کټ ترڅنگ کیناست او تر لږ شیبی پوری یی سترگی اوښلنی شوی.

بدری هغه ته تسلی ورکړه ویی ویل : د سعید وضعه بڼه ده، ان شاء الله ډیر زر به روغ شی. اوس یی راپاڅول مناسب نه دی.

جعفر څو شیبی په حیرانی عاتکی ته کتل بیا یی وویل : مگر ته...؟
عاتکی د ځواب پر ځای بدری ته وکتل هغی وویل : دا ما راغوبنتی وه، سلمان وپوښتل : ته ولید دلته را واستولی؟

: هوکی! سهار د هغه نوکر د سرای مالک ته راغلی ؤ، هغه دا پیغام راکړی ؤ چی له سهاره زما په انتظار دی او څه ضروری خبره راته لری.

هغه د سرای مالک هم راغوبنتی ؤ. هغه د خپل کور پر ځای له کوم دوست کره دی، ماته یی د ټولو پښو له کیسی وروسته دا امر وکړ چی سلمان ته کوم مهم پیغام لیرم لږ ځنډ په غرناطه کی ایسار شه، بیا هغه یو لیک راکړ او ویی ویل چی له عبدالمنان سره زما پلار ته ورشه د سعید لپاره دوا واخله او بیرته راشه همدلته زما انتظار کوه.

زه ابو نصر ته ورغلم، هغه چی لیک ولوست څو ډوله دوا یی راکړه او دا ټینگار یی وکړ چی که تر سبا پوری د سعید حالت بڼه نه شو ماته خبر راکړی، که حالاتو اجازه راکړه نو پخپله به ورشم، یا به می له شاگردانو څخه څوک ور واستوم، واخلي په دی کڅوره کی هغه له دواگانو سره یو لیک هم ایښی دی.
سلمان کڅوره بدری ته ونیوه هغی په بیره لیک پرانیست او په لوستلو یی بوخته شوه.

جعفر له جیبه دوهم لیک راوکیښ سلمان ته یی وړاندی کړ او ویی ویل:
واخله! دا هغه لیک دی چی ما یی ټوله ورځ په انتظار تیره کړه، سلمان په بیره لیک پرانیست او په لوستلو یی مصروف شو د لیک مضمون داسی ؤ:
گرانه وروره!

زه هغه دریم کس یم چی په تیاره شپه کی می له ملگرو څخه بیل شوم، ستا سره می لیدل ډیر ضروری دی، ځکه زما انتظار وکړه، زه به له یوه مهم کار څخه تر وزگاریدو وروسته ستا سره د لیدو هڅه وکړم. امکان لری ته غرناطی ته راشی، هغه زلمی چی د هغه په منځکږیتوب زموږ پته پیژندگلوی شوی په کوم کار پسې تللی دی او تر څو ورځو پوری به تاسو ته درنشی. خو ته باید پریشانه نشی، زه دلته یو بل دوست پیژنم د هغه په مرسته به له تا سره د اړیکو هڅه وکړم. سمدستی دی ته له هستوگنځی څخه مه راوزه، که تاسو په غرناطه کی خپلو

دوستانو ته کوم ضروری پیغام را استول غوښتل نو ان شاء الله ډیر زر به تاته
 زموږ یو اعتمادی استازی درشی. و السلام، دریم کس.

سلمان جعفر ته وکتل تری ویی پوښتل : ته دا قاصد پیژنی چی څوک دی؟
 نه!

ته پوهیږی چی د دی لیک لیکونکی څوک دی:

نه! ما هغه نه دی لیدلی، او له ولید سره هم زما دوهم ځلی ملاقات نه دی
 شوی، سرای ته چی بیرته راستون شوم تر ماښامه می انتظار وکړ، په دی موده
 کی دوه ځله عبدالمنان په ولید پسې ورغی او چی بیرته به راغی راته ویل به یی
 چی، د کوم سړی پیغام چی باید ته ورسوی هغه چیرته تللی دی، ولید د هغه
 انتظار کوی او ته به هم په هر حالت د هغه انتظار وکړی، بیا د ماښامه لمانځه نه
 وروسته یوه نوکر دغه لیک راوړ او ویی ویل چی ولید د څه کار لپاره بهر ته روان
 دی ځکه دلته نشی راتلای، عبدالمنان ویل چی د ښار د نورو ځوانانو په څیر یی
 ښایی ولید هم د غرنیو قبایلو د مشرانو لپاره استولی وی.
 سلمان وویل :

ولید به د حامد بن زهره د شهادت کیسه درته کړی وی؟ د جعفر سترگي
 راډکی شوی ویی ویل : هوکی!

: هغه به تاته دا هم ویلی وی چی عام خلک باید له دی کیسی نه خبر نه شی؟
 : هوکی! که هغه ماته د چوپ پاتی کیدو نه وای ویلی نو ما به د غرناطی په
 کوڅو کی چیغی وهلی وای.

سلمان وویل : ته باید د ولید په لارښوونه عمل وکړی اوس ته بیله څنډه خپل
 کور ته د ځان رسولو هڅه وکړه او په منصور پام کوه، هغه باید په هیڅ حالت کی
 هم له کوره بهر ونه وزی.

جعفر اندیښمن شو ویی پوښتل : هغه ته څه خطر دی؟

: هوکی! عمیر او ملگری یی کلی ته رسیدلی دی، زه ویرپم چی د سعید
 ددرک معلومولو په خاطر په هغه څه جبر ونکړی، کورته د نیغ ننوتلو پرځای یو
 ځل څوک واستوه چی هغوی ستا د ورتگ په انتظار غلی نه وی.

جعفر په غوسه وویل : د هاشم زوی زموږ په کور کی دننه پل نشی ایښودلای،
 زه به یی غوښی وشکوم، خو تاته څه وړ معلومه شوه چی عمیر کلی ته رسیدلی
 دی؟

سلمان لند لند پینبی ورته بیان کړی. جعفر تر لږ ځنډه په چوپه خوله هغه ته کتل: بیا یی وویل: په دی حال کی زه باید زر تر زره کور ته ځان ورسوم. بدری وویل: که دی په کلی کی څه خطر احساس کړ، نو منصور دلته راوله. جعفر ځواب ورکړ: زما باور دی چی که عمیر څه جبر پری وکړ کلیوال به ترسره پری تیر شی.

عاتکی وویل: بیا هم ته باید ډیر پام وکړی.

تاسو چورت مه وهی، زه چی کلی ته ورسیرم وضعه به داسی جوړه کړم چی عمیر ته هلته د تم کیدو امکانات نه وی.

سلمان وویل: کله چی هغوی په دی پوه شی چی عاتکه په کور کی نشته پوچوکارونو ته لاس اچولی شی، خو ته باید په هېڅ صورت کی هم احساساتی نه شی دوی باید ونه پوهیږی چی ته د حامد بن زهره په شهادت خبر شوی یی او پر ده شکمن یی، اوس ورځه، که زما له سعید سره پاتی کیدل ضروری نه وای نو له تا سره به یوځای تللی وم.

جعفر وویل: نه! ولید ماته په وار وار دا تینگر کړه چی ته باید همدلته پاتی شی، که خدای مه کړه کوم وخت ستا د مرستی ضرورت شی نو زه به درته پیغام واستوم.

سلمان وویل: راځه زه دی بهر ته رسوم.

جعفر څو شیبی په بی حسی سعید ته کتل او بیا یی اوبنکی پاکولی له کوتی ووت.

لږ ځنډ وروسته هغه پر خپل اس پښه اړولی وه او سلمان ته یی ویل: که له ما سره د منصور غم نه وای نو یوه شیبه به هم له سعید څخه نه وای لری شوی. زه له تا څخه یوه ژمنه اخلم، چی تر څو د سعید په اړه نه یی ډاډه شوی ته یی ملگری مه پرېږده، که تا دا احساس کړه چی حالت یی د اندیښنی وړ دی نو ماته پیغام را واستود.

سلمان هغه ته د تسلی په دود وویل: زه وعده کوم، خو ته باید دومره اندیښمن نه وی، ان شاء الله سعید به ډیر زر بیرته روغ شی.

: خو هغه تر اوسه بی سده دی؟

: دا د دارو اغیزه ده، په موجوده حالت کی هغه ته خوب ډیر ضروری دی.

: بیا هم زما په گومان د ابو نصر په هدایت باید عمل وشي. زما پوره باور دی

چی کومی دواگانې هغه را استولی دی ډیری به ورته گټوری وی.
: ته غم مه کوه، سلمان ورته وویل:

جعفر هغه ته یو شیبه وکتل او بیا یی اس پونده کړ.

*****

راتلونکی سهار عاتکه د سعید له بستری سره نژدی په چوکی ناسته وه ا بیمی
یی ایستل، بدریه کوتی ته ورننوته او.

ډراندی ورغله د سعید په نبض یی لاس کینبود او بیا یی وویل : ما درته وویل
چی ته خوب ته ضرورت لری. اوس ته ولاړه شه په بله کوټه کی ویده شه، تا ده ته
دوا ورکړی ده؟

: هوکی!

: مگر زه حیرانه یم چی دومره ځنډ ولی را په خود نه شو؟

عاتکی ځواب ورکړ: ما چی دوهم ځل دوا ورځنبله را په خود شو او تر ډیره
وخته یی له ما سره خبری کولی، بیا د شپې په درمی برخی کی هغه په لږزه شو،
ما غوښتل تا راوبښه کړم خو هغه زه منع کړم، بدری په اندیښنه وویل : تا باید
زه راوبښه کړی وای، تر اوسه یی تبه نه ده شکیدلی، اوس ته جگه شه په بله کوټه
کی ویده شه.

عاتکی ځواب ورکړ: اوس ماته خوب نه راځی.

: زما خوری! سټا خوب ته اړتیا ده، ولاړه شه!

بدری په ډیره مینه ورته وویل.

عاتکه جگه شوه بلی کوتی ته ولاړه او بدری بیا د سعید نبض وکوت او پر
کرسی کیناستله، څو دقیقې وروسته بوډا نوکر ورو ورو وټکولو او بیا دننه
ورغی ویی ویل : میلمه وایی که اجازه وی زه سعید وینم.

بدری زر ټیکری پر سر راسم کړ ویی ویل : هغه زر راوله.

نوکر ولاړ او لږ ځنډ وروسته سلمان کوتی ته ورننوت.

: مهربانی وکړی! بدری وویل : بیا یی زیاته کړه : سعید د شپې بیا را په
خود شوی ؤ، ظاهراً یی وضعه بڼه معلومېږی خو زه یی د تبی په باب اندیښنه
یم.

سلمان د سعید د نبض له کتلو وروسته په کرسی کیناست او ویی ویل : که یی
مناسبه بولی زه به غرناطی ته ولاړ شم ډاکتر به راوالم.

: نه که بی ډاکتر ته ضرورت شو ستا پر ځای به بل څوک واستوم. هغوی خبری کولی چی مسعود په منډه کوتی ته ورننوت ویی ویل : صیبا! جعفر بیرته راغی. سلمان خفه شو بدری ته بی وکتل او بیا بی مسعود ته وویل : هغه چیرته دی، دلته بی راوله!

مسعود بهر ته ووت او عاتکه له بلی کوتی راوته ویی پوښتل: جعفر راغی! بدری ځواب ورکړ: هوکی! مگر ته باید ویده شوی وای. زه د منصور په باب پوښتنه کوم خدای «ج» دی وکړی چی هغه کوم بڼه خبر راوړی وی. بیا بی سیکه بدری ته نژدی کیناستله.

*****

لږ ځنډ وروسته جعفر له مسعود سره یوځای کوتی ته ورننوت او له څیری بی بنکاریده چی کوم بڼه خبر بی نه دی راوړی. هغه په ډیر زحمت خپلی سلگی تمی کړی او ویی ویل:

صیبا! کورته زما تر ور رسیدو دمخه هغوی منصور نیولی ؤ او کوم لوری ته بی ورسره بیولی ؤ.

سلمان له ځایه اوچت شو ویی ویل: چا؟

: عمیر او د هغه ملگرو، هغوی زما میړمن ته دا گواښونه هم کړی وو چی که عاتکه زر کورته راستنه نه شوه نو بدل به بی له منصور نه اخلی.

د سلمان په پوښتنه جعفر زر زر کیسه ورته تیره کړه.

سلمان بیا وپوښتل : هغوی کومی خواته تللی دی؟

: ماته معلوم نه دی، ما پر سرک نه دی لیدلی.

: تا د عمیر له کوره معلومه نه کړه؟

: نه! امکان لری هغوی له هغه ځایه تللی وی، ما په دوی پسی د ورتلو پرځای

دا ضروری ویلله چی تاسو ته خبر درکړم.

عاتکی چی دا واوریدل سر بی کلک ونیو بیا بی وویل : د دی ټول مصیبت

سبب زه یم خو زه دا نه خوښوم چی زما په سبب د سعید وراره ته څه تکلیف

ورسیږی.

زه همدا اوس بیرته تلو ته تیاره یم.

له دی سره بی په سترگو کی اوبشکی راوخوتیدی.

سلمان وویل : پردی خبرو به وروسته فکر وکړو، سمدستی ما پر پردی چی له جعفر نه پوره معلومات ترلاسه کړم، مسعوده ته زر تر زره زما اس تیار کړه.

مسعود له کوتی څخه ووت او سلمان له جعفر څخه وپوښتل : ته سیده دلته راغلی یی ؟

: هوکی!

: په لاره کی خو به دی څوک نه وی لیدلی چی په تا پسی وی ؟

جعفر وویل : زه چی له کوره راووتم د خوږ بلی غاړی څخه یو سپور راپسی شو.

سلمان په غوسه وویل : تا چی د منصور په اړه واوریدل بیا دی هم دا په خیال کی در ونه گرځیدل چی ستا تگ راتگ به څارل کیږی ؟ که د هغوی کوم جاسوس په تا پسی را روان وی نو تا خو دی کلی او کور ته د هغه لارښونه وکړه.

جعفر وویل : د شپي په وروستی برخه کی ما هغه ونه لیدای شو چی څوک دی، زموږ په منع کی ډیره فاصله وه، بیا چی زه کلی ته را نژدی شوم شکمن شوم اس می ودراره او په فکر کی شوم.

سلمان وویل : هغه تردی کلی درسره راغلی او ته دومره احمق یی چی نیغ دلته راغلی!

: جعفر وویل : صیب! له ما څخه اشتباه خامخا شوی ده خو ته لږ په ډاډ زما خبره واوره! امکان لری بیا می دومره احمق ونه بولی.

کلی ته چی را نژدی شوم پر دی باوری شوم چی هغه په ما پسی دی ځکه چی جومات ته نژدی شوم له اس څخه پللی شوم. اس می په ونه پوری وتاړه او جومات ته ننوتم، له نیکه مرغه د سهار اذان وشو او څو تنه لمونځ کوونکی راټول شوی وو، ما د جومات له غولی څخه د دیوال له څنگه سرک ته وکتل هغه سپور لږ لری ولاړ ؤ، زما باور ؤ چی هغه زه جومات ته د ننوتلو په وخت کی لیدلی یم او ترڅو زما اس د سرک تر څنگ وی دی به ډاډه وی چی زه په جومات کی یم، ځکه خو زه له شا څخه پر دیوال راواوښتم او له جومات څخه راووتم.

له یوه اړونده چکر وروسته می ځان دلته رارسولی دی. زما باور دی چی تر څو خلک له لمانځه څخه وزگار نه شی او بهر راونه وزی هغه به دا گومان نه کوی چی زه په جومات کی نه یم او بل نوری ته تللی یم.

سلمان لږ ډاډه شو ویی ویل : اوس ته ورځه همدغسی جومات ته ننوزه او له

دروازی څخه ووځه او غرناطی ته مخه کړه، زه به په لاره کی درسره ملگری شم، ستا له څه حرکت څخه باید دا معلومه نه شی چی ته پر هغه شکمن شوی یی.

جعفر وویل : که تاسو څنډ وکړی نو زه به په غرناطه کی په همغه سرای کی ستاسو انتظار کوم.

: ته عادی مزل کوه، زه به نه ځنډیږم.

ورځه اوس بیره کوه!

جعفر په منډه له کوتی څخه ووت.

بدری وویل : ته څه کول غواړی؟

سلمان ځواب ورکړ: زه تاسو ته د دی زمینه برابروم غواړم چی سعید له دی ځایه ویاسی کوم بل ځای ته یی ورسوی، دی کلی ته نژدی کوم بل ځای شته چی تر دی زیات خوندی او په امن وی؟

بدری ځواب ورکړ: د شیخ ابو یعقوب کلی له دی ځایه یوازی دوه نیم میله لری دی، هغه څلور ورځی له موږ نه وړاندی خپل کور ته راغلی دی. که زه هغه ته خبر ورکړم نو په خوبسی به سعید ته په پناه ورکولو راضی شی. خو په داسی حال کی د سعید وړل خطرناک دی.

: که هغه جاسوس یوازی وی نو دلته سمدستی سعید ته څه خطر نشته، زه به په لاره کی ورسره ټکر شم، خو بیا هم سعید او عاتکه هر وخت باید له دی ځایه وتلو ته چمتو وی... هغه کلی کوم لوری ته دی؟

بدری ځواب ورکړ: ختیخ لوری ته زموږ د کور سره نژدی لاره تیره شوی ده، خو دا لاره ډیره سخته ده، یوه اوږده خو هواره لاره زموږ له کلی څخه دوه میله لری له سرکه بیله شوی ده او په تنگه دره کی د ابو یعقوب تر کلی پوری رسیدلی ده، خو په هغه لاره د خلکو تگ راتگ وی ځکه خو که ضرورت شو نو سعید باید په غرنی لاره هغه کلی ته ورسوو.

سلمان وویل : که تاسو پر شیخ ابو یعقوب اعتماد کولی شی نو دلته یی راوغواړی!

بدری ځواب ورکړ: هغه زما د میره ډیر بڼه اندیوال ؤ. هره دوهمه دریمه ورځ زموږ د احوال د پوښتنی لپاره راځی!

عاتکی وویل : که کور ته زما په بیرته ستنیدو سره د سعید او منصور د سرونو خیر وی نو زه تیاره یم. سعید هم پردی ډیر ناکارار ؤ چی زه ولی دلته

راغلی یم.
 سلمان خواب ورکړ: سعید دا نه خوبهوی چی تا هغه لوتقارو ته وسپاری، د هغوی لاسونه د حامد بن زهره په وینو رنگ دی، تاسو په خپله قربانی منصوره نشی راژغورلی، اوس د خبرو وخت نه دی که نه نو ستا پر دی قانع کول راته گران نه دی چی که ته د هغوی په لاس ورغلی نو لاسونه به یی د سعید شارگونو ته ورسیری.

سلمان د دروازی په لوری ولاړ او بیا یی بدریی ته مخ راواپاره ویی ویل:
 تاسو پر دوی پام کوی.

: تاسو د دوی غم مه کوی خو...!

سلمان زر بهر راووت او بدریی خپله خبره پوره نکړای شوه.

*****

له کلی نه نږدی دوه میله لری له جعفر سره دوهم سپور ولیدل شو، هغوی په عادی رفتار مزل کاوه، لږ ځنډ وروسته سلمان هغوی ته نږدی ور ورسید او د خپل اس جلب یی راکش کړ، له جعفر سره روان سپور یو زلمی ؤ چی په یوه شین وزمه رنگ اس سپور و، سلمان خپل اس د هغه له اس سره نژدی کړ تری ویی پوښتل:
 دغه سرک غرناطی ته تللی دی؟

: هوکی! هغه په بی پروایی خواب ورکړ او د اس رفتار یی لږ گړندی کړ.

سلمان بیا وپوښتل: غرناطه له دی ځایه څومره لری ده؟

نا آشنا خواب ورکړ: غرناطه هغه مخامخ بنکاری، ته له کوم ځایه راغلی یی؟

سلمان خواب ورکړ: زه له ډیر لری ځایه راغلی یم، ته هم غرناطی ته روان یی؟

ځوان د خواب پر ځای اس پونده کړ او څوگامه وړاندی شو.

جعفر په خپ غږ وویل: دا هماغه دی!

: ماته معلومه ده خو دا ځای د حملی لپاره مناسب نه دی، څو تنه دی لوری ته

را روان دی او لکه چی په هغوی پسی یوه گاډی هم را روانه ده، تر څو هغوی

وړاندی نه دی تیر شوی ته ډاډه راسره روان اوسه زموږ له خبرو نه باید دا بنکاره

نه شی چی دواړه سره پیژنو.

هغه وړاندی روان وو، د شین وزمه اس سپور اوس اندیبنمن و او په وار وار یی

شاته پسی راکتل، تر څه وخته ډیرش څلوښت گامه فاصله د دواړو ترمنځ پاتی

وه، بیا نا آشنا تگ ورو کړ او چی سلمان ورنژدی شو په زوره یی جعفر ته وویل:

زه ډیر له لری راغلی یم، ما چی تر دی وړاندی غرناطه لیدلی وه هغه وخت زه ډیر کوچنی وم، دوهم ځلی ترڅو ساعته زیات ماته د ایساریدو فرصت په لاس رانغی، د غرناطی وضعه دومره خرابه وه چی کاکا می سمدستی له هغه ځایه د تلو امر راته و کړ، اوس ماته دا معلومه نه ده چی د هغه به څه حال وی؟ له جگړی وروسته د هغه هیڅ احوال نه دی راغلی.

مخکینی سپاره بیله دی چی ده ته وگوری دا خبری اوریدی، لږ چی نور وړاندی ولاړل دری تنه چی یو یی په کچره سپور و په مخه ورغلل او تری تیر شول. بیا سلمان څو دقیقتی پر هغوی پسی د گاډی انتظار وکړ، د گاډی خاوند چی پنځلس شل گامه ور نژدی شو دواړه لاسونه یی اوچت کړل. دا عمشان ؤ، خو سلمان د دی پرځای چی هغه ته پام وکړی خپل اس یی پونده کړ، د شین وزمه اس خاوند په بیړه وغوښتل چی ځان یوی خواته کړی خو سلمان ناڅاپه پری ور تیبته شو او یو لاس یی د هغه تر ملا راوڅرخاوه هغه یی له زین څخه راپورته کړ او لاندی یی وغورځاوه. له دی سره سلمان په بل لاس د اس جلب راکش کړ خو گپندی اس څو گامه وړاندی تیر شو او بیا ودرید.

غورځیدلی زلمی څو شیبی بی حرکتی پروت ؤ، بیا زر راپورته شو او توره یی وکښله، سلمان هم بیرته راوگرځید او له اس څخه پلې شو د هغه مخی ته راغی، په دی ځنډ کی جعفر هم له اس څخه پلې شو او توره یی را ایستلی وه، خو سلمان ورته وویل :

جعفره! ته شاته شه او زموږ اسونه ونیسه. نا آشنا په ډیره تیزی حمله وکړه، خو سلمان پر خپله توره د هغه حمله ودروله، بیا د هغوی توری سره ټکر شوی. سلمان څو دقیقتی دفاع کافی وبلله، خو بیا یی یو پر بل پسی څو حملی وکړی او مقابل لوری یی په شا تلو ته اړ ویست، لږ ځنډ وروسته هغوی له سرک نه لاندی کیوتلی وو، نا آشنا زلمی ناڅاپه پل بدل کړ او د ځوابی حملی هڅه یی وکړه خو په سلمان یی داو ونه چلیده او یو ځل بیا مات شو او پر شا ولاړ، چی بیا د اوبو په یوه وړوکی ډنډ کی وغورځید ورسره سم د سلمان د توری څوکه د هغه پر خیتبه ولگیده. هغه ورته وویل : جگ شه! زه یو ځل بیا موقع درکوم.

نا آشنا وپوښتل : ته څوکی یی؟

: اوس به درته معلوم شی راجگ شه؟ نا آشنا توره یوی خواته وغورځوله او له کندی څخه راوچت شو دواړه لاسونه یی اوچت کړل ویی ویل : زه خپله ماته منم!

سلمان وپوښتل : ملگری دی چیرته دی؟
زما ملگری؟

: هوکی! ستا ملگری! سلمان په درانه غږ وویل او بیا وړاندی ورغی د هغه پر
سری بی توره ورکېښوده. هغه په ویریدلی لهجه خواب ورکړ: صیبا له ما سره
هیڅوک نشته، زه یوازی غرناطی ته تلم او دغه سړی می په لاره کی ملگری شو.
سلمان وویل : ته دا خوبوی چی همدغه وړوکی کنده دی قبر شی؟
مگر زما گناه څه ده؟

: ستا گناه دا ده چی د حامد بن زهره له وژونکو څخه یی، تاسو یو معصوم
ماشوم تښتولی دی. او اوس ته د عتبه او عمیر په امر د هغه په نوکر پسی راغلی
بی. ستا هیڅ خبره له مانه پته نه ده، ستا ملگرو د منصور له نښتولو څخه
وروسته دا امر تاته کړی چی راشه غلی د دی کور څارنه کوه او که د شپی څوک
تری راووتل ورپسی ورشه او دا معلوم کوه چی هغه چیرته حی؟ ځکه چی یو د
شرف سړی زوی چیرته غلی شوی دی او د دښمن جاسوسان د هغه د نیولو هڅه
کوی.

نا آشنا د خواب پرځای په حیرانی سلمان ته کتل.

سلمان مخ واراوه او عثمان ته یی وکتل چی د هغه اس بی رانیولی ؤ او دوی
ته نژدی ورغلی ؤ، هغه وویل : جعفره ماته د دی سړی د خولی چوله کولو په
خاطر یوازیتوب ته ضرورت دی، ته یی سمدستی لاس او پښی وتره، بیا یی بندی
ته پر گاډی د سپریدو امر وکړ او هغه هم سمدستی ومانه، جعفر یوه رسی را
خلاصه کوه د هغه لاس او پښی یی وترل او پر خوله یی یوه توتبه ورننوستله.

سلمان پر خپل اس سپور شو او عثمان دواړه نور اسونه پر گاډی له شانه

پسی وترل او بیا یی سلمان ته وویل:

: صیبا زه تاته څه وایم!

: ووايه!

عثمان د هغه د اس جلب ونيوله گاډی څخه څوگامه لری ولاړل ویی ویل : زه
عبدالمنان د تپی د پوښتنی په خاطر را استولی یم. هغه دا هم راته وویل چی ولید
په یوه مهم کار پسی تللی دی، خو هغه سړی چی تاته یی لیک را استولی ؤ ډیر
زر به له تا سره د ملاقات هڅه وکړی، د ډاکتر په باب هغه وویل چی سمدستی له
غرناطی څخه د هغه بهر ته وتل خطرناک دی.

د حکومت جاسوسان ډیر څک دی، خو که هغه تاسو راغواړی نو نن یا سبا ته به یی ورته راواستوو.

سلمان وویل : ډیر بڼه اوس ته زر ځان کلی ته رسوه موږ به په گاډی کی واښه درواچو او تا به بیرته واستوو. امکان لری چی پر وښو برسیره یو یا دوه تنه هم درسره بوزی.

ته خو ډاډه یی چی په دروازه کی به دی گاډی نه تلاشی کوی؟

: که څوک تر وښو لاندی غلی شوی وی نو پهره داران یی نه تلاشی کوی، خو که تاسو څه خطر احساسوی نو د دی بندویست کیدای شی چی په دروازه ډیر اعتمادی کسان زموږ هرکلی وکړی او کوم پهره دار گاډی ته د راکتو جرئت هم ونه کړی.

: ستا دا مطلب دی چی ترتلو د مخه ته ډیر عبدالمنان ته پیغام استولی شی چی په دروازه کی له پهره دارانو څخه د خوندی کیدو په خاطر د هغه د مرستی ضرورت دی؟

: عثمان موسکی شو، موږ یوه داسی سړی ته پیغام استولی شو چی د ضرورت په وخت کی د غرناطی هری دروازی ته ستاسو هرکلی ته په سلگونو تنه استولی شی.

: هغه څوک دی؟

: آغا ویل چی هغه دریم سړی دی چی استازی یی هر وخت هغه ته ستا پیغام ور رسولی شی.

: خو هغه استازی یی څوک دی؟

: صیبا! هغه استازی په هوا کی الوزی، تا زما په گاډی کې د کوتریو کپس ونه لید، ما څلور کوتری درته راوړی دی، او آغا چی دغه کپس ماته سپاره را ته ویی ویل:

دا د دریم سړی سوغات دی، او ته د ډیر سخت ضرورت پر وخت کار تری اخستلی شی. که سعید ته کوم خطر وی نو یوازی یوه کوتره والوزوی. هغه به له پیغام پرته وپوهیږی چی د سعید مرستی ته اړتیا ده، نوری کوتری وروسته درته په کاریدای شی، تاته به د سړی د استولو ضرورت نه کیږی.

: ډیر بڼه اوس زر کلی ته د ځان رسولو هڅه وکړه، له هغه ځایه په گاډی کی واښه بار کړه موږ به بیرته درسره راځو، په لاره کی به په کوم مناسب ځای کی

جعفر دغه سپری کوز کپری او زموږ انتظار به کوی.
عثمان وویل : ما هم دا فکر کاوه چی کلی ته د هغه بیول خطرناک دی، د کلی
خلک چی هغه ووینی پری راتول به شی، له دی ځایه لږ لری د کروند گرو څو څپړې
تر اوسه پوری تشنی دی، ته دی هلته غلی کولی شی.
هغه لوری ته د خلکو تگ راتگ هم زیات نه دی.

عثمان دا وویل او په گاډی کی کیناست، نژدی له نیم میل مزله وروسته عثمان
گاډی کین لوری ته وگرځوله او بیا نیم میل نور په کنده کپره لاره له مزله وروسته
پنځلس شل خامو کورونو ته ورسیدل.
عثمان له لاری څخه نژدی پنځوس گامه لری د کلی د وروستی کور په مخ کی
گاډی ودروله.

جعفر زر راکوز شو بندی یی په اوږه کړ او دننه یی یووړ، عثمان دواړه اسونه له
بگی نه خلاص کړل او په غولی کی یی دننه وتړل، لږ ځنډ وروسته عثمان او
سلمان بیرته تللی وو او جعفر په یوه کوټه کی پر بندی پهره کوله.

د عاتکی پریکړه

مسعود چی د سلمان اس ولید چی حویلی ته ورننوت ورمنده یی کړل او د اس جلب یی ونیو، هغه غوښتل څه ووایی خو سلمان خبروته پری نښود او له اس نه راکوز شو ویی ویل:

: زه زر بیرته روان یم، د اس څخه د زین اخستلو ته ضرورت نشته، ته اس وتره بهر پر سرک ودریږه، تر لږ ځنډه به هغه هلک چی کلی ته په وښو پسی راځی را ورسیری، ته د هغه گاډی هم دننه راوله او د هغه لپاره سمدستی واښه برابر کړه، زه د یوه ضروری کار لپاره له هغه سره ځم.

مسعود پوښتنه وکړه: ته چی په کوم سړی پسی ورغلی هغه څه شو؟
: ته د هغه غم مه کوه هغه زموږ په ولکه کی دی، اوس د تپي وضعه څنگه ده؟

مسعود ځواب ورکړ: لږ ځنډ وړاندی هغه ډیر ناکاره ؤ، خو اوس ویده دی. سلمان په بیره د کور د هستوگنی کوتو ته ولاړ، اسما په انگر کی ناسته وه، هغه زر راجگه شوه او چیغی یی کړی: مورجانی! مورجانی کاکا جان راغی. بدریه د منځ له کوتی راووتله او سلمان یی دننه ورسره بوت، په پراخه کوټه کی یو عمر خوړلی سړی پر کرسی ناست ؤ چی پر سپین ژیرتوب برسیره زیات روغ او ځواکمن معلومیده.

بدری وویل: دا شیخ ابو یعقوب دی.

ابو یعقوب جگ شو او سلمان وړاندی ورغی لاس یی ورکړ، بدری وویل: ما ستا له تلو وروسته د ده د رابللو اراده کوله خو ده پخپله تشریف راوړ، ته ډیر زر بیرته راغلی، د هغه سړی په باب څه معلومات وشول؟

سلمان ځواب ورکړ: هغه رښتیا هم د قاتلانو جاسوس ؤ، خو اوس موږ ته څه خطر نشي جوړيدای، هغه ټپي دی او ما دلته نژدی جعفر ته لاس او پښی تړلی پریښی.

د بدری او ابو یعقوب د پوښتنو په ځواب کی سلمان ټوله کیسه ورته تیره کړه.

بدری وویل: د یعقوب کاکا هم دا نظر دی چی په دی حالاتو کی د ددوی کلی د سعید لپاره ډیر مناسب دی.

ده خپل کلی ته پیغام استولی دی، له هغه ځایه به څو تنه راشی، او ان شاه الله چی ماښام شی سعید به له غرنی لاری هلته ورسوو. خو زه اوس له یوی بلی اندیښنی سره مخ یم، عاتکه خپل کورته تللی ده.

: څه وخت؟ سلمان په حیرانی هغی ته وکتل او ویی پوښتل.

: لږ ځنډ وړاندی، ستا له تلو څخه نژدی نیم ساعت وروسته سعید را په خود شو، چی سترگی یی وغړولی لومړنی پوښتنه یی دا وه چی تر اوسه پوری جعفر د منصور په اړه کوم احوال نه دی را استولی؟

موږ د هغه دپام غلطولو هڅه وکړه خو عاتکی ته د اوبښکو ایسارول ممکن نه وو، هغه څو شیبی موږ ته په چوپه خوله کتل بیا یی چیغی پیل کړی:

تاسو له مانه څه خبره پټوی، ما لومړی هغه ته د ډاډ ورکولو هڅه وکړه چی تاسو «سلمان» هم په منصور پسی تللی یاست. او موږ ته به ډیر زر یو ډاډمن احوال راشی، او بیا چی موږ ته د یوی خبری د پټولو امکان نه ؤ نو په ویره ویره مو د هغوی پر کور حمله او د منصور د تښتولو پښه ورته یاده کړه، هغه تر لږ ځنډه د بی وسی په حالت کی موږ ته کتل، بیا ناڅاپه راپورته شو او له کوتی څخه یی د وتلو هڅه وکړه خو دروازی ته نژدی ولوید، مسعود هغه راپورته کړ او په بستره یی واچاوه، په ډیر زحمت ما د خوب دوا پری وڅښله او تر لږ وخته د لاس او پښی وهلو او غرمبیدو وروسته ویده شو.

: بیا څه وشول؟

سلمان په سوالیه نظر بدری ته کتل، عاتکی چی د هغه دا حالت ولید ناڅاپه یی د بیرته ستنیدو پریکړه وکړه، هغی پخوا هم څو ځله ماته وویل چی که هغو ظالمانو منصور ته څه زحمت ورکړ نو سعید به ما بالکل ونه بڅښی او زه به د هغه له قیده را خلاصولو په خاطر تر سر هم تیره شم.

ما د هغی د ایسارولو ډیری هڅی وکړی، خو اراده یی کلکه وه، هغی ویل چی که زه کور ته ولاړه نه شم د منصور او سعید دواړو ژوند په خطر کی دی، زما له عمیر څخه د څه خیر تمه نشته خو د خپل تره نه اوس هم تمه لرم چی هغه به د حامد بن زهره د زوی او لمسی د ژغورنی په اړه زما غوښتنه رد نه کړی، که نه نو زه به په کلی کی یو توپان راپورته کړم.

سلمان وویل : هغه یوه زړوره نجلی ده، او زه پوهیږم چی د منصور د تښتولو نه وروسته د دی په ضمیر کوم بوج ؤ له هغه نه یی د ځان ژغورلو په خاطر ځان پخپله قربانی ته ورکړ، خو هغه ته دا ولی په خیال کی ورنغلل چی کور ته ولاړه شی نو دا پوښتنه به تری کیږی چی ته چیرته وی؟ او بیا به هغوی نیغ دلته راځی.

بدری ځواب ورکړ: له هغی سره د دی خطر احساس ؤ خو ویل یی چی زه به په اور کی ځان واچوم مگر د سعید درک به ورنکړم، د هغوی د غلطولو لپاره د دی په ذهن کی ډیر تدبیرونه وو، هغی ماته دا وویل چی زه به نیغه د خپل کور پر ځای ماښام مهال د جنوب له لوری کلی ته ننوځم، او کله چی دوی رانه پوښتنه وکړی نو ځواب به ورکړم چی ماته د سعید د کوم ملگری په لاس دا احوال راغی چی د هغه پلار یی وژلی دی او دی د خپل ځان د ژغورلو لپاره چیرته لری روان دی، اوس د یوه تپی ملگری په سبب په یوه غار کی پټ دی، هغه پر هاشم کاکا او عمیر شکمن ؤ ځکه خپل کور ته رانغی، زه یی د ځای معلومولو لپاره تللی وم، هلته څو نور مجاهدین هم د دوی مرستی ته ورغلی وو، اوس زه په ډاډه زړه بیرته راستنه شوم چی دوی به څو میله نور تللی وی او له خطر څخه یی ځانونه ایستلی دی.

سلمان وویل : خدای «ج» د وکړی چی د هغی دا پلان کامیاب وی، خو زما اندیښنه ده چی هغه هلته په تلو اشتباه وکړه، هغه به عمیر تیر باسی او ښایی خپل کاکا هم دوکه کړای شی خو عتبه ماته خطرناک سپری ښکاری، که هغه لږ شک وکړی نو پر منصور به د تکلیف اخطار ورکړی او دا به رښتیا ویلو ته مجبوره کړی.

ابو یعقوب چی تر اوسه پوری چوپ ؤ او خبری یی اوریدلی وویل : تاسو ډاډه اوسی، زه هاشم ډیر ښه پیژنم، او د قبایلی مشرانو له خوا هغه ته د دی پیغام ذمه واری اخلم چی دوی ته دسیسی معلومی شوی دی او د حامد بن زهره پر لمسی به

ظلم ونه زغمی، خو اوس سمدستی مسئله دا ده چی سعید زر تر زره له دی خایه ویاسو.

سلمان وویل : پخوا زما هم دا نظر و چی دی باید سمدستی ستاسو خای ته ورسوو. خو اوس تقدیر یو بل سبب پیدا کړ، لږ ځنډ وروسته به له دی خایه د وینو یوه گاډی روانیږی. موږ سعید په هغی کی غرناطی ته رسولی شو، هغه ته به خامخا زحمت وی خو دغه سفر به ستاسو د کلی د غرنیو لارو نه ډیر آسانه وی. ما د سعید په نوکر پسی راغلی جاسوس هم غرناطی ته بیول غوښتل خو هغه به اوس ستا سره بندی وی، اس یی باید همدا اوس درسره بوزی او چیرته یی غلی کړی.

بدری وویل : که سعید یو ځل غرناطی ته ورسپړی نو هلته به هیڅ خطر ورته نه وی، هلته به په زرگونو آزادی غوښتونکی پرده ځان قربانولو ته تیار وی خو که په دروازه کی یی گاډی ولټوله بیا به څنگه کیږی؟
سلمان ځواب ورکړ:

د دی خبری بندوست شوی دی، آزادی غوښتونکو ته به تر لږ ځنډه د هغه د روانیدو خبر ور ورسپړی. او هغه خلک به په دروازه کی زموږ هرکلی ته راغلی وی چی پهره داران د هغوی په وړاندی گاډی ته د نیغ کتو جرئت نه لری.
سلمان ځواب ورکړ: دریم سړی د گاډی د خاوند په لاس څلور کوتری را استولی دی، ماته یوازی د یوی رقی لیکل ضروری دی خو د عاتکی په اړه زه اوس هم ډیر پریشانه یم، که ماته دا معلومه وای چی تر ماښام به دا چیرته وی نو ما به اوس جعفر ور استولی و، او دا احوال به می ور کاوه چی کورته ولاړه نه شی هلته یی تگ خطرناک دی.

بدری وویل : نه! هغی پردی ډیر ټینگار کاوه چی ترڅو زه له تاسو سره احوال ونه نیسم څوک دی په ما پسی د راتلو هڅه نه کوی، ستاسو په باب هغی ویل چی د سعید او منصور څخه پر ستاسو مرسته هم زه خپله ذمه واری او مسئولیت گنم زه به غدارانو ته داسی ور فهموم چی یو مجاهد له حامد بن زهره سره راغلی و هغه هم له سعید سره د جنوب په لوری تللی دی چی د غدارانو پام په بل لوری واوړی.

ابو یعقوب وویل : اوس ستا په اړه بدری خبره وکړه او د اوسنیو حالاتو په پام کی نیولو سره خپل کور ته د عاتکی له ستنیدو وروسته بنایي د هغو خلکو تر

سعید هم زیات ستا په باب اندیښنه وی، ځکه خو ته باید زیات پام وکړی، زما څو تنه به د ښار تر دروازی ستا په مخکی او وروسته بدرگه درسره روان وی دخطر په وخت کی به ستاساتنه کوی.

انشاءالله په غرناطه کی به ډیر زرزمور ملاقات وشی.

بدری وییل: زه به په کومی لاری دعاتکی احوال واخلم که کومه ضروری خبره وه نودابو نصر په واسطه به تاسوته احوال در کړم، امکان لری پخپله غرناطی ته درشم، ماچی سعید ته کومه دوا ور کړی ده هغه به ترډیره پری په هوبن رانشی، بیا هم تاسو داحتیاط لپاره یو څه دوا گانی درسره یوسی. بودا نو کرکوتی ته راننوت اودکوترو کپس یی دسلمان په مخکی کیښود ویی ویل:

دگادی خاوند راغی، مسعود هغه ته وابنه راهولوی سلمان اسما ته وییل چی قلم اوکاغذ ورته را وړی بیا پر کرسی کیناست او به بیره یی څو کرښی ولیکلی، ترهغی وروسته یی له کپس نه یوه کوتره را وایستله او په نری تاری لیک دهغی پرښه وتاړه بدری ته یی ویل:

نوری کوتری به له تاسره وی، زه به جعفر بیرته راواستوم، خو هغه سمدستی کورته دتلو پر ځای باید یوه ورځ وروسته ولاړ شی، ظاهراً ددی خبری امکان هیڅ نشته چی عمیر دمنصور له تښتولو وروسته په خپل کور کی دپاتی کیدو جرئت وکړی بیا هم ترڅه ځنډه دجعفر دلته پاتی کیدل ضروری دی. بیا که له هغوی نه څوک هلته وو هم دی به وواپی چی نیغ له غرناطی څخه را غلی یم هلته چی دسعید څه دوستان ماویلیدل له دی څخه خبر نه وو چی هغه چیرته دی.

ته له هغو کوترو څخه یوه ده ته ور کړه اوزما له خوا داهدایت ورته وکړه چی دعاتکی احوال واخلي او بیا مورډ ته احوال راواستوی، زه به یی له دریم کس څخه خبر اخلم.

سلمان چی له کوره بهرته ر اووت لیک وړونکی کوتره یی والوزوله، کوتره په هواکی ترکوربو چکرراوگرځیدله اوبیا نیغه دغرناطی په لوری والوته.

سلمان چی بیرته راغی دابو یعقوب په مخکی کیناست ویی ویل: جعفر به دلته تربیا راتگ دمخه ستادیوه تن په ملگرتیا بندی ستاسوکللی ته ورسوی، ماغوبنتل له هغه نه څو خبری معلومی کړم.

خو هغه به په آسانه درازونو را سپرلوته چمتو نشی، ځکه خو ما هغه جعفر

ته وسپاره اوتري راغلم هغه ويل چي زه دداسي خلکو په چاره پوهيږم، په لاره کي به زه دهغه له چلن څخه ځان خبر کړم، که نه نو بيا به هغه زه ستارحم اومهرباني ته حواله کوم.

بودا نوکريا کوټې ته راغي او ابو يعقوب ته يې خبر ور کړ چي ستا له کلي څخه شپږ کسه سپاره راورسيدل اولس تنه نور په هغوي پسي پلي راروان دي. ابو يعقوب خلکو ته دهدايت ور کولو لپاره بهرته ورووت اوسلمان څو دقيقې له بدری سره ترخبرو اترو وروسته جگ شو وي ويل:

زه هم يو ځل کوچوان گورم اوراځم.

يوساعت وروسته له وښو ډکه گاډي دهستو گني د کوټو مخي ته دريدلي وه، سعيد يې په درانه خوب ويده پکي ځملاوه او په وښو کي يې پټه کړه. بدریه او اسما په دروازه کي ولاړي وي کله چي گاډي روانه شوه سلمان هغوي ته نژدې ورغي دواړه لاسونه يې داسما پرسرکيښودل هغي سرڅوړند کړاو په سلگيو شوه، بيا لږ راتکيه شوه وي ويل:

ته خو به بيرته راځي که نه اوس به زمونږ سپي دشپي مهال هم تاته نه غيږي.

بدری وويل: لوري! ته دژړا پر ځای ده ته بايد دعا وکړي. سلمان چي بدری ته وکتل دهغي په سترگو کي هم اوبنکي ځليدي، هغه پر خپل زړه له زغم څخه وتلي بوج احساس کړ بدری اسما ته پام ور واړاوه وي ويل:

اسما! ددی هیواد هر سر ته د سلامتی په خاطر دخپلو معصومو خویندو اولونو ددعا گانو اړتیا ده ستاسو دکور سپي له یوه نااشنا میلمه سره بلدیږي شی خو کاشکی دهغو بی وسه انسانانو چاره له ماسره وای چي ټول اولس بهرنیولیانو ته په مخ کي غورځوی.

بيا يې په ډير زحمت خپلي اوبنکي راايساري کړي اوبدری ته يې وکتل:

زه نه پوهيږم چي تاسو به بيا چيرته او په څه وړ حالاتو کي وليږي شم، خو که الله تعالی زه د خپل نيمگري کار د بشپړولو لپاره ژوندي پرېښودم نو تل به په دی خبره وياړم چي له تاسو سره د پيژندگلو او ليدو نیکمرغي را په برخه شوي وه، ما د الحمرا د ليدو ډيره مينه درلوده، خو اوس دغه کور ماته له هغي نه زيات له دېبې ډک ښکاري.

زه به تل دا دعا کوم چی د اندلس له افق څخه د مرگ تیاری لیری شی، خو که خدای «ج» مه کړه غلامی زموږ برخه گرځیدلی وی نو بیا به دا خیال ما ډیر خوړوی چی هغه بنځه چی په څیره کی یی داولس د تیرو عظمتونو داستانونه لیکل شوی وو د مرگ په تیاری کی سرگردانه ده.

بدری په غمجنه لهجه ځواب ورکړ:

د اولس د لونیو د عزت او ذلت مسأله د اولس د زامنو په غیرت او همت پوری اړه لری، بیا هم که د ورکیدو او مرگ لاره غوره کوونکی ولس یوه بی وسه بنځه د عزت ورگنی نو له تا څخه مننه کوم او زه داسی احساسوم چی دا زموږ وروستی لیدل نه دی.

سلمان د نوکر له لاسه د اس جلب واخست او خدای «ج» پامان یی وویل پری سپور شو، له کوره تر راوتو وروسته د دغی ساده، له وقار او حیا څخه ډکی بنځی څو انځورونه د ده تر سترگو کیدل او ده ته هر انځور تر بل زیات په زړه پوری او جذاب ښکاریدو.

له هغی سره د سلمان لومړی ځل لیدل په داسی حالت کی شوی وو چی که هغه د غیر معمولی شخصیت خاوند نه وای هم نو د یوی بنځی د ایثار او خلوص او د یوی ځوانی کونډی صبر او زغم او د یوه تپسی په خدمت کی د دی خلوص او خواخوږی او بالاخره له یوه نا آشنا مسافر سره د مخامخ کیدو پر وخت د دی اعتماد او جرئت بس و چی دی نی تر اغیزی لاندی راغلی وای.

بیا په لومړی ځل چی هغی له ده سره په کوم جرئت خبری وکړی دی یوازی تر اغیزی لاندی رانه غی بلکی رعب یی پری ولوید، خو بیا هم بدری چی په خپل ښځینه حسن او جمال او خپله بی پروایی د ده د روح په تل کی د ژوند د کتاب په څیر کومی اغیزی پرینودی د هغی سهی احساس ده ته هغه مهال وشو چی کله یی رخصت تری اخست.

*****

له کلی لږ لری هغه له عثمان سره مخ شو، بیا یی ناڅاپه دا احساس کړه چی له بدری څخه ډیر پراوه لری شوی دی او وړاندی هر گام د حامد بن زهره اروا ده ته د نویو هدفونو په لوری غږ کوی، دی به د مرگ تر شیبی پوری د عاتکی په څیر د زرگونو نجونو، د منصور په څیر زرگونو ماشومانو کریزی اوری، دی له یوه زړه وړونکی خوږه راوښیده او د ژوند د ترخو حقیقتونو سره مخ کیده.

د شیخ ابوعقوب کسان له دوی نه لېرې وړاندې وروسته ورسره روان ووهغه به کله کله کوچوان ته د گاډی درولو امر کاوه او تروپنولاندی د تپې زگیروی ته به یی غوړنپوه او خپل ډاډ به یی کاوه.

د سړک دکومی دوه لاری نه لېرې وړاندې چی ده بندی او جعفر پریښی وو هلته ابر یعقوب دده انتظار کاوه ده ته یی وویل: ما بندی ستاله ملگری سره واستاوه، پخپله به هم زور پسی حان رسوم، دالاره زمور کلی ته تللی ده ته یی ښه په یاد لره، غوښتل می درته ووايم چی دهغه ناآ شناسری نوم ضحاک دی او د ورور نوم یی یونس دی.

جعفر وویل چی ما په ډیر زحمت دامعلومات تری واخستل او وروسته بیا هغه یی سده شو، مگرزه تردی غوره لاری پیژنم، ان شاء الله تر سبا پوری به غرناطی ته پوره معلومات درواستوم.

له ابو نصر سره لیدل

پاتی لاره دوی بیله څه پېښی ووهله، له دروازی څخه یو میل لری یی د عبدالمنان یو نوکر ولید چی پر خره سپور و، هغوی چی نژدی ورغلل گاډی یی ودروله عثمان له هغه سره څو خبری وکړی او بیا یی مخ راوگرځاوه او سلمان ته یی چی څو گامه وروسته ور روان و غږ وکړ، هغه اس ور وزغلاوه او دسترگوپه رپ کی ور ورسید، خدمتگار په ادب سلام وکړ او ویی ویل:

صیب! زه آغاستا لپاره رالیږلی يم چی دریم سړی ته ستا پیغام رسیدلی، خود ځینو مهمو کارونو په سبب تراوسه ستاله هغه سره لیدل ممکن نه دی، دغر ناطی په دروازه کی به پهره داران ستاسو د درولو هڅه نه کوی او تاسو به په پوره ډاډ ښار ته ننوځی، تاسوله درشل څخه وړاندې کین لوری ته په دوهمه کوڅه ننوزی، هلته به جمیل پخپله ستاسو دلارینوونی لپاره موجود وی، آغا ویل چی هغه تاسو ښه پیژنی، گاډی به په تاسو پسی راځی اوزه به هم له هغوی سره وم. سلمان وویل: ستادا اطمینان دی چی پهره دار به د گاډی تالاشی نه اخلی؟

:تاسی ډاډه اوسی پهره داران زیات له موږ سره دی دکومو کسانو چی افسران د اعتماد وړ نه دی، هغوی به گاډی ته نژدی هم راپریښودل شی، اود ضرورت په وخت کی به هغوی پخپلو کی لاس او گریوان شی، شاوخوا به زمور رضا کاران هم وی خود اهدسی د احتیاط لپاره که نه نو هیڅ خطراو ویره نشته،

ما عثمان ته ویلی دی چی گاډی باید چیرته بوزی، آغا ته دا معلومه نه وه چی
حُینی نور کسان هم له تا سره راغلی دی، خو اوس تاته د هغوی د وړاندی بیولو
اړتیا نشته.

سلمان خُواب ورکړ: دوی به تر لږ ځایه راسره حُی او بیبا به بیرته راوگرځی، زه
سمدستی په تاپسی یم او چی دروازی ته نژدی شم نو ستاسو څخه به مخکی شم.
نوکر وویل: آغا دا هم وویل چی کله د کوڅی په مخکی جمیل وړینی داسی به
بښی چی نه ورسره پیژنی، هغه به په چوپه خوله ستا په مخ کی روان وی.

*****

لږ ځنډ وروسته ښار ته د ننوتلو په وخت کی سلمان داسی احساسوله چی د ده
د ملگریو زیاتره تدبیرونه بی ځایه او غیر ضروری وو، له دروازی نه وړاندی د
سړک په شاوخوا کی زیات خلک د کورونو نه بهر راوتلی وو او د حکومت پرخلاف
بی ناری وهلی، د کوڅی په مخه کی یی چی جمیل ولیدونو وړاندی روان شو،
بیبا هم سلمان دگاډی په باب سخته اندیښنه درلوده شاته به یی پسی کتل، چی
نژدی دوه سوه گامه وړاندی ولاړل جمیل ته یی نژدی اس ودراره او ورو یی
وپوښتل: وروره! هغه گاډی چیرته ورکه شوه!

هغه په ډاډ خُواب ورکړ: صیب! ته غم مه کوه زموږ په یوه لاره تگ مناسب نه
ؤ، کوچوان ته لارښوونه شوی وه چی گاډی په لومړی کوڅه وگرځوی، هغه به اوس
زموږ مخی ته راووزی، د تپیی وضعه څنگه ده؟
: هغه مو د بی هوښی په حالت کی راوړی دی.

لږ لری دوه ځوانان او یو نوی زلمکی ولاړ وو، جمیل په تلو تلو کی هغوی ته
اشاره وکړه او هغوی هم ورسره ملگری شول، خو دقیقی وروسته سلمان شاته مخ
واړاوه ویی لیدل چی اته، لس تنه له شاوخوا کورونو څخه راوتل او پر دوی پسی
روان شول. وړاندی په یوه چوک کی جمیل ښی لاس کوڅی ته د سلمان پام ور
واړاوه ویی ویل:

ته اوس گاډی لیدای شی، خو موږ ورسره تلای نه شو، ما یوازی ستا تسلی
کول غوښتل اوس دی له اس څخه پللی شه.

سلمان له اسه راکوز شو، جمیل کم عمره هلك ته وویل:

ته د ده اس درسره بوزه، میلمه به له ما سره پللی درځی. هلك پر اس سپور شو
او پونده یی ورکړه، په دی ځنډ کی د وښو گاډی چوک ته را رسیدلی وه، د سرای

دوهم نوکر چی له عثمان سره را روان ژ د سلمان په لیدو ودرید، جمیل په بیره وویل : اوس ستا له عثمان سره تلو ته ضرورت نشته، ته دی بیرته سرای ته ورځه، که کوم د بهر سرې د عثمان پوښتنه کوله نو ورته ووايه چی د ټولو وښو بیه په دروازه کی یوه سرې ادا کړی ده او عثمان د هغه کور ته واپنه رسوی، د پهره دارانو خو د کوم یوه په تا شک را نه غی؟

ملازم یوی او هلی خوا ته وکتل بیا یی وویل چی له موږ سره عجیبه پښه وشوه، که زما آغا عثمان ته دمخه هدایت نه وای کړی نو ټوله لوبه به خرابه شوی وه، یو پهره دار له عثمان څخه د مفتو وښو په اخستلو عادت و، په دروازی کی هغه د وښو د گڼی اوجتولو هڅه وکړه، او عثمان دومره په زوره پری چغی کړی چی هغه یی وارخطا کړ او شاته شو، افسر را وړاندی شو او د عثمان د چغیو او کوکارو په اړه یی تری وپوښتل زه ویریدم چی د غدارانو کوم جاسوس ته به د وښو د پلټلو پلمه په لاس ورشی خو عثمان یوه هوښیاری وکړه، هغه زر خپله لهجه بدله کړه، ویی ویل : هیڅ خبره نشته صیبا! دی زما پخوانی یار دی، ما ده ته هم د وښو د یوی گڼی راورو وعده ورکړی وه، خو کوم سپور چی همدا اوس تیر شو هغه په لاره کی د ټولو وښو بیه راکړه هغه راته وویل چی که دی په لاره کی یو ډکی هم چاته تری ورکړ نو ورمیر. به دی غوڅ کړم، پر دی بیا افسر پهره دار ورتلود خدای شکر دی چی موږ تری راخلاص شوو او راغلو که نه نو زما حالت داسی ژ چی له کوخی نه راتیر شوم هم له ویری لږیدم. چی که هغوی د وښو گڼی اوچته کړی وای نو هر څه به یی لیدلی وو، په خدای «ج» سوگند هغه هلك ډیر هوښیار دی په ټوله لاره یی په کرس کرس خندل.

په دی ځنډ کی گادی وړاندی تیره شوی وه، جمیل لږ وړاندی ولاړ او بیا بنی لاس ته یوی تنگی کوخی ته وگرځید، سلمان چوپه خوله ورپسی روان ژ، څو نوری کوخی یی چی شاته پرښودی یوی پراخی کوخی ته ووتل او د یوه کور مخی ته نژدی شول، عثمان یی ولید چی له تشی گادی سره له کوره راووت، هغه په خوله د څه ویلو پر ځای د لاس اشاره وکړه او وړاندی تیر شو او سلمان له خپل لارښود سره کورته ننوت.

په پراخ انگر کی پر عبدالمنان برسیره یو بودا سرې او هغه هلك چی د سلمان اس یی راوستلی ژ ولاړ وو، په یوه کونج کی واپنه انبار وو، څلورو نوکرانو واپنه گڼی گڼی را اخستل او طبیلی ته نژدی یی په یوه خونه کی ځای پر ځای کول،

مخامخ یوه دوه پوره ودانی وه، او کین لوری ته په یوه لوړه چوتره خو نوری کوتې وی.

عمر خوړلی سړی ور وړاندی شو سلمان ته یی لاس ورکړ، عبدالمنان هغه سلمان ته ور وپېژاند ویی ویل : دا قاضی عنید الله دی او دی یی زوی ابو الحسن دی. ستا ملگرو سمدستی ستا د کوربه توب مسئولیت دوی ته سپارلی دی او سعید به هم له دوی سره وی، د ده په باب همدومره ویل کافی دی چی د ابو الحسن بل ورور چی لس کاله تری مشر ؤ له حامد بن زهره سره په وروستی سفر کی ملگری ؤ. د حملی په ورځ موږ له سیند څخه دری مری راوايستل، په هغو کی یو د ده د زوی، بل د اویس او دریم د یوه نا آشنا سړی ؤ.

څرنګه چی سمدستی پریکړه وشوه چی دغه پېښه باید له عام اولس څخه پته پاتی وی ځکه رضا کارانو هغوی غرناطی ته د راوړو پرځای همالته د ویالی شاور خوا غلی کړل او بله شپه یی د ویجار کلی په هدیره کی خاورو ته وسپارل. ده خپل زوی په خپلو لاسو په لحد کی کیښود او چی بیرته راغی له خپلو دیرو نژدی خپلوانو پرته یی هیچا ته هم نه دی ویلی چی پر ده څومره لوی غم تیر شوی دی.

رضا کارانو نور مری ونه موندلای شول، د هغوی په باب دا گومان دی چی هغه به په سیند کی بهیدلی او سمندر ته به رسیدلی وی، او دا هم امکان لری چی غدارانو نصرانیانو ته خبر ورکړی وی او هغوی له سیند څخه ایستلی وی. سلمان سر بنکته اچولی ؤ او ولاړ ؤ، بالاخره یی هوډا ته غیږ ورکړه او ویی ویل:

الله دی همت درکړی، او بیا یی سترگی له اوبنکو ډکی شوی. بیا یی څو شیبی وروسته جمیل ته وکتل په ژبه غونۍ آواز یی وویل: ولید دا راته ونه ویل چی اویس هم له دوی سره ؤ.

جمیل وویل : دا نیکمرغی باید زما په برخه شوی وای خو هغه تر ما زیات نیکمرغه ؤ. ماته یی په وروستی وخت کی دا حکم راکړ چی زه باید د ولید په غیاب کی دلته پاتی شم، د حامد بن زهره دا نظر ؤ چی په قبایلو کی د کار لپاره یو ښه خطیب ته اړتیا لری، او په ځوانانو کی اویس ډیر ښه خطیب ؤ، ځکه خو یی ماته د پاتی کیدو امر وکړ.

سلمان له عبدالمنان څخه وپوښتل : د طیب بندوبست شوی دی؟

: هوکی، ابو نصر دننه هغه گوری.

: د ولید په سبب خوبه دا خطر نه وی چی جاسوسان په هغه پسی وی؟
عبدالمنان خواب ورکړ: یوازی دغه کور داسی دی چی ابو نصر بی ویری ورته
راتلای شی او چاته دا نشی معلومیدای چی هغه په خپل کور کی دی که نه، د
هغه د کور بام د دی کور له بام سره جوخت دی.
عبدالله وویل: اوس تاسو دننه ولاړ شی، ابو نصر ویل چی تر ډیره وخته به
بوخت وی.

له څنډ وروسته دوی د هستوگنی په یوه کوټه کی ناست وو، عبدالله سلمان ته
ویل: دا زما نیکمرغی ده چی تاسو دلته تشریف راوړی دی، زما په کور کی
چاته دا معلومات نشته چی ته څوک پی، نوکرانو ته به دا وویل شی چی ته له
الفجاره څخه راغلی یی او ما له هغه وخته راسی پیژنی چی زه د اسونو د
سوداگری په اړه هلته تلم او کله کله به هلته له تاسو کره اوسیدم.

پرون تاسو زما د احوال اخستلو لپاره غرناطی ته راغلی یاست او ما د څو
ورځو لپاره دلته ایسار کړی یی. په اوسنیو حالاتو کی د حکومت یو جاسوس هم
ستا د احوال په خاطر الفجاره ته نشی تلای، تا چی څوک پیژنی هغوی پر ما ډیر
تینگار کړی دی چی تاسو سمدستی له کوم نا آشنا سره خبری مه کوی، دلته چی
کوم خلك راځی په هغوی کی کوم یو د حکومت جاسوس هم کیدای شی. ځکه خو
ما ستا د هستوگنی بندویست د میلمه د حجری پرځای دننه په کور کی کړی دی.
سلمان په اندیښنه جمیل او عبدالمنان ته کتل بیا یی وویل: ولید تر اوسه پوری
رانه غی؟

عثمان خواب ورکړ: نه! امکان لری هغه دوی ورځی نور هم بهر پاتی شی.
سلمان وپوښتل: ستاسو کوم ملگری چی عثمان ته لیک ورکړی و له هغه سره
به زما لیدل څه وخت وی؟

عبدالمنان خواب ورکړ: تا ته به وخت پر وخت د هغه احوال په څه طریقه
رارسیری، کله چی وضعه اجازه ورکړی خبری به دی هم ورسره وشی.

: خو وضعه داسی ده چی زه باید زر تر زره ورسره وگورم.

عبدالمنان جمیل ته کتل او ویی وویل:

هغه او د هغه نورو زیاتو ملگرو ته ستا د اندیښنو معلومات شته دی، په
عامو حالاتو کی زه هم باید دلته نه وای او عبدالمنان هم ډیر نور کارونه درلودل،

خو هغه موږ ته دا احوال کړی ؤ چی له موږ پرته بنایي نور څوک ستا تسلی ونکړای شي، هغه د حامد بن زهره لمسی ته زیات خفه دی، د عمیر او د هغه د ملگرو لټون دوام لری، که هغوی غرناطی ته را رسیدلی وی موږ ته به همدا اوس معلومه شی، بیا به هم هغه داسی کوم گام اوچت نه کړی چی د کم عمره هلك سرته خطر وی. ستا د پیغام په رارسیدو هغه د هغه نجلی په باب هم زیات اندیبنمن شو، ځکه خو نور هم دا ضروری شوی ده چی راتلونکی هر گام باید په ډیر پام واخستل شی، زموږ د ډیرې ټول راز به په دی کی وی چی کومو د قبایلو مشرانو ته موږ دلته د راتلو بلنه ورکړی ده هغوی تر کوم حده زموږ ملاتړ کوی، د غرناطی اولس د خپلو وگړنی او ټولنیزو خطرو مقابلی ته څومره زر راویبیدای شی او بیا حکومت تر کومه حده د اولس د احتساب له ځواک څخه وریږی؟

که موږ د دی خبری عملی ثبوت وړاندی کړای شو چی اولس د بهرنیو دښمنانو په مقابل کی د سر قربانی ته چمتو دی نو دننه غداران به زر وپوهیږی چی وروستی وخت یی را رسیدلی دی او دوی به له فرډیناند څخه د خپلی غداری د انعام وصولولو پرځای د غرناطی په هره څلور لاری کی راڅریدلی وی.

دوی به بیا د اولس یوه واړه کس ته هم د برندو کتو جرئت ونکړی، د خپلی آزادی او بقا لپاره د یوی پریکنده جگړی څخه دمخه به زموږ تر ټولو لویه او مهمه مساله دا وی چی زموږ ترکان وروڼه به په څومره وخت کی زموږ مرستی ته راورسیري او ته به څو ورځی د هغوی لپاره ایسار وی چی بنایي موږ دوی ته د خپلو مشرانو د یو هیأت استولو ضرورت احساس کړو.

تر لږ ځنډ نورو خبرو اترو وروسته چی کله دوی د ماښام لمانځه لپاره جگ شول نو طبیب کوتی ته ورغی او په لمانځه ورسره شریک شو، له لمانځه څخه چی وزگار شول هغه سلمان ته لاس ورکړ وی ویل: زما نوم ابو نصر دی، ان شاء الله ستا د دوست ژوند به له خطر وساتل شی، زه غواړم له تانه ډیری پوښتنی وکړم، خو ممکن نن شپه د دی پوښتنو فرصت نه وی، تر څو ناروغ را په خود کی شوی نه وی زه باید ورسره واوسم، ان شاء الله سبا ته به سره گورو، بیا هغه عبید الله ته ویل: تاسو په ډوډی کی زما انتظار مه کوی، ما د ورځی ناوخته ډوډی خوړلی او اوس می اشتها نشته.

*****

ابو نصر بلی کوتی ته ولاړ سلمان له لږ ځنډ وروسته له عبدالمنان څخه پوښتنه

وکره : تاته د هاشم په باب څه معلومات وشو؟

: نه! موږ ته د هغه په باب د بنی پلټنی فرصت نه دی برابره شوی، نن د څپنو لوربو څخه دومره معلومه شوی ده چی د حامد بن زهره له راتلو څخه دمخه هاشم د لومړی وزیر مانیه ته د ننوتو په وخت کی لیدل شوی دی، د حکومت یوه مامور هغه د محل تر دروازی پوری را رسولی ؤ، له هغی وروسته دی بیا چا نه دی لیدلی، په همغه ورځ او راتلونکی شپه د ابو القاسم په مانیه کی څو غدارانو له هغه سره لیدلی وو، کیدای شی هاشم له کومی دلی سره وتلی وی، په هغه ورځ کوتوال هم زیات بوخت ؤ هغه د شپي هم یو ځل ابو القاسم ته وراغلی ؤ.

سلمان لږ فکر وکړه بیا یی وویل : زما پوره باور دی چی که د یوی دقیقې لپاره هم له لومړی وزیر سره خبری وکړم دا به تری معلومه کړم چی هاشم چیرته دی؟
جمیل وویل : له لوی وزیر سره د خبرو لپاره نور خلک شته، ستا ملگری تاته د خطر قبلولو اجازه نه درکوی.

سلمان وویل : دوهم کس کوتوال دی چی زما سره د دی په اړه پوره ثبوت شته چی هغه له ابو القاسم سره په هره دسیسه کی شریک دی.

جمیل وویل : دا ټولو ته معلومه ده چی ابو القاسم هر ډول ذلیل کارونه پر هغه کوی، خو تر اوسه د هغه په مخکی هم د څه جرم د ثبوتونو وړاندی کولو وخت نه دی راغلی.

سلمان وویل : زه له تا څخه بل کار اخستل غواړم لومړی دا چی ته د داسی پولیس د کور درک معلوم کړه چی یحیی نومیده، له هغی وروسته به د حامد بن زهره پر قاتلاتو د لاس اوچتول درته ډیر آسانه شی، زه د غرناطی له پریښودو څخه دمخه خپلی مهمی ذمه واری پوره کول غواړم.

جمیل وویل : موږ ته د هغه د کور درک معلومول گران نه دی، په پولیسو کی زموږ زیات ملگری شته په هغوی کی چاته دا کار سپارل کیدای شی.

سلمان وویل : د منصور د میندلو لپاره موږ ته د عمیر او عتبه د تگ راتگ نه خبریدل ضروری دی. ان شاء الله زه به ډیر زر درته ووايم چی هغوی چیرته دی؟ یوازی دا ضروری ده چی ماته کوم پیغام راځی هغه ماته سمدستی راشی. که ابو یعقوب له نیول شوی سړی څخه درازونو په راویستلو بریالی شو امکان لری هغه پخپله دلته راشی، هغه به له سرای څخه زما درک معلوم کړی، او تاسو یی بیله ځنډه ماته راولی او یا ما هلته وپولی.

عبدالمنان وويل : زه د دې ټولو خبرو مسئوليت پخپله اخلم، که په څه سبب زه پخپله رانه غلم، عثمان به درته راوړسېږي اوس ماته اجازه راکړي.
 جميل وويل : زه هم بيرته ځم، زموږ ملگري به د دې اوړيدو ته ناکراره وي چې تاسو په خير غرناطی ته ورسيدی. عبیدالله هڅه وکړه چې هغوی ډوډی ته را ایسار کړي، خو عبدالمنان جگ شو ویی ويل : نه تاسو موږ ته اجازه راکړي، تر اوسه به په سرای کی ماته زیات احوالونه راغلی وی، جميل هم ډیر کارونه لري، زموږ هيله ده چې زموږ عزتمن میلمه به پر دسترخوان زموږ نشتوالی نه احساسوی. عبیدالله د دوی د رخصتولو لپار د بهر ته راوتلو هڅه وکړه خو د عبدالمنان پر ټینگار پاتی شو.

لږ څنډ وروسته سلمان د خپل کوربه او د هغه له زوی سره پر دسترخوان ناست ؤ ډوډی یی خوړله او د غرناطی د تازه حالاتو په اړه یی خبری اوړیدی، د ده اندیښنه شیبه په شیبه زیاتیدله.

*****

له نیمايي شپي نه یو ساعت دمخه په بستره هغه ناکراره پروت ؤ او لټ پر لټ اوښت، طبیب په خپو پښو دننه ورغی او هغه زر راپورته شو کیناست.
 ابو نصر وويل : ته پریوزه! زه د دې لپاره راغلم چې ویل می که وینس وی د ناروغ په باب بشپړ ډاډ درکړم، ان شاء الله سهار به ما دلته ووينی، زما یو کس به د ناروغ د خدمت لپاره پاتی شی او که ضرورت شو ما هم هر وخت راغوبنتلی شی.

سلمان وويل : که تاسو ډیر نه وی ستومانه نو لږ کښینی، اوس چې ما د غرناطی په اړه کومی خبری اوړیدی ډیری د اندیښنی وړ دی، کوم سړی چې ماته تسلی راکولای شوه له هغه سره می سمدستی د لیدو امکان نشته، که زه پر دې ډاډه وای چې د غرناطی اولس را روانو مصیبتونو ته د څه مودی لپاره ایساریدلی شی نوزه به دومره اندیښمن نه وای.

ابونصر بستری ته نژدی کیناست ویی ويل : ستا د خیال ساتلو په خاطر ټوله شپه خبری درسره کولی شم، ولید ستا په باب ماته ډیر څه ویلی دی، خوزه ویریوم چې زما په خبرو به ستا اندیښنی لږ نه شی، د غرناطی وضعه ډیره په تیزی سره خرابیږي، د حامد بن زهره په راتلو چې کومی ټولنیزی ولولی راپاریدلی وی هغه اوس بیرته سړی شوی دی.

خومره چی آزادی غوښتونکو هڅه وکړه چی د هغه د وژلو خبره پته کړی هومره حکومت د اولس په زړونو کی د شکونو را پیدا کولو لپاره هڅی کوی چی له روانی وضعی څخه مایوس او خفه شوی او چیرته غلی شوی دی. هغه چی د غرناطی د کومو اغیزمنو خلکو د ملاتړ له هیلو سره بیرته راغلی ؤ په هغوی کی زیاتره د اولس د زیاتی بریادی لپاره د هغه ملاتړ ته چمتو نه شول.

سلمان وویل : ما دا خبری اوریدلی دی او پردی پوهیدلی یم چی کومو غدارانو چی له فردیناند سره خپله راتلونکی تړلی ده هغوی به په اولس کی د مایوسی او بی همتی د احساس را پیدا کولو لپاره له هری حریبی څخه کار واخلي، خو زما پر دی سر نه خلاصیږی چی د غرناطی اولس د حامد بن زهره په باب داسی خبری څنگه اوریدای شی؟

ابو نصر وویل : کومو خلکو چی د حامد بن زهره په وینا کی د خلکو د احساساتو او ولولو جوش ولید هغوی دا تصور هم نشو کولای چی اوس به کوم غدار له کوره بهر ته د راوتلو جرئت وکړی، خو د غرناطی تازه وضعه داسی ده چی پر دی تر څه حقیقت باید اعتراف وکړو چی د بنمن تر موږ څو چنده زیات پالاک ؤ، دوی ته د خپلی لاری ټول خنډونه معلوم وو او د ډیری مودی راهیسی یی د دغو خنډونو د لری کولو لپاره تیاری نیوه، د غرناطی او سینتافی ترمنځ د سوداگری لاره پرانستل موږ ته د فردیناند له ټولو جنگی چالونو څخه زیات خطرناک شول.

زه په هغه غونډه کی وم چی ابو القاسم دا اعلان پکی وکړ چی دغه ورځ د غرناطی د لوږی او قحطی وروستی ورځ ده، په راتلونکی کی به په غرناطه کی د لوږی او قحطی نوم او نښه نه وی، فردیناند زما دا غوښتنه منلی ده چی د غرناطی د اولس د ستونزو د حل په خاطر له سینتافی سره باید د سوداگری لاره خلاصه شی، ځکه خو به سبا ته له لمر څرک سره سم تر ماښامه ستاسو سوداگر د فردیناند له پراو څخه غلی او نور ضروری سامان راوړی.

څو شیبی د دغه ناڅاپی اعلان له اوریدو سره اوریدونکو پر خپلو غوږونو باور نشو کولی، او ما داسی احساسوله چی د خوب په حالت کی دغه اعلان اورم.

کله چی بیا ابو القاسم دا اعلان کاوه چی سر له سبا څخه به تاسو سینتافی د یوه د بنمن د مرکز په څیر نه د یوه سخي گاونډی د منډی په حیث وگوری او د غرناطی هغه خلك به چی له میاشتو میاشتو یی په مړه گیده ډوډی نه ده خوړلی

په ډیره ارزانه بیه د ژوند ضروری څیزونه وپیری. چی بیا د خلکو د خولی نعری پورته شوی.

بیا ابو القاسم د خپلو فعالیتونو یادونه کوله ویی ویل : ما له فردیناند سره د دی غوښتنو د منلو په خاطر دری ځله ولیدل او د هغه راضی کول عادی خبره نه وه!

د دی خبرو نتیجه او اغیزه دا وه چی د ده ډیر بد غلیم هم دی ډیر د تدبیر او عقل خاوند وباله او هوښیاری یی ستایله، زه پخپله له هغو کسانو څخه یو وم چی سبا ته یی کور ته ورغلم او مبارکی می ورکړه او زه به تل پر دی پښیمانه وم. خو هغه ورځ دا چا ویلای شو چی ابو القاسم خلکو ته د غنمو د کومی منډی لاره ورښی، هغه به څو ورځی وروسته موږ ته د فردیناند د وسله تونو نو څخه زیاته خطرناکه وی. له غرناطی څخه چی کوم سوداگر له هغه ځایه غله واخلي او را یی وړی په هغوی کی به ډیر داسی وی چی د خپل ضمیر معامله به یی کړی وی او بیرته به راستنیژی او له هغوی سره به د دښمن جاسوسان هم غرناطی ته په رانوتلو بریالی شی.

زموږ گومان دی چی د حامد بن زهره له راتلو څخه دمخه غرناطی ته په سلگونو جاسوسان راغلی وو، په هغوی کی زیاتره یهودیان دی چی د مسلمانانو په جامه کی د کارکولو هدایت ورکړ شوی دی، هغوی له ځانه سره ډیره زیاته شتمنی هم راوړی وه او بی ضمیره خلکو د خپلو کورونو دروازی ورته خلاصی کړی، د حامد بن زهره تر راتگه د هغوی فعالیتونه پټ وو خو اوس هغوی ناڅاپه رابرا شوی دی.

له غرناطی څخه د حامد بن زهره له وتلو نه یوه ورځ وروسته حکومت د څو ساعتونو لپاره د سښتانی د لاری په تړلو مجبور شو. یوازی هغه خلك ملته تلای شوای چی د پولیسو مرسته به ورسره کیدله، خو ماسپښین مهال یی دروازی خلاصی کړی او ځای ځای یی د پولیسو په مرسته د امن پوستی جوړی کړی، اوس داسی وضعه ده چی د اولس اتحاد ورو ورو ماتپړی، حکومت د دی پوره هڅه کوی چی خلك سره په مخالفو ډلو وویشی، د دښمن جاسوسان او زموږ تش په نامه علماء چی د هغوی په اشارو ناڅی د پولیسو په امنیتی پهری کی ویناوی کوی، امن خوښوونکی د خلکو د ویرولو لپاره د کسبی وژونکو څخه کار اخلي. حکومت د اوریند له ټینگیدو وروسته د پوځ د شمیر، راکمولو هڅی پیل کړی

خو د پولیسو شمیر ورځ په ورځ زیاتېږي. ابو القاسم چی د پوځ په څیر په پولیسو کی له کومو افسرانو څخه ویریده په هغوی کی ځینی یرغمل استول شوی دی او پاتی یی یو یو برطرف کیږی. پخوانی کوتوال د سینتانی د لاری خلاصولو مخالفت کړی ؤ، ځکه خو یی د هغه پر ځای یو داسی څوک کوتوال ټاکلی دی چی ډیر هی ضمیره او بی همته دی او د صدر اعظم د خوشحالولو لپاره هره گناه کولی شی. د حکومت په هڅو د غرناطی خلک په دری ډلو ویشل کیږی او د دینمن جاسوسان د عربو، بربریانو او د افریقا او هسپانیی پر مسلمانانو بد رد وایی. دوهمه ډله د افریقایی ساریانو په پلوی خبری کوی او نورو ته کنځلی کوی، دریمی ډلی د هسپانوی مسلمانانو قیادت اخستی او مقامی عسایان او یهودیان یی ملاتړ کوی، دغه خلک تر اوسه د اولس له ویری عامو ځایونو ته نه ځی یوازی په څلور لارو او بازارونو کی غونډی جوړوی او پولیس د هغوی امنیت نیسی. د هغوی د جرئت اندازه له دی څخه لگولی شی چی لس ورځی پخوا حکومت د یوی داسی سیمی د جومات خطیب وواژه چی زیاتره اوسیدونکی یی هسپانوی مسلمانان وو. دغه خطیب هم له دوی څخه یو ؤ. عربو او افریقاییانو هم د هغه همغسپی قدر کاوه، خو حکومت له هغه نه پر دی خبره خفه ؤ چی هغه د اوربند پر خلاف ویناگانی کولی، او لنډ مهالی سوله یی د دایمی غلامی مقدمه بلله، یوه شپه هغه د ماسختن له لمانځه وروسته کور ته را روان ؤ چی کوم نا معلوم سپری وواژه.

سبا ته څو د نفوذ خاوندانو د جومات د امامت ذمه واری یوه داسی چاته وسپارله چی د دی منصب لپاره بالکل نوی ؤ. زموږ خلکو دغسی خلک کلک څارل، خو د یوه وړوکی جومات نوی امام ته د چا پام نه شو او له جومات څخه بهر د هغه فعالیتونه چاته معلوم نه وو، خو تیره شپه هغه په یوه پراخ میدان کی په یوه ډیره لویه غونډه کی پخپله اصلی څیره زاخرگند شو، ظاهراً دا د ځایی مسلمانانو غونډه وه خو یهودیان او نصرانیان هم زیات پکی وو. نیمی شپی ته نژدی د هغی سیمی یو طبیب چی زما شاگرد پاتی شوی ؤ د هغه خطیب له خبرو اوریدو وروسته نیغ ماته راغی او ویی ویل:

د خدای لپاره د حامد بن زهره ملگری خبر کړه چی پر موږ په دی نژدی وختونو کی د خدای «ج» عذاب نازلیدونکی دی.

بیا چی هغه د غونډی د جریان کیسه راته وکړه زما پخپله وضعه داسی شوه چی پاتی شپه په بستره کی لټ پر لټ اوبنستم، که کوم بل چا د هغه غدار د وینا په باب راته ویلی وای نو باور به می نه و شوی چی د غرناطی اولس په دغه گرځیدلی ورځ کی هم داسی خبری اوریدای شی، په خاص ډول په داسی وخت کی چی د حامد بن زهره غزبی لا په غوږونو کی کړنگیږی، هغه غدار خطیب هسپانوی مسلمانانو ته په خطاب کی ویلی وو:

عرب او افریقایان پردی خلک دی، هغوی یوازی د حکم چلولو مینی دلته راوستی دی، اوس اته سوه کاله پردی ځمکه له حکومت کولو وروسته دوی ته دا خطر دی چی کله د دوی برلاسی پای ته ورسپری نو دلته به یی اوسیدل گران شی، د هغوی وروستی امید دا دی چی که جگړه بیا پیل کړی نو د افریقا مسلمان هیوادونه او ترکان به یی ملاتړ ته راشی، بیا که دوی له څلور واړه لوریو څخه مایوسه شی نو: ا امید واری به ورسره وی چی په کومو لارو دلته راغلی وو په همغو لارو بیرته تلای شی، خو موږ دلته پیدا شوی وو او همدلته به مرو.

موږ د دی خاوری زامن یو چی د ساتنی لپاره یی «را درک» توره اوچته کړی وه او له اته سوه کاله غلامی وروسته فردیناند آزاده کړه، پر مسلمانی برسیره پر دی هیواد کی له زیاترو سره زموږ نسلی اړیکی ونه شلیدی.

طارق بن زیاد او موسی بن نصیر تیری کوونکی وو، د هغوی بری د عربو او افریقایانو بری و، او د «رادرك» ماته زموږ ماته وه.

زه عربو او بربریانو «افریقایانو» ته دا مشوره ورکوم، چی که هغوی دلته اوسپری نو باید د دی هیواد له اکثریت سره په امن د اوسیدو او گاونډیتوب اداب زده کړی، که نه نو هغوی ته د مراکش، مصر او شام لاری خلاصی دی.

موږ د ابو عبدالله او ابو القاسم مننه کوو چی د امن خوښی ثبوت یی وړاندی کړ او د اندلس د مسلمانانو د زیاتی بریادی مخنیوی یی وکړ.

موږ د فردیناند او ملکی ازابیل څخه هم مننه کوو چی د عیسویانو او مسلمانانو ترمنځ د کرکی پخوانی دیوالونه یی راوغورځول او پر موږ یی د بشپړ بری ترلاسه کولو سره سره له خپلو عیسوی رعایاو څخه زیات امتیازات راکړی.

سلمان وویل: ما فکر نشو کولی چی د غرناطی خلک داسی خبری هم اوریدای شی.

: د غرناطی د اولس زیات اکثریت اوس هم پر دی خبره اتفاق لری چی موږ هر

څومره زړه خپلی بقا جگړې ته میدان ته راووزو همدومره زموږ لپاره غوره ده، د غرناطی د اولس جرئت به د قبایلو حوصلی اوچتی کړی، خو په موږ کی یوه ډله داسی هم ده چی دا احساسوی چی هغه افسران چی زموږ د پوځ جوهر پیژندل کیدل د دینمن په جیل کی دی، ځکه خو موږ باید د جگړې له پیل څخه پخوا د هغوی د راخلاصولو څه تدبیر ونیسو، لږ تر لږه د اوریند په دوران کی باید داسی گام اوچت نه شی چی فردیناند ته د هغوی د ایسارولو پلمه په لاس ورشی.

سلمان وویل :

فردیناند ته د هغوی د ایسارولو لپاره د کومی پلمی اړتیا نشته، هغه به د غرناطی له نیولو پرته هغوی په هیڅ صورت هم بیرته را پری نږدی. او له هغی وروسته هم زما اندیښنه ده چی له کومو خلکو څخه چی د ابو القاسم څخه د تحقیق او پوښتنی ویره ده هغوی به په هیڅ صورت هم بیرته را نشی، زه حیران یم د کومو غازیانو پالنه چی د موسی بن ابی غسان غوندی حقیقت خوښوونکی سپاهی کړی وی هغوی په دی دسیسه کی ولی راغلل؟

د هغوی پردی خبره ولی باور شو چی کله د غرناطی خلک د غذایی موادو څخه ځانونه پوره کړی نو فردیناند به یی د خپلو پوځونو سره د مقابلی لپاره بیرته واستوی.

ابو نصر ځواب ورکړ:

په پوځ کی دننه کومو لویو لویو منصبدارانو چی د ابو القاسم دوکی پیژندلی هغوی د اوریند له ترون سره جوخت برطرف کړای شول، او هغه غوندی چالاک سړی ته دا اسانه وه چی ځوانانو ته دوکه ورکړی چی که تاسو غواړی چی د اوریند له مودی پای ته رسیدو وروسته بیا جگړه وکړی نو همدا اوس غذایی مواد ذخیره کړی او همدایی یوازینی لاره ده، او دا کار هغه مهال امکان لری چی د یرغملو په باب د فردیناند شرط ومنل شی.

دا زموږ دومره لویه بزمرغی ده چی په هغه مهال کی حامد بن زهره غوندی ستر شخصیت په غرناطه کی نه ؤ ابو القاسم د سولی غوښتونکو سره جوړ جاری وکړ، نه یوازی دا چی د غرناطی څو ډیری د نفوذ خاوندانی کورنی یی د ځان پلوی کړی؛ بلکه د پوځ زیات شمیر ځوان افسران یی هم د ځان ملاتړی کړل.

له اوس څخه هغه د مخالفت اندیښنه نه درلوده، د سینتافی د لاری په خلاصولو سره ده ډیر هوښیار او باتدبیره خلک هم پردی فکر کولو ته مسجور کړل

چی فردیناند د ده په لاسو کی دی او په کومه آسانی چی هغه خلك د لوپي له مرگه وژغورل همدغسی به په اسانی سره زموږ سپری د دبنمن له جیل څخه راوژغوری.

په دی دسیسو کی د هغو یهودیانو د ماغونو هم کار کاوه چی په غرناطه کی دننه یی د دبنمن د لومړی لیکی د سپړو کار کاوه، زه ستا له دی خبری سره موافق یم چی فردیناند به په هیڅ حالت کی هم د خپلو هدفونو له ترسره کولو پرته جنگی بندیان خوشی نکری.

ابو القاسم هره دوهمه او دریمه ورځ د یرغملو د لیږلو په پلمه سینتفانی ته ځی او په بنار کی داسی جار وهل کیږی چی هلته هغه بندیان ډیر آرام او په مزو کی دی خو زموږ د مشرانو دا گومان دی چی تر اوسه هغه له بندیانو سره هیڅ لیدلی هم نه دی. اوس د پوځ د افسرانو خوشباوری لری شوی ده او هغه پردی خبره ویریږی چی کله د هغوی سترگی پری ولگیږی نو بوتی به یی وشکوی.

ابو نصر له لږ او ډیر ونورو خبرو وروسته ولاړ او د سلمان حالت داسی و چی نوره شپه خوب ورنغی.

هغه په وار وار په خپل زړه کی ویل، ای زما پروردگازده زه څه کولی شم؟ داولس د گناهونو بار یوازی اولس اوچتولی شی، زه یو تن یم، ماته یوازی دومره بری را په برخه کړه چی د خپل محدود عقل او ځواک سره سم خپله برخه ذمه واری ترسره کړم.

د عمیر مشغولیت

د منصور له تهنولو وروسته عمیر ته دا خبر ضروری ؤ جعفر کلی ته راغی او بیرته غرناطی ته روان شوی دی او ضحاک ورپسی دی. خو سبا ته هغه سخت خفه ؤ چی که عاتکه ناڅاپه کور ته راشی شور گډ کړی نو دی به څنگه ورسره مخامخ کیږی.

ځکه خو ده لومړی د هغو نوکرانو څخه ځان بیغمه کاوه چی د ده د ناسکه مور «میری» په څیر یی په هره معامله کی د عاتکی پلوی کوله، چی سهار شو دوو تنو ته بی امر وکړ چی سمدستی «لانجران» ته روان شی د عاتکی ماما ته ورشی او د دی درک معلوم کړی، دریم نوکر یی د گاونډیو اتو تنو سره د جنوب ختیځ هغو لری کلیو ته واستول چی هلته د دوی نور خپلوان اوسیدل. په کور کی یوازی یو داسی خدمتگار پاتی شو چی د ده پری بشپړ اعتماد ؤ.

د خپلی میری د ویرولو لپاره یی همدومره ویل بس وو چی : پلار جان به ډیر زر له غرناطی څخه بیرته راستون شی، که هغه شکمن شو چی عاتکه ستا په مشوره چیرته تللی ده نو هغه به دی هیڅ ونه بڅینی.

له دی وروسته د هغی دا حالت ؤ چی د خپلی بی گناهی د ثابتولو لپاره یی څو محلی اویسکی تویی کړی وی، تر ماسپنین پوری زیات خلک د غرناطی د احوال په خاطر ده ته راغلل خو د عمیر په لارښوونه خدمتگار هغوی ته بهر ځواب ورکړ چی آغا مریض دی او بشپړ استراحت ته اړتیا لری.

تر قضا ماسپنین پوری عمیر د عاتکی په انتظار کی ؤ د هغه وضعه داسی وه چی د خفگان په حالت کی به کله خپلو ملگرو ته د میلمنو حجری ته ورشی او کله به یی د ننه په کور کی په برنډه یا کوټو کی قدم واهه.

ماينام مهال هغه خپلو ملگرو ته د اسونو د تیارولو هدايت وکړ، پخپله پر بام

وخوت پوی او بلی خواته یی وکتل، ناخاپه یی د جنوب ختیغ په غونډیو کی پر پوه سپاره نظر ولگید، تر لږ ځنډه یی په څیر څیر ورکتل، بیا ناخاپه د ده په رگونو کی وینه توده شوه، سپور تر اوسه پوری نیم میل لری ژ، بیا هم د ده زړه گواهی ورکوله چی هغه عاتکه ده، خو دقیقی یی نور په څیر څیر په هغه لوری له کتلو څخه وروسته په بیره د سلمی کوتی ته راغی او ویی ویل: موری مبارک دی شه عاتکه بیرته راغله، خو ترخوزه د دی دماغ سم نه کرم ته د ځان وربودلو هڅه مه کوه، ځکه خو ته پاس کوتی ته ولاړه شه او غلی هلته کبینه!

د غه لجلی او خدمتگاره هم هلته درسره پوزه، که ستا له طرفه لږ اشتباه وشوه نو خبره به خرابه شی، راځه زر کوه!

سلمی د خپلی خدمتگاری او خالدی سزه زینی پلو ولاړه، عمیر په دوی پسی د پاس پورتر دروازی پوری ورغی، سلما چی کوتی ته ننوته ناخاپه یی مخ راوگرځاوه او ویی ویل:

عمیره! زه ویرپم چی که دی څه توندی خبری ورسره وکړی نو خبره به ډیره وړاندی ولاړه شی.

: موری! ته غم مه کوه دا ددی لومړی حماقت دی او زه یوازی دا تسلی غواړم چی بیا به له کوره دوتلو جرئت نه کوی. عمیر دا وویل او له بهر څخه یی دروازه ورپسی زنجیر کړه.

سلمی چیغی کړی: عمیره! ودرپه زما خبره واوړه!
هغه ځواب ورکړ: که ته نه غواړی چی ټول کلی دلته راتول شی نو شور مه کوه!

سلمی نرمه شوه ویی ویل: زویدا! زه یوازی پردی ویرپم چی هغه په خبره ونه پارپی.

: ته فکر مه کوه، که ستا له خوا د هغی حوصله اوچته نه شی زه به یی د پارولو هڅه ونه کرم.

عمیر دا وویل او بیا گړندی په زینو کی بنسکته شو هغه نوکر ته وویل: عاتکه را روانه ده خو دننه تر راتلو پوری هغی ته باید دا معلومه نه شی چی موږ یی دلته په انتظار کی یو، که هغی د پوښتنی هڅه وکړه پردی یی ایساره کړه چی زه له نورو نوکرانو سره ستا په لټون کی مشغول وم، دا ضروری ده چی پردی پسی بل څوک له درشل څخه دننه رانشی. ځکه خو د دی له راتلو وروسته دروازه زنجیر

کره؛ زما یو ملگری به د میلمنو په حجره کی ستا سره د مرستی لپاره چمتو وی،
بیا دی په منډه د میلمنو حجری ته ولاړ یوه شیبه وروسته له دوو تنو نورو سره د
هستوگنی د کوتو په لور روان ؤ.

*****

لږ ځنډ وروسته عمیر د ډیری اندیښنی په حالت کی د عاتکی په انتظار ؤ، هغه
باید تر اوسه پوری کور ته راغلی وای، خو ماښام شوی ؤ لا د هغی د راتگ نښه
هم نه وه، د کور په منځ یوه کوټه کی د ډیوی له بلولو وروسته به کله هغه راووت
او په برنډه کی به یی قدم واهه او کله به د کوتی دننه په کرسی کیناست.
بالاخره هغه له کور څخه بهر داس د پښو ترپهار واورید، په بیره راووت،
عاتکه چی په درشل ورننوته له اس څخه پلې شوه او دی په منډه بیرته کوتی ته
ننوت.

عاتکه د برندی په مخکی یوه شیبه ودریده او بیا زړه نازړه کوتی ته ورننوته
چی په عمیر یی سترگی ولگیدی ویی ویل : کاکا ناوی چیرته ده؟
عمیر چی د دی څیری ته وکتل د لومړی ځل لپاره یی په کور کی د برلاسی
احساس وکړ په بی پروایی یی ځواب ورکړ:

خالدی له کلی څخه بهر کوم سپور کلی خواته راروان ولید هغوی دواړه بیا ستا
په لټه پسې ووتی، که ته نیغه کورته راغلی وای په مخه به درغلی وای. زما په
گومان ته د منصور دوی کره وځنډیدی!

ناڅاپه د عاتکی څیره له غوسی تکه سره وځلیده او ویی ویل: زه په دی تمه
هلته تللی وم چی بنایی د حامد بن زهره د قاتلاتو د هغه پر لمسی رحم راغلی وی.
: ته څه وایی؟ عمیر په وارخطایی له کرسی نه جگ شو زیاته یی کره؛ آیا
حامد بن زهره چا وژلی دی؟

عاتکی وویل : که دی اوس هنداره مخ ته ونیسی ځواب به پخپله واورى، زه
یوازی دا پوښتنه درڅخه کوم چی منصور چیرته دی؟ په یاد ولره چی دروغ ویل
دی هیڅ گټه نه لری، که تا ماته ډاډ رانکړای شو نو تر سبا پوری به د کلی د هر
ماشوم او بودا پر خوله همدا پوښتنه وی.

عمیر وویل : تاته دا سعید ویلی دی چی د هغه پلار وژل شوی دی.
: هوکی! ته دی خپلو ملگرو ته دا خبر ورکولی شی چی هغوی پر خپلو گناهونو
پردی اچولو کی نه شی بریالی کیدای، سعید ژوندی دی او ستاسو له ولکی څخه

ډیر لری تللی دی، سمدستی هغه ته دا نه ده معلومه چی د پلار قاتل یی څوک دی، هغوی د شپې پر مخ نقابونه راخپاره کړی وو خو په غرناطه کی دننه او بهر داسی خلک شته چی ستاسو او ستاسو د ملگرو هیڅ خبره تری پته نه ده، که هغوی سعید ته د قاتلانو په باب څه ویلی وای نو هغه پردی سربیره چی تپې و په بدله اخستلو کی به یی یوه شیبه هم ځنډ نه و زغملی، خو د هغه ملگری داسی گنې چی د حامد بن زهره له مرگه وروسته د هغه زوی ته اړتیا ده، هغوی به دی غرناطی ته د بیا راوستلو لپاره د مناسب فرصت په انتظار وی او پردی بیا فکر کول ستا کار دی چی د اولس د غدارانو د ورمیرونو او د وطن دوستو غازیانو د تورو په منځ کی به څومره فاصله وی.

د عمیر رنگ تک ژیر شو هغه تر لږ ځنډه په حیرانی عاتکی ته کتل، بیا یی پر ځان د قابو کیدو هڅه وکړه ویی ویل:

عاتکی! ما ته نه ده معلومه چی حامد بن زهره کله او چیرته وژل شوی دی، او زه ډاډ درکوم چی منصور ته هیڅ خطر نشته، ما د جعفر له میرمنی سره ژمنه کړی وه چی ته کله راستنه شی نو هغه به روغ رمټ بیرته کورته راستون کړای شی، زه اوس هم پر همغه وعده ولاړ یم.

: ته په ډیرو خبرو خبر نه یی، خو زه پر ډیرو پوهیږم، ځکه خو که نه غواړی چی تر سبا پوری دغه کورایرې او خاوری شی نو په دی کی دې خیر دی چی د منصور په بیا راوستلو کی یوه شیبه ځنډ مه کوه.

: زه د منصور دښمن نه یم، دا ټول ستا په سبب وشول، ستا لټول د کورنی د عزت سوال و، د خدای «ج» لپاره اوس کښینه او په ډاډه زړه زما پوښتنو ته ځواب راکړه، تا د حامد بن زهره د وژنی آوازه او پر ما بی سببه د هغی د تور لگولو ضرورت ولی احساس کړ؟

د عاتکی د زغم او صبر ځواک پای ته ورسید، هغی په زوره وویل: زه پردی شرمیږم چی د کاکا زوی می یی، ته چی د لیوانو له کومی ډلی سره ملگری شوی یی د هغو لارښوونکی زما د مور او پلار قاتل دی، د هغه اصلی نوم طلحه نه بلکی عتبه دی، زه چی څومره د خپل پلار او مور قاتل پیژنم همدومره د حامد بن زهره قاتلان هم پیژنم، ځکه خو ته منصور ته د تکلیف رسولو او یا د سعید د لټولو پرځای د ځان غم کوه.

د عمیر حالت هغه زخمی ځناور ته ورته و چی پر خپل بښکاری وروستی حملی

ته تیاری نیسی، هغه وویل:

عاتکی! ډیری خبری داسی وی چی پر خوله یی راوړل خطرناک وی، ترکومه چی په ما پوری اړه لری زه ستا هره خبره زغملی شم، خو که تا د کلی د نورو خلکو په مخکی هم داسی یی احتیاطی کړی وی نو یوازی زما لپاره نه بلکی د خان لپاره دی هم لوی خطر پیدا کړی دی.

عاتکی وویل: زه په دی تمه کور ته راغلی یم چی ته به کورته د منصور د راوستلو وعده ترسره کړی او بیا به خلکو ته زما د څه ویلو اړتیا پاتی نه شی.

: ته دا وعده کوی چی ته به بیا ما د یوه دبنمن په حیث نه گوری؟

: زه یوازی دا وعده کولی شم چی چاته به ستا په باب څه نه وایم، خو زما یو شرط دی.

: څه شرط؟

: دا به راته وایی چی زما د پلار او مور قاتل چیرته دی؟

: په خدای «ج» سوگند چی ماته ستا د پلار او مور قاتل نه دی معلوم.

: کیدای شی چی پخوا درته معلوم نه وی خو اوس ما درته وینود.

: هغه دلته نشته.

: که زما د کورنی غیرت مړ شوی وی نو زه به یی د دنیا تر وروستی کولچه

ولتوم، تاته معلومه ده چی انسان د پوی گناه د پتولو لپاره د څو نورو جرمونو په کولو مجبورپی.

ماته معلومه ده چی تا د حامد بن زهره د وژلو د پتولو په خاطر د سعید د وژلو هڅه کوله، خو اوس د هغه یو وینبته ضایع کولی نشی.

عمیر وویل: فرض کړه چی پرکومو خلکو تا د حامد بن زهره د وژلو تور لگولی دی په هغوی کی ځینی دلته موجود وی او ستا خبری یی اوریدلی وی او دا پریکړه یی کړی وی چی ستا دلته اوسیدل سهی نه دی. عاتکه پریشانه شوه یوی او پلی خواته یی وکتل او بیا گړندی د بهر دروازی په لور ولاړه خو عمیر زر تر مټ ونیوه، له دی سره سم بنی او کین لوری ته دروازی خلاصی شوی او دوه تنه دننه ورغلل.

عاتکی په بل لاس خنجر راوايست او چیغه یی کړه:

غداره! خاینه! خو یو تن په پیره د هغی مړوند ونیو او دوهم یو دروند څادر پری وروغوځاوه، عاتکه په تریکو شوه، چیغی او کوکاری یی وکړی خو زر د هغوی په

پنجو کی بی وسه او بی سیکه شوه.

عمیر هغه په غولی و غورغوله او په خوله کی بی دسمال ورکړ بیا بی یوه ریتاره و ایستله او خوله بی پری وترله، د هغه نورو ملگرو زر زر د هغی لاس او پښی په پریو وترل.

پنځه دقیقتی وروسته عمیر عاتکه اوچته کړه له کوتی راووت د هغه ملگری له برنهی سره له اسونو سره ولاړ وو ده عاتکه پر یوه اس واچوله او وروسته دی پری سپور شو، بیا بی خپلو ملگرو ته وویل:

اوس موږ باید په بیره له دی ځایه ووزو، سمدستی دغه نجلی یوازی پر اس نشو سپرولی، خو چی لږ لیری ولاړ شو بیا به کوم خطر نه وی ځکه خو د دی اس هم درسه بوزی.

سلمی د پاسنی پوږ له کوتی نه چیغی کړی: عمیره! عمیره! دا څه پښه ده؟ ته چیرته ځی!

: زه د عاتکی د درک معلومولو لپاره ځم!

: مگر اوس ما د هغی غږ اوریده.

: تا وهم کړی دی، زه د پاس دروازی د خلاصولو لپاره نوکر در استوم دا بی وویل او اس ته بی پونده ورکړه.

لږ ځنډ وروسته هغه له کلی څخه وتلی ؤ او خلك د شپي په تیاره کی له کورونو څخه راوتل، له یو بل څخه بی پوښتل: دا څوک وو، او اوس چیرته روان دی؟ خو د دوی تگ دومره گړندی ؤ چی چاته بی د لاری نیولو او څه خبرو فرصت ورنکړ.

له کلی نه چی یو میل لری ولاړل په یوه نری غرنی لاره ورسم شول، پر عاتکی د غوسی پرځای د بی وسی احساس زورور کیده او له عمیر څخه بی د ژغورنی په لارو چارو فکر کاوه. ناڅاپه عمیر اس ودراره او تری کوز شو وی ویل:

زه ستا په تکلیف پوه یم خو دا یوه مجبوری وه، اوس که ته له هوبنیاری څخه کار واخلي نو پاتی لاره به په آرامه منزل وکړو.

اوس به تاته زما هره خبره بده درلگیزی خو سبا ته بنای بی ته پخپله دا احساس کړی چی زه دی دښمن نه یم.

بیا هغه د عاتکی د پښو پری غوڅ کړ بیا بی د دی د اس جلب یوه سپاره ته ورکړ او امری ورته وکړ چی له دی سره یوځای درومه او بیرته پر خپل اس سپور شو.

عاتکه چی یوازی پر اس سپره شوه د بدنی درد او تکلیف سره له روحی او ذهني تکلیف څخه هم تر څه حده خلاصه شوه، بیا هم د دی لاس اوس هم تړلی او په خوله کی یی ټوکر ورتړلی ؤ.

*****

د عبید الله په کور کی تر دوو ورځو سلمان د منصور په باب څه خبر وانه ورید، د بدریسی له لوری هم کوم پیغام رانه غی، هغه دوه ځله ابو الحسن د عبدالمنان د درک معلومولو لپاره واستاوه، خو هغه هم په خپل سرای کی نه ؤ، هغه یوازی پر دی ډاډه ؤ چی د سعید تبه شکیدلی وه او وضعه یی ورځ په ورځ بڼه کیده.

د سلمان زیات وخت د ده په خدمت کی تیریده خو څومره به چی ده تسلی ورکوله هومره به هغه خپل ضمیر ملامت کاوه چی تش الفاظ د هغه د زړه بار نشی کمولی، د منصور په باب ده په وار وار همدا ویل چی د هغه لټون دوام لری، امکان لری تر اوسه کورته راستون شوی وی، او نن یا سبا هم پورته له کلی څخه خبر راشی، خو هغه د عاتکی د اټکل نه لری پریکړی په باب د څه ویلو جرئت نه کاوه او د خبرو په وخت کی هغه سعید ته د داسی ښودلو هڅه کوله چی هغه د بدریسی په کور کی خوندي او آرامه ده.

سعید د عاتکی او منصور په باب د څه نا آرامی ښودلو پرځای په چوپه خوله د سلمان خبری اوریدی او په څه ژور فکر کی به ډوب شو، هغه ډیر کمزوری او ډنگر شوی ؤ. او طبیب چی هر سهار او ماښام د هغه د لیدو لپاره راتلو د هغه خدمت کوونکو ته یی په کلکه دا ټینگار کاوه چی د غرناطی په باب کوم خطرناک خبر ورته ونه وایی، ځکه خو به چی کله هغه له عبید الله، د هغه له زوی یا له کوم نوکر څخه څه پوښتنه کوله نو هغوی به د ده د تسلی په خاطر د غرناطی د خلکو د احساساتو او د غرنیو قبایلو د امیدواروونکو پیغامونو خبری ورته کولی.

*****

دریمه شپه سلمان له سعید سره ناست ؤ، ابو الحسن له طبیب سره کوتی ته ورننوت او ویی ویل: پلار جان می تاسو بللی یاست.

سلمان جگ شو په هغه پسی روان شو کله چی له کوتی ووت ابو الحسن په تیت غږ ورته وویل: ته دی خپلی کوتی ته تشریف یوسه.

سلمان زر خپلی کوتی ته ننوت، هلته د عبیدالله پرځای ولید د ده په انتظار

۳.

سلمان لاس ورکړ او ویی ویل : د خدای «ج» شکر دی چی راغلی، زه ډیر اندیښمن وم، زما له عبدالمنان او جمیل څخه دا تمه نه وه چی دومره غفلت به وکړی.

ولید ځواب ورکړ: ستا ملگری ستا له احساساتو څخه بی پروا نه دی، هغوی ته معلومه ده چی ستا پر زړه څه تیرېږی، همدغه سبب دی چی زه کله غرناطی ته راورسیدم، هغوی امر راته وکړ چی ستا خدمت ته حاضر شم.

: دلته خو به دی په راتگ کی څه خطر نه وی؟

: نه! غدارانو ته معلومه ده چی زه یوازی نه یم.

: تاته معلومه ده چی د سعید وراره یی تښتولی دی؟

: هوکی! ماته دا ټول معلوم دی، ما د عاتکی په باب هم اوریدلی دی، ما غوښتل له تا سره د خبرو نه وړاندی سعید ته ډاډ ورکړم، خو پلار جان می سمدستی مناسب ونه بلل او د هغه له لیدو څخه یی ایسار کړم، هغه وایی چی تا ووینی څو پوښتنی به وکړی خو سمدستی د هغه وضعه داسی نه ده چی د بهر احوال ورته ورکړای شی.

سلمان وویل : تاته معلومه ده چی ما هغه ته په وار وار په دروغو تسلی ورکړی ده، او اوس حالت داسی دی چی زه یی اوس مخی ته په ورتلو پښیمانی احساسوم.

دلته ما دری ورځی وایستلی خو ماته دا هم معلومات ونه شو چی قاتل منصور چیرته بیولی دی، ما یو داسی څوک پریښی او راغلی یم چی ډیر څه تری معلومیدای شوای، زما پردی باور ؤ چی یو څه پیغام به خامخا راشی او په غرناطه کی به ستا ملگری هغه احوال ماته راوړی، خو چی مایوس شوم د کوربه زوی می په عبدالمنان پسی واستاوه، خو هغه هم په سرای کی نه ؤ، اوس ما سر له سبا څخه پخپله د منصور د لټون اراده کړی ده، ماته په دی کار کی یوازی د یوه ملگری ضرورت دی.

موږ تاته زر تنه درکولی شو خو د هغوی لومړنی مسئولیت به ستا ساتنه وی، ته زما پر خبره خپه نه شی، زه تاته د دی لپاره راغلی یم چی درته ووايم چی ملگری دی د منصور په باب ډیر اندیښمن دی، که دوی سمدستی تاته څه احوال درنکړ نو سبب یی دا ؤ چی په غرناطه کی ستا دوستان نه غواړی تا په خطر کی

وغورځوی.

: د څه احوال؟

ولید له جیبه دوه توتی کاغذونه راوکښل او سلمان ته یی ونیول وی ویل :
دغه دواړه احوالونه له لږ ځنډ وروسته رارسیدلی دی، د پلری لیک پیژنم، ته یی
هم ولوله.

سلمان یو پر بل پسې دواړه لیکونه ولوستل.

«د ضحاک خوله چوله شوی ده، د هغه ورور یونس هم د عتبه خدمتگار دی، په
ویگا کی درنده لوری ته تلونکی سرک پر سر یو لوی بڼ دی په هغه کی یو کور
دی چی د جگری په وروستیو شپو ورځو کی زما د پلار قاتل قبضه کړی ؤ، د
شاوخوا نورو باغونو څلور دیوالونه دومره اوچت نه دی، هغوی منصور هلته بیولی
دی، تاسو په غرناطه کی خپلو ملگرو ته وواپی چی تر ټولو دمخه یونس پیدا
کړی، د هغه دا یقین دی چی د ده په لټولو پسې به ویگا ته خامخا راشی او
ستاسو ملگری به له هغه نه زیات معلومات ترلاسه کړی.

سلمان سمدستی دوهم لیک خلاص کړ د هغه مضمون داسی ؤ:

ما کوتره الوزولی وه چی جعفر راغی، هغه دا خبر راوړ چی عمیر تیره شپه
عاتکه هم ورسره تهنټولی ده، په اوسنی وضعه کی هغه غرناطی ته نشی تلای،
همدغه اټکل دی چی عاتکه به یی هم منصور ته ور وستلی وی، خو زه هیله کوم
چی تاسو دغه معامله هغو خلکو ته پرېودی چی د ویگا له وضعی څخه خبر دی.
سلمان د ډیر خفگان په حالت کی ولید ته وکتل او هغه ورته وویل : اوس ته
پوهیدای شی چی تاته یی ولی احوال درنکړ، د هغوی موندل د غرناطی د خلکو
مسئولیت دی، تاته د څه خطر زغملو اجازه نشی درکول کیدای.

سلمان پوښتل : دا لیکونه چاته لاس ته ورغلی وو؟

: دریم کس ته! ولید ځواب ورکړ، بیا یی زیاته کړه:

ما نن ډیرش تنه د قبایلو مشران راسره راوستی دی او له څو نورو سردارانو
سره د لیدو لپاره د یوه هیأت سره می بیرته د تلو نیت ؤ خو دریم کس حکم راته
وکر چی زه تا ووینم او بیا ولاړ شم، هغه تاته دا تسلی درکول غواړی چی موږ
منصور او عاتکی له حاله بی خبره او غافل نه یو.

سلمان لږ فکر وکر بیا یی وویل: هغوی د عتبه له هستوگنځی څخه د ضحاک د
ورور درک معلوم کړی وی؟

: هوکی! مگر هلته یوازی دوه تنه نوکران وو، هغوی وبل چی پونس دلته نه دی راغلی.

: ته د عتبه کور رابنودلی شی؟

: نه ستا تگ هلته مناسب نه دی، زه د دی خبری ذمه واری اخلم چی که د ضحاک ورور راغی نو بیرته به تلو ته پری نښودل شی.

سلمان وویل : ولیده! دغه وضعه زما له زغم څخه وتلی ده، کله چی سعید وینم او په هغه او دغه خبره ډاډ ورکوم نو خپل ضمیر می ملامتوی، زه تاته دا نشم ویلی چی د منصور او عاتکی په خاطر د خپل ټولنیز مسئولیت څخه مخ واړوی، خو د هغوی په څیر زه هم یو فرد یم، که زه په خپله نښربند نه د حامد بن زهره د لمسی او یا د یوه مجاهد د لور عزت وساتلای شم نو دا سودا به راته گرانه نه وی. که تاسو د ترکانو د سمندری قواو د امیر لپاره کوم هیأت لپری نو هغه زما څخه پرته هم استولی شی، زه د دی هیأت مشر ته معرفی خط ورکولی شم او دا هم ورته ویلی شم چی هغه په کومه نیټه په کوم ځای کی د کښتی د راتلو انتظار وکړی.

ولید وویل : د جیل پر بدلون د بندیانو په وضعه کی بدلون نه راځی نن منصور او عاتکه د دښمن په بند کی دی، که یی سبا ته تاسو له ویگا څخه غرناطی ته راولی او څو ورځی یا څو هفتی وروسته غرناطه بیرته د دښمن په لاس کیوزی نو پردی به ستا څه ډاډ حاصل شی. د منصور په څیر په لکونو هلکان او د عاتکی په څیر په لکونو لونی به په نیول شویو سیمو کی د دښمن د ظلمونو سره مخ وی. سلمان وویل : کاشکی ما په لکونو ځله ساه ورکړی وای او د هر منصور او د هری عاتکی لپاره یو یو ځل مړ وای، د ولید سترگی راډکی شوی او تر لږ څنډه یی هغه ته کتل، بیا یی وویل : گوره زموږ هیله ده چی زر تر زره ته له دی ځایه روان شی خو دوی ورځی به خامخا نور انتظار کوی، کوم سړی چی دلته ستا په انتظار تینگار کوی هغه اوس په غرناطه کی په کوم ځای کی د قبایلو له مشرانو سره په مشورو بوخت دی، امکان لری نن یا سبا څه پریکړه وکړی او سبا ته تاته ویلی شی چی تر څه وخته تلای شی.

: ستا باور دی چی کوم سرداران چی له تا سره راغلی دی له غدارانو څخه به

څه خطر ورته پینښ نه شی؟

: نه! ترڅو حکومت ته دا معلومه نه شی چی موږ څه کول غواړو هغوی تر هغی

پوری څه لالجه او جنجال نه خوبهوی او زموږ هڅه دا ده چی تر وروستی وخته زموږ ارادی چاته معلومی نه شی. د قبایلی مشرانو د غولولو لپاره د حکومت غداران هم بوخت دی، ځکه خو ډیرو اعتمادی کسانو ته دا ویل کیږی چی موږ به څه وخت او چیرته خپل کار پیلوو.

: تاته دا معلومات شته؟

: هوکی! موږ د تیاری لپاره چی څومره کولی شو فرصت ترلاسه کول غواړو، ځکه خو زموږ د مشرانو دا پریکړه ده چی د اوربند د مهال تر پای ته رسیدو پوری له ډیر احتیاط څخه کار واخلی او یوازی یوه یا دوی ورځی پخوا باید په ټول اندلس کی جگړه پیل شی.

: ستاسو دا باور دی چی په غرناطه کی دننه او بهرنی دهنمان به تاسو ته د څه تیاری فرصت درکړی او د حکومت د هڅو په نتیجه کی چی په بنار کی دننه کوم فسادونه پیل شوی دی هغه به تر څو ورځو پوری د بشپړی کورنی جگړی بڼه غوره نکړی؟

ولید لږ په فکر کی ډوب شو بیا یی ځواب ورکړ: موږ ته تر ټولو لوی خطر همدغه دی او موږ له دی خطر څخه د خلکو د خبرولو پوره هڅی کوو، بیا هم زه ستا د دی پوښتنی په باب ډاډمن ځواب نشم درکولی چی زموږ هڅی به تر کومه حله بریالی شی.

که موږ ناڅاپه په غرناطه کی د کورنی جگړی خطر احساس کړ، نو د اولس د پام اړولو په خاطر موږ باید سمدستی د جگړی ډگر ته راووزو، خو زموږ دغه هڅه به هم هغه وخت نتیجه ورکوی چی پیل قبایل وکړی او ورسره جوخت زموږ بهرنی مرستندوی که سمدستی پر ساحلی برخو حمله ونکړای شی نو لږ تر لږه زموږ دومره ملاتړ وکړای شی چی زموږ خلکو مورال ورسره اوچت شی، همدغه مسأله ده چی ستا مرستی ته په کی اړ یو.

سلمان وویل: مگر تاته دا معلومه ده چی زه د سمندری قواو له امیر څخه د څه پریکړی له صلاحیت سره یوځای نه یم راغلی. زما هدف د حامد بن زهره رارسول وو، اوس زه هغوی ستاسو له وضعی څخه خبرولای شم، کیدای شی زما غوښتنه هغه څه اقدام ته اړ کړی خو زه له تاسو سره وعده نشم کولی.

: که ستا کیښتی له لری پر ځنډو ډزی وکړی هم ډیری بهی او اوږد مهالی اغیزی به ولری، زموږ مشران گومان کوی چی تقدیر یی له کوم سببه ته دلته نه

بی را استولی.

تاته معلومه ده چی سیلاب اخستی انسان ته د خاشاکو تکیه هم غنیمت وی، زمونږ د ملگرو دا خیال دی چی کله قبايلي مشران دلته راتول شی نو تا به د هغوی په وړاندی د وینا کولو لپاره ور وغواړی له هغی وروسته به ته زمونږ له یوه هیأت سره روان شی، خو تنه چی ستا خبری او ملاقات ورسره ضروری دی تر اوسه پوری دلته نه دی را رسیدلی خو زمونږ هغه ده چی تاسو ته به تر دوو ورځو زیات دلته د پاتی کیدو ضرورت پېښ نه شی.

د سعید په باب پلار جان ډاډه دی چی تر څو ورځو پوری به د تگ راتگ شی، بیا به په یوه مناسب وخت هغه د البسین په جامع جومات کی په منبر ودرېږی چی له هغه ځایه بی پلار وروستی وینا کړی وه، زما باور دی چی د پلار د شهادت کیسه خلك د زوی له خولی واورى نو غداران به دا احساس کړی چی د حساب ورځ بی زا رسیدلی ده.

سلمان وویل:

ولیده زه یوه خبره درته کوم.

: ووايه!

: زه دا نه درنه پوښتم چی هغه دریم کس څوک دی؟

خو زه غواړم هغه وویښم، له هغه سره زما څو خبری ضروری دی.

: ستا دا هیله به ډیر زر پوره شی، او زه دا هم درته ویلی شم چی هغه د «بنو سراج» له کورنی څخه دی، مور بی د سلطان د مور د خاله لور او د الحمرا د ناظم لور ده، د جگړی په وروستیو شپو کی د پنځو زرو تنو قومانده ور سپارل شوی وه، خو د موسی بن ابی غسان له شهادت څخه وروسته د نورو څو وتلیو مشرانو په څیر دی هم له پوځ څخه ووت، ظاهراً اوس هغه له سیاسی او پوځی معاملو څخه بیل دی خو د ده ارځښت کم نه شو، په غرناطه کی ډیر لږ کسان د ده له پتو مصروفیتونو څخه خبر دی، زه هم یوازی پردی پوهیدم چی د یوه با نفوذه سری په واسطه زمونږ اړیکی له پوځ سره ټینگی شوی دی، خو له غرناطی څخه د حامد بن زهره له روانیدو څخه لږ دمخه ماته دا معلومات نه و چی هغه سری له مور سره روانیږی او نوم بی یوسف دی.

طیب ابو نصر له ابو الحسن سره کوتی ته ورننوت، دوی دواړه د احترام لپاره ودریدل، هغه ولید ته وویل: زویه! نن د سعید وضعه ډیره بڼه ده، او د دی امید

دی چی که د خدای «ج» رضا وه نور به په وار وار دلته زما د راتلو ضرورت نه وی.

ولید وویل : پلار جانها که ته اجازه راگری نو زه به کور ته د تلو پرځای له همدی ځایه بهر ته ووزم، پر ما ډیره ناوخته شوه او ملگری می انتظار کوی.
ابو الحسن وویل : زه به گاډی درته تیاره کړم.
: نه، نه! زه له دی ځایه پلی ځم.

هغوی بهر ته ووتل او له ولید سره یی خدای پامانی وکړه لږ ځنډ وروسته سلمان، عبیدالله او زوی یی په بام طبیب ته رخصت ورکاوه، د ابو نصر او گاوندلیو کورونو ترمنځ کوم دوه نیم گزه لوړ دیوال و چی یوځای یی نړولی ؤ او د تگ راتگ لاره یی په کی جوړه کړی وه، سلمان د لومړی ځل لپاره د هغه د رخصتولو لپاره بام ته راختلی ؤ، ابو نصر هغه ته وویل : که کله درته ضرورت شو ته یی له ځنډه په همدی لاره زما کره راتلای شی.

د یوه راز خرگندیدل

راتلونکی سهار چی سلمان د سعید د پوښتنی لپاره د هغه کوتی ته ورننوت نو هغه د بستری پرځای په کرسی ناست و او له ابو الحسن سره یی خبری کولی، سلمان یی چی ولید د جگیدو هڅه یی وکړه خو دی زر ور وړاندی شو او هغه ته یی تکیه ورکړه، ورو یی پر بستره ځملاوه ویی ویل: تر اوسه ستا استراحت ته اړتیا ده.

سعید د موسکی کیدو هڅه وکړه ویی ویل: د شپی اهنصر ویل چی ته به زر د گرځیدو راگرځیدو ور شی، نن می لومړی ځل له څه تکیی پرته په کوته کی د گرځیدو هڅه وکړه، ابو الحسن په زوره پر کرسی کینولم، که نه نو بنایی زه ستا تر کوتی درغلی وای.

: ان شاء الله ته به ډیر زر روغ شی، خو تر اوسه پوری باید ته د گرځیدو راگرځیدو په باب د طبیب هدایت په پام کی ونیسی.
ناڅاپه عبدالمنان له یوه نوکر سره په دروازه کی رابنکاره شو او بیا ژر یوی خواته شو.

سلمان جگ شو بهر ته وتلو ته چمتو شو ویی ویل: زه اوس بیرته راځم. او بیا یی د عبدالمنان لاس ونیو او هغه یی خپلی کبوتی ته ورسره بوتلو په یوه ساه یی څو پوښتنی تری وکړی:

ما پر ولید تینگار وکړ چی سهار تا یا عثمان ماته را واستوی تا دومره ځنډ ولی وکړ؟ هغه کور څومره لری دی؟ تر اوسه د ضحاک په لته څوک راغلی دی که نه؟

عبدالمنان وویل: تاسو ډاډه کښینی، ما ډیر مهم خبر درته راوړی دی، یو سپور وختی سهار د عبته کور ته رسیدلی هغه اوس زمونږ په ولکه کی دی.

تاته معلومات شته چی هغه څوک دی؟

د ضحاک ورور دی.

تاسو د عتبه نور نوکران هم نیولی دی؟

نه د هغوی د نیولو ضرورت نه ؤ.

که هغه ژوندی وی او تاسو د عتبه د کوره یو تن راوستلی وی نو دا باید ورته معلومه وی چی دا خبره له عتبه څخه پته نه پاتی کیږی، ستاسو د کړو وړو نتیجه به دا وی چی هغه به نور هم پام کوی او زموږ لپاره به د منصور درک لگول او یا د عاتکی راخلاصول ناممکن کړی، ځکه خو ما غوښتل چی زه پخپله هلته باید تللی وای.

عبدالمنان په ډاډ ځواب ورکړ: د عتبه په کور کی یوازی دوه تنه نوکران وو هغوی د ضحاک د ورور له نیولو څخه خبر نه دی، کله چی ته ټوله کیسه واورى نو ډاډه به شی. د ضحاک ورور یونس د شپې په وروستی برخه کی هلته راغی، د عتبه نوکران دننه ویده وو، بهرنی دروازه تړلی وه، هغه له اس څخه پلې شو لومړی یی دروازه وټکوله بیا یی په پوره زور دروازه ټیله کړه او چیغی یی وکړی خو دننه څخه یی څه ځواب وانه ورید، ما یوه بل ملگری ته زر دا هدایت ورکړ چی شاوخوا رضاکاران خبر کړی پخپله له عثمان سره کوڅی ته ووتم، د یونس پام می ځان پلو ته واپراوه ومی ویل:

گوره وروره شور او زوږ هیڅ گټه نه لری، ستا ملگری به د لمر له راختو دمخه راوبښ نه شی، که د دروازی خلاصول ضروری وی نو دغه هلک له دیوال څخه اوښتلی شی، هغه زما څخه مننه وکړه عثمان د ده په اوږو ودرید او پر دیوال وخت، دننه کوز شو دروازه یی خلاصه کړه هغه زر دننه ننوت او په دومره زور یی د نوکرانو د کوتی دروازه ورتیله کړه چی هغوی په چیغو او فریاد بهر ته راووتل، د هغوی د رتلو او گواښونو څخه وروسته د ده لومړنی پوښتنه د ضحاک په باب وه، هغوی ځواب ورکړ چی ستا ورور له آغا سره یوځای وتلی دی او بیا مو نه دی لیدلی

لږ ځنډ نور له هغوی سره په خبرو اترو کی موږ ته معلومه شوه چی هغه کوتوال ته د کوم مهم پیغام لپاره ورځی او بیا به بیرته راگرځی، موږ له هغه ځایه لری شوو او څو دقیقې وروسته چی هغه د کوڅی یوه سرته ورسید هغه وخت یی د خطر احساس وکړ چی د څلورو تنو رضاکارانو توری په یوه وخت د هغه په شینه کېده

او پوښتیو ولگیدی، یوه ځوان د هغه غاړې ته کمند وراچولی ؤ او عثمان د ده د اس جلب نیولی ؤ، اوس هغه زموږ په لاس کې بندې دی.
 سلمان زر راپورته شو ویی ویل : راځه چی څو.

: چیرته؟

: زه دغه سړی لیدل غواړم.

: نه ته سمدستی هلته نه شی تلای، زما هدف تاته دا ډاډ درکول وو چی موږ له خپلو مسئولیتونو څخه غافل نه یو، ماته ولید دا ویلی وو چی ته ډیر پریشانه یی، ځکه خو زه سهار وختی باید ستا خدمت ته راغلی وای خو هغه دا تینگار هم کړی چی لږ تر لږه به دوی ورځی نور هم ته انتظار کوی، هغه تاته د یوسف په باب خبره کړی ده، او ته باید د هغه په ذهانت او مسئولیت پیژندنه اعتماد ولری.
 ما دا ټولی پېښی هغه ته په لیک کی ولیکلی او وای ستولی او زما باور دی چی هغه فارغ شی دی مسألی ته به پام وکړی، سمدستی هغه ډیر مصروف دی، که تاسو په دی مسئله کی څه هدایت راکوی نو زه به ډیر گړندی عمل پری وکړم.
 ستا مقصد له دی پرته بل څه کیدای شی چی موږ دضحاك ورور مرستی ته اړ کړو، او دا کار ماته مشکل نه ښکاري چی هغه به د خپل ورور د ځان ژغورنی په خاطر د عمیر او عتبه غوندي خلکو وژلو ته هم چمتو شی.

سلمان پوښتنه وکړه : تاسو هغه ته ویلی چی ضحاك زموږ په لاس کی بندې دی؟

: هوکی! ما هغه ته دا هم ویلی دی چی که ته زموږ سره مرسته وکړی نو د ورور ژوند دی ژغورل کیدای شی. په عامو حالاتو کی هغه بنایي زما پر خبره باور نه وای کړی خو چی کله عثمان د ضحاك د څیری، جامو او قد او د اس نخښی ورته وویلی نو د ده رنگ و تنبتید او چیغی یی کړی:

د خدای «ج» لپاره ما ضحاك ته ورولی، زه یوازی هغه ژوندي لیدل غواړم، بیا به زه ستاسو هری خبری منلو ته چمتو یم.

ما ځواب ورکړ چی:

ضحاك دلته نشته، زموږ اندیښنه وه چی عتبه او د هغه ملگری به یی د خپلو گناهونو د پتولو په خاطر ووژنی ځکه هغه موږ داسی ځای ته رسولی دی چی د عتبه او نورو جنایتکارانو له ولکی لری وی، که ته زموږ سره مرسته وکړی نو د هغوی د کسات څخه ستا او ستا د بودا پلار د ژغورلو ذمه واری هم اخلو، که نه

نو دا امکان نه لری چی ته هغه بیا وړینی.

هغه تر لږ ځنډه په فکرونو کی ډوب شو بیا یی پوښتنه وکړه: تاسو په څه خبره کی زما مرسته غواړی؟

ما لږ په تونده لهجه ورته وویل: احمق! ته په هر څه پوهیږی، ته د فردیناند د هغه جاسوس خدمتگار یی چی په ویکا کی یی یو کشر هلک او یوه عزتمنده نجلی بندی کړی دی، ستا ورور مور ته هر څه ویلی دی او هغه پر دی پوهیدلی دی چی د هغو دوو بندیانو د یو یو وپښته په بدل کی به په سلگونو کسان ووژل شی، د فردیناند جاسوس به په قسطله او یا ارغون کی پناه واخستلی شی خو تاته به په اندلس کی په هیڅ گوت کی هم د امن ځای نه وی.

هغه وویل: په خدای سوگند چی هغوی کله هغه ماشوم راوست زما ورور ورسره نه و، او د هغی ځوانی نجلی په راوستلو کی هم د هغه لاس نه و، هغه یوه نا آشنا او د هغه دری نوکرانو راوستل، نجلی او هلک یی په پاسنی پور کی په جلا جلا کوتو کی واچول او هغه نا آشنا سړی چی د عتبه د دوست په نامه مو نه پیژاند یوه ورځ یی په حجره کی تیره کړه سبا ته یی زولنی ور واچولی او په یوه زیر زمینی کوټه کی یی واچاوه.

زما خور چی د هغوی په کور کی کار کوی د دی سبب دا باله چی عتبه سهار سینتافی ته ولاړ او د کور بنځو او نوکرانو ته یی دا امر وکړ چی د بندیانو سخته څارنه وکړی او چاته له هغوی سره د خبرو اجازه مه ورکوی.

میلمه دری څلور ځله نجلی ته د ورتلو هڅه وکړه خو نوکرانو هغه ایسار کړ، ماسپښین مهال هغه یو ځل بیا هڅه وکړه او نوکرانو ته یی دا گواښ وکړ چی کله مو اغا بیرته راشی نو څرمن به مو ویاسی، زه په دی کور کی بندی نه یم میلمه یم او نجلی زما د کاکا لور ده، زه یی یوازی د احوال پوښتنه کوم.

د عتبه مور او خور د ده خبری واوریدلی او هغه ته یی د پاس تلو اجازه ورکړه، بیا چی کله هغه کوټی ته ورننوت نو نجلی لومړی هغه ته ډیکه ورکړه بهر یی ویوسته او بیا یی کرسی راپورته کړه او پر سر یی د وهلو هڅه وکړه، د هغه د کاکا زوی کرسی تری واخستله او دواړه لاسونه یی ونیول، زما خور او د کور دری بنځو له بهر څخه دغه ننداره کوله، هغه ویل: عاتکی! د خدای «ج» لپاره زما خبره واوره، او هغی به په ډیر زور چیغی وهلی: بی غیرته! دا زما د پلار او مور د قاتل کور دی، زما له مخی لری شه، زه له تا سره تر خبرو مرگ غوره بولم.

کله چی هغوی جگړه کوله، په بله کوټه کی نژدی هغه هلك د دروازی د ماتولو هڅه کوله، بیا ناڅاپه عتبه راوړسید او څو دقیقتی وروسته د هغه نوکرانو هغه میلمه زیر زمینی ته کښولو.

سلمان پوښتنه وکړه : تاسو له هغه نه پوښتنه وکړه چی کوټوال ته هغه څه پیغام راوړی ؟

عبدالمنان له خپل جیب څخه دوه کاغذونه راواخستل هغه ته یی ونيول او ویی ویل:

موږ لومړی د هغه تلاشی واخستله او دغه کاغذونه ورسره راووتل، یو د حکومت ځانگړی اجازه لیک دی چی درلودونکی یی هر وخت کولی شی له ښار څخه ووزی او دروازه ورته خلاصه وی، او دا د هغه لیک نقل دی چی د بندی په وینا عتبه کوټوال ته را استولی دی، ته یی پخپله ولوله.

سلمان زر زر لیک ولوست چی مفهوم یی داسی ؤ: تاسو سمدستی صدر اعظم ته ورشی او ورته وواپی چی فردیناند له پرون راسی د خپل احوال د ځواب په انتظار دی، تاسو باید سمدستی سینتافی ته ولاړ شی، اوس له باغیانو څخه زمونږ هیڅ خبره پټه نه ده، او هغوی د کوم کلک انتقامی حرکت لپاره د مناسب فرصت په انتظار دی.

سمدستی د غرناطی د راتلونکی پریکړه زمونږ په لاس کی ده، خو باغیانو ته زیات مهلت ورکول به سخت خطرناک وی، موږ سعید پیدا نکړای شو، هغه غالباً په غرونو کی پناه اخستی ده او ښایی ملگری یی هم هلته ورغلی وی، خو که لوی وزیر پر وخت څه گام اوچت کړی هغوی به موږ ته د څه اندیښنی سبب نه شی.

سلمان خفه شو ویی ویل : تاسو خپلو مشرانو ته د دی لیک احوال ورکړی دی؟

: هوکی! تر اوسه به د دی لیک خبر یوسف ته هم رسیدلی وی، خو موږ د هغه

معلومات نشو اضافه کولی، ځکه چی ابو القاسم سینتافی ته روان شوی دی.

: څه وخت؟

: نژدی یو ساعت وړاندی، زه چی تاته راتلم په لاره کی خبر شوم چی د غدارانو زیات شمیر مشران له هغه سره د خدای پامانی لپاره په دروازه کی ولاړ وو او د هغه ډنهورچی ځای ځای دا اعلاتونه کول چی لوی وزیر د نورو اسانتیاو د ترلاسه کولو لپاره سینتافی ته روان شو، ځکه خو د هغه د بری لپاره دعاگانی وکړی، تاسو باید پریشانه نه شی، هغه څو ځلی سینتافی ته تللی، موږ د هغه په

باب هیخ خوشباوری نه لرو بیا هم دا امید لرو چی ترخو د اولس په باب پوره ډاډه نشی د کوم خطرناک گام اوچتولو جرئت ونه کړی، اوس ماته اجازه راکړه. سلمان په پریکنده ډول وویل : زه له تا سره ځم.

: چیرته؟

: یونس ته.

عبدالمنان پریشانانه شو ویی ویل: مگر ما گومان کاوه چی اوس به ستا ډاډ حاصل شوی وی.

. سلمان وویل : که د عاتکی خبره تر عمیر پوری محدوده وای نو ما به دا گنله چی هغه یی د کاکا لور ده، او دی به د بی غیرتی او بی حیایی له یوه حد نه وړاندی نه ځی خو اوس دا د کور د یوه سپی څخه د ځان ژغورنی په هڅه کی د ځنگل د یو خونړی لیوه په پنجو کی لویدلی، عتبه یوازی د قسطلی یو جاسوس نه بلکی د عاتکی د پلار قاتل هم دی، اوس به هغه پر بلو سکروتو ولاړه وی او د خپلو ورونو غیرت ته چیغی وهی او زه خپل غوږونه نشم بندولی، هغی زه د حامد بن زهره د ځان ژغورلو په خاطر غرناطی ته را استولی وم، هغی د حامد د تپسی زوی د خدمت په خاطر د کور پرېښودلو خطر قبول کړی ؤ او اوس د حامد بن زهره د لمسی د ژوند ژغورلو په خاطر د خپل پلار د قاتل منگولو ته لویدلی ده.

په خدای «ج» سوگندا زه دا په داسی حال کی نشم پرېښودلای، نن بنایی زه د دی مرسته وکړای شم، خو سبا ته که عتبه هغه سینتافی یا کوم بل ځای ته واستوله نو امکان لری چی څو میاشتی د ځمکی چان کولو وروسته هم ور ونه رسیدای شم.

تاسو یوسف ته ویلی شی چی تاسو د سمندری قواو د امیر حضور ته د هیأت له استولو څخه پخوا ما دلته حاضر واخلی، که نه نو دغه خلك زما څخه پرته هم تلای شی، که زه بیرته راستون نه شوم نو دوی امیر البحر ته دا خبر ورکولی شی چی ستا یو ملگری د یوی داسی نجلی پر عزت قربان شوی دی چی هغی ته په لور او خور ویلو به هر ترك ویاړ کوی.

عبدالمنان په چوپه خوله سلمان ته کتل او د سترگو په پرده یی ورو ورو د اوبنکو پردی راغوریدی بیا یی وویل:

زه له تا سره بحث نه کوم، او زما باور دی چی که یوسمنهم دلته وای ستا د ایسارولو هڅه به یی نه وای کړی.

راځه زه ستا د پری لپاره دعا کوم، خو ته سمدستی باید د عتبه پر نوکر
اعتماد ونه کړی، امکان لری ویگا ته په رسیدو د هغه نیت بدل شی.
: دا پریکړه زه هغه وخت کولی شم چی هغه وروینم زما باور دی چی هغه به
ماته دوکه رانکړای شی.

: ډیر بڼه راځه! سلمان جگ شو او ویی ویل: ودریوه زه می اس تیار کړم.
: نه اوس اس ته ضرورت نشته، زه چی په کومه گاډی کی راغلی یم هغه له
دروازی څخه لږ بیرته ولاړه ده، لومړی تاسو له یونس سره ووینی له هغه وروسته
که ضرورت و، نو اس به دی هلته را وغواړم.
هغوی له کوره راوتل او نژدی دوه سوه گامه لری په یوه گاډی کی سپاره
شول.

*****

گاډی د یوی تنگی کوڅی په مخ کی ودریده او هغوی تری پلی شول او کوڅی
ته ننوتل، لږ وړاندی چی ولاړل عبدالمنان د یوه کور دروازه دری څلی له لږ وقفی
وروسته وتکوله او یوه وسله وال ځوان دروازه خلاصه کړه، بیا سلمان په عبدالمنان
پسی کور ته ننوت.

یوه دقیقه وروسته هغه د کور په شاتنی برخه کی په یوه کوټه کی د یونس په
مخ کی ولاړ و، هغه په غولی پروت و او لاس او پښی یی په پری کلک تړلی وو،
له عثمان څخه پرته دوه تنه نور رضاکاران هم نژدی ورسره ناست وو، هغوی جگ
شول او ودریدل.

سلمان څو شیبی یونس ته کتل بیا یی وویل:

که ته د ضحاک ورور وی نو دا باید درته معلومه وی چی موږ یوازی اته څابښته
نور د بندیانو د راتگ انتظار یو که په دی موده کی هغوی رانه غلل نو سبا دغه
مهال بنایی ستا ورور غرغره کړای شی.

یونس په گونگرو ژبه وویل:

د خدای «ج» لپاره په ما رحم وکړی! زه د خپل ورور لپاره سر قربانولی شم خو
د بندیانو را ایستل له هغه ځایه به زما په وس کی نه وی، هلته شپږ تنه وسله وال
کسان شپه او ورځ پهره کوی او وړاندی د ویگا په پهره کی یو نیم سل تنه پهره
داران دی.

زه یوازی هیڅ نشم کولی، که تاسو له ما سره څو تنه واستوی هم پر هغه کور

حمله امکان نه لری.

: پردی فکر کول زموږ کار دی، موږ یوازی دومره معلومات کوو چی پر تا
خومره اعتماد کیدای شی.

: زه د خپل ورور د ژوند ژغورلو په خاطر له خپل ځانه تیریدلو ته حاضریم، خو
هلته زما بودا پلار او د ضحاک میرمن هم ده او هغوی به د عتبه له کسانو څخه
خلاص نه شی.

: زه د هغوی د ژغورنی مسئولیت اخلم، موږ به هغوی هم له هغه ځایه راوباسو
او کوم داسی ځای ته به یی ورسوو چی هلته هیڅ خطر هم نه وی.
: مگر په غرناطه کی هیڅ ځای هم موږ ته خوندي نه دی.

: ما ته معلومه ده او زه د دی مسئولیت هم اخلم چی د خطر په وخت کی به
غرونو ته ورسولی شی. هلته داسی خلک شته چی تاسو ته پناه درکړی او له ما
سره د دی خبری احساس هم شته چی ته به خپل سامان او لوبنی لرگی پرېږدی او
ځی به، ځکه خو زه تاته د پنځوس طلائی دینارو وعده د ر کوم.

یونس وویل : که زموږ سره دومره پیسی وای نو د عتبه نوکری به مو نه وای
کړی، له باغ سره جوخت چی کوم کور دی هغه هم د عتبه دی، زموږ اصلی بادر د
ویگا له رئیسانو څخه یو تن ؤ، د حملی څخه دوی میاشتی دمخه هغه خپل
جایداد موږ ته پرېښود او هجرت یی وکړ، بیا چی کله عتبه زموږ د آغا په کور او
جایداد قبضه وکړه نو ده ته د څو نوکرانو او موږ ته د سر پناه ضرورت ؤ.

سلمان وویل : زه ستاسو په مجبوری پوهیږم، اوس که له اخلاصه ته زموږ سره
مرستی ته چمتو وی نو په ډاډه زړه زما پوښتنو ته ځواب راکړه، بیا دی له بندی
سره کیناست نورو کسانو ته یی وویل ماته قلم او کاغذ برابر کړی او د ده لاس او
پښی خلاص کړی.

له یونس سره تر یو ساعت پوری خبرو وروسته سلمان د «ویگا» کور ته د تلو
او راتلو دننه او بهر لارو نقشه وایستله بیا یی عبدالمنان ته وویل : اوس ماته
پنځه تکره جټوانان په کار دی، زه به د بیرته ستنیدو پرځای همدلته واوسم ته
عثمان واستوه چی زما اس راولی.

عبدالمنان ځواب ورکړ: صیب! زه شل تنه سرښندویان درته برابرولی شم، خو
اوس تاسو ویگا ته نشی تلای.

سلمان ځواب ورکړ: د دی پروگرام لپاره یوازی پنځه تنه بس دی او ما دا نه

دی ویلی چی زه به همدا اوس «ویگا» ته روانیږم، که د سینتافی لاره تر لمر لویدو پوری خلاصه وی موږ به د مازیگر له لمانځه وروسته د لویدیځی دروازی څخه ووزو، خو دا ضروری ده چی تر هغه وخته دغه نقشه او زما هدايات زما د ملگرو په ذهن کی ښه کښینی، تاسو هغوی ته د گړندیو اسونو بندوست هم وکړی.

یوه ځوان وویل: جنابه! زه ستا په وړاندی د دی ادعا نشم کولی چی ښه سپاهی یم خو دغه نقشه می ښه یاده شوه، زه ستا د ملگرو په اړه ویلی شم چی تا به مایوس نه کړی، که تاسو اجازه راکوی زه به هغه مجاهدین راولم او د دی خبری مسئولیت اخلم چی دوی به په هر ازموښت کی پوره وڅیړی او له هغوی سره خپل اسونه هم شته.

سلمان عبدالمنان ته وکتل او هغه وویل: ته پردی ځوان اعتماد کولی شی. سلمان رضا کار ته وویل: ډیر ښه ته ولاړ شه او زر د بیرته راتلو هڅه وکړه. ځوان جگ شو او بهر ته ووت.

*****

سلمان تر ډیره نقشی ته کتل او په قلم یی پر هغو نوری کړښی ایستلی او د نڅښو په لگولو بوخت ؤ، بالاخره یی عبدالمنان ته وویل: ستا دا باور دی چی موږ ترمانښامه بیله څه څنډه له لویدیځی دروازی څخه تیریدای شو؟

: هوکی! د سینتافی لاره ترمانښامه خلاصه وی او که تگ راتگ دوام ولری پهره دار تر څه څنډه وروسته هم دروازه خلاصه پریردی. خو کوم خلك چی په گاډی سامان راوړی هغوی معمولاً ترمانښام دمخه بیرته رارسپوی. سهار وختی پر دروازه ډیر بیروبار وی، ځکه خو ځینی سوداگر د وخت د تیریدو په خاطر خپل بارونه له مانښام څخه دمخه اړوی او خپلی گاډی له مانښام څخه دمخه له دروازی څخه بهر ته باسی او شپه بهر تیروی هلته د کوچوانانو لپاره د شپی لخوا د ساز او نڅا مخفلونه هم تاوده وی.

سلمان وویل: دا ټولی خبری ما اوریدلی، ته یوازی زما د خبری ځواب راکړه. تاته په بهر وتو کی څه ستونزی نشته، زموږ ملگری به هلته نژدی وی، یوازی د دی خبری خطر دی چی کله شپږ تنه وسله وال کسان پر اسونو سپاره له هغه ځایه ووزی سو هغوی به زموږ د دښمنانو او زموږ د حکومت د جاسوسانو له نظره پناه نه شی، بیا به تاته یوه بله ستونزه جوړه شی چی د ویگا په لوری لاره

چی د سینتانی له سرک څخه جلا شوی ده هغه دوه میله لری ده، تر هغه ځایه د ورسیدو نه وړاندی د دینمن لومړی پهره په مخه راځی.

: تا څنگه دا خیال کړی دی چی موږ د شپې له سرک پرته سفر نشو کولی؟
موږ به له ماښام څخه دمخه یو یو له دروازی څخه ووزو او دروازی ته نژدی به چیرته له سرک څخه کوز شو او فصلونو ته به ننوزو، له هغی وروسته به یونس زموږ لارښود وی څنگه یونسه سهی ده؟

: بلکل سهی ده صیب!

سلمان عبدالمنان ته وویل : اوس زه تاته دا ویل غواړم چی موږ به وسله وال نه روانیږو، خنجر له ځان سره ساتلای شو خو د نوری وسلی تیرولو ذمه واری به له دروازی نه هغه کوچوان ته وسپارو چی په گاډی کی پروښو راوړو برسیره په ډیرو نورو کارونو هم پوهیږی.

عثمان له دروازی سره نژدی ناست ؤ چی د گاډی نوم یی واورید سترگی یی وځلیدی.

سلمان وموسکل ویی ویل : عثمانه! ته زما په مطلب وپوهیدی؟
: هوکی! خو وابنه له بهر څخه غرناطی ته راوړل کیږی له دی ځایه بهر ته نه وړل کیږی.

سلمان وویل : ته به د «غنمو» د راوړو په پلمه بهر ته ولار شی او زموږ وسلی به د تشو بوریو لاندی غلی کړی او رښتیا! ما ته د لس دولس گزه رسی اړتیا ده، ستا آغا به پرگاډی د سوداگری یو څه سامان هم بار کړی، ته به زموږ ترشا راځی او خپله گاډی به له نورو څخه لږ لری دروی، موږ به د نندارچیانو په څیر هلته دلته گرځو او په مناسب وخت کی به خپلی وسلی واخلو او روانیږو به.

عبدالمنان وویل : زه له عثمان سره یو بل سرې هم استوم هغه به د وسلو غوټه ورسره واخلي او مناسب ځای ته به یی ورسوی.

سلمان وویل : اچی موږ له دی کار څخه وزگار شو د شپې مهال به د دروازی د خلاصولو لپاره ستا مرستی ته اړ یو.

: تاسو به ما د هرکلی لپاره حاضر وگوری، او پرما برسیره به هلته ستاسو نور مرستندوی هم وی، له دروازی بهر به هم څو رضاکاران ستاسو انتظار کوی.

سلمان وویل : که له ویگا څخه څوک په موږ پسې راغلل نو امکان لری چی موږ د جنوبی دروازی لوری ته مخه کړو.

: زمورې ملگری به هلته هم ستاسو هرکلی ته موجود وی، تاسو پهره دارانو ته یوازې دومره ووايي چې تاسو د هشام ورور یاست، هغوی به سمدستی دروازی خلاصی کړي.

: هشام څوک دی؟

: هغه یو فرضی نوم دی، پهره دارانو ته به د پوځ له خوا دا امر ور واستول شي چې د هشام د ورور او د هغه د نورو ملگرو لپاره دروازه خلاصه کړي. راځه عثمان! تر اوسه نور ډیر کارونه دی چې باید سرته یی ورسوو.

عثمان وپوښتل: صیبا! ستا اس همدا اوس راولم؟

: نه! هغه تر ماسپښین پوری همالته پرېږدی خو له دی څخه وړاندې زما کوربه او د هغه گاونډی ته دا ویل ضروری دی چې زه په یوه مهم کار مصروف یم خو هغوی ته اوس دا ویل ضروری نه دی چې زه چیرته یم. عبدالمنان وویل: تاسو فکر مه کوی، هغوی ته د تسلی لپاره به زه په خپله هلته ورشم.

عبدالمنان او عثمان جگ شول او له کوټې ووتل او نژدی یو ساعت وروسته د ویکا د عملیاتو لپاره سلمان خپلو ملگرو ته هدایات ورکول.

ماښام یو یو له دروازی څخه ووتل، سلمان ترټولو دمخه و، په هغه پسی یونس و او ورپسی نور، په دروازه کی لا د خلکو تک راتگ دوام درلود، عبدالمنان د پوځ له یوه ځوان افسر سره خبری کولی، سلمان هغوی ولیدل او په بی پروایی تری تیر شو دروازی ته نژدی له آس څخه پلي شو او د خپلو نورو ملگرو انتظار یی کاوه، څو دقیقې وروسته هغوی ټول هلته ورورسیدل.

د عثمان گادې تر نورو گادېو لږ لږې ولاړه وه، له سرک نه پوری غاړې ته یو ځای څو کسان په لمانځه ولاړ وو دوی هم شاوخوا په ولاړو ونو خپل اسونه وټپل او په لمانځه ور شریک شول.

له لمانځه څخه چې فارغ شول یو رضا کار په عثمان او د سرای په بل نوکر پسی گادې لوری ته ورغی او پاتی نور ټول یوه او بله خوا سره تیت شول، سلمان یونس د احتیاط لپاره له ځان سره وساته او یو رضا کار مجاهد په دوی پسی له شانه روان و.

د دروازی په شاوخوا کی د خلکو گڼه گڼه د دوی له هیلې څخه ډیره زیاته وه چې د دوکاندارانو په خیمو او په څپرو کی سملاسی جوړو شوو دوکانونو کی بی-

پروا گرځیدل، د لوړو مقاماتو خاوندان تر چترپو لاندې په آرامو کوچونو کې ناست وو او ډوډی یې خوړه او ځای ځای سازکونکو، سندرغاړو او نڅاګرو د دوی د تفریح او سات تیری لپاره د نڅا او سرود مجلسونه تاوده کړی وو.

ناڅاپه چا د سلمان په اوږه لاس کېښود ویی ویل: که زموږ د بی حسی او بی غیرتی سهی اټکل کول غواړی نو په ما پسې راځه! دا عبدالمنان و، سلمان چوپه خوله ورسره روان شو، لږ وړاندې چی ولاړل د خانه بدوشو «کوچیانو» دیره وه، هلته د اور لمبو ته څو بنڅو او نارینه و گډ اتڼ کاوه چی شاوخوا غریب خلک تری راچار پیر وو.

عبدالمنان وویل: د دی کوچیانو نڅا زموږ لپاره نه ده، خو زه بل څه درېښودل غواړم.

لږ وړاندې تر یوه پراخ چتر لاندې خلک راټولیدل چی د مخی له کتار څخه دری فته لوړ په یوه سستیژ یوی ښکلې نجلی په قسطلی ژبه سندرې ویله او زیاترو نندارچیانو بیله دی چی د دی د سندرې په مفهوم وپوهیږی پر هغی افرینونه ویل، سندرغاړی د خپلی سندرې له پای ته رسولو وروسته دپر دی شاته ورکه شوه، څو شیبی وروسته پنځه نجونی چی له جامو څخه دری مسلمانې او دوی نوری د قسطلی اوسیدونکی ښکاریدلی راووتی او نڅا یې پیل کړه.

سلمان وویل: د خدای لپاره له دی ځایه ځه! زه تر دی زیات څه نشم لیدای. هغوی له تجیر څخه راووتل بیرته سرک لوری ته راغلل عبدالمنان پوی ونی ته نږدی ودرید یوه او بله خوا یې وکتل او بیا یې سلمان ته وویل:

تا تر اوسه هیڅ نه دی لیدلی، اصلی ننداره به دری څلور ورځی وروسته پیل شی، د سندرغاړو او سرود دغه ډله پرون دلته را رسیدلی ده، په غرناطه کی د داسی خلکو کمی نشته چی د ښار په څلور لارو کی د هغوی د کمالونو د لیدلو په انتظار دی.

همدا اوس یوه جارچی دا اعلان کاوه چی د طلیطلی شهزادگی دلته راروانه ده.
: د طلیطلی شهزادگی! دا څوک ده؟

: هغه یوه سندرغاړی ده او د هغی په اړه دا مشهوره ده چی د طلیطلی د پخوانی یوی کورنی سره اړیکی لری نوم یې لیلی دی او ځینی خلک یوازی د دی د راگ د اوریدو لپاره سینتانی ته تلل، هغوی وایی چی په غږ کی یې جادو ده، زه د جگړی له اوریند څخه وروسته لومړی ځل دلته راغلی یم او ما دا تصور هم نشو

کولی چی دېنمن زموږ د اخلاقي هرجونو رانړولو لپاره کوم سوري وهلی دی هغه به دومره خطرناک وی.

هغه نخاگری نصرانی یا یهودی وی، خو دغو بدمرغو چی هغوی د مسلمانانو په جامه کی لیدلی پری خوښیدل، اوس ته پوهیدای شی چی په څومره جبهو کی باید وجنگیږی؟

سلمان تر لږ ځنډه د درد په حالت هغه ته کتل، بیا یی وویل : زما په گومان موږ ته نور دلته د ایساریدو ضرورت نشته.

عبدالمنان وویل : ته به لږ نور هم انتظار کوی، تر اوسه ابو القاسم له سینتافی څخه نه دی راستون شوی د هغه تر راتگه د دروازی دننه او بهر د حکومت جاسوسان بڼه څک دی، هسی هم تاسو ته لږ وروسته سفر ډیر مناسب دی.

یونس وویل : صیبا! ما هم همدا عرض کول غوښتل چی موږ باید تر لږ ځنډه دلته ایسار شو، د خدای تعالی لپاره پر ما اعتماد وکړه، اوس ستا هری زموږ لپاره هم د مرگ او ژوند سوال شو. ما دا عرض کاوه چی د دغه کور سانونکی ډیر ظالمان دی، او پر دی خبره ویاړ کوی چی څو تنه یی گناه خلک یی وژلی دی، که تا هغوی په ناخبری کی راقابو نکړل نو هغوی به د وږیو لیوانو په څیر مقابله وکړی او بیا دا خطر هم شته چی که له هغوی نه کوم یو وتښتید او د پوځ چوڼی ته ورغی زموږ څخه به یو هم د ژوندی راوتلو موقع ونه وینو، دا هم ضروری ده چی د طبیلی خدمتگار او دوه تنه نوکران هم ونه تښتی.

سلمان وویل : یونسه! که زما پر تا اعتماد نه وای نو له ځانه سره به می نه وای راوستلی، د حامد بن زهره د قاتلانو وروستی شیبی ډیری نزدی دی، خو زه د خپل ضمیر د ډاډ لپاره له تا څخه پوښتم چی په هغو اتو پهره دارانو کی څو تنو د حامد بن زهره په وژلو کی برخه درلوده؟

یونس په اندیښنه ځواب ورکړ: صیبا! زه قسم خورم چی ما د خپل ورور پر کوم جرم د پردی اچولو هڅه نه ده کړی خو هغه له هغو قاتلانو سره نه ژ تللی، ما څو ځله د هغوی خبری اوریدلی دی چی ویل به یی چی عتبه یوازی له غرناطی څخه موږ ورسره راوستلو، او ضحاک یی په کور کی له نورو نوکرانو سره پرېښود او چی کله ټوله شپه پر موږ اوریدل لاندې خیشته وو ضحاک په کور کی خوبونه غورول.

سبا ته یی د بل کار لپاره شپږ کسه له ځانه سره بیولی وو او زه له دی څخه

منکر نه يم چی ضحاک هم په هغوی کی ؤ، نوری خبری تاسو ته پخپله هم معلومی دی، خو که ستاسو ملگری په همدی شپه له غرناطی څخه بهر وژل شوی وی نو په یقین سره ضحاک له هغوی سره نه ؤ.

عبدالمنان وویل : صیبا زما باور دی چی دا ځوان دروغ نه وایي.

: پردی خبره زما هم باور ؤ خو زه پردی ځان پوهول غواړم چی په پاتی نورو کسانو کی څوک زموږ د رحم حقدار دی، یونسه! ته ډاډه اوسه، تا د خپل ورور د گناهونو کفاره ادا کړی ده.

هغوی تر لږ څنډه نوری هم ورو ورو خبری کولی، په دی موده کی د سلمان نور ملگری هم ورو ورو هغوی ته نژدی ورغلل، بیا ناڅاپه د سینتافی له لوری څلور گړندی پر اسونو سپاره رابنکاره شول، چی دروازی ته رانژدی شول، چیغی یی کړی.

نه لاری نه لری شی! لوی وزیر صیب تشریف راوړی! ناڅاپه دروازه خلاصه شوه او وسله وال پلی او سپاره بل کړی مشالونه د سرک یوی او بلی غاړی ته کتار ودریدل.

څو دقیقې وروسته د سینتافی له لوری د ډیرو اسونو د بښو تریهار واوریدل شو او بیا د سترگو په رپ کی پنځلس - شل اسونه گړندی تیر شول، پر هغوی پسی د لوی وزیر گاډی «بگی» وه، او د بگی رشاته د وسله والو سپرو یوه بله ډله راروانه وه، لږ څنډه وروسته هغوی ټول دننه تللی وو او عام خلک چی له سرک څخه لری ساتل شوی وو، پر دروازه راټول شول د خوبی نعری یی وهلی.

سلمان او ملگریو یی په ډاډه زړه له ونو څخه خپل اسونه راخلاص کړل او یو یو د هغه باغ په لوری ولاړل چی د عبدالمنان نوکر وسله ساتلی وه او د دوی د ورتلو انتظار یی کاوه.

پاچا او د هغه وزیر

بنار ته تر ننوتو وروسته د ابو القاسم بگی د خپل محل پرځای نیغه الحمرا ته ولاړه اونیم ساعت وروسته هغه د الحمرا ماڼی په یوه کوټه کی د پاچا په مخکی ولاړ و.

: ابو القاسمه! تا ډیر ځنډ وکړ، ابوعمرو! له شکایت څخه په ډکه لهجه وویل:
عالی جنابه! که زه سهار وختی روان شوی وای نو ښایی ماسپښین بیرته رارسیدلی وای، خو د شپې ځینی داسی خبرونه راورسیدل چی تر ډیره وخته ایسار شوم، او بیا سینتافی ته رسیدل او د فردیناند ډاډه کول خو آسانه خبره نه ده.

پاچا په مخه کی پوی کرسی ته اشاره وکړه او ویی ویل: کبینه!
کاشکی زه د ده د نه ډاډه کیدو په سبب پوهیدای لومړی تا دا ویل چی موږ د بنار څلور سوه تنه وتلی مشران او افسران د یرغمل په څیر دوی ته وسپارل او ډاډه مو کړل، بیا دی ویل چی که د اوریند د مودی له پای ته رسیدو دمخه مو د بنار دروازی ورته پرانستلی نو د دوی پاتی اندیښنه به هم لری شی، د خدای «ج» لپاره ووايه! چی ددوی د بدگومانی د لری کولو لپاره نور موږ څه کولی شو؟
د حامد بن زهره څخه وروسته د غرناطی په کڅوږه کی بل کوم داسی غشی پاتی دی چی هغه یی خطرناک گڼی؟

ابو القاسم وویل: عالیجنابه! د هغه ستا په اړه هیڅ بدگومانی نشته، که داسی څه خبره وای نو هغه به د حامد بن زهره په راتلو او د بنار د خلکو د جوش او احساساتو د خبر په اوریدو یوه شیبه هم نه و ایسار شوی.

: نو بیا هغه څه غواری؟ ستا څیره داسی ښیی چی کوم ښه خبر دی نه دی راوړی.

: اعلیحضرته! له فردیناند سره دا اندیښنه ده چی په غرناطه کی د باغیانو

لاربنوونکی مورې د حامد بن زهره د وژلو مسئول بولی او دغه خلك هر وخت كولى شى خلك وپاروى، چى بيا به تاسو ته د اوربند د تړون د شرطونو پوره كولى ناممكن كړى.

: د دى چاره له دى پرته بل څه كيدای شى چى د اشرارو د آرام ساتلو په خاطر د فرديناند پوځونه بيله ځنډه غرناطى ته ننوزى!

: تاسو سهى فرمايى! فرديناند هم همدغه غواړى چى د جگړې پلويانو ته بايد د سر اوچتولو فرصت ورنكړاى شى خو...

: خو څه!؟

: اعليحضرته! ما دا ويل غوښتل چى فرديناند تاسو له نظره نه شى غورځولى، هغه له ما څخه پوښتل چى تاسو د خپلى راتلونكى په اړه څه پريكړه كړى ده؟

ابو عبدالله د وبرى او خفگان په حالت كى چيفى كړى:

ابو القاسم! د خداى «ج» لپاره صفا صفا خبرى كوه!

: اعليحضرته! تاسو په پوره ډاډ زما خبرى و اورى، د فرديناند ستاسو په وفادارى كى شك نشته، خو هغه نه غواړى چى تاسو په كوم نوى ازموښت كى واچوى.

د هغه انديښنه ده چى كيدای شى د حامد بن زهره راوړونكو كبتيو د هغه د ملاتړ لپاره ډير نور كسان هم پر ځنډه پلى كړى وى او دغه تركان يا افريقايان به قبايلو ته د بهرنى ملاتړ اميدونه او وعدى وركوى او جگړى ته به يى هڅوى.

فرديناند ويل چى كه دتركانو جنگى بېرېو د ساحل په كوزه څنډه يرغل راوړ او وى نيوله نو په ټولو غرنيو سيمو كى به د جگړى لمبى پورته شى، په داسى صورت كى به د غرناطى د خلكو آرام ساتل ستا د وس خبره نه وى.

ابو عبدالله په وارخطايى وويل: تر اوسه ستا په مطلب نه يم پوهيدلى ما كله دا دعوه كړى ده چى د غرناطى اولس په امن او آرام ساتلى شم، كه د فرديناند سر له اوسه زما په نيت شك وى او هغه دا گومان كوى چى كه د غرناطى اولس پاڅيد نو زه به ورسره ملگرى شم نو د خداى «ج» لپاره ووايه چى د هغه د ډاډه كيدو لپاره زه نور څه كولى شم؟

ابو القاسم په ډاډ ځواب وركړ: فرديناند ستا پر خلوص اعتراف كوى، خو هغه نه غواړى چى كه په غرناطه د قبضى په صورت كى د هغه لښكر د چا له مقاومت سره مخ شو د هغى پرته ولوېږى. ته پردى پوهيدای شى كه د هغه درى څلور

تنه سرتیری تپیان یا ووژل شی نو د لښکر عکس العمل به یی څومره توند وی. د دوی په پوځ کی د داسی کسانو کمی نشته چی د غرناطی له اولس څخه د تیرو ماتو بدل اخستل غواړی او له تاسره به هم څه نرمی ونه کړی.

فردیناند دا احساسوی چی د جگړی په صورت کی چی څومره ته د خپل رعیت په اړه بی وسه بی هومره به دی د خپل لښکر په مخکی بی وسه وی، ځکه هغه غواړی چی سمدستی ته باید په غرناطه کی ونه اوسی.

ابو عبدالله په ردو ردو هغه ته حیران کتل، په پوره زور بی غوښتل چیغی وکړی خو غږ یی په کومی کی خپ شو ابو القاسم له لږ څخه وروسته وویل:

: اعلیحضرته! فردیناند غواړی چی سمدستی تاسو د لیکلی ترون له مخی د خپل جايداد انتظام وکړی، که په غرناطه کی د بغاوت په اړه د ده اندیښنی غلطی ثابتی شوی نو تاسو به بيله څنډه بیرته راوغواړی او بيله څه څنډه به د خپلی مرستیالی منصب درته وسپاری.

دا هم کیدای شی چی کومه ورځ هغه د ټول اندلس د واکمنی چاری تاسو ته وسپاری. د جگړی په صورت کی تاسو بنایسی څو اونی او یا څو ورځی انتظار وکړی خو چی کله د باغیانو زور اوبه شی او فردیناند پردی ډاډه شی چی تاسو کومه لویه ذمه واری ترسره کولی شی نو ستا تر ټولو وړوکی انعام به دا وی چی د غرناطی حکومت درته وسپارل شی، زما باور دی چی کله تاسو بیرته راشی نو هغه کسان چی نن پرتاسو د غدار تور پوری کوی ستاسو په مخه کی به خپلی لیمی پدی.

فردیناند ډیر د تدبیر خاوند دی او لری گوری، هغه پردی پوهیږی چی په فتحه شویو سیمو کی په ځانگری ډول د بی شمیره پوځ د ساتلو پرځای به د یوه مسلمان په مرسته حکومت کول ډیر آسانه وی.

د ابو عبدالله حالت هغه وزی ته ورته ؤ چی پر مری یی چاره ور ایښودل شوی وی، هغه په پوره زور چیغه وکړه:

ته خاین یی! ته زما دښمن یی!! ته د فردیناند جاسوس یی!!! تاته ښه معلومه ده چی فردیناند به خپله یوه وعده هم پوره نه کړی، زه غرناطه نه پرېږدم، زه جگړه کوم، تر وروستی سلگی پوری جگړه کوم، زه به اولس ته دا ووايم چی تا یوازی له ما سره نه بلکی له ټول اولس سره دوکه کړی ده، تا څلور سوه تنه د یرغملو په توگه فردیناند ته وسپارل، ته د حامد بن زهره قاتل یی.

ابو القاسم په ډاډ ځواب ورکړ: ستا گومان دی چی د غرناطی خلک به تا په اوږو سپور کړی!

زه به ستا څرمن وباسم! پهره دارانوا پهره دارانوا!

ابو القاسم وویل: ته زما په وینو د خپلو گناهونو کفارو نشی ادا کولی. څلور وسله وال کوتی ته ورننوتل او زړه نازړه یی یو بل ته کتل، ابو عبدالله له ډیرې غوسې لږزیده او چیغی یی کړی: ویی نیسی!

سپاهیان زړه نازړه ور وړاندی شول، خو ناڅاپه د ساتونکی ډلی یو مشر کوتی ته ورننوت او په منډه ورغی د ابو القاسم او سرتیرو ترمنځ ودریده.

ابو القاسم وویل: لوی پاچا! زه هری سزا ته چمتو یم، خو د خدای «ج» لپاره زما خبره واوروژبا تاته دا نه ویل چی که تر سبا ما بنام پوری زما لخوا فردیناند ته ډاډمن ځواب ورنکړای شی نو بل سهار به هغه پر غرناطه یرغل کوی، او هغه بدنصیبه کسان چی تا فردیناند ته سپارلی دی ټول به لاس ترلی راولی او داسی به یی په مخکینی کتار کی را روان کړی چی د بنمن ته د ډال حیثیت ولری.

له دی وروسته بیا ته فکر کولی شی چی د غرناطی خلک به له تا څخه څه ډول د بی گناهو خلکو د وینو حساب اخلی او که تاسو د هغه د انتقام څخه وژغورل شی هم نو فردیناند به بیا څه وړ سلوک در سره کوی؟

ابو عبدالله د بی وسی په حالت کی سر څوړند واچاوه او څو شیبی په کوټه کی چوپتیا خپره وه، بیا هغه په لاس اشاره وکړه او سرتیری او افسری یی له کوټې څخه بیرته ووتل.

ابو عبدالله وویل: تاته هر څه معلوم وو او ته له پیله د فردیناند د لاس آله وی.

: اعلیحضرته! موږ دا پریکړه باید تاریخ ته وسپارو چی څوک د لاس اله و؟

: ابو عبدالله بی وسه شو ویی ویل: ابو القاسمه! ته ما خپل دوست بللی وی.

: زه اوس هم ستا دوست یم.

: ما تل ستا په مشورو عمل کړی دی خو تا ماته د سهی لاری راښودلو پرځای زما د بریادی سببونه برابر کړل.

: اعلیحضرته! ماته د هسی لارښوونکو انجام معلوم و، تاته د یوه داسی وزیر ضرورت و چی ستا د ضمیر د ډاډه کولو سببونه برابر کړای شی.

: د دی مطلب دا دی چی تا قصداً ماته دوکه راکوله!

: نه جنابه! تا یوازی زما پنهغو مشورو عمل کاوه چی ستا دغوښتنو په تائید به وی او زه دا منم چی ما د خپل ضمیر د غږ اوچتولو پرځای ستا د ضمیر د ډاډ بندوست کړی دی.

: اوس ته ماته د دی احوال لپاره راغلی یی چی زه د خپلی لاری د وروستی گړنگ پر څنډه دریدلی یم؟

: زه تاته د دی لپاره راغلی یم چی اوس دواړه په یوه کښتی کی سپاره یو، او زما وروستی هڅه به دا وی چی دغه کښتی ډوبه نه شی.

: او ستا په گومان دا کښتی یوازی په دی له ډوبیدو څخه ژغورل کیدای شی چی موږ له غرناطی څخه وتل ومنو؟

: جنابه! زه پردی پوهیږم چی دا پریکړه به تاته څومره گرانه وی خو دا یوه مجبوری ده.

: تا دا پریکړه کړی ده چی زه باید الفجاره ته ولاړ شم.

: اعلیحضرته! یوازی ته پریکړه کولی شی.

: فردیناند درته ویلی دی چی هغه ماته کوم جیل او یا کلا غوره کړی ده؟

ابو القاسم ځواب ورکړ: اعلیحضرته! ما له فردیناند څخه دا لیک اخستی دی چی دی په الفجاره کی کومه سیمه تاته وسپاری نو ته به د یوه واکمن په حیث په کی اوسی او د هغی حاصل به دومره خامخا وی چی ته د بی وسی احساس ونکړی.

: ابو القاسمه! ما ځان ته پخپله ډیره دوکه ورکړه، خو دا دوکه نشم ورکولی چی په الفجاره کی د ځمکی کومه تپوته داسی هم کیدای شی چی زه په کی ډاډمنه ساه واخستلای شم. د الفجاری یاغی خلک به هلته په خپلو هدیرو کی زما مړی هم پری نږدی.

: عالم پناه! دا خبره ماته پرېږده چی د دی سیمی اوسیدونکی به تاسو په سر سترگو کښینوی، هغوی به پری پوه کړای شی چی فردیناند په کومه سیمه ستا حق ومنی هغه به د نصرانیانو له غلامی نه خوندي وی، زما باور دی چی د الفجاره اوسیدونکی به د عیسویانو په لاس د تباہ کیدو پر ځای ستا تر سیوری لاندی د امن ژوند غوره کړی.

: هغه خو وعده کړی وه چی ما به تر یوه کاله پوری د ازموښت لپاره له الحمرا څخه نه ویاسی، اوس ته دا ولی نه وایی چی هغه ماته یو ځل بیا دوکه راکول

غواړی.

: عالی مقامه! هغه تاته د دی خبری فرصت درکول غواړی چی ته د الفجاره جنگیالی قومونه آرام کړی او په دی ډول ځان د یوی لوی ذمه واری اهل ثابت کړی. هغه پوهیږی چی غرنی قومونه به په آسانی د ده برلاسی ونه منی. ځکه خو که تا هغوی سمی ته راواړول نو دی به د خپلی متعصبی ملکی او د قسطلی د سردارانو د مخالفت سره سره تاته په اندلس کی د سلطنت د نایب منصب درکړی.

: ته ویلی شی چی فردیناند به څومره ورځی په الفجاره کی د ایساریدو اجازه راکړی؟

: عالی مقامه! ته ډاډه اوسه، فردیناند به پردی اقرار او سوگند کوی چی د الفجاره کومه سیمه تاسو ته درکړای شی پر هغی به ستاسو مالکانه حقوق د تل لپاره وی، او په هیڅ صورت کی به هم نه درڅخه اخستل کیږی، د هغه د لیک په لوستلو به پخپله ستا ډاډ حاصل شی.

: کوم لیک!

: ابو القاسم د خپلی درنی چپنی په جیب کی لاس ننه ویت یو لیک یی راویوست او په دواړو لاسو کی یی ونیوه ابو عبدالله ته یی وړاندی کړ وی ویل:
واخلی! دا ترون زما د وفاداری او وظیفی پیژندلو وروستی ثبوت دی. د دی مضمون ما پخپله لیکلی او فردیناند زما د یوه تکی د بدلولو هڅه هم نه ده کړی. د کلیسا مشرانو د قسطلی امیرانو او نورو متعصبو سردارانو ډیر شور او زور واچاوه، ملکه ازبیللا هم خوبه نه وه خو بیا هم د الفاظو په جگړه کی هغوی ستا خدمتگار مات نکړای شو، تاسو پردی لیک د پاچا او ملکی مهورونه لیدلی شی.
ابو عبدالله په خپلو لږزیدلیو لاسونو لیک راپورته کړ او له لږ څنډ وروسته یی ابو القاسم ته وکتل وی ویل:

د غرناطی د اولس بدمرغی داوه چی زما ټول کارونه نیمگړی وو، او زما بدمرغی دا ده چی زما د وزیر یو کار هم نیمگړی نه وی.

زه ستا له څیری څخه د دی لیک مفهوم لوستی شم، اوس دا راته ووايه چی کله زه له غرناطی څخه ووزم نو ته به الحمرا ته راځی او که به په خپل کور کی پاتی کیدل خوینوی؟

ابو القاسم د خپلی موسکا د پټولو هڅه وکړه وی ویل:

عالی مقامه! کوم حالات چی ستا لپاره نامناسب دی هغه ستا د غلام لپاره هم مناسب نشی کیدای. ما تر وروستی سلگی له تا سره د اوسیدو پریکړه کړی ده، فردیناند ستا په گاوند کی ماته هم یوه وړوکی سیمه رابخښلی ده.

: یو سړی د دوو بادارانو غلام نشی کیدای.

: همدغه سبب و چی ما د غرناطی پریښودو پریکړه وکړه.

: ته به رښتیا له ما سره اوسی؟

: هوکی! زه وعده کوم چی په غرناطه کی خپله برخه مهم کارت سره کړم بیا به ستا په خدمت کی حاضر شم.

ابو عبدالله په ورښمین دسمال کی نغښتی لیک پرانست او په لوستو یی بوخت شو.

بیا یی کاغذ بیرته قات کړ یوی خواته یی کیښود او تر لږ ځنډه یی سر ښکته راچاوه په چورتونو کی ډوب شو، بالاخره یی ابو القاسم ته وویل:

فردیناند دا غواړی چی زه یی له ځنډه الحما باید پرېږدم، او ته وایی چی د دی لیک مضمون ما تیار کړی دی.

ما له فردیناند سره تر خبرو اترو وروسته دا مضمون ولیکه، ماته معلومه وه چی الحما په تاسو گرانه ده، خو ما دا احساس کړه چی په دربار کی د هغو خلکو خوله بندول ضروری ده چی تر اوسه ستا پر اخلاص شکمن دی.

: اوس تا د هغوی خولی بندی کړی؟

: زما باور دی چی کله تاسو له الحما څخه ووزی نو د فردیناند په دربار کی به ستاسو د بدغوښتونکو خولی پخپله بندی شی، بیا به موږ د هغی ورځی انتظار کوو چی په غرناطه کی ستا ضرورت احساس کړای شی.

: ته تر اوسه په دی فکر کی یی چی په غرناطه کی به زموږ ضرورت احساس کړای شی؟

: هوکی! زما باور دی چی که موږ د الفجاره جنگیالی قبیلی د لږی مودی لپاره په امن او آرامی وساتلای شوای نو فردیناند او ملکه ازابیللا به زموږ خدمتونه له پامه ونه غورځوی او په داسی حال کی چی په غرناطه کی هر وخت د امنیت د خرابی خطر وی زه همدا مناسبه بولم چی تاسو د ډیرو بدو ذمه واریو څخه د ژغورنی په خاطر له ځنډه پرته له غرناطی څخه ووزی.

: ته ماته دا ډاډ راکولی شی چی د فردیناند نیت به بیرته خراب نه شی او ته

به کومه ورځ له دی احوال سره نه راځی چی اوس د نور اخلاص د ثبوت ورکولو په خاطر باید له الفجاره څخه هم ووزی؟
 : عالی مقامه ! دا چیرته کیدای شی؟

: که موږ غرناطه باید پرېږدو نو بیا خو د اوریند د مودی د پای ته رسیدو انتظار ولی ونکړو، آخر فردیناند ولی دومره بیره کوی؟

: د فردیناند هیڅ بیره نه ده، خو ستا خیر په دی کی ده چی موږ بیله ځنډه له دی ځایه ووزو، تاسو ته معلومه ده چی د غرناطی باغیانو له کومو قبایلی سردارانو سره سازشونه کول له هغوی څخه څو تنه دلته رارسیدلی دی.

: تا هغوی نیولی نه دی؟

: سمدستی د هغوی نیول امکان نه لری، د غرناطی د خلکو احساسات او جوش تر اوسه نه دی سوړ شوی، او زه دا نه غواړم چی ستا په موجودیت کی د غرناطی وضعه ویجاړه شی، کله چی تاسو الفجاره ته ورسیری نو فردیناند به پخپله له دوی سره ډغری وهی، تاسو بیا په دی هم پوهیږی چی تر اوسه له پوځ نه موږته زیات خطر دی.

اوس اجازه راکړه تر سهاره باید څو کارونه وکړم.

ابو القاسم جگ شو ودرید ابو عبدالله څو شیبی هغه ته حیران حیران کتل، بیا یی د لاس اشاره ورته وکړه او هغه ځوړند سر له سلام وروسته له کوتی څخه ووت.

له دروازی څخه بهر په برنډه کی د الحمرا ناظم ولاړ ؤ، ابو القاسم چی هغه ولید ولږزید بیا یی په اندیښنه وویل:

: ته دلته ولاړ وی؟

: ما ستا انتظار کاوه.

: تا هر څه واوریدل؟

: صیب! زما غوږونه دومره څک نه دی، ناظم په شمیرلیو جملو ورته وویل.

: مگر ته له دروازی سره جوخت ولاړ وی.

: صیب په الحمرا کی دننه ستا ساتنه زما ذمه واری ده او زه ډیر لری ځکه نه ولاړم چې، بنایی ستا راته ضرورت شی. چی تاسو کله له الحمرا څخه ووزی نو زما مسئولیت به پای ته ورسیری.

ابو القاسم وویل: زه ستا څخه مننه کوم، ما یوازی دا ویل غوښتل چی د ماڼی

ناظم باید د داسی خبرو د اوریدو خطر قبول نه کړی چی بیا یی په خپل زړه کی ونه ساتلای شی.

: تاسو ډاډه اوسی! ما د پاچا له کنخلو پرته بله داسی خبره نه ده اوریدلی چی به زړه کی یی ونه ساتلای شم، زه له دروازی څخه بڼه لری ولاړ وم.
ابو القاسم له څه ویلو پرته وړاندی ولاړ او نظام له هغه سره ملگری شو، له رڼه یی څخه لاندی په مرمر و دېرو فرش لاره څو وسله وال ساتونکی د دوی په سخکی روان شول.

*****

ابو عبدالله تر څه ځنډه پر دیوالونو کښلی گلونه لیدل بیا یی سر په دواړو لاسو نیو، په غمجنه لهجه یی وویل: زما غرناطه، زما الحمراء.

او بیا یی لاس سترگو ته ونيول او بی اختیاره په ژړا شو، د شا دروازه خلاصه شوه او مور یی ملکه عایشه خپ خپ کوتی ته ورننوته او دواړه لاس یی د هغه پر سر ورکښودل. هغه تکان وخور مورته یی وکتل او په ارمالجنه لهجه یی وویل:
موری! ما خپل سر د یوه بڼامار په خوله کی ایښی دی.

مور یی ځواب ورکړ: زویه! دا د نن خبره نه ده، تا په هغه ورځ خپل سر د بڼامار په خوله کی ورکړی ؤ چی له پلار سره دی خیانت وکړ، او تا یوازی خپل سر نه بلکی ټول قوم دی د بڼامار مخی ته وغورځاوه.

: موری! زه د فردیناند په اړه نه د ابوالقاسم په باب درسره غږیږم، هغه ماته دوکه راکړی ده، اوس به مور په الحمراء کی نه اوسو، د فردیناند وعده هسی یوه دوکه وه.

: ماته معلومه ده.

: تاتولی خبری اوریدلی دی؟

: هوکی! او ماته دا خبری له اټکل څخه لری نه وی.

: موری! اوس زه څه وکړم؟ څه کولی شم؟!

: دا دی باید هغه وخت پوښتلی وای چی تا څه کولی شوای، اوس ته هیڅ هم نه شی کولی او ستا مور هیڅ مشوره نشی درکولی. د اندلس د تاریخ ترتولو شومه ورځ هغه وه چی ستا په زړه کی د واکمنی خیال را پیدا شو.

: نه موری! تر هغی شومه ورځ هغه وه چی زه وزیږیدم، کاشکی تا هغه ورځ زما مری خپه کړی وای.

: زه اعتراف کوم چی اولس ته می یو مار زیپولی ژ، ته دا ویلی شی زه
گناهکاره یم،

: خو زه به دوی ته دا ور ونبیم چی ابو القاسم خاین دی، او هغه له مور سره
دوکه وکره.

: ته په وار وار ټول اولس ته دوکه نشی ورکولی، کله چی ته د اولس مخی ته
ورشی نو غوښی به دی وشکوی، دوی به د هغو بی گناهو د وینو حساب درڅخه
وغواری چی تا د میړو او وزو په څیر وگنل او دبنمن ته دی وسپارل، ته د مالقی،
الحمر او المیریه د بریادی مسئول یی. لاسونه دی د حامد بن زهره غوندی سپیڅلو
سربشندونکو په وینو سره دی.

ابوعبدالله! ته داندلس لپاره مرشوی یی، اومور دی اوس راژوندی کولی نه شی.
: موری! که ته امر راته کوی نو زه به همدا اوس د ابو القاسم کور ته ورشم او
وبه یی وژنم.

: ای بدنصیبه! تا غرناطه له خاینانو څخه ډکه کړه، اوس به د یوه خاین په
وژلو هیڅ ترلاسه نه شی.

: موری! ماته د غرناطی هر سړی خاین بنکاری.

: دا ستا د کر حاصل دی، تا د اندلس په ځمکه د غداری تخم وشینده، اوس
دغه فصل پوخ شوی دی.

: موری د خدای لپاره پیغورونه مه راکوه.

: زه به تر ډیری مودی پیغورونه درنکرای شم، خو د اندلس میندی به تر
قیامته پر ما لعنتونه وایی.

ابو عبدالله له پنبیمانی سر کښته واچاوه، او تر لږ ځنده چوپ ژ، بیا یی په
اندیبنه ویل:

مورجانی! زما اوس هم باور نه راځی چی له الحمراء څخه به ووزم، زه داسی گنم
لکه خوب چی وینم. د مور په سترگو کی اوبنکی ډنډ شوی ویی ویل:
زویه! اوس د خوبونو وختونه تیر شوی دی، اوس به ته یوازی د تیرو وختونو د
خوبونو تعبیرونه گوری.

: مورجانی له مور وروسته به په الحمرا کی څوک اوسپری؟

: ستا څخه وروسته به الحمرا د هغه قوم د پاچاهانو هستوگنځای وی چی تا د
خپل قوم د آزادی او عزت معامله ورسره کړی ده.

د ویگا عملیات

سلمان او د هغه ملگرو د یونس په لارښونه سفر کاوه، بالاخره دوی د ونو یوه گڼ بڼ ته ورسیدل اسونه یی ودرول یونس مخ راوگرځاوه سلمان ته یی وویل: موږ اوس ډیر لنډ راغلی یو، ځکه خو نور اسونه وړاندی بیول سهی نه دی. د سلمان په اشاره هغوی ټول له اسونو پلي شول او اسونه یی په ونو پوری وتړل او پر خولو یی توکری وړ وتړلی چی ونه شنبیږی او بیا خپ خپ د بڼ په لور ولاړل. لږ وړاندی چی ولاړل د دیوال له شانه یی د گزمی کونکو غږونه واوریدل او دوی چوپ ودریدل.

چی کله پهره داران په خبرو خبرو کی تیر شول او د باغ شاپلو ته ولاړل سلمان له دوو تنو سره دیوال ته ورنژدی شو او نور کسان دیوال ته د نژدی ورتلو پرځای څو گامه لری پاتی شول، بیا یو تن له دیوال سره په ملا خم شو او یونس او سلمان یو پر بل پسې د هغه په اوږه اوچت شول او پردیوال وختل.

اوس د دوی په مخکی هغه وړوکی کور ؤ چی د انگر دوه دیوالونه یی د باغ له دیوالونو سره نښتی وو، د انگر نه وړاندی د یوی کوتی له نیم کښی دروازی څخه د دیوی تته رڼا بهر راوتله، ښی لوری ته د انگر د دیوال په منځ کی یوه وړوکی دروازه وه چی نژدی یوه څپره هم ورسره ترسترگو کیده، کین لوری ته له کونج څخه څوگامه لری یوه ونه لیدل کیده چی پانی یی رژیډلی وی، په تیاره کی چی سلمان څومره لیدی شوای هغه ټول د ده د نقشی سره برابر ؤ چی همدا اوس یی هم په جیب کی وه، ځکه خو هغه بیله ځنډه له یونس سره یوځای پر دیوال وڅریده او انگر ته وربښکته شو.

• کوتی څخه د چا په ویریدلی لهجه غږ اوچت شو: څوک یی؟ هغه خپ خپ وړاندی ورغی او په کرار غږ یی وویل: پلار جانه زه یم! د خدای «ج» لپاره چوپ

شه چی ټول به ووژلی شو. سلمان په بیره رسی له اوږی رابنکته کړه او له ونی سره یی نژدی کیښودله او په ډاډه زړه په یونس پسې کوتی ته ورننوت، یو بوډا چی د اندیښنی په حالت کی پر بستره ناست و خپل زوی ته یی کتل، هغه چی له زوی سره یو نا آشنا سړی ولید نور هم وویریده او په وارخطایی یی وویل: ضحاک رانه غی؟ د یونس پر ځای سلمان ځواب ورکړ: ضحاک په یوه ځای کی ستاسو انتظار کوی، تاسو به ډیر زر هغه ته ور ورسول شی. خو په دی شرط چی زما خبره ومني! یونس ته دا معلومه ده چی ستاسو یوه وړوکی غلطی د هغه ژوند په خطر کی غورځوی.

یونس وویل: پلار جانه! دی رښتیاوایی، له ضحاک پرته موږ د خپلو ځانونو د ژغورلو په خاطرهم باید ددوی خبره ومنتو.

بوډا د څه ویلو نه پرته په حیرانی سلمان ته کتل چی یوه ځوانه بنځه له بلی کوتی څخه وربنکاره شوه وړاندی ورغله او پوښتنه یی وکړه: یونسه څه خبره ده، ضحاک چیرته دی؟ ستا د غږله اوریدو څخه مخکی می خوب لیده چی هغه له آس څخه لویدلی او تپې شوی وی.

سلمان هغی ته وویل: ستا میره بلکل روغ دی، خو ستاسو آغا ته ډاکه معلومه شوه چی هغه چیرته دی نوژوندی به یی پری نږدی.

آغانن هم رانه غی او موږ ته یی ویل چی بنایی سبا ته هم رانشی. د خدای «ج» په خاطر ما همدا اوس ضحاک ته ورورسوی!

ستاد دځاوند د ژغورلو یوازینی لاره دا ده چی موږ یوه درنه نجلی اویوبی گناه هلك له دی ځایه خلاص کړو او راسره بویی ځو.

دا امکان نه لری تاته معلومه نه ده چی هلته څومره کلکه پهره دریدلی ده.

موږ ته هر څه معلوم دی، او موږ د هغوی د را خلاصولو لپاره ټول بندو بست کړی دی.

یونس وویل: سمعی! دا دخبرو وخت نه دی، موږ سمدستی له دی ځایه دوتلو اراده لرو او په څو دقیقو کی باید څوکارونه ترسره کړو، که بندیان همدا نن ونه رسیدل نو موږ ته به د ضحاک ژغورل نا ممکن شی.

سمعی په اندیښنی وویل: کاشکی د هغوی ژغورل زما په وس کی وای. یونس پر شونډو کوتی کیښودی ویی ویل:

سمعی! وروغزیرپه، که نه ټول به ووژل شو. ضحاک رک روغ دی اوترسبا پوری به یی پخپلو سترگو ووینی، خو زما گومان و چی ته به اوس له بندیانو سره یی. زه ستاپه انتظاروم اوترمانبامه خو ځلی راغلم او ستا پوښتنه می وکړه، بیا می د سرخوړ پلمه کړل او کوټی ته راغلم، آغا زما په کورکی نه وکه نه د کورخلکو به یی هیڅکله هم اجازه نه وای راکړی، د خدای «ج» لپاره راته ووايه چی ضحاک موږته ولی خبر نه راکوی؟ هغه نه غوښتل چی تاسو پریشانه شی.

سلمان وویل: یونسه! ته دی ته تسلی ورکړه زه اوس راځم. د سمعی سترگی رادکی شوی سلمان ته یی وویل: ته له هغه سره راغلی یی؟ د خدای «ج» لپاره راته ووايه چی هغه چیرته دی؟ هغه ته خوبه کوم خطر نه وی؟ اوس هغه ته ترټولو لوی خطر ددی چی ته شورگډ کړی اود کور نوکران او پهره داران را وینس کړی.

یونسه! که دا له هوښیاری نه کارواخلي نود ضحاک ژوند ژغورل کیدای شی. سلمان دا وویل اوله کوره ووت.

بیایی په انگرکی ونی ته نژدی پری راواخیست یوسریی په ونه پوری وتاړه او بل یی ددیوال بل لوری ته و غورځاوه، لږځنډ وروسته دوی یوپریل پسې په پری ختل او بل لورته کوزیدل، چی کله وروستی کس هم انگرته وربنکته شونو سلمان هغوی ترڅپره لاندی په انتظار پرېښودل او پخپله په بیره کوټی ته ننوت.

سمعی په ویریدلی غږ وویل: یونسه! هغه ځناوردی که تاسو په بهرنیو پهره دارانو بریالی هم شی د ننه نور پنځه تنه بی رحمه قاتلان به درسره مخ کیږی. سلمان وویل: موږته داهر څه معلوم دی اوله هغو ځناووسره مقابله نورزموږ کاردی، ته یوازی زموږ خبروته ځواب راکړه، اوس له کوره څخه بهرڅو تنه پهره کوی؟

: صیب! دری تنه گزمه کوی، یود دروازی څخه بهر پهره کوی، خو پردی سر بیره یو د طبیلی سنبالوونکی او دوه تنه نوکران هم له طبیلی سره نژدی په خپلو کوټو کی پراته دی، زه دا ددی لپاره وایم چی بیایی له هغوی نه هم کوم یو اوس وینس وی.

: په طبیله کی څو اسونه دی؟

: سمعی بوډا ته وکتل او ویی ویل:

صیب! اوس هلته اته اسونه شته دی.

: تر لږ ځنډه به زموږ کار دلته سرته رسیږی او بیا به موږ ته یوازی پنځه اسونه په کار وی. بیا سلمان یونس او نورو ملگرو ته زر زر څو لارښونی وکړی او بهر ته ووت.

د یونس پلار او سمعیې تر نیم ساعته په ناکراری د دوی انتظار کاوه چی بالاخره د طبیلی پاکوونکی او دوه تنه نوکران د ایستلو تورو په سیوری کی کوټی ته ورننوتل.

سمعیې وپوښتل : تاسو ډیر ځنډ وکړ زه وویریدم چی چیرته پهره دارانو لیدلی نه یاست:

یونس ځواب ورکړ: پهره داران زموږ د لیدو څخه دمخه بلی دنیا ته رسیدلی و. د چا له خولی څه چیغه هم ونه وتله.

سلمان وویل : دوی درې واړه بڼه کلک وتری او بیرته کوی، اوس د خبرو وخت نه دی.

څو دقیقې وروسته چی هغوی بهر راووتل نو له لری یی د اسونو د پښو ترپهار واوړید. یونس چی د سلمان په څیره کی د اندیښنی نخبی ولیدی ویی ویل: دا د ویگا د پوڅ د گزومی ډلگی ده چی د شپې درې وخته یو ځل په گزومه وزی. ته اندیښنه مه کوه هغه به له دی ځایه لږ وړاندی بیرته وگرځی.

*****

د کور دننه درشل څخه دننه دوو پهره دارانو د مشال رڼا ته د شطرنج لویه کوله، یوه تن دیوال ته ډډه وهلی وه او خریده، چا برنی دروازه ډیکه کره ویی ویل: دروازه خلاصه کړی زه یونس یم.

یوه پهره دار له څو شیبی ځنډ وروسته ځواب ورکړ: تاته معلومه ده چی موږ ته د شپې د دروازی خلاصولو اجازه نشته، ته له کومه ځایه راغلی یی؟
زه له سینتافی څخه راغلم، آغا د یوه ضروری پیغام لپاره کورته را استولی یم، او تاسو باید بڼه فکر وکړی چی که ما د هغه مور او خور ته احوال ورنکړ نو سبا ته به ستاسو څه حال وی؟

: ته یوازی راغلی یی؟ ضحاک چیرته دی؟!

: هغه باغیانو تپی کړی دی، هغه به څو شپې نور هم په غرناطه کی پاتی شی.
زه د هغه له لیدو وروسته سینتافی ته آغا ته ورغلم. اوس دروازه خلاصوی که د

کور بنځو ته غږ ور وکړم؟

: بڼه ودرېږه!

څو ثانیه وروسته د زنجیر کړچ کړچ غږ اوچت شو او له دی سره سم د سلمان ملگرو په پوره ځواک دروازی په تیله کړه او په یوه درز خلاصه شوه.

په دې ډول دغه دروازه خلاصه کړه او د سترگو په رپ کی یی په ځمکه ودرېول.

په دې ځنډ کی د سلمان ملگری په درشل ورتول شول. دریم تن چی د دروازی د پلې سره په تکر کی غورځیدلی ؤ ناڅاپه یوه چیغه وکړه او راپورته شو، خو د یوه رضا کار توره یی پر سر ور پراېره شوه او بیرته وغورځید.

سلمان د انگر بله دروازه خلاصه کړه او کور یی وڅاره، بیا یی خپلو ملگرو ته اشاره وکړه او انگر ته ورننوت، لږ ځنډ وروسته د مانی له یوه کونج څخه څو گامه لری ودرید، او کین لوری ته د یوه پراخ او اوږده دالان په لور ورغی په دالان کی ځای ځای مشالونه بلیدل او په منع کی یی یوه پراخه زینه پاسنی پور ته ختلی وه، دوه پهړه داران چی خپلو ملگرو ته یی چیغی وهلی لاندی راکوز شول او سلمان په بېره یو گام وړاندی بڼی لاس ته د برنډی د یوی ستنی شاته ودرید.

د پهړه دارانو په شور ناڅاپه دوی بنځی زینی ته نژدی له یوی کوتی راووتی او د شور د سبب پوښتنه یی کوله.

یوه پهړه دار وویل : زه په دروازه کی پوښتنه کوم، تاسو دننه آرام وکړی، او هغه به کوم دیرش گامه تللی وی چی یو غشی یی پر پوښتیو بنځ شو او هغه پر ځمکه وغورځید.

له دی سره سلمان په منډه ځان د دالان منع ته ورساوه دوهم پهړه دار راوړاندی شو او حمله یی پری وکړه او ترڅو شیبو پوری د تورو په چکاچک کی د بنځو چیغی هم غبرگی پورته کیدی یوه بله بنځه په زینو کی رابنکته شوه او چیغی یی وهلی پهړه دار غږ پری وکړ: د خدای لپاره! تاسو دننه درځی. خو په دې ځنډ کی د سلمان نور ملگری هلته ور ورسیدل یوه رضا کار چیغی کړی: اوس بهر ستاسو د چیغو اوریدونکی څوک نشته، که خپل ژوند دریاندی گران وی نو چوپی شی! بنځی له ویری چوپی شوی.

د سلمان رقیب له څو گوزارونو څخه وروسته په شاتگ پیل کړ او بیا په منډه ولاړ پر زینو وخوت، د زینی تر نیمایی وخوت او بیا یی ناڅاپه مخ راوگرځاوه

حمله یی وکړه، حمله دومره تونده وه چی سلمان خو گامه لاندی رابنکته شو، خو د خو گوزارونو څخه وروسته پهره دار بیا تینسته وکړه، سلمان د پاسنی پور په برنډه کی را لاندی کړ، هغه مخ راوگرځاوه او بیا یی حمله وکړه خو د سلمان په وړاندی یی څه داو ونه چلیده او خپ بیرته په شا روان شو. د برنډی په وروستی څنډه سلمان پر هغه وروستی گوزار وکړ او توره یی د دیو په څیر لوی پهره دار په تتر کی بنځه شوه.

بیا یی زر د دروازی زنجیر خلاص کړ دروازه یی تیله کړه، خو دننه خوا څخه ترلی وه، سلمان غږ وکړ: عاتکی دروازه خلاصه کړه زه د سعید دوست یم. عاتکی دروازه خلاصه کړه او بهر ته راووتله. په دی څنډ کی یونس هم پاس ور ورسید او منصور یی له بلی کوتی څخه راولیست، هغه په سلگیو ورغی او د سلمان تر پښو یی لاسونه راچارپیر کړل.

سلمان یی په مینه پرسر لاس راتیر کړ ویی ویل: منصوره! همت وکړه، موږ تا خپل ماماته بیایو، بیا یی یونس ته وویل: ته هغه دری کسان د خپل کور څخه دلته تاکاوی ته راوله، او پلار ته دی ووايه چی پر اسونو زینونه کیږدی، خو ترټولو وړاندی د تاکاوی د دروازی کلی ترلاسه کول ضروری دی.

یونس له غاړی څخه یو زنجیر راولیست سلمان ته یی وویل: صیب! دا د کلی گانو زنجیر له هغه پهره دار سره ؤ چی مری یی په انگر کی پروت دی. سلمان کلی گانی ورسره واخستلی او ویی ویل: ته اوس بیره کوه او یوه ملگری ته دی ووايه چی په بهرنی دروازه کی ودریږی.

یونس په منډه لاندی بنکته شو او چی سلمان د لومړی حل لپاره په څیر وکتل عاتکی سر کښته اچولی ؤ ولاړه وه.

ده ورته وویل: عاتکی! اوس څه خطر نشته، هغی ورو سر راپورته کړ او بیا هغه احساسات چی د دی د روح تر ژورو پوری څپاندوو په اوبنکو بدل شول او تر سترگو یی راوبهیدل.

سلمان یی لاس پر سرورکیښود ویی ویل: عاتکی! سعید مخ په رغیدو دی ما هغه غرناطی ته راوستلی دی.

عاتکی په لرزیدلی غږ وویل: سلمانه، سلمانه! زما احسان کونکی او بیا یی بی اختیاره د هغه لاس ونیو او شونډی یی پری کیښودی ویی ویل: ته به له مانه ډیر خفه وی!

خفه! په څه به درڅخه خفه یم؟
 زه ستا له اجازی پرته کورته تللی وم.
 عاتکی! زه له تا څخه خفه نه یم، زما له یوی غیرتی او زړوری مجلی څخه
 همدغه تمه وه، اوس راځه په غرناطه کی ټول ستا په انتظار دی.
 عاتکه ور وړاندی شوه د لویدلی سپاهی توره یی اوچته کړه او منصور د هغه
 پر ملا راڅریدلی خنجر تری کش کړ.
 سلمان وویل: عاتکی راځه تاته به لاندی یوه بڼه لینده او له غیشو ډکه کڅوره
 هم په لاس درشی، که دی خوبه وه نو زه تومانچه هم درکولی شم.
 : نه تومانچه باید له تا سره وی.
 دوی لاندی بنکته شول، د سلمان نور ملگری د بنځو په مخکی توره ایستلی
 ولاړ ؤ او د عتبه مور هغوی ته زاری کولی او ویل یی: ما د ټولو صندوقونو کلی
 گانی تاسو ته وسپارلی هر څه درسره یوسی خو پر مورې رحم وکړی.
 سلمان وویل: مورې د زوی د گناهونو سزا د هغه مور او خور ته نشو ورکولی،
 خو دا مجبوری ده چی مورې تاسو همداسی خلاص نشو پرېښودای. ځکه به تر څه
 ځنډه له خپل میلمه سره اوسی.
 د عتبه خور چیغی کړی: د خدای «ج» لپاره مورې له بندی سره د یو ځای بندی
 کولو پرځای په بله کوټه کی واچوی. کوم سړی چی د خپل تره د لور سره داسی
 سلوک کوی زموږ د مری د خفه کولو څخه به دریغه ونه کړی.
 سلمان وویل: که ته ژوندی پاتی کیدل غواړی نو چوپه شه. بندی ته دا معلومه
 ده چی ستا له زندی کولو وروسته به دی د تا له وینی څښونکی ورور سره مخ
 کیږی، پردی سربیره به ستاسو دری تنه نوکران هم ستاسو د ساتنی لپاره درسره
 وی.

*****

لږ ځنډ وروسته هغه د کور په بل کونج کی د یوی دروازی په مخکی ولاړ ؤ.
 ناڅاپه بهر د پښو غږ اوچت شو او سلمان خپل یوه ملگری ته کلی گانی
 ورکړی او ویی ویل: هغوی راغلل ته په بیره دروازه خلاصه کړه.
 هغه یو پر بل پسې کولپ ته دری کلی گانی ورواچولی خو پر خلاصولو یی
 بریالی نه شو، بالاخره یوه کوچنی ور ولویده او هغه زر کولپ لری کړ دروازه یی
 خلاصه کړه، په دی ځنډ کی یونس دری واړه بندیان په زغاسته راوړسول، سمعی

له خپل خسر سره وه هغی چی د مشال په رڼا کی عاتکه ولیده په منډه ورغله او ترڅنگ یی ودریده.

د سلمان په اشاره دوه حوانان چی د یوه په لاس کی مشال او له بل سره کلی گانی وی کوتی ته ننوتل او بیایی نورو ملگرو بندیان کوتی ته ورتیل وهل. سلمان خپلو نورو اندیوالانو ته وویل : تاسو بهر ودریږی موږ اوس بیرته راځو خو چی په دهلیز یی پښه کیښوده ناڅاپه یی څه په زړه کی وروگرځیدل او بیرته راوگرځید ویی ویل: یونسه! د ضحاک میرمن د عتبه له کوره تش لاس باید ولاړه نه شی هغه درسره بوزه.

سلمان کوتی ته ورننوت او سمعی زړه نا زړه عاتکی ته کتل، عاتکی وویل: ورځه سمعی! زموږ سره وخت لږ دی بیرد کوه.

د اوږدی کوتی په وروستی څنډه کی زینی بنکته تللی وی او چی دوی وربنکته شول د یوه تنگ دهلیز مخی ته پر یوه دروازه کولپ اچول شوی ؤ. کله چی د سلمان ملگری د کولپ خلاصولو هڅه وکړه نو له کوتی څخه د بندی چیغی او کریکی واوریدل شوی:

عتبه! پوهیږم چی ته می وژنی، خو زه ستا دوست یم، که راته معلومه وای چی ته به دومره په غوسه کیږی نو عاتکی ته به می د ورتلو جرئت نه ؤ کری. عتبه ما ویخښه!

دروازه خلاصه شوه او سلمان د خپل ملگری څخه مشال واخست دننه یی وکتل ویی ویل: عتبه دلته نشته، او هغه به دا هیڅ کله هم ونه غواړی چی په شپه کی ستا کریږی بنځی پریشانه کری. : ته څوک یی؟

سلمان د ځواب ورکولو پرځای یوی خواته شو او خپلو ملگریو ته یی اشاره وکړه، هغوی یو پر بل پسې بندیان دننه ورتیل وهل، بیایی مشال ور وړاندی کړ ویی ویل: عمیره! ته خپل ملگری ښه وگوره! دوی به تر یوی مودی له تاسره یوځای اوسپږی. عمیر ترڅو شیبو پوری د عتبه مور او خور ته په رډو رډو کتل، بیایی چیغی کری:

که تاسو زما د وژلو لپاره نه یی راغلی نو د خدای «ج» لپاره وواپی چی څوک یاست؟

: عمیره! ته هر شوی یی او زه په مړی وار نه کوم، خو عاتکه بهر ولاړه ده، که

هغی ستا چیفی واوریدلی او دلته راغله نو کیدای شی پردی مجبور شم چی خپله توره ستا پر مردارو وینو ککړه کړم.

: ته له سعید سره راغلی یی، د خدای «ج» لپاره هغه راوغواړه، که عاتکه هم پر ما رحم نشی کولی نو ورته ووايه چی د عتبه غوندي بی رحمه او ظالم سړی ته می د پرېښودو پرځای په خپل لاس ووژنی، زه ناروغ یم، که زما پلار مړ شوی نه وی نو په کوم جیل کی به خامخا ساه ورکوی.
: د غدارانو پای تل همداسی وی.

: زما گناهونه یقیناً د بخښنی وړ نه دی، خو زما پلار خاین نه ؤ، د هغه گناه یوازی دا ده چی د حامد بن زهره د ژوند ژغورلو هڅه یی وکړه، هغه زه د دی ظالمانو له ملگری څخه ایسارولم، خو افسوس چی پرما د تویی دروازی تړلی وی.
: که ستا پلار د غرناطی په جیل کی وی، نو امکان لری چی راخلاص کړای شی، خو ته باید هیڅکله هم دا گومان ونه کړی چی د حامد بن زهره د قاتلاتو په اړه به یی فریاد واوریدل شی.

: د دی خبری معلومات یوازی له صدر اعظم، عتبه او کوتوال سره دی چی هغه یی چیرته بندی کړی دی.

زه پوهیږم چی هغه به هم ما ونه بخښی خو که زه پردی ډاډه شم چی زما سره به عتبه او د هغه ټولو اندیوالانوته په یوه ځای د پانسی سزا ورکول کیږی نو په مرگ به هیڅ خپه نه شم.

سلمان شاته شو او ملگریو ته یی اشاره وکړه، یوه رضا کار د دروازی د تړلو هڅه وکړه، خو عمیر یوه پله په دواړو لاسونو ونیوله او په پوره زور یی کش کړه، او بهر ته راووت ویی ویل:

د خدای «ج» لپاره ودریږی! ما درسره بوزی، زه به د غرناطی په ترټولو لویه څلور لاری کی ودریږم او په خپلو نه بخښونکو گناهونو به اعتراف وکړم. زه د خپل مرگ څخه پخوا دا راز افشا کول غواړم چی ابو القاسم هغوی ته د سرپناه کولو څخه دمخه د غرناطی دښمن ته سپارلو پرېکړه کړی ده، او له سینتافی څخه په سلگونو جاسوسان غرناطی ته راننوتی دی.

په زینه کی د عاتکی غږ واوریدل شو: ته څه کوی، موږ کله د سعید د پلار قاتل ژوندي پرېسودلای شو؟

سلمان چی مخ ورواړاوه ویی لیدل چی عاتکی غشی په لینده کی ایښی او له

غوسې نه لرزېږي...

منصور دوه گامه تری مخکی و، هغه ور وړاندی شو سلمان یی ترمې ونیو او ویی ویل: ته له مخی لری شه!

سلمان خپلو ملگرو ته اشاره وکړه او هغوی په یوه او بله خوا لری شول، عمیر جگ شو له پښیمانی څخه په ډکه لهجه یی ویل:

عاتکی ودرېږه زه پوهیږم چی د رحم وړ نه یم، زما د ژوند هیڅ اړخښت او قیمت هم نشته، خو زه په دی جیل کی د سپی په مرگ له مړ کیدو څخه ستا په لاس وژل کیدل غوره گنم، د خدای «ج» لپاره له دی ځایه زر د وتلو هڅه وکړه او که د سعید د پلار کوم ملگری درسره مرسته کولی شی نو ورته ووايه چی سمدستی مو له سمندر څخه پوری باسی، که نه نو هغه ورځ لیری نه ده چی دښمن پر غرناطه قبضه وکړی او ستاسو پرمخ د اندلس څخه د وتلو ټولی لاری بندی شی، تاته معلوم، نه ده چی ستا په باب د عتبه ارادی څومره خطرناکی دی، هغه به ستا په لتون پسی اندلس لوښت په لوښت تریښو لاندی کړی.

عاتکی! پرما د تقدیر وروستی احسان همدا کیدای شی چی ته می په خپل لاس ووژنی، خو د خدای «ج» لپاره له دی ځایه ووزه!

عاتکی د څه ویلو پرځای لیندی برابره کړه او غشی یی ورو ورکش کړ، د هغی لاس رپویدل، ناڅاپه سلمان مخی ته ورغی ویی ویل:

عاتکی! چا چی په خپلو لاسو خپلی مری ته د غرغړې پری اچولی وی پر هغی تاته د غشی د ضایع کولو ضرورت نشته، ده ته به د عتبه په لاس مرگ ستا له غشی څخه دردناک وی.

عاتکه راسنبال شوه ویی ویل: د خدای «ج» لپاره ته یوی خواته شه، زما د زره نا زره توب سبب دا نه و چی د خپل تره پر خاین زوی می رحم راغی، د حامد بن زهره له وژلو وروسته زموږ ترمنځ د وینی ټولی رشتی غوڅی شوی، ما غوښتل چی له مرگه وړاندی څو شیبی هغه په غور ووینم، خو دغه بدبخته اوس هم گومان کوی چی زه یی د خبرو تر اغیزی لاندی راغلی یم.

سلمان دویم ځلی لری شو، خو پخوا له دی چی عاتکه غشی خوشی کړی منصور په یوه ټوپ ځان ور ورساوه او یو خنجر یی د هغه په زړه کی تر موتی پوری ښخ کړ. له دی سره د عاتکی له لیندی څخه غشی خوشی شو او د هغه تر شاه رگ بوټ وخت.

عمیر تالونه وخورل شاته ولاړ او بیا ستونی ستغ وغورځید او لغتی یی وهلی. منصور سلگی وهلی او سلمان ته یی وکتل ویی ویل: ما وبخښی خودا زما فرض ؤ.

سلمان په ډیره مینه د هغه په اوږه لاس کیښود او خپلو ملگریو ته یی اشاره وکړه او هغوی دروازه کولپ کړه.

له کوتی نه چی راوتل سلمان په بیره د بیرون انگر په لوری روان شو، سمعی یوه غوته په غیبه کی نیولی ولاړه وه، د هغی خسر او یو بل ملگری یی هم څو گامه شاته وو او درانه پسته یی پراوړو وو. د دوی وضعه داسی وه چی له لری ښکاریده چی غوتی یی درنی دی، سمیعه هم په یوه ډډه کپه روانه وه، هغی هم خپلی زړی جامی په نویو بدلی کړی وی.

عاتکې چی د مشال په رڼا کی ورته وکتل ویی ویل: ماته خو داسی ښکاریده چی له کوره کومه بله ښځه راوتلی ده.

هغی ځواب ورکړ: ما فکر وکړ چی د یوی سوالگری په جامو کی که له تاسو سره سفر کوم نو عجیبه به ښکاری، بیا هم ما د دی جامو څخه پرته د کور د ښځو په هیڅ شی لاس نه دی لگولی، د هغوی گانه می هم پریښوده، ما خود عتبه له صندوق څخه یوازی دوی کڅوړی راواخستلی.

لږ ځنډ وروسته چی دوی طبیلی ته نژدی ورغلل هلته یوه تن پر اسونو زینونه تړلی او تیار ولاړ ؤ.

سلمان په بیره د خپل ملگری نه لاسه مشال راواخست او په ځمکه یی وغورځاوه او د دوی ترمخ شو چی کله د بهرنی دروازی درشل ته نژدی شول او بیا لږ ځنډ وروسته ټول له بهرنی دروازی څخه ووتل پنځه تنه د سلمان ملگری پلې روان شول او لږ ځنډ وروسته د ونو هغه ځای ته راورسیدل چی یوه رضاکار له نورو اسونو سره د دوی انتظار کاوه، او بیا ټول پر اسونو سپاره شول او مزله ته یی دوام ورکړ.

*****

د ویگا څخه د راستنیدو په وخت کی د یونس پرځای پخپله سلمان د خپلو اندیوالانو لارښونه کوله، د سینتافی له سرک څخه لږ لری یوه ویجاړ باغ ته نژدی سلمان خپل اس ودراره او مخ یی ور واړاوه په ورو یی وویل:

تاسو لږ دلته تم شی زه به اوس احوال درته راوړم. یو سری ناڅاپه د باغ له

یوی ځنډی څخه رابنکاره شو اووی ویل:
صیب! موږ دلته یو، خوستاملگری موچی ډیرو لیدل اټکل موکاود چی
کوم لښکراروان دی.

عثمان د بلی ونی له ډډی څخه رابنکاره شو وړاندی ورغی د سلمان داس
جلب بی ونیو ویی ویل:

صیب! وړاندی څه خطر نشته خو آغا ویل چی که څوک درپسی راوتلی
نه وی نود دروازی تر خلاصیدو پوری همدلته انتظار وکړی.
هغه تراوسه همدلته دی؟

: صیب! هغه چی ته رخصت کړی ولاړ اونژدی نیمه شپه بیرته را-
غی تاسو باغ ته ولاړ شی زه به هغه ته احوال ورکړم، که ضرورت شونو
موږ له وخته مخکی هم دروازه خلاصولی شو خو غوره داده چی زموږ له
خوا دڅه ناکراری احساس چاته پیدا نه شی، تاسو خوپه خیر راغلی که نه!
هوکی، ته ورځه!

عثمان دسړک په لور گړندی شو او هغه خلک له اسونو څخه پلې شول او بیا
ته ننوتل، بیا سلمان یونس ته وکتل ویی ویل:
یونسه! اوس تاته ددی ضرورت نشته چی له موژسره غرناطی ته
ولاړشی، ستا پلار به دخپل زوی لیدو ته ناکراری، عثمان ته د غرناطی
څخه بهر هغه کلی معلوم دی چی ستا ورور مووررسولی دی، که ته سیدستی
هله ورتلل غواړی نو له عثمان پرته خپل یو بل ملگری هم درسره
استولی شم، موږ چی کوم اسونه دعتبه له طبیلی څخه راوستی دی هغه
بنار ته بیول خطر لری، که عتبه ته دا احوال ورغی نو هغه به ستاسو په لټون
پسی غرناطه لویشته په لویشته وگوری.

دیونس پرځای یی پلار ځواب ورکړ:

صیب! که ستاسو اجازه وی نو یو د شیبه به هم موږ دلته ایسار نه شو.

که ضحاک سفر کولای شوای نو په هغه کلی کی به هم پاتی نه شو.
سلمان وویل:

ته داسی مه گنډه چی ستاسو دیوه خوندي حای ته رسولوله وعدی نه منکریم، زه به په غرناطه کی زیات ایسار نه شم، که تاسو زما انتظار کولی شی نو امکان لری دافریقا تر څنډو پوری موورسوم، که نه نو په غرونو کی داسی خلك شته چی تاسو ته پناه درکړای شی زمورې ملگری به تاسو له هغوی سره کوم چاته وسپاری.

بوداوویل: په الفجاره کی زمورې داصلی بادار دقوم زیات خلك اوسپری د المریه په لاره کی هم دهغوی دکورنی څوکلې شته، پرمورې ستاسو له دی څخه لوی احسان څه کیدای شی چی د دوزخ له اور څخه موورغورلو اودلته مووراوستو.

لږ څنډ وروسته عثمان له خپل بادار اودری نورو کسانو سره ور ورسید اوچی پرختیخ افق دسباسترگه رابریدله دوی له باغ څخه ووتل اودعتبه نوکران یی له عثمان اویوه بل رضاکار سره رخصت کړل.

سلمان عثمان ته وویل: ته به دادواړه اسونه له شیخ ابو یعقوب سره پریردی او پلی به بیرته راځی.

صیب ماته معلومه ده چی مورې به ددینمن پر اسونو سپاره بیرته نشو راتلی خومورې ته دپلی راتگ ضرورت نشته ددی په بدل کی به مورې دوه نوراسونه ترلاسه کړای شو، که ستا اجازه وی زه به دی کورینو خیرت هم معلوم کړم.

داد سلمان دزړه غږ و ویی ویل:

هوکی! بدریه به دعاتکی او منصور په اړه ډیره اندینمنه وی ،
خوستا رومبنی کاربه ددی خلکو رسول وی ابو یعقوب ته زما له لوری داپیغام ورسوه چی ضحاک زمورې له لوری آزاد دی، مورې ته ددی خلکو

له مرستی پرته دعاتکی اومنصور ژغورل ممکن نه وو، داهم امکان لری چی عاتکه اومنصور کومه ورځ ناڅاپه دهغوی کورته ورشی اوبنایی زه هم په بیرته ستنیدو کی د دوی پرکلی ورشم.

کله چی یونس اودهغه نور ملگری پراسونو سپریدل نو سمعیی دعاتکی لاس بیکل کړ وی ویل:

خوری! بنایی بیا د دواړو دیدن ونه شی خوزما دژوند هره ساه به ستالپاره د دعاگانو په خوشبویی تازه وی، داژمنه کوم چی ضحاک به هم دژوند تر وروستی سلگی ستا احسان هیر نه کړی.

بیا هغه پراس سپره شوه او په خپلو ملگرو پسی روانه شوه

*****

سلیمان تر لږ ځنډه په هغوی پسی کتل بیا یی عبدالمنان ته وکتل وی ویل: اوس زه له تاڅخه دښارد وضعی په باب پوښتنه کوم دابو القاسم پراتگ خوپه ښار کی څه نوی هنگامه جوړه نه شوه؟

نه. نه! په ښار کی له دی پرته بله فوق العاده خبره نه وه چی ابو القاسم د خپلی مانی پرځای الحمرا ته ولاړ بیا لږ ځنډ وروسته چی کله هغه خپل کورته بیرته ستون شو هلته دښار وتلی خاینان دده هرکلی ته راتول شوی وو. دی خلکو له ماښامه ترهغه مهال انتظار کړی و، بیا چی زه نیمه شپه له خپلو ملگرو سره د یوه پټ مجلس څخه وروسته بیرته راتلم نود ووروستی خبر له مخی دابو القاسم په کور کی دهغه دملگرو غونډی جریان درلود. دصدراعظم دساتونکی دلی یو افسر زمور ملگری دی، دهغه په مرسته موهلته دراغونډو شویو وطن پلورونکو لست برابر کړی دی، کو توال اود حکومت څو نور مهم کسان هم پکی شریک وو. خو پر مانی کلکه پهره ولاړه وه، ځکه تراوسه بیا مور ته معلومه نه شوه چی څه مشوری وشوی، خو تیا می هم باور دی چی تر سبا پوری به

هیخ خبره هم له مورځه څخه پته پاتی نه شی.
په خاینانو کی ځینی داسی هم دی چی مورځه ډیر څه تری معلومولی شو.

: که کوتوال هلته و نو تاسو ته ددی ضرورت نشته چی په وروکو ونس پلورونکو پسی مندی واخلي.

:تاسو ډاډه اوسی که ددی ضرورت شونودورمیرله غوڅولو به یی دریغ ونه کړو اوس تاسو پراس سپور شی زمورځ نور ډیر ملگری اودپوځ دوه تنه افسران ستانتظار دی خواوس دروازه خلاصیدونکی ده اومورځ ته ددوی دمرستی ضرورت نشته.

بیا هغه رضاکارانو ته وویل:

تاسو مخکی ولاړ شی خپل سامان په گاډی کی کیږدی، رضاکاران یو یو ولاړل.

څو دقیقی وروسته سلمان، منصور او عاتکه په عبدالمنان پسی شول، دوی له دروازی څخه نژدی پنځوس گامه لری وو چی په پوځی جامو کی یو ځوان په منډه دوی ته ورغی اولاس یی پورته کړل ویی ویل: تاسو دلږ ځنډ لپاره له سرک څخه لری شی، عبدالمنان پوښتنه وکړه: څه خبره ده؟

:داندیښنی څه خبره نمشته، پهره دارانو ته حکم شوی چی دحکومت څو کسان سینتافی ته روانیږی ځکه خو عام خلک دلږ وخت لپاره تم کړی. سلمان د دروازی لوری ته وکتل، وسله والو کسانو پر سرک راتول خلک یوی او بلی خواته لری کول. پنځه دقیقی وروسته دچارگام اسونو دپښو تریپهار واوریدل شو اودستر گو په رپ کی لس تنه سپاره تیر شول. پوځی افسر وویل: اوس تاسو په ډاډه زړه تلای شی، عبدالمنان ور وړاندی شو ویی ویل: زما په گومان داهماغه خلک دی چی دشپی دابو.

القاسم داستونکی دلگی سره راغلی وو.
خوخوانان له دوی سره ملگری شول، له دروازی څخه لږ لری دوه
سپاره دریدلی وو، یو سپورپلی شو اس بی عبدالمنان ته ورکړ او هغه
پری سپور شو.

له بدريې سره بيا ليدل

سعید په داسې حال کې چې نه وینې و او نه ویده په کوټه کې یې د چا د راتلو احساس وکړ، هغه پر لټ واوښت او سترگې یې وغړولې او بیا څو شیبې نه پوهیده چې خوب وینی که وینې دی.

دروازه خلاصه وه او عاتکه او منصور نژدې ورته ولاړ وو او سترگی یې له اوښکو ډکې وې.

هغه په کمزوري غږ وویل: عاتکی، عاتکی! او بیا جگ شو دواړه لاسونه یې منصور ته ور وغځول.

منصور سلگی وهلی او ورسره تر غاړې وت، ماما جان! نور موږ ته څه نظر نشته، نور مو له عمیر څخه بدل واخست هغه وژل شوی دی!

د سعید سترگی د عاتکی پر څیره میخ وې، هغې د منصور پر سر لاس راتیر کړ وې ویل: عاتکی کښینه!

هغه ده ته نژدې پر کرسی کیناسته او خپل لږزانده لاس یې د هغه پر تندي ور کیښود.

: زما تبه نشته، عاتکی! زه ډیر مضبوط یم، او اوس خو می پردی باور راغی چې د خپلې عاتکی په ژوند ماته مرگ د کتلو جرئت نشی کولی.

د سعید پر شونډو موسکا وه، خو سترگی یې په اوښکو همجنی وې، عاتکی د خپل ټیکرې په پیټکه د هغه اوښکې پری پاکې کړې.

بیا ناڅاپه سعید د هغې ښکلی لاس ونيو او شونډې یې پری کیښودې.

: عاتکی! ما څو ځلې ته په خوب کې ولیدې، اوس هم له سترگو غږولو څخه پخوا زه ستا په ملگری چیرته روان وم. ته دلته څه ډول راوړسیدی؟ منصور دی چیرته وموند او عمیر څه ډول ووژل شو؟

عاتکی خُواب ورکړ: سعیده! دا د تقدیر یوه معجزه ده چی ته اوس مور د لته وینی، مور د عتبه په جیل کی وو. منصور وویل: ماما جانه! مور سلمان کا کا د هغه له جیل څخه را خلاص کړو، عتبه په خپل کور کی نه و. که نه نو هغه به یی هم ژوندی نه و پریښی.

: سلمان چیرته دی؟ سعید په اندیښنه وپوښتل.

عاتکی خُواب ورکړ: هغه له مور سره راغلی و، او ستا له یو نظر لیدو وروسته بلی کوتی ته تللی.

: زه ویرېم چی هغه زما له لیدو پرته ولاړ نشی. زه هغه ته ډیری خبری لرم.
عاتکی وویل: سعیده! داسی کله گیدای شی چی هغه ستانه له پوره ډاډ تر لاسه کولو پرته ولاړ شی، هغه ویل چی زه به په مناسب فرصت ورسره خبری وکړم، اوس ته پر یوزه.

منصور یوی خواته شو او سعید د عاتکی په ټینگار هر پر بالبت کیښود او ویی ویل:

عاتکی! ستا به باور رانشی خو پرون ماښام ما په انگر کی دری ځلی چکر وواهد، او اوس زه داسی احساسوم چی / د سیرانو دا تر لپوری څوکی «مولای حسن څوکی» پوری منده وهلی شم.

سعید موسکل خو ناخاپه یی پر څیره مایوسی خپره شوه ویی ویل:

: عاتکی! ماته ټوله کیسه واوروه، سلمان عجیب سړی دی ماته یی دا هم ونه ویل چی هغه ستا په لته پسې ځی. بلکی ماته یی تل دا تسلی راکوله چی ته په خیر او خیریت یی او منصور به ډیز زر کورته راستون شی. عاتکی د خپل نیول کیدو او ژغورل کیدو پیښی ورته واورولی.

سعید له منصور څخه څو پوښتنی وکړی او بیا تر لږ څنډه په ژورو سوچونو کی ډوب شو، بیا یی وویل:

عاتکی! نن زه هغه خبری درسره کوم چی ښایی په عامو حالاتو کی می پرخوله نه وای راغلی:

ماته داسی معلومیږی چی سعید دوه تنه و، یو هغه چی له دی اولس او هیواد سره یی مینه له پلرونوپه میراث وری وه او هغه ته یی د اندلس لپاره مرگ او ژوند وربولی وو، چی له وړوکتوبه د اندلس یوی غیرتی لور د سترگو په هر ځل کتو کی دا پیغام ورکاوه چی مور په دی هیواد کی د آزادی ساه ایستلو لپاره

پیدا شوی یو. دا زما وطن دی او ته یی ساتونکی! په کومه ځمکه چی زما د پلار او مور وینه تویه شوی ده له همدی څخه موږ د ژوند د ټولو راحتونو او آرامیو ترلاسه کولو حق لرو خو نن زه پوهیږم چی هغه سعید مړ شوی دی بلکی، هغه مهال مړ شو چی د پلار مړی یی په یوه کنډواله کی پروت ؤ.

عاتکی په غمجنه وویل: نه، نه! سعید داسی خبری مه کوه!

هغه وویل: عاتکی! ما خبری پای ته نه دی رسولی دوهم سعید هغه دی چی د مرگ پر دروازه له ټک ټک څخه بیرته راوگرځید او اوس ژوندی پاتی کیدل غواړی. عاتکی! کله چی زه ټپی ټپی وم او زما د نظر په وړاندی له تیارو پرته هیڅ نه وو. زما په زړه کی د مایوسی، بیوسی او ذلت په دی هستوگنځای کی د څو ساه کینلو هیله هم ختمه شوی وه چی ناڅاپه می احساس کړه چی ته چیغی راته وهی ته دا راته وایی: سعید! ته د ځناورو په دی کلی کی ما چاته پرېږدی او ځی؟ او بیا ما د بی هوښی په حال کی هم د ژرند لمن ونيوله او چی په هوښ راغلم په وار وار می دا دعا کوله چی کاشکی سلمان د اندلس له پرېښودو دمخه زه ووینم او له مرگه وړاندی زه دا هیله تری وکړم چی ته عاتکه درسره بوزه!

د اندلس دغه لور باید د اولس د گناهونو سزا ونه گالی.

عاتکی په ژړه غونی آواز وویل: سعیده! ته څه وایی! تا دا څنگه سوچ کړی

دی چی زه به تا پرېږدم او ځم به؟

: زه پوهیدم چی ته به زما خبره ونه منی، خو د سلمان په راتلو زما په زړه کی دا امید را پیدا شوی دی چی خدای «ج» موږ ته مرستندوی را استولی دی او زه چی روغ شم تا به پردی قانع کړم چی په اوسنی وضعه کی ته دلته نشی اوسیدای، کله چی د اندلس له افق څخه تیاری لری شی نو تا به بیا راوغواړو.

عاتکی! زه پردی اعتراف کوم چی نن زه تر اندلس زیات ستا په باب فکر کوم، د دی لپاره نه چی د اندلس مینه می په زړه کی پلای ته رسیدلی ده، بلکی که ته غواړی چی ستا هغه سعید چی په موسکا یی مرگ قبلولی شوای خپل فرض پوره کړای شی نو د خدای «ج» لپاره زما خبره ومنه!

د سلمان کار په غرناطه کی پای ته رسیدلی دی، اوس که زما وس ورسید نو یوه ورځ به یی به نور دلته را ایسار نه کړم، تیره شپه زما کوربه او ډاکتر د لومړی ځل لپاره د زړه له تله زما سره خبری وکړی، ما چی د هغوی دا خبری واوریدل زړه می گواهی راکوی چی هغه توپان چی پلار جان غوښتل ویی دروی

دیر گړندی زموږ په لور را الوتی دی.

نن د غرناطی اولس یو قوم نه دی بلکې د میړو یوه رمه ده چې لیوان خپل شپانه گټی، پر موږ عذاب پیل شوی دی، د دی وروستی حجت په هماغه ورځ پوره شو چې پلار جان یی شهید کړ.

عاتکی! ته پوهیږی چې عتبه څوک دی او که خدای «ج» مه کړه دښمن غرناطه ونیسی نو څومره نور عتبه ته ورته کسان به پیدا شی.

لږ فکر وکړه! په هغه وخت کی به ته له څه وږ حالاتو سره لاس او گریوان وی؟ زه منصور هم له تا سره استوم، نن به له سلمان سره زما خبری پر همدی موضوع وی او زما باور دی چې هغه به زما خبره رد نه کړی.

عاتکه ناڅاپه نرمه شوه ویی ویل: که ته امر راته کوی نو زه په سمندر کی ځان غورځولو ته هم تیاره یم، خو زما او ستا لپاره خطر یو شان دی، او چې څومره ته زما په باب انديښمن یی همدومره سلمان ستا په اړه پریشانه دی. موږ په هیڅ صورت هم تا یوازی نشو پرېښودای. سلمان ویل چې ته به دیر زر د سفر کولو وږ شی او که ته سمدرستی په غرناطه کی د خطر احساس کوی نو موږ دری څلور ورځی بهر هم د پناه لپاره ځای موندلی شو، کله چې ته د سفر وږ شی نو بیا به موږ د غرونو په لوری ولاړ شو او بیا چې کله داسی ځای ته ورسیدو چې زما باور شو چې نور له دښمن څخه تاته څه خطر نشته او ستا پاتی کیدل په اندلس کی ضروری دی، بیا به زه او منصور د افریقا پر ساحل یا د روم د سمندرگی په کوم ټاپوکی ستا انتظار کوو.

: عاتکی! خدای «ج» ته دعا کوه چې سبا ته زه روان شم، زه پوهیږم چې په غرناطه کی زما ایساریدل زما د حان لپاره نه بلکې د خپلو ملگرو لپاره هم خطرناک دی.

سعید جگ شو دروازی پلو ته ولاړ.

عاتکی تری وپوښتل: ته چیرته روان شوی؟

: زه له سلمان سره خبری کوم.

: ته لږ آرام شه، منصوره! ته دننه ورشه خدمتگاره راوله، هغه به دی بلی

کوټی ته بوزی

*****

لږ ځنډ وروسته سعید د سلمان کوټی ته ورننوت. له هغه سره هغه وخت پر

جمیل برسیره یو نا آشنا ناست و، هغوی جگ شول، په نوبت یی له سعید سره په غیږو ستړی مشی وکړل، جمیل نا آشنا سرې معرفی کړ دی عبدالملك دی د ده کور المریی ته نژدی دی، له هغه ځایه دی د غرناطی د وضعی معلومولو او د خپل پلار د دوستانو د احوال لپاره راغلی دی. د المریه د جگړې په وروستیو شپو کی د ده پلار د جگړې د سالار مرستیال و. په غرناطه کی یوسف او ځینی نور پوځی افسران هغه پیژنی.

سلمان وویل: تر اوسه ته باید له گرځیدو راگرځیدو ډډه وکړی.
: ورور جانه! زه بلکل روغ یم اوس ډاکتر هم له دی پابندی څخه خلاص کړی

یم.

سلمان وویل : بڼه کنسینه! زه اوس وزگار یم.

بیا یی پام عبدالملك پلو واراوه، ستاسو د کلی شمال ته څو سمخې هم وی چی کله کوچیان په کی اوسیدل او لویدیځ پلو یوه وړوکی شرشره په یوه خوږ کی توییږی او څو میله لاندی له سمندر سره گډیږی نو تاته د نور څه ویلو ضرورت نشته، ما ستاسو کلی لیدلی دی او هغه ټوله سیمه چی په وړکتوب کی په کی گرځیدلی یم زما په سترگو کی گرځی، که ضرورت شو ستا د کور پیدا کول راته آسانه دی. که نه نو دا خبر په خامخا درته ورسپیږی، چی ستا ملگری له ما سره په کوم ځای کی لیدای شی، زما لخوا چی کوم سرې تاسو ته درځی هغه به ستلسو په کلی کی نا آشنا نه وی.

: ته د هغه نوم نشی اخستی!

: ته زما او یوسف تر لیدو پوری انتظار وکړه بیا به له تانه هیڅ خبره پته پاتی

نه شی.

سلمان دا وویل بیا یی جمیل ته مخ راواراوه زیاته یی کړه:

ته دوی ته ووايه چی زه څومره زر له غرناطی څخه وخنوځیږم غوره ده او سعید هم زر تر زره له غرناطی باید ووستل شی. که له هیأت سره د ده استول ضروری وی نو تر څو چی دی د اوږده سفر توان پیدا نه کړی موږ به ورسره په کوم ځای کی پاتی شو.

سعید وویل: زه په همدی خبره له تا سره مشوری ته راغلی یم، د عاتکی او منصور خبره تر ما څو ځله مهمه ده، عتبه او ملگری به یی د دوی په لټه پسې ځمکه او اسمان گز کړی، او که غدارانو ناڅاپی دښمن ته د غرناطی دروازی

خلاصې كړې نو بيا به دوی ته د تيببتي لارې بندي شي. په دغسی وضعه كی د غرناطی په نسبت په غرنیو كليو كی دوی څو څو چنده خوندي وی.
سلمان وويل:

سعیده! ته ډاډه اوسه زه به پر كېنستی هغه وخت گام اېږدم چی د عاتکی او منصور په باب پوره ډاډه شم، او دا كیدای شی چی په راتلونكو څو ورځو او یا څو ساعتونو كی وضعه دا ایجاب نكړی چی یو ځای سفر وكړو، او عاتکه به له تا څخه دمخه او یا وروسته له دی ځایه روانیږی او بیا دا هم امکان لری چی منصور او عاتکه هم په جلا جلا لارو غوره كولو اړ شی، نن ماسپښین به زه له یوسف سره ووينم، ولید به هم له هغه سره وی كه موږ ناڅاپه څه پریكړه وكړه نو تاسو ته به خبر دركړو زه یوازی دا غواړم چی كه منصور جدا سفر ته اړ شی او یا بی څو ورځی له تا څخه د جلا كیدو اړتیا حس شی نو ته به انديښمن كیږی نه.

سعید وموسكل ویی ویل: زما وراره له یوه ازموښت څخه راوتلی دی اوس زما دا هیله ده چی تاسو بی درسره بوزی، هغه غواړی چی یو مانو شی او زه دا احساسوم چی په راتلونكی كی به تركانو ته زموږ د مرستی لپاره څو بیږی چلوونكو ته اړتیا وی.

جمیل وويل: صیب! اوس موږ ته اجازه راکړه، ابو الحسن او یا د هغه نوكر به تا ماسپښین مهال د جومات دروازی ته ورسوی، هلته به ستا لپاره گادی ولاره وی. او كه زه پخپله را نه غلم نو عبدالمنان یا د هغو رضاكارانو څخه به یو څوك درته راواستوو چی د ویگا په عملیاتو كی ستا ملگری وو.

د عبدالملك او جمیل څخه وروسته سعید هم له کوتی راووت او سلمان پر خپله بستره وغځید، لږ ځنډ وروسته په درانه خوب ویده شو.

*****

كله چی د سلمان سترگی وغړیدی منصور بی د بستری ترڅنگ ولاړ و د هغه شاته یوه نجلی خپ خپ له کوتی څخه وتله، سلمان د هغی د جامو له یوه څرك څخه زیاته ونه لیده.

هغه راپورته شو كېښناست ویی ویل: راځه منصوره! زما په گومان چی ډیر زیات ویده شوی یم.

: اوس ماسپښین دی، خور جانه او ماما جان دوه ځلی ستا لیدو ته راغلل، عاتکی خور ویل خدای جل جلاله د وكړی چی ستا طبیعت ښه وی... اوس ډاكتر

هم راغلی ؤ. له هغه سره میلمه هم ؤ.

: ما نوکرانو ته ویلی وو چی که چا زما پوښتنه کوله او راغلل نو ما سمدستی راوینس کړی.

: عاتکی خور غوښتل راوینس دې کړی خو طبیب ایساره کړه او میلمه هم ویل چی خوب ته یی اړتیا ده.

: میلمه چیرته دی؟

: همدلته دی زه به یی راخبر کړم، او بیا منصور په منډه له کوتی ووت.

یوه نوکر له دروازی څخه وروکتل ویی ویل:

: صیب! ډوډی راوړو!

: هوکی رایی وړه!

نوکر بیرته ستون شو.

سلمان غرناطی ته له راتگ وروسته د لومړی ځل لپاره د لوږی احساس وکړ. هغه د لاس او مخ له مینځلو او د جامو له بدلولو وروسته بیرته په کرسی کیناست.

نوکر د ډوډی پتنوس راوړ او د ده مخی ته یی په یوه میز کینهود ویی ویل:

: صیب! اوس ډیره ناوخته ده، ما سهار د ناشتی لپاره پاڅولی خو ته ویده

وی.

سلمان وویل : لکه چی کوم میلمه له ما سره لیدل غوښتل هغه خو به تللی نه

وی؟

: نه صیب! میلمه همدلته دی وایی چی ته یو ځل په ډاډه زړه ډوډی وخوره.

سلمان د عبدالمتان او یا د هغه د کوم استازی نه علاوه د عثمان د راتلو انتظار هم کاوه، زرزر یی ډوډی وخوړه او نوکر ته یی غږ وکړه بیا یی ناڅاپه داسی احساس کړه چی دی لکه چی خوب وینی، بدریی د خپلی لور لاس په لاس کی نیولی و او کوتی ته ورننوته. سلمان څو دقیقی په ردو ردو هفی ته کتل او بیا یی ناڅاپه سترگی ښکته واچولی.

اسما زړه نا زړه وړاندی ورغله ویی ویل: مورجانہ می وایی چی تا زموږ لپاره

ډیر زحمتونه وگالل.

سلمان په مینه د هفی پر سر لاس راکش کړ بدریی ته یی وویل:

مهربانی وکړی! زما تر اوسه باور نه راځی چی تاسو دلته راغلی یاست، عثمان

مو ولید؟

: هوکی! خو که هغه موږ نه وای لیدلی هم ما دلته د راتلو کلکه اراده کړې وه.

زما په خیال کې په وار وار دا راگرځیدل چې که تاسو ناڅاپی روان شی نو بیا به مو ونه لیدای شو.

دا کیدای شوی چې وضعی زه ناڅاپی تلو ته مجبور کړی وای خو له تاسو سره له خدای پامانی پرته به ماته د اندلس پرېښودل یو لوی ازموښت و. او بیا به زما سره تر وروستی سلګۍ دا امید و چې یوه ورځ به خامخا بیرته راځم.

د وی بیا تر لږ مخینه چوپ وو بیا بدریی دخبرو د موضوع بدلولو لپاره وویل: زما عاتکی او منصور ته ډیره اندیښنه وه، جعفر هره ورځ ماته راتلو، که ما نه وای ایسار کړی نو پر ویګا به یی له حملی دریغ نه و کړی. نن چې زه دی لوری ته راتلم د ده د ډاډ لپاره می د خپل کلی یو سړی ور واستاوه او هو رښتیا! بدریی بیا په بیره لاس جیب ته کړ یو کاغذ او یوه گوته یی چې د ورښمو په دسمال کې نغښتی وو راوايستل سلمان ته یی وړاندی کړل ویی ویل:

عثمان دغه لیک او گوته غوښتل پخپل لاس تاسو ته وسپاری، خو له لږ انتظار وروسته یی دا امانت ماته وسپارل.

سلمان پر لیک لند مضمون ولوست ویی ویل:

: تا دا لیک لوستی دی؟

: هوکی ما ویل چې که کوم مهم احوال وی تا باید راوبښ کړو، داسی معلومېږی چې د ضحاک په ذهن کې لوی بدلون راغلی دی، ما پر گوته د عتبه نوم هم ولوست.

سلمان له دسمال څخه گوته راوايستله چې ویی لیده ویی ویل: زما په گومان د هغه د خپلی خوښی وړاندیز اصلی سبب د هغه میرمن ده.

: هوکی! عثمان ویل چې کله هغی ولید په ژړا شو او ابو یغقوب ته یی ویل چې د دغسی سړی لپاره زه خپل سر قربانولو ته تیاره یم.

: د دی گوتی په واسطه موږ د کوتوال په غاړه کې پری اچولی شو.

بدریی په اندیښنه وویل: د خدای «ج» لپاره دکوتوال مسئله هغو خلکو ته پرېږده چې هغوی یی تر تا په اسانی راقابو کولی شی، له ماسره وعده وکړی چې تاسو به نور د هغو ملګرو له مشوری پرته هیڅ گام نه اوچتوی چې ته هغوی ته

یوه لویه تکیه شوی یی.

سلمان وویل: ته فکر مه کوه! نن زما له دریم کس سره ملاقات دی، او وعده کوم چی د هغه د هدایاتو پر خلاف به څه گام اوچت نه کرم.
: دریم سړی! زما پوره باور دی چی هغه به تاته غلطه مشوره درنکړی، ته هغه پیژنی چی څوک دی؟

: تر اوسه می ورسره لیدل نه دی شوی خو زه د هغه په باب ډیر معلومات لرم، د هغه نوم یوسف دی او د موسی بن ابی غنمان له نومیالیو سالارانو څخه و.
بدریی وموسکل ویی ویل: زما باور و چی له یوسف پرته بل څوک نه دی، هغه د ماما ډیر اندیوال و، او په وړوکتوب کی ما او ولید د هغوی په کور کی لوبیدلی یو. د هغه میرمن زما سره ډیره مینه کوله، د جگړی په وخت کی د هغه یوازینی زوی شهید شو.

هغه څو شیبی چوپه شوه بیا سلمان په غمجنه لهجه وویل: بدریی زه داسی احساسوم چی د تلو وخت می نزدی شوی دی، امکان لری زه په کوم سبب بیرته دلته را نه شم، ما له تا سره ډیر څه ویل غوښتل خو اوس چی زه د خپلو احساساتو د ترجمانی لپاره په کومو الفاظو فکر کولی شم هغه پر یوه لنډه دعا پای ته رسیږی.

بدریی! سلمان د لومړی ځل لپاره د هغی نوم واخست.

: زه الله «ج» ته دعا کوم چی ستا ملگری او ساتندوی شی، او زه کومه ورځ تاته له دی پیغام سره راشم چی د اندلس کښتی د گردابه راووته، د ماضی تیاری لری شوی، او د نوی سهار رڼا په ځلیدو ده.

اسماً وویل: کاکا جانه! که ته ناڅاپی بیرته روان شوی، نو زه به دی هره ورځ انتظار کوم او چی بیرته راغلی بیا به دی پری نژدم چی ولاړ شی.

بدریی سلمان ته وکتل په سترگو کی یی اوبنکی راغلی ویی ویل: کله کله زه داسی گنم چی بنایی له موږ نه د دعا وختونه تیر شوی دی، ما اوریدلی دی چی د قیامت په ورځ به هیڅوک د بل چا پوښتنه نشی کولی. خویندی به خپل ورونه هم ونه پیژندلی شی، او میندی به د خپلو اولادونو پر کرپړو خپل غوږونه کانه کړی، خدای «ج» دی وکړی چی دا عذاب لری شی که نه نو په موږ چی کوم وخت را روان دی دا به له قیامت څخه کم نه وی.

خو پردی برسیره زه دا احساسوم چی کله زموږ په مخ کی د مایوسی له تیاریو

پرته هیڅ نه وی هم زموږ سترگی به ستا په لته کی سرگردانی وی، او چی کله د مرگ له ویری زموږ مغزونه جام شی او تیر وختونه د یوه خوب په بڼه شی، بنیایی هغه وخت هم زه اسماً ته دا تسلی ورکړم چی یوه ورځ به یو شریف او زړور انسان زموږ احوال واخلي.

ابو نصر کوتی ته ورننوت، دوی قول په احترام پاڅیدل هغه وړاندی ورغی سلمان ته یی لاس ورکړ وی ویل:

تاسو مهربانی وکړی! سهار دی د لیدو لپاره راغلی وم، خو ته ویده وی، زه تاته مبارکی وایم، خبر شوم چی یوسف ورللی یی.

: هوکی! زه لږ ځنډ وروسته هغه ته ورځم، او له تا څخه دا پوښتنه کوم چی سعید به تر څه وخته د سفر وړ شی؟

ابو نصر ځواب ورکړ: که کوم معمولی سفر وی نو تر دری څلورو ورځو پوری به پر اس د سپریدو جوگه شی، خو د اوږده سفر لپاره هغه باید څو ورځی نور هم استراحت وکړی، د هغه یوزخم تر اوسه پوری بڼه نه دی روغ شوی.

سلمان وویل: زما مطلب دا دی چی که ناڅاپی د دی ضرورت پینس شی چی دی باید چیرته ولاړ شی نو د مجبوریت په وخت کی به څو میله پر اس سفر ده ته څه تاوان نه کوی؟

: د مجبوری په حالت کی موږ هر ډول خطر باید وزغمو خو که سفر داسی وی چی په هغه کی د اس ځغلولو ته ضرورت نه وی نو هیڅ د اندیښنی خبره نشته، یوازی احتیاط ته ضرورت دی نن د هغه وضعه بڼه ده، خو بیا هم هغه تر اوسه ډیر کمزوری دی.

: زموږ هڅه به دا وی چی هغه ډیر آرام وکړی، خو په بدو حالاتو کی به دا مجبوری وی. ځکه زه غواړم چی کومه دوا هغه ته ضروری وی باید د سفر په وخت کی هغه له موږ سره وی.

ابو نصر وویل: د هغه لپاره به د پتی ترلو سامان او د دوا کڅوره تل تیاره وی او په هغی کی به ضروری هدايات هم وی.

سلمان وویل: زه ستا څخه مننه کوم چی زما د زړه بوج دی لهرې کړ.

ابو نصر وویل: که له ولید سره ستا ملاقات وشو نو دا تینگار پری وکړه چی هغه ته د بل کوم دولت پرځای د یوسف کور ترټولو خوندي ځای دی.

ابو الحسن د دروازی له ټک ټک وروسته کوتی ته ورننوت او سلمان ته یی

وویل:

صیب! مازدیگر کیدونکی دی، حُکه خوتاسو تیاری نیسی!
ابو نصر وویل: زویه! ته چی له ده سره روانیږی باید زیات پام وکړی:
پلار جانه ته چورت مه وهه! نیم ساعت وروسته سلمان له یوه رضا کار سره
په گاډی کی ناست و.

دریم کس

گادی د یوه کور په مخکی ودریده د سلمان ملگری وویل: ته کوز شه او نیغ دننه ولاړ شه، په درشل کی به تاته د ځان معرفی کولو اړتیا نه وی. سلمان بنکته شو او د کور د انگر د دروازی په لوری ورغی، ناڅاپه ولید رابنکاره شو او ورغی ده ته یی په مینه لاس ورکړ ویی ویل: راجه! هغه دننه ستا انتظار کوی، لومړی ته له هغه سره وگوره وروسته به موږ بیا سره غږیږو!

دوی بیا له یوه پراخ انگر څخه چی یوه لوری ته یی دالان او بل ته طبيله ده تیر شول او د کور دننه برخی ته ننوتل. لږ څنډ وروسته سلمان د لاندینی پوږ په یوه کوټه کی د یوسف په مخکی ولاړ ؤ:

هغه جگ شو لاس یی ورکړ ویی ویل: زه هغه دریم کس یم! بیا یی زیاته کړه: کاشکی زموږ لیدل څو میاشتی وړاندی شوی وای او بیا دواړه غاړه غږی شول. د یوسف قد تر سلمان لږ لوړ ؤ، د پراخه سینی او غوړیدلی تندی خاوند دغه سری چی د ږیری تر نیمایی زیات وسنتان یی سپین شوی وو اوس هم د نیغ زلی په څیر بنکاریده.

د هغه مخ لږ بیضوی او وچ ؤ، ژوری ځلیدونکی سترگی یی د هوښیاری او جرئت بنکارندوی وی.

سلمان یی میز ته نژدی په یوه کرسی له کبښینولو وروسته هغه ولید ته وکتل او ویی ویل: اوس ته په میلستون کی د میلمنو خدمت کوه، دوی به لږ څنډ وروسته راورسپړی او عبدالملک ته ووايه چی خپل کار خلاص کړی دلته دی راشی. ولید بهر ته ووت او یوسف پر خپله کرسی ناست ؤ سلمان ته یی وکتل ویی

ویل:

زه افسوس کوم چی زما په سبب ستا ډیر قیمتی وخت ضایع شو.
 سلمان خواب ورکړ: زه پردی پوهیدم چی ته ډیر مصروف یی خو زه پردی
 حیران یم چی تازه کور ته رابللی یم او هغه هم په داسی وخت کی چی د حکومت
 جاسوسان دلته راتلونکی کسان بڼه لیدای شی، ما گومان کاوه چی د هری شیبی
 بدلیدونکو حالاتو به ته نور هم محتاط کړی یی!

یوسف وویل: تازه حالات داسی وایی چی موږ نور د احتیاط له پراوه تیر شوی
 یو، ته زما په اړه څه خوشباوری مه کوه، زه د هغه بدنصیبو خلکو له ډلی څخه یم
 چی په سهی وخت کی غلطی او په غلط وخت کی سهی پریکړی کوی.

کله چی په الحمرا کی د جگړی د اوربند په باب پریکړه کیدله، نو ما تر
 وروستی شیبی پردی باور درلود چی د موسی بن ابی غسان وینا به هی اغیزی نه
 پاتی کیږی، او بیا چی کله هغه د غرناطی له مشرانو څخه مایوس شو او د
 شهادت لاره یی غوره کړه نو ما له پوځ څخه استعفی ورکړه. زه به تر مرگه پردی
 خبره خفه یم چی تر وروستی شیبی زه ولی له هغه سره ملگری نه شوم.

او بیا چی کله حامد بن زهره ناڅاپه له غرناطی څخه د وتلو پریکړه وکړه، نو
 زما د شخصی فعالیتونو نتیجه له دی پرته هیڅ نه شوه چی هغه له غرناطی څخه
 بهر څو میله وړاندی شهید کړای شو.

د سعید د ژغورنی لپاره د قاتلاتو پام خپل ځان ته را اړول. دومره لویه کارنامه
 نه ده چی زه پری وویاړم، که ما له هوبنیاری څخه کار اخستی وای نو کله چی د
 هغه پلار د البسین په څلور لاری کی وینا کوله، هغه وخت پوځ باید پردی پوهول
 شوی وای چی له موسی وروسته حامد ستاسو وروستی هیله ده، او د ده ساتنه
 ستاسو تر ټولو لوی مسئولیت دی. د هغه د ساتنی لپاره په سلگونو رضاکار هم
 استول کیدای شوای خو موږ په دی خوشباوری کی راگیر شوو چی که هغه ناڅاپه
 غلی ووزی نو په غرنیو سیمو کی به څو ورځی د ده فعالیتونه غلی پاتی شی او د
 غرناطی اولس به د تیاری نیولو فرصت ترلاسه کړی.

کاشکی هغه وخت زموږ څخه چا دا فکر کولی چی دښمن تر موږ زیات بیدار
 دی. او کله چی ولید ستا په باب راته وویل ما ډیر امیدونه په تا پوری وتړل،
 همدغه سبب و چی ما غوښتل ته له هر ډول خطر څخه لری وی.

تیره شپه که ماته پر وخت معلومه شوی وای چی ته د یوه خطرناک پروگرام

لپاره روانپېرې نو خامخا به می ستا د راگرځولو هڅه کوله، خو دا به زما یوه بله اشتباه وه.

سلمان وویل: ته رېښتیا وایی! د دی عملیاتو نتیجه زما د هیلې پر خلاف هم کیندای شوای، خو دا توری د تیری زمانې خبرې دی، زه دا پوښتنه کوم چی د راتلونکی لپاره دی څه چورت وهلی دی؟

یوسف په غمجنه لهجه ځواب ورکړ: کاشکی له موږ سره د چورت وهلو او پریکړې کولو واک وای، خو زه به تا ډیر پریشان نه کړم، اوس زموږ لومړنی مسئله دا ده چی تاسو زر تر زره له دی ځایه روان شی.

: د قبایلو کوم مشران چی تاسو غرناطی ته رابللی و هغوی څه پریکړه وکړه؟
: هغوی یوازی په هغه صورت کی پریکړه کولای شی چی د پوځ له لوری څه وعده ورسره وشی، او د پوځ بیا داسی حال دی چی کله د غرناطی اولس ته گوری او کله ابو القاسم خپله وروستی پناه بولی.
: ابو القاسم!

: هوکی! کله چی د یوه اولس ذهنی او جسمانی قوه فلج شی نو بیا د خپل ټولنیز ځواک د فعالولو پرځای د کوم هوښیار سری اشاری ته گوری. ابو القاسم د خپل پخوانی کرکټر سره سره په خلکو کی داسی ذهنیت پیدا کړی دی چی دی د اندلس ترټولو هوښیار سړی دی. او دا د عامو خلکو نه بلکی د ډیرو هوسیاریو خلکو رایه هم ده چی اوس یوازی هماغه وروستی دیوال دی چی زموږ او دغه وړانوونکی توپان ترمنځ ولار دی له ده پرته زموږ هغه بندیان بیرته نشی راتلای او ده چی د سینتافی لاره خلاصه کړه موږ یی د لوږی له مرگه وژغورلو.

د حامد بن زهره په راتلو د هغه پر خلاف د خفگان یوه څپه راپورته شوه خو اوس دا حالت دی چی کوم خلك هغه پیژنی په هغوی کی هم ډیر داسی خلك دي چی ته به دا تری واورى چی اوس له موږ سره د دښمن د پوځی ځواک د ځواب لپاره بل ځوک شته؟

دغه خلك ابو عبدالله ته برالا بدرد وایی خو پر ابو القاسم د انتقاد جرئت نه کوی.

: مگر زما په گومان د قبایلو غازیان د ابو القاسم په اړه خوشباوری نه کوی!
یوسف ځواب ورکړ: د قبایلو ډیرش تنه سرداران غرناطی ته را رسیدلی دی او د هغوی زیاتره له موږ سره موافق دی خو ابو القاسم هم له هغوی څخه غافل نه و،

هغه هم څو تنه سرداران دلته راوغوښتل او د آزادی غوښتونکو د اغیزی کمولو هڅی یی پیل کړی، دا زموږ یوه بله اشتباه وه چی موږ د قبایلو د مشرانو د غوندی لپاره د غرناطی پرځای د غرنیو سیمو څخه کوم ځای ولی غوره نه کړ، هغوی مو دلته راویل او غدارانو ته مو دا فرصت برابر کړ چی د هغوی په زړونو کی بدگومانی را پیدا کړی.

ورپه شپه د حکومت جاسوسانو د الفجاره څلور تنه ساده زړی سرداران په دوکه ابو القاسم ته وروستلی وو، د هغوی نیتونه بد نه وو هغوی خپلو ملگرو ته دا ویلی وو او تللی وو چی موږ به ابو القاسم نیغی لاری ته راوگرځوو، خو د دی لیدو کتو نتیجه دا شوه چی هغوی بیرته راغلل څو نور ملگری یی هم دوه زړی کړل.

د هغه منطق تل دا وی چی زه د خپل اولس دښمن کله کیدای شم! تاسو دا ولی گنهی چی کله تاسو د جگری لپاره تیار شی نو زه به مو را ایسار کړم، خو د کوم گام اوچتولو څخه دمخه تاسو د پوره حقیقت په رڼا کی باید د خپل بری امکانات وڅیری.

زما دوسته! یوسف له څو شیبو څند څخه زیاته کړه:

نن زه د توپان لومړنی څپی احساسوم ځکه خو می د غرناطی له مشرانو او څو تنو قبایلی سردارانو سره نیغ په نیغه د خبرو اترو ضرورت ولید، زما زړه گواهی راکوی چی غداران به زموږ دا ټکل څخه وړاندی د غرناطی د قسمت پریکړه وکړی، له هغوی څخه څو تنه دلته راغلی دی او څو تنه نور به تر لږ څنډه راشی.

له دغه خلکو سره به زما خبری ډیری لنډی وی، لومړی زما دا هیله وه چی هغوی په غرناطه کی راټول شی خو اوس زما دا هڅه ده چی دوی زر تر زره خپلو سیمو ته ولاړ شی ما په همدی تمه ته دلته را ایسار کړی چی ته د ترکانو لخوا دوی ته څه امیدواروونکی خبرورکړی. خو حکومت دومره ځک دی چی اوس په کومه غونډه کی ستا گډون مناسب نه گنم. ما چی غوښتل کومی خبری ته وکړی هغه به زه په خپله کوم.

له نیکه مرغه د المری یو هوښیار او زړور سپاهی دلته رارسیدلی دی او ما هغه تاته ددی لپاره در واستاوه چی تاسو یو له بل سره ښه بلد شی، هغه زموږ د سمندری پوځ د تجربیه کارو افسرانو یوه ډله په خپله سیمه کی راغونډه کړی او ستا سره یی د استولو ذمه واری قبوله کړی ده، له دی ځایه چی څو کسان

روانپېرې هغوی به په مختلفو لارو ځان رسوی. عبدالملك په بله کوټه کې ناست دی د هغوی لپاره ضروری لارښوونې لیکي، له هغې وروسته به له تا سره تفصیلی خبرې کوی.

سلمان لږ په خفگان وویل: مگر! تاسو د سعید په اړه څه فکر کړی دی؟ یوسف په ډاډ ځواب ورکړ: وروره! ته چی اوس له کومو جنجالونو سره مخ یی زه تری بی خبره نه یم. زه پوهیږم چی په سعید، عاتکه او د حامد بن زهره لمسی دلته نشی پرېښودلای، هغوی ته دلته واقعاً خطر دی. خو سعید تر اوسه د سفر وړ نه دی.

سلمان وویل: مگر زما په گومان هغه له غرناطی پرته په بل هر ځای کی په امن دی، که هغه په بیرېه واستول شی نو په لاره کی کیدای شی هغه ته ډیر خوندي پناه ځای پیدا شی.

یوسف وویل: رېره دا نه ده چی هغه ته د پناه ځای پیدا شی، بلکی له هیأت سره باید بهر ته واستول شی. اوس موږ په غرناطه کی له هغه څخه د څه کار اخستلو موقع له لاسه ورکړی ده، خو په هیأت کی د غرناطی د خلکو د ترجمان په حیث هغه اغیزمن رول درلودلی شی. ما له ولید او عبدالملك سره پر دی خبرې کړی دی، زما رایه هم دا ده چی ته له ده سره د یو ځای سفر په ځای ساحل ته نژدی د هغه د رسیدو انتظار وکړی، موږ به هڅه وکړو چی هغه زر تر زره تاسو سره یوځای شی.

سلمان وویل: که تاسو د هغه د ساتنی مسئولیت اخلی نو زما په تلو کی باید ځنډ ونه شی.

یوسف وویل: زه به د هیأت غړی تاته دروپېژنم بیا به پرېکړه وکړم! بیا یی یوه ژوره ساه واخسته ویی ویل:

وروره! زما زړه گواهی راکوی چی ډیر زر به یو بد خبر واوړم. له تیرو دوو ورځو راهیسی می کور ته د یو قدم وړ اخستلو فرصت نه دی موندلی، له خپلو پوځی انډیوالانو او ځینو سردارانو سره په پتمو خبرو اترو مصروف یم.

ماته یوه دوست وویل چی ته په یوه خطرناک پروگرام وتلی یی، ځکه ټوله شپه راباندی په شوگیرو تیره شوه، که می سهار له څو مهمو کسانو سره ملاقات نه وای نو د عبیدالله کورته به می د جمیل او عبدالملك د درلیږلو پرځای پخپله

درتلم. اوس چی کورته راغلم راته معلومه شوه چی زما په غیاب کی له الحمرا
څخه دوه پیغامونه راغلی دی.

سهار د شاهي مانی. د ناظم پیغام راغلی ؤ او زما میرمن هلته تللی وه، هغی
پیغام را استولی دی چی زه کله کور ته راورسیږم باید سمدستی الحمرا ته ورشم د
پاچا موږ له ما سره لیدل غواړی په ژوند کی می دا لومړی ځل دی چی هغه ته په
ورتلو د ویری احساس کوم، که هغه زما میرمن، د خپلی مور په واسطه الحمرا ته
نه وای وربللی او لیک یی نه وای ورکړی ماته یی پخپله نیغ په نیغه امر کړی وای
چی ورشم نو دومره به پریشانه نه وم.

اوس زه هلته له تلو پخوا دا ډاډ ترلاسه کول غواړم چی که زه وځنډیږم یا په څه
سبب هلته پاتی شم نو زما ملگری به خپله دنده او مسنولیت سرته رسوی ځکه ما
خپلی میرمنی ته دا ځواب ولیکه او ورمی کړ چی تر ما بنامه به زه درشم.

*****

عبدالملك کوتی ته ورننوت او د یوسف په مخکی یی څو کاغذونه کیښودل ویی
ویل:

صیب! ما د غرناطی څخه تر المریی پوری د دری لارو نقشی کښلی دی، تر
کومه چی زما ذهن ته راتلل پر هغو ټولو ځایونو می نخښی ایښی دی چی د خطر
احساس تری کیږی. او یا له شاو خوا کلیو څخه مرسته ترلاسه کیدای شی.

څلورمه نقشه چی ستا له حکم سره سم می د سلمان لپاره جوړه کړی ده ډیره
تفصیلی ده، په هغی کی می د لاری د ټولو پړاوونو په اړه معلومات لیکلی ،
پردی سریرده می د لاری په اوږدو کی د مهمو کسانو نومونه هم لیکلی چی د
دوی د روانیدو څخه دمخه باید هغوی ته خبر ورکړای شی. یوسف دری نقشی او
ورسره کاغذونه ولیدل یوی خواته یی کیښودل بیا یی څلورمه نقشه راواخسته قلم
یی راویوست او په هغی کی یی څو نخښی نوری زیاتی کړی او سلمان ته یی
وړاندی کړه ویی ویل:

دا نقشه ښه وگوره! کیدای شی ستا دی ته اړتیا پیښه نه شی او له غرناطی
څخه وړاندی په دوهم یا دریم پړاو ټول په یوه لاره سره یوځای شی. خو د خطر په
صورت کی به دا نقشه درته په کار شی.

دغه لاره اوږده هم ده او سخته هم، خو موږ غواړو چی دښمن یر تا هیڅ شک
ونه کړی. او د کومی نه اټکل شوی پیښی په وخت کی مرسته هم ترلاسه کړای

شی. ستا سره یوځای روانیدونکی به لږ ځنډ وروسته دلته راوړسپړی. که زه د هغوی په موجودیت کی له الحمرا بیرته راستون شوم نو هغوی ته به نوری لارښوونی هم وکړم. که نه نو کوم بل تجربه کار افسر به راواستم.

عبدالملك سلمان ته په خطاب کی وویل: په دی نقشه کی یی یوازی د المری لاره بنودلی ده، که ته ماته وواپی چی د ساحل له کوم ځای څخه به په کبنتی کی سپړپړی نو زه به د شاوخوا د لوړو ژورو او ددښمن د پوستو ځایونه او د سمندری څنډو د تانو ځایونه هم درته تیار کړای شم.

سلمان وموسکل ویی ویل:

له المری نه تر مالقی پوری ټوله سمندری سیمه ماته د خپل لاس د کربنو په څیر معلومه ده، خو که تاسو پر څنډه د دښمن د نویو تانو او پهرو ځایونه په نڅینه کړی دا به راته په گټه وی.

ولید کوتی ته ورننوت او ویی ویل:

صیب! هغوی ټول راوړسیدل، د «الحمرا» له احصار څخه یو افسر هم راغلی دی او له تاسره لیدل غواړی، هغه وایی چی ما د قوماندان له خوا یو مهم احوال راوړی دی.

: هغه راوله.

ولید له کوتی ووت غږ پی وکړ: مهربانی وکړی!

*****

څو شیبی وروسته یو پوځی افسر کوتی ته ورننوت او له سلام وروسته یی

ووویل:

صیب! د قوماندان هیله وه چی د لږ ځنډ لپاره کلا «الحمرا» ته تشریف راوړی! هغه ته دا خبر رسیدلی چی د ښار مشران او د قبایلو سپین رویی ستا په کور کی راغونډپړی، خو هغه دا غواړی چی معلومه کړی ته تر څه وختد وزگارپړی چی سرکاری گادې درته راواستوو؟

یوسف څو شیبی په اندښنه نوی راغلی سړی ته کتل بیا یی په زحمت حان راسنبال کړ ویی ویل: زه به هڅه وکړم چی زر تر زرد ځان وزگار کړم، خو که کومه خاصه خبره وی ته په څغرده راته ویلی شی، دا زما ملگری دی.

: صیب! زه په دی نه پوهیږم چی هغه به ته د څه لپاره وربللی یی، خو کومه خبره چی ما اوریدلی ده دا ده چی لوی وزیر به ډیر زر له خپل محل څخه کلا

«الحمراء» ته راکډه شی، پاچا د هغه د سمدستی هستوگنی لپاره د یوه کور د وزگارولو امر کړی دی. پردی سریره یی له کلا «الحمراء» څخه د پوځ یوه بله ډلگۍ هم د هغه د کور د ساتنی لپاره ور استولی ده. داسی بڼکاری چی نن هغه څه خطر احساس کړی دی، هغه دوه ځله له سلطان سره ملاقات هم کړی دی. په لومړی ځل کتنه کی د غرناطی هغه مهم مشران او علما هم په الحمراء کی وو چی د ابو القاسم په اشاره ناڅی، خو په دوهم ځل یوازی د سلطان مور ورسره وه.

یوسف وویل: زه پردی خبرو خبر یم، زما لپاره یوازی دا نوی خبره ده چی ابرو القاسم کلا «الحمراء» ته کډه وړی.

لږ څنډه دمخه د بناریرکوتهوال برسیره څو نور چارواکی هم د ده د نوی هستوگنڅی د لیدو لپاره راغلی وو. زمور قوماندان له هغوی نه دده ددې ناڅاپی کدی د سبب پوښتنه وکړه کوتهوال وویل چی اوس به هره شیبه پاچا د لوی وزیر مشورو ته او پوځ د هغه هدایاتو ته اړتیا لری.

یوسف سلمان ته وکتل او په غمجنه لهجه یی وویل: زما اندیبنی سهی شوی، ابو القاسم خامخا کوم خطرناک گام اوچت کړی دی..

بیا یی د قوماندان استازی ته وویل: ته سمدستی بیرته ولاړ شه، هغه ته ووايه چی ډیر زر به کلا ته درشم، نه رښتیا ته ودریږه زه یوه پانه درته لیکم چی ور یی کړی. یوسف په بیړه قلم راواخست او څو کرښی یی ولیکلې کاغذ یی قات کړه هغه استازی ته یی ورکړه ویی ویل: دا هغه ته ورکړه!

ولید وویل: صیب! زه داسی احساسوم چی موږ به له وخته وړاندی په څه گام اوچتولو مجبور شو، د کور څخه بهر زمور ملگری ډیر پریشانه دی، اوس ماته یوه رضاکار وویل چی په شاوخوا سر کونو پولیس گزمی کوی.

د قوماندان استازی وویل: صیب! پولیس ډیر وارخطا بڼکاری! ما له درشل څخه لږ وړاندی د کوتهوال له مرستیال سره څو تنه ولیدل گاډی یی ودروله بڼه یی ولتوله بیا یی هم په وار وار پوښتل چی زه چیرته ځم او چی ما ورته وویل چی زه د خپل پخوانی مشر سلام ته ځم هغوی د یوی مسخره موسکا سره ځواب راکړ چی ته ډیر بی وخته راغلی یی دننه دومره کسان راټول شوی دی چی تاته به په اسانی د سلام کولو فرصت په لاس ورنشی.

:تاته! هغه موسکل؟... او تایی د غابونو ماتولو هڅه ونه کړه! د غرناطی پر سپاهیانو څه شوی دی، اوس درځه او د گاډی پردی دی راخوشی کړه له دی ځایه

روان شه، که د کوټوال مرستیال چیرته تللی نه وی امکان لری بیا ورسره مخ شی. افسر وویل: صیب! که تاسو ما د قوماندان له سزا څخه د غوری نو زما دوهم ملاقات به داسی وی چی تر ډیره وخته به یی په یاد وی. د پوځی افسر له رخصتولو څخه وروسته یوسف جگ شو سلمان ته یی وویل: ته زما سره راځه!

هغه ورپسې ورغی او دواړه یوی بلی کوتی ته ننوتل. دغه کوټه د یوه وړوکی وسله تون په څیر وه، په دیوالونو توری، ډالونه، خنجرونه، نیزی، تومانچی او نوری وسلی راڅریدلی، یوسف د یوه صندوق کولپ خلاص کړ. وی ویل: کیدای شی د دی ځای د اضطراری حالاتو په سبب تاته له دی ځایه د وتلو په خاطر پوځی جامو ته ضرورت شی. د سمدستی اړتیا لپاره ته له دی ځایه مناسبه وسله هم درسره اخستلی شی، اوس ته همدلته کښینه او زما تر راتگه انتظار وکړه زه به په حجره کی له میلنو سره خبری وکړم او الحمرا ته به ولاړ شم، ان شاء الله چی زر به بیرته راستون شم. او هو ربنتیا! ترمانبامه به د هیأت غړی چی زیاتره یی پخوانی د پوځ منصبداران دی زیاتره راورسیری.

*****

لږ ځنډ وروسته یوسف په لویه حجره کی د قبایلو له سردارانو او د غرناطی له سپین روپو سره خبری کولی.

د غونډی زیاترو خلکو هغه د لومړی ځل لپاره په یوه غونډه کی لیده او ډیر داسی هم وو چی د ده د پټو فعالیتونو په اړه په څه خبر نه وو، د غرناطی اولس په دی گرځیدلی او بده ورځ هم د بنی وینا او خطبی لیوال وو، په ځانگړی ډول په داسی ورځو کی چی د دوی د برخلیک پریکړه کیدله دوی د موسی بن ابی غسان د یوه نومیالی ملگری څخه د ډیری له جوشه ډکی او احساساتی وینا هیله درلوده، خو د یوسف حالت هغه سپری ته ورته و چی هره شیبه د یوی پیښی په انتظار وی.

هغه د څه مقدمی پرته په غمجنه لهجه وویل:

ورونو! د احتیاط غوښتنه دا وه چی زه تر څه وخته نور هم داوولس د یوه نومورکی رضاکار په توگه خپل خدمت ته دوام ورکړم، او چی کله زه پردی ډاډه شم چی له هڅو څخه می څه بنی نتیجی راپیدا کیدای شی. او زما د اولس له

نظره پټ اوسیدو ته اړتیا پاتی نه شی نو زه به د البسین په څلور لارې کې ودرېږم او دا اعلان به وکړم چې د اولس زامنو! که تاسو ژوند او شهادت نه پرته بله دریمه لاره نه وی غوره کړی نو د موسی بن ابی غسان ملگری به مو مایوس نه کړی، ما د تاسو له ځینو بناغلیو سره خبری کړی دی او تر پرون پوری زما زیاته هڅه دا وه چې د قبایلو مشران د جگړې په باب د وروستی پریکړې له کولو وړاندې باید ولاړ نشی، خو نن وضعه داسی ده چې زه یی د یوی ورځی لپاره د ایسارولو مشوره نشم ورکولی، د دی لپاره نه چی ما یا زما ملگرو خپله ماته منلی ده، غلامی، ذلت او رسوایی د هغو خلکو برخلیک نشی کیدای چې د حق لپاره یی مره کیدل او ژوندی پاتی کیدل زده کړی دی، موږ به جنگیرو تر هغه وخته به جنگیرو چې زموږ په رگونو کی د وینو وروستی څاڅکی وینی هم وبهیري.

خو اوس بنایي غرناطه زموږ هستوگنځای نه وی، موږ به په غرونو کی نوی هستوگنځای پیدا کوو، په کوټه کی تر لږ څنډه چوپتیا شوه، بیا د پوځ یو پخوانی منصبدار وویل:

صیب! که تاته کومه داسی خبره معلومه وی چې مور پری خبر نه وو نو زموږ صبر مه ازمویه، موږ په هره شیبه د بد خبر اوریدو روږدی شوی یو. همدا اوس له حصار څخه د پوځ یو افسر ستا لیدو ته راغلی ؤ او ما چې هغه له ولید سره یوځای ولید له بگی څخه راکوز شو او دننه راغی وبهیدم چې موږ له کومی نوی اندیبنی سره مخ کیدونکی یو.

یوسف ځواب ورکړ: زما هدف دا نه دی چې تاسو پریشانه شی، اوس په الحمرا او پوځی قرارگاه کی څوک راته متنظر دی. او هلته زما هغه ملگری په څه خبره خفه دی چې د شپي په یوازیتوب کی د وطن د غدارانو څخه پټ د راتلونکی جگړی نقشی جوړوی. کیدای شی چې ما له نوی خبر څخه غلط تعبیر کړی وی او زما اندیبنی غلطی وی ځکه خو تاسو ته د سهی ځواب درکولو په خاطر زما ورتگ

هلته ضروری دی. او زه د دی مسئولیت اخلم چی که کومه نوی خبره راته معلومه شوه یا می کوم سمدستی خطر احساس کړ نو تاسو ته به خامخا احوال درکوم. زمونږ رضاکاران به کور په کور دروازی وټکوی، خو د قبایلو د مشرانو په باب زما همدا رایه ده چی سمدستی له دی ځایه ولاړ شی او خپل غازیان چمتو کړی. وخت ډیر گړندی روان دی، د غرناطی دننه دښمنان هر وخت داسی وضعه جوړولی شی چی د غرناطی مجاهدین کور او کلی پرېږدی او په غرونو کی پناه واخلي. اوس زمونږ درانه میلمانه بيله څه خنډ او ستونزو تلای شی، له رضاکارو غازیانو پرته پوځ هم د دوی د ساتنی ذمه واری اخستلی شی. غداران به دوی ته د پورته کتو جرئت هم ونه کړی. خو یوه دوی ورځی وروسته به څه کیږی پردی هیڅوک څه نشی ویلای که زمونږ درانه میلمانه زما له خبری سره سلاوی نو زه تری غوښتنه کوم چی سهار ته له خیره روان شی.

د اندراش یوه غرنی سردار وویل: صیبا!

مونږ ټول درسره موافق یو، اوس چی د غرناطی اولس له کومو خطرونو سره مخ دی مونږ ته دا نوی نه دی. زمونږ د خاینو چارواکو وروستی پریکړه دا کیدای شی چی ناڅاپی د دښمن لپاره د ښار دروازی خلاصی کړی، خو مونږ غواړو پردی پوهیږو چی که خدای مه کړه زمونږ دغه اندیښنی او اټکلونه سهی شول نو د پوځ عکس العمل به څه وی؟

یوسف ځواب ورکړ: که د غرناطی اولس دا پریکړه وکړه چی د غلامی تر ژوند د شهادت مرگ غوره دی نو د پوځ زیاته برخه په هر حال د دوی ملاتړ کوی، او د غرناطی د خلکو مورال به په هغه صورت کی اوچت وی چی قبایل ډگر ته راووزی.

د غرناطی یوه بودا عالم وویل: په اوسنی حالت کی غرنی قبایل په هغه صورت کی سر پورته کولی شی چی له دوی سره د بهرنی ملاتړ امید وی، د هغوی استازی له تلو مخکی پردی پوهیدل غواړی چی د جگړی ډیلولو په

صورت کی به تر څه وخته د ترکانو د جنگی بېړیو انتظار کوی؟

یوسف لږ سوچ وکړ بیا یی ځواب ورکړ: زه د خپلو شخصی معلوماتو له مخی په پوره باور ویلای شم چی له ترکانو سره د اسلامی نړی په اړه پوره د مسئولیت احساس دی او اندلس د اسلامی نړی څخه بیل نه گڼی، خو هغوی پردی هم پوهیږی چی په اندلس کی د اسلام د دښمنانو پر خلاف د کوم اغیزمن گام اوچتولو څخه وړاندی د دوی شا باید مزبوته او خوندی وی ځکه خو د روم په سمندرگی کی د ایتالیایا، جینوا او وینس پر جنگی بېړیو پریکنده گوزارونه ضروری گڼی، تاسو ته معلومه ده چی که د روم په سمندرگی کی د ترکانو جنگی کبستی نه وای نو له مصر څخه تر مراکش پوری به یوه اسلامی هیواد هم د ازادی ساه نه وه اخستی. زما باور دی چی ترکان او افریقاییان به ډیر زر د روم په سمندرگی کی دومره ځواکمن شی چی د دښمن هره ساحلی کلا به زمور د توپونو تر دم لاندی راشی. او بیا به د اندلس مسلمانانو ته د دی ضرورت نه وی چی هغوی ته ورغږ کړی.

زمور له لوری د څو مسئولو کسانو یو هیأت د روم په سمندرگی کی د ترکانو د سمندری قواو امیر ته ورغلی دی، او یو داسی مجاهد د هغوی لارښونه کوی چی حامد بن زهره یی د اندلس په څنډو پلی کړی او د دښمن دوی جنگی بېړی یی ویجاړې کړی وی.

یوه تن وویل: مگر مور. ته خو یی دا ویلی وو چی ډیر زر به هغه مجاهد چی له حامد بن زهره سره راغلی ؤ په یوه غونډه کی کوم مهم خبر واوروی!

یوسف ځواب ورکړ: بناغلیسو! د دی لپاره چی هغه د اندلس له څنډو څخه د وتلو فرصت ترلاسه کړی مور خپلو داخلی او بهرنیو دښمنانو ته داسی ذهنیت ورکړ چی هغه په غرناطه کی چیرته غلی دی، اوس زه تاسو ته دا زیری اورولی شم چی تیره شپه د ساحل له کومی گونبی څخه هغه په خپله کبستی کی سپور شویدی زه د هغه له خوا تاسو ته دا زیری هم درکوم چی په کومه ورځ تاسو د

جهاد اعلان وكړی د هغو نه خو ورځی وروسته به تاسو دا خبر واوری چی د ترکانو جنگی بیړیو په ساحل کی د دښمن په کومه مهمه پوځی تانه ډزی کړی، خو اوس د وطن خلکو ته دا احساس ورکول ستاسو ذمه واری ده چی اولسونه د خپلی بقا او آزادی جگړی د بهرنی ملاتړ په امید نه کوی، دا هغه سپیڅلی فریضه ده چی په هر حالت کی یی باید دوی پوره کړی.

ترکان او د افریقا خلك به خامخا ستاسو مرستی ته رارسیري خو کاشکی چی ما له تاسو سره له دی ډاډ سره خدای پامانی کولی شوای چی د اولس غداران به ستاسو پښو له تکیه کیدو نه وړاندی دښمن ته دغرناطی دروازی نه خلاصوی، زه اوس له تاسو څخه اجازه غواړم، که په پوځی قرارگاه او یا الحمرا کی کومه نوی خبره راته معلومه شوه نو زه به ستاسو د سمدستی خبرولو هڅه کوم.

بیا یی ولید ته مخ واراوه ویی ویل: اوس د عزتمندو میلمنو رخصتول ستا په غاړه دی. یوسف زر بهر ته ووت او بیا یی بگی گړندی روانه شوه.

*****

له دی پښو دمخه د یوسف د کور په مخکی د کوتوال مرستیال له یوی نه اټکل کیدونکی پښی سره مخ شو، هغه له دروازی څخه څو گامه لری هر تلونکی او راتلونکی ډیر په ځیر څارلو، اوه تنه وسله وال کسان چی دوه کسه یی پر اسونو سپاره وو ده ته نژدی ولاړ وو، او ده پر خپل گومان یوه ډیره مهمه ذمه واری سرته رسوله.

یوه افسر خپل اس بگی ته ورنژدی کړ او ویی ویل:

صیب! دا ځای موږ ته مناسب نه دی، یوسف غوندی سړی باید پردی پوه نه شی چی وسله وال کسان یی پر کور پهره کوی، کوتوال موږ ته لارښونه کړی وه چی هغه ته یوازی د یوسف په کور کی د راغونډو شویو کسانو د لست ضرورت دی او دا کار زموږ جاسوسان کولی شی.

: زه پوهیږم! هغه په بی پروایی ځواب ورکړ، خو کوتوال ته تر اوسه دا خبر نه

دی رسیدلی چی زموږ لاس ته یو لوی بڼکار راتلونکی دی، هغه پردی څوک چی د خیر سره سم نه د غرناطی دی او نه د کومی غرنی قبیلی سردار دی، خامخا د هغو جاسوسانو څخه کوم څوک دی چی له حامد بن زهره سره یوځای دلته راغلی ؤ. ناڅاپه د یوسف د کور څخه د هغه افسر بگی رابڼکاره شوه چی د قرارگاه د قوماندان پیغام یی راوړی ؤ. خو څرنگه چی د بگی پردی تپتی شوی وی او د کوټوال د مرستیال کسانو دا ونه لیدل چی دننه څوک دی ځکه وړاندی ورغلل او گاډی یی ودروله.

کوچوان په غوسه وویل: ته زما بگی نه شی درولی که د سر خیر غواړی نو له مخی لری شه! که نه نو دا گستاخی به درته گرانه پریوزی.

د کوچوان جرئت د نورو خلکو پام ورواړاوه او د سترگو په رپ کی هلته ډیر کسان راتول شول.

د کوټوال مرستیال له خپلی بگی څخه راکوز شو وړاندی ورغی او ویی ویل: گوری تاسو شور مه کوی، موږ یوازی دا غواړو چی ووینو د بگی دننه څوک دی؟ بیا یی د دروازی پرده لری کړه دننه یی وکتل، پوځی افسر په دروند غږ وویل: تاسو دومره بی شرمه شوی چی اوس د پوځ عزت هم درڅخه خوندی نه دی. تا دوه ځله زما د گاډی د درولو هڅه وکړه.

: صیب! د دی بی ادبی بڅښنه غواړو! د بگی پردی لویدلی وی، ځکه مو ونه لیدل چی دننه تاسو یاست! یوځی افسر د هغه خبره بشپړیدو ته پری نښوده او پرېزه یی په زوره په سوک ووايه او په زوره یی وویل: کوچوانه درځه!

کوچوان اسونو ته مترکه ور واچوله د کوټوال د مرستیال ملگری له وارخطایی یوی او بلی خواته شول او بگی د سترگو په رپ کی لری ولاړه.

د کوټوال نایب چی پر خوله یو اوسپنیز سوک وخور او وغورځید د خپلو ملگرو په مرسته راپاڅید او زگیروی یی کاوه. یو تن له اس څخه پلی شو د هغه خوله یی په دسمال پاکوله ویی ویل: صیب! که ستاسو امر وی چی ورپسی ورشو!

نائب کوتوال په شرمیدلی لهجه وویل: اوس ټوکی مه کوی!
 بیا بی خپلی جامی له خاورو وڅنډلی او گاډی ته ور وخوت ویی ویل: کوچوانه
 د کوتوال په لور درځه! یو سپاهی ور وړاندی شو ویی ویل:
 صیب! زموږ لپاره څه حکم دی؟
 : تاسو هم زما له مخی نه وړک شی!

د سترگو په رپ کی د هغه بگی له هوا سره خیری کولی، او نیم ساعت وروسته
 بی د کوتوال په مخکی فریاد کاوه، د هغه دی ته هم پام نه شو چی دوه تنه نور
 هم ناست دی. ده وویل:

صیب! اوس اوبه له سره اوبنتی دی، هغه د کلا د ساتونکی خاص سړی و، له
 یوسف سره بی ولیدل او بیرته راروان و، زما پزه بی ماته کړه.

کوتوال په ډاډ ځواب ورکړ: زه دی وینم، ستا د خپل مظلومیت د بنودلو لپاره
 دی ته اړتیا نشته چی خپلی په وینو ککړی جامی دی راوړی، خو زه دا پوښتنه
 درنه کوم چی تا په لویه لاره کی د پوځ له یوه افسر سره ولی د جنجال هڅه وکړه؟
 او دا گومان دی ولی کاوه چی د خلکو په زړونو کی د پوځ احترام پای ته رسیدلی
 دی؟

: صیب! ما له هغه سره د جنجال هڅه نه ده کړی، ما یوازی د بگی دننه سر
 ورلری کړ.

کوتوال وویل: امکان لری هغه ته زما د مرستیال پرځای کوم عادی سړی بللی
 وی!

: صیب! هغه ما ډیر ښه پیژنی، کله چی هغه د یوسف کورته تلو ما ودرواه او
 څو خبری می هم ورسره وکړی، هغه وخت هغه هیڅ په غوسه نه شو.

: ستا مطلب دا دی چی تا د پوځ یو افسر دوهم ځلی درولی دی، په دی
 صورت کی که هغه ستا ټول غاښونه مات کړی وای هم زه به حیران نه وم.

: ښاغلیه! دوهم ځلی چی کله سپاهیانو د ده د گاډی درولو هڅه وکړه د گاډی

پردی غورخیدلی وی. او هغوی ته دا نه بنکاریده چی دننه څوک دی؟
 زه د پوڅ خلکو ته دا حکم نه شم کولی چی له بگیو نه دی پردی لری کوی
 چی ستا پاتی غابنونه روغ پاتی شی.
 : بناغلیه! ماته دا معلومه وه چی د یوسف په کور کی د قبایلو مشران
 راغونډیږی.

: او ته پخپله هلته ورغلی او پهره دی پری کوله؟
 : نه صیب! زما د څک کیدو سبب دا و چی د گزمی په وخت کی ماته خبز
 راغی چی یو نا آشنا د یوه با نفوذه سرې له کوره په بگی کی سپور شو او له هغه
 وروسته په همغه بڼه او جامه یو ناپیژندوی زموږ جاسوسانو لیدلی ؤ چی د یوسف
 کورته ورغلی ؤ، بیا ما څو کسان هغه کور ته واستول او پخپله د یوسف د کور
 په لور ولاړم. زما په گومان دا د هماغو جاسوسانو څخه یو دی چی موږ یی له څو
 ورځو را په دی خوا په لته کی یو، د کور د خاوند زوی تر بگی پوری ورسره
 راغلی ؤ او د هغه په باب زه په ډاډ سره ویلای شم چی حکومت یی بدایسی.

کوټوال جدی شو ویی ویل: اوس په پوره ډاډ ماته ټول جریان واوروه!
 کله چی مرستیال ټولی پیښی په تفصیل سره ورته وراوړولی نو کوټوال وویل:
 اوس ته ورځه او د یوسف دکور پر ځای د عبید الله کورته زیات پام کوډ، په هر
 صورت موږ له بڼه ډاډ پرته څه اقدام نشو کولی خو که د هغه د هستوگنی ځای
 معلوم شی موږ یی هر وخت نیولی شو. د یوسف دکور په شاوخوا کی له چا سره
 ته باید څه جنجال ونه کړی، په هغه بل ځای کی هم ستا مسئولیت تر اوسه پوری
 یوازی د سهی معلوماتو ټولول دی.

د کوټوال مرستیال نورو کسانو ته په فاتحانه انداز وکتل او له کوتی څخه
 ووت.

دوی دقیقې وروسته د کوټوال نوکر کوتی ته ورننوت له سلام وروسته یی یو
 لیک ور وړاندی کړ، کوټوال چی لیک پرانیست د عتبه لیک یی وپیژاند هغه لیکلی

وو:

زه د يو له باور نه اوچت خبر په اوریدو له سینتپانی څخه خپل کور ته راغلم، د شپې زما په غیر حاضری کی څو کسانو چي اسونو د پښو نخبی بی غرناطی ته تللی دی زما په کور حمله کړی وه او زما باور دی چی دغه خلك له سعید سره راغلی وو.

ته پوهیږی چی زه دوی ورځی بنار ته نشم ننوتلی ځکه خو ته د سعید د هستوگنی ځای معلوم کړه، دا هم کیدای شی چی هغه بنار ته له ننوتلو څخه ویریدلی وی او خپل کلی خواته تللی وی، زه به د اندلس تر وروستی څنډی په هغه پسی ورشم. که ته ماسپښین مهال د لویدیځی دروازی څخه بهر کوم دوه میله لری د سینتپانی په سرک زما انتظار وکړی زموږ د لیدو امکان دی، امکان لری تر هغه وخته ماته نور معلومات هم په لاس راشی.

کوتهوال په غوسه شو ویی ویل: دا لیک چا او څه وخت راوړی دی؟

: صیب! هغه ماسپښین مهال راغلی ؤ.

او تاسو ما بنام ماته دا لیک راوړی!

: صیب! زه دری ځلی دلته راغلم خو هر ځل دا راته وویل شول چی تاسو له

دفتر څخه بهر په کوم مهم کار مصروف یاست.

: احمقه! تا دا لیک کوم مسئول افسر ته ولی نه سپاره؟ زه به څرمن درنه

ویاسم.

: صیب! استازی ټینگار کاوه چی زه دا لیک له تا پرته بل چاته ور نه کړم.

کوتهوال وویل: ته همدا اوس کورته ولاړ شه او که له کوم ځایه کوم بل احوال

راغلی ؤ ماته سمدستی خبر راکړه.

نوکر وویل: صیب! ته نن ډوډی ته هم کور ته را نه غلی، باداره صاحبه ډیره

اندیښمنه وه!

: هغی ته ووايه چی زه ډیر مصروف یم اوس وځه!

یوسف له بگی څخه راکوز شو د قوماندان د هستوگنی ځای ته یی مخه کړه، ناڅاپه یو ځوان گړندی مخی ته ورته راغی او ویی ویل: صیب! قوماندان شاهی مانی ته تللی دی او دا پیغام یی تاسو ته پریښی چی سیده لویی ملکی ته تشریف یوسی.

یوسف په بیره راوگرځید او په بگی کی سپور شو. څو دقیقی وروسته هغه د محل په یوه کوټه کی د خپل خسر او د الحمرا د ناظم په مخکی ولاړ و. بوډا سره چی دی ولید ویی ویل:

زویه! ته ډیر ناوخته شوی، لوی ملکی دی څو ځله پوښتنه وکړه، دلته ته زما د لټون پرځای باید نیغ د هغی لیدو ته ورغلی وای.

یوسف وویل: خو زه غواړم پردی ځان وپوهوم چی هغی زه د څه لپاره ورغوښتی یم! د کلا ساتونکی هم دا پیغام را استولی ؤ خو هغه هم په خپل ځای نه ؤ.

: هغه دلته دی او په څه کار ډیر مصروف دی. اوس ته نور ډیر وخت مه تیروده، ملکی ته ورشه تا ته به د هری پوښتنی ځواب په لاس درشی، زه یوازی دا مشوره درکول غواړم چی هغه تا خپل زوی گنی او د هغی له تا څخه دا تمه ده چی د مصیبت په وخت کی به د دوی ملگرتیا نه پرېږدی اوس ورځه! په لاره کی به خواجه سرا درته په انتظار وی.

د لویی ملکی تر ټولو لوی مصیبت د هغی زوی دی زه د ابو الحسن د کونډی هر خدمت ته چمتو یم خو د ابو عبدالله د مور خوشحالول زما له وسله وتلی خبره ده.

یوسف دا وویل او له کوتی ووت

لږ ځنډ وروسته هغه د محل د خواجه سرا په لارښونه یوی لویی کوتی ته ننوت، د ابو عبدالله مور چی په مراوی څیره کی یی د اندلس د تاریخ د وروستی باب سرلیک کښل شوی و په دالان کی ناسته وه.

یوسف به ادب سلام پری و اچاوه او له دی نه خوگامه لری ودرید، ملکی خو شیبی په چوبه خوله هغه ته کتل، بیا بی په لاس اشاره وکړه او هغه بیا وړاندی ورغی پر یوه کرسی کیناست.

ملکی له لږ ځنډ وروسته وویل:

د خدای «ج» شکر دی چی ته راغلی! کله چی د انسان وروستی وخت راشی نو هیله لری چی د هغه خپل ځینی دوستان نژدی ورته ناست وی، خو ستا د لیدو لپاره زه په خو نورو سببونو ناکراره وم. سهار ما غوښتل د الحمرا د ناظم په لاس یو احوال در واستوم، خو دا داسی معامله وه چی د هغه نیغ په نیغه له تا سره د خبرو حوصله نه وه، او ما د خسر او زوم د اړیکو نزاکت احساس کړ دلته می ستا د راغوښتلو اړتیا حس کړه، خو ته په کور کی نه وی او میرمنی ته دی معلومه نه وه چی چیرته یی.

اوس زه د ابو عبدالله د مور په حیث نه بلکی د سلطان ابو الحسن د ملکی په حیث خو خبری درسره کوم. یوسف بوډی ملکی ته وکتل او بیا بی د اوښکو پردی د لیدو په مخه کی وغوړیدی.

: زویه! ملکی په ژړه غونی غږ زیاته کړه: که ماته ستا د مصروفیتونو لږ او ډیر معلومات نه وای هم زه پردی بوهدیم چی په دی ورځو کی به ستا په زړه کی څه تیریری.

ما په زړه کی ستا لپاره دعاگانی کولی، اوله دی ټولو مایوسیو سره می زړه ته دا دوکه ورکوله چی بنایی ډویدونکی کښتی کله له کوم ساحل سره ولگیږی.

خو اوس زه غواړم تاته ووايم چی موږ ته له الحمرا څخه د وتلو لپاره یوازى دوی ورځی مهلت راکړل شوی دی، او دریم سهار به هغه لمر چی اته پیری پخوا بی د اسلام غازیان لیدل چی په جبل الطارق بی پښه کښنوده د اندلس وروستی پاچا په داسی حال کی وینی چی له غرناطی څخه رخصتیری او بیا بنایی په دی ځمکه د تل لپاره زموږ پخوانی کنډ والی یر هغه مور لعنتونه ږایی چی ابو

عبدالله بی زیپولی و.

یوسفه! زه خومره بدنصیبه یم!

ملکی ډیری په زحمت خپلی سلگی را ایساری کړی او د یوسف هم دا همت نه و چی دی ته بی کتلی وای. هغه سر خورند اچولی و د هغو ورخو تصور بی کاوه چی د ابو الحسن ملکه به د کلا په برج کی ولاړه وه جهاد ته پر تلونکو او بریالی بیرته راستنیدونکو به بی گلونه ورشیندل. ملکی د خان راقابوکولو هڅه وکړه وی ویل:

زموږ له روانیدو څخه به لږ ځنډ وروسته د دښمن پوځ غرناطی ته ننوزی، موږ ته بی د خپلو شخصی خدمتگارانو څخه پرته د پوځ د پنځه زره تنو د بیولو اجازه را کړی ده، خو... ملکی بیا یو کاغذ اوچت کړ یوسف ته بی ورکړ او بیا بی څو شیبی وروسته ویل: دا د هغو پنځوس کسانو لست دی چی د هغوی په باب دا شرط ایښودل شوی دی چی په دوی کی کوم کسان که له موږ سره تلل غواړی دوی باید زموږ له تلو څخه لږ تر لږه دوی ورځی باید دلته پاتی شی، په دی کی د کلا د ساتونکی نه علاوه ته خپل نوم هم لوستی شی.

ابو القاسم سهار له ابو عبدالله سره لیدلی دی او هغه بی پر دی قانع کړی دی چی د غرناطی د پوځ او اولس د آرام ساتلو لپاره ضروری ده چی دغه د نفوذ خاوندان همدلته پاتی وی. خو له هغه وروسته چی کله سلطان له ما سره ولیدل نو ماته پردی پوهیدل گران نه وو چی ابو القاسم دغه پنځوس کسه چی زیاتره بی د پوځ پخوانی افسران دی د خان لپاره خومره خطرناک بولی، او کله چی د دښمن پوځ پر غرناطه قبضه وکړی نو له دوی سره به څه وړ سلوک کوی.

ځکه خو زما په ټینگار ابو عبدالله له خپل وزیر سره بیا وکتل زه په دی ملاقات کی موجوده وم، هغه ډیری پلمی او دلیلونه راوړل، خو زما دی گواښ کار وکړ چی که تا د دوی له خوښی پرته دلته د یو تن د پاتی کیدو هڅه وکړه نو زه به دا مسئله پوځ ته وړاندی کړم، او تاته به له دی حایه د تلو له اجازی څخه

دمخه هغه پنځوس کسان هم خبر کړای شی چې د غاړی لپاره غړوندی ورته تیارېږی.

بیا ابو القاسم دا وویل چې دا هسی یو احتیاط و که تا له دې څخه کومه بله نتیجه اخستی وی نو زه دا وړاندیز بیرته اخلم.

هغه زمونږ دا غوښتنه هم منلی ده چې د لښکر څخه هغه پنځه زره تنه چې له موږ سره درومی موږ به یی غوره کوو، پردی سریره کوم کسان چې غرناطه پرېږدی او غواړی کوم بل ځای ته ولاړ شی له هغوی سره به هم هیڅوک څه تیری نه کوی.

زما دا امید نشته چې ته به له ابو عبدالله سره اوسیدل خوښ کړی خو دا ضرور وایم چې ته باید په غرناطه کی پاتی نشی. زه پوهیږم چې ته به تر وروستی مهاله ماته ونه منی. خو یو سپاهی باید د توری له پورته کولو څخه دمخه باید په پېښو ودرېږی. په اوسنی حالت کی چې د ابو القاسم پلویان د دښمن لومړنی د حملی گروپ جوړ شوی دی ستا د مقاومت یوازینی نتیجه دا کیدای شی چې له دښمن سره د ټکر نه پخوا باید د خپلمنځی جگړی خطر قبول کړی.

بیا کله چې د فردیناند لښکر د توری په زور ښار ته ننوزی نو دلته به د مالقه او الحمه تاریخ په څو چنده تریخ او دروند تکرار شی. که زما په مخکی دا خطرونه نه وای نو ما به تیره شپه له خپل زوی سره د ابو القاسم د خبرو اوریدو وروسته هغه ضرور وژلی وای.

یوسفه! ستا پردی پوهول ضروری نه بولم چې د اولس د لونیو به څه حالت شی؟ زه پوهیدم چې د اولس مشران د قبایلی مشرانو سره سلا مشوری کوی او ماته دا خبر هم را رسیدلی دی چې کله د کلا د ساتونکی ایلچی تاته درغلی و هغوی ستا په کور کی راټولیدل خو اوس هغوی ته د دی ویلو ضرورت دی چې تاسو باید د توپان له راتلو څخه دمخه له دی ځایه ووزی، اوس د آزادی د جگړی لپاره باید تاسو غرناطی څخه لری نوی مورچلونو جوړ کړی.

یوسف خواب ورکړ: ما دا خبره احساسوله او ما هغه مشرانو ته همدا مشوره ورکړه او راغلم چی هغوی دی سهار له غرناطی څخه وخوځیږی.
ملکی وویل:

سبا ته به د پوځ څو ډلگی او زموږ د خدمتکارانو د کورنیو څو قافلې له دی ځایه روانیږی او د ناظم هیله ده چی د ده د کور له نورو غړو سره ستا میرمن هم روانه شی. که سبا اجازه وی نو چی کور ته ولاړ شی هغی ته د تیاریدو لارښونه وکړه.

ته خپلو ملگریو ته هم احوال واستوه هغوی که سبا ته نه وی بله ورځ له بلی قافلې سره تلای شی، ته که مناسبه بولی دوی ورځی ایسار شه که نه له دوی سره یوځای روان شه.

یوسف وویل: په داسی حالاتو کی مهاته له دی پرته بله چاره نشته چی میرمن می له قافلې سره واستوم. او د ځینو ملگریو په اړه هم زه دا ضروری بولم چی هغوی باید سمندستی له دی ځایه ځانونه وکاری، که هغوی ما په څه سبب د شپې روان نکړای شول نو سهار به له قافلې سره روان شی، د ځان په اړه به زه له څو دوستانو سره له مشورې وروسته څه پریکړه وکړم. زه هغوی ته داسی احساس نه ورکوم چی زه له خطره تښتیدم. اوس ماته اجازه راکړه.

: ودریږه! ملکی لاسونه وپړکول.

د بلی کوتې نه یوه وینځه راووتله دی ورته وویل:

د یوسف میرمن دننه راواستوه؟

څو شیبې وروسته د یوسف میرمن دننه ورننوته او چی د خپل میړه مخ ته یی وکتل اوښکی یی په سترگو کی ډنډ شوی.

د ابو عبدالله مور وویل: لوری! ستا اوښکی د غرناطی تقدیر نشی بدلولی،

ته اوس کورته ولاړه شه او د سفر تیاری ونیسنه، تاته د یوسف په اړه د دومره

اندیښنی ضرورت نه و.

: مگر ... هغی په ژبه غونۍ آواز وویل:

که هغه دلته د پاتی کیدو پریکړه کړی وی نو زه دی نشم پریښودلای.
: لوری زه د دی ذمه واری اخلم چی یوسف به دلته نه پاتی کیږی ما له ده سره
خبری کړی دی، د هغه پردی پوهول ضروری نه دی چی دوی ورځی وروسته به
دلته اوسیدل څومره گران وی، ته دی اوس زر کورته ځان رسوه یوسف به تر لږ
څنډه همدلته پاتی شی.

وفاداری میرمن د اجازی په دود یوسف ته وکتل هغه وویل:

معلومه نه ده چی زه به دلته څومره پاتی شم ته ولاړه شه. ما په کور کی ولید
او څو تنه نور کښینولی دی، هغوی ته دا ووايه چی تر لږ څنډه زما انتظار وکړی.
د یوسف میرمن ور وړاندی شوه د ملکی لاس یی ټپکل کړل او بیا یی په هیله
من نظر خپل میړه ته وکتل او له کوتې څخه ووته.

ملکی یوسف ته وویل: ما چی ته د کوم کار لپاره ایسار کړی یی هغه په پوځ
پوری اړه لری، د کلا ساتونکی زمونږ سره په تلو راضی دی او د پوځ څو تنه
افسران د هغوی د لست په جوړولو بوخت دی چی مونږ یی له ځان سره بیایو،
هغوی په دی اړه ستا مشوری ضروری بولی.

یوسف ځواب ورکړ: زه به ستا حکم عملی کړم، خو که پوځ ته دا پریکړه
معلومه شوی وی نو دهغوی پردی پوهولو ته ضرورت نشته چی د کوم هیواد
پاچاهی پای ته ورسیرې نو پوځ یی هم شریږی. اوس زه په کومه خوله دوی ته څه
مشوره ورکړم؟

ملکی ځواب ورکړ: زه یوازی دا غواړم کوم خلك چی په خپله خوبه زمونږ
ملگرتیا گوی د هغوی په غوره کولو کی باید ډیر پام وشی، لږ تر لږه په افسرانو
کی باید داسی څوك نه وی چی پر هغوی د فردیناند د جاسوسی گومان کیدای
شی. زه په دی پوهیږم چی زمونږ ملاتړ کونکی به زیاتره هغه خلك وی چی کور
او کورنی یی له غرناطی څخه بهر دی او مقامی خلك خو به پخوا له دی چی د ابو

عبدالله په خاطر جلا وطنه شی سل څله به سوچ کوی. خو زه دا ضروری بولم چی ته د پوځ کومو لویو افسرانو چی هغوی ته سمدستی خطر احساسوی د هغوی نومونه باید د غرناطی د پریښودونکو په لست کی شامل کړای شی.

که زما سره دا احساس نه وای چی زموږ نه وروسته به ډیر خلک له غرناطی څخه بهر د پناه اخستلو په هڅو مجبور شی نو ما به له ځانه د پنځو زرو تنو د بیولو غوښتنه نه کوله.

هغه سیمه چی د بنمن زما زوی ته په نظر کی نیولی د هغی د اداری لپاره پنځه سوه تنه هم بس دی، او زه د خپل زوی د ټولی خوشبیاوری او ځان تیر ایستلو سره سره پردی پوهیږم چی زموږ هستوگنه به عارضی وی، د توپان یوه بله څپه به موږ د اندلس څخه پورته کړی او د افریقا څنډو ته به مو ورسوی له هغی وروسته که خدای «ج» د دی بد نصیبه اولس فریاد واوړید نو امکان لری چی یوه نه یوه ورځ به غرنی قبایل د بهرنی کوم کومک په امید راپاڅی او هغوی به ستا د ملگرو څخه کوم لارښود پیدا کړی.

یوسفه! زه پخپله هم د سلطان ابو الحسن د کوم نومیالی سالار په مخکی د دی خبری جرئت نشم کولی چی اوس دی د فردیناند د یوه وړوکی باج ورکونکی خدمتگاری ومني.

زما وروستی هڅه دا ده چی پرکومو غازیانو، دغه بدمرغه اولس خپله راتلونکی تړلی شی هغوی باید په غرناطه کی پاتی نشی. اوس ورځه! هغوی ستا انتظار کوی او زه د دی خبری مسئولیت اخلم چی ابو عبدالله به ستا په کار کی څه لاسوهنه نه کوی.

لږ څنډ وروسته یوسف پر خپل زړه له یوه له زغم څخه اوچت بار سره د دوو وسله والو کسانو په لارښوونه د الحمرا د هغی کوتی په لوری روان ؤ چی هلته د کلا قوماندان او د هغه ملگری راتول وو. بیا هم د سلمان، سعید، عاتکی او منصور له غرناطی څخه زر تر زره دوتلو په اړه دده ناکراری یو څه کمه شوی وه.

د تروپمی مسافر

د يوسف له روانیدو څخه لږ څنډ وروسته د سمندري قواو پنځه تنه پخوانی افسران د هغه کورته راورسیدل او نژدی تر یوه ساعت پورې یې له سلمان او عبدالملك سره د خپل سفر په باب ضروری خبرې پای ته ورسولې. اوس دوی له الحمرا څخه د يوسف د راستنیدو په انتظار وو.

ناڅاپه عبدالمنان او جمیل ویریدلی کومی ته ورننوتل، او عبدالمنان ساه نیولی سلمان ته وویل: د خدای «ج» احسان دی چی ته بیرته نه وی ستون شوی، د عبید الله د کور په شاوخوا کی د حکومت خلك پهره کوی.

سلمان په وارخطایی جگ شو ویی ویل: هغوی ته د سعید په باب معلومات شوی دی؟

عبدالمنان ځواب ورکړ: نه! سعید ته څه خطر نشته، پولیس ستا په بڼه او څیره د چا لټون کوی، زما باور دی چی د حکومت کوم جاسوس ته له ابو الحسن سره لیدلی یی چی د دوی له کوره راوتلی یی او درپسی شوی دی. پولیسو ته ستا نه پرته د هغه کوچوان بڼه او څیره هم معلومه ده چی ته ورسره سپور شوی وی. ولید پوښتنه وکړه: تاته چا وویل.

: ماته د پولیسو یو افسر وویل چی د خپلو نورو یو شمیر ملگرو په څیر پټ زموږ سره ملگری دی. هغه له پخوا څخه د ابو الحسن د مشر ورور دوست و او

زما د کور ترڅنگ اوسپنې، هغه ماته دا وویل چې د کوتوال نایب ته د ابو الحسن له کوره د وتلی پردی په باب دوه خبرونه ورغلی دی، لومړی دا چې هغه په سرک جومات ته نژدی په بگي کی سپور شوی ؤ، او دوهم دا چې هغه له بگي څخه پلي شو د یوسف کورته ننوت. هلته دبنار ځینی خلك او قبایلی مشران راغونډیدل.

د کوتوال مرستیال په بنار کی د گزمی په وخت کی دا معلومات ترلاسه کړی وو اویا پخپله همالته ورغلی ؤ. هلته دی له یوی نه اټکل کیدونکی پیښی سره مخ شو، هغه دکوم پوځی افسرگاډی درولی وه او غوښتل یی تلاشی یی واخلي چې...

سلمان وارخطا شو ویی ویل: ته د ټولی کیسی اورولو نه پرته په دوو جملو کی نشی ویلای چې اوس وضعه څه ډول ده؟

عبدالمنان ځواب ورکړ: صیب! اوس وضعه داسی ده چې د پولیسو اته، لس تنه د عبید الله د کور په شاوخوا کی په ساده جامو کی پهری کوی، او هغوی په کوڅه کی له هر چا څخه چې تیرېږی د یوه نا آشنا سړی په اړه پوښتنه کوی. هغه دوست چې ماته یی دا خبر راکړ د کوتوال او د هغه د مرستیال خبری اوریدلی دی هغه دا اندېښنه ښکاروله چې د هغوی په کوم سړی د ترکانو د جاسوس شك دی. زه ویریدم چې تاسو بیرته هلته نه وی راستون شوی. ځکه می جمیل او نور ملگری خبر کړل او بیا می ستا د دفاع لپاره د څو رضاکارانو له استولو وروسته زه له جمیل سره د ولید دوی کورته ورغلم خو د ولید پلار ته دمخه د پولیسو د تگ راتگ او گزمی احوال رسیدلی ؤ. هغه د احتیاط لپاره سعید او د هغه ملگری خپل کورته ورسره بیولی وو. بیا چې ما کله هغه ته دا وویل چې پولیس سعید نه بلکی ستاسو په نیولو او لتون پسی راوتلی دی نو هغه په بیره خپله بگي تیاره کړه او موږ ته یی دلته د راتلو حکم وکړ.

سلمان وپوښتل : د پوليسو کوم چا له ابو الحسن سره هم خبره کړې ده؟
 نه ! تر اوسه پوليسو د عبید الله د کور دروازی ټکولو جرئت نه دی کړې، او
 د نورو خلکو په څیر ابو الحسن هم د ولید د پلار کورته راغلی دی. هغوی ټولو
 تینگار کاوه چې ته بيله ځنډه له غرناطی څخه ووزد او پر لاره په کوم خوندي ځای
 کی غلی شه او د خپلو ملگرو د راتلو انتظار کوه، هغوی چې مناسب فرصت پیدا
 کړې تاته به ځان درورسوی.

ما په لاره کی دا بندوبست کړې او راغلی یم چې څو سپاره د ښار له دروازی
 څخه بهر ځانونه ورسوی، هغوی به تر یوه پراوه ستا سره ملگری وی او له دی
 تسلی وروسته به راستنیرې چې د غرنیو قبیلو کوم مشر ستا د ساتنی لپاره
 مناسب بندوبست وکړې، ماتاته اس رانه وستلای شو، خو اوس له دی ځایه تاته
 یو ښه اس برابریدای شی عثمان یا د دی کور کوم بل نوکر به یی د ښار نه بهر
 ورسوی. موږ به تا په بگه کی بوزو.

د څو شیبو لپاره د سلمان د پریکړی قوت ځواب ورکړ، هغه د اندیښنی په
 حالت کی کله عبدالمنان او کله نورو خلکو ته کتل.

عبدالمنان له خپل جیبه یو کاغذ راویوست او سلمان ته یی وړاندی کړ ویی
 ویل:

وبخښی! ما د اندیښنی په وجه دا لیک تاته درونه ښودلای شو. سلمان کاغذ
 پرانست ویی لوست، د بدری یو لنډ پیغام ؤ او د کړووکړو لیکونه معلومیده چې
 دغه څو کرښې یی په ډیره بیره لیکلی:

د تروپومی مسافر!

که زه تاته د څه ویلو حق لرم نو زما رومی او وروستی هیله دا ده چې تاسو د
 ماما جان خبره ومني! او زما باور دی چې په دی مسئله کی سعید او یوسف کاکا

هم له ماما سره همنظره دی چی ته باید بی له ځنډه نور له غرناطی څخه ووزی.
تاته خدای پامان ویل ماته په هر حالت کی ډیر گران دی، خو که خدای مه کړه
ته غدارانو ونیولی نو دا به یوازی زما لپاره نه بلکی د سعید او عاتکی لپاره هم
له زغم نه وتلی صدمه وی. د خدای لپاره زما خبره ومنه!

په دی دنیا کی خو داسی څوک هم باید وی چی له سترگو ډیر لری وی هم د
ژوند یوه هیله پری تړلی وی. که وخت اجازه راکولای نو زما دا لیک به ډیر
اوږدوای خو په هر حال... ستا دوستانو ته بگی تیاره ده، ماما جان ماته نارې
وهی او زه به تل تاته نارې وهم، خدای دی مل شه سلمانه!

«بدریه»

سلمان تر لږ ځنډه پردی گډو وډو کړبنو د اوبشکو هغو وچو شویو څاڅکو ته
کتل بیا یی ژوره ساه واخسته او لیک یی ولید ته ور اوږد کړ.

ولید د لیک له لوستلو وروسته بیرته هغه ته ورکړ ویی ویل: زه له بدریې سره
همنظره یم، خو یوسف کاکا تر اوسه بیرته نه دی راگرځیدلی او موږ د هغه له
مشورې پرته هیڅ گام نشو اخستی. له بده مرغه دا وخت داسی دی چی موږ په
آسانی سره په الحمرا کی هغه ته احوال هم نشو استولی

په همدی کی دوی بهر د بگی د عرابو غږ واورید، سلمان ویل: لکه چی هغه
راغی!

ټولو دروازی لوری ته وکتل او ولید جگ شو له کوتی څخه ووت.

بگی ودریده او څو شیبی وروسته د ولید او د یوسف د میرمنی د خبرو اترو غږ
اوچت شو:

کاکا جان درسره رانه غی؟

: نه! هغه اوس د یوه ضروری کار لپاره په الحمرا کی پاتی دی او بنایی تر

خنده پاتی شی، خو د عزتمندو میلنو لپاره هغه دا پیغام را استولی دی چی د ده انتظار وکړی.

: کاکا ناوی! ته یو څه اندیښمنه ښکاری! هغه ته خو به هلته څه خطر نه وی؟

: نه! هغی په غمجنه لهجه وویل: لږ تر لږه تر دوو نورو ورځو پوری هغه ته خطر نشته.

: دوی ورځی! د ولید غږ په ستونی کی خپ شو او سلمان او نور ملگری یی د پریشانی په حالت کی له کوتی څخه برنډی ته ور ووتل.

د یوسف میرمن هغه ولید ور وړاندی شوه او په لږزیدلی غږ یی وویل:

ما باید د خپل خاوند میلمانه پریشانه کړی نه وای، خو دا داسی خبره ده چی زه می غواړی د خپل کور پر بام وخیژم او چیغی کړم چی: د غرناطی د برخلیک پرېکړه شوی ده. دوی ورځی وروسته به سلطان ابو عبدالله الحمرا پرېږدی او له هغی وروسته به د دښمن پوځونه غرناطی ته ننوزی، زما میره په دی وضعه کی هم د څه معجزی منتظر ؤ، خو اوس یتایی د معجزو وخت تیر شوی وی.

هغه اوښکی پاکولی او د کور د پاسنی پور د زینو په لوری ولاړه، سلمان او ملگری یی تر څه خنده حیران دربان ولاړ وو او یو بل ته یی کتل. بالاخره ولید وړاندی ورغی او خپلی سلگی یی ایساری کړی ویی ویل:

: تاسو دننه تشریف یوسی! زه به الحمرا ته ورشم او د دی احوال د ور رسولو هڅه به وکړم. خو په دی ځنډ کی د سلمان د دفاع شعور پوره راویش شوی ؤ، هغه په یوه پرېکنده لهجه وویل:

نه! که هغه په الحمرا کی په خپله رضا پاتی وی نو ددی یوازی ^{په} ^{مطلب} کیدای شی چی هغه د کومی مهمی ذمه واری سره مخ شویدی. لږ تر لږه به زه په داسی وخت کی دی د خپلو ذمه واریو په ترسره کولو کی پریشانه نکړم.

عبدالملك وويل: زما هم همدا مشوره ده، چي په دي وضعه كي ته بايد نور يوه شيبه وخت هم ضايع نه كړي، كله چي راشي نو موږ به ورته ووايو چي له غرناطی څخه ستا وتل ضروري وو. امکان لري له هغه سره تر خبرو وروسته موږ به تا پسي درشو كه نه نو سبا ته خو به خامخا در پسي روان شو.

سلمان وليد ته وويل:

ولیده ته كه له بي بي څخه اجازه واخلي زما د هغی له بگي پرته څلور د سپارلی اسونه هم په كار دي. بگي به بهر له سرك څخه بيرته راشي او بيا به بي اسونه هم وروسته بيرته ورته راواستوو.

وليد ځواب وركړ: د بي بي د اجازي ضرورت نشته، زما سره د دي پوره صلاحيت دي چي ستا څه شي ته ضرورت وي هغه درته وسپارم، زه همدا اوس اسونه تياروم او وليد له كوټي څخه بهر ته ووت.

سلمان جميل ته وويل: ته بهر ته ورشه معلومات وكړه چي كه شاوخوا رضاكار وي څلور تنه تری راوغواړه هغوی به هغه فالتو اسونه بهر ته ورسره بوږي.

بناغلیه! د دي سيمي سربندونكو ته لارښونه شوي ده چي تر څو د يوسف هدايت نه وي له خپلو ځايونو څخه بايد لري نه شي زه به بي همدا اوس راوغواړم. جميل دا وويل: او بهر ته ووت.

عبدالمنان چي تر اوسه پوري چوپ ولاړ ؤ سلمان ته يي وويل: بناغلیه ماته څه امر كوي؟

سلمان وړاندې ورغی په مينه يي د هغه پر مټ لاس كيښود ويي ويل: دوستانو ته څوك امر نه كوي غوښتنه تری كوي، او ته يو داسي دوست يي چي د غوښتنی ضرورت هم درته نشته، ته له ما سره بهر راځه!

بيا يي نورو كسانو ته وويل: تاسو دننه كښيني زه له تاسو څخه له خدای

پامانی پرته نه ځم.

*****

لږ ځنډ وروسته سلمان له درشل څخه راووت عبدالمنان ته یی وویل: عثمان له
تا سره راغلی ؤ؟

: هوکی! هغه د ابو نصر د کوچوان سره ناست دی.

سلمان وویل: دا عجیبه خبره ده چی کله ماته د یوه هوبنیار ملگری اړتیا
احساس شی نو دغه زلی هلك را ورسیږی.

: عثمان ته تر دی لوی انعام څه کیدای شی چی تاسو یی یو با کماله هلك
بولی.

هغه داسی گڼی چی ته به یی درسره بیایی او ما وعده هم ورکړی وه د هغه د
سمندر او بیړیو له لیدو سره ډیره مینه ده.

: تا د ځان په باب څه فکر کړی دی؟

عبدالمنان ځواب ورکړ: کله چی محشر جوړ شی نو ما غوندی خلك یوازی
لیدای شی فکر نشی کولی.

که ما ستا د ارادو او عزایمو ملگریتیا کولای شوی نو ځواب می باید همدا وای
چی زه هم ستا سره تلل غواړم خو د غرناطی له سقوط سره به زما ارادی او
هدفونه هم ختم شی او زه به یوازی د ژوند د ساه گانو پوره کولو لپاره ژوندی یم.
سلمان وویل: په هر صورت تاته د فکر کولو څه وخت شته که دی په خیالونو
کی څه بدلون راغی نو یوسف به تاته په ساحل کی هغه ځای در وپښی چی زما
کښتی به هلته نژدی چیرته لنگر اچولی وی. او په هغه کښتی کی به ستا لپاره
ډیر ځای وی.

دوی په خبرو کی طبیلی ته نژدی ورسیدل هلته نوکران پر اسونو د زینونو په

ترلو بوخت وو، ولید بهر ولاړ ؤ هغه سلمان ته وکتل وینی ویل:
: صیب! اسونه به اوس چمتو شی او ترڅو دقیقو پوری به رضاکاران هم دلته
راورسپړی.

ولیده! تا دا پوښتنه ونه کړه چی زه فالتو اسونه د څه لپاره بیایم؟
: صیب! ماته د پوښتنی ضرورت نشته. زه پوهیږم چی ته د سعید او د هغه د
ملگرو څخه پرته نشی تلای خو پردی می سر نه خلاصیږی چی زموږ د بگی پر
موجودیت برسیره ته بله بگی ولی درسره بیایی؟
: تاته به دا هم معلومه شی ته اوس ورځه! د یوسف له وسلتون څخه دوی
لیندی غشی، دوی تومانچی او باروت درسره راوړه.

ولید وویل: سناغلیه! ته که زموږ کره روان بی نو هلته هم پوره وسله موجوده
ده.

:زه یوازی احتیاط کوم، کیدای شی موږ ته ستاسو تر کوره ددی ضرورت شی.
سلمان څو گامه وړاندی ورغی او عثمان ته بی ناری کړی، هغه له بگی نه
توپ ووايه او نژدی ورغی سلمان ورته وویل: ستا د کښتی لیدو ته هوس دی؟
عثمان لومړی خپل آغا او بیا سلمان ته وکتل وینی ویل: که آغا اجازه راکوی
نوزه له تاسره د تلو اراده لرم، د هغه په سترگو کی اوبنکی ځلیدلی.
سلمان عبدالمنان ته په وویل:

اوس تاته دلته د ایساریدو ضرورت نشته.
ته د ابو نصر په بگی کی سپور شه د هغه کور ته ولاړ شه هغه ته ووايه چی
عاتکه، منصور او سعید له ما سره د تلو لپاره سفر ته چمتو کړی. او کله چی زما
بگی دروازی ته نژدی ورغله تاسو سمدستی دروازه خلاصه کړی، د ښار تر
دروازی پوری تاسو هم باید راسره ولاړ شی.

ما به په عادی وضعه کی د جنوب ختیځ په لور مخه کړې وه خو سعید لا استراحت ته اړتیا لری موږ به بگی د هغه تر کلی پوری بوزو او له هغه ځایه به رضا کاران هم بیرته راستانه شی، د سعید دوی له کلی څخه موږ ته د مرستی لپاره ډیر کسان پیدا کیږی.

دوهمه بگی به له لاری څخه بیرته راواستوو.

عبدالمنان وویل: شیخ ابو یعقوب عثمان ته یو ډیر سټه اس ورکړی دی، ستا سره د تگ لپاره ده ته پر سټه اس برسیره د بنو جامو هم ضرورت دی، ځکه خو که ستا اجازه وی نو زه به په لاره کی په سرای کی د ده جامی وریدلی کړم او په لویه دروازه کی به ستا انتظار کوی.

سلمان وویل:

هوکی! عثمانه ته له ده سره تلای شی خو که ته په تیاری کی ځنډ ونکړی نو یو بل کار هم درسره کولی شی.

عثمان ځواب ورکړ: بڼاغلیه! څومره ځنډ چی زما په جامو بدلولو کی وزی په دی ځنډ کی به زما پر اس زین وتړی تاسو امر وکړی!

: ته نیغ ابو یعقوب ته ورشه هغه ته دا احوال ورکړه چی سرک ته بیرته راشه موږ لږ ځنډ وروسته در روانیږو سمدستی له موږ سره همدا اراده ده چی بگی له سرک څخه لږ لری بوزو، ځکه خو هغه باید څو تنه سپاره راواستوی چی که په لاره کی څه خطر وی موږ ته دمخه احوال راکړی. دا هم امکان لری چی موږ د سرک لاره پرېږدو او د ابو یعقوب د کلی په لور مخه کړو، تا به په لاره کی یو ویجاړ کور لیدلی وی چی په مخکی یی مخ څوږی سرک د باران اوبو د ویالی په څیر ژور کړی وی؟

عثمان ځواب ورکړ: صیب! تاسو امر وکړی زه په پتو سترگو هم هلته رسیدای

شم.

: کوم رضاکار چی له دروازی څخه بهر ته وتلی هغه ته ووايه چی د کور شاته غلی ودریږه!

سلمان دا وویل او بیا یی عبدالمنان ته مخ راواړلوه ده ته خو به له ښاره په وتلو کی څه ستونزه نه وی؟

: نه صیب! تاسو ډاډه اوسی، مور هلمه پوره بندویست کړی او راغلی یو، راځه عثمانه!

هغه په منډه بگی ته ورغی او په کی سپور شو.

*****

د غرناطی کوټوال پر بستره غځیدلی ؤ او د ورځی په پېښو یی فکر کاوه، ناڅاپه چا دروازه وتکوله. دی له غوسې جگ شو ویی ویل: څوک یی؟ نوکر دروازه خلاصه کړه او دننه راغی یوه گوته یی ده ته وښودله ویی ویل: صیب! یو څوک په دروازه کی بهر ولاړ دی له تا سره د لیدو هیله لری، هغه د نېبسی په توگه دا گوته راواستوله.

کوټوال د ډیوی په رڼا کی گوتی ته وکتل ویی ویل: هغه بهر ولاړ دی... تا ولی دننه رانه وست؟

: صیب! په دی وخت کی ستا له اجازی پرته پهره دار ویریده، او هغه د دروازی د څنگ له کړکی څخه د دغه گوتی د ورکولو په وخت کی د خپل نامه له ویلو څخه ډډه کوله. هغه یوازی دا ویل چی دغه نخښه یوسه، زما ډیره بیړه ده او یو ضروری احوال ورکوم او بیرته ځم.

: هغه خره د عتبه غږ هم ونه پیژاند! کوټوال دا وویل او بیا یی بیرته پښی په پښو کړی یوه درنه کمپله یی په اوږو واچوله له کوټی څخه ووت.

لږ ځنډ وروسته پهره دار د هغه گواښونه او کنځلی اوریدلی او د بهرنی دروازی په خلاصولو بوخت شو. کوتوال په بیره بهر ووت خو په همدی ځنډ کی بهر پر سرک ولاړه بگی روانه شوه.

: ودریږه! ودریږه! کوچوانه بگی ودروده، هغه ډیر گړندی منډی پسی وهلی، چاغ کوتوال سیلیده او گادی ته یی ځان ورساوه دننه یی ور وکتل ویی ویل: عتبه! په خدای «ج» سوگند ستا پیغام ماته ډیر ناوخته...

هغه خپله خبره پوره نکړای شوه، د سترگو په رپ کی د هغه ورمیږ د سلمان اوسپنیزو ینجو ته لویدلی ؤ، ولید د هغه متی ونیولی او دننه یی گادی ته ننه یوست. بگی بیا گړندی شوه، جمیل خپل ځنجر د هغه په سینی ورکیښود او زور یی پری راوړ د هغه لږ او ډیر همت هم ځواب ورکړ. سلمان د هغه پر ورمیږ فشار کم کړ او ورته ویی ویل:

گوره! که دی د شور هڅه وکړه نو پخوا له دی چی غږ دی اوچت شی ورمیږ به دی بوټ مات شی. مور به د ځنجر اویا تومانچی په استعمال دغه ښکلی بگی ستا په وینو ککړه نه کړو.

کوتوال وټوخیده او په ډیر زحمت یی وویل: زه پوهیږم چی ستاسو له خوبنی پرته زما غږ تر ستونی نشی راوتلای خو تاسو څوک یاست، او څه غواړی؟ زه به ستاسو هره خبره ومنم؟

سلمان له شا څخه د بگی پرده لری کړه څو شیبی یی سرک لوری ته وکتل بیا یی کوتوال ته وویل: ته هوښیار سری ښکاری، زما لومړنی حکم دا دی چی که د پولیسو کوم سری دی بگی ته درانژدی کیدو هڅه وکړه ته له لیری غږ پری وکړه او تری ایسار یی کړه که ضرورت ؤ له بگی دی سر ورته راوباسه او ورته وایه چی ته دی له دوستانو سره چیرته روان یی. خو ستا د غږ په اوریدو باید څوک دا

احساس نکړی چی ته له ویری او یا مجبوری زموږ امر منلو ته مجبور یی.
ستا دا اشتباه به یوازی ترتا پوری محدوده پاتی نه شی. باید دا درته ووایم
چی اوس زموږ ملگرو ستا کور کلابند کړی دی که هغوی ته څه وخت دا خبر ور
ورسید چی زموږ په بگی پسی څوک را روان دی نو هغوی به ستا د کور یو تن هم
ژوندی پری نپدی.

: صیبا! پر ما ورحمیرې! زه وعده کوم چی هیڅ غلطی به نه رانه کیږی.
سلمان جگ شو له دروازی څخه یی سر ویوست غږ یی وکړ: کوچوانه بگی
آرامه بیایه!

بیابیرته پر خپل ځای کیناست ویی ویل:
إن شاء الله موږ به تا ته د څه غلطی کولو فرصت درنکړو. اوس راشه او ډاډه
زما ترڅنگ کښینه!

جمیله ته یی لاسونه او پښی وتره، خو ډیر باید په زحمت نشی.
کوټوال بیله دی چی څه پلمی او دلیل ووایی په پته خوله امر ته غاږه کیښوده
سلمان له لږ څنډ وروسته تومانچه را وایستله د هغه پر ککره یی ورکیښوده ویی
ویل:

زه له تا څخه یوه بله پوښتنه کوم! که دی لږ دروغ وویل هم نو ستا په سر کی
د یوه سوری کولو وروسته به زه یوازی پردی خپه وم چی لږ باروت می مصرف
شول.

صیبا! هغه په ریږدیدلی غږ وویل: زه به دروغ ونه وایم.

سلمان وویل: عتبه چیرته دی؟

: صیبا! هغه به په ویگا کی وی.

: تا هغه ته څه پیغام ورکړی و؟

: هغه ماسپښين مهال له ښار څخه بهر له ماسره ليدل غوښتل خو د هغه احوال ماته څو ساعته وروسته راوړسيد.

: ستا باور دی چې هغه ښار ته نه دی راغلی؟

: صيب! زما پوره باور دی، که هغه دلته په راتگ د خطر احساس نه کولای نو زه به يی ليدو ته له ښاره بهر ته نه ورغوښتم.

: خو د هغه د نخښی په ليدو چې ته څومره په گرمی او ناکراری راووتی له دی څخه داسی ښکاری چې ته يی په انتظار وی.

: صيب! ما داسی وگڼل چې که هغه له خطرې بهی پروا شوی وی او راغلی وی نو خامخا به کومه خبره وی.

: تاته معلومه نه ده چې هغه به په څه له تاسره ليدل؟

: صيب! هغه په خپل ليک کی يوازی دومره ليکلی وو چې د هغه په کور کی يوه له اټکل نه لری پيښه شوی ده:

: ډير ښه اوس ته چوپ اوسه، او د دی خبری خيال ساته چې ستا په کور کی هم څه پيښه ونشی.

*****

لس دقيقی وروسته د ابو نصر د کور د شانداری کلا دروازه خلاصه شوه، بگی دننه ننوته او نوکرانو زر بيرته دروازه پوری کړه. بيا پنځه دقيقی وروسته دروازه بيا خلاصه شوه او دوی بگی يوه پر بله پسی بهر ته ووتی، پر لومړنی بگی چې د يوسف له کورده راغلی وه یوی خواته سعید، عاتکی او منصور ته مخامخ د سلمان په څنگ کی کوتوال ناست و. پر هغوی پسی په بله بگی کی ولید، جمیل او عبدالمنان سپاره وو. هغه شیبی څومره زر تیری شوی چې کله د تروپمیو مسافر له خپلو دوستانو او ملگرو څخه خدای پامانی اخسته، هغه داستان څومره اوږد و

چی یوازی د خدای «ج» پامان په الفاظو پای ته ورسید! او بیا هغه چوپتیا چی کله سلمان یوه پنبه په بگی کې کیښوده بدری ته یی د وروستی ځل لپاره سترگی ور واړولی د ژوند د څومره نغمو او خوبونو څومره جزیرې یی په خپله غیږه کی رانغښتی وی؟

بدری! بدری! بدری! هغه په خیال کی ناری وهلی، هغه د گړندیو اسونو د پنبو په ترپهار او د بگی د عرابو په کرچهار کی هم د هغې سلگۍ اوریدلی، بیا یی داسی احساس کړه چی سعید غږ ورته کوی تکان یی وخور، د خوب او خیال نړۍ یی له سترگو څخه پناه شوه.

سعید وویل: ورورجانہ! له بناره بهر اسونه دی نو بگی باید بیرته راواستوو، زه نور بالکل روغ یم او ستاسو سره پر اسونو په سفر کی به هیڅ په زحمت نه شم. ولید او جمیل باید زر تر زره د یوسف کور ته ورشی، زه نه غواړم چی زموږ په سبب دی زموږ دوستان د دی بگیو له امله په اندیښنه کی شی. سلمان ځواب ورکړ: زما په گومان خو چی تر کومه ځایه سرک تللی تا ته به په گادی کی سفر کول بڼه وی، خو که ته د اس د سپارلی تکلیف زغملی شی نو موږ به له ډیرو ستونزو څخه وژغورل شو.

: وروره! نن زه داسی نه احساسوم چی زه کله ناروغ وم. نن می په کور کی تر لږ څنډه د غشو ویشتلو تمرین هم وکړ، او ډاډه شوم چی په منډه کی له اس څخه هم ما پرغشی نخبه ویشتلای شوه.

: ما ستا لپاره دوی لیندی او دوی تمانچی هم راوړی دی. زه پردی ډاډه نه وم چی تاسو به د عبید الله له کوره زما سامان هم درسره راوړی.

سعید وویل: د دی سپری په باب دی څه فکر کړی دی؟

: دغه سپری اوس په دومره خبرو پوهیدلی دی چی موږ یی د ژوندی پرېښودو

خطر نشو قبلولی موبه به له بناره بهر په دی اړه څه پریکړه وکړو.
کوټوال وویل:

د خدای «ج» لپاره پر ما رحم وکړی!

: چوپ! سلمان په درانده غږ ورته وویل ستا له خولی چی د رحم لفظ وزی د
حامد بن زهره روح به څورپړی.

کوټوال په ویریدلی لهجه وویل: صیبا! د حامد بن زهره له قاتلانو سره زما
هیڅ اړیکې نشته، زه د هغوی ټولو نومونه دربنودلی شم او پر خدای «ج» سوگند
زه به هیڅ دروغ ونه وایم.

سلمان وویل: په نړۍ کی پر هر بدکرداره سړی یو داسی مهال راځی چی هغه ته
په دروغو ویلو کی هیڅ گټه نه ښکاری، خو ته زما تر اټکل هم زیات بد خصلته
بی. ته یحیی پیژنی هغه ستا په پولیسو کی کار کاوه؟
: هوکی! مگر هغه اوس بی درکه دی!

: که هغه ستا په منځکی حاضر شی نو ته به له هغه سره سترگی پر سترگو
کړی او دا به وویلی شی چی د حامد بن زهره له وژونکو سره ستا هیڅ اړیکې
نشته؟

د کوټوال تر سترگو لاندی یو ځل بیا د مرگ تیاری خپری شوی، لږ ځنډ
وروسته د بگی تگ وروشو سلمان بهر ته وکتل ویی لیدل دوهمه بگی د دروازی
په مخ کی ولاړه وه، عبدالمنان لاندی ورکوز شوی ؤ په ډاډ یی د څو پهره دارانو
په منځ کی له یوه افسر سره خبری کولی او دوو نورو کسانو دروازه خلاصوله.
څو شیبی وروسته عبدالمنان پر بگی سپور شو او هغه افسر په منډه د سلمان
دوی بگی ته راغی او ویی ویل:

صیبا! تاسو په ډاډه زړه تلای شی! اوس به تاسو د دروازی شاوخوا هیڅ کوم

پولیس هم ونه گوری.

زموږ په خیر دوی ته هم دا خبر ورغلی دی چی دوی ورخی وروسته به نه د
غرناطی پاچاهی وی او نه به یی پوځ او پولیس وی، ستاسو ملگری پر سرک درته
انتظار دی خو تاسو دښمن ته پام کوی. سلمان له دروازی څخه سر بهر راویوست
هغه ته یی لاس ورکړ او بیا بگی روانه شوه.

بگی د سرک په مخ خوږ ودریدی او رضاکاران د ږنگ کور له کنهوالو راپسکاره
شول پر دوی راټول شول، سلمان کوتوال ته ډیکه ورکړه او لاندی یی وغورځاوه او
پخپله له بگی څخه راووت. په دی ځنډ کی د بلی بگی سپاره هم راکوز شوی وو،
عثمان چی خپل کمال بشودلو ته سخت ناکراره ؤ را وړاندی شو ویی ویل:

زه نیم ساعت مخکی د ابو یعقوب له کلی څخه راگرځیدلی یم، هغه ویل چی
زما سپری به د راتلونکی کلی د خلکو له خبرولو وروسته ستاسو سره ملگری شی
او د سعید دوی تر کوره به ورسره ملگری وی.

بل سپری وویل: صیب! موږ ستاسو لپاره اسونه همدلته راوستلی دی. سلمان
ولید ته وویل: د بحیی اروا په دی ویجاړ کور کی د کوتوال انتظار کوی دی
همالته ورولی، جمیل په خنجر د هغه د پښو رسی پریکړه، دوو تنو تر متو ونیو
او پورته یی کړ ولید په توره وزغلاوه.

کوتوال چی تر اوسه پوری د نامعلومو امیدونو په تکیه ؤ خپل وروستی وخت
بی چی ولید په چیغو شو: د خدای «ج» لپاره! په ما رحم وکړی زه ستاسو ملاتړ
ته چمتو یم، زه د حامد بن زهره د ټولو قاتلانو نومونه درښودلای شم.

تاسو د ابو القاسم په وروستی خیانت تر اوسه خبر نه باست. د خدای «ج»
لپاره. زما خیرد واورئ. بله ورځ به د دښمن پوځ غرناطی ته ننوزی، ما خوشی
کړی. زه به غسبه لاس تړلی تاسو ته راوړم، ما وبخښی پر ما رحم وکړی!!

د کوتوال پښی د بدن د وزن اوچتولو څخه بی وسه وی او پښی بی په ځمکه کښولی، بیا د ږنگ کور له یوی تیاری کوتی څخه د هغه وروستی کریغه واوریدل شوه، او بیا په فضا کی بشپړه چوپتیا خپره شوه.

سلمان عبدالمنان ته وویل: اوس تاسو بیرته پر بگیو ولاړ شی، او موږ ته بی چی اسونه راوستل دغه رضاکاران هم درسره بوزی، بیا بی خپلو ملگرو ته وویل: تاسو سمدستی پر اسونو سپارد شی، زه او عثمان به له تاسو څخه پنځوس شپيته گامه وړاندی وو، ظاهراً کوم خطر نشته خو بیا هم احتیاط ضروری دی. پنځه دقیقې وروسته د اسونو او بگیو سپروبو د بل مخالف لوری ته خپل سفر پیل کړ.

تعقيب

کله چی دوی له سرک څخه د شیخ ابو یعقوب د کلی په لوری ورگرځیدلی لاری
ته ورسیدل نو مخامخ یی د اسونو د پښو ترپهار واورید.

عثمان وویل: صیب! داسی ښکاری چی د ابو یعقوب د کلی څلک لکه چی مورډ
له څه خطر څخه خبروی!
سلمان وویل:

ته په بیره شاته ورشه ورته ووايه چی له سرکه یوی خواته شی.
عثمان خپل اس راوگرځاوه، د سترگو په رپ کی سپاره سلمان ته راورسیدل او
چیغی یی کړی:

ود پړی! ودریږی چی وړاندی تاسو ته خطر دی!
عثمان ته دغه غبر آشنا معلومیده او ویی ویل:
یونسه څه خبره ده؟

: صیب! ستاسو دښمنان وړاندی کلی ته راورسیدل، بیا یی دوهم سپاره ته مخ
واړاوه ویی ویل:

ته بیرته ولاړ شه خپلو ملگریو ته خبر ورکړه چی زه له دوی سره ولاړم.
کله چی هغه د اس جلب راوگرځاوه یونس سلمان ته وویل:
صیب! د ابو یعقوب د کلی په لور وروگرځی، مورډ به هڅه وکړو چی د عتبه
کسان هر څومره زیات ایسار کړای شو، بیره کوی چی له سرک څخه لری ولاړو زه
به بیا ټول حال درته بیان کړم.

سلمان خپلو ملگرو ته غږ وکړ او هغوی اسونه وزغلول او نژدی ورغلل، بیا هغه ورته وویل: موږ باید لاره بدله کړو، تاسو په موږ پسې راځئ!
لږ ځنډ وروسته دوی له سرک څخه لری د ویجاړ کلی د کنډوالو ترشا ولاړ وو او یونس سلمان ته کیسه کوله.

: موږ د ابو یعقوب له کلی څخه په بله لار د بل کلی په لوری راغلو کله چی کلی ته رانژدی شوو دوه تنه په منځه راغلل چی ابو یعقوب ته یی دا احوال ورسوو چی د وسله والو سپرو یوه ډله د دوی کلی ته ورغلی ده، او پاتی شپه هم البته غواړی تیره کړی.

هغوی د کلی په یوه ویجاړ کور قبضه کړی ده او په کی اړولی یی دی، له هغوی نه د څو پوښتنو څخه وروسته موږ ته معلومه شوه چی دغه کسان د جنوب له لوری راغلی، دی او ماښام مهال د سپرو یوه بله لویه ډله چی دلویدیځ لوری رابشکاره شوه خلکو ولیده چی د خوږله پله څخه له تیریدو وروسته د ویجاړی شوی کلا په لوری ولاړه ځکه خو د کلی د خلکو دا اندیښنه ده چی د ډاکه مارانو یوه لویه ډله د دی سیمی د لوټ لپاره راغلی ده. له دی وروسته موږ بیا د کلی پر سر راوڅرخیدو سرک ته چی رانژدی شوو د اسونو د پښو تریهار او شنههار مو واورید او موږ د احتیاط لپاره یوه باغ ته ننوتو، بیا مو څو تنه سپاره ولیدل چی کرار کرار د غزنای په لور روان وو، ستاسو سمدستی خبرول ضروری وو خو ضحاک دا اندیښنه وښوده چی که موږ د هغوی په مخکی د تیښتی هڅه وکړو نو راپسې راځی ځکه خو موږ هغوی مخی ته پرېښودل او بیا چی سرک ته راوړسیدو گږندی مو اسونه چارگام وزغلول، هغوی ښایی موږ خپل ملگری بللی وو د تېښتیدو پرځای ودریدل ځکه خو د سترگو په رپ کی موږ له هغوی څخه دری کسان پرسرک راوغورځول او بیا مو د سرک کیڼ لوری ته په فصل کی ترلږځنډه نور کسان وزغلول یو یی ضحاک په نیزه وواهه او راوی غورځاوه، کله چی موږ بیرته سرک ته راستانه شوو یوه تن د قسطله خلکو په ژبه خپلو ملگریو ته څه ویل،

خو زموږ پوره باور وو چی دوی د عتبه خلك دی.

خو افسوس چی موږ دوه نور کسان ونه وژل، اوس به هغوی په کلی کی خپل نور ملگری خبر کړی، له ضحاک سره د شیخ ابو یعقوب د کلی پنځه تنه نور شته هغوی به ستاسی له دی ځایه د وتلو لپاره چی هر څومره ممکن وی هومره لاره بنده ساتی، ضحاک یو تن ماته را استولی ؤ ویلی یی وو چی دینمن به زموږ پر مړیو تیر یوی بیا به ستاسو لوری ته درځی.

سلمان سعید ته وویل: سعیده ته له عاتکی او منصور سره سمدستی روانیږد، د ابو یعقوب په کلی کی زموږ انتظار کوو، عثمان به تاسو ته لاره درېښی. سعید زړه نا زړه کله سلمان او کله عاتکی ته کتل. سلمان بیا په دروند غږ وویل: ورځه سعیده! زما خبره ومنه، او عاتکی! ته په څه فکر کی یی! دلته کومه کلا نشته او تاته د دی ثابتول ضروری نه دی چی ته یوه زړوره نجلی یی. کله چی زما د غشیو کڅوړه تشه شی نو زه به تا په جگره کی د گډون څخه نه منع کوم. تر لږ ځنډه به ضحاک او د هغه ملگری دلته راورسیږی او زما باور دی چی عتبه او د هغه کسان به یی تعقیبوی. بیا به له هغوی سره د مقابلی لپاره ستا تر مرستی ماته دا سروری وی چی ته د هغه لاس ته نه ورځی، د خدای «ج» لپاره ولاړه شه، ستا د دی زړه نازړه کیدو په سبب به خلك بیخایه مړه شی. هغوی اسونه پونده کړل.

سلمان خپلو ملگرو ته پام راواړاوه:

ملگریو! خپل اسونه شاوخوا ښارونو ته بوزی، امکان لری د دشمن شمیر زموږ څخه ډیر زیات وی محکه خو ستاسو بری پردی خبره پوری تړلی دی چی کوم غیښی مو تش ولاړ نشی. کوم کور چی لاری ته ډیر نژدی وی د هغی بام ته څیژی، د غیښو له اوږدلو څخه دمخه زما د نه سنجی د غږ انتظار وکړی.

یونسه! ته سر ته ورشه د خپل ورور او نور ملگریو انتظار کوو او هغوی دلته راوله، زه ویریږم چی هغوی پردی کومان وړاندی تیر نشی چی موږ د ابو

يعقوب د کلي لوري ته خوځيدلی يو او موږ ته د زيات فرصت په خاطر په بل لوري کې د دښمن د زيات بوخت ساتلو ضرورت دی. اوس چې موږ څومره زر له دښمن سره مقابلې وکړه هومره به په پاتې سفر کې زموږ ستونزې لری وی. ځکه خو اوس باید زموږ هڅه دا وی چې د عتبه کسان په تاسو پسې دلته راشی او دا ضروری ده چې تاسو زموږ تر شا د دریدو پرځای د کلي د وروستی کور تر شا پوری ولاړ شی.

: صیب زه وپوهیدم! د هغوی د دلته راوستلو لپاره که تر هماغه کلي پوری زموږ ورتگ ته اړتیا وه هم دریغه به ونکړو. یونس دا وویل او اس بی پونده کړ، دوی تر لسو دقیقو پوری د هغوی د راتلو انتظار وکړه بالاخره یونس له شپږو کسانو سره بیرته راوړسید او له دی سره سم سلمان وړه پسې د نورو اسونو د پښو تریپهار واوړید.

بالاخره اوه تنه سپاره رابښکاره شول او د کلي تر وروستی کور پوری ولاړن پر دوی پسې د گڼو اسونو د پښو تریپهار رانژدی شو او بیا شل پنځه ویشت تنه سپاره چې د دوی د غشو دم ته راوړسیدل د سلمان د تومانیچې غږ اوچت شو او بیا پر هغوی د غشو باران جوړ شو. هغوی په بربري، هسپانوی او عربي ژبو فریادونه اوچت کړل. د مخی سپرو د بیرته گرځیدو هڅه کوله د هغوی اسونه په تیاره کې د خپلو ملگريو له اسونو سره تکر شول، څو سپرو د وارخطایسی په حالت کې د وړاندې وتلو هڅه وکړه چې پر هغوی د کلي په پای کې غلیو شویو سپرو غشی واوړول. څو کسان روغ پاتې شول او ووتل خو په تیاره کې د هغوی د شمیر معلومول گران وو.

په دوو دقیقو کې دغه جگړه پای ته ورسیده سلمان ډاډه راپورته شو او خپلو ملگريو ته بی وویل: د مړیو د شمیرلو ضرورت نشته بوازی تپیان پرځای زکړی. یوه تن چې خپل اس بی تر جلب رانیولی و سلمان ته په مخکې ودرید و بی وویل: ښاغلیه زه ضحاک یم. څو سپرو د وړاندې وتلو هڅه وکړه، په هغو کې موږ

دری تنه راوغورخول خو زما په گومان په هغو کی هم یو تن تپی ؤ، که ستا اجازه وی زه د احتیاط لپاره وړاندی ولاړ شم.

سلمان خواب ورکړ: زمونږ ملگری به د ابو یعقوب کلی ته رسیدلی وی، ځکه خو موږ د یوه یا دوو تنو په باب باید څه اندیښنه ونه لرو، هغوی به خامخا په لاره کی په یوه او بله خوا د تیښتی هڅه وکړی.

په دی کی هغه یو پر بل پسی دوه د تومانچی دزونه واوریدل او سلمان په بیره پر اس سپور شو ویی ویل: ضحاکه ته له ماسره راتلی شی او نور کسان دی دلته خپل کار پای ته ورسوی او په ډاډه زړه په موږ پسی راځی، دا دزی زمونږ د ملگریو کارنامه معلومیږی او زه ویرېږم چی هغوی په بدگومانی کی پر موږ غشی ونه چلوی. بیا هغه گام پر گام عثمان ته ناری وهلی او وړاندی روان وو.

لږ وړاندی چی ولاړل د عثمان غږ یی واورید:

صیب! موږ دلته یو، او بیا د سترگو په رپ کی دوی د عاتکی او عثمان په مخکی د یوی خاورینی غونډی ترڅنگ ولاړ وو، دواړه مړی دوی ته نژدی په خاورو پراته وو تر څو شیبو پوری ټول چوپ وو.

عاتکی په لږ ویریدلی لهجه وویل: ورورجانه! ته به موږ احمق وبولی، خو موږ له تا پرته چیرته تلای شو؟ موږ کله ډاډه کیدای شوای چی راتلونکی سهار به تردی تیاری شپې زیات تیاره او ویروونکی نه وی؟

او بیا ما د محمد بن زهره زوی او لمسی ته دا څه ډول وربښودلی شوای چی هغوی دی خپل احسان کوونکی د انتظار پرځای د هغه حکم عملی کړی، د غرناطی لور په خپل ژوند کی د لومړی ځل لپاره په زوره زوره ژریدله.

سلمان په ژره غونډی آواز وویل:

عاتکی! زه تا احمقه نشم بللی! کاشکی پردی اوبښکو د دی بدنصیبه اولس د کړو وړو داغونه مینځل کیدای شوای، سعیده! زه له تا څخه هم نشم خفه کیدای، خو ته زما د ناکراری په سبب پوهیږی.

سعید وویل: وروره! موربه ته د ابو یعقوب کلی ته رسیدل او په لاره کی غلی کیدل یو شان وو، موربه د غونډی شاته ولاړ و او بنیایی په دی کی به هم کوم مصلحت و، منصور له وړاندی تلو څخه انکار کاوه، د هغو دوو سپرو د پښو غږ مو چی واورید اسونه مو عثمان ته وسپارل او لاری ته نژدی د ډبرو شاته غلی وو د تومانیچی له ډزو نه وړاندی موربه ته د دی تسلی ضروری وه چی هغوی زموربه خلک نه وی، بیا له دوی نه یو تن چی غالباً پخوا تپیی شوی و له اس نه پلی شو او په قسطله یی ژبه یی له خپل ملگری څخه څه غوښتل، هغه موربه ته دومره لنډ و چی په ډبره مو هم راغورځولی شوی.

سلمان وویل: سعیده موربه یو لوی بری گتلی دی. او زموربه د دی بری یو سبب دغه ځوان دی. بیا یی خپل ملگری ته وویل:

ضحاکه زه ستا مننه کوم خو زما دومره تمه نه وه. ضحاک ځواب ورکړ: صیب! دا زما فرض و یو سپری بد کیدای شی خو ستا غونډی دا احسان کونکی ناشکری نشی کولی.

: خو اوس زه ستا پورورپی شوم.

: صیب! که ته وغواړی نو دا پور هم ادا کولی شی.

یوازی زما یوه وړوکی غوښتنه ومنی!

: هغه وړوکی غوښتنه څه ده؟

: صیب! زه، یونس او زما میرمن غواړو له تاسره ولاړ شو.

: تاته معلومه ده چی موربه چیرته ځو؟

: صیب! ماته د دی ضرورت نشته.

: او ستا پلار!

: صیب! دا د هغه هیله ده چی موربه له تاسره ولاړ شو.

: مگر هغه د ابو یعقوب په کلی کی نشی اوسیدای.

: صیب! هغه به په غرونو کی د خپل مالک له عزیزانو سره پناه واخلي، که هغه

د سفر وړ وای نو راسره بیولی به مو و.

: ډیره بڼه ده، زه ستاسو یوه هیله هم نشم ردولی، ته ولاړ شه خپلی میرمنی ته دی ووايه چی تیاره شی، عثمانه ته هم ورسره ولاړ شه او شیخ ابو یعقوب ته زما دا پیغام ورکړه چی موږ غواړو د شپې له پای ته رسیدو مخکی یو پړاو منزل ووو، زموږ څخه سمدستی خطر لری شوی دی او اوس له موږ سره د رضاکارانو د وړاندی تک ضرورت نشته.

*****

کله چی د سلمان نور ملگری راورسیدل دوی ټول د ابو یعقوب د کلی په لور وخوځیدل، او بیا لږ ځنډ وروسته ابو یعقوب پخپله له څو کسانو سره له کلی څخه بهر د دوی هرکلی ته راوتلی و.

سلمان له اس څخه پلې شو ابو یعقوب ته بی لاس ورکړ، او د غرناطی رضاکارانو ته بی وویل:

اوس به موږ سعید کلی ته دبیلو پړخای له همدی ځایه نیغه د غرونو لاره غوره کړو ځکه تاسو له همدی ځایه بیرته ستانه شی او زر تر زره غرناطی ته د رسیدو هڅه وکړی.

او کوم کسان چی په بگی کی زموږ سره راغلی وو هغوی ته دا ووايي چی اوس موږ په بله لاره ځو، کوم کسان چی په موږ پسی راځی هغوی به د شیخ ابو یعقوب څخه زموږ بل پړاو معلومات واخلي، نور وخت مه تیروی هغوی خدای یامان وویل او د اسونو جلبونه بی وگرځول، دوی تر لږ ځنډه د شپې په تیاره کی د هغوی د اسونو د پښو ترپهار اوریده. ابو یعقوب د سلمان پر اوږه لاس ورکینود و بی وویل:

بچید حینی نیلسانه داسی وی چی د خدای پام بی بل ورنه ډیر تکلیف غواړی، خو زه له تاسره څو دقیقتی هم خبری نشم کولی، ما ستا د احوال له راتلو سره سم یو تن مخکی استولی چی د مخکی کلیو خلک خبر کړی، له ضحاک او

یونس پرته به له کلی څخه څلور تنه نور هم له تاسره ولاړ شی. وړاندې د غره پیچومی ډیر سخت دی او تاسو باید ډیر په احتیاط پری ولاړ شی، زما د سعید د روغتیا په باب ډیر اندېښنه وه خو دا یوه مجبوری ده، په راتلونکی پړاو کې به تاسو ته د پوره آرام موقع په لاس درشی او ان شاء الله له هغه وړاندې به هم د هیڅ کور په دروازه کې هم د حامد بن زهره زوی او د نصیر لور ته د دوهم غږ کولو ضرورت نه وی سلمان له بودا سردار سره خدای «ج» پامانی وکړه او پر اس سپور شو.

*****

عته او د هغه ملگری دویجاړی کلا په انگر کې اور ته شاوخوا ناست وو چی ناڅاپه د برج له کونج څخه غږ راغی: صیب! یو سپور راروان دی.
: هغه را پرېږده چی راشی!

څو شیبی وروسته سپور دننه راغی او په لوړ غږ یی وویل: صیب! زموږ خلك له هغه کلی څخه چیرته تللی دی او ما هغه پاتی دری سپاره وړاندې واستول.
: تا د کلی له خلكو څخه معلومات وکړ؟

: صیب! د کلی خلك دومره ویریدلی وو چی چا بهرته د راوتلو او زموږ سره د خبرو جرئت ونکړ.

: دا کله کیدای شی! ما هغوی ته په کلکه دا هدایت کړی و چی پر سرک د گزمی لپاره له شپږو اوو کسو څخه زیاتو ته ضرورت نشته.

بود تن وویل: هغوی به په کوم ویجاړ کور کی ننوتلی او ویده شوی وی!
سپاره وویل: ستا په گومان ستا نه پرته ټول په دنیا احمقان دی؟ زه په یوه یوه کور راوگرځیدم او چیغی می ووځلی.

بود بل تن په قسطله یی ژبه وویل: ایا دا ضروری ده چی کوم کسان تاسو لهری هغه دی په همدی لاری راغلی وی؟

نسه به واړخطایی وویل: ما تاته ویلی دی چی تر اوسه به په غرناطه کی هر

گوټ ته دا خبر رسيدلی وی چی زمور، پوڅونه بنار ته ننوتونکی دی. او له هغی وروسته به هغه کسان چی زما په کور بی د چپاو جرئت کړی ؤ یوه شیبه هم هلته د پاتی کیدو جرئت ونه کړی.

: مگر د غریځی څخه د تیبستی نوری لاری هم شته!

: که هغوی سمډستی د تیبستی هڅه کړی وی نو د شپي لخوا دوی د خپل کلی نه پرته بل لوری ته نشی تلای.

: په داسی حال کی دا غوره نه وه چی مور د هغوی کلی نیولی وای؟

که ته د دی کار ذمه واری په خوبنی قبلوی زه تیار یم چی اجازه درکړم، خو هلته به د هغه په یوه غږ، د شاوخوا کلیو په سلگونو کسان راتول شی.

هوکی! دوی ورځی وروسته به دا ټوله سیمه زمور رحم او کرم ته پاتی وی او زه به تا هغه وخت د هغه کلی د سردار په کور کی پرېږدم، اوس غلی شه!

عتبه د خفگان په حالت کی قدم وهل پیل کړل. یو ساعت وروسته یو بل سپور چی چیغی یی وهلی هلته ور ورسید، او بیا عتبه چی خپلو ملگریو ته د سفر د تیاری حکم ورکاود په ډیره وارخطایی د هغه کیسه اوریده:

: صیب! مور ته دا معلومات نه ؤ چی دغه ټوله سیمه له دښمنانو ډکه ده، هغوی زمور زیات ملگری ووژل، او زما څخه پرته یوازی دری یا څلورو کسانو ژوندی ځانونه وژغورلای شوی.

عتبه د غوسی په حالت کی خپلی شونډی وچیچلی او ویی ویل: پر تاسو په هغه کلی کی حمله وشوه؟

: نه هغوی له کلی نه لږ بهر پر مور حمله وکړه.

: احمقه داسی کله کیدای شی چی هغوی ټولو دی کلی پریښی وی او تللی دی وی؟

: نه صیب! مور ستاسو د امر سره سم د گزمی لپاره د سپرو یوه ډلگۍ واستوله، خو د دښمن یوی ډلی چی له کلی څخه بهر بی مورچل نیولی ؤ پر

هغوی حمله وکړه او څلور کسان یې تری ووژل. دوه تنه نور بیرته راوگرځیدل او موږ ته یې احوال راکړ چې د حمله کوونکو شمیر له اوو اتو کسانو څخه زیات نه و. بیا موږ په هغوی پسې ورغلو، بیا دوی موږ په ځان پسې هماغه ځای ته ور وستلو چې اوس هلته د مریو ډیری جوړی دی.

ما د دېنمن له منگولو څخه یوازی دوه تنه ولیدل چې د لویدیځ لوری ته ووتل، له هغوی څخه یو سپور چې تپی و له ما سره راروان و. له سرک څخه لږ لری هغه له اس څخه ولوید، تاته سمدستی احوال ضروری و خو د ځنکدن په حالت کی د هغه پرینودل راته ممکن نه وو. ما هغه پر خپل اس را واچاوه لږ لری می د ونو منځ ته ورساوه او په دی امید هلته تم شوم چې که کوم ملگری بل دی لوری ته راووزی او زه تپی هغه ته وسپارم او پخپله ستاسو خدمت ته راشم، خو چې کله ما د دوهم ځل لپاره غوښتل هغه پر اس را واچوم احساس می کړه چې یخ شوی دی له هغه وروسته زه دی لوری ته را روان شوم او ما له لری د دېنمن د اسونو د پښو ترپهار اوریده.

عتبه وپوښتل: د شپې تاته څه معلوم شو چې هغوی د دېنمن خلک دی.

هغه لږ په ترخه لهجه ځواب ورکړ: صیب!

زموږ ملگری خو بیرته نشی ژوندی کیدای او د اسونو د پښو له غږ څخه ماته دا اندازه لگول گران نه و چې د هغوی وژونکی د غرناطی په لور روان دی.

: ته چې بیرته راتلی څوک دی ولیدل؟

: نه! زه د سرک لوری ته د تلو پرځای له یوی اوږدی دوری وروسته د ویالی په

بله ډډه راتیر شوم.

هغوی ترڅو شیبو په چوپه خوله یو بل ته کتل بالاخره عتبه وویل:

ما تاسو ته د هر سړی سر ۳۰ دوگت «د هسپانیی د هغه وخت د سکی نوم»

وعده درکړی وه اوس زه هر یوه ته د شپيته دوگته وعده کوم، زما باور دی کوم

کسان چې موږ یې په لته کی یو بیرته نه دی ستانه شوی، کیدای شی چې هغوی

زموږ له رارسیدو دمخه د دی ځایه وړاندی تیر شوی وی.

*****

د لمر ختو په وخت کی سلمان او د هغه ملگری له یوی غرنی سختی لاری څخه تیریدل. د دوی شاته د سترگو ترڅاره د غرونو او درو هسکی تپتی دری تر گردونو لاندی ډوبی وی، ستومانه اسونو ورو ورو گامونه اخستل، سپاره د ډیری یخنی له امله رپړیدل سعید د خپل اس پر زین سر څوړنداچولی ؤ، سلمان شاته وروکتل هغه ته یی وکتل ویی ویل: سعیده ته خوبه روغ یی؟

سعید سر راپورته کړ ویی ویل: بالکل روغ رمت یم، سلمان بل لوری ته پام واړاوه ویی ویل: ضحاکه! لاره ډیره خرابه ده ته پلی شه د ده د اس جلب ونیسه. ضحاک په بیړه پلی شو د اس واگی یی یونس ته ورکړی او وړاندی ورغی د سعید اس یی تر جلب ونیو.

سعیده د عاتکی تر شا را روانه وه، هغی اس را وړاندی کړ ویی ویل. گوره! یخنی ډیره زیاته ده، ته زما شال هم درواخله!

هغی د سفر په وخت د دوهم ځل لپاره دا وړاندیز وکړ. عاتکی ځواب ورکړ: نه سمعی! ته دی خپل شال له ځانه سره وساته ماته د دوو اړتیا نشته. لږ وړاندی چی ولاړل په گرځندی کی زاوگرځیدل او لاره یوی تنگی دری ته مخ په څور شوی وه، او یو ساعت وروسته د سارایی شپنو او بزگرانو له کلی څخه بهر څو کسانو دوی ته هرکلی وایه.

د کلی مشر ته دوه ساعته دمخه د دوی د ورتگ خبر ور رسیدلی ؤ. د ډیری یخنی او ستومانی څخه د سعید وضعه خرابه وه، له اس څخه چی پلی شول د خپل میلمه د کور په لور د تلو په وخت کی یی پینی لږزیدلی، سلمان ورغی تکیه یی ورکړه ویی ویل:

سعیده! زموږ د سفر ستونزمنه لاره پای ته رسیدلی ده، اوس به په دی کلی کی به د آرام لپاره ښه زیات وخت ولری، که د خدای رضا وه بیا به له دی ځایه سفر

کوو.

د کلی رئیس وویل: د حامد بن زهره زوی کوم یو دی؟
 : هغه همدی دی، خو تر اوسه پوری بڼه نه دی روغ شوی، سلمان سعید ته
 اشاره وکړه، بودا سړی په بیره وړاندی ورغی سعید ته ورتراغاری ووت.
 له څنډ وروسته عاتکی او سمعی د کور له بنڅو سره ډوډی خوړله او په بله
 کوته کی په یوه لوی دسترخوان پر نورو میلمنو علاوه د کلی څو کسان هم ناست
 وو.

منصور چی ترټولو زیات تازه تر نظره کیدو له خپل ماما سره په څنگ کی
 ناست ؤ، د ډوډی نه چی وزگار شول کور به خپلو ملگریو ته وویل: میلمانه ډیر
 ستړی دی آرام ته یی پرېږدی! هغوی پر وچو وښو د غوریدلی پوزی پرسر بستری
 وغورولی او سعید په یوه بستره د پریتو په وخت کی سلمان ته وویل: له له
 استراحت وروسته به زه دمه شم له هغی وروسته غواړم چی د شپي تر رارسیدو څو
 میله نور هم مزل وکړو.

رئیس وویل: اوس ته باید بڼه زیات استراحت وکړی، دلته تاته هیڅ خطر
 نشته.

زموږ کسان د کلی نه بهر په ټولو لارو پهری کوی پر آسمان ورغی راخوری
 دی، امکان لری چی نن باران یا واوره پیل شی.

سلمان د ابو یعقوب له کلی نه راغلیو ملگرو ته وکتل وی ویل: تاسو هم
 ترما سپڼین پوری آرام وکړی او وروسته بیا له دی ځایه بیرته ستانه شی.

یوه تن ځواب ورکړ: زموږ سردار به د دی خبر اوریدو ته ناچار وی چی تاسو
 په خیر تردی ځایه راوړسیدی، ځکه خو موږ ته همدا اوس اجازه راکړی!

سلمان د هغوی د رخصتولو لپاره له رئیس سره بهر ته راووت چی ضحاک او
 یونس هم ورسره ملگری شول، او بیا چی له څنډ وروسته د ابو یعقوب کسان پر
 اسونو سپاره شول ضحاک د کلی مشر ته وویل: صیب! موږ به بهر د نوکرانو سره

پاتی شو.

سلمان وویل: ضحاکه! دغه کوته زمور تولو لپاره بس ده.
هغه خواب ورکړ: نه صیب! زه دا گستاخی نشم کولای او له مور څخه بیا د یو
چا وینس پاتی کیدل هم ضروری دی.

د کلی مشر دی د کلی له یوه تن سره بهر ته واستاوه، لږ ځنډ وروسته چی
سلمان بیرته راوگرځید نو سعید او عثمان هم په درانده خوب ویده وو.
منصور وویل: کاکاجانه! طبیب ماما جان ته له خوب څخه ماڅکی د یوی دوا د
خورلو تینگار کاوه، د دوا کڅوړه د عاتکی خاله سره ده زه یی تری راوړم؟
: نه! اوس د هغوی راوینول مناسب نه دی او ته هم ویده شه!

سلمان دا وویل او پریوت، منصور هغه ته نژدی په بله بستره ځملاست ویی
ویل: کاکا جانه! ما اسماً ته وویل چی زه لوی شم نو ته به بیرې راکوی او زه به
یوه ورځ غرناطی ته راشم!؟

هغی ویل چی که نصرانیان مور ونیسی او بوموزی نو ته به څه وکړی؟
ما وعده ورسره وکړه چی زه به د کاکا جان په څیر یو ډیر لوی مایو شم او د
دبمن تولی کبنتی به ویجاړی کړم. خو هغی ژړل او د هغی د مورجانی په سترگو
کی هم اوبنکی ډنډ شوی وی، عاتکی خاله ویل چی د اسماً مورجانه یوه پرېسته
ده، هغی د سعید ماما ژوند ژغورلی دی.

کاکا جانه! په غرناطه کی خو به هغوی ته څه خطر نه وی؟ د سلمان په زړه یوه
څرېکه راغله او په ژړغونی غږ یی خواب ورکړ: زما باور دی چی ته به یوه ورځ
ډیر لوی کبنتی چلوونکی شی، او اسماً به دربانندی ویجاړی! خو اوس ویده شه.

منصور چوپ شو، سلمان تر څه ځنډه په ناکراری کې اړخ په اړخ اوبنت بالاخره
خوب ورغی. په بله کوته کی سمعیه له عاتکی سره په خواکی پرته وه او دواړو
ورو ورو خبری کولی سمعی، ویل: خوری! پنبی دی چاپی کړم؟

: نه سمعی ته آرامه ویده شه. زمور راتلونکی سفر به ډیر سخت وی.

: په خدای «ج» سوگند که ما ستاسو په سبب دا احساس کړی وی چی خومره
مزل مو وکړ.

تاته معلومه ده چی کله ضحاک دا خبر راوړ چی موږ به له تاسو سره یوځای
سفر کوو نو ما د کور بنځو ته څه وویل:
: تا څه ورته وویل؟

: ما ورته وویل چی زه د خپلی شهزادگی د وینځی په دود ځم.
عاتکی په زړه گوزار وخور په زحمت یی وویل:
سمعیی تا هغوی ته باید ویلی وای چی د اندلس په یوی لور د خپل وطن
ځمکه تنگه شوه او زه د هغی د تسلی لپاره ورسره ځم.
سمعیی د نور څه ویلو حوصله نه درلوده.

*****

سلمان چی له درانه خوبه راوینس شو نو بهر یی د باران وریډو غږ واورید،
سعید او منصور تر اوسه ویده وو، دی ور وړاندی شو د سعید په تندی یی لاس
کینبود د هغه بدن لږ تود ؤ، بیا یی هم چی هغه په آرام خوب ویده ولید ډاډه شو
چی د باران په سبب به نوره ورځ او راتلونکی شپه هم آرام پاتی شی. او که واوره
اوریدل پیل شی نو د ده لږ او ډیره نوره اندیینه به هم لری شی.
د کوتی څخه راووت یوه نوکر ته یی د اوداسه لپاره د اوبو راوړو وویل او لږ
ځنډ وروسته له اوداسه وروسته بیرته کوتی ته راغی او مازدیگر په لمانځه ودرید،
له لمانځه وروسته بیرته راغی او په بستره وغځید.
سعید په اړخ واوښت سترگی یی وغړولی او په بیره را اوچت شو کیناست ویی
ویل:

لکه چی ډیر زیات ویده وم، زه دی ولی راوینس نه کړم؟ موږ باید تر مابنم
وړاندی څو میله نور هم وړاندی تللی وای.

سلمان وویل: سعیده ته آرام ویده شه، بهر باران وریږی او امکان لری واوره هم

پیل شی، ستا صحت څنگه دی؟

: زما ستومانی لری شوی ده او اوس به په واوره او باران کی هم څو ساعته
مزل ماته هیڅ زحمت نه وی.

سلمان وویل: مگر ما بی سببه نه غوښتل چی ته په تکلیف شی. مخامخ
دروازه خلاصه شوه عاتکه وړاندی راغله د سعید په لاس کی بی د دوا یوه پوری
ورکړه ویی ویل: ما ته ناڅاپه دوا راپاده شوه، خو ته ویده شوی وی، ډاکتر په
تینگار ویلی وو چی دغه دوا بی باید قضا نه کړی. زه اوس شیدی راوړم، دایی
وویل او بیرته ووته.

لږ څنډ وروسته هغه بیا کوتی ته راننوته او سعید ته بی د تودو شیدو پیاله
ورکړه، د دوا له خوړلو وروسته ده لا شیدی څښلی چی د کلی رئیس بله دروازه
تک تک کړه.

سلمان چی دروازه خلاصه کړه نو بودا سری په ولاړه ولاړه وویل:

زه د دی لپاره راغلم چی درته ووايم چی په موی موسم کی تاسو سفر نشی
کولی، سبا ته که موسم بڼه و نو زه مو د ایسارولو هڅه نه کوم خو نن تاسو په
هیڅ صورت هم وړاندی نشی تلای.

سلمان وویل: ستا څخه مننه، خو موږ پخوا دا پرېکړه کړی وه، بودا سردار
بیرته ستون شو. او سعید سلمان ته وویل:

زه په وار وار داسی احساسوم چی له مرگه تبتتم،

: نه سعیده! تقدیر زموږ مرستندوی دی، زما باور دی چی تاته نور هیڅ خطر
نشته.

سعید ځواب ورکړ: کله چی په یوه اولس تباهی نازلیرې نو د کوم یوه کس
ژوندی پاتی کیدل هیڅ معنی نه لری.

هغوی تر لږ څنډه یو بل ته کتل، او چوپ وو، بیا سلمان وویل:

سعیده! څو شیبی وړاندی زما په خیال کی هم نه راگرځیدل چی د څو کسانو

گناه به ټول اولس د مرگ دروازی ته ورسوی.

سعید ځواب ورکړ: دا څو کسان زموږ د ډله ایزی گناه سزا ده، د هری لاری یو وروستی منزل وی، موږ چی له پیریو پیریو په کومه لاره روان وو د هغی وروستی منزل او پړاو له دی پرته بل نشو کیدای. پر موږ په ناخبری کی ناڅاپی دا مصیبت نه دی را نازل شوی بلکی یو، یو گام وړاندی تللی یو او دی پړاو ته رارسیدلی یو. موږ د دی اور لپاره پخپلو لاسونو خس راتول کړی دی. په اندلس کی زموږ د لوړتیا او ځورتیا داستان اته پیری غځیدلی دی، موږ ته معلومه ده چی کله په نیغه لاره روان وو پروردگار څه وړ وپاللو، او چی کله مو د ټولنیزو غوښتنو څخه مخ وړاوه نو څومره قیامتونه راباندی راکوز شول، کله چی موږ یو اولس وو، یو بیرغ او یو مرکز مو درلود د جبل الطارق څخه د اندلس تر وروستی څنډی موږ په هر ډگر د الله د نصرت او لورینی معجزی لیدلی، خو...!

کوم ښاخونه چی د یوی لوی ونی څخه غوڅ شی، هغه بالاخره توند او گړندی ټوپان ورسره والوزوی او وړی یی، د کومی ودانی تاداونه چی وراسته شی او درزونه وکړی د هغی د راغوځیدو لپاره یوازی د زلزلی یوی جټکی ته اړتیا وی.

زموږ د یووالی یوازی بنسټ دین ؤ او موږ پوهیدو چی څومره زموږ عقیدوی بنیاد کمزوری کیږی هومره به موږ تیت پرک او د یوه مرکز نه لرونکی وو، قرطبه زموږ سیاسی او نظامی مرکز ؤ، او موږ له هغی ورځی د بریادی په لور روان شوو چی موږ دغه ستر ملی حصار د قبیلوی او نژادی عصبیتونو د جگړی په مرکز بدل کړ. ماته ستا په مخ کی د هغو ورځو د داستان تکرارولو ضرورت نشته چی د عربو بچیانو له خپل کلی کور څخه په زرگونو میله لری پردی پوهیدو برسیره قومی جاهلی عصبیتونه را ژوندی کړل چی له اندلس پرته دوی د پناه لپاره بل ځای نه لری، او تاسو د هغو وختونو له تاریخ څخه هم خبر یاست چی عرب افریقایی او هسپانوی مسلمانان یو له بل سره په جگړه وو.

پر موږ د تیت او پرک کیدو او اختلاف یوځلی داسی دوران هم راغی چی په

دی هیواد کی دری خلافتونه جوړ شول، له هغی وروسته ملوک الطوائفی د اولس په هډوکو د عیش او مستی مانی جوړولی، موږ لیدل چی په شمال کی د عیسوی ریاستونو په یووالی کی د کلیسا هغه قوت رامنځته کیږی چی لومړی او وروستی هدف یی د اندلس مسلمانان دی، خو زموږ برخلیک د هغو طالع ازموښونکو په لاس کی ؤ چی د هغوی په نظر اندلس یو هیواد نه بلکی یو ښکار ځای ؤ. چی دوی په څو برخو ویشلی ؤ. بیا په هغو ورو ورو ښکارځایونو کی د بهر هغه لوی څیرونکی ښکاریان ننوتی وو چی غابنونه یی ډیر تیره وو، ځکه خو هغوی شاته تگ غوره کړ.

بیا د دوو پیړیو له سیاسی، پوځی، ذهنی او اخلاقی شاتگ وروسته غرناطه زموږ وروستی مورچل او د دفاع او پناه ځای شو، خو د ماضی تیارو موږ دلته هم پرینښودو، موږ خپل پروردگار ته دا شکایت نشو کولی چی په دی گرځیدلی ورځ کی هم که کله موږ په نیغه لاره قدم پورته کړی نو هغه د څه انعام وړ نه یو بللی. سعید تر دی ځایه راوړسید او بیا چپ شو، او سلمان تر ډیره هغه ته کتل، هغه داسی احساسوله چی د حامد بن زهره روح ناڅاپه د دغه چوپی خولی خاوند انسان بدن ته ننوتی دی.

*****

د شپې په وروستی برخه کی اورښت تم شو، او لږ ځنډ وروسته هغوی روان شول.

د کلی دری کسان پر اسونو او څلور نور پلې له دوی سره روان شول، د کلی سردار سعید ته پر یو تود پوستین بخښلو برسیره د خپلو میلمنو لپاره د سهار ډوډی هم یوه سپاره ته ورکړه.

نژدی یو میل وړاندی د بل غره پیچومی پیل شو د دوی اسونو ورو ورو گامونه اخستل، پلویو کسانو د سعید او منصور د اسونو جلبونه نیولی وو، له نژدی دوه ساعته مزله وروسته دوی یوه داسی ځای ته ورسیدل چی یوه ژور خوږ دوه غرونه

سره بیلول، او لاره د لوړیدو سره ورو ورو نری کیدله، پیچومی ډیر سخت ؤ، هره شیبه ژور خوږ ته د کوم اس د وربونیدو خطر ؤ، نژدی یو میل په دی لاره له سفر وروسته د ژور خوږ سور پنځوس فته پاتی شو او مخامخ لږ وړاندی د رسیو هغه پل برالا بنکاریده، وړاندی لاره لږ څه پراخه وه او د خوږ د اوبو غږ اوریدل کیده، پله ته نژدی چی ورسیدل سلمان له خپل لار بلد څخه وپوښتل:

اوس هغه کلی څومره لری دی؟

: صیب! تاسو چی له غره نه واوږی لږ ښکته به کوز شی، وړاندی لاره سمه ده، که پر هغه پله ستاسو اسونه تیریدای شوای نو بیا تاسو ته درو مره اوږدی لاری غوڅولو ضرورت نه ؤ. د کندې پوری غاری ته دری څلور میله وړاندی هغه کلی راځی چی تاسو به سبا ته ور ورسیری.

له دری میله مزله وروسته چی سلمان د کندې د وروستی څنډې پرسر د غره څوکی ته نژدی د سپرو یو تت څرک ولید نوخپلو ملگریو ته یی د اسونو د بیرته گرځولو امر وکړ. لږ څنډ وروسته دوی بیرته د رسیو پله ته راوگرځیدل، سلمان له اس څخه پلی شو ویی ویل: سعیده! ته اس دلته یرپږده پر پله پوری وزه، ما د غره څوکی ته نژدی څو سپاره ولیدل، که هغوی دی خواته راغلل نو ډیر ژر به راته معلومه شی چی هغوی څوک دی او څه غواړی.

په هر صورت تر څو زه غږ در ونه کړم ستا هلته چوپ او غلی اوسیدل ضروری دی، عثمانه! ته هم له دوی سره ولاړ شه! او عاتکی! ښایی په ژوند کی د لومړی او وروستی ځل لپاره تاته هم دا امر کوم! سعید د پله په لوری ورغی ویی ویل: عاتکی راځه! د غرناطی لور د بی وسی په حالت کی سلمان ته وکتل او منصور یی تر لاس ونیو او په هغه پسی روانه شوه، څو شیبی وروسته سمعیه او عثمان هم په هغوی پسی پر پله تیریدل.

د شاته کلی یو ځوان سلمان ته ورنژدی شو او ویی ویل:

صیب! د کندی پوری غاری ته د هغه کمره نه لږ وړاندی یو غار دی که ستا

اجازه وی نو ستاسو ملگری به زه هلته ورسوم.

: څومره لری دی؟ سلمان زر وپوښتل، ځوان وړاندی یوی لوری اوپی ته اشاره وکړه ځواب یی ورکړ: صیبا! هغه گرنګ ته بالکل نژدی، د گڼو بوټو په سبب یی له دی ځایه تاته لاره نه ښکاری، ستا ملگری چی هلته غلی شی دهنمن به یی ونه وینی.

سلمان وویل: ډیر ښه ته هغوی زر هلته بوځه او بیرته دلته د راتلو پرځای کلی ته احوال ورسوه، ان شاء الله موږ به څو ساعته د دهنمن پام خپل لور ته راواړوو، پر سعید تینگار وکړه چی له سمخی څخه د راتلو هڅه ونه کړی. ځوان په مټه پر پله تیر شو او د سترگو په رپ کی د سعید له ملگریو سره یوځای شو.

سلمان د کلی نورو کسانو ته مخ وړاوه ویی ویل: اوس تاسو دوه تنه اسونه شاته لږ لری بوزی! اسونه په تنګه دره یوی او بلی خواته تښتیدای نشی، ځکه خو یی یو تن له مخی او بل له شانه ایسارولای شی، نور له ماسره راځی.

*****

بیا سلمان، یونس او د کلی څلور نور کسان له پله څخه وړاندی تیر شول پر غره وختل او له لاری څخه دیرش څلوښت فته لری د بوټو او ډېرو شاته غلی شول، ضحاک له دوی نه لږ وړاندی تیر شو او نژدی پنځوس متره پاس په یوه کمره پریوت، تر یوه ساعته پوری هلته چوپه چوپتیا وه، بیا ضحاک له پاسه یوه ډېره راوغورځوله او ویی ویل: هغوی راروان دی.

لس دقیقی وروسته دوی د اسونو د پښو تریار اوریده او بیا د سترگو په رپ کی هغوی د دوی د غشو دم ته برابر شول، څلور تنه تپیان وغورځیدل، دوو تپیانو پر خپلو نورو ملگرو پسی اسونه وروگرځول، یو سپور وارخطا شو اس یی وښوئیده او لاندی کنډې ته وغورځیده له دی وروسته نورو سپرو د وړاندی تلو همت ونه کړ، دوی لږ لری ولاړل او په زوره زوره یی چیغی وهلی.

ضحاک چیغی کړی:

صیبا! دوی د کندی بل لوری ته مخونه اړولی او څه اشاری کوی!
 سلمان د کندی بری غاری ته وکتل او یوه شیبه یی وینی په رگونو کی وچی
 شوی، د کمره بنی لوری ته په څه فاصله کی څوکسان په بوتو کی غلی غلی
 راکوزیدل، دی هم له غره راکوز شو او په پوره زور یی چیغی وهلی د پله پوری
 غاری ته ځی! د پله پوری غاری ته ځی! د سترگو په رپ کی هغه لاندی کوز شو
 او د پله په لور یی منډی وهلی، بیا یی د تومانیچی د دز غږ واورید، او چی څو
 دقیقی وروسته پر پله تیریده ویی لیدل چی څلور کسان چی له غره راکوزیدل بیرته
 یی ولیدل چی پر غره د ختلو هڅه کوی.

سلمان له هغوی نه یو په غشی وویشت او را ویی غورځاوه، نور دری کسان
 یی خپلو ملگریو ته پرینودل او تری راوگرځید په عاتکه او سعید پسی یی چیغی
 وهلی.

سمعیی له بوتو سر راویوست او ویی ویل: هغوی دی خواته دی هلته گوره!
 هغوی ټول په عتبه پسی دی.

سلمان پورته وکتل عتبه نژدی شل گزه پاس پر غره د ختلو هڅه کوله او سعید
 پر هغه پسی و.

بیا لږ لاندی منصور او عثمان وو، سلمان ته دا اټکل گران نه و چی سعید او
 عتبه دواړه ټپی دی هغه تر بوتو او دبرو توپونه ووهل او وړاندی تلو چیغی یی
 وهلی: عاتکی! عاتکی!!

سمعیی چیغی کړی: عاتکه دلته ده ټپی ده!

سلمان یو نظر پر عاتکه واچاوه، هغه د یوه بوتی تر خوا پرته وه او جامی یی
 په وینو تکی سری وی، د یوی شیبی لپاره د سلمان پر سترگو تیاره راغله او بیا
 د لیونتوب په حالت کی پر غره وروخت د هغه تر زړه کوکی وتلی خو شونډی یی
 گنډلی وی.

د کمره څخه نژدی څلویښت گزه پاس نور د هغوی همت ځواب ورکړی و، ډیر

په زحمت بی یو یو گام اخست، سلمان چیغی کړی:
 عتبه! عتبه!! ته نور خلاصون نه لری، عثمانه ته منصور پښکته درسره بوزه، او
 بیا دی پخپله گړندی پورته وخوت او سعید ته بی چیغی وهلی:
 سعیده! ودرېوه! زه راغلم عتبه نور نشی تښتیدای، ته لاندی راځه!
 خو سعید څه ځواب ورنکړ او په خپل ټول توان بی هڅه کوله چی پر غره
 وخیژی.

سلمان لانژدی پنځه گزه لاندی ؤ چی سعید عتبه تر پښه راونیو، هغه پښی ته
 جتکه ورکړه او غوښتل بی ځان د سعید له منگولو خلاص کړی په دی ټپل ماتیل
 کی د عتبه لاس له ډبری خطا شول او بیا د سترگو په رپ کی دواړه پنځوس
 شپيته گزه لاندی پر بوتل.

لږ څنډ وروسته سلمان د سعید مړی د عاتکی ترڅنگ کیښود، د هغه پر مټ د
 توری دری زخمونه له پخوا څخه وو او اوس له گړنگ نه د لویدو په سبب د هغه
 هیڅ هډوکی هم روغ نه و پاته شوی. عاتکی اوس هم سلگی وهلی، د هغی په تهر
 کی خنجر او په پوښتیو کی بو غشی ښخ وو، چی د سعید مړی بی ولید سترگی
 بی پتی کړی.

سلمان نژدی ورته کیناست او په نبض بی لاس کیښود، عاتکی سترگی
 وغړولی، په ډوبیدونکی غږ بی وویل: زه پوهیدم چی دی به ژوندی بیرته راستون
 نه شی، سعید له ما پرته ژوندی نشوای پاتی کیدای، اوس به مور څوک تعقیب
 نکرای شی، او چاته به زموږ د بار اوچتولو ضرورت هم نه وی، دی د موسکی
 کیدو هڅه کوله خو په سترگو کی بی اوښکی ځلیدلی، عتبه خو به تښتیدلی نه
 وی؟ زما د تومانچی نښه پرځانی ولگیده خو ظالم ډیر سخت سری دی.

: هغه مړ شوی دی عاتکی! ما هغه ډیر ښه ولید او راغلم، د هغه پر غوږ ستا
 د غشی نڅښه اوس هم شته.

: سلمانه! زما وروره! هغی د سلمان لاس ونیو ویی ویل: ته ولی دومره ښه

سړی بی؟

سعید ویل چی نور ماته د سلمان د نیکیو د بار اوچتول گران دی، بیا بی په بل لاس د سعید بی حرکت لاس ونیو:

سعیده! ته اوس خپل دوست ته ویلی شی چی زه د ژوند له هر بار څخه خلاص شوی یم، د هغی نظر بیا د منصور په څیره بڼخ پاتی شو، سمعی هغه په خپلو پښو کی کلک نیولی ؤ.

څو شیبی وروسته دی بیا سلمان ته وکتل: ورورجان! اوس په دی دنیا له تا پرته د منصور هیڅوک هم نشته، څومره چی ژر کیدای شی تاسو له دی ځایه ځانونه وباسی، موږ همدلته بڼخ کړی، سلمان چوپ ؤ له سترگو بی اوبنکی بهیدلی، عاتکی څو ځلی بنده بنده ساه واخسته او بیا بی وویل: تاته خو معلومه ده چی زما وروستی هیله څه ده؟

سلمان په دردناکه لهجه وویل: عاتکی! زه به ستا هرده هیله پوره کړم.

: زه غواړم چی کله د ترکانو جنگی بیړی راشی، نو زما اروایی د اندلس پر څنډو هرکلی ته راشی. او بدریه!

ستا لپاره د گلونو امیل په لاس کی ولاړه وی. هغه یوه ستره میرمن ده، له وقاره ډکه او سپیڅلی! ته خو به هغه هیروی نه؟

سلمان په ریږیدونکی غږ ځواب ورکړ:

نه، هیڅکله هم نه!

د کمزوری په سبب د عاتکی غږ ورو ورو خپ کیده، هغی تر څه وخته سترگی پټې کړی او بی حسه پرته وه، بیا ناڅاپه وتوخیده، سترگی بی وغږولی او له دی سره بی تر خولی د وینو دارد ووتله او سر بی د سعید پر سر ورکینود.

سعیده! سعیده!! زه درسره یم. سعیده، سعیده!!! بیا بی سلگی ووهللی او غږ

بی د تل لپاره چوپ شو.

عاتکی! عاتکی!!

سلمان په بی وسی او وارخطایی د هغه نبض کورت خو د تروپمی د شپې دواړو مسافرو خپله خپل سفر پای ته رسولی و. هغه جگ شو خپله چپنه یی څیری کره او د هغوی په یخو بدنونو یی وغورول او د تیارو په پنډو پردو کې دوب شول.

*****

د سیرانویدا په لمنو کی خپرو رنځگانود تیاره شپې له راتگ څخه دمخه خپلی لمنی نغښتی، خو هغه په خپلو ژورو چورتونو کی دوب و، د ماضی او حال له کرکیو یی کتل، چی پر غوږو یی یو آشنا غږ ولگید:

آغا! آغا!

سلمان داسی احساس کره لکه څوک یی چی له خوبه راویښوی، چی را بیدار شو ویی لیدل چی عثمان یی خوځوی، وگوره دوه مری!!

: هغوی له کوم لوری راغلل؟

په دردمنه لهجه یی له عثمان څخه وپوښتل: عثمان خپلی اوبښکی پاکې کړی ځواب یی ورکړ:

صیب! ماته معلومات نشته زه د غار دننه وم، او هغوی موږ په یوه کونج کی کښینولئ وو. بیا هغه ناڅاپه د غار خولی ته راغلل، د منصور خاله او ماما غشی پری واورول، له هغی وروسته هغوی په بوټو کی غلی شاته ولاړل، خو عاتکی خاله د منصور ماما ته وویل: چی زما د پلار قاتل ژوندی نشی تلای، او هغه غشی ویشتل بهر ته راووته.

بیا عتبه خپلو ملگریو ته د حملی امر وکړ، د منصور ماما لینده وغورځوله توره یی راواخستله او پر هغوی یی حمله وکړه، دغه دواړه کسان هغه ووژل، خو پخپله هم ډیر بد ټپی شو، پر عتبه د منصور د ترور د تومانیچی گولی ولگیده، خو هغه د بوټو له شانه غشی وویشتل، بل سړی په خنجر ووهله او ویی غورځوله، زه او منصور هم له غار څخه راووتو او د عاتکی خاله قاتل مو په غیشو سوری

سوری کړ، له دی دوو کسانو څخه هم یوه تپي د بیا اوچتیدو هڅه کوله، خو سمعیی پر سر پر ډبره وویشت او ویسی واژه، بیا عتبه چی د عاتکی ترور پر تومانچه زخمی شوی و ناخاپه جگ شو او د تیښتی هڅه یی وکړه، خو د منصور ماما چی ډیر په وینو تک سور شوی و ورپسی شو.

سلمان تر لږ ځنډه چوپ و، بیا یی منصور راپورته کړ او په غیبه کی یی تینگ کړ او هغه سیلاب چی تر اوسه د ده په سترگو کی تم و ناخاپه وبهیده، لږ ځنډ وروسته د نژدی کلی څخه دیرش څلویښت کسان هلته ور ورسیدل او ماسپښین مهال د سعید او عاتکی پر قبرونو خاوری واپول شوی.

او چی لمر په لویدیځو غرونو کی پناه شو، دوی شهیدانو ته د وروستی دعا او اوبښکو له نذرانی وروسته پر اسونو پښی واپولی.

*****

دوهمه ورځ دوی د سیرانویدا له واورینو څو کو څخه لږ لاره چپه کړه او په هغو غرونو کی یی سفر ته دوام ورکړ چی لمنی یی د سمندر له ځنډو سره نښتی وی. یوه ورځ وروسته ماسپښین مهال له سمندر څخه اته میله لری یی عبدالملک او د هغه ملگری ولیدل چی یوه کلی ته ننوتل، سلمان ته بیا معلومه شوه چی د ابو یعقوب په کلی کی یی دوی ته د انتظار پرځای هر یو په جلا جلا لارو هلته رارسیدلی وو. عبدالملک په دی موده کی په پنځلس، شل ساحلی سیمو کی د دښمن د بیړیو د تگ راتگ په باب پر معلوماتو برسیره د شاو خوا سیمو څخه پر خپل سر پنځه ویشت تنه بیړی چلونکی هم راټول کړی وو، دغو ځوانانو ډیر په تودو احساساتو له سلمان سره سترې مشی وکړل او د هغه لاسونه یی ښکل کړل. د ډوډی له خوړلو وروسته عبدالملک یوازی له سلمان سره خبری کولی ویی ویل: موږ به زیات نه زیات تر دری ورځو پوری د خپلی کښتی د راتلو انتظار کوو، ته له څو اعتمادی کسانو سره لرگی او د وښو وری درسره واخله او ختیځ لوری ته یی له کلی نه لږ لری یوسه. هلته یی په لوړو لوړو غونډیو څلور ځایه لږ لږ

کيږده او اور ورواچوه، لومړې اور د شپې د لومړې برخې له تيريدو وروسته بيرته بايد مړ شي. دوهم بايد د دوهمې برخې او دريم د دريمې او څلورم د شپې د وروستې برخې په پای کې بايد مړ شي.

دوهمه شپه بايد د اور بلولو او مړ کولو ترتيب بدل شي، خو دغه اور بايد په داسې برخه کې نه وي چې د سمندر له څنډې څخه وليدل شي. ان شاء الله دريمه شپه که موسم خراب نه و او يا بل څه سبب نه وي نو د نيمې شپې او وروستې برخې ترمنځ به زموږ کښتې څنډې ته راورسيږي. دغه ټوله هفته به زموږ دوی کښتې په سمندر کې گزومي کوي.

*****

عثمان په منده راغی او ويی ويل: صيب! له جميل سره دوه تنه نور سپاره را روان دي. هغه جگ شو بهر راووت ويی ليدل چې جميل او دوه تنه نور ملگري يی د کلی د رئيس د کور په مخکې له اسونو پلي کيدل.

سلمان وويل: ماگومان کاود چې ته به له يوسف سره اوسی.

: موږ ته هغه ټينگار کاود چې کله لومړنی قافله الفجاره ته ورسيدې نو موږ به په دوهمه لاره بڼځی او ماشومان راسره ملگري کړو او تاسو ته به ځانونه رارسوو، اوس پنځه تنه بڼځی، يوولس ماشومان او اوه کسه نور هم په موږ پسې را روان دي.

: وليد درسره را نه غی؟

: نه! هغه به خپل مور او پلار او نور دوستان په بله قافله کې الفجاره ته له رسولو وروسته پريکړه کوي، هوکی د يوسف ميرمن راسره راغلی ده.

سلمان وپوښتل: هغوی به څه وخت راورسيږي؟

: صيب! ان شاء الله بله ورځ تر سهاره به راورسيږي، موږ ويريدو چې ستاسو کښتې زموږ د رارسيدو څخه دمخه ولاړه نشي، ځکه خو ستاسو د خبرولو لپاره گړندی راغلو.

سلمان وويل: اوس د هغوی دلته راتلو ته ضرورت نشته، ته همدا اوس بیرته ولاړ شه! زما له خوا دا احوال ورکړه چې په لاره کې ځنډې ته نژدې چیرته په یوه خوندي ځای کې ایسار شی، او سر له سبا دی د غونډیو پر سرونو اورونه بلوی، زموږ سره وخت ډیر لږ دی، ځکه خو باید ساحل ته نژدې وی، اوس ته ورځه او د خپلو ستومانه اسونو پرځای زموږ اسونه درسره بوزی، هغه لږ څه تازه دمه دی. لږ ځنډ وروسته جمیل روان شوی و.

بیرته ستیدل

دریمه ورځ نیمه شپه یوې جنگی بیړۍ له ساحل څخه لږ لرې لنگر غورځولی
ولاره وه او یوه وړوکی کښتۍ د سلمان دوی د راوستلو لپاره څنډې ته وخوځیده.
یو ساعت وروسته د کښتۍ افسرانو او ماڼو گانو د خوشالی په نعرو د خپل
کپتان او د هغه د ملگرو د راتگ هرکلی کاوه.

سلمان تر لږ څنډه په چوپه خوله خپلو سرښندویانو ته کتل او دغه چوپتیا هغه
وخت ماته شوه چې د ده مرستیال وپوښتل:

صیب! تاسو له غرناطی څخه څه خبر راوړی دی؟

د سلمان له زړه یوه څړیکه اوچته شوه او د خبرو د موضوع د بدلولو لپاره یې
منصور ته اشاره وکړه ویی وویل:

زما دوستانو! زه چې تاسو ته کوم مهم خبر اورول غواړم دا دی چې ماته د کوم
لوی شخصیت غرناطی ته د رسولو امر شوی و د هغه لمسی له تاسو څخه د
کښتۍ چلولو د زده کولو په اراده راغلی دی. زه هیله کیم چې دی به تاسو نا
امیده نه کړی، او دغه عزتمن کسان! چې تاسو یې له ما سره وینی، د غرناطی د
اولس لخوا د سمندری قواو امیر ته کوم مهم پیغام وړی.

د غرناطی یوه بله وړوکی قافله چې څو عزتمندی ښځې او ماشومان په کې
شامل دی له دی ځایه څو میله لرې زموږ انتظار کوی، زه دا غواړم چې د کښتۍ
یوه برخه ښځو او ماشومانو ته ځانگړی شی او نوره برخه نورو میلمنو ته، او د
دوی د استراحت او آرام هم پوره خیال وساتلی شی.

زه پوهیږم چی تاسو به د غرناطی د وضعی په اړه زیات ناکرار وی، خو ستومانه مسافر په کښتی کی چی سپاره شی آرام ته اړتیا لری اوس چی تاسو له دوی څخه څه وپوښتی نو د اوبنکو پرته به څه ځواب وانه وری، او بنیای زما وضعه هم له دوی څخه بدله نه وی.

اوس زه د تاریخ د یوی ډیری ستری غمیزی ټول تفصیلات نشم اورولی، یوازی دومره ویلی شم چی غرناطه د بنمن و نیوه، سلمان چی دا وویل غږ بی کښیناست، او د هغه ملگریو د عزم او ارادی خاوند لارښود ته کتل، چا د نور څه پوښتلو جرئت ونکړای شو.

سلمان خپل مرستیال ته څو لارښوونی وکړی او بیا بی د کښتی پر مخ قدم وهل پیل کړل، کښتی د پراخ سمندر پر سینه د څنډی سره جوخت د لویدیځ په لور وخوځیده او دری ساعته وروسته ماڼوگانو بیا لنگرونه غورځول، لږ ځنډ وروسته د مسافرو د راوړو لپاره دوی وړی کښتی څنډی ته روانې شوی.

*****

د لمر څرک په وخت کی سلمان له ساحل څخه څو میله لری د کښتی د غولې له پنجره سره ولاړ ؤ د جنوب د غرونو په لوری بی کتل چی شاته بی په میلونو لری په یوه ویرانه کی د عاتکی او سعید قبرونه پریښی وو. په تیرو څو شپو کی هغه وینښه او خوب کی څو ځله پر هغو قبرونو راگرځیدلی ؤ، څومره اوبنکی هغه له خپلو ملگرو څخه پتی وبهولی! بیا د هغو ویرانو څخه وړاندی د غرناطی له وقاره ډکی مانی له گڼی گونی ډک بازارونه او کوڅی هغه لیدلی، د اندلس د تاریخ څومره رڼاگانی او تیاری وی چی یوه یوه د ده د سترگو مخی ته راتله.

هغه د ساحل له هغه ډبرینو گړنگونو څخه لری د اندلس د غازیانو هغه قافلې هم لیدلی چی د لارو په گردونو او ډوږو کی بی د اسلام د بچیانو د تیرو وختونو عظمتونه پت وو.

او بیا ده د همغو شیبو تصور کاوه، چی کله د فردیناند پوځونه غرناطی ته

ننوتل...

ده د طارق او عبدالرحمن د لوبو چيغی او فریادونه اوریدل، ده د غرناطی د هغو بوداگانو او حوانانو د ذلت او رسوایی زړه بوړنوونکی ننداری لیدلی شوای چی د رحم او بخښنی تولی دروازی پری تړل شوی وی. او بیا ده د هغو غدارانو کپرس کپرس خنداگانی هم اوریدلی چی له یوی مودی را په دی خوا بی د دښمن د هرکلی تیاری کاوه. د اندلس د عظمته ډکه ماضی او دغموونکی حال ټول داستانونه ده ته یو خوب او خیال ښکاریدل.

او بیا لکه کوم ډویدونکی انسان چی خس ته لاس اچوی هغه ته بدریه ور په یاد شوه، خو شیبی د هغه حالت هغه مسافر ته ورته ؤ چی د شپي په تیاره کی په یوه بی سر او پایه دښته کی له سرگردانی وروسته ناڅاپه د سهار ستوری ووینی او د هغه په غوږونو کی تر ډیره د عاتکی وروستی الفاظ کړنگیدل:

«زه غواړم چی د ترکانو جنگی بیړی راشی زما اروا بی د اندلس پر خنډو هرکلی وکړی، او بدریه، سنا لپاره د گلانو امیل په لاس کی ولاړه وی، هغه یوه ستره میرمن ده، له وقاره ډکه او لویه، ته خو به هغه هیروی نه؟!»

د هغه زړه بی ترتیبه ودرزیدو، بدری! بدری! زه تا چیرته هیرولی شم؟ او بیا هغه د خپل ژوند د دوو تیاریو شپو تصور کاوه. یوه هغه شپه وه چی کله بی د لومړی ځل لپاره د بدری په کور کی پښه کیښوده، او بله هغه چی د ابو نصر په کور کی بی خدای پامانی ورسره کوله. د دغو دوو شپو ترمنځ څومره پښی وی چی اوس د ماضی داستان تری جوړ شوی ؤ.

سلمان تر ډیره له خپل شاوخوا څخه ناخبره ؤ، او بیا چا ورو د هغه په اوږه لاس کیښود وی ویل: سلمان! هغه ټکان وخور او د بدری غزبی د اروا تر تل پوری ورسید.

هغه مخ راواړاوه ویی کتل او د دواړو د کتو ترمنځ د اوبنکو پردی ودریدی. اسماً د هغی شاته ولاړه وه، سلمان هغه زر راپورته کړه او په غیبه کی بی

واخستله.

هغی په سلگیو تری وپوښتل: کاکا جانه! منصور چیرته دی؟
زما لوزی! هغه ویده دی، دایی وویل او بیا سلمان بدری ته وکتل ویی ویل:
تاته معلومه ده چی پر موږ څه تیر شول؟

هغی سر پر اثبات و خوځاوه ویی ویل: ماته په کښتی کی د سپریدو په وخت
کی عثمان ټوله کیسه وگړه. هغه تر لږ ځنډه چوپ و د دواړو نمجنو سترگو د
جنوب په غرونو کی څه لتول. بیا عثمان احوال ورکړ:
صیب! یوه بنځه ستا سره لیدل غواړی. وایی چی ما کوم ضروری احوال ورته
راوړی دی.

بدری وویل: هغه بنیایی خالده ترور وی، زه هم له هغی سره ځم.

: خالده ترور!

: د یوسف میرمن!

بیا دوی د کښتی یوی کوتی ته ورغلل چی هلته یوه معمره او له وقاره ډکه
میرمن د دوی د ورتلو په انتظار وه.

خالدی وویل: هغه پر ما ټینگار کړی و چی دا لیک پخپله تاته درکړم. واخله!
سلمان لیک پرانیست او په لوستلو یی بوخت شو. یوسف لیکلی وو:
زما ملگریه! تردی وړاندی چی زما لیک ته ولولی ابو عبدالله په د غرناطی
کنجیانی فردیناند ته سپارلی وی. او تردی وروسته به موږ هیڅ وطن ونه لرو.
د غرناطی بچیان به په دواړو لاسونو مخونه وهی او ژاړی به، د دین عالمان به
خپلی سپینی پیری په اوبنکو لمدوی او د اندلس لوڼی به خپل د سر ویبستان
شکوی.

ما لیدلی چی کله توپان راځی مارغان ناڅاپه چوپ شی، همدغه حالت نن د
غرناطی د اولس دی، نن هغه خلك هم گونگ او چوپ ولیدل چی د سینتافی د
لاری په پرانستلو یی د خوښی نعری وهلی، نن د غرناطی هر سری له بل څخه

همدا پوښتی چی: اوس به څه کیری؟ زه به هم له وروستی قافلی سره ووزم، هغه زره بوږنونوونکی منظری به ونه لیدای شم چی په تصور بی زما اروا ولپزپری. ماته معلومه نه ده چی کوم څلک له ما سره درومی هغوی به په خپل هدف کی څومره کامیاب شی، خو بده خبره معلومه ده چی ژر یا وروسته د هغوی بیرته راگرځیدل هیڅ فرق نه کوی. او که ته دلته له رارسیدو سره سم بیرته ستون شوی وای هم هیڅ فرق به نه و راغلی. اوس غرناطه زموږ له لاسو وتلی ده. او له دی وروسته زموږ ټولی هیلې په غرنیو جنگیالیو قبایلو پوری تړلی دی، ځکه خو زه ستا ملگرو ته دا پیغام رسول ضروری بولم چی تر څو وخت بیا یو ځل وانه وږی او قبایل منظم نشی او په ټولنیز پاڅون او مبارزه لاس پوری نکړی تر هغه وخته دی دوی همالته له تاسو سره پاتی شی.

زما دوسته!

پر موږ یو داسی وخت هم راتلونکی دی چی د اندلس د مسجورو او ځپل شویو مسلمانانو لپاره د هجرت څخه پرته بله لاره نه وی. په هغه صورت کی که موږ ته د هجرت لاری خلاصی وی هم دا به ستاسو یوه لویه کارنامه وی.

سمدستی زه اندلس نشم پرېښودلای، ځکه خو مراکش ته زما د میرمن د رسولو بندوبست وکړی. هلته د هغی خپلوان شته، پاتی نور څلک به هم په مراکش او یا الجزایر کی خپل خپلوان پیدا کړی. د زمانی په توپانونو کی موږ ته کله کله دا هم په فکر کی نه راځی چی د ژوند څومره راحتونه چی موږ د وخت د بی رحمه لاسو څخه اخستی شوی.

زما دوسته!

له ولید سره تر لیدو وروسته زه حیران شوم چی تا بدریه په غرناطه کی پرېښی او ولاړی! آبا ماته د دی ویلو ضرورت و چی د راتلونکو سیلیو سره د مقابلی لپاره تاسو یو د بل تکیی ته اړتیا لری!

« یوسف »

سلمان ليك ولوست بيا يی بدری ته په لاس کی ورکړ، خو شیبی د هغی په
مخکی سری او سپینی څپی راوگرځیدی بیا یی په سترگو کې اوښکې راغلی.

الحمد لله ختم شو

د ۱۳۷۸ کال د غوايي ۱۲ مه

یکشنبه د شپي اته نيمی بجی

الفاروق بلهنگ د سهار ورځپانی دفتر

د ژباړن چاپ شوي آثار

- * د جهاد زمزمې
  - * د وینو پیغام
  - * د تیارو په تل کې
  - * میرونه او ګرنگونه
  - * د جهاد او پاڅون په اړه څو رسالې
  - * شاهین
  - * محمد بن قاسم
  - * وروستی مورچل
  - * د غازي داستان
  - * د ترورمې مسافر
  - * وروستی جګړه
  - * د مرګ کاروا
  - * له تکبیره تر فریاده
  - د شعري غونډ
  - د لنډو کیسو مجموعه
  - منځني داستان
  - «ژباړه چاپ»
  - «ژباړه چاپ»
  - «ژباړه چاپ»
  - «ژباړه چاپ»
  - همدغه اثر
  - (ژباړه چاپ)
  - (لیکنه) چاپ ته
  - (کالمونه) چاپ
- او...

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**